KAMIITHARI ÑAANTSI

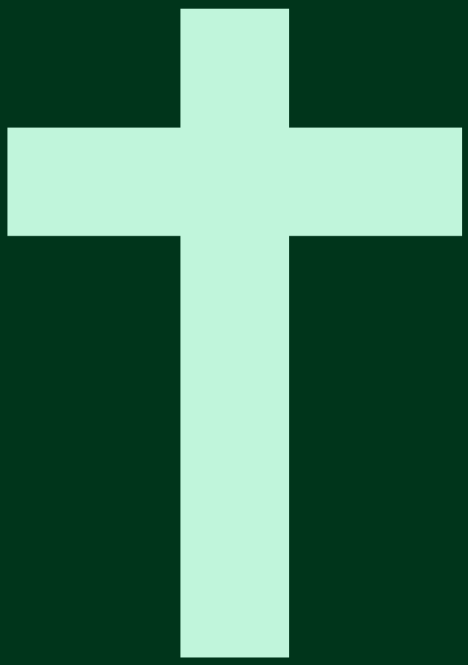

New Testament in Ajyíninka Apurucayali (PE:cpc:Ajyíninka Apurucayali)

KAMIITHARI ÑAANTSI
New Testament in Ajyíninka Apurucayali (PE:cpc:Ajyíninka Apurucayali)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajyíninka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajyíninka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajyíninka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Dec 2021
f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5

Contents

MATEO 1
MARCOS 50
LUCAS 79
JUAN 129
JANTAYITAKIRI 165
ROMA-JATZIITI 211
1 CORINTO-JATZIITI 233
2 CORINTO-JATZIITI 255
GALACIA-JATZIITI 269
EFESO-JATZIITI 277
FILIPOS-JATZIITI 284
COLOSAS-JATZIITI 289
1 TESALÓNICA-JATZIITI 294
2 TESALÓNICA-JATZIITI 298
1 TIMOTEO 301
2 TIMOTEO 307
TITO 312
FILEMÓN 315
HEBER-PAANTIRI 317
SANTIAGO 335
1 PEDRO 341
2 PEDRO 347
1 JUAN 351
2 JUAN 357
3 JUAN 358
JUDAS 359
JOÑAAGAITAKIRIRI 361

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MATEO

Icharinyitari Jesucristo
(Lc. 3.23-38)

1 Jiroka iwairopaini ikaatzi ichariniyitari Jesucristo. Tima iriitaki icharini David-ni,
ipoña iijatzi Abraham-ni. 2 Ikanta pairani Abraham-ni, itzimaki itomi jiitakiri Isaac.
Ikanta Isaac tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Judá. Tii apaani ikanta itomi Jacob, ojyiki itomipaini. 3 Ikanta Judá
jowaiyantakaakiro Tamar, jiitakiri Fares, iriima pashini jiitakiri Zara. Ikanta Fares
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Esrom. Ikanta Esrom tzimanaki itomi irirori, jiitakiri
Aram. 4 Ikanta Aram tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Aminadab. Ikanta Aminadab
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Naasón. Ikanta Naasón tzimanaki itomi irirori, jiitakiri
Salmón. 5 Ikanta Salmón jowaiyantakaakiro Rahab, jiitakiri Booz. Ikanta Booz
jowaiyantakaakiro Rut, jiitakiri Obed. Ikanta Obed tzimanaki itomi irirori, jiitakiri
Isaí. 6 Ikanta Isaí tzimanaki itomi irirori, jiitakiri David. Iriitaki pinkatharitaintsiri.
Ikanta pinkathari David jowaiyantakaakiro iina Urías, jiitakiri Salomón. 7 Ikanta
Salomón tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Roboam. Ikanta Roboam tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Abías. Ikanta Abías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Asa. 8 Ikanta Asa
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Josafat. Ikanta Josafat tzimanaki itomi irirori, jiitakiri
Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Uzías. 9 Ikanta Uzías tzimanaki
itomi irirori, jiitakiri Jotam. Ikanta Jotam tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Acaz. Ikanta
Acaz tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Ezequías. 10 Ikanta Ezequías tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Manasés. Ikanta Manasés tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Amón. Ikanta
Amón tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Josías. 11 Ikanta Josías tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Jeconías. Irojatzi itzimantanakari iririntzipaini iijatzi. Aripaiti ipokaiyakini
owayiriiti poñaachari Babilonia, jaakiri maawoni inampiki.
12 Okanta ipiyaiyaani jaantaitakariri maawoni Babilonia-ki. Tzimai itomi Jeconías
irirori, jiitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Zorobabel.
13 Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Abiud. Ikanta Abiud tzimanaki
itomi irirori, jiitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Azor.
14 Ikanta Azor tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Aquim. Ikanta Aquim tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eliud. 15 Ikanta
Eliud tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jacob. 16 Ikanta Jacob
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri José. Iriitaki oiminthoritakari María. Jiroka María iro
owaiyantakiriri Jesús, irijatzi jiitaitakiri Cristo.
17 Jirika ikaatzi icharinintayitakari. Jitanakawo itzimanaki Abraham-ni irojatzi
itzimantakari David-ni, ikaataiyini 14. Ipoñaanaa David-ni irojatzi jaantaitakariri
Babilonia-ki, ikaataiyini 14. Ipiyaiyaani jaantaitakariri Babilonia-ki, irojatzi itziman-
takari Cristo, ikaataiyini 14 iijatzi.

Itzimantakari Jesucristo
(Lc. 2.1-7)

18 Jiroka okanta itzimantakari pairani Jesucristo. Ikanta José, tzimatsi iinathori oita
María. Ikajyaakawo iinatyaawo. Tiimaita iñiiro intsipawaityaawo. Iro kantacha María
motzitaki, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi. 19 Ikanta José, tampatzikashiri jinaki
irirori, ikowaki jowajyaantiromi imananikiini, tii ikowi jowaaripirotiro inkimakoitiro
itzimashiwaitaka iintsiti. 20 Ikanta ikinkishiriwaita José tsiniripaiti, jomishimpiyaakiri

imaninkariti Pawa imayinikiini, ikantakiri: “José, icharini David-ni. ¿Iitama pikinkishiritantari powajyaantiro María? Payiro, tima Tasorintsinkantsi kantakaawori omotzitantakari. 21 Aririka intzimaki iintsi, piitiri JESÚS. Iriitaki owawijaakotairini ijyininkapaini ikaaripiroshiriwaiwitaka”. 22 Ari okanta imonkaatantakari maawoni josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:

23 Ari owaiyantaki tsinani kaari ñiirini shirampari, intzimi otomi,
Jiitaitiri Emanuel, akantziri añaaniki aaka: “Itsipatai Pawa”.

24 Ikanta ikakitanai José, jimatakiro okaatzi jinintakaakiriri Pawa, jiinantakawo. 25 Tii jimaantzimaitawo irojatzi itzimantakari itanakawori otomi. Jiitaitakiri JESÚS.

2

Ipokaki yotaniri iñiiri Jesús

1 Itzimaki Jesús nampitsiki Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima itzimantakari Jesús, iri pinkathariwintantatsiri Herodes. Ari jariitakari nampitsiki Jerusalén yotzinkariiti ikinapaakiro ishitowapiintzi ooryaatsiri. 2 Josampitapaakiri: “¿Tsika isaikika iwinkathariti Judá-mirinkaiti owakiraa tzimatsiri? Janta nonampiki nopoñaanaka, noñaakiri impokiro niyotantakari tzimaki. Iro nopokantaiyarini nompinkathatiri”. 3 Ikanta ikimawaki pinkathari Herodes, antawo ikinkishiryaanaka, ari ikimitakari iijatzi maawoni Jerusalén-jatzi. 4 Ipoña ikaimakaantakiri Herodes maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi maawoni Yotzinkari, josampitakiri: “¿Tsika intzimika Cristo?” 5 Ikantaiyanakini irirori: “Intzimi janta nampitsiki Belén saikatsiri Judea-ki, tima ari okantzi josankinari Kamantantaniri, ikantaki:

6 Ari osaikiri nampitsi Belén janta Judea-ki, tikaatsi thainkironi.
Ari impoñiiyaari pinkatharipirori janta. Iriitaki jiwatairini Israel-mirinkaiti ikaatzi nashitaari naaka”.

7 Ipoña Herodes, ikaimakaantakiri pokayitaintsiri jiñiiri owakiraa tzimatsiri, josampitakiri: “¿Tsikapaiti piñaakiri impokiro piyotantakari tzimaki pinkathari?” 8 Ikamantakiri maawoni. Ipoña ikantanakiri irirori: “Kamiitha, pimatiro piyaati Belén-ki, paminiri tsika isaikajaantzi iintsi. Aririka piñaakiri, iijatzi pinkinapai jaka, pinkamantapaina. Niyaatiita iijatzi naaka, nompinkathatakitiri”. 9 Irojatzi jawijantanakari. Iijatzi jiñaanairi impokiro jiñaakiri chapinki. Jiñaashitakari jaatzinkapaaki, iro jiyotantapaakawori pankotsi isaiki iintsi. 10 Ikanta jiñaakiri, kimoshiri ikantaiyapaakani. 11 Ariitaiyapaakani pankotsiki, jiñaapaakiri iintsi iijatzi inaanati María. Jotziirowashitapaakari, ipinkathatapaakiri. Jashitaryaakotapaakiri jamakiniriri, ipapaakiri oro, ipakiri kasankayitatsiri, ipakiri iijatzi kasankaari kipijyaari. Ojyiki owinawo jirokapaini. 12 Ikanta jimagaiyapaakini, jomishimpiyaakiri Pawa, ikantziri: “Iiro pipiyashitari Herodes. Pinkinanai pashiniki aatsi piyaatantaiyaari pipankoki”.

Jowamagaitaki iintsi

13 Aritaki piyaiyaani yotzinkariiti. Japiitairo imaninkariti Pawa jiñaanatziri José imishinikiini, ikantziri: “José, pishiyakairi iintsi iijatzi inaanati, piyaati nampitsiki Egipto. Ari pisaikiri janta irojatzi nonkantantaimiri: ‘Pimpiyai’. Aatsikitaki Herodes intsitokiri iintsi”. 14 Ikanta ikakitanaki José, ikamantakiro María, tsiniripaiti ishiyaka Egipto-ki, jaanakiri iintsi. 15 Ari isaikakiri janta, irojatzi ikamantaari Herodes. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri kitziroini Kamantantaniri, ikantaki:

Isaikawitaka notomi nampitsiki Egipto, nokaimairi impiyaita iijatzi.

16 Ikanta Herodes, yotaki jamatawitakiri yotzinkariiti, tii ipiyashitaari. Otyaanakari imashirinka. Jotyaantaki jowayiriti, ikantakiri: “Piyaati janta Belén-ki, papirotiri powamairi iintsipaini, pinthonkiri owakiraa tzimatsiri, iijatzi tzimakotaintsiri apiti

josarintsiti”. Tima ari ikamantakiri chapinki yotzinkariiti jiñaantakariri impokiro.
17 Irootaki iñaanitakari kitziroini Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikantaki:
18 Okaimapirotatzi Ramá-jato iragaiyani.
Ojyininkathori Raquel inatzi iraakotakariri iintsitipaini.
Iro owashiriniintantakari jowamaitsiitakiro maawoni oryaaniiti.*
19 Okanta osamanitaki, kamai Herodes, irojatzi isaikaki José nampitsiki Egipto.
Ari iñaanatairi imaninkariti Pawa imishinikiini, 20 ikantairi: “José, kantatsi piyaatai
pinampiki, paanairi piintsiti pintsipataanairo inaanati. Tima kamaki kowawitachari
intsitokirimi”. 21 Ari ikantaka José, ipiyaawo inampiki Israel. 22 Iro jariiwitaa José
inampiki, ikantaitawairi: “Iri pinkatharitaatsiri Arquelao Judea-ki. Ipoyaataari iwaa-
pati Herodes”. Ari ikinkishiritanaka José, iiro ikinanai janta. Ari japiitaitziri ikan-
taitziri imishinikiini: “Paamaiyaari Arquelao”. Irootaki ikinantanakari José Galilea-
ki. 23 Ikanta jiyaataki, isaiki nampitsiki Nazaret. Ari okanta imonkaatantakari josanki-
natakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:
Nazaret-jatzi jiitaitiri.

3

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri (Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Okanta pairani janta Judea-ki, ipokaki Juan owiinkaatantaniri, ikamantantzi
otzishimashiki. 2 Ikantantapaaki: “Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitaki, tima
irootaintsi impinkathariwintanti Inkitijatzi”. 3 Irootaki iñaanitakari pairani Kamantan-
taniri iitachari Isaías, ikantaki:
Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki.
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
4 Iithaaritakari pairani Juan, jontyagaitziro iwitzi camello, jowathakitakari mishi-
nantsimashi. Jañaantari jowayitari kintori, imiritari iyaaki pitsi. 5 Ojyiki pokashitakiriri
pairani Juan, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, ipokashitakiri iijatzi nampiyitawori antawaaki
jiñaa Jordán. 6 Ikinkithatakotapaakiro ikaaripiroshiriwaitaki, iro jowiinkaatantakariri
jiñaaki Jordán.
7 Ari ipokaiyawitakani Fariseo-paini, iijatzi Saduceo-paini, ikowi jowiinkaatyaami.
Ikisawakiri Juan, ikantakiri: “Tii pikamiithashiritaiyini iiroka, pikimitashitakari
maanki. ¿Piñaajaantzi iiro jowasankitaitzimi? 8 Imapirorika powajyaantairo tsika
pikantawita pairani, pinkamiithashiritai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri.
9 Iiro pikantashiriwaitzi: ‘Aña naaka icharini Abraham-ni, tii okowapirota nowa-
jyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi’. Pinkimi nonkanti: ‘Iiro pikantakaapirowaita
piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi jatziritakairo mapi, iro impoyaatai-
mini incharinitaiyaari Abraham-ni’. 10 Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri,
ichikakaitawo chacha pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro in-
tagaitiro.
11 Aririka jowajyaantanairo atziri ikaaripiroshiriwita, ari nowiinkaatantatyaari
jiñaa. Iro kantzimaitacha, aatsikitaki matzirori ipinkatharitzi, nopinkathatsitakari

* **2:18** Jiroka Raquel irootaki iinani Jacob, iro jinintapirotani. Irooma Ramá nampitsi inatzi, saikatsiri iipatsitiki Israel-mirinkaiti. Iro ikinkithatakotzi Mateo okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikinkithatakotziro Raquel iijatzi Ramá-jatoiti oñaashitaiyawoni, tima athataatziiro tsinaniiti Jerusalén-jatoiti oñaashitaiyani irooriiti jowamaitsiitakiro owaiyaniiti.

naaka, tii onkantaajaiti inkimitakaantina jompiratani naantyaanariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaantironi jowiinkaatantatyiimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari.* 12 Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro. Atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro kamiitha, owakoyitakiro. Ari inkimitaiyaari iijatzi pokaintsiri, jinashiyitaiyaari atziri, inishironkayitairi inkaati kimisantanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiritaki, intaantaiyaari paampari kaari tsiwakanitatsini".

Jowiinkaata Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Ipoña ipokaki Jesús antawaaki jiñaa Jordán, ipoñaakawo Galilea-ki. Ipokashitakiri Juan jowiinkaatiri. 14 Tii ikowawita Juan jowiinkaatirimi Jesús, ikantawakiri: "¿Iitama pipokashitantanari naaka nowiinkaatimi? Aña iiroka owiinkaatinanimi naaka". 15 Jakanaki Jesús: "Nokowapirotatzi powiinkaatina. Irootaki ikowakaakinari Pawa". Kowanaki Juan, ikantziri: "Aritaki nowiinkaatakimi". 16 Jaanakiri, jowiinkaatakiri. Iro intonkaanaimi Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityaami inkiti, iñaatziiri ipokashitakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki inkitiki ikimitapaakari shiro. 17 Ikimaitatzi inkitiki ikantaitanaki: "Notomi jinatzi jirika nitakopirotari, ojyiki nokimoshiriwintakiri".

4

Inkaaripirotakaitirimi Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jatanaki otzishimashiki, ari ikowawitakari kamaari inkaaripiroshiritakairimi. 2 Ojyiki kitiijyiri isaikaki, itzitakawo owanawontsi, owamaimatakiri itajyi. Okaatzi 40 kitiijyiri isaikawaitaki. 3 Ikanta kamaari, ipokashitakiri Jesús inkaaripiroshiritakairimi. Ikantapaakiri: "Imapirotatyaarika Itomintzimi Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi, poyaawo". 4 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri:
Tii apa onkowapirotya tanta oyaawo, aña iro kowapirotacha ankimisantairo maawoni ikantairi Pawa".
5 Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki tasorintsitatsiri, isaikakaapaakiri jinoki otawantoki tasorintsipanko.* 6 Ikantapairi: "Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta. Pinkinkishiritiro josankinaitakiri pairani okantzi:
Jotyaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini.
Iri thomaawakimini iiro pontajantapaaka mapikiki".
7 Jakanakiri Jesús, ikantzi: "Okantzi iijatzi josankinaitakiri pairani:
Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa".
8 Japiiwitakari kamaari jaanairi Jesús tonkaariki otzishi. Jaminakaakiri maawoni nampitsi ipinkatharitzi atziriiti, tima kamiitha okanta owaniinkataka. 9 Ikantziri: "Piñaakiro okaatzi tzimatsiri. Aririka potziirowashitakina pimpinkathatina, ari nompakimiro maawoni". 10 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Piyaatawiiti intaina. Satanás pinatzi iiroka. Tima josankinaitaki pairani, kantatsiri:
Ampinkathatairi Awinkathariti, iri ankimisanti apaniroini".
11 Ari jintainaryaawitapainta kamaari. Pokaiyapaakini imaninkariti Pawa, jimitakotapaakiri Jesús.

Jitanakari jantziri Jesús
(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

---

* **3:11** Ikantakotziri Juan jaka: "Owanaa nopinkathatakiri naaka". Ikantatzi: "Tii okantzi nayiniri i-zapato-ti". Tima pairani iro jantapiintziri ompirataari jayiniri i-zapato-ti ompiratariri. Iro jojyakaawintziri jaka Juan: "Tima imapirotya Jesús janaakotantzi ririori, tikaatsi kimityaarini, tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka jompiratani".

* **4:5** Iro jiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

12 Ikanta Jesús ikimakotakiri Juan jomontyaitakiri. Iro ipiyantanaari ririori janta
Galilea-ki. 13 Tii isaikapai Nazaret-ki, ikinanai nampitsiki Capernaum, ari isaikapairi.
Tima inkaarithapiyaaki osaiki Capernaum, tsika inampiwitawo Zabulón-mirinkaiti ii-
jatzi Neftalí-mirinkaiti. 14 Ari okanta imonkaatantakari okaatzi ikinkithatakotakiri
pairani Kamantantaniri Isaías, ikantaki:
15 Osaiki inampitsiti Zabulón-mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti janta inkaarithapiyaaki,
Intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán,
Saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyotapaa atziri kaari ajyininkata.
16 Kimitakawori isaikaatyiimi otsinirikitzi, iriitaki ñaayitairini ootamintotsi.
Otsimankakowitakari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.
Kimiwaitaa isaikaatyiimi okitiijyiinkatzi.
17 Ari jitanakawo Jesús ikamantapaakiri atziripaini, ikantapaakiri: "Powa-
jyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi, pinkathariwintantai Inkitijatzi". 18 Ipoña
ishirithapiyaatanakawo inkaari saikatsiri Galilea, irojatzi iñaantapaariri Simón,
jiitaitziri iijatzi Pedro, itsipatari iririntzi jiita Andrés, ishiryaataiyini. Tima
shiryaatzinkari jinatzi. 19 Ikantapaakiri: "Poyaatina, onkimiwaityaawo iriimi
atziri noshiryaatakagaimi". 20 Ari joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaminto. 21 Iro
jawijanakityiimi, iñaapaatziiri Jacobo, itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki
ishirikiro ishiryaaminto itsipatakari iwaapati iitachari Zebedeo. Jomiyaanakiri iijatzi
ririori, 22 irojatzi jookanakiri iwaapati ipitoki, joyaatanakiri Jesús.
23 Ari okantaka, ithonkakiro janiitakiro Jesús Galilea, jiyotaantaki maawoni nampitsi
tsika japatotapiintaita, ikamantantakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori
impinkathariwintantai Pawa. Joshinchaayitaki ojyiki mantsiyayitatsiri nampitsiki.
24 Ikimakoitanakiri Jesús intaina. Ikimaki iijatzi Siria-jatzi, jamayitapaakiniri
mantsiyayitatsiri ijyininka, joshinchiiniri. Jamakiniri aayitziri kantashiwaitachari
mantsiyarintsi, katsiwaitatsiri, kamimawaitatsiri, kisopookiwaitatsiri. Jamakiri
iijatzi piyarishiriyitatsiri. Ari ithonkiri joshinchaawakiri Jesús. 25 Joyaataiyakirini
ojyiki Galilea-jatzi, Decápolis-jatzi, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, poñaayitanainchari iijatzi
intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán.

5

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki, ikantakota kimoshiritaatsini
(Lc. 6.20-23)

1 Ikanta jiñaakiri Jesús ojyiki apatowintakariri, tonkaanaki otzishiki, ari isaikapaaki.
Pokaiyapaakini jiyotaani, ipiyowintapaakari. 2 Ari jiyotaayitakiri, ikantziri:
3 "Kimoshiri inkantaiya iintashiriri, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantai Inkiti-
jatzi.
4 Kimoshiri inkantaiya iraaniintawaitachari, iriitaki joimoshirinkaitairi.
5 Kimoshiri inkantaiya tsinampashiriri, iriitaki saikaatsini kamiitha kipatsiki
ikowakaitakiriri.
6 Kimoshiri inkantaiya kowironi inkamiithashiriti, aritaki iñiiro ikowiri.
7 Kimoshiri inkantaiya nishironkashiritantaniri, ari inishironkaitairi iijatzi ririori.
8 Kimoshiri inkantaiya kitishiriri, iriitaki ñagairini Pawa.
9 Kimoshiri inkantaiya ookakaantzirori kisaantsi, iriitaki intomitaiyaari Pawa.
10 Kimoshiri inkantaiya inkimaatsitakaityaari ikamiithashiritzi, iriitaki ñagaironi im-
pinkathariwintantai Inkitijatzi.
11 Kimoshiri pinkantaiya imanintawaitaitimi, inkimaatsitakaitimi, inthiiyakoitimi
okantakaantziro pikimisantaana. 12 Thaaminta pinkantanatya, tima Pawa pinataimini
inkitiki. Pinkinkishiritakotiro jiroka, ari ikimitaitakiri pairani itayitakawori Kaman-
tantaniri".

Kimitawori tziwi

13 “Pikimitakawo iirokaiti tziwi. Aririka intsipataitiro tziwi tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Ontzimatyii imanintaitiro, jookaitakiro isaawiki jaatzikawaitaitiro”.

Kimitariri ootamintotsi

14 “Aririka osaiki nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maawoni aririka ootya tsiniripaiti, tii imana nampitsi. Kitiijyiinkatakotantaniri pinanaatzi iiroka iijatzi, iirokataki yotaanairini maawoni atziri, iiro pimanimotziri okaatzi piyotanairi. 15 Ari okimitari iijatzi, aririka owaampatiri ootamintotsi, tii ashitakotziri kantzirinaki. Owakotziri jinoki inkitijyitakotiri maawoni saikatsiri pankotsiki. 16 Ari pinkimitanaiyaari iijatzi iiroka, pisaikayitanai kamiitha iñaantimiri pijyininka okamiithatzi maawoni pantanairi. Iro impinkathatantaiyaariri irirori Ashitairi Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús Ikantakaantaitani

17 “Iiro pikinkishiritashita iro nopokantari nowajyaantakaimiro pikimisantziro Ikantakaantaitani, iiro nowajyaantakaimiro iijatzi ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri. Añairo nopokantari nimonkaatiro okaatzi ikinkithatakoitakiri pairani. 18 Imapiro onthonkaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iiro othonkimaita Ikantakaantaitani, irojatzi imonkaatantatyaari maawoni. 19 Iirorika pikimisantziro Ikantakaantaitani, iirorika piyotaayitairi pijyininka inkimisantairo, iiro pinintagaawo impinkathariwintantai Inkitijatzi. Iriima matakirori ikimisantairo, jiyotaantairo iijatzi, iriitaki ñaapirotaachani inkitiki. 20 ¿Piñaajaantzima kamiithashiri ikantayita Yotzinkari iijatzi Fariseo? Añatii. Tii jimonkaayitziro tyaaryoopiroini jinintakaawitariri Pawa. Iirorika panaakotairi iiroka pinkamiithashiritai, iiro piñiiro impinkathariwintantai Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús kisaantsi (Lc. 12.57-59)

21 “Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiriri pairani itakaantawori:
Iiro pitsitokantzi. Aririka pitsitokantaki, jowasankitaitimi iiroka.
22 Jiroka nokantzi naaka: Iiro pikishiri pijyininka, jowasankitaitzimikari. Iiro pikantawaitziri iijatzi: ‘Tikaatsi piyomachiiti iiroka’. Ari jowasankitaitakimi pinkatharintsiki. Tii okamiithatzi iijatzi pinkisaniintawaitiri pijyininka piitamasontziwaitiri, patsipitawokari pintagaiya sarinkawiniki. 23 Tima paapiintzi pipira tasorintsipankoki, pintayiniri Pawa, aririka pinkinkishiritapaakiro tzimatsi ikisantzimiri pijyininka, 24 pookanakiri pipira, piyaatashitiri kisakimiri. Pinkantairi: ‘Ajyininká, thami aapatziyawakaiya’. Aririka paapatziyawakaiya kamiitha, pimpiyai tasorintsipankoki, pintaapainiri Pawa pipira. 25 Aririka intzimi kijyimini, impoñaa jaanakimi pinkatharintsiki, pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantairi: ‘Iiro pikisawaita, thami aapatziyawakaiya’. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki, inkantaitakiri jimpiratani: ‘Paanakiri jirika’. Ari jagaitanakimi jomontyagaitimi. 26 Iirorika pipinatashitari piriiwitani, iiro piñagairo joimishitowakaantaimi. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús mayimpiritaantsi

27 Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani, ikantaitzi:
Iiro pimayimpiritzi.
28 Jiroka nokantzi naaka: Pinkowashiritirorika piñiiro tsinani, matakimi, pimayimpirishiritakiro. 29 Pinkimi nojyakaawintimiro: Iroorika pokipiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowi atsipitakagaimiro poki sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikapitonaakitai. 30 Iroorika pakopiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowiro atsipitakagaimiro pako sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikaponthokitai.

Ikinkithatakotziro Jesús ookawakaantsi

31 “Ikantaitaki iijatzi pairani:
Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi jookawakaantyaari.
32 Jiroka nonkanti naaka: Kaaripiroshiriri jinatzi ookashiwaitawori itsipatari. Tima aririka aawitaiya pashini oimi, omayimpiriwintakiri itawitari oimintari. Ari ikimitakari iijatzi agaironi, mayimpiritaki irirori. Tiimaita okaaripirowita jookiromi atziri itsipatari, aririka iñiiro omayimpiritzimowaitiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús pairyaashiwaitariri Pawa

33 “Piyotaiyironi iijatzi ikantaitakiriri pairani itakaantawori:
Iiro pipairyaashiwaitari Pawa.
Apa pinkanti: ‘Jowasankitaina Nowinkathariti iirorika nimatziro nokantziri’. Aririka pinkantaki, ontzimatyii pimonkaatiro. 34 Jiroka nokantzi naaka: Tii okantzi pimpairyaashiwaityaari Pawa, pimatantyaawori pikantayitziri. Iiro pipairyaashiwaitawo inkiti, tima ari isaikiri Pawa janta. 35 Iiro pipairyaashiwaitawo kipatsi, tima irojatzi jashitari Pawa, ari jowachintitapiinta. Iiro pipairyaashiwaitawo Jerusalén, tima ari ipinkathariwintantzi Pinkatharipirori. 36 Iiro pipairyaashiwaitawo piito, pinkanti: ‘Iirorika nimonkaatziro nokantziri, inthatzinkaitinawo noito’. Tiira iiroka matironi pijyookakairo pipai, pinkisaashitakagairo iijatzi. 37 Iiro pamatawitantzi. Imapirorika pantiro pikantziri, ari pinkanti: ‘Jii, nimatiro’. Iirorika pantziro, pinkanti: ‘Iiro nimatziro’. Tima tii okamiithatzi pojyityiiro piñaani”.

Ikinkithatakotziro Jesús inishironkaitziri kisaniintantatsiri (Lc. 6.27-36)

38 “Piyotaiyironi ikantaitakiri pairani:
Aririka pinkithoryiitiri irooki pashini atziri, okamiithatzi impiyakowintaityaari, inkithoryiitaitimiro poki iiroka.
Aririka pintsinkiryaakotiri pashini atziri, okamiithatzi impiyakowintaityaari intsinkiryaakoitimi iijatzi iiroka.
39 Jiroka nokantzi naaka: Tii okamiithatzi pimpiyatyaari kisaniintzimiri. Aririka impajapootimi kajyitaniki, pishinitiniri iijatzi pashinipooki impajatimi. 40 Aririka inkowaiti jaapithaitimiro piithaari, pishinitiniri jaanakiro iijatzi pipiwiryaakotapiintari. 41 Aririka jompirataitimi paanakiro ajyaagawontsi pookiro niyanki aatsi, paanakiro ajyaagawontsi panaakairo ikantaitakimi tsika pookiro. 42 Aririka inkantaitimi: ‘Pimpinawo’, kamiithatatsi pimpiri. Aririka inkantaitimi iijatzi: ‘Pimpawakinawo, ari noipiyaimi’, okamiithatzi pimpiri iiro pithañaapithatari.
43 Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani:
Pinishironkatiri pijyininkapirori. Iriima atziri kijyimiri, pinkijyiri irirori.
44 Jiroka nokantzi naaka: ‘Pitakotyaari kisayitzimiri. Pamanakotyaari inishironkatantyaariri Pawa irirori. Iiro pipiyatari kisaniintzimiri, paapatziyaari’.
45 Irootaki ikowakaitakiriri itomitaari Ashitairi Inkitijatzi. Witsikakiriri ooryaatsiri, oorintakotziriri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri. Iriitaki witsikakirori iijatzi inkani, jowaryiiniri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri. 46 Pitakotashitaririka ikaatzi itakotzimiri iiroka, ¿piñaajaantzi ari impinataimi Pawa? Añа iiro, iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri kowakotziriri ijyininka kiriiki. 47 Pitakotyaaririka pijyininka, ¿aminaashiwaitaka? Tima iro jimatapiintakiri iijatzi kaari pijyininkata irirori. 48 Kamiithashiri pinkantanaiya iiroka, pinkimitakotyaari Ashitairi Pawa, imapiro ikamiithashiripirotaki irirori”.

6

Ikinkithatakotziri Jesús pashitantachari

1 “Powajyaantairo powapiyimoyitari atziriiti pinkamiithashiritimi. Iinirorika
piyaatatyi pantiro, tikaatsi impinataimiri Ashitairi Inkitijatzi.
2 Aririka pimpashitantya, tii okamiithatzi pinkantanti: ‘Nopashitantaka naaka’.
Irootaki jamiyitari thiiyinkari, ikowi irirori impinkathaitiri. Intzimakirika
pinkathatakirini jaka, iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri. 3 Aririka
pimitakotiri iiroka ashironkainkari, iiro pikamantziri pitsipaminthari,* 4 manaantsiini
onkantakotya pipashitantakari. Jiyotaki Pawa irirori, iriitaki pinataimini”.

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi (Lc. 11.2-4)

5 “Aririka pamanamanaatyaari Pawa, tii opantawo pinkimitakotyaari
kantakaapirowaitachari. Ikatziyapiinta irirori japatotapiintaita, ikatziya
iijatzi niyankiniki nampitsi, iñaantyaariri ijyininka. Iro iñaamachiiti irirori
impinkathawintaitiri. Imapiro. 6 Irooma iiroka, aririka pamanamanaatya,
pashitakotya pipankoki pinkowakotiri Ashitairi tsipatakimiri. Iri ñiimiri apaniroini, ari
inishironkatakimi, iriitaki iijatzi pinataimini.
7 Tima aririka pamanamanaatya, tii opantawo papiipiintiro okaatzi pikantakiri. Iro
jamiyitari kaari ajyininkata aaka. Iñaajaantzi japiipiintziro ikantakiri ari inkimakiri
Pawa. 8 Paamaakowintya pikimitakotarikari iiroka. Tikiraamintha pinkowakotiri
Ashitairi kowityiimotzimiri, jiyotsitakawo maawoni irirori. 9 Jiroka pinkanti pamana-
manaatapiintya iiroka:
Ashitanarí, nampitawori inkitiki,
Tasorintsi pinatzi iiroka.
10 Pimpinkathariwintaina naaka.
Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka,
Pinkimitakainari inkitiwiri, pantakairi irirori maawoni pinintakairiri.
11 Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.
12 Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,
Tima nimatakiro naaka, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.
13 Iiro pishinitana iñaantaityaana, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori.
Ari pinkantaityaani pimpinkathariwintanti. Ari pinkantaityaani ontzimimotimi pish-
intsinka, iijatzi powaniinkawo. Ari onkantyaari.
14 Tima aririka pimpiyakotairi atziri kijyimiri, ari impiyakotaimi Ashitairi Inkitijatzi.
15 Irooma iirorika pipiyakotairi kijyimiri, iiro ipiyakotaimi iijatzi Ashitairi irirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi

16 “Aririka pintziwintya pinkinkishiritakotiri Pawa, iiro pikamantantzi, pinkanti:
‘Notziwintatyaari Pawa’. Paamaiya iiroka pikimitarikari thiiyinkari. Itzitapiintawita
irirori, mantsiyapoo ikantayita jiyotantaityaari itziwintatya. Iro impinkathawinta-
machiitiriri irirori. Imapiro. 17 Irooma iiroka aririka pintziwintyaari Pawa pinkink-
ishiritantyaariri, pinkiwapootya, ipoña pinkishitatya kamiitha, 18 iiro jiyotantaitzimi
pitziwintatya. Apa jiyotimi Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki pinataimini”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi (Lc. 12.32-34)

19 “Tii opantawo powaagaantashiwaitya jaka kipatsiki, owanaa othonkanita, ari
ipiyotapaari iijatzi koshintzi. 20 Iro kamiithatatsi pantayitairo pisaikantaiyaari kami-
itha inkitiki. Onkimiwaityaawo powaagaantaiya inkitiki tsika tii othonkanitapaa, tii
itzimapai koshintzi. 21 Tsikarika powaagantaka, ari pinkinkishiritapiintiro”.

* **6:3** Pinkimitakaantiro tii iyotzimi pampati tsika oita antakiri pakopirori.

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi (Lc. 11.33-36)

22 “Kamiitharika onkantya poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo
pinkoñiityaakotatyiimi.† 23 Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini, kimitaka
pintsinirikitakotatyiimi”.‡

Ikinkithatakotziro Jesús ajyaagawontsi (Lc. 16.13)

24 “Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri. Apaani inkowapiroti
imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisaniintanakiri. Ari okimitsitari iijatzi:
Tikaatsi matironi jantiniri Pawa ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro
ajyaagawontsi inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaarini”.

Ikinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi (Lc. 12.22-31)

25 “Pinkimi nonkanti: Tii opantawo onkantzimoshiriwaitimi pinkanti: ‘¿Iitama noy-
aari, iitama nomirityaari, iitama nonkithaatyaari?’ Aña tzimatsi pashini ankinkishir-
itapiintairi añaantariki, iro kowapirotacha, anairo okaatzi owayitapiintari, akithaayi-
tapiintari iijatzi. 26 Thami ankinkishiritakotiri tsimiripaini. Tii jiyotzi impankiti joyaari,
tii jiwitsiki ipanko jowantyaawori iwankiri. Iro kantzimaitacha Pawa, ipayitapiintakiri
jowanawo. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa. 27 Aririka paakowintyaawo onkantzi-
moshiriwaitimi ¿arima pinkantakiro powawiniintawairo posarintsiti? 28 Incha ankink-
ishiritakotiro inchatiyapaini, tii añiiro antawaitaniti, tii ontyaawinta onkithaatyaari.
Tiimaita okantzimoshiriwaitawo, onkanti: ‘¿Iitama nonkithaatyaari?’§ 29 Owaniinkata
kamiitha, anairi jowaniinkawita Salomón, pinkathariwitachari pairani. 30 Iriitaki
Pawa owaniinkatzirori. Okantawita kapichi añaawitawo owaniinkatapaintya, iro
osamani, tikaatsi ompantyaawoni aririka onkamatiyatanaki, tima inchikaitakiro, im-
poña intaayitakiro. ¿Iiroma ikimpoyaawintzimi Pawa? Aritaki, iiro pikisoshiritzi.
31 Aritapaaki okantzimoshiriwaitzimi, pikantzi: ‘¿Iitama noyaari, iitama niriri, iitama
nonkithaatyaari?’ 32 Apatziro okantzimoshiriwaitari kaari kimisantatsini. Irooma
iirokapaini, jiyotakotzimiro Ashitairi Inkitijatzi iitarika kowityiimotzimiri. 33 Iro
kowapirotachari pinkowi impinkathariwintaimi, piñiiro iijatzi jowamiithashiritaimi,
irojatzi impantaimirori okaatzi kowityiimotzimiri.
34 Ari okanta, iiro okantzimoshiriwaitzimi oityaarika awijyimotimiri oñaatamani.
Tima maawoni kitiijyiri piñiiro oitya awijyimotzimiri”.

7

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi (Lc. 6.37-38, 41-42)

1 “Tii opantawo ankantanti: ‘Kaaripiroshiri jinatzi nojyininka’. Aririka ankantantaki,
ari jimaitai aaka, inkantayiitai: ‘Kaaripiroshiriri pinatzi iiroka’. 2 Aririka ankan-
takotiri ajyininka, ari inkantakotanakai iijatzi aaka. Ontzimatyii aamaiya, aririka
ontzimi antzimotantani, imapiroitaikari aaka paata impiyaitai. 3 Okimiwaitakawo
aririka ontyaakitaimi antawo inchapitoki okiki, ¿kantatsima aminiri pashini tyaaki-
tachari kapichiini jokiki? 4 ¿Tiima iiro okantzi ankantiri: ‘Pimpoki, nagaimiro otyaak-
itakimiri pokiki?’ Tima otyaakitakimi iiroka antawo inchapitoki. 5 Pikimitakari

† **6:22** Ojyakaawintachari okitsi kamiithari, apaani pimantaniri kaari mashithatatsi, ñiirori ikimathatairo jan-
takairiri Pawa. Tima isaikanaatzi okitiijyiinkatzi. ‡ **6:23** Ojyakaawintachari iirorika opantawo oki, apaani
mashithari, kaari ñiironi inkimathatairo jantakairimi Pawa. Tima isaikatzi tsika otsinirikitzi. § **6:28** Iro
ikantakoitzi jaka “inchatiyapaini” iitachari “lirio”.

thiiyinkari. Pitawatyaawo iiroka paawairo inchato otzikaakimiri, irojatzi paminantanaiyaari kamiitha paantaiyaanariri pashini otyaakitachari.
6 Tii ipaitapiintziri otsitsi wathatsi tasorintsitatsiri. Ari okimitari iijatzi tii ipaitziri
chancho poriryaayitatsiri, ari joipatsitakiro jaatzikawaitawakiro. Tii ipaitziri ikowaw-
itari, owanaa inkatsimati, ari jatsikantaki”.*

Ikinkithatakotziri Jesús amanapirotariri Pawa (Lc. 11.9-13; 6.31)

7 “Pinkamitanti, pinkowakotanti iijatzi, aritaki piñaakiro impaitimiro pikowiri.
Pinkimitakaantiro pariitya pankotsi, pinkantapaakiri ashitawori: ‘Pashitaryiinawo’.
Aritaki jashitaryaakimiro ipanko. 8 Aritaki impaitairi kamitantatsiri. Inkaati
kowakotantatsiri, ari joñaagaitairi. Aririka inkantaitiri: ‘Pashitaryiiro’. Aritaki ji-
matakiro. 9 Aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Paapa, pimpina tanta’. ¿Arima
pimpakiri mapi? 10 Aririka inkantimi: ‘Pimpina shima noya’. ¿Arima pimpakiri maanki
joyaari? 11 Piyotzi iiroka pitakotari pitomipaini, kaaripiroshiri pinawita. Iri owatsipiro
Ashitairi Inkitijatzi, jitakotari maawoni amanayitariri. 12 Aririka pinkowi jitakotaitimi,
pitawatyaawo pitakotantya iiroka. Irootaki okantakotziri Ikantakaantaitani, irojatzi
ikantakiri pairani Kamantantaniri”.

Ikinkithatakoitziro aatsimanchaki (Lc. 13.24)

13 “Aririka pinkowi pintyaapankotairi Pawa, pinkimitakaantiro pimpampithatatyi-
iromi aatsimanchaki. Tima tzimatsi pashini aatsipitatzi, kaari pomirintsitachani inki-
nantaityaawo. Ojyiki pampithatakirori, jashironkaayiitaiya sarinkawiniki. 14 Irooma
aatsimanchaki, tii ijyikitzi kinantyaawoni, iriitaki ariitaachani Pawakinta, inkantai-
tatyaani jañagai janta”.

Ikinkithatakotziri Jesús thiiyachari (Lc. 6.43-44)

15 “Pintyaaryootaiyini, jamatawitzimikari ojyawitariri Kamantantaniri, inkimitako-
tapaatyaari ikanta oijya tii ikatsimanitzi. Kaaripiroshiri jinayitzi, ikimitakari piratsi
katsimari. 16 Ontzimatyii ankimpoyiiro jantayitziri ayotantantyaari ikamiithashir-
itzirika. ¿Añiiroma uva onkithokitantyaawo owaato kitochii? Tii. ¿Imatziroma higo
onkithokitantyaawo iroori? Tii imata iijatzi. 17 Inchato saankanatatsiri ojyooki,
okithokitzi kamiitha. Irooma inchato kamaatotatsiri, tii onkithokiniti. 18 Tima inchato
saankanatatsiri ojyooki, tii iñaitziro onkaaripiroti okithoki. Ari okimitari iijatzi inchato
kamaatotatsiri, tii iñaitziro onkamiithati okithoki. 19 Tima itowaitziro inchato kaari
kithokitatsini, jagaitziro intagaitiro. 20 Pinkimpoyaakotairi yotaayitzimiri. Ikimitaka-
worika okithokitzi inchato saankanatatsiri ojyooki, pimatiro jiyotaayitzimiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús yotakopirotanairiri (Lc. 13.25-27)

21 “Tzimawitacha ojyiki kantawitanari: ‘Nowinkathariti pinatzi iiroka,
nopinkathapirotzimi’. Iiromaita jiñairo impinkathariwintairi Pawa. Apa jiñairo
antanairori ikowakaantziri Ashitanari Inkitijatzi. 22 Aririka nompinkatharitai
paata napatotairi maawoni atziri. Tzimatsi kantayitaatsini: ‘Nowinkathariti,
nopairyaapiintzimi nokinkithatakotzimi. Nopairyaakimi nowawijaakotziri
piyarishiritatsiri. Nokantayitziri iijatzi nojyininka: Iro notasonkawintantari

* **7:6** Ikantaitziri jaka: “wathatsi tasorintsitatsiri” ipoña “poriryaatatsiri”, iro ojyakaawintachari Kamiithari Ñaantsi tasorintsitatsiri. Tima iñaani Pawa, okimitari ikaatzi poriryaatatsiri. Iriima otsitsi ipoña chancho, iri ojyakaawintacha, kaari kowironi inkimisantiro Kamiithari Ñaantsi, ojyiki ikisaniintakiri kamantantzirori. Iiro okantzi joñaashirinkaitiri, tiirika ikowiro inkimisanti.

nopairyiiri Jesús'. 23 Nonkantzimaitanatyaari naaka: 'Tii niyotzimi. Piyaatawiiti jantyaatsikiini, imapiro pikaaripiroshiritaki' ".

Ikinkithatakoitziri owatzikirori ipanko
(Lc. 6.46-49)

24 "Pinkimi, aririka pinkinkishiritiro maawoni nokantakimiri, aririka pinkimisantanakiro maawoni, ari okamiithatzi. Irootaki piyotanityaari. Pinkimityaari owatzikirori ipanko okisopathatzi kipatsi. 25 Oparyaawita antawoiti inkani, amaaniwita. Otampiyawitaka shintsiini, ookantawitawo pankotsi, tii aawiyiro. Tima owatzikatya kamiitha okisopathatzi kipatsi. 26 Ari okimitari iirorika pikinkishiritziro nokantayitakimiri, iirorika pinkimisantanairo, iiro piñiiro piyotanityaawo. Pinkimitakotyaari owatzikirori ipanko impanikipathatzi. 27 Oparyaapaaki inkani, amaanitapaaki. Ipoña otampiyatapaaki, ookantapaakawo, tyaanaki pankotsi, aanakiro. Tii jiñaitairo".

28 Irootaki jiyotaayitakiriri Jesús ikaatzi apatowintakariri. Iyokitzi ikantanaka atziriiti. 29 Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janairi jiyotaantzi Yotzinkariiti.

8

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Ikanta joirinkaa Jesús ikinkithataki tonkaariki otzishiki, joyaatairi ojyiki atziri. 2 Ari ipokashitakiri imatziri pathaawontsi, jotziirowashitapaakari Jesús, ikantapaakiri: "Pinkatharí, pikowirika, poshinchagaina". 3 Iro jakotashitantanakariri, jotirotantakari kapichiini jako, ikantzi: "Nokowi, pishintsitai". Shitakotanai ipathaawaiwita. 4 Ipoña Jesús ikantawitawaari: "Iiro pikinkithatakotana. Apatziro powanakiro piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatantyaawori Ikantakaantani Moisés, pimpiri pashitakaariri Pawa, jiyotantaityaari ishitakotaimi".

Joshinchagairi Jesús jompiratani ijiwari owayiriiti
(Lc. 7.1-10)

5 Ikanta jawijanaki Jesús, ariitaiyakani nampitsiki Capernaum. Ari ipokakiri Roma-jatzi ijiwari owayiriiti, jiñiiri Jesús, 6 ikantapaakiri: "Nowinkathariti, tzimatsi nompiratani nopankoki, mapirokitaka imantsiyataki, kisopookitaki". 7 Jakanakiri, ikantziri: "Aritaki niyaataki noshinchagairi". 8 Ikantzimaitanakari irirori: "Ojyiki nopinkathatakimi iiroka, kaaripiro ninatzi naaka, niyotzi iiro okantzi pintyaapankotina. Apa nokowi pinkantakaantiri, ishintsitai. Tima aritaki jimatatya pinkantiri.* 9 Tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiripaini nompiratari naaka. Aririka nonkantiri: 'Piyaati', aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti pashini: 'Pimpoki', aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani: 'Pantiro jiroka', jimatziro jantziro". 10 Iyokitzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki jirika ijiwari owayiriiti. Ikantanakiri oyaataiyirini: "Iri matakirori jirika ikimisantzi, jaka Israel-ki tii itzimi ajyininka kimityaarini. Imapiro. 11 Pinkimi, aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ari intzimaki ojyiki kaari ajyininkata poñaayitachari pashiniki nampitsi, nintaachani intsipataiyaari Abraham-ni, Isaac-ni iijatzi Jacob-ni. 12 Iiromaita itzimapirotai ajyininka saikaatsini janta. Iriitaki ikowakaawiitakari impinkathariwintairimi maawoni janta, ojyiki ipiyathawaitaka, irootaki jookantaiyaariri otsinirikitaki. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya". 13 Ipithokashitanaari ijiwari owayiriiti, ikantziri: "Pimatairo pimpiyi pipankoki. Tima pimatakiro pikimisantzi iiroka, irootaki ishintsitantaiyaari pompiratani". Aripaiti ishintsitanai jompiratani janta ipankoki.

* **8:8** Jirika ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani apaani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri pashinijatzi kaari ijyininkata.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro
(Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)

14 Ikanta Jesús jataki ipankoki Pedro. Iñaapaakitziiro riyoti, omaryaaka, imatatziiro
saawataantsi. 15 Jotirotantapaakawo kapichiini jako, shintsitanai. Piriintanaka, am-
inawakiniri oitarika ompawakiriri. 16 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaaki ojyiki
piyarishiritatsiri. Joshinchaayitairi, ikisawakiri iwiyariti. Joshinchaayitairi iijatzi
mantsiyayitatsiri. 17 Ari okanta imonkaatantakari ikinkithatakotakiri pairani Kaman-
tantaniri Isaías, ikantaki:
Iri aanakironi amantsiyari,
Irijatzi aanakironi okaatzi akimaatsiyitari.

Oyaatirini Jesús
(Lc. 9.57-62)

18 Ikanta jiñaakiri Jesús ijyikitapaaki atziri apatowintariri, ikantanakiri jiyotaani:
"Thami amontyagai intatsikironta". 19 Ikantawitawaari Yotzinkari: "Yotaanarí, nokowi
noyaatanakimi tsikarika pikinayitzi iiroka". 20 Jakanaki Jesús, ikantziri: "Tzimatsi imoo
otsitsiniro jimaantapiintari, iijatzi tsimiripaini tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi
Atziri tii otzimi ipanko jimaantapiintyaari irirori". 21 Ari ikantanaki jiyotaani: "Yotaa-
narí, nokowawitaka noyaatanakimi, tiimaita iroñaaka nokowatzi noñaanairi nowaap-
atitari nonkitatanairi, ari noyaatimiri". 22 Ipoña ikantanakiri Jesús: "Poyaatina. Tima
ikaatzi kamashiriyitatsiri, ari inkitatairi irirori kaminkaripaini".

Jomairintziro Jesús tampiya
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, itsipatanaari jiyotaani. 24 Ikanta imontyaakotanaki,
maanaki Jesús pitotsiki. Iro jiwiyaakotaiyakani niyantyaaniki, omapokashitaka
otampiyatapaaki antawoiti, kitaatapaaka jiñaa pitotsiki, otamaryaatanaki inkaari.
25 Jiyaatashitanakiri Jesús, jowakiryaapaakiri, ikantapaakiri: "¡Yotaanarí, ampiinkatyi!
¡Powawijaakotaina!" 26 Ikantanakiri irirori: "¿Iitama pithaawantari? ¿Tikiraama pikimisan-
tapirotziita?" Piriintanaka, jomairintakiro tampiya iijatzi otamaryaani inkaari, awi-
janaki, mairyaatanai kamiitha. 27 Iyokitzi ikantaiyanakani jaminanakiri Jesús, anta-
woiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani: "¿Iitama atziritatsiri jirika? Jomairintziro
tampiya, iijatzi inkaari".

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Aritaki ariitaiyakani intatsikironta, aatakotaiyapaakani nampitsiki iitachari
Gadara. Ari ishiyashitawakari apiti piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki. Kat-
simaki ikantakaakari piyari, owanaa ithaawantaitakari, tii okantzi inkinaiti janta.
29 Ikantawakiri: "¡Jesús, Itomi Pawa! ¿Irootaintsima powasankitaina? ¿Tsikama nokan-
takimika iiroka?" 30 Ari itzimi janta ojyiki chancho, joshintagaiyini. 31 Ñaawaitanaki iwi-
yariti, ikantanaki: "Aririka powawijaakotairi jirika nopiyarishiritakairi, potyaantina
ipiyotaka chancho". 32 Jakanakiri Jesús, ikantziri: "Piyaati piyari". Matanaka.
Jatanaki piyaripaini chancho-ki, iro ishiyantanakari impiitatzi otzishi, mitagaiya-
paakini, apirotaka ipiinkaki maawoni inkaariki. 33 Ikanta jiñaakiri aamaakowintariri,
shiyaiyanakani. Jataki nampitsiki, ikamantapaakiri maawoni atziri okaatzi jiñaakiri.
34 Iro jiyaatashiitantakariri Jesús, ikantaitapaakiri: "Tii nokowaiyini pisaiki nonampiki,
pamini tsika pinkini".

9

Joshinchagairi Jesús kisopookiri
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

1 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanai, ipiyaawo inampiki. 2 Ari
jamaitakiniri kisopookiri, jinatakoitantakari jomaryaantapiintari. Jiyoshiritawakiri
Jesús atziri natakotakiriri, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantawakiri: "Thaamintashiri
pinkantanatya notomi, ari noshinchagaimi, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiri-
waiwitaka". 3 Ikanta ikimawaki Yotaniriiti, ikantashiritanaki: "Ithainkatziiri
Pawa jirikawí". 4 Yotaki iijatzi Jesús iita ikantashiritakiri, josampitanakiri:
"¿Iitama okaaripirotantari pikantashiritziri? 5 ¿Tiima okamiithatzi nonkanti:
'Ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka?' ¿Irooma pikowi nonkantiri: 'Pinkatziyi,
piyaatai?' 6 Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi
kaaripiroshiriwitachari". Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: "Pinkatziyi,
paanairo pomaryaaminto, piyaatai pipankoki". 7 Ari ikatziyanaka mantsiyawitachari,
jatai ipankoki. 8 Jiñaakiri maawoni atziri apatotainchari, iyokitzi ikantaiyanakani
jiñaawairi jiyaatai. Ikantaiyanakini: "Imapirotatziiri Pawa, iriitaki matakirori
otzimimotantakariri ishintsinka Jesús".

Jagaitanakiri Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

9 Ikanta jawijanaki Jesús, irojatzi jiñaantapaakariri iitachari Mateo, kowakotziriri
ijyininka kiriiki. Ikantapairi: "Poyaatina". Katziyanaka, joyaatanakiri. 10 Ipoña
jaanakiri ipankoki jowakaiyaari, itsipataanakiri jiyotaani. Ojyiki jatanaintsiri
kowakotziriri ijyininka kiriiki, jiyaataki iijatzi kaaripiroshiritatsiri. Ari itsipatakari
Jesús jowaiyakani. 11 Ikanta jiñaakiri Fariseo-paini, ikaimakiri jiyotaani Jesús,
josampitakiri: "¿Iitama itsipatantariri Jesús kowakotantatsiri kiriiki, itsipatakari
iijatzi kaaripiroshiritatsiri? Tii okamiithatzi". 12 Ikimawaki Jesús, ikantanaki
irirori: "Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari
mantsiyatatsi tikaatsi inkowi irirori. 13 Ontzimatyii pinkinkishiritiro Ikantakaantani
Pawa, kantatsiri:

Tii apa nonkowairi pamayitaina pipira pintayinari.
Iro nokowapirotziri pinishironkatairi pijyininka.
Tii apa nompokashitiri kamiithashiriri nonkaimashiritairi, aña nopokashitatziiri
kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo kaaripirori".

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita
(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Ipoña ipokaiyakini jiyotaani Juan, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "¿Iitama
kaari itziwintanta piyotaani? Notziwintapiintaka naaka, ari ikimitari iijatzi
jiyotaani Fariseo-paini". 15 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Aririka intsipataityaari
aawakaachari, ¿arima jowashiriniintaitatya? Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri
iimintaitari, aripaiti intziwintaitya. 16 Apaani paijatori ikithaataitari, aririkami
jowapatankaitantyaawo osapiki owakiraari, ari osagaapirotanaki aririka
aminthatanatyaarika owakiraari. 17 Iijatzi okimitari, tii okantzi paijatori
mishinantsinaki jowantaityaawo iiryaari jimiritaitari. Aririka jowantaityaawo, ari
intankanaki, apaawaitashitatya jimiriitari, iijatzi mishinantsinaki. Iri kamiithatatsi
owakiraari mishinantsinaki jowantaityaawo, iiro apaawaitanta apitiroiti".

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Tikira ithonkiro jiñaawaiti Jesús, ariitapaaka jiwari, ipinkathatapaakiri, ikan-
tapaakiri: "Kamaki nishinto, iro nopokantari piyaati nopankoki potirotantyaawo
kapichiini pako, añagaita". 19 Ari jiyaatanaki Jesús, iijatzi jiyotaani joyaatanakiri.

20 Okanta mantsiyatatsiri tsinani, ojyiki osarintsi osokaawaitaka, tzimakotaki 12 osarintsi, okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotakiro opatziki iithaari. 21 Tima okantashiritakitzi: “Aririka notirotakiro iithaari, ari noshintsitai”. 22 Ipithokashitanakawo Jesús, ikantziro: “Thaaminta pinkantanaiya nishinto, oshinchagaimi pawintagaana”. Apathakiro ishitanaki omantsiyanka tsinani. 23 Ikanta jariitapaaka Jesús ipankoki jiwari, jiñaapaatzi jyowiwintzirori kamaintsiri, ojyiki atziri kamiñiinkataintsiri. 24 Ikantapaakiri Jesús: “Pijyiki, tii okami piraakotaiyakarini, aña imakoryaatzi”. Thainka jowaitakiri Jesús. 25 Ipoña jomishitowapaakiri maawoni, tyaapaaki Jesús, joirikawakotapaakiro, piriintanaa iintsi. 26 Tii jimanakotanaka jantakiri Jesús, ikimakoitanakiri maawoni.

Joshinchagairi Jesús kaari okichaatatsini

27 Ikanta jawijanaki Jesús, ipatzimatanakiri apiti kaari okichaatatsini, ikaimotziri, ikantzi: “¡Icharini David-ni, pinishironkataina!” 28 Irojatzi jariitantapaakari pankotsiki, iijatzi kaari okichaatatsiri irirori. Ipokashitapaakiri okaakiini, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Pikinkishiryaama iiroka ari nowawijaakotaimi?” Ikantzi irirori: “Jii, aritaki pimatakiro nowinkathariti”. 29 Jakotanaki Jesús, ipampiyookitakiri, ikantziri: “Oshinchagaimi pikimisantaana”. 30 Apathakiro jaminanai kamiitha. Ishinchiinkatawairi, ikantziri: “Tii nokowi pinkinkithatakotina noshinchagaimi”. 31 Ikanta jiyaatai, ikamantantanaki, ithonka ikimakoitanakiri Jesús.

Iñaawaitakaitziri masontzipaantiri

32 Ipoña jamaitapaakiniri Jesús piyarishiritatsiri, masontzipaanti ikantaka. 33 Ari joshinchaawakiri Jesús jirika, ñaawaitanai imasontzipaantitakaawitari piyari, tima jotyaantapithatakiri iwiyariti. maawoni jiyokitziiwintanakiri Jesús, ikantashiritaitanaki: “Tii añaapiintzi ojyariri jirika anampiki Israel-ki”. 34 Iriima Fariseo-paini ikantaiyini irirori: “Jimatakaatziiri ijiwari piyariiti joshinchaantariri piyarishiritatsiri”.

Sampainkataki pankirintsi

35 Ithonka jiyaayitaki Jesús maawoni nampitsiki, jiyotaantayitaki japatotapiintaita. Ikinkithatakotapiintakiro Kamiithari Ñaantsi tsika onkantya impinkathariwintantai. Joshinchaayitakiri maawoni, tikaatsi mantsiyarintsi pomirintsitzimotyaarini. 36 Iñaayitziri ojyiki apatowintariri, antawo Jesús jitakoshiritakari, ikantaki: “Imapiro jashironkaayitaka jirika atziripaini.
Ikimitakari oijya iirorika itzimi aamaakowintyaarini”.
37 Iikiro ikantanakitziiri jiyotaani: “Ikimitakawo jirikapaini atziri, osampainkatzi pankirintsi, tiimaita itzimapirotzi atziri oyiipataironi. 38 Pamañaari Awinkathariti jotyaantiita ojyiki jatatsini atziriki, tima tzimatsi ojyiki kimisantayitaatsini”.

10

Jiyoshiitaki Jesús 12 Otyaantapirori
(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

1 Ipoña jiyoshiitaki Jesús ikaatzi 12 jiyotaani, jimatanakiro irirori joshinchaayitairi mantsiyari, iijatzi ikaatzi piyarishiritatsiri, tima ipasapiyaakari itasonkawintantzi. 2 Jirika ikaatzi 12 jiyoshiitakiri Jesús: Itanakawori Simón, jiitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés, iririntzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipatakari iririntzi Juan. 3 Ipoñaapaaka Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo kowakowitariri kiriiki ijyininka, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, 4 ipoñaapaaka Simón, jiitaitakiri iijatzi Kisakowintantaniri. Ipoñaapaaka iwiyaantapaakawori Judas Iscariote, iriitaki pithokashitantainchari.

Jotyaantaitakiri kaataintsiri 12
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

5 Ipoña jotyaantakiri Jesús kaataintsiri 12, ikantawakiri: “Iiro pikini isaikayitzi atziri
kaari ajyininkata aaka, iiro pikini iijatzi inampiki Samaria-jatziiti. 6 Iri pitapaintya
piyaatashitiri ikaatzi icharinitari Israel-ni, kimitakariri oijya itzipinawaita. 7 Tsikarika
pinkinayitaki pinkamantanti, pinkanti: ‘Irootaintsi impinkathariwintantai Inkitijatzi’.
8 Poshinchaayitairi maawoni mantsiyari, pañaakaayitairi kamawitachari, poshincha-
gairi pathaawaitatsiri, iijatzi piyarishiritatsiri. Tima nishironkataari pinayitaki, iiro
piñi inkowakoitimi. Iro pimatanairi iiroka pinishironkayitantai iijatzi. 9 Iiro paanaki
piiriikiti pithaatiki, 10 iiro paanaki iijatzi pithaati, iiro paanaki apiti piithaari, pi-zapato-
ti, pikotzikiiro, tikaatsi paanaki. Tima ikantaitzi:
Impinaitiri antawaitatsiri.
11 Aririka pariitya nampitsiki, paminapaaki aapatziyimini, iri pisaikimotapaaki, iro-
jatzi pawijantatyaari pashiniki nampitsi. 12 Ari pariitatyaarika pankotsiki, piwithat-
apaatyaari ikaatzi saikatsiri. 13 Aririka jaawakimi kamiitha irirori, ari isaikai kami-
itha okaatzi piwithatapaakari. Irooma iirorika jaawakimi kamiitha, aminaashitaka
piwithatapaakari. 14 Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawi-
japithatiri, potikanairo piipatsikiiti. 15 Tima iriitaki imapiroitiri paata jowasankitaitiri
jirika, ari anaanakiro ikantaitakiri Sodoma-jatzi ipoña Gomorra-jatzi. Imapiro”.

Inkimaatsitakaitatyiimi paata

16 “Notyaantatziimi naaka. Pikimiwaitakari jotyaantaitziri oijya ipiyota piratsi
katsimari. Ontzimatyii pinkimitakotyaari kokiyantzi maanki. Ontzimatyii iijatzi
pinkimityaari shiro tii ikatsimawaitzi. 17 Paamaakowintya. Tima jaakaantaitatyi-
imi jiwaripainiki impajatakaantaitimi japatotapiintaita. 18 Ompoña jaayiitanakimi
pinkatharintsiki, okantakaantziro pawintaana ari pikinkithatakotaina, irojatzi inki-
mantaiyaari iriroriiti, iijatzi pashinijatzi atziri kaari ajyininkata. 19 Aririka piñaakiro
jaayiitanakimi, iiro pikantashiriwaitzi: ‘¿Iitama nonkantapaakiri?’ Tima tzimatsi
yotashiritakaimini oita piñaanityaari. 20 Iiro piyotashitanakawo oitya piñaanityaari,
Tasorintsinkantsi poñaachari Ashitzimiriki, iri yotakaimironi oita pinkantayitapaakiri.
21 Ari iñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini itomi. Piñi
tsitokakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri. 22 Ojyiki piñiiro inkisaniintaitimi okan-
takaantziro pipairyagaana pikimisantaana, ari pinkantaitatyiiro pawintaiyaana, ar-
itaki nowawijaakoshiritaimi. 23 Aririka inkisaniintaitanakimi nampitsiki, pawijyi
pashiniki nampitsi. Tima tikira pithonkiro pinkinayiti maawoni nampitsiki tsika
isaikayitzi Israel-mirinkaiti, irojatzi impiyantaiyaari jirika Itomi Atziri. Imapiro.
24 Tii jiñaitzi apaani yotaari janaakotiri yotairiri. Tii añai iijatzi onampitaari
janaakotiri onampitariri impinkathaitiri. 25 Apa añiiro kantatsi yotaari inkimi-
takotaiyaari yotairiri pairani. Ari ikimitari iijatzi onampitaari. Ikisaniintaitakina
naaka iroñaaka, ikimitakaantaitakina naakami Beelzebú, iwinkathariti piyari. Iiroka
imapiroiti inkisaniintaitimi pikimisantaana”.

¿Iitaka ampinkathatiri?
(Lc. 12.2-9)

26 “Iiromaita pipinkashiwaitari jirikapaini. Ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakow-
itainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani. 27 Apaniroini niyotakaayitaimiro
iiroka jirokapaini, tii jiyotzimaitawo thainkantaniri, iirokamaitaka kinkithatakaayi-
tairini. 28 Iiro pipinkashiwaitari tsitokimini, iiro jimatziro jotyaantimi sarinkawiniki.
Aña iri pimpinkathatai Pawa, iriitaki matzirori jotyaantantzi sarinkawiniki. 29 Pamini,
tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti
apaani.* 30 Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi. 31 Piñaakiro, jaamaakotari

* **10:29** Kantakotachari jaka “tii ipinapirowita tsimiripaini”, tima kantatsi jamanantaitantyaari apapintyakiroini kiriiki inkaati apiti tsimiri.

Pawa tsimiripaini, iiroka jimapirotzi jaamaakotzimi. Iiro pipinkashiwaitari kisaniintimiri. 32 Aririka pinkantiri pijyininka: ‘Nopinkathatairi Jesús’, aritaki nonkantairi Ashitanari Inkitijatzi: ‘Paapá, ipinkathataana jirika, ajyininkataari’. 33 Irooma pinkantiririka pijyininka: ‘Tii nopinkathatziri Jesús’, ari nonkimitaiyaari naaka, nonkantairi Ashitanari: ‘Paapá, tii nonkimitsitaiyaari ipinkathatana jirika, tii ajyininkataari’ ”.

Ikinkithatakota Jesús
(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

34 “Tii nokowi onkompitzimotimi. Tii apa nompoki jaapatziyawakaiya atziri. Aña iro nopokantari onkimiwaityaawo namatyiimi owathaamintotsi jantaminthatawakaantyaari.
35 Aña iro nopokantakari:
Inkisaniintantyaariri atziriiti iwaapatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani onaanatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani ayiro.
36 Iri pithokashitawakaachani atziriiti inkisaniintawakaiya ikaatzi isaikapankotawakaiyani.
37 Iro kamiithawitachari pitakoyityaari piwaapati, pinaanati, powaiyanipaini. Iro kantzimaitacha iirorika pimapirotanaki pitakoyityaari pijyininka, tiira pityaaryootzi pitakotaana naaka. 38 Ontzimatyii pintyaaryoowintiro nokinkithatakotakimiri, onkantawitya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, tii pityaaryoowintziro pikimisantana. 39 Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashitari, aritaki impiyashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri, aritaki jawijakoshiritai”.

Impinayiitairi
(Mr. 9.41)

40 “Iitarika aapatziyimini, naaka jaapatziyaka. Ari okimitari iijatzi, iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka Ashitanari otyaantakinari jaka. 41 Iitarika yotimini kamantantaniri pinatzi, impoña jaapatziyanakimi, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. Ari okimitari iijatzi, iitarika yotakimini kamiithashiriri pikimisantanai, ipoña jaawakimi kamiitha, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. 42 Aririka jiyoitimi iirokataki niyotaani, iro ipantzimiri pimiri, jiyotzi Pawa, iriitaki pinatairini itakotakimiri”.

11

Jotyaantziri Juan jiyotaani
(Lc. 7.18-35)

1 Ithonkakiro Jesús jiyotaakiri 12 jiyotaani. Awijanaki inkamantanti maawoni nampitsiki.
2 Ikanta Juan owiinkaatantaniri jomontyaitakiri chapinki, ikimakotakiro jantayitakiri Cristo, jotyaantaki apiti jiyotaani, 3 josampitiri Jesús, inkantiri: “¿Iirokama jiitaitziri, ‘Pokatsini?’ Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini pokatsini?” 4 Ikanta jariitaka jotyaantani Juan, josampitapaakiri Jesús. Ari jakanaki irirori, ikantzi: “Aririka pimpiyanai, pinkamantapairi Juan okaatzi pikimakiri, okaatzi piñaakiri nantayitakiri iijatzi. 5 Naminakaayitairi kaari okichaatatsini, naniitakaayitairi kisopookiri, noshinchaayitairi pathaawaiwitachari, nokimakaayitairi ashikimpitari, nañaakaayitairi kaminkari, nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi ashironkainkaripaini. 6 Inkimoshiriwintaina kaari kisoshiriwintinari”.
7 Ikanta ipiyanaa jiyotaani Juan, josampitanakiri Jesús apatowintakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantzi: “¿Iitama pikinkishiritakotariri piñaakiri chapinki

otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki ojyawori sawoo opiyonkatonkitakairo tampiya
okantakaari tii ithaamintashirita? 8 ¿Piñaakirima jowaniinkataka ikithaata? Aña tii.
Ikaatzi owaniinkatachari ikithaata, isaikapankotziri pinkatharintsi. 9 Piyaatashitakiri
piyotaki kamantantaniri jinatzi. Tima jimapirotatziiro janaakiri Kamantantaniriiti.
10 Iriitaki josankinatakoitaki pairani, jiñaanatziri Pawa Itomi, ikantziri:
Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi,
Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.
11 Pinkimi nonkanti naaka: Ojyiki atziri tzimawitainchari, tikaatsimaita anairini jiy-
otanitakari Juan. Iro kantzimaitacha inkaati ipinkathariwintairi Inkitijatzi, tsinam-
pashiritaatsiri janta, janaakotairi irirori Juan. Imapiro. 12 Jitakawo pairani Juan
ikinkithatakaakimi, tzimatsi ojyiki kowanakirori shintsiini iñiiro impinkatharitai Inki-
tijatzi. Antawoiti ikowanaki iñiiro ojyawaitakawo ishintsitaitzi jowayiritaitya. Irojatzi
ikantaita iroñaaka. 13 Pairani tikira itzimi Juan, tzimawitacha Kamantantaniri opoña
Ikantakaantaitani. 14 Iriima Juan, iriitaki ikinkithatakoitakiri pairani, iriitaki Elías-
tatsiri piyaatsini. 15 Kowirori inkimathatiro, inkimisanti. 16 Nokimitakaantakimiri
naaka kojyikawairintzi iintsi aririka imaananiwaiti, 17 ikantaiyini: ‘Thami ajyowiwaiti
amajyiitantyaari’. Iiromaita ikowi. Ikantaiyini iijatzi: ‘Incha ampampithai owashir-
itantyaari’. Tii ikowiro iijatzi. 18 Ari pikimitaiyakarini iirokaiti. Piñaawitawakari Juan
itzitapaakawo owanawontsi, tii jimiritawo kachori, pikantaiyakirini: ‘Ipiyarishiritatzi,
iro itziwaitantari’. 19 Ipokawitaka Itomi Atziri, tii itziwitawo irirori owanawontsi,
imiritawo kachori iijatzi. Pikantaiyakirini: ‘Kaaripirori jinatzi jirika, niyawairintzi,
shinkiryaantzi jinatzi. Jaapatziyari kowakotziriri kiriiki ijyininka, jaapatziyitari
kaaripiroshiriri’. Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyoitairi paata imapiro
jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awijayitaatsini”.

Ikantamachiitziri kisoshiriri nampitsiitiki (Lc. 10.13-16)

20 Ipoña ikinkithatakotanakiri Jesús ikaatzi ñaayiwitakawori itasonkawintan-
taki nampitsiki, tiimaita jowajyaantziro ikaaripiroshiritaiyini. Ikantanaki:
21 “Ikantamachiitziri Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkaw-
intantayitaki, tiimaita ikimisantaiyini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-
jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi, jowajyaantakiromi.
Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.* 22 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiriri, iiro
jimapiroitziri jowasankitaayiitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi,
iijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayiitairi. 23 Iijatzi inkimitagaiya
Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyakani irirori jiyaatai inkitiki, iro kantzimaitacha
owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi kaminkari. Iri ñaakironimi pairani
Sodoma-jatzi okaatzi jiñaakiri Capernaum-jatzi, inkimisantaimi irirori, iiro
japirotzirimi pairani Pawa saikaiyatsinimi iroñaaka. 24 Aririka jaayiitairi paata
kamiithashiritaintsiri, iri jimapiroitairi jowasankitaapiroitairi Capernaum-jatzi,
anaanakiro jowasankitagaitakiri pairani Sodoma-jatzi”.

Pimpokashitaina naaka, ari piñiiro nimakoryaakaayitaimi (Lc. 10.21-22)

25 Ipoña jamanamanaatanakari Jesús Ashitariri, ikantanakiri: “Paapá, iiroka
pinkathariwintziriri maawoni inkitijatzi, iijatzi maawoni kipatsijatzi, ojyiki nopaa-
soonkitakimi. Tima iiroka yotakaayitairiri kimitakariri iintsi intsinampashiritai,
kaari jiyotzi yotaniriiti. 26 Tima irootaki inimotakimiri”. 27 Ipoña ikantanakiri piy-
owintakariri: “Iri Ashitanari yotakaakinawori maawoni. Apaniroini ikanta irirori

* **11:21** Tima jirikaiti Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzi atziri jinayitatzi, tii ijyininkatari Judá-mirinkaiti.

jiyopirotana naaka tima Itomi jowana. Ari nokimitakari iijatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña jiyoyitairi inkaati niyotakaayitairi naaka. 28 Aririka piñiiro pimakoshiriwaiti, piñiiro oitya pimpakoowaityaari, pimpokashitaina naaka, pinkamantainawo, aritaki nimakoryaakaayitaimi. 29 Iiro pimanintziro pimpakoowaityaari, naakataki ompiratzimiri pantiro. Tzimatsi niyotaimiri, tii nowatsimaashiriwaitantzi naaka, tsinampashiri ninatzi. Ari piñiiro nimakoryaashiritakagaimi. 30 Tima okaatzi nompiratantziri naaka, tii opomirintsipirota".

12

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Tima itajyaiyatziini jiyotaani, joyiikitanaki okithoki pankirintsi joyaari. 2 Jiñaakiri Fariseo-paini, ikantanakiri Jesús: "Paminiri piyotaani. Jiroka kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi, tii oshinitaantsitzi joyiikiwaiti". 3 Jakanakiri Jesús ikantanakiri: "¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-ni, aantawitakariri itajyi itsipayitakari ikaataiyini? 4 Ityaaki tasorintsipankoki, jowakawo tasorintsitanta, jatyootakiri itsipayitakari. Tii oshinitaantsiwita, apa jowapiintawo Ompiratasorintsitaari. 5 Josankinawiitaka iijatzi pairani Ikantakaantaitani, okantzi: 'Iiro pantawaitantawo kitiijyiri jimakoryaantaitari'. Iro kantzimaitacha jiyaatapiintzi Ompiratasorintsitaari kitiijyiriki jimakoryaantaitari tasorintsipankoki, jantawaitapiintzi. Tikaatsi kijyirini. 6 Nokantzi naaka, iinitatsi jaka impinkathapiroitiri, iri anairori tasorintsipanko. 7 Iro josankinaitantakari pairani, kantatsiri:

Tii nokowi pamayitaina pipira pintayinari,
Iro nokowapirotaki pitakotaiyaari pijyininka.

Iro pinkimathatirimi iiroka jiroka, iiro pikijyimawaitziri jirikapaini, tima tii ikaaripiroshiritzi. 8 Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi ririori, janairo kitiijyiri jimakoryaantaitari".

Atziri kisowakori (Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

9 Ipoña jawijanai Jesús, ityaapai japatotapiintaita. 10 Ari isaikakiri kisowakotatsiri. Ikanta Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantziri: "¿Kamiithatatsima poshinchiiri kisowakori kitiijyiri jimakoryaantaitari?" Iro josampitantariri inkini inkantakotiri. 11 Ipoña jakanakiri ririori, ikantanakiri: "Tii paminashitari poijyati aririka jotitya omoonaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, pitakotari, pinoshikiri. 12 Iri jitakopiroita atziri, janairi oijya. Tima tii okaaripiroshiritakaantzi anishironkatanti kitiijyiriki jimakoryaantaitari". 13 Jiñaanatanakiri kisowakori, ikantziri: "Pinthaaryaawakotai". Matanaka atziri, akotsitanai, okimitanaawo pashini jako. 14 Ari ikisaiyanakani Fariseo-paini. Jataiyakini, ikinkithawaitaiyini, ikantzi: "¿Tsika ankantakirika Jesús, ampiyakaantyaariri?"

Josankinatakoitsitakari pairani Jesús

15 Ikanta Jesús, yotaki ikowaitatzi intsitokaitiri, irootaki jawijantanaari. Ari joyaatanakiri ojyiki atziri, joshinchaaki ojyiki mantsiyari. 16 Ikantayiwitakari: "Iiro pikinkithatakotana". 17 Ari imonkaatari josankinatakaayiitakiriri pairani Kamantantaniri Isaías-ni, ikantzi:

18 Jirika nompiratani, iriitaki niyoyaakiri.
Nitakotani jinatzi, iri oimoshirinkanari.
Kiso jowiri Tasorintsinkantsi,
Ikinkithatakagairi kaari ajyininkata, ikamantairi tyaaryootatsiri.

19 Iiro ishinchiinkawintawaita apaniroini irirori,
Iiro ikimaitziri inchiraachiraati inkinkithatakotya,
20 Iiro jimapirotziro irirori isataapirotiro sonkari sataawitainchari,
Iiro joitsiwakiri paampariminki kapichiwitainchari ipaampataki,
Irojatzi inkitsirinkantaiyaawori jiñaitairo tyaaryootatsiri.*
21 Iriitaki joyaakoniintairi kaari ajyininkata impairyagairi iwairo.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi (Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23)

22 Ipoña jamaitakiniri Jesús piyarishiritatsiri, ikamampotaakitakaakiri, imasontzipaantitakaakiri iijatzi. Joshinchaawakiri, aminanai kamiitha, ñaawaitanai iijatzi. 23 Iyokitzi ikantanaka maawoni atziri, ikantaiyanakini: "¿Iriima jirika charinitariri David-ni?" 24 Ikanta ikimaiyakini Fariseo, ikantaiyanakini irirori: "Jirika atziri joshinchaatziiri ashitariri piyari iitachari Beelzebú, irootaki jowawijaakotantariri ikaatzi ipiyarishiritaiyini". 25 Jiyotakotzimaitakari Jesús ikinkishiritakari, ikantanakiri: "Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri, ari jiñaakiro jowapintawakaiya. Iijatzi okimita aririka jantaminthatawakaayitaiya inampiki atziri, ari jiñaakiro jookawintawakaiya inampiki. Aririka jantaminthatawakaiya atziri ikaatzi isaikapankotawakaa, ari jiñaakiro jookawintawakaiya ipankoki. 26 Ari inkantyaari iijatzi piyari aririkami jantaminthatawaiya. ¿Iiroma ithonka aririka jookawintawakaanatya? 27 Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani naaka, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawijaakotantariri kaaganiritatsiri? Aririka okanta pikinkithatakotatziiri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri. 28 Tima Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki oshinchaanari naaka nowawijaakotantariri piyarishiritatsiri. Irijatzi Pawa omapokakimiri iiroka ipinkathariwintantzi. 29 Aririka inkowaiti inkoshiitiri shintsitatsiri kamiitha atziri, ontzimatyii jitaitawatyaari joojoitiri, onkantya iiro ikisakowintantawo jashiwitari aririka jayitsiitiri. 30 Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniintanari. Inkaati kaari imitakotinani joyiipatakotina, japaatakotatyaana. 31 Iro kantzimaitacha nokantzi naaka: Kantatsi impiyakotairi Pawa inkaati kaaripiroshiriwitachani, ari inkimitagairi ñaawaiwitawori kaaripirori ñaantsi. Iriima ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi. 32 Ari okimitsitari iijatzi: Kantatsi impiyakotairi Pawa ookimowityaarini Itomi Atziri, iriima inkaati kijyimatakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi. 33 Okimiwaitakawo aririka iñaitiro kamiithari chochoki, jiyotaitzi kamiithari inatzi owaato tsika opoñaaka chochoki. Ari okimitari iijatzi aririka iñaitiro chochoki piyantatsiri, jiyotaitzi kaaripirori onatzi owaato tsika opoñaaka iroori. 34 Pikimitakari maanki, kaaripiroshiri pikantaiyakani. Tikaatsi pinkinakairo piñaawaitiro kamiithari, tii opantawo pikinkishiritari, irootaki okaaripirotantakari piñaawaiyitziri. 35 Apaani kamiithashiriri ikinkishiritawo kamiithari, irootaki okamiithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiritatsiri tii ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri. 36 Irootaki nokantantari naaka, aritaki jaminakoyiitairo paata okaatzi kaaripirori iñaaniyiitari. 37 Kamiitharika okaatzi piñaaniyitari, ari jaapatziyaitaimi. Irooma tiirika okamiithatzi, inkantayiitaimi: 'Kaaripiroshiri pinatzi, ojyiki pinkimaatsitaiya' ".

Ikowawita kaaripiroshiriri intasonkawintantaiti (Lc. 11.29-32)

* **12:20** Ojyakaawintachari sonkari ipoña paampariminki tsiwakimataintsiri, iriitaki atziriiti kimisantawitachari kapichiini, ashironkaashiriyitachari, mantsiyashiriyitatsiri, shipitashiriyitatsiri, tima aritaki inishironkaitairi Jesús jirikaiti, iiro ishinitziri jashironkaayitaiya, aña aawiyaashiri inkantakaayitaiyaari, joshiripiroyitaiya.

38 Ipoña jakanaki Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti ikantanaki: “Yotaanarí,
nokowi noñiimi pintasonkawintanti”. 39 Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Kaaripiroshiriri
pinaiyini iiroka, pithainkani powakiri Pawa, pikowaiyini piñiina nontasonkawin-
tanti. Iiromaita noñaayimiro, apa piñiiro kimityaawoni awijyimotakiriri pairani Jonás,
40 iniyantakariri kimitariri antari omani, tima mawa kitiijyiri isaikaki imotziki. Ari
inkimityaari iijatzi Itomi Atziri inkitawitapaintya mawa kitiijyiri kipatsiki. 41 Paata
aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari jiyakowintaimi Nínive-jatzi, tima
ikimisantairi pairani Jonás jowajyaantanairo ikaaripiroshiriwitaiyani. Jirika saikimo-
takimiri iiroka janairi Jonás. 42 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari
iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri
yotaniri pinkathari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Sa-
lomón”.

Ipiyashitanta piyari
(Lc. 11.24-26)

43 “Okimiwaitakawo isaikashiritantyaarimi piyari apaani atziri, ipankotsititaka-
womi jañaantari. Aririka jookawiityaari, awijakowitaa atziri isaikantakari piyari.
Ikinawaiwita otzishimashiki, iiro iñi tsika isaiki. 44 Impoñaatya inkantashiritai piyari:
‘Nompiyai nopankoki tsika nopoñaaka’. Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka
jañaantari, owaniinka okantaka. 45 Impoña jiyaatashitakiri mapirotzirori ipiyaritzi,
inkantakiri: ‘Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti’. Jamaki inkaati 7. Ari
jashironkaapirotaiya jirika atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichiini. Ari
pinkimitaiyaari iirokaiti”.

Ikinkithatakotziro Jesús inaanati ipoña iririntzi
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Iikiro ikinkithatakaatziiri Jesús apatowintakariri, ariitapaaka inaanati
otsipatakari iririntzipaini, okatziyapaaka jikokiroki, okaimakaantapaakiri.
47 Ikantawiitakari: “Ari ariita pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”.
48 Ari jakanaki ikantzi: “¿Tsika otzimikama pikinkishiritaiyarini iro nonaanatitari, iri
nirintzitari?” 49 Jookotanakiri ikaatzi jiyotaapiintakiri, ikantzi: “Jirikapaini iriitaki
nokimitakaantairi nirintzi, irootaki nokimitakaantairi iijatzi nonaanati. 50 Tima
maawoni antanairori ikowiri Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki nirintzitaari, irootaki
notsirotaari, irootaki nonaanatitaari”.

13

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Ipoña ishitowanai Jesús pankotsiki, jatanai inkaarithapiyaaki. Ari isaikapaaki.
2 Ipiyowintapaari iijatzi ojyiki atziri. Iñaaki othataka pitotsi, otitapaaka, saika-
paaki. Katziyaiyakani atziri irirori inkaarithapiyaaki. 3 Jojyakaawintatziiniri okaatzi
ikinkithatakairiri, ikantzi: “Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri impankiti. 4 Ikanta
jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ipokapaaki tsimiri, jowa-
paakawo. 5 Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi, ari ojyookawitanakari
thaankipiroini. Tii otontapathatatzi kipatsi, 6 sampiyashitanaki pankirintsi ishintsi-
tapaaki ooryaatsiri, tii otyaapirotzi oparitha inthomainta. 7 Tzimatsi pashini ookaki-
tapainchari kitochiimashiki, anaanakiro kitochii ojyookanaki, kamanaki pankirintsi.
8 Irooma pashini ookakitapainchari okamiithapathatzi kipatsi, saankana ojyookanaki,
kithokitanaki maawoni. Tzimayitanai okithoki apaanipaini okaatzi jyookapaintsiri.

Apaani jyookapaintsiri kithokipirotanaki, pashini ojyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki.* 9 Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti”.

¿*Iitama jojyakaawintantawori Jesús?*
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Ipoña josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama pojyakaawintziri
pikinkithatakairi atziripaini?” 11 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Ishinitaitzimiro iirokaiti
piyotairo tsika ikanta ipinkathariwintantai Inkitijatzi, iriima jirikaiti tii ishinitaitziniri
irirori. 12 Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairi ojyiki. Iriima kaari
otzimimotzi, iikiro iñaatyiiro iiro otzimimopirotairi.† 13 Irootaki nojyakaawintantawori
jiroka, onkantawitya jamini jirikaiti, kamampotaaki inkantya. Ari inkimawityaawo,
matakimpita inkantayitya. 14 Iriitaki ikinkithatakotakiri pairani Isaías-ni, ikantaki:
Pinkimawitya, matakimpita pinkantya.
Paminawitya, kamampotaaki pinkantya.
15 Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.
Ashikimpita ikantaka.
Kamampotaaki ikantaka iijatzi.
Irootaki kaari iñaantaawo,
Kaari ikimanta,
Kaari ikinkishiritanta.
Tii ikimisantzi, iiro nowawijaakotairi.
16 Irooma iiroka kimoshiri pinkantya, tima piñagairo, pikimayitairo iijatzi. 17 Iro
ikowawitakari pairani Kamantantaniriiti iijatzi kamiithashiriri, iñiiromi okaatzi
piñaakiri iirokaiti. Ikowawitaka inkimiromi pikimakiri iiroka. Tima tii iñaatyiina, tii
ikimaiyanani iijatzi. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús jojyakaawintziri pankiwairintzi
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 “Pinkimi nonkinkithatakotimiro okaatzi nojyakaawintakiri pankiwairintzi.
19 Tzimatsi kimirori nokinkithatakotziro impinkathariwintantai Pawa, tiimaita
ikimathatziro. Ikanta ipokaki owaaripiroshiritantaniri jowajyaantakaapaakiri
ikimisantawitanaa. Iriitaki kimitakawori pankirintsi ookakitapainchari aatsiki.
20 Tzimatsi iijatzi thaamintawori noñaani, ikimisantzi thaankiini. Iri kimitakawori
pankirintsi ookakitapainchari omapipookitzi. 21 Tii jiyotakopirotziro ñaantsi, tii
ikisashitawo ikimaatsiwintanakawo ikimisantzi, jowajyaantanakiro. Ikimitakawo
pankirintzi sampishitaintsiri tii otyaapirotzi oparitha inthomainta kipatsiki.
22 Tzimatsi iijatzi kimawitawori noñaani, iro kantzimaitacha inintawaitziro
inthaamintawaitya, ikinkithashiritakotziro jajyaagawo, irootaki ipiyakotantakawori
noñaani, tii ikimisantzi. Ikimitakawo pankirintsi ookakitapainchari kitochiimashiki,
kaari kithokitatsini. 23 Tzimatsi pashini kimirori noñaani, ikimisantanakiro.
Ityaaryoowintanairo. Iri ojyakawori pankirintsi jyookapaintsiri okamiithatzi
kipatsi, ojyikipirotanaki okithoki, pashini ojyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini
okithokitanaki”.‡

Ikinkithatakotziri Jesús pankitzirori trigo

24 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziniri, ikantzi: “Jiroka ojyari iijatzi ipinkathari-
wintantai Inkitijatzi, ojyari atziri pankitzirori kamiithakiri trigo. 25 Okanta tsiniri-
paiti imagaiyini jatziritipaini iijatzi irirori, pokaki kisaniintziriri jamaki trigo-niro,

* **13:8** Kantakotachari jaka “okaatzi jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzi 100 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 30 okithoki. † **13:12** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro. ‡ **13:23** Paminiro kantakotachari janta versículo 13.8.

ipankitakiro itsipataakiro trigo-pirori, piyanaka. 26 Opoña ojyookanaki trigo-pirori,
kithokitanaki. Ari okimitsitakari iijatzi trigo-niro itsipataakirori. 27 Ikanta jiyotaitakiro,
jiyaatashiitakiri ashitawori, ikantaitakiri: ‘Tii opantawo trigo apankitakiri powaniki,
¿iitama otsipatantawori ojyookaki trigo-niro?’ 28 Ikantanaki ashitawori jowani: ‘Iri
pankitakirori kisaniintanari’. Ikantzi jatziriti: ‘¿Pikowima nonthokayitairo trigo-niro?’
29 Jakanaki, ikantzi: ‘Iiro, aamaashitya, ari pinthokakotakiro trigo-pirori. 30 Ari
onkantawatyaata ontsipatyaawo ojyooki, irojatzi osampatantyaari trigo-pirori. Ari-
paiti nonkantimiri: Pinthatzinkiro trigo-niro, pintayiro. Poyiikitairo trigo-pirori,
powayitairo’ ”.

Jojyakaawintaitziro okithoki oryaanikitatsiri (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintakiniri, ikantzi: “Jiroka ojyari iijatzi
ipinkathariwintantai Inkitijatzi, okimiwaitakari pankitzirori oryaanikitatsiri okithoki
pankirintsi.§ 32 Oryaani okantawita okithotyaaniki, iro kantzimaitacha aririka
ojyookanaki, anairo pashini pankirintsi, antawo ontiwayitanaki ari iminkoshityaawo
tsimiripaini otsimankatapishitaki”.

Jojyakaawintaitziro shiniyakairori tanta (Lc. 13.20-21)

33 Jiroka pashini jojyakaawintakiri Jesús, ikantzi: “Aririka ipinkathariwintantai
Inkitijatzi, ojyakotawo tsinani witsikirori tanta. Aakiro trigo-pani, otsipataakiro
shiniyakairori. Aritaki oñaaki oshiniyi otantanipathati”.

Oita jojyakaawintantawori Jesús ikinkithatakoyitziri (Mr. 4.33-34)

34 Ari ikantapiintatya Jesús jojyakaawintziro okaatzi jiyotaantziri. maawoni jo-
jyakaawintakiro. 35 Ari imonkaataakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri
ikinkithatakotziro ikantakiri Pawa:
Nojyakaawintatyiiniri atziriiti onkaati nonkinkithatakotiniriri.
Nooñaawontainiri kaari jiyowita pairani owakiraa iwitsikantakari kipatsi irojatzi
iroñaaka.

Joñaagantziro Jesús kimitawori trigo-niro

36 Ipoña jawijanai Jesús, jookanairi apatowintakariri, jatanaki pankotsiki. Ari
josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “Piyotainawo okaatzi pojyakaawintakiri. ¿Iitama
ojyakaawintachari trigo-niro itsipatagaitakirori trigo-pirori?” 37 Ikantzi Jesús: “Jirika
Itomi Atziri iriitaki kimitakariri ashitawori jowani ipankiitakiro trigo-pirori. 38 Jiroka
owaantsi irootaki ojyakaawintawori kipatsi asaikantayitari. Jiroka trigo-pirori iri
ojyakaawintacha ipinkathariwintairi Pawa. Irooma trigo-niro iri ojyakaawintziri
ikaatzi jashitaari Kaaripirori. 39 Jirika kisaniintantatsiri pankitakirori trigo-niro iri
ojyakaawintacha kamaari. Kimityaawoni joyiipataitziro okithoki trigo, ojyakaawinta
aririka onthonkaiya paata kipatsi. Jirikapaini oyiipayitakirori okithoki iri ojyakaaw-
intacha maninkariti. 40 Pikimaki, japatotakaantaitakiro trigo-niro, itagaitakiro. Iro
ojyakaawintacha aririka onthonkaiya paata kipatsi. 41 Jirika Itomi Atziri jotyaantakiri
maninkariiti, japatotairi kaaripiroshiritatsiri, tima tii ikowi intsipataiyaari ikaatzi
kimisantakiriri. 42 Impoña intagairi kaaripiroshiriri, ari jiraawaityaari jatsikaiki-
waitya inkimaatsiwaitaiya. 43 Iriima kamiithashiritaintsiri, shipakiryaa inkantaiya
inkimitaiyaari ooryaatsiri. Isaikimotairi Ashitairi tsika ipinkathariwintantzi ririori.
Powakimpitatyaawo”.

Ikinkithatakotziri Jesús manachari kiriiki

§ **13:31** Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

44 Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: “Jiroka pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi ojyiki
kiriiki jimanaitziri owaantsiki. Ikanta apaani atziri iñaakiri, tii okantzi jaanakiri, iijatzi
imananairi, tikaatsi inkamanti, ikantashiritanaki irirori: ‘Ontzimatyii namanantiro
jiroka kipatsi, ari onkantya nashitantyaariri ikaatzi tzimatsiri janta’. Ipoña ipiman-
takiro okaatzi tzimimowitariri, jamanantakiro kipatsi. Kimoshiri ikantaka, tima ja-
manantakotakiri ojyiki kiriiki. Ari okimitari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús poriryaari pinapirotachari

45 Ikantzi iijatzi Jesús: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ikimitari
apaani atziri kowatsini jamananti poriryaari.* 46 Iñaaki poriryaari, ikowapirotaki
jayiri. Ipiyanaa inampiki, ipimantapaakiro okaatzi tzimimotziriri, jamanantakiro
poriryaari”.

Ikinkithatakotziro Jesús shiryaamintotsi

47 Ikantaki iijatzi Jesús: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ikimitari apaani
shiryaawairintzi. Jaaki ojyiki nashiyitachari shima. 48 Ipoña inoshikakotakiri oth-
apiyaaki, jiyoshiiyitakiri kamiithatatsiri. Ikaatzi kaari kamiithatatsini, jookayitakiri.
49 Ari onkimitaiyaari paata aririka onthonkaiya kipatsi. Impokaki maninkariiti, jiyoshi-
itairi kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri. 50 Impoña intagaitairi kaaripiroshiriri, ari
jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya”.

Ikinkithatakotziro Jesús owakiraari ajyaagawontsi iijatzi paijatori

51 Ari ikantzi Jesús: “¿Pikimathatakiroma okaatzi nokantakiri?” Ikantaiyini jiyotaani:
“Nokimathatakiro”. 52 Ipoña ikantanaki Jesús: “Nojyakaawintiri iwaapatiitari, tzimat-
siri jajyaagawo pinayitachari. Jaapiintziro paijatori, jaapiintziro iijatzi owakiraari
jajyaagawo. Aritaki inkimitaiyaari iijatzi yotzinkariiti aririka impinkathariwintairi
Inkitijatzi, jiyotaantairo itawori pairani, jiyotaantairo iijatzi owakiraataatsiri”.

Ipiyaa Jesús Nazaret-ki
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Ithonkakiro Jesús jojyakaawintakiro okaatzi ikinkithatakotakiri, ari jiyaatanai.
54 Ikinanai inampiki. Jiyotaantayitapai japatotapiintaita. Iyokitzi jowiri ikaatzi
kimiriri, ikantaiyini: “¿Iitama matakaakiriri jirika jiyotanitantari, itasonkawintantzi
iijatzi? 55 ¿Kaarima jirika itomi kimitapiintzirori inchakota, otomintari María? ¿Kaarima
iririntzipaini jirika: Jacobo, José, Simón, iijatzi Judas?† 56 ¿Tiima ari akaatzi iritsiropaini
anampitawo jaka, iitama pinkatharitakaakiriri?” 57 Owanaa ithainkaitakiri, ikisaniin-
taitanakiri. Iro ikantantanakari Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri
pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori, tii ikimisantaitziri”. 58 Owanaa ithainki-
mataitakiri Jesús inampiki, irootaki kaari itasonkawintanta.

14

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri
(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

1 Ikanta pinkathari Herodes iitachari Tetrarca, ikimakotakiri Jesús. 2 Ikantziri
jimpiratani: “Jirika Jesús iriitaki Juan owiinkaatantaniri. Iri añagaatsiri, piñiiri
otzimi ishintsinka”. 3 Tima iri Herodes aakaantakiriri Juan, joojotakaantakiri,
jomontyaakaantakiri. Iro kantakaantakirori iinawitari iririntzi Felipe iitachari
Herodías. 4 Tima ikaminaawitatyaari Juan jirika Herodes, ikantawitari: “Tii okantzi
paapithatantiro”. 5 Ari ikowawitaka intsitokakaantirimi, Iro kantzimaitacha ojyiki
ipinkathatakiri Juan, jiyotaiyini Kamantantaniri jinatzi. Ithaawantanakari Herodes

* **13:45** Iro ikantakoitzi jaka poriryaari, okaayitzi poriryaayitatsiri kimitawori mapi jiitaitziri “perla”, owanaa inintaitziro. Iro kantzimaitacha ojyiki owinawo. † **13:55** Jacobo, irijatzi jiitaitziri Santiago.

atziri, ikantashiritzi: “Aririka nontsitokaantakiri, ari inkisaniintaitakina”. 6 Okanta
imonkaataka kitiijyiri joimoshirinkawitawo itzimantari Herodes. Ipiyotaiyakani
ijyininka, joimoshirinkaiyirini. Ari opokapaaki ishinto Herodías, amajyiitapaaki.
Ojyiki okamiithatzimotakiri Herodes. 7 Ikantakiro: “Tzimatsirika oitya pinkamitinari,
ari nompakimiro. Imapiro, jiyotzi Pawa iiro namatawitzimi”. 8 Ipoña okantziro onaa-
nati: “Pinkantiri inthatzinkakaantiri Juan”. Iro okantantakariri: “Nokowi pamakotak-
inawo iito Juan samantaki”. 9 Ari jowashiritanakari Herodes, tii ikowawita. Iro kantz-
imaitacha ikimaiyakirini ijyininka ikantakirori inkaanki. 10 Irootaki ikantantakari
inthatzinkaitiri Juan. 11 Jamaitakiro iito, ipakoitakiro aanakiniro onaanati. 12 Ikanta
ipokaiyapaakini jiyotaani Juan, ikitatairi. Ari jiyaatashitanakiri Jesús, ikamantakiri.

Jowakaari Jesús 5000 atziri
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Ikanta ikimaki Jesús kamaki Juan, otitanaka pitotsiki jiyaatiro otzishimashiki.
Iro kantzimaitacha ikimakoitakiri tsika jiyaati, shiyaiyanakani ikinaitaki aatsiki, joy-
aatanakiri. 14 Iro jaatakotapaakityaami Jesús, iñaapaatzi ojyiki piyowintakariri. Ji-
takoshiritapaakari, joshinchaaki ojyiki mantsiyatatsiri. 15 Okanta otsiniriityaanaki,
ikantzi jiyotaani Jesús: “Asaikatzi otzishimashiki, aritaki tsiniriityaaki. Pimpakairo
pikinkithatzi, jiyaataita atziri nampitsiki jowapaiya”. 16 Jakanakiri, ikantziri: “¿Iita
jatsipitantyaawori jiyaayitai? Pimpiri iiroka jowanawo”. 17 Ikantanaki jiyotaani:
“Tikaatsi nompiri naaka. Apa otzimi okaatzi 5 tanta ipoña apiti shima”. 18 Ikantzi Jesús:
“Pamakinari jaka”. 19 Ikantakiri maawoni atziri: “Pisaikaiyini”. Saikaiyanakini atziri-
iti. Ipoña jaakiro tanta, iijatzi shima, aminanaki jinoki inkitiki, jamananaka, ikantzi:
“Paasoonki Ashitanarí, iirokataki pakinawori jiroka noyaari”. Ipoña ipitharyaakiro,
ipakiri jiyotaani, jowawijaakiniri irirori atziripaini apatotainchari. 20 Ari ikaatzi
jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzimagaantapaintsiri,
jotiyitairo kantziriki, okaatzi 12 jaikitaatsiri. 21 Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti
owainchari. Tzimitacha tsinani iijatzi iintsipaini owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

22 Ipoña ikantairi Jesús jiyotaani: “Thami pitaiyaawo pimontyagai intatsikironta”.
Ikantakiri iijatzi piyowintakariri: “Kantatsi piyaayitai”. 23 Iro ikinantanakari irirori
tonkaariki, jamañaari Ashitariri. Okanta otsiniritanaki, saikaki apaniroini Jesús
janta. 24 Jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki, antawo otamaryaani inkaari,
oipiyapiyakotakiri tampiya. 25 Okanta okitiijyitzimataki, pokai Jesús janiitantaawo
inkaari.* 26 Tii jiyotawairi, ithaawantawaari jiyotaani, ikaimaiyanakini: “¡Aatsikitaki
shiritsiwí!” 27 Iñaanatapairi irirori, ikantziri: “Naaka pokaatsi, tontashiri pinkantya iiro
pithaawawaitzi”. 28 Ari ikantanaki Pedro: “Iirokama Nowinkatharití, pinintakainawo
naniitantyaawo naaka inkaari”. 29 Ikantzi Jesús: “Pimpokanaki”. Aniiwitanaka Pe-
dro inkaariki jiyaatashitanakiri isaikaki. 30 Iro kantzimaitacha ikinkishiritanakiro
Pedro antawo otamaryaani inkaari, ithaawanaki, iro itsitsiyantanakari, ikaimanaki:
“Pinkatharí paawaina”. 31 Jakotashitanakiri Jesús, jaawairi. Ipoña ikantziri: “Kapichi-
machiini pikimisantakina. ¿Iitama pikisoshiritantari?” 32 Ikanta jotitapaa pitotsiki,
awijainkatanaki tampiya. 33 Antawoiti ipinkathatanakiri jiyotaani, ikantanakiri:
“Imapirotatya iirokataki Itomi Pawa”.

---

* **14:25** Kantakotachari jaka: “Iro okitiijyitzimataki”, irootaki ojyawori jamitari owayiriiti jaamaakowinta tsiniri-
paiti, iiro inkakiwaitanta apaani owayiri maawoni tsiniri, ontzimatyii intzimi 4 owayiri aamaakowintachani.
Apaani jitanatyaawo owakiraa ontsiniriityaanaki, pashini tikira oniyankiityiimati, pashini oniyankiitipirotapaaki,
pashini iro onkitiijyitzimataki. Ikantakoitziri jaka, “okitiijyitzimataki, pokai Jesús” iriira kimitakariri 4-tapaintsiri
owayiri kitiijyitakotatsiri jaamaakowintanta.

Joshinchaantaki Jesús Genesaret-ki (Mr. 6.53-56)

34 Ikanta jariitaiyakani intatsikironta nampitsiki Genesaret. 35 Iro jaatakotapaakityaami Jesús, jiyotaitawakiri. Ikamantaitakiri maawoni nampitawori janta, jamayitapaakiri mantsiyayitatsiri. 36 Ikantaitakiri Jesús: "Pishinitiri mantsiyari jotirotawakiro kapichiini piithaari, ishintsitantaiyaari". Ari okantzimaitaka, ikaatzi otirotsitakiriri iithaari, shintsiyitai.

15

Owaaripiroshiritziriri atziri (Mr. 7.1-23)

1 Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti. Ipoñaayitaka nampitsiki Jerusalén.
Ikantapaakiri Jesús: 2 "Judá-mirinka anaiyini. Iro amitaiyarini akiwaakota tikira owanatyaata, ari okanta jiyotaakairi pairani achariniiti. ¿Iitama kaari jimatantawo piyotaani? Tii ikiwiro jako jowapiintaiyani". 3 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Irojatzi paakowintawo jiyotaayitairi pairani achariniiti, tiimaita pantziro jiyotaayitairi Pawa.
4 Jiroka ikantziri Pawa:
Pimpinkathatiri ashitzimiri.
Ikantaki iijatzi:
Ontzimatyii jowamaitiri kijyimatziriri ashitariri.
5 Iro kantzimaitacha pikantapiintaki iiroka: 'Kamiithatatsi ankantiri ashiyitairi: "Nokajyaakairi Pawa maawoni noiriikiti, iiro okantzi nonishironkatimi".'
6 Piyotaantashitakawo jamitaitari pairani, tii piyotaantziro ikowiri Pawa. Irootaki kaari jitakotantari ajyininka ashitariri. 7 Thiiyinkari pinaiyini. Iiroka ikinkithatakotaki pairani Isaías, ikantaki:
8 Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.
Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiitha.
9 Aminaashiwaita jotziirowashitana ipinkathawitana,
Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori".
10 Ikaimakiri Jesús maawoni piyowintakariri, ikantziri: "Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkinkithatakotiri: 11 Ikaatzi owayitari tii jowaaripiroshiritantzi, irooma okaatzi añaawaiyitziri, iro matzirori owaaripiroshiritantzi". 12 Ipokashitapaakiri jiyotaani okaakiini, ikantapaakiri: "Tii inimotziri Fariseo-paini ikimakimi pikantaki".
13 Ikantanaki Jesús: "Ashitanari Inkitijatzi, ari inthonkairo kaari ipankitzi irirori.
14 Piñaashityaari, tii jiyotaiyini irirori, jojyakari kaari aminatsiri. Ikimitakotakari ikathatawakaa kaari okichaatatsini, tii jiyotzi tsika inkini, apitiroiti imparyai omoonaki". 15 Ari ikantzi Pedro: "Poñaayinawo okaatzi pojyakaawintakiri". 16 Ikantzi Jesús: "¿Tikiraama otzimimotzimi iiroka piyotani? 17 ¿Tiima piyotzi okaatzi owayitapiintari okini ajyiitoki, impoña omishitowairo? 18 Irooma añaawaitiro kaaripirori akinkishiriyitari, irootaki owaaripiroshiritantatsiri. 19 Tima ashiriki opoñaayita kaaripirori kinkishiritaantsi, tsitokaantsi, mayimpiritaantsi, kaari kinataantsi, koshitaantsi, thiiyakotaantsi, kijyimataantsi. 20 Irootaki jiroka owaaripiroshiritantatsiri. Irooma iirorika akiwaakota ankowirika oya, tii owaaripiroshiritantzi".

Okimisantzi tsinani Canaán-jato (Mr. 7.24-30)

21 Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro irojatzi Sidón-ki. 22 Ari opokaki tsinani Canaán-jato, kaari Judá-mirinka iroori. Okantapaakiri: "Nowinkathariti, iiroka icharini pinkathari David-ni. Nokowi pinishironkataina ojyiki ashironkaawaitaka nishinto, opiyarishiritatzi". 23 Ari imairitaki Jesús, tii jakiro. Ipoña ikantaiyini jiyotaani: "Potyaantairo iyaataita, owanaa oñaashirinkakai". 24 Ikantanakiro Jesús:

“Apa jotyaantakina Ashitanari nonishironkatairi nojyininka Israel-mirinkaiti, ikaatzi ojyakariri oijya ipiyaka”. 25 Ari otziirowanaka tsinani, okantanakiri: “Pinkatharí, pinishironkataina naaka”. 26 Ikantanakiro irirori: “Paata tsinani. Tima ikantaitaki pairani: ‘Tii aapithatziri jowanawo iintsiti ampiri otsitsi joyaawo’ ”.* 27 Akanakiri iroori, okantziri: “Imapiro pikantakiri Pinkatharí. Iro kantzimaitacha, jowapiintamachiitawo otsitsi jowaryagaitziro owanawontsi otapinaki”. 28 Jakanairo Jesús, ikantziro: “Tsinaní, imapiro pikimisantai iiroka. Irootaki nimatantyaawori pikowakotakinari”. Apathakiro awijakotanai ishinto.

Joshinchaaki Jesús ojyiki atziri

29 Ipoña jawijaki Jesús ikinayitaki othapiyaaki inkaari Galilea. Irojatzi itonkaantanakari otzishiki, ari isaikapaakiri janta. 30 Ari ipokashitakiri ojyiki atziri, jamayitakiri kantawaiyitachari imantsiyari: ithoriwaitatsiri, kaari okichaatatsiri, masontzipaantiri, pijaponthokiri, maawoni. Ithonkiri joshinchaayitairi. 31 Iyokitzi jowaitanakiri Jesús iñaitakiri jiñaawaitakagairi masontzipaantiri, janiitakaayitairi kisopookiri, ithoriwaitatsiri iijatzi, jaminakaayitairi kaari okichaatatsi. Ikantaiyini atziriiti: “Imapiro ikamiithataki Pawa, iriitaki pinkathariwintairiri Israel-mirinkaiti”.

Jowakaari Jesús 4000 atziri
(Mr. 8.1-10)

32 Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, ikantakiri: “Owanaa nitakotakari atziriiti, tima mawa kitiijyiri isaikaiyakini jaka ikimisantana, tikaatsi jowaiya. Aririka jiyaatashitaiya, ari aakiri itajyi iirorika jowanaa”. 33 Ikantaiyini jiyotaani: “Pamini, asaikatzi jaka otzishimashiki. ¿Tsikama ayika owakaiyaariri? Ojyiki ikaataiyini”. 34 Ari josampitziri Jesús jiyotaani: “¿Tsikama okaatzi tanta tzimatsiri?” Ikantzi jiyotaani: “Tzimatsi okaatzi 7, tzimitacha iijatzi shimaaniki”. 35 Ipoña ikantaitakiri ikaatzi piyotainchari: “Pisaikaiyini”. 36 Jaakiro tanta itsipataakiri shimaaniki, ipaasoonkiwintakiri. Ipoña ipitoryaakiro tanta, ipayitakiri jiyotaani, jowawijaakiniri piyotainchari atziri. 37 Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzimagaantapaintsiri, ijaikitai okaatzi 7 kantziri. 38 Kimitaka ikaatzi 4000 shirampari owainchari. Tzimitacha tsinanipaini iijatzi iintsipaini owainchari. 39 Ipoña ikantanai Jesús: “Ari owaiyakani, kantatsi piyaayitai”. Ari jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanaki iipatsitiki Magdalajatzi.

16

Ikowakoitziri Jesús intasonkawintanti
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

1 Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Saduceo, ikowawitaiyani inkompitakaiyaarimi Jesús inkini jiyakowintirimi. Ikantawitapaakari: “Incha pintasonkawintanti niyotantyaari imapiro opoñaawo pitasorinka inkitiki”. 2 Jakanaki Jesús ikantzi: “Pikantapiintaiyini iiroka aririka piñiiro onkiraityai otsiniriityaanai: ‘Osaryaamanaatyi oñaatamani’. 3 Irooma piñaamanairo minkori onkiraityai inkitiki, pikantzi: ‘Omparyaatyi inkani’. Piyotakowitawo inkiti, piyotakotziro iijatzi aririka omparyai inkani. Tii piyotzimaitawo piñaawitari jaka kipatsiki. 4 Tii pikamiithataiyini iiroka, thainka powakiri Pawa, irootaki pikowantaiyarini piñiina nontasonkawintanti, iiromaita noñaayimiro. Apa piñiiro ojyawoni awijyimotakiriri pairani Jonás”. Ari jiyaatanai Jesús.

Shiniyakaawori itantani Fariseo
(Mr. 8.14-21)

* **15:26** Iri jojyakaawintaitzi Judá-mirinkaiti ikimitari iintsi. Iriima kaari Judá-mirinkatatsiri jojyari otsitsi.

5 Ikanta jariitaka jiyotaani Jesús intatsikironta, tii jaanaki itantani, imaijantanakiro.
6 Ikantzi Jesús: “Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzi jashi Saduceo-
paini”. 7 Ari josampitawakaanaka jiyotaani, ikantawakaiyani: “¿Iitama ikantantawori
jiroka? ¿Irooma ikantantari tii amaki tanta?” 8 Yotaki Jesús ikantawakaari jiyotaani,
ikantziri: “Tikira pikimisantapirotzi iirokaiti, irootaki pikantantari: ‘Tii amaki tanta’.
9 ¿Tikiraama pikimathataiyironi? Chapinki otzimawita tanta okaatzi 5, nowakaayitaka
5000 shirampari. Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsikama okaatzi kantziri poyi-
itairi? 10 Iijatzi okimita tzimatsiri chapinki 7 tanta, nowakaaka 4000 shirampari.
¿Tsikama okaatzi kantziri poyiitairi? 11 ¿Iitama kaari pikimathatantawo iiroka? Tii iro
nonkinkithatakoti jowaitari tanta. Aña nokantatziimi: ‘Paamaiyaawo shiniyakairori
itantani Fariseo iijatzi jashi Saduceo’ ”. 12 Ari ikimathatanakiro jiyotaani, tii iro
inkinkithatakoti Jesús shiniyakairori tanta, jojyakaawintatziiro okaatzi jiyotaantziri
Fariseo iijatzi Saduceo.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Ipoña ikinanaki Jesús janta Cesarea-ki, irootaki inampi Filipo. Ari josampitakiri
jiyotaani, ikantziri: “¿Iitama ikinkishiritakoitariri Itomi Atziri?” 14 Jakaiyanakini,
ikantzi: “Tzimatsi atziri kantatsiri, ‘Juan owiinkaatantaniri piriintaacha’. Ikantzi
pashini, ‘iri koñaataatsi Elías’. Ikantzi pashini ‘iri Jeremías-ni’. Tzimatsi kantatsiri iijatzi,
pashini Kamantantaniri pinatzi”. 15 Ipoña ikantziri jiyotaani: “Iiroka. ¿Tsikama pikan-
taiyinika?” 16 Jakanaki Simón Pedro, ikantzi: “Iirokataki Cristo Itomi Pawa Kañaaniri”.
17 Ikantzi Jesús: “Imapiro pikantaki Simón itomi Jonás, kaari atziri yotakaimironi
jiroka, iri Ashitanari Inkitijatzi yotakaakimirori. 18 Ari niitaimi naaka Pedro, iro mapi
ojyakaawintacha piwairo. Tima mapi pinkimitaiya, ari niwitsikairo nopanko. Inkaati
kimisantaatsini paata, iri ojyayityaawoni pankotsi. Iiro jimatziro impiyakaashitaiyaari
nampitawori sarinkawini. 19 Iri pojyaari aamaakowintawori ashitakowo pankotsi,
kantatsi jashitaryiiro, jashitiro, jintsiriitiro shintsiini. Iro pankotsi ojyakaawintacha
tsika impinkathariwintantai Inkitijatzi. Tima inkaati pishinitairi iiroka jaka, iriitaki
ishinitaiti inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iiro ishinitaitziri iijatzi
inkitiki”. 20 Ipoña ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Paatara pikamantantzi,
pinkanti: ‘Iriitaki Cristo jirika Jesús’ ”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkami
(Mr. 8.31–9.1; Lc. 9.22-27)

21 Ipoña Jesús ikamantakiri jiyotaani, ikantziri: “Irootaintsi aati nampitsiki Jerusalén,
antawoiti inkimaatsitakaina ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ijiwari Yotzinkariiti,
ari intsitokakaantinari. Iro kantzimaitacha awijawitatya mawa kitiijyiri ari nañagai
iijatzi”. 22 Ikanta Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikantakiri: “Pinkatharí, tii
inimotana pikantziri, tii nokowi awijyimotimi jiroka”. 23 Ari ipithokanaka Jesús,
ikantanakiri: “Piyaati Satanás. Tima tii poshiritawo iiroka ikowakaanari Pawa, apa
pikowashitawo ikowapiintakiri atziriiti”.

24 Ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Tzimatsirika kowatsiri intsipatina,
jowajyaantairo ikowashitari, onkantawitya impaikakoitirimi, intsipatina.
25 Iitarika itakowaitachari jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima
kamawintinani jantayitanairo nokowakairiri naaka, aritaki jawijakoshiritai. 26 Tima
aminaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ajyaagawontsi jaka kipatsiki, ompoña
jaminaashitaiyaawo añaamintotsi. ¿Kantatsima impinakowintaitya iiro iñaantaitawo
impiyashitaitya? 27 Ari impiyi paata jirika Itomi Atziri jamairo jowaniinkawo
Ashitariri, intsipataiyaari maninkariiti, iri pinatapaironi okaatzi jantaitakiri.

28 Tyaaryoo, tzimatsi pikaatzi jaka, tikira pikamiita ari piñaakiri Itomi Atziri impinkathariwintantai".

17

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani (Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

1 Okanta awijaki okaatzi 6 kitiijyiri, ipoña Jesús jaanakiri Pedro, Jacobo, Juan iririntzi Jacobo. Itonkaiyanakini otzishiki. 2 Ari ipashinitzimotakiri jiyotaani, ishipakiryaanaki ipooki, jojyanakari ooryaatsiri, ari okimitanakari iithaari kitamaaniki okantanaka. 3 Iñaatziiri Moisés-ni, ipoña Elías ikinkithawaitakairi Jesús. 4 Ikaimotanakiri Pedro, ikantzi: "Pinkatharí, imapiro okamiithatzi pamakina jaka. Kamiitha niwitsikimi mawa pankojyitantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías". 5 Iñaawaiminthaitzi, opamankapaakiri minkori, shipakirya okantapaaka. Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki, ikantaitzi: "Notomi jinatzi jirika nitakokitakari, ojyiki nokimoshiriwintakiri. Pinkimisantairi". 6 Ikanta ikimaiyakironi jiroka ñaantsi, oiyotaiyanakani isaawiki, antawoiti ithaawaiyanakini. 7 Iro kantzimaitacha Jesús ipokashitapairi jiyotaani, ipampitapaakiri, ikantziri: "Pinkatziyanai, iiro pithaawaiyini". 8 Jaminawitanaa, tikaatsi iñaanai, apaniroini ikatziyaka Jesús.

9 Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri irojatzi paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamawitatyaarika. 10 Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Iitama ikantakotziri Yotzinkariiti ikantaiyini: 'Aririka impokimataki Cristo, iri iiwatapaintsini Elías impoki?' " 11 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Imapirotatya ikantziri, iriitaki iiwatapaintsini Elías impoki, jotampatzikatantapaaki. 12 Pinkimi nonkanti naaka: Ariiwitaka Elías, tiimaita jiyotaiyawakirini, ojyiki jowasankitaakiri. Ari inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ojyiki jowasankitaitiri". 13 Ari jiyotaiyanakini jiyotaani iri ikinkithatakotzi Juan owiinkaatantaniri.

Jowawijaakotziri Jesús iwankari piyarishiritatsiri (Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta jariitaiyaani ipiyotaiyani atziri. Ari ipokakiri atziri. Jotziirowashitapaakari Jesús, ikantziri: 15 "Pinkatharí, pitakotainari notomi ojyiki ikamimawaitaki, antawoiti ikimaatsiwaitaka, ojyiki itaawaitapiinta, ipiinkawaitzi jiñaaki. 16 Namawitakanari piyotaani, jowawijaakotainari. Tiimaita jimatziri". 17 Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: "Tiitya pikimisantzi iiroka, pikinashiwaitaka. ¿Tsikapaitima piyotai? Pamakinari iintsi". 18 Ikisanakiri piyari, jatanaki. Ari ishintsitanairi iwankari. 19 Ikanta jiyotaani Jesús, josampitairi apaniroini, ikantairi: "¿Iitama kaari nimatantari nowawijaakotiri?" 20 Ikantzi Jesús: "Iro kaari pimatantari tima tikira pikimisantapirotzi. Pinkimi nonkanti: Aririka pinkimisantaniinti, kantatsi pinkantiro otzishi: 'Pishirinki'. Ari oshirinkaki. Tikaatsi kompitzimotimini aririka pinkimisantapiroti. Imapiro. 21 Iro kantacha pinkowirika poshinchiiri ojyakariri jirika iwankari, ontzimatyii pamañaari tyaaryoopiroini Pawa, pintziwintyaari".

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkami (Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Ikanta isaiki Jesús nampitsiki Galilea, ari ikantakiri jiyotaani: "Irootaintsi impithokashitaityaari Itomi Atziri. 23 Ari intsitokaitiri. Iro awijawitatya mawa kitiijyiri, aritaki jañagai iijatzi". Antawoiti jowashiritanaka jiyotaani ikimakiri ikantaki.

Jashitakaitawori tasorintsipanko impinaitirori

24 Ikanta jariitaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokakiri kowakotantatsiri kiriiki jashitakaitawori tasorintsipanko, josampitapaakiri Pedro: "¿Ipinatziroma yotaimiri jashitakaitawori tasorintsipanko?" 25 Ikantanaki Pedro: "Ipinatziro". Ikanta ipiyapaa

pankotsiki, iri thaawakotapainchari Jesús josampitawairi: "¿Iitama pikinkishiritari iiroka Simón? ¿Iitama ikowakotantziri pashinijatzi pinkathariiti? ¿Iriima ikowakoyitzi ijyininkapirori? ¿Iriima ikowakoyitzi ariitzinkari atziri kaari ijyininkata?" 26 Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Iri ikowakotzi ariitzinkari". Ikantzi Jesús: "Ari okanta. Tii okowapirota impinatiro ikaatzi ijyininkapiroitari. 27 Tiimaita nokowi inkisani-intawaitya kowakotantatsiri kiriiki. Piyaati pinkachaati inkaariki. Aririka pinoshikaki apaani, paminapaantitiri, ari piñiiri kiriiki. Paanakiniri kowakotantatsiri, pimpiri. Iriitaki pimpinawintyaari iiroka iijatzi naaka".

18

Tsika itzimi ñaapirotachari
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 Ikanta japatotairi jiyotaani Jesús, josampitakiri, ikantziri: "Aririka impinkathari-wintantai Inkitijatzi. ¿Iitama ñaapirotachani intsipatyaari impinkathariti?" 2 Ikaimaki Jesús apaani iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori. 3 Ikantzi Jesús: "Iirorika pawintaanaari Pawa, pojyakotaiyaari ikanta jirika iintsi, iiro piñiiro im-pinkathariwintantai Inkitijatzi. Imapiro. 4 Tima jirika iintsi tii jiyotzi jasagaaw-intawaitya. Iitarika ojyakotaiyaarini, iriitaki ñaapirotaachani impinkathatairi Inkiti-jatzi. 5 Iitarika pairyaanari ikimisantaana, jaawakimi kamiitha ojyariri jirika iintsi, naakataki jaawaki kamiitha".

Ari jantakaantaitiro kaaripirori
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 "Iitarika antakaakirini kaaripirori kimitaariri jirika iintsi ikimisantaana, kami-ithawaitakimi inthaitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitakiri ochiinkaatzi inkaari.

7 Imapiro onkowiinkati jaka kipatsiki. Iñaiti ojyiki antayitironi kaaripirori. Iro kantacha ari jowasankitaitakiri inkaati antakaantakironi. 8 Iroorika pako, iroorika piitzi pantantakawori kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkak-ityiiromi, tima iro kowapirotacha pawijakoponthokitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti pako, apiti piitzi, impoña patsipitaiyaawo paampari paata pintagaiya. 9 Iroorika poki pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, iro kowapirotacha pawijakopityakitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti poki, impoña jookaitaimi paata opaampaporinthaatzi sarinkawiniki".

Ikinkithatakotaitziri oijya piyachari
(Lc. 15.3-7)

10 "Paamaakowintya pimanintzirikari ojyanaariri jirika iintsi. Tima ikimpoyaaw-intziri maninkariiti nampitawori Ashitanariki Inkitijatzi. 11 Iro ipokantakari Itomi Atziri jowawijaakoshiritairi ikaatzi piyawitainchari. 12 Pinkimi nojyakaawintimiro. Tzimatsi piratachari ikaatzi 100 oijya. Impoña impiyagaantaka apaani, tzimanai 99 joijyati. Ari jookanakiri pashini, jataki otzishimashiki jaminaminatairi piyainchari. 13 Aririka iñiiri antawoiti inthaamintya jagairi piyawitainchari. Antawoiti inkimoshir-iti, anaanakiro ikimoshiriwintziri kaawitachari 99 kaari piyachani. 14 Ari ikimitari ii-jatzi Ashitairi Inkitijatzi, tii ikowi impiyagaantawaitya apaani ojyanaariri jirika iintsi".

Tsika okanta ipiyakotantaitzi

15 "Aririka piñiiri pijyininka jantzimotimiro kaaripirori, piyaatashitiri, pinkinkithawaitakairi apaniroini, poñaayiri okaatzi ikinakaashitakari. Aririka inkimisantakimi, pimatairi, pikimitakaantaari iriirikami pirintzipirori. 16 Irooma iiro ikimisantzimi, paanaki pashini kimisantzinkari, iirorika apiti, iri pintsipatyaari pinkaminairi. Iro pimonkaatantyaawori ikantaitziri:

Intzimirika iyakowintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini
okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaitiri.
17 Iirorika ikimisantzimi, pinkamantiri ikaatzi apatotapiintachari. Iirorika ikimisantzi,
pojyakaantiri kaari pijyininka, ikimitakotakari kowakotziriri kiriiki ijyininka.
18 Iitarika pishinitairi iiroka jaka, irijatzi ishinitaitiri janta inkitiki. Iriima inkaati
kaari pishinitai iiroka jaka, iriitaki kaari ishinitaitzi janta inkitiki. Imapiro. 19 Pinkimi
nonkanti iijatzi: Aririka pinkaati apiti, aririka ojyawakaiya pikinkishiritani, ari
pinkowakotiri Ashitairi Inkitijatzi, ari jimatakimiro. 20 Tsikarika japatotaiya
apiti atziri, iirorika mawa ipairyaana ikimisantaana, ari nosaikitari naaka janta
notsipatari".
21 Ari ipokapaaki Pedro, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "Pinkatharí, aririka ontz-
imi jantzimotinari nojyininka, ¿tsikama onkaati nompiyakotiri? ¿Arima onkaati 7?"
22 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Iiro okantzi pimpiyatantya. Tima tii apa pimpiyakotiri
onkaati 7, ojyiki papiipiintiro".*

Ikantakota apiti atziri iriiwitatsiri

23 "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, iroowaitaki jantziri pinkathari
ikowakotziri jompiratani impinatairi jiriiwitziri. 24 Ikanta ikowakotziri iriiwitatsiri,
ari ipokapaaki iriiwipirotatsiri ojyiki kiriiki.† 25 Tikaatsi jayi impinatairiri. Ari
ikantanaki pinkathari: 'Paanakiri jirika atziri, iina, itomipaini, iijatzi okaatzi
tzimimotziriri, pimpimantiri. Nagaitaa kiriiki ikaatzi jiriiwitanari'. 26 Ikanta
ikimawaki ompirataari, jotziirowashitanakari pinkathari, ikantanakiri: 'Iiro
pipimantana, poyaakotawakina kapichiini, aritaki nompinataimi'. 27 Ikanta jirika
pinkathari inishironkatairi jompiratani, ikantzi: 'Aritaki, tii piriiwitaana'. Ipiyakotairi
okaatzi jiriiwitziri. 28 Ikanta jiyaatai ompirataari, itonkiyotakari aatsiki iriiwitziriri
irirori kapichiini. Joirikakintsitawakiri, ikantziri: 'Pimpinatina piriiwitanari'.‡ 29 Ari
jotziirowashiwitanakari, ikantziri: 'Poyaawakina kapichiini aritaki nompinataimi'.
30 Tii ikowi, jaanakiri, jomontyaakaantakiri, ikantziri: 'Aririka pimpinataina
piriiwitana, ari nomishitowakaantaimi'. 31 Iro kantacha jiñaakiri ikaataiyini, tii
inimotanakiri, jataki ikamantakiri pinkathari. 32 Ikanta pinkathari ikaimakaantakiri,
ikantakiri: 'Kaaripiroshiri pinatzi iiroka. Nopiyakotaimiro iiroka piriiwitanari
pikamitakina'. 33 Ari pinkantantimi iiroka, pinishironkatanti. 34 Antawo ikisanaka
pinkathari, jomontyaakaantakiri, ikantziri: 'Aririka pimpinataina iiroka, ari
nomishitowakaantaimi'. 35 Iro jantairi iijatzi paata Ashitanari Inkitijatzi, iirorika
pinishironkayitairi pijyininka".

19

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

1 Ikanta ithonkanakiro Jesús jiyotaantzi Galilea-ki, jataki intatsikironta Jordán-ki
irojatzi Judea-ki. 2 Ipiyowintaitawaari. Joshinchaapai ojyiki mantsiyari janta.
3 Ari ipokashitakiri Fariseo-paini, ikowi inkompitakaiyaarimi, josampitapaakiri
ikantziri: "¿Jesús, shinitaantsitatsima jookashiwaityaawo iina atziri?" 4 Ari jakanakiri
irirori, ikantanakiri: "¿Tiima piñaanatakotziro owakiraa jiwitsikantaitakari atziri? ¿Tiima
jiwitsikaitakiri shirampari iijatzi tsinani?" 5 Ikantaitaki pairani:
Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,

---

* **18:22** Ikantakoitziri jaka "ojyiki onkaati papiipiintiro", aririka apiitapiintakiro ampiyakotanti onkaati 7, apiitairo 7, impoña apiitairo 7, irojatzi ariitantatyaari onkaati 70. † **18:24** Ikantaitziri "iriiwipirotatsiri", iri ojyariri kaatatsiri 10 mil talento. Ari onkantawitya jantawaiti ojyiki osarintsi, iiro ipinakowinta. ‡ **18:28** Ikantakoitziri jaka "iriiwitziriri kapichiini" irijatzi ikantaitziri 100 denario.

Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.
6 Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa, tima apaani ikantanaa,
iiro okantzi jookawakaiya. 7 Ipoña josampitziri ikantzi: “¿Iitama josankinatantawori
pairani Moisés, ikantaki:
Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi jookawakaantyaari?”
8 Ikantzi Jesús: “Okantakaantziro tii pikimisantanitzi, irootaki ishinitantzimirori
Moisés. Tii ari onkantya pairani owakiraa iwitsikantanakari maawoni. 9 Pinkimi
nonkanti naaka: Ikaatzi ookashiwaitawori iina impoña jagai pashini, imayimpiritaki.
Irooma omayimpiritirika iinantaitari, kantatsi jookaitiro. Itzimirika ayirori tsinani
ookaawo, imayimpiritaki irirori”.
10 Ipoña ikantzi jiyotaani: “Aririka okanta, tiitya okamiithatzi jagaiti iinantaitari”.
11 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Iriirika Pawa kowakaimironi, aritaki pinkimath-
atakiro. 12 Tzimatsi kantachari iiro okantanta jaayiti iina atziri. Tzimatsi atziri owa
itzimapaaki ari ikantsita iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi pashini jaakithokitaitziri iiro
okantzi jayi iina. Tzimatsi iijatzi kowatsiri isaikashiwaitya, tima ityaaryoowintatziiri
pinkathariwintantatsiri inkitiki. Kowatsiri jimatiro nokantakiri, jantiro”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13 Ipoña jamaitapaakiniri Jesús iintsipaini, ikantaitapaakiri: “Pamanakotinari ni-
intsiti, potzimikapatziitotiri pintasonkawintiri”. Ari ikantzi jiyotaani Jesús: “Iiro
poñaashirinkiri Awinkathariti”. 14 Ari ikantzi Jesús: “Pishinitiri iinchaaniki im-
pokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi
ipinkathariwintantai Inkitijatzi”. 15 Ikanta Jesús jotiropatziitoyitakiri iintsipaini,
jatanai.

Ajyaagantachari mainari
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

16 Ari ipokaki mainari, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “Kamiithari yotaantanirí.
¿Iitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?” 17 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitama
pikantantanari ‘kamiithari?’ Tikaatsi kamiithatatsini jaka, apaniroini ikantakaawo
Pawa ikamiithatzi. Pinkowirika piñagairo kañaanimintotsi, pimonkaatairo Ikantakaan-
taitani”. 18 Ikantzi irirori: “¿Otzimika?” Ari ikantzi Jesús:
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
19 Pimpinkathatiri ashitzimiri.
Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantairi pitakotapiinta iiroka.
20 Ari ikantzi mainari: “Nimatakiro maawoni jirokapaini, irojatzi nitanakawo pairani
iinta niryaanitapaakiini. ¿Iitama kowityaachari iroñaaka?” 21 Ikantzi Jesús: “Pikowirika
pinkamiithashiriti, piyaati pipankoki, pimpimantiro maawoni tzimimotzimiri, pim-
payitiri ashironkainkari, inkitiki pinintaawaitaiya. Aririka pimatakiro pimpokanaki,
poyaatina”. 22 Ikanta ikimaki mainari, owashiri ikanta ipiyanaawo, tima ajyaa-
gantzinkari jinatzi.
23 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Antawoiti impomirintsityaawo ajyaagan-
tachari impinkathariwintairi Inkitijatzi. Imapiro”. 24 Iikiro ikantatzi: “Tima iiro
okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi
ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”. 25 Ikanta ikimaki jiyotaani, iyokitzi ikan-
tanaka, ikantaiyini: “¿Iitatyaakama awijakoshiritaatsini?” 26 Jaminaminthatanakiri

Jesús, ikantziri: “Iirotya jimataajaitziro apaniroini atziri, iriima Pawa tikaatsi pomirintsitzimotyaarini”. 27 Ari jakanaki Pedro, ikantanaki: “Jirika nokaataiyakini nokowi noyaatimi, nookayitanakiro maawoni tzimimotanari. ¿Iitama impinayiitainari paata?” 28 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka owakiraatai paata kipatsi, impinkathariwintantai Itomi Atziri, inkimitaiyaari pinkathari isaikantawo owaniinkatachari isaikaminto. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iirokapaini pimpinkathariwintairi maawoni chariniyityaarini Israel-ni, ikaataiyini 12 jinashitaiyani. Imapiro. 29 Tima ikaatzi oyaatakinari, jookawintanakiro ipanko, ririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, iriintsiti, iipatsiti. Aritaki iñaayitairo ontzimimotairi ojyiki, tima iriitaki pairyaayitanari. Irijatzi ñaayitaironi kañaanimintotsi. 30 Tzimatsi itayitakawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitironi jitaiyaawo”.

20

Antawaitatsiri chochokimashiki

1 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, iriiwaitaki ikanta atziri tzimatsiri ichochokimashiti. Jataki amaityaaki jamini antawaitatsini iwankirimashiki. 2 Ikanta jiñaaki kowatsiri jantawaiti, ikantakiri: ‘Aririka pitanatyaawo pantawaiti iroñaaka irojatzi jyiitiini, nompinatimi apaani kiriiki’. Ikantaiyini antawaitatsini: ‘Kamiithataki’. Jatanaki jantawaiti pankirintsimashiki.* 3 Ikanta ijinokiityaapaaki ooryaatsiri, iijatzi ipiyanaa ashitawori iwankirimashi. Iñaapai pashini saikashiwaitachari, ikatziyaiyaani.† 4 Ikantapaakiri: ‘Aririka piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’. Ari jiyaataki jantawaiti. 5 Ari ikimitaakiro itampatzikatapaaki ooryaatsiri, iijatzi itainkanaki ooryaatsiri.‡ 6 Ari ikimitakiro iijatzi otsiniriityaanaki, iñaapai saikashiwaitachari atziri, josampitapaakiri: ‘¿Tikaatsima pantawairi pisaikashiwaitantari kitiijyiriki?’§ 7 Ari ikantaiyini: ‘Tikaatsi antawaitakainani’. Ikantzi irirori: ‘Piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’. 8 Okanta otsiniritanaki, ashitawori iwankirimashi, ikantakiri owiriri iiriikiti: ‘Pinkaimiri maawoni antawaitatsiri pimpinatiri. Iri pitawatya pimpinatiri impoitapaintsiri jantawaitaki, irojatzi pimatantatyaariri itakawori amaityaaki’. 9 Ikanta ipokaki impoitapaintsiri jantawaitzi, kapichiini jantawaitaki, iro kantacha ipinaitakiri apaani kiriiki. 10 Ipokaiyakini itakawori amaityaaki jantawaitaki, iñaajaantzi impinapiroitiri irirori. Aña tii, apaanimachiini kiriiki ipinaitakiri iijatzi. 11 Ikanta ipinawiitakari, ikisanakiri ashitawori jantawairi, 12 ikantanakiri: ‘Tii jantawaipirotzi impoitapaintsiri, iro kantacha imonkaatakina pipinatakinari, naaka kimaatsipirotakariri ooryaatsiri’. 13 Ari ikantzi ashitawori iwankirimashi: ‘Ajyininká, nopinatakimi kamiitha, ¿tiima nokantsitakimi amaityaaki nompinatimi apaani kiriiki? 14 Jirika piiriikiti nompinatimiri, piyaatai pipankoki. Naaka nintashitacha nompinatiri apaani kiriiki impoitapaintsiri jantawaitzi, 15 ¿Iiroma okantzi nompinatiri jirikapaini nonintashitari naaka? ¿Pikisaniintakotatyaanawoma nonishironkatantzi?’ 16 Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyitatsi, iri ñiironi jitaiyaawo”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro jowamaitiri (Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Ikanta itonkaanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, jaanakiri 12 jiyotaani ikinakaanairi aatsiki, ikantziri: 18 “Aatatzi Jerusalén-ki. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri, jayiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, intsipatatyaari Yotzinkariiti, iri yakawintirini intsitokaitiri.

* **20:2** Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzi jiitaitziri iijatzi “denario”. † **20:3** Iri ikantaitziri pairani ooryaatsiri 3. ‡ **20:5** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 6, iijatzi ikantaitziri ooryaatsiri 9. § **20:6** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 11.

19 Irootaki jaantanatyaariri atziri kaari ajyininkata. Ari impajawaitaitiri. Impoña impaikakotaitiri. Iro awijawitatya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi”.

Ikowiri Jacobo iijatzi Juan (Mr. 10.35-45)

20 Okanta iina Zebedeo opokashitakiri Jesús, otsipatakari otomipaini: Jacobo iijatzi Juan. Otziirowashitapaakari, okantapaakiri: “Nokowi pinishironkatina”. 21 Ari josampitanakiro, ikantziro: “¿Iita pikowakotanari?” Okantzi iroori: “Tima irootaintsi pimpinkatharintsiti, nokowi intsipatimi notomi impinkathariwintanti, isaikimotimi apaani pakopiroriki, iriima pashini isaiki pampatiki”. 22 Ari ikantanaki Jesús: “Tiitya piyotziro oita pikowakotanari. Ojyiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pojyatyaana nonkami naaka?” Ari ikantaiyini: “Aritaki nimatakiro”.* 23 Ikantanaki Jesús: “Imapiro, irootaintsi pinkimiro onkaati nonkimaatsityaari naaka. Irooma pintsipatina ampinkathariwintanti pisaiki apaani nakopiroriki, pashini nampatiki, tii naaka yotironi iita nontsipatyaari, apa jiyotzi Ashitanari iitarika ikajyaakaayitakiri”.† 24 Ikanta ikimaki pashini jiyotaani, ikisanakiri Juan iijatzi Jacobo. 25 Ari japatotairi Jesús jiyotaani, ikantziri: “Piyotaiyini iiroka tsika ikanta ipinkatharitzi kaari ajyininkata, owanaa jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori. 26 Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta ompirataari. 27 Iroorika pinkowi pijiwatakaanti, iri pojyakotya ikanta ompirataari. 28 Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari jojyakotyaari ompirataari, inkamawintanti, iri pinakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni”.

Jaminakaitairi apiti kaari okichaatatsini (Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

29 Ikanta jawijanaki Jericó-ki, ojyiki atziri oyaatanakiriri. 30 Ari isaikaki aatsinampiki apiti kaari okichaatatsini. Kimaki irirori, ikantaitzi: “Ari inkinapaaki Jesús jaka aatsiki”. Irootaki ikaimantanakari, ikantzi: “¡Pinkatharí, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!” 31 Ojyiki ikisawiitanakari. Tii imairitzi, iikiro ikaimanakitzi shintsiini: “¡Pinkathari, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!” 32 Ari ikatziyapaaka Jesús, ikaimakiri, ikantziri: “¿Iita pikowiri nantzimotimiri?” 33 Ikantaiyini irirori: “Pinkatharí, nokowi naminawaitai kamiitha”. 34 Antawoiti jinishironkatanakiri Jesús jirika kaari okichaatatsini, ipampiyookitakiri irookiki. Aminawaitanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

21

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki (Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Ari okaakitzimatapaaki jariitantyaari Jerusalén-ki. Ariitaiyakani Betfagé-ki omontiminthatakari otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri Jesús apiti jiyotaani, 2 ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakari, ari piñiiri inthatakotya burro ontsipatatyaari oryaaniti. Pinthataryaakotiro, pamakinawo. 3 Tzimatsirika osampitawakimini, pinkantiri iiroka: ‘Ikowatziiro pinkathari. Aritaki joipiyaimiro’ ”. 4 Ari imonkaatari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:

5 Pinkamantairi maawoni Jerusalén-jatzi:
Aatsikitaki Piwinkathariti ipokashitakimi,
Tsinampashiri ikantaka, ityaakaakari burro

* **20:22** Iro ikantakotzi Jesús jaka: “¿Arima pimatakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyatyaana nompiinkaati naaka aririka inkitataitakina?” † **20:23** Iro ikantakotzi Jesús: “Imapiro, aritaki pinkimakiro niriri naaka, aritaki pinkimitatyaana nompiinkaati naaka ikitataitakinari”.

Iwonkiri jinatzi burro, iintsiti piratsi jaakagaitziri tinari.
6 Ikanta jotyaantakiri apiti jiyotaani, jimatakiro okaatzi ikantakiri Jesús. 7 Jamakiro
burro otsipatakari oryaanitsiti. Jowankiitakiniri manthakintsi imitzikaaki inkini
intyaakaityaawo. Ityaakaanakawo Jesús. 8 Ikanta atziripaini piyotainchari janta,
joomaankashitakiri imanthaki aatsiki tsika inkinanaki. Tzimatsi pashini chikayi-
tanaintsiri inchashi joomaankashitiriri iijatzi. 9 Ikaatzi atziri iiwataintsiri, iijatzi
oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantzi:
¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
¡Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri!
¡Aatsikitaki Awinkatharipirotyaari!
10 Irojatzi jariitantapaakari Jesús nampitsiki Jerusalén. Ari josampitawakaanaka
nampitawori, ikantaiyini: "¿Iitaka jirika?" 11 Tzimatsi atziri kantanaintsiri: "Iriitaki
Jesús Kamantantaniri, iri poñaachari Nazaret-ki saikatsiri Galilea-ki".

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Ikanta Jesús, tyaapaaki tasorintsipankoki. Jomishitowapaakiri pimantayitatsiri
iijatzi ikaatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayitapaakiro jowantayitariri kiriiki, ari ikimi-
taakiro iijatzi tsika jowaitziri shiro. 13 Ikantapaakiri: "Okantzi osankinarintsi, iñaawaitzi
Pawa, ikantzi:
Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintaityaanari.
Pamatawitantapiintaki iirokaiti pipimantayitzi, pikimitakaantakiro koshintzipanko".
14 Ari ipokashitapaakiriri Jesús janta tasorintsipankoki ojyiki kaari okichaatatsini,
kisopookiri, joshinchaayitairi maawoni. 15 Tima owanaa okamiithataki jantakiri Jesús.
Ikanta jiñaakiri iinchiiriki jantakiri, ikaimaiyanaki, ikantzi:
¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
Ikisaiyanakani ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti, tima tii
inimotziri. 16 Ari josampitaitanakiri Jesús, ikantaitziri: "¿Pikimakirima ikantaiyirini
iinchiiriki?" Ari ikantzi Jesús: "Nokimakiri. ¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? kan-
tatsiri:
Iri iwankariiti iijatzi iintsipaini thoyitzirori itini,
Pikantakaakari impinkathayitaimi".
17 Ari ipiyanaka Jesús ikinanairo Betania-ki. Ari jimaapairi.

Jiyakatziro kaari kithokitatsi pankirintsi (Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Okanta amaityaaki iijatzi ipiyaawo Jesús nampitsiki. Ari itajyaapaaki niyanki aatsi.
19 Jiñaapaaki aatsinampiki okatziya pankirintsi, jiyaatashitanakiro, jiñaatzi tii okithok-
itzi, iyoshiita oshi. Jiyakatanakiro, ikantziro: "Ari pashi powiro iiro pikithokitai".
Okanta pankirintsi, kamashitanaki.* 20 Ikanta jiñaakiro jiyotaanipaini, iyokitzi ikan-
tanaka, josampitanakiri: "¿Tsika okantaka okamashitantanakari pankirintsi?" 21 Ari
jakanakiri Jesús, ikantziri: "Imapiro nonkantimi, tyaaryoorika pawintaina, iirorika
pikisoshiriwaitzi, ari pimatakiro iiroka, ari anaanakiro okanta piñaakiro pankirintsi.
Kantatsi pinkantimi: 'Oshirinki otzishi, ompiinki inkaariki'. Ari imatatya. 22 Tima
onkaati pinkowakotairiri Pawa, aririka pawintaapirotanatyaari, aritaki impakimiro".

Ishintsinka Jesús (Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Ikanta jariitaa Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai iijatzi. Ari ipokapaaki ijiwari
Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Antaripiropaini, josampitapaakiri: "¿Iitaka otyaan-
takimiri poñaagantiro pishintsinka?" 24 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Iijatzi naaka

* **21:19** Kantakotachari jaka "pankirintsi", iro jiitaitziri "higuera".

tzimatsi nosampitimiri. Aririka pakakinawo, aritaki nonkantakimi iita otyaantakinari. 25 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿Iitaka otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima?" Ipoña ikantawakaiyanakani: "Aririka ankantakiri Pawa otyaantakiriri, ari inkantanakai: '¿Iitama kaari pikimisantantari?' 26 Aririka ankanti: 'Atziri otyaantakiriri', ari inkisanakai atziripaini". Tima ikantaiyini atziri Kamantantaniri jinatzi Juan-ni. 27 Ari ikantaiyini: "Tii niyotziro". Ari ikantanaki iijatzi Jesús: "Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari".

Ikinkithatakoitziri apiti itomintaitari

28 Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: "¿Tsika okantzimotzimika iirokaiti jiroka? Tzimatsi atziri, tzimatsiri apiti itomi. Okanta apaani kitiijyiri ikantakiri itomi: 'Notomi, piyaati pantawaiti pankirintsimashiki'. 29 Ari jakanaki itomi, ikantanakiri: 'Tii nokowi'. Iro kantacha osamaniityaaki, opiyimoshiritaari itomi, jataki jantawaitzi. 30 Ipoña jiyaatashitakiri pashini itomi, ikantakiri iijatzi. Ikantanaki irirori: 'Ari nimatakiro, Paapá'. Iro kantacha tii jiyaatzi. 31 ¿Itzimika itomi antakirori ikowakiri ashitariri?" Ari jakaiyanakini, ikantzi: "Iri antakirori jompiratakari kitziroini". Ipoña ikantzi Jesús: "Iri ityaawoni janaakotimi impinkathariwintairi Pawa ikaatzi kowakotziriri kiriiki ijyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri. Imapiro. 32 Tima ipokaki pairani Juan owiinkaatantaniri, ikamantawitakimi tsika pinkantya pinkamiithashiritantaiyaarimi, iro kantacha tii pikimisantawakiri. Iriima ikaatzi kowakotziriri kiriiki ijyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri, okimisantawakiri. Piñaawitawakari iirokaiti, iro kantacha tii powajyaantziro tsika pikantaiyani, inkini pinkimisantawakiri".

Kaaripiroshiriri antawaitatsiri
(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 "Pinkimi pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi atziri pankitzirori chochokimashi, jotantotakotakiro maawoni othapiki, jiwitsikashitakiro jowironta owaaki paata, jiwitsikaki iijatzi pankojyitantsi inkini jaminakoitiro. Ipoña jaminaki atziri aminironi iwankirimashi. Jataki irirori intaina. 34 Okanta okithokipaititaki chochoki, jotyaantaki jompiratani jaakiti. 35 Ikanta antawaitatsiri aminirori pankirintsimashi, jiñaawakiri ipokaiyakini ompirataari, jaawakiri jompojawaki apaani, itsitokakiri pashini, jojyimiyantakari mapi pashini. 36 Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ojyiki ikaataiyakini. Ari ikimitaawakiri iijatzi irirori. 37 Iwiyaantapaakawori, jotyaantakiri itomipirori irirori, ikantzi: 'Aritaikima ipinkathaitawakiri notomi naaka'. 38 Ikanta jirikapaini antawaitatsiri, jiñaawakiri itomi, ikantawakaanaka: 'Iri ashitaiyaawoni paata jiroka pankirintsimashi. Thami antsitokiri, ayiroota aaka'. 39 Joirikawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri. 40 Aririka impokanaki ashitawori iwankirimashi, ¿tsikatya inkantirika jirikapaini antawaitatsiri?" 41 Ari jakaiyanakini, ikantzi: "Ontzimatyii jowamagaitiri jirikapaini kaaripirori, jaminai pashini kamiithari aminaironi pankirintsimashi, otyaantapiintiniriri okithoki iwankiri".

42 Ipoña ikantzi Jesús: "Tima piñaanatziro okantziri Osankinarintsipirori:

Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki,
Irootaki ayokitziiwintantakariri maawoni".

43 "Iro nokantantari: Iiro piñiiro impinkathariwintaimi Pawa, iri impinkathariwintai pashinijatzi atziri ikaatzi ojyawori pankirintsi okithokitzi ikimisantanaira. 44 Jiroka okantakota mapi: Iitarika ontajyaawoni mapi iparyaantakawo, ari intankawaitaki. Iriima inkaati awitsinairi, ari ompichaakiri".

45 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini jiyotawakiro iriitaki jojyakaawintaitaki. 46 Ikowawitanaka jaakaantanakirimi, iro kantacha ojyiki ithaawantakari atziripaini. Tima ikantaiyini atziriiti Kamantantaniri jinatzi Jesús.

22

Jojyakaawintaitziri aawakaachari

1 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziro jiyotaantziri. Ikantzi: 2 "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, jojyakotakari pinkathari oimoshirinkiriri itomi jaawakaa. 3 Jotyaantakiri jompiratani, inkamantiri inkaati pokatsini joimoshirintya. Iro kantacha jirikapaini, tii ipokaiyini. 4 Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ikantakiri: 'Pinkantiri nokaimakaantani impoki joya, nowamaaki wathayitatsiri nopira, noimoshirinkatziiri notomi jaawakaiya'. 5 Iro kantacha iikiro jiyaatatzi ipiyathataiyani. Jataki jowaniki, pashini ikinanaki ipimantayitzi. 6 Tzimatsi pashini owasankitaawakiriri ompirataari, itsitokakiri iijatzi. 7 Ikanta ikimaki pinkathari, jotyaantaki jowayiriti, japirotakiri itsitokiri owamaantaintsiri, itaakiro inampitsiti. 8 Ipoña ikantairi pashini jimpiratani: 'Aritaki witsikaka owanawontsi oimoshirintyaari, tii impokaiyini nokaimakaantawitakari. 9 Piyaati aatsiki ikinapiintaitzi, pinkantiri inkaati piñiiri impokiita oimoshirintya'. 10 Ikanta jiyaataki ompirataari, japatotakiri ikaatzi jiñaakiri: kamiithari iijatzi kaaripirori. Piyotaiyakani ojyiki oimoshirinkachani.

11 Ari jiyaatanaki pinkathari jaminiri ikaatzi pokaintsiri. Jiñaatzi osatikainchari apaani tii ikithaatashitapaakari aawakaachari. 12 Ikantapaakiri: 'Ajyininka, ¿tsika pikanta pityaantakari jaka tii pikithaawintari notomi?' Ari imairitaki, tii jaki. 13 Ipoña pinkathari inkantakiri jimpiratani: 'Poojowakotiri, poojokiitiri, pookiri otsinirikitaki, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya'. 14 Tima ojyiki inkaimawiitya, kapichiini inkaati jiyoshiitaitiri".

Ikinkithatakoitziri kiriiki impinaitiriri pinkathari (Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

15 Ari ipiyapaaka Fariseo-paini. Ikinkithawaitaiyakini, ikantawakaiyani: "¿Tsika ankinakairika ankompitakaantyaariri Jesús?" 16 Ipoña jotyaantaki jiyotaani ririori itsipatakari jaapatziyani Herodes, ikantapaakiri Jesús: "Yotaantanirí, okaatzi piyotaantziri imapiro inatzi. Aritaki jiyotakoitairi tyaaryoopiroini Pawa. Tima tikaatsi pinthaawakaiya. 17 Pinkantina iita pikinkishiritari: ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?" 18 Iro kantacha Jesús, jiyotawakiri ikinkishiritari, ikantziri: "Thiiyinkarí. ¿Iitama piñaantashiwaitantanari? 19 Poñaayinari kiriiki pipinatapiintziriri Pinkathari". Ari jamaitapaakiniri apaani kiriiki jiitaitziri "denario". 20 Ipoña josampitziri: "¿Iitaka ashitawori iwairo jaka? ¿Iitaka jirika ojyakaantainchari?" 21 Ikantaiyini: "Jashi César". Ari ikantzi Jesús: "Tima iri César ashitari, pantantyaanari ikowakaimiri, pimpinatiri. Iriima ikaatzi jashitari Pawa, pantantyaanari ikowakaimiri ririori". 22 Ikanta ikimaiyakini ikantaki Jesús, iyokitzi ikantaiyanakani, jowajyaantanakiri. Jataiyaini.

Josampitakowintaitziro jañagai kamayitatsiri (Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Ikanta ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantapiintatsiri: "Iiro jañagai kamayitatsiri". Josampitapaakiri Jesús, 24 ikantapaakiri: "Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés, okantzi: 'Aririka inkami atziri, iirorika jowaiyantakaanakiro iina, okamiithatzi jagairo iririntzi, jowaiyantakagairo. Ontzimatyii inkimitakaantairi iriirikami ashityaarini iririntzi kamaintsiri'. 25 Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 irintzitawakaachari. Itawori itzimi jaaki iina, tikira jowaiyantakairo iina, ikamaki jagairo pashini iririntzi. 26 Ari ikimitakari iijatzi apititanaintsiri iririntzi. Ipoñaapaaka pashini

mawatanaintsiri. Ari ikimitakari maawoni ikaatzi 7. 27 Okanta osamanitaki kamai
iijatzi iroori tsinani. 28 Aririkami jañaayitaimi paata kamayitatsiri, ¿iitama oimintapiro-
taiyaari tsinani? Tima maawoni ikaataki 7 iinantawitakawo".
29 Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: "Pikinakaashitakawo iiroka, tii piyotakotziro
Osankinarintsipirori, tii piyotakotairo iijatzi ishintsinka Pawa. 30 Tima aririka jañaayitai
paata kamayitatsiri, iiro itzimapai aawakaayitaachani. Jojyapaiyaari imaninkariti
Pawa Inkitijatzi. 31 ¿Tiima piñaanatakotiro tsika onkantya aririka jañaayitai kamayitatsiri?
Tima ikantaki Pawa, iñaawaitzi:
32 Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri Pawa, apa
jimatziro añaayitatsiri". 33 Ikanta ikimaitakiri Jesús ikantakiri, iyokitzi ikantaiyanakani,
ikantzi: "Imapiro okamiithatzi jiyotaantziri".

Ikinkithatakoitziro ikowakaapirotantziri Pawa (Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)

34 Ipoña japatotaiyakani Fariseo, tima ikimaki kamiitha jakakiri Saduceo josampi-
takiriri. 35 Ikanta apaani, irijatzi yotakopirowitawori Ikantakaantaitani, ipokashitakiri
Jesús josampitiri, ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: 36 "Yotaantanirí, ¿otzimika
Ikantakaantaitani anairori pashini?" 37 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Piwinkathar-
iti jinatzi Pawa, ontzimatyii pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pampithashiri
powairi iijatzi. 38 Irootaki itawori Ikantakaantaitani, iro ikowapiroitziri. 39 Ari
ojyawo apititanaintsiri: Ontzimatyii pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pin-
ishironkatziro iiroka piwatha. 40 Aririka pimonkaatakiro jiroka apitika, pimatakiro
maawoni josankinatakiri Moisés-ni, iijatzi maawoni josankinatakiri Kamantantaniri".

¿Iitama charinitariri Cristo? (Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

41 Ipoña jimatanakiro irirori Jesús, josampitakiri Fariseo-paini itsipatakari japato-
taiyani. 42 Ikantziri: "¿Iitama pikinkishiritakotariri iiroka Cristo? ¿Iitama charini-
tariri?" Ikantaiyini Fariseo: "Icharini David-ni jinatzi". 43 Ipoña ikantzi Jesús:
"¿Iitama jiñaawaitakaantariri pairani David-ni Tasorintsinkantsi, okanta jojyakaantakariri
Iwinkathariti? Tima ikantaki pairani:
44 Iñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:
Pisaikapai Nakopiroriki ampinkathariwintanti,
Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri kisaniintakimiri,
Ari paatzikantaiyaari piitzi.
45 Aña jimatsitataikawo David-ni ikantziri: 'Nowinkathariti jinatzi'. ¿Tsikama inkini
incharinityaari?" 46 Ari jimairitaiyanakini tii jaki. Thaawashiri ikantaiyanakani,
tikaatsi kowanaatsini josampitanairi.

23

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti ipoña Fariseo-paini (Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Ipoña ikinkithatakaakiri Jesús ikaatzi apatowintakariri, iijatzi jiyotaanipaini,
ikantzi: 2 "Paminiri Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, iro jaakowinta jowaagakoyitziro
okaatzi josankinatakiri pairani Moisés-ni. 3 Kamiithawitacha pinkimisantiri onkaati
inkantimiri, tiimaita okamiithatzi pojyakotyaari okaatzi jantayitziri, tima tii ji-
monkaayitziro irirori. 4 Imapiro opomirintsita ikowakaimiri pimayitainiri. Tii
jiñiimaitawo impomirintsiwintyaawo irirori jimayitiro. 5 Jantashiyitawo ikowiri

onkantya jiñaantaityaariri. Owanaa jinintziro mishinantsimonki tsika jotitaitziro Osankinarintsipirori jontarikakotziro ijyimpaki, iijatzi itamakoki. Owanaa jowaniinkakaakitziro iithaari ishirikaki manthakintsi. 6 Iro ikowapiintaki josatikaitiri niyanki aririka jowaiyaani ijyininka. Ari ikimitari iijatzi aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita. 7 Pinkatha ikowi jiwithatapiintaityaari aririka jiñaitiri. Ikowi iijatzi inkantaitiri: '¡Yotaanarí!' 8 Tii okamiithatzi pimatiro iiroka, iiro pikowashita inkantaitimi: '¡Yotaanarí!' Tima maawoni iirokaiti kimiwaitaka pirintzitawakaatya. Apaani ikanta yotaantatsiri, iriitaki Cristo, tikaatsi pashini. 9 Jaka kipatsiki, tii okamiithatzi pinkantashiwaityaari pijyininka: '¡Ashitanarí!' Tima apaani ikanta Ashitzimiri Inkitijatzi. 10 Tii okamiithatzi iijatzi inkantaitimi: '¡Nowinkatharitĺ!' Tima apaani ikanta piwinkathariti, iriitaki Cristo. 11 Inkaati kowatsini jiñaapirotya, jojyakotyaari ikanta ompirataari. 12 Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathaitirimi, aritaki jiñaakiro intsinampashiritakaitairi. Iriima tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki impinkathayiitairi.

13 ¡Ikantamachiitzimi iiroka Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinaki! Owanaa potzikakiri kowatsiri impinkathariwintairi Pawa. Tima iiro piñiiro iiroka impinkathariwintaimi, tii pikowi impinkathariwintiri pashini. 14 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pathaagakawo kamatsiri oimi pashitawo opanko, iro posamaninkantawori pamanapiintawita iiro jiyotantaitzimi. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayiitaimi. 15 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Owanaa pipomirintsiwintakari atziriiti kaari ajyininkata jojyakotai aaka a-judá-mirinkatzi, piyotaakiri inthiiyinkariti irirori. Iro ikimitakotantzimiri iiroka jatsipitaiyaawo sarinkawini.

16 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti, ojyariri kamampotaakiri ikathatawakaiyani! Tima aririka impairyaashiityaawo tasorintsipanko, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Tasorintsipankowiri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantaiyini iirokaiti: 'Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri oro saikatsiri tasorintsipankoki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'. 17 ¡Masontzishiriri, kamampotaakishiriri! ¿Iitama kowapirotachari, iriima oro? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi tasorintsipanko otasorintsitakairi oro. 18 Ari okantari iijatzi aririka impairyaitiro taapirimintotsi, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Ataapiintziniri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantapiintaiyakini iirokaiti: 'Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri piratsi itaayitziri taapirimintotsiki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'. 19 ¡Masontzishiriri, kamampotaakishiriri! ¿Iitama kowapirotachari, iriima piratsi? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi taapirimintotsi otasorintsitakairi itaayiitziri. 20 Ikaatzi pairyiirori taapirimintotsi, ari okaatzi ipairyaakiro maawoni itaayiitziri janta. 21 Iijatzi jojyari ikaatzi pairyiirori tasorintsipanko, ari okaatzi ipairyaakiro ikaatzi tzimantawori. 22 Ikaatzi pairyiirori inkiti, ipairyaakiro maawoni isaikinta Pawa, ikimitakaantakawo iriimi Pawa impairyaaki.

23 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pinashitapiintanari pashitakaariri Pawa, pipayitapiintziri inchajyaaniki. Tiimaita pantayitziro kowapirotachari ikowakaimiri: Pinkamiithashiriyiti, pinishironkashiritanti, pawintaashiritaiyaari. Irootaki kowapirotachari pantayitairo, iiro powajyaantzimaitawo pantiniri pashini.* 24 ¡Kamampotaakiri, kathatawakaachari! Pikimitakari pankinatariri shikiryaaniki iiro jirakotantari, jirakotzimaitakari antari piratsi.†

25 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimitakotakawo iraamintotsi iijatzi owamintotsi, okitiwita jikokiroki kamiitha, tompinakitaki inthomainta. Ari pikantayitakari iiroka kantatsi iñaitimi kamiithashiri pinatzi, aña

* **23:23** Iro ikantaitzi jaka inchajyaaniki: menta, eneldo, comino. † **23:24** Kantakotachari jaka "antari piratsi", iri iitachari "camello".

koshintzi pinatzi, pikowapiintakiro apaniroini pinintaawaitya. 26 ¡Kamampotaakiri
Fariseo! Pinkimitakaantya pojyitapiintziro piraaminto iijatzi powaminto inthomainta,
onkantantyaari onkititai jikokiroki iijatzi.
27 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pojyakawo okita-
maawita jowantaitariri kaminkari, owaniinka okantawita jiñokiini. Iro kantacha shi-
tyiinka okantaka inthomainta, ari isaikaki itonkipooki kaminkari. 28 Ari pikimiyitakari
iiroka, jiñaawitakimi atziri pantakiro kamiithari, iro kantzimaitacha kaaripiroshiri-
takimi inthomainta, thiiyinkari pinatzi.
29 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Iitama piwit-
sikapiritantawori ikitaitziri Kamantantaniri, powaniinkayitziro inkini inkinkishiri-
takoitapiintiri, inkantaiti: ‘Kamiithashiri jinataki jirika’. 30 Pikantaiyini iijatzi: ‘Arimi
nontzimitatyaami pairani iirotya nowamaayitzirimi, iiro nojyakotari nocharinini
owamaakiriri Kamantantaniri’. 31 Iirokataki kinkithatakotacha apaniroini, iri po-
jyakoyita iiroka picharinini ikaatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri. 32 ¡Incha
pothotyiiro iiroka kaaripirori jitakaantakari pairani pichariniiti! 33 ¡Tima pojyakari
pijyininkatatyaarimi maanki! Kaaripiroshiri pikantaka. ¿Tsikama pinkantaiyaaka
pishiyapithatantyaawori pashironkaiya sarinkawiniki? 34 Irootaki notyaantantz-
imiriri pairani Kamantantaniri, yotaniri, iijatzi yotzinkari. Iriitaki powamaagaantakiri
apawopaini, pimpaikakotakaantiri. Iriima pashini, pimpajatakaantawaitiri tsika japa-
totapiintaita, ojyiki powasankitaayitiri maawoni nampitsiki. 35 Iro piñaantyaawori iiroka
jowasankitaawintaitimiri ikaatzi kamayitaintsiri pairani, jitanakawo kamiithashiriri
Abel irojatzi Zacarías itomini Berequías. Iriitaki jowamaitaki pairani jiyaatiromi taapir-
imintotsiki ipoñaanakawo tasorintsipankoki. 36 Imapiro nokantzimi ari jowasankitaaw-
intaitakimiri jirikapaini nojyininka”.

Jiraaniintakotawo Jesús Jerusalén
(Lc. 13.34-35)

37 “¡Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyayitakiri ikaatzi
jotyaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi tsimiri josatitziri
iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kantacha tii pikowaiyini. 38 Jaka
tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni, kaankiityaa onkantaiya.
39 Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantantaiyaari:
Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri”.

24

Ikinkithatakotziro Jesús impookaitiro tasorintsipanko
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ipoña ishitowanaki Jesús ipoñaanakawo tasorintsipankoki, irootaki jiyaatai. Ari
ikantzi jiyotaani: “Paminiro tsika okanta jiwitsikaitziro tasorintsipanko”. 2 Jakanakiri
irirori, ikantanakiri: “maawoni piñaakiri, iiro piñiiro paata tsika okanta opiwiryaayita
mapi, iro japiroitiro impookaitiro. Imapiro nokantzimi”.

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

3 Ikanta itonkaanaki otzishiki Olivo, ari isaikapaaki. Ari josampitziri jiyotaani,
ikantziri: “Incha pinkantina, ¿tsikapaitima imonkaatya pikantakiri? Aririka pimpiy-
imatai, aripaitima onthonkimataiyaari, ¿tsika onkantya niyotantyaawori?” 4 Ari
jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Ontzimatyii paamaakowintya jamatawitaitzimikari.
5 Tima ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakina, inkanti: ‘Cristo ninatzi

naaka’. 6 Tima ari pinkimakoyitakiro owayiritaantsi, paamaiya ominthaawashiritzimikari. Ontzimatyii awijayiti jirokapaini, tima tikiraata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni. 7 Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantiri pinkathariyitatsiri. Jiñaiti mantsiyarintsi, tajyitsi, ontziñaayitya kipatsi tsikarikapaini. 8 Irootaki itanatyaawoni inkimaatsitaityaawo jirokapaini.

9 Impoña jaakaantanakimi iiroka, jimaamanitaitimi irojatzi jowamaantakimiri. Ojyiki inkisaniintanakimi atziri okantakaantziro pipairyaana pawintaana. 10 Ari jiñaitaki atsipitashitawori ikimisantawitaka, jiñaiti kisaniintawakaachani, jiñaiti iijatzi aakaantawakaachani. 11 Ojyiki pokapaintsini jojyawitapaatyaarimi Kamantantaniri, jamatawitapaakiri inkaati kimisantawakirini. 12 Jantapiroitiro kaaripirori, iiro inishironkatawakaanaa atziri. 13 Iriima tyaaryootanaintsini, iriitaki awijakoshiritaatsini. 14 Aririka othotyaatya inkimaitairo maawoni kipatsiki Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori ipinkathariwintantai Pawa, aripaiti imonkaataiya onthonkantaiyaari maawoni.

15 Iro kantacha ari piñaakiri jiitaitziri ‘Pinkaari Apirotantaniri’, ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel, isaikapaaki otasorintsitzi. (maawoni ñaanatironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.) 16 Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai tonkaari otzishiki. 17 Pisaikirika jikokiroki pipanko, ari pimpoña pishiyanaki, iiro pityaapanaatzi paapanaati tsikarika oitya. 18 Powanikirika pisaiki, pishiyanaki tsika pikanta, iiro paapanaatziro piithaari. 19 ¡Inkantamachiitiro paata motyaatatsini, iijatzi onkaati tzimayitatsini iintsiti iinta ithoyitzi! 20 Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyaki, iiro pitonkiyotantawo tyaawontsi, iiro pishiyanta kitiijyiriki jimakoryaantaitari. 21 Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa jiwitsikaitakiro kipatsi, irojatzi iroñaaka, tii jiñaitziro ojyaawoni jiroka ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo ojyaawori. 22 Iiromi ishintsitaitzi jomairintaitiro jiroka ashironkaantsi, tikaatsimi awijakotaatsini. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitaitakiri, awintaariri Pawa, irootaki jomairintantaitakawori thaankiini jiroka ashironkaantsi. 23 Aririka pinkimi inkantaitimi: ‘Jirika Cristo’. Pashini kantatsini: ‘Jirinta Cristo’, iiro pikimisantziri. 24 Tima impokayitapaaki ojyakotyaarini Cristo, ojyakotyaarini Kamantantaniri. Ari intasonkawintantashitapaatya, inkowawitya jamatawitimi jiyoshiitakiri Pawa. 25 Aritaki nokamantsitakimiro. 26 Impoña inkantaitimi: ‘Ariitaka otzishimashiki’. Iiromaita piyaatashitziri. Inkantaiti iijatzi: ‘Ari isaiki inthomainta pankotsiki’. Iiromaita pikimisantziri. 27 Tima aririka impiyi Itomi Atziri, jojyapaiyaawo ookathawontsi. Itanatyaawo omporikanaki ishitowapiintzi ooryaatsiri, irojatzi tsika ityaapiintzi. 28 Tsikarika isaiki shitziwari, ari ipiyowintari amimpori”.*

Impiyantaiyaari Itomi Atziri
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)

29 “Aririka onkaatapaaki paata jashironkaita antawo, ari intsiwakaki ooryaatsiri, iiro joorinta kashiri iijatzi. Intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni ikaatzi oorintayitachari inkitiki inthontya impookayiti iijatzi. 30 Aripaiti inkoñaatapai Itomi Atziri inkitiki. Antawo inthaawaiyanakini atziri jaka kipatsiki. Tima jiñaitawairo jowaniinkawo iijatzi ishintsinka, inkinantapaiyaawo minkori. 31 Intyootapaaki shintsiini maninkariiti, japatotapairi ikaatzi jiyoshiiyitakiri nampitawori maawoni tsikarikapaini jaka kipatsiki, irojatzi tsika ochimpitapaa.

32 Okimita aririka piñaapiintziro iirishiyitai pankirintsi, piyotzi irootaatsi osarintsitzimatai.† 33 Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitakiro nokantayitakimiri,

* **24:28** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai. † **24:32** Ikantakoitziri jaka “pankirintsi” higuera inatzi.

okaakitzimataana. 34 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri. 35 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.

36 Iro kantacha tikaatsi yotatsini tsikapaiti, iri owatsipiro inkitiwiri, tii jiyotzi. Tima apaniroini ikantakaawo Ashitanari jiyotziro irirori. 37 Ari ojyaawo pairani isaikantawitari Noé, ari onkantaiyaari iijatzi aririka impiyi Itomi Atziri. 38 Tima pairani tikira ariita oonkawo, inimowaitziri atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini, pashini aayitatsiri iina. Irojatzi jotitantanakari Noé shintsipaaki. 39 Tikaatsi inkinkishiritakoti, irojatzi omapokantakariri oonkawo, ari japirotakari maawoni. Ari onkimitaiyaari aririka impiyi Itomi Atziri. 40 Tima isaiki apiti antawaitatsiri jowaniki, apaani jaayiitanai inkitiki. Iriima pashini jookaitanairi. 41 Osaiki apiti tsinani otoonkawaitzi, apaani jaayiitanai inkitiki. Irooma pashini tsinani, jookaitanairo. 42 Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Piwinkathariti. 43 Pinkinkishiritakotiri atziri, aririkami jiyoti impokatyi koshintzi tsiniri, arimi jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi ipankoki. 44 Ari onkantyaari, ontzimatyii paamaakowintaiya iijatzi iiroka. Tima tikaatsi yotatsini tsikapaiti impiyi Itomi Atziri.

45 Pojyakotyaari ompirataari kamiithashiriri, kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Pamininari ikaatzi saikatsiri pankotsiki’. 46 Kimoshiri inkantaiya jirika ompirataari, aririka impiyi ompiratariri, tima jiñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri. 47 Aritaki ishinitakiniri jaamaakowintyaanari maawoni okaatzi jashitari. 48 Iriima kaaripiroshiriri ompirataari, ikantzi: ‘Iiro ipiyita ompiratanari’. 49 Impoña jantawaitakiri pashini ompirataari. Jataki intsipayityaari shinkiryaantzi. 50 Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri. 51 Imapiroitiri jowasankitaapairi, jookapairi tsika ikajyaakaitakiri thiiyinkari. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya”.

25

Ikinkithatakoitziro 10 mainawo

1 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ojyatyaawo 10 mainawo jatatsiri tsiniri ontonkiyotyaari aawakaachani. Aayitanaki ootamintopaini. 2 Tzimatsi okaatzi 5 mainawo kiyoshiritaintsiri, tzimatsi iijatzi okaatzi 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini. 3 Jirokapaini 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini aawitanakari ootaminto, iro kantacha kapichi aanaki iyaaki. 4 Irooma pashini kiyoshiritaintsiri, aayitanaki iroori ootaminto, aanaki ojyiki iyaaki. 5 Tii ipokita thaankiini aawakaachani, ayimatapaakiro owochokini, magaiyanakini. 6 Okanta niyankiiti tsiniri, okimatzi ikaimaitzi, ikantaitzi: ‘¡Aatsikitaki aawakaachani, pintonkiyotawatyaari!’ 7 Kakiiyanakini mainawo, ojaikiyitanairi iyaaki ootamintopaini. 8 Mainawopaini kaari kiyoshiritatsini, okantawitanakawo kiyoshiritaintsiri: ‘Pimpina iyaaki pootaminto, irootaintsi intsiwaki nootaminto naaka’. 9 Ari okantanaki: ‘Iiro nopimi, ari inkowityiimotakina naaka, piyaati pamanantapainti’. 10 Iyaaminthaitapaintzi amanantzi, ariitapaaka aawakaachani. Jirokapaini aamagainchari, otonkiyotawakari, jaanakiro tsika joimoshirinkaitiri. Jashitaitanakiro ashitakowontsi. 11 Okanta opiyawitapaaka jatatsiri amanantzi, ojyiki okaimawitapaaka, okantapaaki: ‘¡Pashitaryiinawo naaka!’ 12 Okimatzi jakaitanakiro, ikantaitziro: ‘Tiitya niyotzimi. Imapiro’. 13 Ontzimatyii paamaakowintaiya iiroka. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Itomi Atziri”.

Ikinkithatakoitziri kiriiki (Lc. 19.11-27)

14 “Tima aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, jojyakotari atziri kowatsiri jiyaati intaina, japatotakiri jompiratani, ipanakiri jashitari jaamaakowintyaanari. 15 Ipakiri

apawopaini jompiratani iiriikiti. Iriima kinkishiritachari kamiitha, impanakiri ikaatzi
5 kiriiki, pashini yotatsiri kapichiini ipanakiri ikaatzi apiti, iriima pashini iwiyaan-
tapaakawori impanakiri apaani. Jataki intaina. 16 Ikanta jirika ipanakiri 5 kiriiki,
jantawaitakaakiri, jojyiñaakiri jagai ikaatzi iijatzi 5. 17 Ari ikimitakari ipanakiri apiti,
jojyiñaakiri irirori, jagai ikaatzi iijatzi apiti. 18 Iriima pashini ipaitakiri apaani, jaanakiri
iiriikiti, ikitatakiri kipatsiki. 19 Ikanta osamanitaki piyaa ashitariri kiriiki, ikaimakaan-
tapairi jompiratani jiyoti iita jantantakari iiriikiti. 20 Ari ipokapaaki ipaitakiri 5 kiriiki,
joñaagapairi pashini 5 kiriiki jojyiñaakiri, ikantapaaki: 'Pinkatharí, 5 kiriiki pipakina
pairani, jirika pashini 5 nojyiñagairi'. 21 Ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani,
kamiithashiri pinaki. Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai pashini
ojyiki. Pimpoki, pintsipatina pinintagaiya'. 22 Ipoña jariitapaaka ipaitakiri apiti kiriiki,
ikantapaaki: 'Pinkatharí, apiti kiriiki pipakina, jirika pashini apiti nojyiñagairi'. 23 Ari
ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani, kamiithashiriri pinaki. Kapichiini kiriiki
pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai ojyiki pashini. Pimpoki, pintsipatina pinin-
tagaiya'. 24 Ipoña jariitapaaka ipayitakiri apaani kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkatharí, niyotzi
naaka mashiryaantzi pinatzi, piñaakatsimatantzi pantawaitakaantziri piiriikiti, okanta
pojyiñaantariri. 25 Iro nothaawantakari, naakiri piiriikiti, nokitatakiri kipatsiki. Jirika
namaimiri'. 26 Ari jakanakiri ikantziri: 'Kaaripiroshiri pinatzi owanaa pipiranita. Piy-
owitaka ari nonkisakimi iirorika pojyiñaanari kiriiki, 27 piñaawitaka iiro pimatziro iiroka,
paminimi iitya antawaitakaimirini, ari ijyinitakimi, iri pimpawainarimi nopiyaa'.
28 Ikantaitakiri ikaatzi saikaintsiri: 'Paapithatiri kiriiki, pimpairi pashini ojyiñaakiriri
10 kiriiki'. 29 Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimotairi ojyiki. Iriima kaari
otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iiro otzimimopirotairi. 30 Paanakiri jirika kaaripiroshiriri,
pookiri tsika otsinirikitzi. Ari jiraawaityaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya".

Ikinkithatakoitziro yakawintaantsi

31 "Aririka impiyi Itomi Atziri pinkatha jowaitairi. Intsipataiyaari maawoni
maninkariiti, inkimitaiyaari ikanta pairani pinkathari isaikantawo owaniinkatachari
isaikaminto. 32 Japatotairi maawoni atziri tsikarika isaikai irirori. Jinashiyitaiyaari
joosaikayitairi. Jojyakotyaari atziri nashitariri ipira tii inkowakairi intsipataayi-
tiri. 33 Joosaikairi ikowapirotziri jakopiroriki, iriima imanintayitziri jampatiki joo-
saikiri.* 34 Jiñaawaitanaki Pinkathari, iñaanatziri jinashitakari jakopiroriki, inkantiri:
'Pimpoki maawoni, ojyiki inthaamintakagaimi Ashitanari, pinampitaiyaawo tsika
ipinkathariwintantzi irirori, tima ari jiwitsikitakimi pairani owakiraa jiwitsikantaka-
wori kipatsi. 35 Tima piñaana pairani owamaawitana notajyi, pipakina nowanawo.
Piñaana ayimatana nomiri, pipakina nomiri. Piñaakina nariita pinampiki, pinishi-
ronkatakina pipankoki. 36 Piñaana nosagaakowaitzi, pipakina nokithaatari. Piñaana
nomantsiyataki, pimitakotakina noshintsitantaari. Jomontyaitakina, pipokashitak-
ina piñaana'. 37 Inkantaiyini kamiithashiriri: 'Pinkatharí. ¿Tsikapaiti noñiimi pita-
jyaaniintzi, nopantzimiri powanawo? ¿Tsika noñiimi pimiriniintzi, nopantzimiri
pimiri? 38 ¿Tsikapaiti noñiimi, naantzimiri kamiitha nopankoki? ¿Tsika noñiimi pis-
agaakowaitzi, nopantzimiri piithaari? 39 ¿Tsikapaiti noñiimi pimantsiyatzi, jomontyaitz-
imi, niyaatashitakimi noñiimi?' 40 Ari jakanaki Pinkathari, ikantzi: 'Tima pin-
ishironkatakiri ikaatzi awintaayitanari nokimitakaantziri iyiki, aña naakataki pin-
ishironkataki. Imapiro'. 41 Ipoña ipithokashitanakari jinashitakari jampatiki,
ikantziri: 'Kaaripirorí, piyaati iiroka pinkimaatsitaiyaari paampari kaari tsiwakan-
itaatsini, ikajyaakaitakari kamaari intsipataiyaari maawoni imaninkariti irirori.

* **25:33** Iri ikantakoitzi jaka oijya, iriitaki piratsi ikowapiroitakiri joosaikaitakiri akotsipiroriki. Iriima cabra, iri piratsi imanintayiitakiri joosaikaitakiri ampatintsiki.

42 Aña piñaawitakina notajyaaniintzi, tii pipana noyaari. Ayimatakina nomiri, tii pipana nomirityaari. 43 Piñaawitana nariita pinampiki, tii pinishironkatana pipankoki. Piñaawitana nosagaakowaitzi, tii pipana nonkithaatyaari. Piñaawitana nomantsiyatzi, jomontyaakaantaitakina, tii pariitaajaitina'. 44 Ari jakanaki kaaripiroshiriri, ikantzi: 'Nowinkathariti, ¿tsikapaiti noñaawitzimi pitajyaaniintzi, pimiriniintzi, pariitana, pisagaakowaitzi, pimantsiyawaitzi, jomontyaitzimi, tiimaita nonishironkatzimi?' 45 Ari ikantzi Pinkathari: 'Tii pinishironkayitantzi, onkantawitatya iintsi jinayitzi, naakataki pantzimotaki. Imapiro'. 46 Irootaki jatsipitantaityaawori kantaitachani ashironkaantsi. Iriima inkaati kamiithashiritaintsini, inkantaitaatyiironi jañaayitai".

26

Ikamantawakaita jaakaantiri Jesús
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ikanta ithonkanakiro Jesús okaatzi ikinkithatakotakiri, ikantanakiri jiyotaani: 2 "Piyotaiyini iiroka kaatapaaki apiti kitiijyiri joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri impaikakoitiri".

3 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti, japatotaiyakani ipankoki Caifás ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. 4 Ari ikamantawakaiyakani, ikantaki: "Thami amatawitiri Jesús ayiri antsitokakaantiri. 5 Iiromaita amaamanitziri kitiijyiri joimoshirinkaita, ikisawintzirikari atziripaini".

Isaitantaitari Jesús kasankaari
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari. 7 Ari ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi iitachari "alabastro", ojyiki owinawo. Osaitantapaakari iitoki Jesús isaikaki jowaiyani. 8 Ikisaiyanakani jiyotaani jiñaakiro, ikantaiyanakini: "¿Iitama apaawaitantawori? 9 Aririkami ompimantya, jagaitimi ojyiki kiriiki impaitirimi ashironkainkari". 10 Jiyotakotakiri Jesús, ikantziri: "¿Iitama pikisantawori jiroka tsinani? Kamiitha okanta noñaakiro antakiri. 11 Ari inkantaitatyaani ashironkainkari pintsipatyaari, irooma naaka iiro piñiiro pintsipatapiintaina. 12 Tima iiwatatzi osaitantanawo kasankaari ojyakaawintatyaana aririka inkitaitakina. 13 Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsinani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro".

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ikanta Judas Iscariote kaawitachari 12 jiyotaani Jesús, jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari. 15 Ikantapaakiri: "¿Iitama pimpinari aririka namakimiri?" Ari joñaagaitanakiri ikaatzi 30 ipiwiryaaka kiriiki. 16 Aripaiti ikowanaki Judas tsikapaiti jaakaantiri.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani
(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

17 Ariitapaaka itawori kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka, pokaiyapaakini jiyotaani Jesús, josampitziri: "¿Tsika onkotsitakaantika oyaari kitiijyiriki Anankoryaantsi?" 18 Ari ikantanakiri: "Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri, pinkantiri: 'Ikantzi yotaanari: "Monkaatapaaka, niyaatantyaari pipankoki noimoshirinkiro kitiijyiri Anankoryaantsi, nontsipatyaari niyotaanipaini" ' ". 19 Ari jimatakiro jiyotaani okaatzi ikantakiriri Jesús. Jonkotsitakaantaki joyaari kitiijyiriki Anankoryaantsiki.

20 Aritaki tsiniriityaanaki jariitapaaka Jesús, saikapaaki jowaiyaani itsipatapaakari
jiyotaani ikaataiyakini 12. 21 Ikanta jowaiyani, ikantaki Jesús: "Pinkimi nonkanti,
pikaataiyini iiroka jaka, tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro". 22 Owashiri ikan-
taiyanakani. Apaanipaini josampitanakiri: "¿Naakama pinkathari?" 23 Ari jakanakiri,
ikantzi: "Tsikarika itzimi atyootakinari, iriitaki pithokashitinani. 24 Tyaaryoo
impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri pairani. ¡Ikantamachi-
itziri pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori". 25 Ari jiñaawaitanaki Judas
pithokashityaarini, ikantzi: "¿Naakama yotaanari?" Ikantzi Jesús: "Irootaki pikantakiri".
26 Iinta jowaiyani jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri
jiyotaani, ikantziri: "Jiroka, poyaawo, nowatha inatzi". 27 Ipoña jaakotakiro jimiriitari,
ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, ikantziri: "Piraiyini maawoni, 28 tima ni-
raani inatzi jiroka, irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari, iro shitowatsini
impiyakotantaityaarini ikaaripiro-witaka. 29 Pinkimi nonkanti, iiro niritaawo jiroka
irojatzi paata aririka impinkathariwintantai Ashitanari, ari apiitairo iijatzi".

Ikinkithatakotakiro Jesús jookawintanti Pedro (Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki otzishiki
Olivo. 31 Ikantziri Jesús jiyotaani: "Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniri. Tima josanki-
naitaki pairani kantatsiri:
Nontsitokiri aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookayitanaki ipira.
32 Aririka nañagai, Galilea-ki noyaawintapaimi". 33 Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Ari-
taima jookawintakimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka". 34 Ikantzi Jesús: "Pinkimi
nonkantimi, iroñaaka tsiniri tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi pinkantaki: 'Tii noñiiri Jesús'.
Imapiro". 35 Ari ikantzi Pedro: "Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami". Ari
ikantaiyakini iijatzi maawoni jiyotaani.

Jamana Jesús Getsemaní-ki (Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Ikanta Jesús itsipatakari jiyotaani, ariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri: "Ari
pisaikawaki jaka, niyaaniintawaki naaka, namaña". 37 Apa jaanakiri Pedro itsi-
pataanakiri apiti itomi Zebedeo. Ari jiraashiritakotapaaka antawoiti Jesús. 38 Ikantziri:
"Owamaimatatyaana nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini iiroka, thami ankakimpiti".
39 Awijaniintanaki kapichiini irirori. Otziirowapaaka, amanapaaka. Ikantzi: "Ashita-
narí, pishinitanarika iiroka, pimatinawo onkaati nonkimaatsityaari. Iiromaita pi-
matanawo okaatzi nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzi pikowakaakinari".
40 Ipiyashitapaakari jiyotaani, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro: "¿Tiima
pinkisashityaawo piwochokini pintsipatina ankakimpiti? 41 Pinkakimpiti, pamaña,
otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashiwaitanita, ojyiki inawita kamiithatatsiri
pikowawitari pantirimi". 42 Iijatzi ipiyanaa Jesús, amanapaa, ikantzi: "Ashitanarí,
iiro pimatanawo onkaati nonkimaatsityaari, pimatinawo oita pikowakaakinari iiroka".
43 Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawoiti okantaka iwochokini.
44 Ipiyapithatanaari, mawataki ipiyaka jamana. Irojatzi japiitapai ikantayitakiri
inkaanki. 45 Ari ipiyashitapaakari jiyotaani, ikantapaakiri: "¿Irojatzima pimagaiyini?
Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitanakiri kaaripiroshiririki
atziri. 46 Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzimatapaaki pithokashitinani".

Jagaitakiri Jesús (Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki itsipatapaakari,
jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani ijiwaripirori Ompiratasorintsi-
taari, iijatzi jashi Antaripiroriiti. 48 Tima Judas pithokashitantaniri, ikantsitakari

kitziroini jamaniwo: “Iitarika nothopootapaaki, iriitaki, poirikiri”. 49 Ikanta jariitapaaka Judas, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yotaanarí”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari. 50 Ari josampitantzi Jesús, ikantzi: “Ajyininká, ¿Iitama pipokashitziri?” Ari joirikaitapaakiri Jesús, jaantaitanatyaariri jiyakawintaitiri. 51 Ikanta apaani tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari. 52 Ari ikantanaki Jesús: “Powairo piyotsiroti, ipiyaitzimikari. Tima ikaatzi wijantatsiri, iwijaitziri irirori. 53 Tima piyotzi kantatsimi namañaari Ashitanari, aritakimi jotyaantakina ojyiki maninkariiti piyakowintinani.* 54 Ari onkantzimaitya imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”. 55 Ipoña Jesús ipithokashitanakari ikaatzi pokashitakiriri, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto? ¿Tiima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki, kaarima paantana janta? 56 Ari onkantyaari, irootaki imonkaatantyaari okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri”. Aripaiti ishiyayitanaka jiyotaani, jookawintaitanakiri Jesús apaniroini.

Japatowintaitari Jesús
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Ikanta jagaitanakiri Jesús ipankoki Caifás, ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ari japatotaiyakani maawoni Yotzinkariiti itsipatakari Antaripiroripaini. 58 Noshikacha iintsikiryoini Pedro joyaatakowintziri Jesús, irojatzi jariitantapaakari ipankoki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Iro intyaantapaatyaarimi pankotsiki itsipatapaakari kimpoyaawintaniri, ikowi Pedro inkimakowintiri tsika inkantaitiri Jesús. 59 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzi apatotainchari, jaminawitaiyakani iitya thiiyakotyaarini Jesús inkini intsitokakaantiri. 60 Tii jiñiimaita, okantawitaka ipokayiwitaka ojyiki kowatsiri inthiiyakotyaarimi. Ipoña ikatziyanaka apiti thiiyakotanakariri, 61 ikantanaki: “Nokimiri naaka chapinki jiñaawaitzi ikantzi: ‘Ari nompookakiro tasorintsipanko, iro awijawitatya mawa kitiijyiri, nonthonkairo niwitsikairo’ ”. 62 Ari ikatziyanaka ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ikantanakiri Jesús: “¿Iitama kaari pakanta? ¿Tiima pinkimiri okaatzi ikantakotzimiri?” 63 Irojatzi jimairitaki, tii jaki. Ari ishintsithatanakiri, ikantziri: “Pimpairyiiri Kañaaniri Pawa, onkantya niyopirotantyaari tyaaryoorika onkaati pinkantinari. ¿Iirokama Cristo Itomi Pawa?” 64 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri. Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri isaikai jakopiroriki Pawa impinkatharitai. Impoña piñiiri impiyi inkinapai minkoriki”. 65 Ikanta ikimawaki jiwapirori, isagaanakiro iithaari ikisanaka, ikantanaki: “Ñaakiro, ipairyaashitakari Pawa. Tikaatsi pashini ankowiri ankantakotiri. Pikimaiyakini iiroka okaatzi ithainkakiri Pawa. 66 ¿Iitama pikantaiyirini iiroka?” Ari jakaiyanakini: “¡Tzimaki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!” 67 Ipoña jiiwapoowaitaitanakiri. Tzimatsi pashini kapojapoowaitanakiriri. Tzimatsi iijatzi pajapoowaitanakiriri. 68 Josampitzimaitaitari ikantaitziri: “Cristo, ¿Tiima Kamantantaniri pinatzi, incha pinkantina iita pajawaitzimiri?”

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

69 Ari isaikaki Pedro jikokiroki, iro oñaantapaakariri otzikataawo, okantapaakiri: “¿Tiima iiroka itsipata pairani Jesús jirika Galilea-jatzi?” 70 Iro kantacha ojyiki ñaakiriri Pedro jotikanakiro, ikantaki: “Tiitya, tii niyotziri iita pikantanari”. 71 Ari ishitowaniintanaki Pedro jikokiroki. Ari oñaapairi pashini otzikataawo, okantapaakiri itsipatakari: “Irijatzi jirika itsipata pairani Jesús Nazaret-jatzi”. 72 Ari japiitanakiro Pedro jotikanakiro,

* **26:53** Iro ikantaitzi jaka “ojyiki maninkariiti”, 12 legión ikaatzi. Ikantakoitziri jaka “legión”, iri Roma-jatzi ijyikipirori owayiriiti. Aririka inkaati 3,000, tiirika 6,000 owayiriiti, iriitaki jiitaitziri “legión”.

ikantanaki: “Apa jiyotzi Pawa, tii niyotziri naaka pikantanari”. 73 Tikira osamanitzi,
japiitakiri itsipatakari ikantziri: “Iirokataki itsipatapiintari Jesús, tima Galilea-jatzi
pinatzi, iriiwaitaki ikantziro jiñaawaitzi”. 74 Ikantanakiri: “Tiiwí, tii niyotziri jirika
pikantanari. Jiyotzi Pawa nothiiyarika, jowasankitainaata”. Aripaiti jiñaanaki tyoopi.
75 Ari ikinkishiritanairo Pedro ikantakiri pairani Jesús: “Tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi
potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”. Shitowanaki Pedro, antawoiti jiraawaitanaka.

27

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

1 Okanta okitiijyitamanai, apatotamanaa jiwariiti itsipatakari Antaripiroripaini, ika-
mantawakaiyakani intsitokiri Jesús. 2 Ipoña joojotaitanakiri Jesús, jaitanakiri isaiki
Poncio Pilato, jiwaripirori jinatzi jirika.

Ikamantakari Judas

3 Ikanta Judas aakaantaniri, jiyotanaki jowamaakaantashitakari Jesús. Antawoiti
ikinkishiritanaka, jataki joipiyainiri 30 kiriiki ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi An-
taripiroriiti, 4 ikantapairi: “Jirika piiriikiti. Tii okamiithatzi okaatzi nantakiri. Tikaatsi
janti Jesús naakaantashitakari”. Ikantaiyanakini irirori: “Intaanitya, piyotziro iiroka”.
5 Jookanakiri kiriiki janta tasorintsipankoki, ishiyapirotanakitya ipiyanaka, irojatzi
ishirikantapaakari. 6 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, jagairi kiriiki, ikantaiyini:
“Tii okamiithatzi ankimpoyagairi kiriiki, iriitaki apinatakiriri intsitokantaityaariri”.
7 Ari josampitawakaiyani: “¿Tsika ankantirika aaka jirika kiriiki?” Ipoña ikantaiyini:
“Thami amanantantyaawo pitzitharipathatatsiri kipatsi, inkitaitiri aririka inkamayiti
kaari ajyininkata”. 8 Irojatzi iroñaaka jiiyiitziro jiroka kipatsi: “Iraantsipatha”. 9 Ari
imonkaatakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri Jeremías, ikantaki:
Jagaitakiri 30 ipiwirya kiriiki,
Okaatzi ikowaiyakirini icharinipaini Israel impinatiri,
10 Iri jamanantaitantakawori pitzitharipatha,
Irootaki ikowakaakinari Pinkathari namanantiro.

Pilato josampitziri Jesús
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Aritaki ariitaka Jesús isaiki jiwaripirori, josampitawakiri, ikantziri: “¿Iiroka
iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri”.
12 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipayitakari Antaripiroriiti, ojyiki ikantakow-
itapaakari Jesús. Tii jakimaita irirori. 13 Ikantzi Pilato: “¿Tiima pikimi okaatzi ikan-
takoitzimiri?” 14 Iiniro jimairitaki, tii jaki. Jotzikanaminthatanakari Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38–19.16)

15 Tzimatsi jamitapiintari jiwaripirori: maawoni osarintsi aririka
joimoshirinkaiyaani Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi ijyininka jaakaantaitziri
itzimirika inkowaiyakirini. 16 Tzimatsi apaani Judá-mirinka jaakaantaitziri
jiita Barrabás, ikimakoitani jinatzi jirika jantakiro kowiinkatatsiri. 17 Ikanta
japatotaiyakani atziriiti, josampitantaki Pilato, ikantzi: “¿Iitaka pikowiri
nomishitowakaantiri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pikowi Jesús jiitaitziri Cristo?”
18 Jiyotaki Pilato ikisaniintashitaitari Jesús, irootaki jaakaantaitantakariri. 19 Tima
inkaanki, okantakaantakiri iina Pilato, okantaki: “Iiro pimaamaniwaitziri iiroka
kamiithashiriri. Owanaa jomishimpiyaakaantakina tsiniripaiti jariitashiryaakina”.
20 Iro kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antarikonapaini,
jowatsimaakiri atziriiti, inkantaiyini: “Iro kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás,

iriima Jesús intsitokaitiri”. 21 Ipoña japiitanakiro jiwaripirori josampitantzi: “¿Iitaka
pikowiri nomishitowakaantairi?” Ari ikantaiyini maawoni: “¡Iri Barrabás!” 22 Ari
ikantzi Pilato: “¿Tsikama nonkantirika Jesús jiitaitziri Cristo?” Jakaiyini atziri:
“¡Pimpaikakotakaantiri!” 23 Ari ikantzi jiwaripirori: “¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?”
Iikiro ishintsitatzi ikaimaiyini atziriiti, ikantzi: “¡Pimpaikakotakaantiri!”

24 Ari jiyotanaki Pilato aminaashiwaita josampitantzi, owanaa ikatsimashiritaki
atziripaini. Ikaimakaantaki jiñaa, jiñaitakiri maawoni ikiwaakotanaka, ikantanaki:
“Tii naaka kowatsini nontsitokakaantiri jirika kamiithashiriri. Pikowaiyirinika, iiroka
yotaiyironi”. 25 Ikantaiyanakini iriroriiti: “Nokowaiyini, naakataki jookantaitya
oityaarika awijatsini, jookantaityaari iijatzi nowaiyanipaini”. 26 Ari jomishitowakaan-
taitakiri Barrabás. Iriima Jesús ipajatakaantaitanakiri, jiyakawintakiri impaikakoitiri.

27 Ikanta owayiriiti, ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato jiitaitziro “Pretorio”.
Ari japatowintakari maawoni owayiri. 28 Jaatonkoryaakiri Jesús, ikithaataitakiri
kithaarintsi pitzirishimawotatsiri ojyawori ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri.
29 Jamathaitantakari kitochiitapo iitoki, joirikakaitakiri jakopiroriki sawookaaki.
Ipoña jotziirowashitari Jesús ithainkimawaitziri, ikantaiyini: “¡Paapatziyawatyaari
iwinkathariti Judá-mirinkaiti!”* 30 Ojyiki jiiwapoowaitakiri, jompojainawaitantakari
sawookaaki. 31 Ikanta jishitakiro ishirontaminthawaitakari. Jaatonkoryagainiri
ikithaatakiriri inkaanki, ikithaatairi iithaari, jaanakiri impaikakoitiri.

Ipaikakoitziri Jesús irojatzi ikamantakari (Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

32 Ikanta jiyaataiyanakini, itonkiyotakari Simón poñaachari Cirene, ishintsiwin-
taitakiri jinatanakiro impaikakotaitantyaariri Jesús. 33 Irojatzi jariitantakari tonkaariki
oita Gólgota (akantziro aaka: Atziriitoni.) 34 Ari ipakowiitakari Jesús imiri itsipataitakiro
iyipitintsi, ikanta ithowitawakawo kapichiini, tiimaita jiriro.† 35 Ari ipaikakoitakiri.
Ikanta owayiriiti jaakiro ikithaayitari Jesús, ipawakaakawo, ikimitakaantakiro
jiñaaritaita iro jiyotantyaari iitarika ayironi. Ari imonkaatakari ikinkithatakotakiri
pairani Kamantantaniri, ikantaki:

Iñaariwintaitakawo noithaari,
Ipawakaayitakawo.

36 Ari isaikawintaiyirini, jaamaakowintari. 37 Ipoña josankinaitaki kantakaan-
takirori ipaikakoitantakariri, okantzi: JIRIKA JESÚS, IRIITAKI IWINKATHARITI JUDÁ-
MIRINKAITI. Jontarikakoitakiniri ipatziitoki. 38 Ari itsipataitakiri apiti koshintzi,
ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki. 39 Ithainkimatakiri ikaatzi
awijayitatsiri janta, jotikayinata,‡ 40 ikantaitziri: “Aña iiroka pookirori tasorintsipanko,
iro awijaki mawa kitiijyiri piwitsikairo iijatzi. Iirokami Itomi Pawa ¿Iitama kaari
payiitanta ipaikakoitakimi? Powawijaakotaiya”. 41 Irojatzi ikantakiri iijatzi ijiwari
Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, Fariseo-paini, iijatzi Antaripiroriiti,
ikantaiyini: 42 “Jowawijaakotziri pashini, ¿kaarima jimatantawo jowawijaakotya irirori,
iriimi iwinkathariti Israel-mirinkaiti? ¿Arimi jowawijaakotatya ipaikakoitakiri, aritaki
ankimisantakirimi? 43 Jawintaawitakari Pawa, incha añiiri imapirorika jitakotari
ari jowawijaakotairi. Tima ikantapiintzi: ‘Naaka Itomi Pawa’ ”. 44 Jimatsitakawo
koshintzipaini itsipatakari ipaikakota, ithainkawaitakiri.

---

* **27:29** Tima irooyitaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaitawo poriryaatatsiri, joirikapiintziro iijatzi jakopiroriki ashirokaaki. † **27:34** Irootaki joitaitziriri atziri iiro ikimaatsiwaitanta aririka jowasankitagaitiri.
‡ **27:39** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata aririka inthainkashiritanti. Iro ojyawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookotiri atziri anthainkashiritiri, ankanti: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!”

45 Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatzi
jyiitiini ithapirotanaka ooryaatsiri.§ 46 Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: "¡Elí!
¡Elí! ¿Lama sabactani?" (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: "¡Pawá! ¡Pawá! ¿Iitama pookaw-
intantakinari?") 47 Ikanta ikaatzi saikawintakiriri, ikimawitawakari ikaimanaki, ikan-
taiyini: "Pinkimiri, ikaimatziiri Elías". 48 Ipoña ishiyapainta apaani, jomitsitsiya-
paintzi manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri
jatsimiyaatawakiromi. 49 Ikantaiyini pashini: "Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayi-
itairi". 50 Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, piyakotanaka.
51 Okanta tasorintsipankoki, sagaanaki niyanki tontamawotatsiri ithatashiitzirori,
apikota okantanaka, opoñaanaka jinoki irojatzi isaawiki. Antawoiti ontziñaanaka tankay-
itanaki mapi. 52 Ithonka ipookakoyitanaki kaminkari, añaayitai ojyiki kamiithashiriri
kamayitaintsiri. 53 Tima jañagai pairani Jesús, ikaatzi añaayitanaatsiri ishitowanairo
omooki jiyaatai iriroriiti nampitsiki tasorintsitatsiri, joñaagayitantaa.* 54 Ikanta ijiwari
owayiriiti itsipayitakari ikaatzi katziyawintakariri Jesús, jiñaakiro ontziñaanaka, jiñaakiro
okaatzi awijayitaintsiri, antawoiti ithaawanaki, ikantanaki: "¿Imapirowitatyaama Itomi-
tari Pawa jirika?"
55 Tzimatsi iijatzi janta tsinanipaini aminakotakiriri, irootaki poñainchari Galilea-ki
oyaatakiriri Jesús, ojyiki amitakoyitakiri. 56 Jiroka okaataiyini: María Magdala-jato,
María inaanati Jacobo iijatzi José, ari osaikaki iijatzi inaanati itomipaini Zebedeo.

Ikitaitakiri Jesús
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Ikanta otsiniriityaanaki, ari ipokaki ajyaagantachari poñaachari Arimatea, jiita
José. Irijatzi jiyotaapiintakiri Jesús. 58 Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: "Pishiniti-
nari nonkitatairi Jesús". Ikanta Pilato ikantakaantaki jaanairi inkitatairi. 59 Ikanta
José iponatantakari Jesús manthakintsi kititatsiri. 60 Jowakotakiri owakiraanataki
jimoontashiitziri kaminkaripaini shirantaaki, joipinaakaantaki antawoiti mapi, jojyip-
itakotantakari. Piyanaka José. 61 Okanta María Magdala-jato, iijatzi pashini María,
osaikawintapaintziri tsika ikitaitakiri.

Aamaakowintawitariri tsika ikitaitakiri

62 Okanta awijanaki jiwitsikawintapiintaitawo kitiijyiri jimakoryaantaitari, ari
jiyaataki ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini janta ipankoki Pilato,
63 ikantapaakiri: "Pinkatharí, chapinki iiniro jañaawita amatawitantaniri, nokimiri
ikantzi: 'Aririka nonkamawitatya, iro mawatapaintsini kitiijyiri, aritaki nañagai'.
64 Nokowi potyaanti aamaakowintyaarini irojatzi imonkaatantatyaari mawa kitiijyiri.
Aamaashitya jiyaataki tsiniri jiyotaanipaini, jagaatiri. Impoña inkanti: '¡Añagai Jesús!'
Aririka jimatakiro, ari owatsipirotatya jamatawitanti". 65 Ari ikantanaki Pilato: "Jirika
owayiriiti, paanakiri, pinkantiri jaamaakowintyaari tsika okaatzi pikowiri iiroka".
66 Ari jiyaataiyanakini, jiwichaakotapaakiri omooki. Ari isaikawintaiyirini.

28

Jañaantaari Jesús
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Okanta awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, aritaki kitiijyitamanai itapiintawori
kitiijyiri. Ari iyaatamanai María Magdala-jato otsipatanakawo pashini María aminairo
tsika ikitaitakiri Jesús. 2 Ari ontziñaanakari shintsiini kipatsi, tima jayiitapaakitzi inkiti-
wiri maninkariiti jotainkapaakiro mapi jashitantaitakawori omoo, isaikantapaakawo.

§ **27:45** Iro ikantayiitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaatsiri 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzi ji-
wiyaanaka ooryaatsiri 9. * **27:53** Iro jiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

3 Shipakirya ikantapaaka ikimitapaakawo ookathawontsi. Kitamaaniki okantaka
iithaari kimiwaitaka jiriniki. 4 Ikanta owayiriiti aamaakowintawitariri, jiñaawakiri,
antawo ithaawaiyanakini, kimiwaitaka inkamanakityiimi. 5 Ikanta maninkariiti,
ikantanakiro tsinanipaini: “Iiro pithaawaiyini iiroka. Niyotaki iri pipokashitzi Jesús
ipaikakowiitakari. 6 Tii añiiri jaka, añagai. Tima ari ikantsitaka pairani. Pimpoki,
paminiro tsika jowawiitakari Awinkathariti. 7 Pimpiyanaki, pinkamantairi jiyotaani-
paini, pinkantiri: ‘Añagai Jesús, piyaatai Galilea-ki, ari piñaayitairi’. Aritaki ikamantsi-
takimi kitziroini”. 8 Okanta opiyanaka iyokitzi okantayitanaka. Iro kantacha anta-
woiti okimoshiritanaki, oshiyashitanakari jiyotaani onkamantayitiri. Oshiyaminthaita
iyaati onkamantanti, 9 ari joñaagakawo Jesús, jiwithatawakawo. Iyaatashitanakiri
okaakiini, otziirowashitapaakari, awithakitiri iitziki. 10 Ipoña ikantziro Jesús: “Iiro
pithaawi, piyaati pinkamantayitairi nirintzitaari, jiyaataita Galilea-ki, ari jiñaayitainari”.

Ikantayitzi owayiri

11 Okanta opiyaiyanaka tsinani onkamantanti, jatanaki iijatzi owayiriiti
nampitsiki, ikamantapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari okaatzi awijaintsiri.
12 Ari japatotaiyanakani Antaripiroriiti, ikantawakaiyani: “¿Tsika ankantyaaka
omanakotantyaariri?” Ikaimaitakiri owayiri, ikantziri: “Jirika ojyiki nompinatimiri,
13 pinkantayitiri atziriiti: ‘Niyankiiti tsiniri, nomaanaki. Aamaa ari ipokaiyakini
jiyotaani, jaanairi’. 14 Aririka inkimaki jiwari, naakataki kantakowintimini iiro
jowasankitaantzimi”. 15 Ari jimatakiro owayiriiti, jaakiri ipinaitakiriri, jantakiro
okaatzi ikantaitakiriri. Irootaki jantitaari maawoni Judá-mirinkaiti jiroka, irojatzi
iroñaaka.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Ikanta 11 jiyotaani Jesús, jataiyakini Galilea-ki osaiki otzishi ikantakiri pairani
Jesús ari jiñiiri. 17 Ikanta jiñaawairi, jotziirowashitawaari. Tzimayitatsi iijatzi kisoshiri-
wintawairiri. 18 Ikanta itsipatapaari Jesús, ikantapairi: “Impinkathapiroitaina inkitiki
iijatzi kipatsiki. 19 Irootaki nokantantzimiri: Piyaatiro maawoni nampitsi, pinkimisan-
takaayitairi atziripaini, pothotyairo maawoni. Aririka inkimisantayitai, powiinkaayi-
tairi, pimpairyagairi Ashitairi, Itomi, iijatzi Tasorintsinkantsi. 20 Piyotaayitairi atziri-
paini jantayitairo okaatzi nokamantayitakimiri. Ari nontsipatapiintaimi naaka, kiso
nowimi irojatzi paata onthonkantaiyaari kipatsi”. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MARCOS

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Jiroka okanta opoñaantanakari Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Itomi Pawa,
iitachari Jesucristo. 2 Pairani tzimatsi Kamantantaniri jiita Isaías. Josankinatakotakiri
Pawa ikamantziriri Itomi, ikantziri:
Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkamantakotimi,
Iriitaki witsikaantimini.
3 Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki.
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
4 Ari okantzimaitaka, monkaataka ikinkithatakoitakiri. Kinkithataki pairani Juan
otzishimashiki, ikinkithatakotapaakiro owiinkaataantsi, ikantantapaaki: "Powi-
inkaawintaiyaari Awinkathariti, powajyaantairo kaaripirori, aritaki impiyakotaimiro
pikaaripiroshiriwaitzi". 5 Ojyiki pokashitakiriri Juan, Judea-jatzi ipoña Jerusalén-jatzi.
Ikamantakoyitapaakiro ikaaripiroshiriwaitzi, irootaki jowiinkaatantakariri jiñaaki
Jordán. 6 Iithaari Juan, jontyaitziro iwitzi camello. Jowathakitari mishinantsimashi.
Jañaantari jowari kintori, jimiritari iyaaki pitsi. 7 Jiroka ikantaki Juan ikinkithatzi:
"Aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi, nopinkathatsitataikari naaka. Tii
onkantaajaiti inkimitakaantina jimpiratani onkantya noiyotashitantyaariri
nonothopaitsitiri i-zapato-ti. 8 Iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatantatyairimi
Tasorintsinkantsi. Naakamachiini nowiinkaatantawo jiñaa".

Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 Ikanta ipokaki Jesús ipoñaakawo nampitsiki Nazaret saikatsiri Galilea. Jowi-
inkaatawakiri Juan antawaaki jiñaa Jordán. 10 Iro intonkaimatimi Jesús, kimiwaitaka
ashitaryaanakityiiyaami inkiti, iñaawakiri ijyaawiinkashitapaakiri Tasorintsinkantsi
ikinapaaki jinoki jojyapaakari shiro. 11 Ikimaitatzi jinoki ikantaitanaki: "Iirokataki
Notomi nitakopirotani. Ojyiki nokimoshiriwintakimi".

Inkaaripiroshiritakaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki. 13 Ari ikowaw-
itakari Satanás inkaaripiroshiritakairimi. Tima ojyiki kitiijyiri isaikawaitzi janta
itzimira kowiinkari piratsi, okaatzi 40 kitiijyiri. Iro ipokantapaakari maninkariiti
jimitakotapaakiri.

Jitanakari jantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Ipoña ikinanaki Jesús Galilea-ki ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi
kinkithatakotziriri Pawa impinkathawintantai. Aritaki jomontyaitakiri Juan
irirori. 15 Ikantantapaaki Jesús, ikamantantzi: "Monkaatapaaka jiñiitantyaawori
impinkathawintantai Pawa, pinkimisantairo Kamiithari Ñaantsi. Powajyaantairo
pikaaripiroshiriwaitzi".

Jaantaitanakariri 4 shiryaatzinkari
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Okanta pashini kitiijyiri ikinanaki Jesús inkaarithapiyaaki Galilea, jiñaapaakitziiri
iitachari Simón itsipatakari iririntzi Andrés ishiryaataiyini. Tima shiryaatzinkari
jinaiyini. 17 Ikantapaakiri: "Poyaatina, onkimiwaityaawo iroñaaka iriimi atziri
noshiryaatakagaimi". 18 Aripaiti joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaminto. 19 Iro
jiyaatanakitziimi kapichiini, iñaapaakitziiri itomipaini Zebedeo iitachari Jacobo itsi-
patakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro ishiryaaminto. 20 Jaanakiri iijatzi.
Iiniro isaikanaki iwaapati itsipatanaari jatziritipaini.

Atziri piyarishiritatsiri
(Lc. 4.31-37)

21 Aritaki ariitaiyakani Jesús nampitsiki Capernaum. Okanta kitiijyiri jimako-
ryaantaitari, jiyotaantapaaki japatotapiintaita. 22 Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi,
janaanakiri Yotzinkariiti, iyokitzi ikantaiyanakani. 23 Ari isaikitsitakari janta atziri
piyarishiritatsiri, kaimanaki irirori, 24 ikantzi: "Jesús, Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka,
iirokataki itasorintsiti Pawa. Iro pipokantari jaka papiroyitaina". 25 Ikantanaki Jesús:
"¡Pimairiti piyari! ¡Piyaatai!" 26 Ikaimanaki shintsiini atziri, jompitatakaawaitanakari
iwiyariti, jookanakirira. 27 Ikantawakaanaka atziriiti: "Piñaataitiri jirika, ikitsirinkiri
jowawisaakotziri piyarishiritatsiri". Iyokitzi jowapiroitanakiri. 28 Thaankiini iki-
makoitanakiri Jesús janta Galilea-ki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Ikanta ishitowanai Jesús japatotapiintaita, jaanakiri Juan ipoña Jacobo, iki-
naiyanakini ipankoki Simón, isaiki iijatzi Andrés iririntzi Simón. 30 Iro jariita-
paakityaami, ikantaitawakiri: "Okatsinkaakiwaitatzi riyoti Simón". 31 Iikiro ip-
ithokashitawo, ikathawakotakiro, joosaikakiro. Kaatanaki okatsinkaakiwaiwita. Piri-
intanaka aminayitawakiniri oita ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyari
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús ojyiki mantsiyari, jamaitakiniri
iijatzi ojyiki piyarishiritatsiri. 33 Ipiyowintapaakari pankotsiki. 34 Joshinchaayitairi
maawoni. Tiira ishiniti apaani piyari iñaawaiti joshinchaayitziri ikaatzi piyarishiritat-
siri. Tima jiyotzi piyari irirori tsika jiita Jesús.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki
(Lc. 4.42-44)

35 Okanta oñaatamani, ananinkanaki Jesús jamana otzishimashiki. 36 Ikanta Simón
itsipatakari ikaatzi joyaataiyirini, jaminaminatairi. 37 Ikanta jiñaapairi, ikantapairi:
"Yotaanari, jaminaminaitatziimi". 38 Jakanakiri irirori ikantzi: "Thami aati, tiira iro
nompokantyaari nosaiki jaka, ontzimatyii niyotaantayiti iijatzi pashiniki nampitsi".
39 Ari okantzimaitaka, ithonkakiro Jesús janiitakiro Galilea-ki, jiyotaantaki maawoni
nampitsi tsika japatotapiintaita, joshinchaayitairi ojyiki piyarishiriyitatsiri.

Joshinchagaitziri imatziri pathaawontsi
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Ipoña ipokaki imatziri pathaawontsi, jotziirowashitapaakari Jesús, ikantapaakiri:
"Pikowirika, poshinchagaina". 41 Jaminanakiri Jesús, jitakoshiritanakari. Jotirotan-
takari irako, ikantziri: "¡Nokowi, pishintsitai!" 42 Shintsitanai ipathaawaiwita.
43 Ikantawitawaari jiyaataira inampiki, 44 ikantziri: "Iiro pithawitakotana. Tampatzika
piyaatashitanakiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatairo ikantakaantakiri pairani
Moisés-ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, iroora jiyoyiitantaimini ishitakotaimi".
45 Iro kantzimaitacha pathaawaiwitachari, ikamantantanaki nampitsiki tsika okanta

ishintsitantaari. Iro kaari okantantanaa isaikanai Jesús nampitsiki ijyikitapaakira atziri. Jataki otzishimashiki, ari isaikakiri. Aritzimaitaka jiyaashitziri ojyiki atziri.

2

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Awisaki tsika okaatzi kitiijyiri, iijatzi ipiyaa Jesús nampitsiki Capernaum. Ikimayitawai atziripaini, ikantaitzi: "Ariitaa Jesús". 2 Ipiyowintawaari iijatzi, tii jimonkaatapaakawo pankotsi. Jiyotaayitapairi maawoni. 3 Tzimatsi 4 atziri pokashitakiriri Jesús jinatakotakiri kisopookitatsiri. 4 Tii okantzi jiñiiri, jotzikakiri atziriiti piyotainchari. Atiitanaki jinoki pankotsiki, jimoontakiro ikatziyakara Jesús, jowayiitakotakiniri mantsiyari. 5 Ikanta Jesús, jiyotakotawakiri jawintaashiritatyaari, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantziri: "Notomí, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaitaki". 6 Kimaki Yotzinkariiti, ikantashiritanaki irirori: 7 "Ithainkakiri Pawa jirika. Tima tikaatsi kantironi impiyakotantiro kaaripirori, apaniro ikanta Pawa ipiyakotantziro". 8 Yotaki Jesús ikinkishiritari, ari josampitziri, ikantzi: "¿Oitama pikinkishiriwaitantawori jiroka? 9 ¿Tiima okamiithatzimotzimi nokantakiri kisopookiri: 'Ipiyakoitaimiro piyaaripiroshirinka?' ¿Irooma pikowi nonkantiri: 'Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai?' 10 Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri tzimatsi ishintsinka, ipiyakotziri kaaripiroshiririiti". Ipithokashitanakari kisopookiri, ikantanakiri: 11 "¡Pinkatziyi! Paanairo pomaryaaminto. Piyaatai". 12 Katziyanaka mantsiyari, jaanairo jomaryaaminto, shitowanaki. maawoni atziri jiñaawakiri. Iyokitzi ikantaiyanakani jiñaayitawairira. Ikimoshiriwintanakiri Pawa, ikantaiyanakini: "Imapiro okamiithataki jiroka. Tii añaapiintziro ojyawori".

Jaantanakariri Jesús iitachari Leví (Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

13 Ipoña japiitapairo Jesús jiyotaayitapairi atziri inkaarithapiyaaki. Ari ipiyowintapaari iijatzi.* 14 Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, awisanaki. Irojatzi jiñaantapaakariri itomi Alfeo iitachari Leví, isaiki irirori ikowakoyitziri kiriiki ijyininkapaini. Ikantapaakiri: "¡Poyaatina!" Katziyanaka, joyaatanakiri. 15 Ipoña Leví irirori, jaanakiri Jesús jowakaiyaari ipankoki. Ari jiyaatsitakari iijatzi jiyotaani, itsipatapaakari kowakoyitziriri ijyininka kiriiki, ipoña kaaripiroshiririiti. Ojyiki piyotainchari jowaiyani. 16 Ikanta Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti, josampitakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: "¿Oitama itsipatantariri yotaimiri kaaripiroshiririiti, itsipatsitakari iijatzi kowakotziriri ijyininka?" 17 Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsiri tikaatsi inkowi irirori. Tii apa nompokashitiri kamiithashiririiti nonkaimashiriyitairi, aña nopokashitatziiri kaaripiroshiririiti nonkaimashiriyitairi iijatzi".

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi (Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

18 Tzimatsi pokashitakiriri Jesús, josampitapaakiri ikantziri: "Itzitapiintakawo jiyotaani Juan jowanawo, ari ikimitsitari jiyotaani Fariseo-paini. ¿Oitama kaari itzitantawo piyotaani iiroka?" 19 Jakanaki Jesús, ikantziri: "Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿Arima jowashiriniintawaitatya? Kimitaka iiro, aña kimoshiri ikantaiyani jowaiyani. 20 Irooma paata, aririka jagaitakiri jiimintaitari, aripaiti intziwaitaiya. 21 Aririka jowapatankaitantyaawo owakiraari osapiki paijatori ikithaataitari, arira osapiryaapirotanaki amithatanatyaarika owakiraari. 22 Iroora kamiithatatsiri

* **2:13** Jiroka wairontsi Leví, irojatzi pashini iwairo Mateo.

owantyaawo iiryaari jimiritaitari owakiraanakiriki mishinantsinaki. Irooma jowantashiitatyaawo paijatonaki, ari osanaryaakotanaki, apitiroiti apaatashiwaitatya".

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Ari joyiikitanakiri jiyotaani okithoki pankirintsi. 24 Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantanakiri: "¿Oitama joyiikitantawori piyotaani? ¿Tiima jiyotzi tii oshinitaantsitzi kitiijyiriki jimakoryaantaitari?" 25 Jakanaki Jesús ikantzi: "¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-ni itsipatantakariri ikaataiyini ikamantawitakari itajyi? 26 Ityaaki tasorintsipankoki ipinkathariwitara Abiatar-ni, jowakawo tasorintsitanta, ipakiri iijatzi itsipayitakari. Tiira oshinitaantsiwita, apa jowapiintawitawo Ompiratasorintsitaari". 27 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Iriira atziriiti kantakaantzirori jiwitsikantaitakanariri kitiijyiri jimakoryaantaitari. Kaari kitiijyiri jimakoryaantaitari kantakaantzirori jiwitsikantaitakariri atziripaini. 28 Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi irirori, janairo jiroka kitiijyiri".

3

Atziri kisowakori (Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Ipoña ityaapai iijatzi Jesús japatotapiintaita. Ari isaikitsitakari atziri kisowakori. 2 Ikowaitatziira jiñiitiri joshinchaayitairi mantsiyari kitiijyiriki jimakoryaantaitari. Kimpoyaa jowaitanakiri, onkantya inthawitakotantyaariri. 3 Ipoña Jesús ikaimakiri mantsiyari, ikantziri: "Pimpoki, posatitya niyanki". 4 Josampitakiri piyowintakariri: "¿Otzimika shinitaantsitatsiri antiri kitiijyiriki jimakoryaantaitari? ¿Tiima okamiithatzi anishironkatanti, irooma kamiithatatsiri owamaanti? ¿Tiima okamiithatzi antiro iroopirotatsiri, irooma kamiithatatsiri ankaaripirowaiti?" Tikaatsi akanaintsini. 5 Jotsikanatanakari Jesús piyowintakariri, owatsimaashiritanakiri jiñaakiri tii jinishironkayitantzi, ikantanakiri mantsiyari: "¡Pintharyaawakotai!" Matanaka, akotsitanai kamiithaini atziri. 6 Ikanta Fariseo-paini, jataki inkinkithawaitakairi aapatziyariri Herodes jamini tsika inkantiri jowamaakaantantyaariri Jesús.

Ipiyotaiyani inkaarithapiyaaki

7 Ipoña ishitowanaki Jesús, ikinanai inkaarithapiyaaki itsipatanaari jiyotaani. Joyaatani jowanakiri Galilea-jatzi, Judea-jatzi, 8 Jerusalén-jatzi, Idumea-jatzi, maawoni nampiyitawori intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán. Ikimakotakiri iijatzi Tiro-jatzi, Sidón-jatzi, ikantaitzi: "Ojyiki itasonkawintantaki Jesús, jantaki ojyiki kaari jiñaapiintaitzi". Pokaiyapaakini iriroriiti jiñiiri. 9 Irootaki Jesús ikantantanakariri jiyotaani jamakiniri pitotsi, iiro jawitsinagaitantari. 10 Jimatakiro Jesús, joshinchaayitaki ojyiki. Otatsinkapirinikitawakaanaka mantsiyari ikowi jotirotantawatyaari jako. 11 Ipokayitzi piyarishiritatsiri, jotziirowashitari Jesús, ikaimimaita shintsiini, ikantzi: "¡Iiroka Itomi Pawa, niyotzimi naaka!" 12 Onkantya iiro jiyotsitantaitari Jesús, ikisayitanakiri.

Jiyoshiitaki Jesús 12 jotyaantapiroriti (Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki. Arira ikaimakaantapaakiri ikaatzi kamiithatzimotakiriri. Jataiyakini ikaatzi ikaimakaantakiri. 14 Aripaiti jiyoshiitakiri 12 intsipatapiintyaari, iriitaki jotyaantiri inkinkithatakaantayiti. 15 Ipasapiyaakari joshinchaayitairi irirori mantsiyari, ikaatzi piyarishiriyitatsiri. 16 Jirika ikaatzi jiyoshiitakiri: Simón, jiitairi Pedro. 17 Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipataakiri Juan, irijatzi iririntzi Jacobo. Jiitairi "Boanerges", (akantziri añaaniki aaka: "Otomi ookathawontsi".)

18 Ipoñaapaaka iijatzi Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo,
Tadeo, iijatzi Simón iitachari “Kisakowintantaniri”, 19 ipoñaapaaka Judas Iscariote,
pithokashitaiyaarini.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi
(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23)

20 Ipoña ipokaiyaini Jesús pankotsiki. Ari ipiyowintawaari ojyiki atziripaini, tii
okantzi jiyaatapainti jowaiya Jesús. 21 Tzimatsi kantayitanaintsiri: “Shinkiwintaka
Jesús”. Iro ipokantawitakari ijyininkathoriiti, jaanairimi. 22 Ariitaiyapaakani iijatzi
Yotzinkariiti ipoñaayitaka Jerusalén-ki, ikantapaaki irirori: “Jirika atziri joshinchaatziiri
ashitariri piyari iitachari ‘Beelzebú’, irootaki joshinchaantariri piyarishiriyitatsiri”.
23 Ikanta ikimaki Jesús, japatotaiyakirini, jojyakaawintatziiniri, ikantziri: “¿Tzimatsima
piyari kaminaawakaachari iiro jaagantanta? 24 Aririka jantaminthatawakaiya atziri
ipinkathariwintantzi nampitsiki, jookawintawakaa. 25 Aririka jantaminthatawakaiya
iijatzi atziri ikaatzi isaikaiyini ipankoki, jookawintawakaa. 26 Ari ikantari iijatzi pi-
yari aririka jantaminthatawakaiya, jookawintawakaa, iiro iñiiro ishintsitai, ari japiro-
taiyaari. 27 Atziri ñaapirotachari kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri
tzimimotziriri irirori. Irooma aririka joojoitakiri, aritaki jimatakiri.

28 Pinkimi nonkantimi: kantatsi Pawa impiyakotairi kaaripiroshiriwaitatsiri,
onkantawitatya jookimowaiwityaari. 29 Iriima ookimowaitziriri Tasorintsinkantsi,
jashi jowairo, iiro ipiyakoitairi”. 30 Irootaki ikantantakariri Jesús, tima ikantaitatziiri:
“Kamaari jinatzi”.

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31 Ariitapaaka inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini, okaimakaantapaakiri,
okatziyapaaka jikokiroki. 32 Ikantawitakari apatowintakariri: “Ari opoki pinaanati
otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”. 33 Ikantanaki Jesús: “¿Oitama pikinkishiritari
iiroka iro nonaanatitari, iri nirintzitari?” 34 Ipithokashitanakari apatowintakariri,
ikantzi: “Jirika, iriiyitaki nokimitakaantaari nirintzi, nokimitakaantaari nonaanati.
35 Ikaatzi antanairori ikowayitziri Pawa, iriitaki nirintzitaari, notsirotaari, irojatzi
nonaanatitaari”.

4

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi
(Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

1 Ipoña ipiyanaa iijatzi Jesús inkaarithapiyaaki, jiyotaantapai. Ipiyowintaitawaari.
Otitanaka pitotsiki, saikakotaki niyanki kapichiini, katziyaiyachani atziriiti oth-
apiyaaki ikimisantziri. 2 maawoni jiyotaayitziriri, jojyakaawintatziiniri, ikantzi:
3 “Tzimatsi pankiwaitatsiri, jataki ipankiwaitzi. 4 Okanta jookakitakiro iwankiri, tz-
imatsi ookakitapainchari aatsiki. Ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo. 5 Tzimatsi
pashini ookakitapainchari omapipookitzi. Thaankipiroini ojyookawitanaka. Ti-
ira otontapathapirotatzi kipatsi, 6 sampishitanaki pankirintsi jooryaapaakira ooryaa.
Tima tii ontyaapiroti oparitha inthomainta. 7 Tzimatsi pashini ookakitapainchari
okitochiimashitzi, anaanakiro iroori ojyookanaki. Tii okithokitzi. 8 Tzimatsi pashini
ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi, saankana ojyookapaaki, kithokitanaki
maawoni. Tzimayitai okithoki apaanipaini okaatzi jyookaintsiri. Apaani jyooka-
paintsiri, kapichiini okithokitanaki, pashini ojyikini okanta, pashini ojyikipirotanai

okithoki”.* 9 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti”.
10 Aritaki jataiyaini maawoni atziri, apa isaikaki Jesús itsipayitanaari oyaayitapintakiriri, ipoña 12 jiyotaani. Ari josampitaiyakirini Jesús, ikantziri: “¿Oitaka pojyakaawintakinari inkaanki?” 11 Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Iroñaaka nonkamantimiro kaari piyowitaiyani, aritaki piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathawintantzi. Iriima pashinipaini, iiro nokamantsitari irirori, apa nojyakaawintashityaanari, 12 onkantya iiro ikimathatantawo ikimawitakari. Onkantawitatya inkimisanti, iiro ikimathatziro, iiro ipashinishiritai, iiro ipiyakoitairi irirori”. 13 Ipoña Jesús josampitanakiri, ikantziri: “¿Tiima piyotawakiro nojyakaawintakiri? Aririka napiitakimiro nojyakaawintimiro, ¿tsikatya pinkantya piyotantyaawori? 14 Tima jirika atziri ookakitakirori iwankiri, iriira ojyakaawintachari kinkithatzirori iñaani Pawa. 15 Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ipokapaaki Satanás, imaijantakaapaakiri. Iriiyitaki ojyakaawintziri ookakitapainchari aatsiki. 16 Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ikimisantawita thaankiini. Jojyakowitakawo ookakitapainchari omapipookitzi, ojyookawitanaka thaankiini. 17 Tiira jiyotakopirotatyiiro ñaantsi, tii inkisashityaawo ikimaatsikowintawo ikimisantawitawo ñaantsi, jowajyaantanakiro. Jojyakotakawo pankirintsi sampishitanaintsiri, tii ontyaapirotatyi oparitha inthomainta kipatsiki. 18 Tzimatsi pashini kimawitawori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari kitochiimashiki. 19 Okantakaantziro jamatawiwaita apaniroini, ikinkishiryaakotawo jajyaagantya, iro ikowapirotakiri ontzimimotairi maawoni. Anaanakiro ñaantsi ikimawitawakari, jojyakawo pankirintsi kaari kithokitatsini. 20 Tzimatsi kimawakirori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi. Ikimisantanai, jojyakotanaawo apaani jyookapaintsiri, tzimaintsiri kapichiini okithokitanaki, pashini ojyiki okantanaka, pashini ojyikipirotanaki okithoki”.†

Onkoñaatakoyitai manakoyiwitachari (Lc. 8.16-18)

21 Ipoña ikantaki iijatzi: “Akowirika ootyaari ootamintotsi, ¿arima antatakotakiri kowitzinakiki? ¿Owakotzirima otapinaki? Tiira. Iro akowi onkoñiityi maawoni aminawaitantyaari. 22 Ari onkantyaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani. 23 Kowirori inkimathatairo, inkimisanti”. 24 Ikantanakiri iijatzi: “Paamaiyaawo okaatzi pikimakiri. Otzimikari pantzimotantani, jimapiroitaimikari iiroka apaata.‡ 25 Itzimirika otzimimotakiri, iikirora ontzimimopirotanakityiiri. Iriima kaari otzimimotzi, iikirora jiyaatatyi jiñiiro iiro ontzimimopirotairi”.§

Jojyakaawintziro Jesús ojyooki pankirintsi

26 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tzimatsi ojyari ipinkathawintantai Pawa. Ojyatyaari pankiwairintzi, 27 jimayi tsiniripaiti, inkakitamanai. Tiimaita jiyotzi tsika okanta ojyookantanakari iwankiri. 28 Apaniro ojyookawaitzi, itanatyaawo oshitowanaki oryaani oshi, ompoña ompowainkatanaki, tzimanaki ojyiki okithoki. 29 Onkantya osampatanaki, monkaapaititapaaka joyiipatantaityaawori”.

Jojyakaawintaitziro oryaanikitatsiri okithoki inchato (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

---

* **4:8** Kantakotachari jaka “okaatzi jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzi 30 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 100 okithoki. † **4:20** Paminiro kantakotachari janta versículo 4.8. ‡ **4:24** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro. § **4:25** Jiroka okantakotziri okaatzi ikinkithatakoitziri jaka: Ikaatzi yotawakirori niyotaakiriri, iikiro niyotakaapirotanakityiiri. Iriima kaari kimisantawakironi niyotaawitakariri, imapirotya iiro jiyotairo.

30 Ikantanaki iijatzi Jesús: "¿Oitama ojyari iijatzi ipinkathawintantai Pawa? ¿Oitama
nojyakaawintimirori? 31 Ojyatyaawo aririka ampankitiro oryaanikitatsiri okithoki
pankirintsi. Okantawita oryaani onawita,* 32 aririka ampankitakiro, ojyookanaki,
anaanakiro pashini pankirintsi, antawo onkantayitya otiwa, ari iminkoshitantyaawo
tsimiri otsimankatapishitakira".

¿Oitama jojyakaawintantawori Jesús ikinkithatakotziri?
(Mt. 13.34-35)

33 Ari ikantapiintatya Jesús jojyakaawintziniri atziri okaatzi jiyotaayitziriri. Kapichi-
inirika ikimathatawakiro atziripaini, kapichiinira jiyotairi. Ojyikirika inkimath-
atawakiro atziripaini, ojyikira jiyotaapirotairi. 34 Okaatzi ikinkithatakaantziri, jo-
jyakaawintatziiro maawoni, tii jooñaawontziniri. Iriima jiyotaani, ikimathatakaakiri
maawoni irirori.

Jomairintziro Jesús tampiya
(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 Okanta otsiniriityaanaki, ikantanairi jiyotaani: "Thami amontyaakotai intat-
sikironta". 36 Aritaki jatanai maawoni piyowintakariri. Arira isaikitsitakari irirori
pitotsiki montyaakotaiyanaini. Tzimatsi oyaatanakiriri ikinakoyitanaki pashiniki
pitotsi. 37 Ari omapokapaakiri antawoiti tampiya, otamaryaatanaki antawo, kitaata-
paaka jiñaa pitotsiki, irootaintsi intsitsiyakoti. 38 Jowakiryaitanakiri jimayira opataki
pitotsi, jotziitotaka, ikantaitziri: "¡Yotaanarí! ¡Antsitsiyakotatyí!" 39 Piriintanaka Jesús,
iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: "¡Aritapaaki pitampiyatzi!" Ikantsitanakawo inkaari
iijatzi: "¡Pimairyaati!" Awisanaki tampiya, mairyaatanaki inkaari. 40 Ikantziri jiy-
otaani: "¿Oitama pithaawashitanakiri? ¿Tikiraama pawintaariita Pawa?" 41 Ojyiki
ipinkathatanakiri, ikantawakaiyanakani ithaawankakiini: "¿Iitatyaakama jirika jomair-
intantawori tampiya, jomairintsitakawo iijatzi inkaari?"

5

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Ariitapaaka Jesús intatsikironta inkaariki, inampiki Gadara-jatzi. 2 Iro
jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki,
3 ari isaikawaitziri irirori. Tii jaawiyaitziri joojowiitantari ashirotha. 4 Itzimpijyiro
joojowiitantari iitziki iijatzi jakoki. Tikaatsira kitsirinkirini. 5 Ari ikantaitatyaani
maawoni kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, ikinayitzi otzishiki, kitataariki, ikaimawaitzi,
itotakaayitawo mapijyitapaini. 6 Ikanta iñaawakiri ipokaki Jesús, ishiyashitawakari,
jotziirowashitapaakari. 7 Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: "¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri,
tiira nonkowi powashironkaina! ¿Tsikama pinkantataitinaka?" 8 Tima ikisapaakitziiri
Jesús, ikantapaakiri: "¡Piyaati piyarí!" 9 Ipoña josampitanakiri: "¿Tsikama piitaka?"
Ari jakanaki piyari, ikantzi: "Noita 'Jyikiyantzi', tima ojyiki nokaataiyini".* 10 Iikiro
ikantanakitzi piyari: "Tii nokowi potyaantina pashiniki nampitsi". 11 Ari ipiyotaka
tyonkaarikiini ojyiki chancho joshintagaiyini. 12 Ikantaiyini piyari: "Potyaantina janta
chancho-ki". 13 Ari ikantzi Jesús: "Pantiro". Ari ishiyaiyanakani chancho impiitatzi
otzishi, mitaiyapaakini inkaariki, ari japirota ipiinkaki. Ikaataiyini 2000 chancho.

14 Ithaawaiyanakini aamaakowintariri, shiyaiyanakani inkamantanti nampitsiki,
ikamantakiri iijatzi maawoni saikayitatsiri jowaniki. Pokaiyanakini jaminiro aw-
isaintsiri. 15 Ipokashiitanakiri Jesús, iñaitapaakitziiri piyarishiriwitachari. Isaikaki,
ikithaataa, kamiitha ikantanaa. Ithaawantapaakari iñaapaakiri. 16 Ikaatzi ñaakiriri

* **4:31** Iro ikantakoitziri jaka "okitho iryaanikitatsiri pankirintsi" iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri. * **5:9** Jiroka wairontsi "Jyikiyantzi", irojatzi ikantsitaitari "legión".

inkaanki ikamantawakiri pokayitaintsiri, ikantzi: “Piñaakiri jirika, iriitaki Jesús owawisaakotairi. Jowiinkakaantaki ojyiki chancho”. 17 Ikantaitanakiri Jesús: “Piyaatai, tii nokowi pisaikimotina”. 18 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki. Ikantawitawaari jowawisaakotakiri: “Nokowi noyaatanakimi”. 19 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiro poyaatana, piyaatai pijyininkaki. Pinkamantapairi, pinkantiri: ‘Jinishironkataana Pinkathari’ ”. 20 Ikanta jirika piyarishiriwitachari, jatai inampiki iitachari Decápolis ikamantapairi maawoni atziri, ikantapairi: “Jowawisaakotaana Jesús”. Iyokitzi ikantaita ikimaitziri ikantayitapairi.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Ikanta ipiya Jesús ipoñagaawo intatsikironta. Ipiyowintawaari ojyiki atziri inkaarithapiyaaki. 22 Ari jariitapaaka pinkatharitatsiri japatotapiintaita jiita Jairo. Jiñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari, 23 ikantapaakiri: “Onkamatyi nishinto. Nokowi piyaati potirotantyaawo pako, oshintsitaita”. 24 Ari jiyaatanaki Jesús, iro kantzimaitacha joyaatanakiri ojyiki atziri, jawitsinaimatanakiri.

25 Okanta tsinani osokaawaitachari, tzimakotaki 12 osarintsi omantsiyawaitzi, 26 ojyiki jaawintawiitakawo, othonkakiro tzimimowitawori opinakowinta. Aminaashiwaitaka, iikiro iyaatatzi omantsiyatzi. 27 Okimaki iroori ikinkithatakoitziri Jesús, ikantaitzi: “Oshinchaantaniri jinatzi Jesús”. Osatikantanakari atziri okinashitanakiri itaapiiki, otirotsitawakiri iithaari. 28 Tima okantashiritanakitzi iroori: “Aririka notirotsitawakiri iithaari, ari noshintsitai”. 29 Apathakiro oshintsitanai osokaawita. 30 Jiyotsitanaka Jesús tzimatsi oshinchaashitakari ishintsinka, josampitanakiri oyaayitakiriri, ikantziri: “¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?” 31 Jakanakiri jiyotaani, ikantzi: “¿Tiima piñiiri jawitsinaimatanakimi atziriiti? Iikiro pikantatzi: ‘¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?’ ” 32 Iikiro jaminaminatanakitziiri Jesús, jiñiiri otirotsitakiriri iithaari. 33 Okanta tsinani opinkathatanakiri Jesús, okawaitanaka. Tima iro joshinchagai. Iyaatashitanakiri, otziirowashitapaakari, okamantakotapaaka. 34 Ikantanakiro ririori: “Tsinaní, oshinchagaimi pawintagaana. Kantatsi piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya, aritaki shintsitaimi”.

35 Tikira inthonkiro Jesús iñaanatziro, ariitaiyapaakani poñainchari ipankoki Jairo. Ikantapaakiri: “Kamaki pishinto. Iiro poñaashirinkashiwaitari yotaantaniri” 36 Ikanta ikimawakira Jesús ikantaitapaakiri, ikantanakiri Jairo: “Iiro powashirita, pawintagaina naaka”. 37 Tikaatsi ishiniti joyaatanakiri. Apa jaanakiri Pedro, Jacobo, Juan. Iriitaki Juan iririntzi Jacobo. 38 Ikanta jiyaatanaki, ariitaka ipankoki Jairo. Ikimapaatziiri ikamiñiinkataki atziriiti, jiraakoiyawoni. 39 Tyaapaaki Jesús, ikantapaakiri: “¿Oitama piraantaiyarini? Tii okami, imakoryaatzi”. 40 Thainkashiri jowaitanakiri Jesús. Jomishitowapaakiri maawoni. Apa isaikanaki ashitawori, iijatzi jiyotaani. Ityaashitanakiro jomaryaitakiro iintsi. 41 Joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo, ikantziro: “¡Talita cumi!” (akantziri apaantiki aaka: “Iintsi, pimpiriinti”.)† 42 Piriintanaka iintsi, aniitanai. Tima tzimakotaki 12 osarintsiti, irootaki aniiwaitantanaari. Iyokitzi ikantanaka ikaatzi ñaakirori. 43 Ikantzi Jesús: “Pimpiroota owanawo”. Ikantanakiri iijatzi: “Tiira nokowi pinkamantayitiri atziriiti”.

6

Ipiyaa Jesús Nazaret (Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

† **5:41** Irootaki iñaawaitakiri Jesús, tima Aram-paanti jiñaawaitziri ririori.

1 Ikanta Jesús ipiyaa inampiki, ari joyaatairi maawoni jiyotaani. 2 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, jiyotaantaki Jesús japatotapiintaita. Iyokitzi ikantaitakiri. Ikantayiitzi ikimaitziri: "¿Iitama jiyotanitantakari jirika? ¿Iitama antakairiri kaari jiñaapiintaitzi? 3 ¿Kaarima jirika añaapiintziri ikimitziro inchakota? ¿Iriitaki otomi María? ¿Añiiri Jacobo, José, Judas, Simón, iriitaki iririntzipaini? ¿Kaarima iritsiro atsipayitari anampitawo jaka?" Ari opoña tii ikimisantaitziri.* 4 Ikantanaki Jesús: "Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri pashiniki nampitsi, irooma inampiki ririori isaikayitzi ijyininka, tii ikimisantaitziri". 5 Irootaki kaari okantanta Jesús joñaagantiro ishintsinka inampiki. Tii ijyikipirotzi mantsiyari joshinchaaki jotirotantari jako. 6 Antawo jowashiritakotakari ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, kaari kowatsini inkimisantai. Iro ikinantanakari jiyotaantayitzi pashiniki nampitsi tzimayitatsiri janta.

Jotyaantaitziri iyotaari (Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

7 Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani. Ipasapiyaakiri ishintsinka inkitsirinkantyaariri ririori piyari. Jotyaantakiri, intsipatawakaanatya inkaati apiti. 8 Ikantawakiri: "Iiro paanaki pithaati, powanawo, iijatzi piiriikiti, apa paanaki pikotzi. 9 Iiro paanaki pashini piithaari. Apa pintyaantanatya pi-zapato-ti". 10 Ikantsitawakari iijatzi: "Pariitatyaarika pankotsiki, ari pimaapiintatyi, irojatzi pawisantanatyaari pashiniki nampitsi. 11 Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawisapithatanakiri. Potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantaityaari tii ikimisantziri Pawa. Iriira jimapiroitai jowasankitaitiri paata, anaanakiro jowasankitaitakiri Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi. Imapirotatya". 12 Ikanta jiyaayitakira jiyotaani Jesús ikamantakiri atziriiti jowajyaantairo ikaaripiroshiriwaitzi. 13 Jowawisaakoyitaki piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi iijatzi ojyiki mantsiyari itziritantari yiinkantsi.

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri (Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Ariitakotakari pinkathari Herodes okaatzi jantayitakiri Jesús. Tima ikantaitaki: "Añagaira Juan owiinkaatantaniri. Piñiiro otzimi ishintsinka". 15 Pashini kantayitatsiri: "Elías jinatzi". Ikantayiitzi iijatzi: "Kimitaka iriitaki pashini Kamantantaniri". 16 Ikanta ikimaki Herodes ikantayiitakiri, ikantanaki ririori: "Iriitaki añagaatsiri Juan nothatzinkakaantakiri". 17 Opoñaantari kitziroini Herodes jomontyaakaantziri Juan, okantakaantziro Herodías, iinantawitari Felipe iririntzi Herodes. Irootaki jiinantaari Herodes ririori. 18 Tima ikaminaantawitatya Juan, ikantawitari Herodes: "Tii okamiithatzi piinantyaawo iina pirintzi". 19 Iro opoñaantakari okisaniintziri Herodías, okowawitaka owamaakaantiri. 20 Irootaki jomontyaantakariri kitziroini Herodes. Iro kantzimaitacha Herodes antawoiti ipinkathatakiri Juan, jiyotzi kamiithashiriri jinatzi, kitishiri ikanta. Tiira ishiniwitari intsitokakaantiri. Okaatzi ikaminaawitariri, okompitzimoshiritakari Herodes. Ari jishiwintawitawo ikimisantziri. 21 Okanta pashini kitiijyiri, joimoshirinkawitawo Herodes itzimantakari pairani. Ipokaiyakini iwinkatharintsiti, ipokaki ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, ipokaki jiwayitatsiri Galileaki. Owaiyakani. 22 Ari otyaapaaki ishinto Herodías jowaiyani, amajyiitapaaki, okamiithatzimotanakiri Herodes amajyiitani, okamiithatzimotanakiri iijatzi itsipatakari jowaiyani. Ikantanakiro Herodes: "Ari nompakimi oitarika pinkamitinari. 23 Iiro namatawitzimi, jiyotzi Pawa tyaaryoo nokantzi. Iroorika pikowi okaatzi nopinkathariwintziri, arityaami onkantaki nompimi kajyitani". 24 Iyaatashitanakiro onaanati, okantapaakiro: "¿Oitama nonkamitiriri?" Okantanaki iroori: "Pinkamitiri iito Juan owiinkaatantaniri". 25 Piyapaaka mainawo, okantapaakiri: "Nokowi pimpinawo iito Juan, powakinawo samantanakiki". 26 Antawoiti jowashiritanaka pinkathari.

* **6:3** Jacobo, irijatzira ikantaitsitari iijatzi Santiago.

Tima maawoni ikimaitakiri inkaanki, ikantakirori mainawo, tikaatsi inkinakaanairo,
ontzimatyii impiro okowakotakiriri. 27 Jotyaantaki owayiri jamakiniri iito Juan.
28 Jatanaki owayiri jomontyaitziri Juan, ithatzinkapaakiri, jamakotakiro iito saman-
tanakiki. Ipakoitakiro mainawo, aanakiniro onaanati. 29 Ikanta ikimaiyakini jiyotaani
Juan-ni. Pokaiyaini, ikitatairi.

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ariiyitaa jiyotaani jotyaantakiri, apatotapaa maawoni isaikira Jesús, ikamantapairi
okaatzi jantayitakiri. 31 Iikiro ipokaminthatanakitzi atziri, piyayitacha pashini. Tii
onkantapainti jiyaataiyaini Jesús jowaiya. Irootaki ikantantanakariri Jesús jiyotaani:
“Thami aati otzishimashiki, amakoryaawakiita kapichiini”. 32 Otitaiyanakani pitotsiki,
jataiyaini. 33 Iro kantzimaitacha, ojyiki aminakotawakiriri jiyaatanaki, jiyoitawakiri.
Shiyaiyanakani ikinaiyanaki aatsiki, ipoñaanakawo nampitsiki. Iri itaiyakawoni jariita,
apatotaiyapaakani. 34 Ikanta jariitapaaka Jesús, jiñaapaakitziiri ipiyotaiyakani. Ji-
takoshiryaapaakari. Ikimiwaitakari oijya iirorika itzimi aamaakowintyaarini. Jiy-
otaayitapairi iijatzi. 35 Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri jiyotaani, ikanta-
paakiri: “Yotaanarí, asaikatziira otzishimashiki. 36 Pimpakairo piyotaantzi, jiyaataita
atziripaini nampitsiki jamananti joyaari”. 37 Ikantanaki Jesús: “Pimpiri iiroka joy-
aari”. Ikantzi jiyotaani: “¿Pikowatziima niyaati namanantakiti nowakaiyaariri? Ojyiki
owanawontsi, iiro jimonkaata kiriiki inkaati 200 ompinatyaari, nowakaantyaariri
maawoni”.† 38 Ikantzi Jesús: “¿Okaatzika tanta jamakiri atziriiti? Piyaati paminakitiro”.
Ikanta jaminakitziro, ikantziri: “Tzimatsi 5 tanta, ipoña apiti shima”. 39 Ikantzi
Jesús: “Poosaikiri maawoni atziri onatsiryaataki katawoshimashi, pinashiyityaari
poosaikayitiri”. 40 Jimatakiri. Tzimatsi nashiyitainchari isaikayitaki ikaatzi 100 atziri,
jimatsitakari iijatzi pashini ikaatzi 50 atziri. Joosaikakiri maawoni. 41 Ipoña Jesús,
jaakotanakiro 5 tanta itsipataakiri apiti shima, aminanaki inkitiki, ipaasoonkiwin-
takiro. Ipitoryaakiro tanta, ipakiri jiyotaani, jowawisaakiniri irirori atziripaini. Ari
ikimitaakiri iijatzi shima, jantitakari maawoni. 42 Jowaiyakani maawoni, kimaniin-
taiyakani. 43 Ijaikiyitairi 12 kantziri okaatzi jowagaantakari. 44 Kimitaka ikaatzi 5000
shirampariiti owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.15-21)

45 Ikantanairi Jesús jiyotaani: “Thamira, pitaiyaawo pimontyaakotai nampitsiki
Betsaida”. Ikantanakiri piyotawintakariri: “Kantatsi piyaayitai pipankoki”. 46 Ikanta
jiyaatanai maawoni atziri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamanamanaata. 47 Aritaki
tsiniriityaanaki, jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki inkaari jimontyaakotaiyini.
Apaniro isaikanaki Jesús otzishiki, 48 jaminakotakiri jiyotaani, shintsiini ikomataiyini
oipiyapiyatakotziri tampiya. Okanta okitiijyitzimataki, jiyaatashitairi, janiitanta-
naawo inkaari, ikinashitapairi itaapiiki, iro jawijyimatirimi.‡ 49 Ikanta jiñaawairi,
jojyakaatziiri shiritsi jinatzi, kaimaiyanakini, 50 tima maawoni jariitashiryaanakari
jiñaakiri. Ikantapaakiri Jesús: “Naakataki pokatsiri, iiro pithaawawaitzi, tontashiri
pinkantaiyaani”. 51 Otitapaa pitotsiki, awisainkatanaki tampiya. Iyokitzi ikantaw-
intanakari. 52 Tima tikiraata jiyothatziroota jojyiñaantakawori Jesús tanta, iro kan-
takaantzirori ikisoshiriwaitaiyini.

Joshinchaantzi Jesús Genesaret-ki
(Mt. 14.34-36)

† **6:37** Ikantakoitziri jaka “kiriiki” irijatzi ikantaitziri iijatzi pashiniki ñaantsi “denario”. ‡ **6:48** Paminiro Mt. 14.25.

53 Irojatzi jariitantaiyapaakarini inampiki Genesaret-jatzi. 54 Iro jaatakotapaakityaami, thaankipiroini jiyoitawakiri Jesús. 55 Ikamantawakaanaka maawoni nampitawori janta, jamakoitakiniri mantsiyari jomaryaamintoki. Tsikarika isaiki Jesús, ari jamakoitziniriri. 56 Imataka ikinayitzi oryaaniki nampitsi, nampitsiki antawo, iijatzi owaantsiki, jowakoitziniri mantsiyari aatsiki, ikantayiitziri: “Pishinitawakiniri jotirotawakiro piithaari”. maawoni otirotakirori iithaari shintsiyitai.

7

Owaaripiroshiritziriri atziri (Mt. 15.1-20)

1 Ipoña ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkari, ipoñaakawo Jerusalén-ki. Japatowintapaakari Jesús. 2 Jiñaapaakiri jiyotaani Jesús tii jantziro jamitapiintaiyarini ikiwaakota jowaiyani. Ikijyimatapaakiri. 3 Okaatzi jantapiintziri Fariseo-paini, iirorika ikiwaakota, iiro jowaa. Irootaki jamitapiintakari pairani icharinitti: Aririka inkowi joya, ontzimatyii inkiwaakotawatya, inkitiwathatantyaari. 4 Aririka jariitaiya jamanantzi, tikiraata jowapaiyaata, inkiwaakopirotawatya. Tiira apaani onkantya jamiyitari, ikiwayitsitawo jiraaminto, iyowiti, jonkotsiminto, imaaminto, maawoni. 5 Irootaki josampitantakariri Jesús, ikantziri: “¿Oitakama imaijantantaawori piyotaani jiyotaayitairi pairani acharinitti? Noñaapaakiri jowaiyani, tii inkiwaakotya”. 6 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Amatawitantaniri pinayitzi. Iirokataki josankinatakotaki pairani Isaías-ni, ikantaki:

Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.
Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiithaini.
7 Aminaashiwaita jotziirowashitana ipinkathawitana,
Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori.
8 Pimaijantakiro iiroka Ikantakaantani Pawa, pantashitakawo jamiyitari atziriiti. Pikiwayitziro piyowiti, piraaminto. Ojyiki okaatzi pantashiyitakari”.

9 Ikantziri iijatzi: “Iroora pantapirotakiri pamiyitari, pithainkanakiro Ikantakaantani Pawa. 10 Jiroka rosankinari Moisés-ni, ikantzi:

Pimpinkathatiri piwaapati iijatzi pinaanati.
Ikantzi iijatzi:
Ontzimatyii jowamaitiri kijyimawaitziriri iwaapati iijatzi inaanati.

11 Iro kantzimaitacha iiroka pikantapiintzi: ‘Ankajyaakairirika Pawa airiikiti, ontzimatyii ampiri. Onkantawitatya añiiri jashironkaawaitya awaapati iijatzi anaanati’. 12 Ari pikantakari iiroka, piyotaashiwaitakari atziripaini, tii inishironkatairi iwaapati iijatzi inaanati. 13 Apa pantashiwaitakawo jamiyitari pairani pichariniiti, irootaki pithainkantakawori iñaani Pawa. Ari pikantapiintatya pantayitziro kimitakawori jiroka”.

14 Ari ikaimakiri Jesús maawoni apatotainchari, ikantziri: “Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkantiri. 15 Okaatzi jowayiitari, tii owaaripiroshiritantzi. Irooma omishitowayitziri poñaachari inthomainta, irootaki owaaripiroshiritantatsiri. 16 Powakimpitatyaawo jiroka”. 17 Ikanta jiyaataiyaini atziri, tyaapai Jesús pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oita pojyakaawintakiri?” 18 Jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iijatzima iiroka, tima pinkimathatawakiro? ¿Tiima piyotzi iiroka tii owaaripiroshiritantzi okaatzi jowayiitari? 19 Tikaatsi okantziro ashiri, apa okiniro ajyiitoki, irojatzi oshitowantaiyaari”. Iro jiyotaantakiri Jesús, tii okaaripirotzi okaatzi jowayiitari. 20 Ipoña ikantanaki iijatzi: “Aririka ankinkishiriwaitya antakairi ajyininka kaaripirori, irootaki owaaripiroshiritantatsiri. 21 Tima inthomainta ashiriki opoñaayita: kaaripirori kinkishiritaantsi, kaari kinataantsi, mayimpiritaantsi, tsitokaantsi, 22 koshitaantsi, mashithataantsi, kaaripiroshiritaantsi, amatawitaantsi, mayimpiryookitaantsi, samakoniintaantsi, kijyimataantsi, asagaawintaantsi,

tzimaityaashiryaantsi. 23 Okaatzi ikinkishiritapiintakari atziriiti kaaripirori onatzi,
irootaki iñaantawori owaaripiroshiriwaitziri. Tima inthomainta ishiriki opoñaayitaka
jirokapaini".

Awintaari Pawa Sirofenicia-jato (Mt. 15.21-28)

24 Opoñaashitaka ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro, irojatzi Sidón-ki. Ari
isaikapaaki pankotsiki, tii ikowawita inkimakoitirimi. Tiimaita jimanakota. 25 Tima
janta tzimatsi tsinani, piyarishiritatsiri ishinto. Okimakotawakiri iroori Jesús,
iyaatashitanakiri, otziirowashitapaakari. 26 Kaari Judá-mirinka jiroka tsinani, opoñaatya
iroori pashiniki nampitsi oita Sirofenicia. Okantapaakiri: "Jesús, poshinchagainawo
nishinto, opiyarishiritatzi". 27 Ikantanakiro irirori: "Paata tsinani. Ikantaitakiranki: Tii
jaapithaitziri jowanawo iintsi ampiri otsitsi joyaawo, apaniro jowawaita iintsi irojatzi
inkimaniintantatyaari".* 28 Ari akanaki tsinani, okantziri: "Imapirotatya pinkatharí
pikantakiri. Iro kantacha ikatziyapiinta otsitsi jantyaatsikiini, jowayitawo owana-
wontsi jookagaantayitziri iinchaaniki". 29 Ikantzi Jesús: "Ari okanta, imapirotatya
pikantakiri. Kantatsi piyaatai, ari piñaapairo pishinto, shintsitai iroori". 30 Okanta
iyaatai tsinani opankoki, oñaapairo ishinto omaryaaka omaamintoki, shintsitai.

Ikimakagairi Jesús ashikimpitawitachari

31 Ipoña jiyaatanai Jesús isaikawitapaakara nampitsiki Tiro, ikinanairo Sidón-ki,
Decápolis-ki irojatzi jariitantaari Galilea-ki. 32 Ari jamaitakiniri atziri ashikimpi-
tatachari, kaari ñaawaitatsiri iijatzi. Ikantaitapaakiri: "Jesús, potirotantawatyaari
pako". 33 Ipoña Jesús jaanakiri jantyaatsikiini, josagaantantakari jakoimpiki ikimpi-
taki, itziritantakari jiiwari ininiki. 34 Aminanaki inkitiki, ikisashiritanaka, ikantziri:
"¡Efata!" (akantziri apaantiki aaka: "piwitaryagaiya") 35 Iwitaryaanaka ikimpita,
ñaawaitanai kamiitha. 36 Ikantawitawaari Jesús: "Iirora pikamantakotana". Iro kantacha
ipiyathatakari, ikamantakiri maawoni atziri. 37 Iyokitzi jowaitanakiri Jesús, ikan-
taitzi: "¿Oitaka okamiithatantari jantziri jirika? Ikimakagairi ashikimpitawitachari,
iñaawaitakagairi iijatzi kaari ñaawaiwitachani".

8

Jowakaari Jesús 4000 shirampariiti (Mt. 15.32-39)

1 Ikanta japatotaiyani ojyiki atziri, thonkapaaka owanawontsi. Ikaimakiri Jesús
jiyotaani ikantziri: 2 "Antawoiti nitakoshiritakari atziripaini. Mawataki kitiijyiri itsi-
patakina jaka, tikaatsitapaaki jowaiyaari. 3 Aririka notyaantairi, ari owamaakiri itajyi
aatsiki, tzimayitatsi poñaachari intaina". 4 Jakanaki jiyotaani, ikantziri: "¿Tsika ayika
owakaiyaariri jaka otzishimashiki?" 5 Ari josampitziri Jesús, ikantziri: "¿Tsika okaatzika
tanta tzimatsiri?" Ikantaiyanakini irirori: "Tzimatsi 7". 6 Ari joosaikakaantakiri
Jesús maawoni atziri kipatsiki. Jaakiro 7 tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro,
ipakiri jiyotaani jowawisaakiniri atziripaini irirori. 7 Tzimitacha iijatzi shimaaniki.
Ipaasoonkiwintakiri iijatzi, ipayitakiri atziripaini. 8 Owaiyakani maawoni, kimaniin-
taiyakani. Ijaikitairo okaatzi tzimagaantapaintsiri 7 kantziri. 9 maawoni owainchari
ikaatzi 4000 shirampariiti. Ari jotyaantairi maawoni. 10 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki
itsipatanaari jiyotaani, montyaakotanai intatsikironta oita Dalmanuta.

Ikowakowiitari Jesús intasonkawintanti (Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

* **7:27** Iriira jojyakaawintayiitziri Judá-mirinkaiti, ikimitari iinchaaniki. Iriima kaari Judá-mirinkatatsini ikimiwait-akari otsitsi.

11 Ipoña ipokaiyapaakini Fariseo, iñaanaminthatapaakiri Jesús, ikowi jiñiiri intasonkawintanti, jiyotantyaariri imapirotatya opoña itasorinka inkitiki, tima iñaantatyaari. 12 Ikisashiritanaka Jesús, ikantzi: "¿Oitama ikowantari jiñiina nontasonkawintanti jirikapaini? Iiro noñaayimaitari. Imapirotatya". 13 Piyanaka Jesús, montyaakotanai.

Shiniyakairori itantani Fariseo (Mt. 16.5-12)

14 Ari imaijantanakiro jiyotaani jaantanatyaami tanta, apaanimachiini tanta jaanaki ipitoki. 15 Ari ikantzi Jesús: "Ontzimatyii paamawintyaawo shiniyakaawori itantani Fariseo iijatzi rashi Herodes". 16 Ari jiñaanaminthatawakaiyakani jiyotaani, ikantawakaa: "Kaarima amantanaka tanta". 17 Ikanta Jesús jiyotakiri ikantawakaari jiyotaani, ikantziri: "¿Oitama pikantawakaantari: 'Kaari amantanaka tanta?' ¿Tiima pikimi? Kisoshiri pikantaka. 18 Tzimawitacha poki tii piñaantzi, tzimawitacha pikimpita tii pikimi. ¿Tiima pikinkishiritziro nojyiñaantakawori tanta? 19 Tima 5 tanta tzimawitachari, jowimaitaka 5000 shirampariiti. Poyiitairo okaatzi tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?" Ikantaiyini: "12 kantziri". 20 "Iijatzi nokantakiro, kaawitachari 7 tanta, jowaiyakani 4000 atziriiti. Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?" Ikantaiyini: "7 kantziri". 21 Ari ikantziri: "¿Tikiraama pikimathatziroota?"

Jaminakaitziri kaari aminatsiri

22 Ariitaka Jesús nampitsiki Betsaida. Jamaitakiniri kaari aminatsiri, ikantaitapaakiri: "Potirotantawatyaari pako". 23 Ipoña Jesús, ikathawakotanakiri. Jaanakiri othapiki nampitsi. Jiiwaakitakiri, jotirotantanakari jako. Josampitzimaitari: "¿Kantatsi pamini?" 24 Ari jaminanaki, ikantzi: "Aminawitaana, noñaawitaari atziri janiitaiyini, tiimaita ikoñaapirotzi, jojyashitakawo inchato". 25 Ipoña japiitakiri jotirotakiri irookiki, ikantairi: Paminai iijatzi. Aminanai, koñaatanai jamini intaina, jiñaanairo maawoni. 26 Jotyaantairi, ikantawairi: "Iiro pikinanai nampitsiki, tii nokowi pinkamantakotina".

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús (Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Ipoña jawisanai Jesús itsipatanaari jiyotaani ikantanaawo nampitsiki saikatsiri Cesarea-ki inampiitiki Filipo. Okanta niyanki aatsi josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Oitama ikinkishiritakotanari atziripaini?" 28 Ari jakanaki jiyotaani ikantzi: "Ikantaitzimi Juan-ni owiinkaatantaniri pinatzi, ikantaitzimi iijatzi Elías pinatzi. Tzimatsi kantayitzimiri iijatzi pashini, Kamantantaniri piriintaachari". 29 Ipoña josampitanakiri irirori, ikantziri: "¿Oita pikinkishiritakotanari iiroka?" Ari jakanaki Pedro: "¡Cristo pinatzi!" 30 Ikantzi Jesús: "Iiro pikamantakotsitana".

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri (Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Ari jitanakawo Jesús ikamantziri jiyotaani onkaati awijyimotirini, tima iri iitapiintachari Itomi Atziri. Ikantziri: "Ojyiki nonkimaatsikowintaimi. Ojyiki inkisaniintina pinkatharipaini, ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Jowamaakaantina. Iro awisawitatya mawa kitiijyiri, añagaana". 32 Ari ikantakiriri, tii jimaniro. Ipoña Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikowawitaka inkaminairimi. 33 Ipithokapithatanakari, jaminanakiri jiyotaani, ikisanakiri Pedro, ikantziri: "¡Piyaati Satanás! Tii poshiritawo iiroka ikowakaantziri Pawa, poshiritashitakawo ikowayitziri atziriiti". 34 Ikaimakiri Jesús piyowintakariri, ikaimakiri iijatzi jiyotaani, ikantakiri: "Tzimatsirika kowatsiri intsipataina jowajyaantairo ikowawaitashitari jantiri. Onkantawitatya impaikakoitirimi, intsipataina naaka.

35 Ikaatzi antashiwaitawori ikowashiriyitziri, ari impiyashitaiya. Iriima kamawintinani, okantakaantziro ikimisantziro Kamiithari Ñaantsi, aritaki jawisakoshiriyitai.
36 Aminaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka kipatsiki, impoña iñairo impiyashitaiyaawo añaamintotsi. 37 ¿Kantatsima impinatakowintaitya iiro iñaantaawo impiyashitaiya? 38 Tima ikaatzi kaaniwintanari naaka inkinkithatakotina kaaripiroshiriiriki atziri, ari nonkantsitaiyaari naaka iijatzi nonkaaniwintairi paata aririka nompiyi namairo jowaniinkawo Ashitanari nontsipataiyaari maninkariiti, tima naaka Itomi Atziri".

9

1 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: "Tyaaryoowa, tzimayitatsi pikaatzi jaka, tikiraamintha pikamiita, ari piñaakiro ishintsinka Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai".

Ishipakiryiimotakiri Jesús jiyotaani (Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Okanta awisanaki 6 kitiijyiri. Tonkaanaki Jesús otzishiki, jaanakiri Pedro, Juan, Jacobo. Ari ishipakiryiimotakiri. 3 Kitamaa okantanaka iithaari, tikaatsi ojyakairi okitamaatanakira. 4 Iñaatziiri Elías itsipatapaakari Moisés, ikinkithawaitakaapaakiri Jesús.
5 Iñaawaitashiwaitanaka Pedro, ikantanakiri Jesús: "Yotaanarí, imapiro okamiithatzi pamaiyakina jaka. Kamiitha niwitsikaiyimini mawa pankojyitantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías". 6 Tima ithaawaiyanakitziini, irootaki iñaawaitashiwaitantanakari. 7 Opoña opokapaaki minkori otsimankakotapaakiri. Ikimaitatzi ikantaitzi: "Nitakokitani jinatzi jirika notomi, pinkimisantiri". 8 Ipoña jaminapirowitanaka, tikaatsi iñaanai, apa Jesús.

9 Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri irojatzi paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamawitatya. 10 Jimatakiro tii ikamantakotziri, iro kantacha ojyiki josampitawakaiyanakani oita iiro ithawitakotantari Jesús, ari jañagai inkamawitatya. 11 Ipoña josampitaiyakirini, ikantziri: "¿Oitaka ithawitakotziri yotzinkariiti iri iiwatapaintsini Elías impoki?" 12 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Imapirotatya, iriitakira iiwatapaintsini Elías impoki, jotampatzikatantapaaki. ¿Tsikama okantzika josankinatakoitakina pairani? Tima okantzi: 'Jirika Itomi Atziri, ojyiki inthainkawaitaitiri'. 13 Pinkimi, aritaki pokaki Elías. Ojyiki imaamanitaitawakiri, jimonkaatakiro okaatzi josankinatakoitakiriri".

Jowawisaakotziri Jesús iintsi piyarishiritatsiri (Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta jariitaa Jesús jookanakiri jiyotaani, iñaapaatziiri ipiyowintakari ojyiki atziri itsipatakari Yotzinkariiti iñaanaminthatziri. 15 Ikanta iñaawairi ipokai Jesús, jiyokitziiwintawairi, ishiyanaka jiwithatawaiyaari. 16 Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "¿Iitama piñaanaminthatantariri?" 17 Akanaki apaani, ikantanaki: "Yotaanarí, namatziimiri notomi piyarishiritatsiri, tii okantzi iñaawaitai. 18 Impokashitapairirika, owanaa jompojakaawaitari kipatsiki. Ishimoripaantiwaitakairi, jatsikaikiwaita, ikisotakairi. Nokantawitakari piyotaani jowawisaakotainari, tii ikantziri". 19 Jakanaki Jesús, ikantanaki: "Tiitya pikimisantaiyini iiroka. ¿Tsikapaitima piyotika? Pamakiri jaka iintsi".
20 Jamaitapaakiniri. Ikanta piyari iñaapaakiri Jesús, jompitatakaanakari shintsiini iintsi, tyaanaki, ipinaawaita kipatsiki, ishimoripaantiwaitanaki. 21 Josampitanakiri Jesús iwaapati iintsi, ikantziri: "¿Tsikapaitima jitanaka piintsiti?" Ikantzi: "Ari ikantsita owakiraa jiryaanitzi. 22 Itaakaawaiwitakari paampariki, ipiinkawaitzi iijatzi jiñaaki, ikowi jowamairimi. Kantatsirika pinishironkatina, pantiro". 23 Ikantzi Jesús: "¿Oitama pikantantawori 'Kantatsirika...?' Aririka pinkimisantai, aritaki antatya maawoni".

24 Ipoña ikaimanaki shintsiini iwaapati iintsi, ikantanaki: “Kimisantawitachana, tirika nokimisantapirotzi, pinkimisantakaapirotaina iiroka”. 25 Iikiro iñaatzi Jesús ipokaiyapaakini atziri, ikisanakiri piyari, ikantanakiri: “Pintainaryiiyaari iintsi, iiro pipiyashitaari iijatzi”. 26 Ikaimanaki shintsiini piyari. Ikamimatakaanakiri iintsi. Ojyiki kantanaintsiri: “Kamaki iintsi”. 27 Ipoña ikathawakotanakiri Jesús, jowatziyakiri. Añaanai. 28 Ikanta ityaapaakira Jesús pankotsiki, ari josampitakiri jiyotaani apaniroini, ikantziri: “¿Kaari nokantantari naaka nowawisaakotiri?” 29 Ikantzi Jesús: “Imapirotatya ishintsitzi jirika piyari, okowapirotatya aakowintyaawo amaña, antziwintyaari iijatzi”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro inkamimotanti (Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Ipoña jawisanaki Jesús, ikinayitanai Galilea-ki. Tiira ikowi inkimakotiri atziriiti. 31 Tima jiyotaayitatziiri jiyotaani, ikantayitziri: “Irootaintsira jaakaantaitiri Itomi Atziri, jowamaitiri. Awisawitatya, mawa kitiijyiri, aritaki jañagai iijatzi”. 32 Iro kantzimaitacha tii jiyotaiyawakironi okaatzi ikamantawitariri. Tikaatsi kowatsini josampitiri.

Tsika itzimi ñaapirotachari (Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Ariitaiyaani Capernaum-ki. Ikanta isaikaiyapaini pankotsiki, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama pikantawakaari inkaanki aatsiki?” 34 Ari imairitaiyakini irirori. Tima ikantaminthatawakaatya inkaanki aatsiki itzimika ñaapirotachari. 35 Saikanaki Jesús, japatotakiri 12 jiyotaani, ikantziri: “Aririka pinkowi piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta ompirataari, tii iñaapirowaita irirori”. 36 Jamaki iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori, ikantzi Jesús: 37 “Ikaatzi pairyiirori nowairo ikimisantaana, impoña jaawakiri kamiitha kimitakariri jirika iintsi, naaka jaaki kamiitha. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyaina naaka, kimipirowaitaka iriira jaapatziyaka otyaantakinari jaka”.

Ari atsipatari kaari kisaniintairi (Lc. 9.49-50)

38 Ari ikantanaki Juan: “Yotaanarí, noñaaki chapinki atziri pairyiirori piwairo, jowawisaakotzimaitari piyarishiritatsiri. Tiira añiiri antsipatyaari jaka, nowajyaantakaakiri”. 39 Ikantzi Jesús: “Iiro powajyaantakairimi. Tima ikaatzi tasonkawintantatsiri ipairyiiro nowairo, iiro ikijyimataana osamaniityaaki. 40 Tima ari atsipatari kaari kisaniintaini. 41 Aririka jitakoitaimi impairyaitiro nowairo, inkantaiti: ‘Nompakotiri jiñaa jashitaari Cristo’. Iri impinaitairi paata. Imapiro”.

Iiro pantakaantziro kaaripirori (Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 “Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, ojyakariri jirika jaka, ari jowasankitaayiitairi. Iro kamiithatatsimi inthayiitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitiri inkaariki. 43 Iroorika pako pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi pako. Irojatzi piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti pako ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, 44 tsika tii ikaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari. 45 Iroorika piitzi pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi piitzi. Irojatzi piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti piitzi ompoña piñagairo

paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, 46 tsika tii inkaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari iijatzi. 47 Iroorika poki pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinkithoryaatyiiromi poki. Irojatzi piyaapityakitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti poki ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, 48 tsika tii inkaamanitai chowitsi, tsika tii itsiwakanitai paampari iijatzi. 49 Tima paampariki jiñaantayiitaimi maawoni, inkimitakaantaitimiro iijatzi okanta tziwi okatyotzi. 50 Kamiitha okanta tziwi okatyotzi, aririka inkonowaitiro tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Pinkimitakotaiyaawo iiroka tziwipirori, paapatziyawakaiya, tima tii opantawo pintzimawintawakaiya".

10

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina (Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Ikanta jawisanai Jesús jiyaatairo Judea, ikinanakiro intatsikironta Jordán. Japatowintawaari ojyiki atziri. Jitapaawo jiyotaayitapairi ikimitapiintziro.

2 Ari ipokakiri Fariseo, josampitapaakiri Jesús ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: "¿Shinitaantsitatsima atziri jookiro iina?" 3 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "¿Oitama ikantakaantziri Moisés-ni?" 4 Ikantaiyini irirori: "Ishinitaantziro Moisés-ni ookiro aina aririka impayiitairo osankinatakota ookawakaantsi". 5 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Okantakaantziro tii pikimisantanitzi, irootaki ishinitantakimirori jiroka. 6 Pairani itantanakari jiwitsikantzi Pawa, jiwitsikakiri shirampari, jiwitsikitsitakawo iijatzi tsinani.

7 Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,
Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.
8 Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa, 9 tima apaani ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya".

10 Ikanta isaikaiyini pankotsiki, josampitairi jiyotaani okaatzi ikantakiri, 11 ikantanaki Jesús: "Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiriwintakiro iinawitari kitziroini. 12 Ari okimita tsinani aririka ookiri oimi, agairika pashini shirampari, omayimpiriwintakiri oimiwitari kitziroini".

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Ari jamaitakiniri Jesús iintsipaini, ikowaitzi jotzimikapatziitotantawatyaari jako. Ikanta jiyotaani Jesús ikisawakiri amayitziriri iintsi. 14 Tii inimotanakiri Jesús jiñaakiri, ikantziri: "Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Pawa. 15 Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora iñaitairo ipinkatharitai". 16 Ithomaawakiri iintsipaini, jotzimikapatziitoyitakiri, itasonkawintayitakiri.

Mainari ajyaagantachari (Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Iro jawisantanaiyaarimi Jesús, ishiyashitakari mainari, jotziirowashitapaakari, josampitapaakiri: "Kamiithari Yotaanarí, ¿oitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?" 18 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "¿Oitama pikantantanari: 'Kamiithari pinatzi?' Apaniro ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini. 19 Aritakima piyotakotakiro Ikantakaantaitziri:

Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.

Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
Iiro pamatawitantzi.
Pimpinkathatiri ashitzimiri”.
20 Jakanaki mainari, ikantzi: “Yotaanarí, nothotyaakiro maawoni irojatzi nitanakawo
pairani iiniro niryaanitzi”. 21 Ipoña Jesús jaminanakiri, jitakotanakari, ikantziri: “Tzi-
matsi apaani kowityaapainchari kaari pantziri. Piyaati pipankoki, pimpimantiro maa-
woni pashitari, pimpashityaari ashironkaachari. Ari piñagairo pinintagaiya inkitiki.
Pimpoki, poyaatina”. 22 Ikanta ikimawaki, okantzimoniintanakari. Owashiri ikanta
ipiyanaa, tima ajyaagantzinkari jinatzi.
23 Ipoña Jesús, jaminanaki maawoni onaminaki, ikantziri jiyotaani: “¡Owanaa opomir-
intsitzimotari ajyaagantzinkari jiyaatai ipinkathariwintantzi Pawa!” 24 Jiyokitziitanaki
jiyotaani ikimakiri ikantakiri. Japiitanakiro ikantzi: “Notomiiti. ¡Owanaa ompomir-
intsitzimotyaari jiyaatai ipinkathariwintantzi Pawa awintaawori jajyaagawo! 25 Tima
iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya
intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”. 26 Iikiro jiyokitziitanakitzi jiyotaani,
ikantashiriyitanaki: “¿Tsikama iityaaka awisakoshiritaatsini?” 27 Jaminanakiri Jesús,
ikantziri: “Iirowa jantziro apaniroini atziri, iriitaki Pawa antakairini. Tikaatsi pomir-
intsitzimotyaarini irirori”. 28 Ikantanaki Pedro: “Jirika nokaataiyakini maawoni,
nookayitanakiro tzimimoyitanari, noyaataiyakimini”. 29 Jakanaki Jesús, ikantanakiri:
“Imapirotatya, tzimatsi kimisantanairori Kamiithari Ñaantsi, kinkithatakotanairori ii-
jatzi, ari okanta jookawintantawori inampi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, jiintsiti,
jowani, 30 iriitaki ñagaironi onkaati impairiri Pawa. Ojyiki onkaati pankotsi, iririntzi,
iritsiro, ashitariri, jiintsiti, jowani. Onkantawitatya ojyiki inkisaniintawaitaitiri, tima
iiro osamanitzi iñiiro kañaanimintotsi. 31 Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyitai.
Tzimayitatsi impoiyitatsiri, iri ñiironi jitaiyaawo”.

Japiitairo ikinkithatakota Jesús jowamagaitiri (Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32 Ikanta itonkaiyini ipampithatziro aatsi jiyaatiro Jerusalén-ki. Iriitaki iiwatatsi
Jesús janiitaiyini. Iyokitzi ikantaiyani jiyotaani, thaawashiri ikantaiyani joyaatziri.
Ipoña japiitakiro Jesús japatotziri 12 jiyotaani, ikamantakiri awijyimotirini, ikantakiri:
33 “Aatatziira Jerusalén-ki. Ari jaitiri Itomi Atziri jaakaantiri ijiwari Ompiratasor-
intsitaari intsipatatyaari Yotzinkariiti, jiyakawintiri jowamaitiri, jaayiitanakiri atziriki
kaari ajyininkata, 34 ishirontaminthaityaari, impajawaitaitiri, jiiwawaitaitiri, jowa-
maitakiri. Iro awisawitatya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi”.

Ikowiri Jacobo itsipatari Juan (Mt. 20.20-28)

35 Ikanta Jacobo itsipatakari Juan, itomipaini Zebedeo, jontsitokapaakari okaakiini
Jesús, ikantakiri: “Yotaanarí, nokowi pantainawo nonkamitimiri”. 36 Josampitanakiri
irirori: “¿Iitama pikowiri nantimiri?” 37 Ikantaiyini: “Tima irootaintsi pimpinkathari-
wintanti, pishinitina nosaikanampitimi pakopiroriki nontsipatimi ampinkathariwin-
tanti”. 38 Ikantanakiri Jesús: “Tii piyotziro oita pikamitanari. Ojyiki nonkimaat-
sityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pinkimi-
tatyaana nonkami naaka?”* 39 Ikantaiyini irirori: “Aritaki nantakiro”. Ikantzi Jesús:
“Imapiro, irootaintsi pantiro onkaati nonkimaatsityaari,† 40 irooma pisaikanampitina
nakopiroriki pintsipatina ampinkathariwintanti, iiro okantzi naaka noshinitaimiro,

* **10:38** Iro ithawitakotzi Jesús jaka: “¿Arima pantakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitakina?” † **10:39** Iro ithawitakotzi Jesús: “Imapiro, aritaki pantakiro piriro niriri naaka, aritaki pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitina”.

jashi ikajyaakaitakiri kitziroini". 41 Ikanta ikimaiyakini pashini jiyotaani, ikisanakiri Jacobo iijatzi Juan. 42 Ipoña japatotanairi iijatzi, ikantziri: "Piyotaiyirini iiroka pinkathariyitatsiri jaka, jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori. 43 Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, iri pinkimitakotya ompirataari. 44 Iroorika pinkowi piiwatakaanti, iri pinkimitakotya ikanta ompirataari. 45 Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari inkimitakotyaari ompirataari irojatzi inkamawintantantyaari, iri pinatakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni".

Jaminakagaitairi kamiitha Bartimeo (Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Ikanta Jesús jariitaka nampitsiki Jericó. Jawisanai itsipatanaari jiyotaani iijatzi ikaatzi apatowintakariri. Okanta aatsinampiki, jiñaapaakiri atziri iitachari Bartimeo, itomi Timeo, ikowakotantzi impashitaityaari. 47 Ikanta ikimaki irirori, iriitaki Jesús poñaachari Nazaret, ikaimotawakiri, ikantziri: "¡Jesús, icharini David-ni, pinishironkataina!" 48 Ikisawiitanakari imairitantyaari, iikiro ikaimanakitzi shintsiini: "¡Icharini David-ni, pinishironkataina!" 49 Katziyapaaka Jesús, ikantzi: "Pinkaiminari". Ari ikaimaitakiri ikantaitziri: "Pinkatziyi, ikaimatziimi, thaaminta pinkantanatya". 50 Jookanakiro ipiwiryaakominto, katziyanaka, ishiyashitanakari Jesús. 51 Josampitawakiri, ikantziri: "¿Iitama pikowakotanari? ¿Tsika nonkantaimika?" Jakanaki irirori, ikantzi: "Yotaanarí, nokowi naminawaitai kamiitha". 52 Ikantanaki Jesús: "Kantatsi piyaatai, oshinchagaimi pawintaana". Apathakiro jaminanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

11

Ariitaka Jesús Jerusalén-ki (Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Irootaintsi jariitya Jesús Jerusalén-ki, jiwiyaaka osaiki nampitsi Betfagé otsipatakawo Betania, omontitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri apiti jiyotaani, 2 ikantakiri: "Piyaati nampitsiki amontitakari. Ari piñaaki iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pinthataryaakotiri, pamakinari. 3 Aririka ikantaitawakimi: '¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?' Pinkantanakiri iiroka: 'Ikowatziiri Pinkathari. Ari joipiyaimiri iijatzi' ". 4 Jataiyakini, iñaakiri ithatakotaka iwonkiri burro pankotsinampiki. Ithataryaakotapaakiri. 5 Tzimatsi atziri ñaawakiriri, ikaimotawakiri: "¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?" 6 Ikantanakiri irirori okaatzi ikantawakiriri Jesús. Ishinitawakiniri jaanakiri burro. 7 Jamaitakiniri Jesús. Jowaitakiniri manthakintsi imitzikaaki burro, ityaakaanakari Jesús. 8 Tzimatsi oomaankashitanakiriri manthakintsi, pashini chikanaintsiri inchashi ishitashitantyaari owaniinkatantyaari tsika ikinanaki. 9 Atziripaini iiwataintsiri, ikaatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantaiyini:

¡Aatsikitataiki Awinkatharitiwí!
Tasonkawintaari jinatzi, Pinkathari aitziri otyaantakiriri.
10 Aapatziyaari impoyaatyaarini acharini David-ni.
¡Aatsikitataiki Awinkatharipirotyaari!
11 Ariitapaaka Jesús Jerusalén-ki, tyaapaaki tasorintsipankoki, jaminayitapaakiro maawoni. Tima aritaki tsiniriityaanaki, piyanaka Betania-ki itsipatanaari 12 jiyotaani.

Jiyakatziro Jesús pankirintsi kaari kithokitatsi (Mt. 21.18-19)

12 Okanta okitiijyitamanai, piyaa Jesús ipoñagaawo Betania-ki, itajyaapaaki niyanki aatsi. 13 Jaminaki jantó jiñaaki okatziya pankirintsi, owaniinka okanta oshi.

Jiyaatashitanakiro, jaminiro tzimatsirika okithoki. Tikaatsimaita, iyoshiita oshi, tima tikira okithokipaititaita.* 14 Jiyakatanakiro pankirintsi, ikantzi: “Ari pashi powaatyiiro iiro pikithokitai”. Ikimaiyakirini maawoni jiyotaani.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

15 Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki. Tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayitapaakiro jowayitziri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowayitziri shiro. 16 Tiira ishinitanai jawisakairo jajyaagawo osaikira tasorintsipanko. 17 Ari jiyotaantanaki, ikantzi: “Pairani josankinaitakiro, kantatsiri: ‘Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintinari poñaayitachari nampitsiki’. Iro kantzimaitacha pamatawitantatapiintaki iirokapaini pipimantayitzira, pikimitakaantakiro koshintzipanko”. 18 Ikanta ikimaiyakini Yotzinkariiti, itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jaminaiyakironi tsika inkinakairo jowamaakaantiri. Iro kantzimaitacha ithaawantaitakari Jesús, tima iyokitzi ikantayitaka atziri jiñiiri kamiitha okanta jiyotaantayitziri. 19 Tima aritaki tsiniriityaaki, piyanaa Jesús.

Sampishitanaki pankirintsi jiyakatakiri (Mt. 21.19-22)

20 Ikanta ikinamanai osaiki pankirintsi, jiñaapairo sampishitanaki, kamanaki maawoni oparithaki. 21 Ikinkishiryaanairo Pedro jiyakatakiro chapinki Jesús. Ikantziri: “Yotaanarí, paminiro pankirintsi piyakatanakiri, sampishitanaki”. 22 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Pawintaiyaari iiroka Pawa. 23 Tima aririkami pinkowakotirimi Pawa joshirinkiromi otzishi jookiro inkaariki, iirorika pikisoshiriwaitanaki, iri pawintaanatya, aritaki jantakimiro. Imapiro. 24 Iro nokamantantzimirori jiroka, tima aririka pamañaari Pawa pinkamitiri oityaarika, pawintaanatyaaririka, aritaki jantakimiro pikowakotziriri. 25 Aririka pamañaari Pawa, pimpiyakotairo kaari inimotzimiri jantzimotaitzimiri iiroka, onkantantyaari Ashitairi Inkitijatzi impiyakotaimi iiroka pikinakaashitakari. 26 Iirorika pipiyakotairo jantzimotaitzimiri iiroka kaari inimotimini, ari inkimityaari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, iiro ipiyakotsitaimi iiroka pantakiro kaaripirori”.

Ishintsinka Jesús (Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki, aniiwaitapai Jesús tasorintsipankoki. Ipokashitapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti, ipokaki iijatzi Antaripiroriiti. 28 Josampitapaakiri, ikantziri: “¿Iitaka otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?” 29 Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi iijatzi naaka nosampitimiri, aririka pakakina ari nonkamantakimiro iita otyaantakinari. 30 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿Iita otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima? Pakaiyinitya”. 31 Ipoña ikantawakaanaka: “Aririka ankantakiri Pawa otyaantziriri, ari inkantanakai: ‘¿Oitama kaari pikimisantantari?’ 32 Aririka ankanti: ‘Atziri otyaantakiriri’, ari inkisanakai atziripaini. Tima ikantaiyini atziriiti, Kamantantaniri jinatzi Juan-ni”. 33 Ari jakaiyanakini, ikantaiyini: “Tii niyotziro”. Ikantsitanaka iijatzi Jesús: “Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari”.

12

Kaaripiroshiriri antawairintzi (Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

* **11:13** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, irojatzira jiiyiitziri “higuera”.

1 Ari jitanaawo Jesús jojyakaawintziro jiyotaantayitziri, ikantzi: “Ipankitaki shi-
rampari chochokimashi, jotantotakotakiro, jiwitsikashitakiro jowironta paata owaaki,
jiwitsikaki pankojyitantsi inkini jaminakoitiro pankirintsimashi. Ipoña jaminaki
aminironi iwankirimashi, jataki irirori intaina. 2 Okanta irakapaititaki iwankiri,
jotyaantawitaka jompiratani jagaatimi okithoki. 3 Ikanta jiñaawakiri antawaitatsiri,
jaawakiri ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai. 4 Jotyaantawita iijatzi pashini
jompiratani. Itsitokainawaitawakiri, ikawiyawaitakiri, joipiyakiri. 5 Jotyaantaki iijatzi
pashini, jowamaitakiri. Ojyiki ikaatzi jotyaantawitakari, tzimayitatsi ipajawaitaitakiri,
jowamaitakiri pashinipaini. 6 Apaani ikantapaaka itomi irirori, jitakopirotari, jotyaan-
takiri, ikantashiritzi: ‘Jirikarika notomi naaka ari impinkathaitakiri’. 7 Iro kantzi-
maitacha jirikapaini aminirori pankirintsimashi, ikantawakaa: ‘Jirikataa ashitaiyaa-
woni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota aaka’. 8 Jaawakiri, jowa-
maakiri. Jookakiri othapikitapaa pankirintsimashi. 9 ¿Iitama jantiri ashitawori pankir-
intsimashi? ¿Tiima ari impokanaki irirori, jowamairi aamaakowintawori iwankiri-
mashi, jaminai pashini? 10 ¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? Kantatsiri:
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo
iroorikami tzinkamitsi.
11 Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki,
Irootaki ayokitziiwintantakariri maawoni”.
12 Ari ikowaiyanakini jaakaantanakirimi Jesús, jiyotawakiro iriitaki ikantakotziri.
Tii okantzi, tima ithaawantatyaari atziri piyowintakariri. Jowajyaantanakiri, jiyaapi-
thatairi.

Kamiithama impinaitiri pinkathari (Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Ipoña jotyaantaitaki Fariseo itsipatakari aapatziyariri Herodes, ikowaiyini inkom-
pitakaiyaarimi Jesús. 14 Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri: “Yotaantanirí, okaatzi
piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaashitani atziri. Piyotaantziro iiroka
tyaaryoopiroini inintakaantziri Pawa. ¿Kamiithatatsima ampiri kiriiki ikowakotantziri
Pinkathari César?” 15 Jiyotawakiri Jesús, ikowatzi jamatawitirimi osampitakiriri,
ikantanakiri: “¿Iitama piñaantashiwaitantanari? Pamakinari kiriiki, naminawakiriita”.
16 Jamaitapaakiniri. Ikantzi Jesús: “¿Iitama ashitawori jojyakaawo jaka? ¿Iitama ashita-
wori iwairo?” Ikantaiyini irirori: “Jashi César”. 17 Ikantanaki Jesús: “Tima iri César
ashitariri, pantatyaanari ikowakaimiri pimpinatiri. Irooma maawoni jashitari Pawa,
pantatyaanari ikowakaimiri irirori”. Iyokitzii ikimpoyaanakiri Jesús.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri (Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri iiro jañagai
kamayitatsiri. Josampitapaakiri: 19 “Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés-ni,
kantatsiri:
Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo, kami-
ithatatsi jiinataiyaawo iririntzi. Aririka owaiyantai tsinani, kimiwaitanaa iri-
irikami ashityaarini oimi kitziroini kamaintsiri.
20 Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinaiyatziini. Itawori itzimi
jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina. 21 Ipoña jaawitaawo
pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitakari irirori, kamaki, tii jowaiyantakairo.
Ipoñaawitapaaka mawatatsiri itzimi, iijatzi ikimitakari irirori. 22 Ari ikantakari maawoni
ikaataiyini 7 iririntzi. Tikaatsi owaiyantakaironi. Okanta osamanitaki kamai iijatzi
iroori tsinani. 23 Aririka jañaayitaimi paata ikamawitaka, ¿Itzimikama oimipirotaiyaari
tsinani? Tima maawoni ikaatzi 7 iinantawitakawo”.

24 Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Oitama kaari pikimathatantawo osankinarintsipirori?
¿Oitama kaari piyotantawo ishintsinka Pawa? 25 Tima aririka jañaayitai paata kamayi-
tatsiri, iiro itzimapai aawakaachani. Jojyapaiyaari maninkariiti saikayitatsiri inkitiki.
26 ¿Tiima piñaanatziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa jiñaanatantakariri oota
kitochiimaishi? Ikantakiri:
Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
27 Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri Pawa, apa
jimatziro añaayitatsiri. ¿Ñaakiro? Pikinakaashitakawo iiroka”.

Iñaawintakoitziro ikowakaapirotairi Pawa
(Mt. 22.34-40)

28 Ari ipokapaaki Yotzinkari, ikimapaakiri jiñaanatawakaa. Yotapaaki kamiitha Jesús
jiyotaakiri Saduceo, josampitapaakiri irirori: “¿Oitama itawori kowapirotachari Ikan-
takaantaitani?” 29 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Jiroka kowapirotachari, okantzi:
Pinkimi Israel-mirinkaiti, jirika Awinkathariti Pawa, Pinkathari apaniroini ikanta
irirori.
30 Pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pitakoshintsitaiyaari, pampithashiri powairi
iijatzi.
Iro kowapirotachari Ikantakaantaitani. 31 Ari okimitawo apititanaintsiri, okantzi:
Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.
Tikaatsi pashini Ikantakaantaitani anaironi jirokapaini”. 32 Ikantanaki Yotzinkari:
“Kamiithataki, Yotaantanirí, imapirotatya pikantakiri: Apaani jinatzi Pawa
tikaatsi pashini. 33 Owanaa okamiithataki atakopirotaiyaari, atakoshiritaiyaari,
atakoshintsitaiyaari, pampithashiri owanairi. Iijatzi ankimitawakaanaiya aaka,
atakotawakaiya. Iro ikowakaapirotairi Pawa, anairo maawoni itagaitziniriri Pawa
jashitakaitariri iijatzi”. 34 Ikanta Jesús, jiñaakiri kamiitha okaatzi ikantakiri, ikan-
tanakiri: “Irootaintsimi piñiiro pimpinkathatairi Pawa, impinkathariwintantaimiri
irirori”. Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi Jesús.

¿Iitya charinitariri Cristo?
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

35 Ipoña jiyotaantaki Jesús tasorintsipankoki, ikantzi: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka,
aririka pinkimiri Yotzinkariiti, ikantzi: ‘Jirika Cristo-tatsiri icharini jinatatzi David-ni?’
36 Tima Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiri pairani David-ni, ikantaki:
Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,
Irojatzi paata nowasankitaantyaariri kisaniintayitakimiri, ari pimakoryaakiitairi.
37 Ikantsitaka kitziroini David-ni irirori: ‘Nowinkathariti jinatzi Cristo’. ¿Tsikama
inkini incharinityaari?” Ikanta maawoni atziri piyotainchari, inimoyitakiri ikimiri
ikantayitziri Jesús.

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

38 Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: “Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa ikowiro
jowaniinkatya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithanthanaa. Ikowi jiwithatapiin-
taityaari jiñaitiririka. 39 Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro
josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani ijyininka, ikowapiintzi josatitya.
40 Jathaagakawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithatziro opanko. Iro josamaninkantawori
jamanapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayiitairi”.

Ashironkainkawo tsinani
(Lc. 21.1-4)

41 Ikanta Jesús isaikapaaki jaminakotziri otiyitziriri iiriikiti. Ipokaiyakini ajyaa-
gantzinkari jotipiroyitzi irirori iiriikiti. 42 Ari opokapaaki tsinani kamatsiri oimi,
ashironkainkawo inatzi, otitapaaki iroori apipintyakitiini kiriiki, tikaatsi monkaat-
achani amanantantyaari. 43 Ikantanakiri Jesús jiyotaani: "Anaantaki jiroka tsi-
nani, anaakiri ikaatzi otipirowitainchari. Imapiro. 44 Tima ikaatzi otiyiwitainchari
ojyiki, jotitashitakari tzimagaantatsiri iiriikiti. Irooma jiroka ashironkainkawo, ap-
intziryaakiri otitakiri amanantantyaarimi okowayitziri".

13

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko (Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ikanta ishitowanai Jesús tasorintsipankoki, ikantzi apaani jiyotaani: "Yotaanarí,
paminirotya mapi jiwitsikantaitawori, antawo inatzi, owaniinkawaitaka pankotsi".
2 Ikantzi Jesús: "maawoni pankotsi piñaakiri, irootaintsi impookaitiro, iiro jiñagaitairo
piwiryaawitachari mapi".

Iñagaitairi aririka othonkimataiya (Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki Olivo, jimontitapaakawo tasorintsipanko. Ari
isaikapaaki. Ikanta Pedro, Juan, Jacobo itsipatakari Andrés, josampitakiri jantyaatsiki-
ini, ikantziri: 4 "Pinkamantina: ¿Tsikapaitika omatya pikantakiri? Aririka imonkaatz-
imatatya, ¿tsika onkantyaaka niyotantyaari?" 5 Ari jakanaki Jesús ikantzi: "Paa-
maakowintya jamatawiitzimikari. 6 Ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaa-
paakina, inkanti: 'Cristo ninatzi naaka'. 7 Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, paa-
maiyaawo ominthaawashitzimikari, tima ontzimatyii imonkaataiya jirokapaini, tiki-
raata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni. 8 Jantaminthatawakaayitya maawoni
nampitsiki jotyaantayitiri pinkathariyitatsiri. Jiñaitiro ojyiki ontziñiiya, jiñaitiro ojyiki
tajyinkataantsi. Irootaki itanatyaawori inkimaatsitaityaawo jirokapaini.

9 Ontzimatyii paamaakowintaiya. Tima jaakaantaitatyiimi jiwaripainiki impajawait-
aitimi pankotsiki papatotapiinta. Impoña jaayiitanakimi isaikayitzi pinkatharipirori
okantakaantziro pawintaana, ari pinkinkithatakotainari janta. 10 Iro kowapirotachari
jityaawo atziripaini inkimakotairo Kamiithari Ñaantsi maawoni nampitsiki. 11 Aririka
jaayiitanakimi, iiro pikantashiritzi: '¿Oitama nonkantiriri?' Tima Tasorintsinkantsi
yotakaimironi oita pinkantiri, tii iiroka ñaawaitashitachani. 12 Ari jiñaitaki aakaantirini
iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini itomi. Piñi owamaakaantirini ashitariri
ikisaniintanakiri. 13 Owanaa piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana
pikimisantaana, iro kantzimaitacha aririka pikantaitanakityiiro pawintaiyaana, ari-
taki nowawisaakotaimi.

14 Aririka piñaakiri jiitaitziri 'Pinkaari Apirotantaniri' isaikapaaki tsika tii
inintakaitziri, inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai
tonkaari otzishiki. Tima iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel-
ni". (maawoni ñaanataironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.) 15 "Pisaikirika
jikokiroki pipankoki, ari pimpoñaatya pishiyanaki, iiro pityaapanaatzi paapanaati
oitya. 16 Powanikirika pisaiki, iiro paapanaatziro piithaari. 17 ¡Inkantamachiitiro
paata onkaati motyaatatsiri, onkaati tzimatsini iintsiti iiniro ithotzi! 18 Pamañaari
Pawa, onkantya aririka pishiyayitaki, iiro otonkiyotantzimi tyaawontsi. 19 Tima
antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa jiwitsikaitakiro kipatsi,
irojatzi iroñaaka tii jiñaitziro kimityaawoni jiroka ashironkaantsi. Iiro apiita
jiñaitairo kimityaawoni. 20 Iiromi ishintsitaki Awinkathariti jomairintziro
ashironkaantsi, tikaatsi awisakotaatsinimi. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitairi
irirori, awintaayitaiyaarini, irootaki jomairintantakawori ashironkaantsi. 21 Aririka

pinkimi inkantaitimi: ‘Jirika Cristo’. Pashini kantimini: ‘Jirinta Cristo’, iiro pikimisantziri. 22 Tima impokayitapaaki ojyaarini Cristo, ojyaarini Kamantantaniri. Ari intasonkawintantayitapaaki, inkowawitya jamatawitirimi jiyoshiitairi Pawa. 23 Paamaakowintaiya iiroka, aritaki nokamantsitakimiro kitziroini”.

Impiyantaiyaari Itomi Atziri (Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

24 “Paata, aririka onkaatapaaki jashironkaita antawo, ari intsiwakanaki ooryaa, iiro joorintanaa kashiri, 25 intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni oorintayitachari inkitiki impookayiti iijatzi. 26 Aripaiti impokai Itomi Atziri inkinantapaiyaawo minkori, jiñaitawairo ishintsinka iijatzi jowaniinkawo. 27 Impoña jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi ikaatzi jiyoshiitaitakiri nampiyitawori maawoni tsikarikapaini kipatsiki, irojatzi tsika ochimpitapaa.

28 Ari okimitawo piñaapiintziro iirishitzi pankirintsi, piyotzi irootaintsi osarintsitzimatai.* 29 Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitairo nokamantayitakimiri, pokimataana. 30 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri. 31 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.

32 Tima apaniroini ikantakaawo Ashitairi jiyotziro tsikapaiti imonkaataiya. Tii jiyotziro Itomi, iri owatsipiro maninkariiti saikatsiri inkitiki. 33 Paamaakowintya, aminapiinta pinkantya, pamaña. Tii piyotzi tsikapaiti imonkaatantyaari. 34 Ojyatyaawo aririka jiyaati atziri intaina. Jookanakiro ipanko, inkantanakiri maawoni jompiratani oitarika jantiniriri. Iijatzi ikimitaakiri aamaakowintawori pankotsi, inkantanakiri: ‘Paamagaina’. 35 Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi ashitawori ipanko, tsiniriitiini, niyankiitipaiti, iñiimataki tyoopi, onkitiijyitzimataki, 36 aririka jomapokaimi impiyi, iiro jiñaapaimi pimayi. 37 Okaatzi nokantayitzimiri iiroka, irojatzi nokantsitariri iijatzi maawoni: ‘Paamaiya’ ”.

14

Ikamantawakaita kitziroini jaakaantiri Jesús (Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ari kaatapaaki apiti kitiijyiri joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi, jowantapiintaitawori iijatzi tantaponka. Ari ikamantawakaari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: “Thami amatawitiri Jesús ayiri, owamaakaantiri. 2 Iro kantacha iiro amaamanitziri kitiijyiri joimoshirinkaita, ipiyakowintarikari atziriiti”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari. Ari isaikaki jowaiyani. Ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari. Iyoshiita owaaki inchatiya iitachari “nardo”, ojyiki owinawo, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi oita “alabastro”. Osataakotakiro opatziki, osaitantakari ipatziitoki Jesús. 4 Kisanaka ikaatzi ñaakirori, ikantawakaanaka: “¿Oitama apaatantawori kasankaari? 5 Aririkami ompimantya, jagaitimi ojyiki kiriiki inkaatimi 300, iri ampashityaarimi ashironkainkari”. Ikisanakiro tsinani.* 6 Ari ikantzi Jesús: “Piñaashityaawo, ¿Oitama pikisantawori? Kamiitha okanta noñaakiro antakiri. 7 Ari inkantaitatyaani ashironkainkari piñiiri pintsipatyaari, pikowirika pitakotyaari, ari pimpashitatyaari. Irooma naaka, iiro

* **13:28** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, irojatzi ikantayiitziri “higuera”, iro jyookatsiri pashiniki nampitsi.
* **14:5** Ikantakoitziri jaka “ojyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

okantaitatyaani piñiina pintsipataina. 8 Jiroka tsinani antatziiro aawiyiri iroori, iiwataki osaitantanawo kasankaari ojyakaawintatyaana aririka inkitaitakina. 9 Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsinani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro".

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús
(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Ikanta Judas Iscariote, jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari impimantiri Jesús. Iriiwitaka kaawitachari 12 jiyotaani. 11 Antawo ikimoshiritaiyanakini jiwari, ishinitakiri impiri kiriiki. Jaminaminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaantiri Jesús.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani
(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

12 Ariitapaaka itanainchari kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka, jowamaapiintaitziri jowaitari kitiijyiriki Anankoryaantsi. Ari josampitakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: "Yotaanarí, ¿Tsikama onkotsitakaantika aaka?" 13 Ari ikantanakiri apiti jiyotaani: "Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri jaakotziro ijiñaati kowityaaniki. Poyaatzishitanakiri, 14 tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: 'Ikowi jiyoti yotaanari tsika jowakaiyaari jiyotaani'. 15 Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro maawoni inkini jowaiyani. Ari ponkotsitakaantiri oyaari". 16 Jataki jiyotaani ariitaka nampitsiki. Jiñaakiro ikantakiriri, ari jonkotsitakaantakiri joyaari.

17 Okanta otsiniriityaanaki ariitapaaka Jesús, itsipatapaakari iijatzi 12 jiyotaani. 18 Ikanta jowaiyani, ikantzi Jesús: "Pikaataki patyootana, tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro". 19 Owashiri ikantaiyanakani. Josampiyitanakiri, ikantziri: "¿Naakama pithokashitimini?" Pashini osampitziri: "¿Naakama?" 20 Ikantzi Jesús: "Iriitaki apaani pikaataki patyootakina. 21 Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri pairani. ¡Ikantamachiitziri pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori".

22 Iinta jowaiyani, jaakiro Jesús tanta. Ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: "Poyaawo, nowatha inatzi". 23 Ipoña jaatakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, jirayitaki maawoni. 24 Ikantziri: "Niraani inatzi, iro shitowatsini jawisakoshiritantaiyaari ojyiki. Irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari. 25 Iiro niritaawo, irojatzi paata aririka impinkathariwintantai Pawa, ari napiitairo. Imapiro".

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro
(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

26 Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki otzishiki Olivo. 27 Ikantzi Jesús: "Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniripaiti. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:
Nowamairi aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookanaki ipira.
28 Iro kantacha, aririka nañagai, Galilea-ki noyaapaimi". 29 Ipoña ikantzi Pedro: "Aritaikima jookawintaimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka". 30 Ikantzi Jesús: "Iroñaaka tsiniripaiti, tikiraata japiitziro jiñi tyoopi, mawajatzi pinkantaki: 'Tii noñiiri Jesús'. Imapiro". 31 Iikiro ishintsitatzi Pedro, ikantzi: "Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami". Ari ikantaiyakini iijatzi maawoni.

Jamana Jesús Getsemaní-ki
(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Ikanta jariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri jiyotaani: "Ari pisaikawaki jaka, namanamanaatawatya". 33 Iri itsipatanaka Pedro, Jacobo iijatzi Juan. Antawo jiraashiritakotapaaka. 34 Ikantziri: "Owamaimatatyiina nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini

iiroka, pinkakimpiti”. 35 Jawisaniintanaki kapichiini irirori. Otziirowapaaka kipatsiki, jamanapaaka, iiro ikimaatsitantawo awijyimotirini. 36 Ikantziri: “Ashitanarí, tikaatsi pomirintsitzimotimini iiroka. Nokowawita pookakaawintinami onkaati nonkimaatsityaari. Iro kantacha iiro pantanawo nokowawitakari naaka, iro panti oita pikowakaakinari iiroka”. 37 Ipoña ipiyapaaka, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro: “Simón, ¿Oita pimaantari? ¿Tiima pikisashitawo piwochokini? 38 Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashiwaitanita, ojyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi”. 39 Iijatzi ipiyanaa, amanapaa iijatzi. Irojatzi japiitapai ikantayitakiri inkaanki. 40 Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawo okantaka iwochokini. Ikaaniwaitzi jiyotaani, tii jiyotzi oita inkantiri. 41 Iro mawatanaintsiri ipiyapaaka, ikantapaakiri: “¿Irojatzima pimagaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitiri kaaripiroshiriki atziri. 42 Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzimatapaaki pithokashitinani”.

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani jinatzi pinkathariiti apatowintariri Jesús: Ijiwari Ompiratasorintsitaari, Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti. 44 Tima Judas, pithokashitantachani, ikantsitakari kitziroini jamaniwo: “Tsika itzimi nonthopootapaakiri, iriitaki, poojotiri, paanakiri”. 45 Ikanta jariitapaaka, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yotaanarí”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari. 46 Joirikaitapaakiri Jesús, joojoitapaakiri. 47 Ikanta tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari. 48 Ipoña ikantzi Jesús: “¿Naakama koshintzi, pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto? 49 Tima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki ¿Kaarima paantana janta? Ari onkantya, iro imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”. 50 Shiyaiyanakani jiyotaani, jookawintaitanakiri apaniroini.

Mainari shiyanainchari

51 Tzimatsi mainari oyaatakowintanakiriri Jesús. Ikithaawitaka. Iro kantzimaitacha joirikawiitakari irirori, 52 jaatonkoryaanakiro iithaari ithañaanaka, ishiyamirikitashitanaka.

Japatowintaitari Jesús
(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Ipoña jagaitanakiri Jesús ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari. Ari japatotaiyakani maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Antaripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti. 54 Ikanta Pedro noshikaka irirori ipoki iintsikiryoini, joyaatakowintakiri Jesús, irojatzi jariitantapaaka osaiki ipanko ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari. Ari ikatziyapaakari itsipatapaakari jompiratanipaini, jakitsitaiyani paampariki. 55 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzi apatotainchari, jaminawitaka iitya thiiyakotyaarini Jesús onkantantyaari jowamaakaantiri. 56 Tzimawitaka ojyiki thiiyakowitapaakariri, tiimaita imonkaatawakaa ikantawitakari pashinipaini. 57 Opoña ikatziyanaka apaanipaini, ithiiyakotanakari Jesús, ikantzi: 58 “Nokimiri naaka chapinki jirika, ikantzi: ‘Ari nompookakiro tasorintsipanko, jiwitsikani atziri, iro awisawitatya mawa kitiijyiri nonthonkairo niwitsikainiri pashini, kaari ipomirintsiwinta atziri jiwitsikiro’ ”. 59 Tima jinashiyitakawo okaatzi ikantawitakari pashini. 60 Ipoña ikatziyanaka ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, josampitanakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama kaari pakanta? ¿Tiima pikimi okaatzi ikantakoitzimiri?” 61 Irojatzi jimairitaki, tii jaki. Japiitziri josampitziri: “¿Iirokama Cristo, Itomi Tasorintsitatsiri?” 62 Jakanaki Jesús,

ikantzi: “Naakataki. Irootaintsi piñiiri Itomi Atziri intsipataiyaari jakopiroriki Pawa impinkathariti. Impoña piñiiri impiyi inkinapai minkoriki”. 63 Ikanta ikimaki ijiwaripiroriti, jaanakiro iithaari isagaanakiro ikisanaka, ikantzi: “¿Iitama pashini ankowiri inkinkithatakoitiri? 64 Pikimaiyakirini maawoni ithainkakiri Pawa. ¿Tsikama pikantaiyinika iiroka?” Ikantzi maawoni: “¡Tzimataiki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!” 65 Tzimatsi apaanipaini iiwapootanakiriri. Tzimatsi pashini otzimikapootakiriri, ipoña ikapojawaitziri, ikantzimaitari: “¿Incha piyoti Kamantantanirí?” Jimatsitakawo iijatzi jompiratani ijiwaripiroriti, ipajawoowaitakiri.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús (Mt. 26.69-75; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

66 Isaikaki Pedro jikokiroki, shitowapaaki tsinani jompiratani ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari. 67 Oñaapaakiri Pedro jakitsita paampariki, okantziri: “¿Tiima iiroka itsipatapiintari Jesús Nazaret-jatzi?” 68 Jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tiitya, tii niyotzi iita pikantanari”. Shitowanaki kapichiini. Irojatzi jiñaantanakari tyoopi. 69 Okanta osamaniityaaki, oñagairi iijatzi, okamantakiri akitsitachari, okantziri: “Irijatziita jirika”. 70 Japiitanakiro Pedro jotikiro. Tikira osamanitzi, japiitanakiro ikaatzi saikaintsiri josampitziri, ikantziri: “Iirokataki itsipatapiinta Jesús, tima Galilea-jatzi pinatzi, iriiwaitaki ikantziro jiñaawaitzi”. 71 Ikantzi: “Tii niyotziri pikantanari. Jiyotzi Pawa imapiro nokantzi, nothiiyarika, jowasankitainaata”. 72 Ari japiitanakiro jiñaanaki tyoopi, kantanaka apiti japiitakiro. Ikinkishiryaanakiro Pedro ikantakiriri Jesús: “Tikira apititanaki jiñi tyoopi, mawajatzi potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”. Iraanaka ikinkishiryaanakiro.

15

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki (Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Okanta okitiijyitamanai, japatotaiyaani maawoni pinkathariiti: ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, Yotzinkariiti, ojyiki ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña joojoitanakiri, jagaitanakiri isaiki Pilato. 2 Josampitawakiri Pilato, ikantziri: “¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” Jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri”. 3 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikisaniintanakiri, ithiiyakowintanakari. 4 Japiitanakiri Pilato josampitziri: “¿Tikaatsima pinkantiri iiroka? ¿Tiima pikimi okaatzi ikantakoyiitzimiri?” 5 Tii jaki Jesús. Jotzikanaminthatanakiri Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús (Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38–19.16)

6 Tzimatsi jantapiintziri Pilato: maawoni osarintsiki joimoshirinkaiyaani Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi ijyininka jaakaantaitziri ikowiri. 7 Tzimatsi iitachari Barrabás, jomontyaitziri itsipayitakari ikaataiyini jowamaantaki, jowayiritari iwinkathariti. 8 Ikanta ipokaiyapaakini atziri, ikowakotapaakiri Pilato jantiro jamitapiintari. 9 Jakanaki Pilato, ikantzi: “¿Iriima pikowi nomishitowakaantiri jiitaitziri ‘Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?’ ” 10 Jiyotzi Pilato, ikisatya ijiwari Ompiratasorintsitaari jaakaantantakariri Jesús. 11 Iro kantzimaitacha ijiwari Ompiratasorintsitaari, jowatsimaakiri atziriiti inkantaiyini: “Iri kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás”. 12 Japiitanakiri Pilato josampitziri: “Jirika jiitaitziri ‘Iwinkathariti Judá-mirinka’, ¿Tsikama nonkantirika?” 13 Ikantzi ikaimaiyini atziri: “¡Pimpaikakotakaantiriwí!” 14 Ikantzi Pilato: “¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?” Iikiro ishintsitatzi ikaimaiyini ikantzi: “¡Pimpaikakotakaantiriwí!” 15 Ikowanaki Pilato jantiniri ikowakiri atziripaini, jomishitowakaantakiri Barrabás. Iri ipajatakaantanaki Jesús, jagaitanakiri impaikakoitiri.

16 Ikanta owayiriiti ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato, jiitaitziro “Pretorio”. Ari
japatotakiri maawoni owayiri. 17 Ikithaatapaakiri kithaarintsi pitzirishimawopiro-
tatsiri kimitawori ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri. Ipoña jamathaitantakari ki-
tochiitapo. 18 Iro jantantawori jiroka, tima ithainkimawaitatziiri. Ikaimotzimaitari,
ikantzi: “¡Jirikataa iwinkathariti Judá-mirinkaiti!” 19 Ipoña jompojainatantari sawoo.
Jiiwapootakiri. Jotziirowashitzimaitari impinkathatirimi ikantzi. 20 Ari jishitakiro
ishirontaminthatari. Jaatonkoryagairi, ikithaatairi iithaari ririori. Jaanakiri im-
paikakotiri.

Jowamaitakiri Cristo ipaikakoitziri (Mt. 27.32-56; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

21 Ikanta Simón, poñaachari Cirene, iwaapati Alejandro itsipatakari Rufo, itonkiy-
otakari jariita nampitsiki, ishintsiwintanakiri jinatanakiro impaikakoitantyaariri
Jesús. 22 Jagaitanakiri tonkaariki oita “Gólgota” (akantziri aaka: “Atziriitoni”.)
23 Ipakoitapaakiri imiri itsipataitakiro kipijyaari, tii jiriro.* 24 Ipoña ipaikakoitakiri.
Ikanta owayiriiti jowawisaawakaawo ikithaayitari Jesús, ikimitakaantakiro
jiñaaritaita jiyotantyaari intzimi ayironi. 25 Aritaki jinokiityaapaaki ooryaatsiri,
ipaikakoitakiri Jesús.† 26 Josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri,
okantzi: IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI. 27 Ari itsipataitakiri ipaikakoitziri apiti
koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki. 28 Ari imonkaatakari
osankinatainchari pairani, okantzi:
Itsipataitakiri kaaripiroshiritatsiri.
29 Ithainkimawaitakiri ikaatzi awisayitatsiri janta, jotikayinata, ikantziri: “Aña iiroka
pookirori tasorintsipanko, iro awisawitatya mawa kitiijyiri piwitsikairo iijatzi.‡
30 ¿Oitama kaari payiitanta ipaikakoitakimi powawisaakotaiya?” 31 Irojatzi ikantsi-
takari iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, jowashiyawintari,
ikantawakaiyani: “Jowawisaakotziri pashini, ¿Kaarima jimatantawo jowawisaakotya
ririori? 32 ¡Incha jayiiti Cristo-witachari jiitaitziri ‘Iwinkathariti Israel-mirinkaiti’,
ankimisantantyaariri!” Jimatsitanakawo itsipatakari ipaikakota, ithainkimawaitakiri.
33 Okanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, iro-
jatzi jyiitiini itainkanaki ooryaa.§ 34 Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki:
“¡Eloi! ¡Eloi! ¿Lama sabactani?” (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: “Pawa, Pawa, ¿iitama
pookawintantakinari?”) 35 Ikanta jirikapaini saikawintakiriri Jesús, ikimawitawakari
ikaimanaki. Ikantanaki: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías”. 36 Ishiyapainta apaani, jomit-
sitsiyakiro manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankako-
takiniri jatsimiyaatiro, ikantzi: “Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayiitiri”. 37 Ipoña
japiitanakiro ikaimanai shintsiini, tii jañiinkatanai. 38 Okanta janta tasorintsipankoki,
sagaanaki niyankiniki tontamawotatsiri ithatashiitzirori, opoñaanaka jinoki irojatzi
isaawiki, apikota okantanaka. 39 Ikanta ijiwari owayiriiti katziyawintakariri Jesús,
jiñaakiri ikaimanaki shintsiini ikamantanakari, ikantanaki ririori: “Imapirotatyaama
Itomintari Pawa jirika”.
40 Tzimatsi iijatzi tsinani aminaintsiri jantyaatsikiini. Jiroka okaataiyini: María
Magdala-jato, Salomé, María inaanati iyaapitsi Jacobo iijatzi José. 41 Jirokapaini tsinani
irootaki tsipatakariri pairani Jesús Galilea-ki, ojyiki imitakoyitakiri. Otsipatakawo
iijatzi pashini tsinanipaini oyaatapaakiriri Jesús ipokaki Jerusalén-ki.

---

* **15:23** Jiroka kipijyaari oita “mirra”. Iro joitaitziriri atziri, ijampawathatantyaari, iiro ikimaatsiwaitantawo aririka jowasankitaitiri. † **15:25** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaaka ooryaa 3. ‡ **15:29** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata, aririka inthainkashiryaanti. Iro kimitawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookoti atziri anthainkimatiri, ankanti: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!” § **15:33** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaa 9.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Aritaki tsiniriityaanaki. Irootaki kitiijyiri jaminantapiintaitari joyaari oñaatamanai,
kitiijyiri jimakoryaantaitari. 43 Ikanta José poñaachari Arimatea-ki, ikaatapiintziri
japatota jiwariiti, irijatzi oyaawintariri Pawa impinkathariwintantai. Tii ithaawi
jiyaatashitanakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari nonkitatairi Jesús”. 44 Tima
jomapokapaakiri Pilato, tii jiyowita kamaki Jesús. Ikaimakaantakiri ijiwari owayiri-
iti, josampitakiri imapirorika ikamaki Jesús. 45 Ikamantaitakiri Pilato, ishinitainiri
José jaanairi. 46 Jamanantashitakiri kithaarintsi jintamawotatsiri. Ikintaryaakotairi,
iponatakiri. Jowakotakiri imoontashiitziri kaminkaripaini shirantaaki, joipinakaan-
taki mapi, jojyipitakotantakari. 47 Okanta María Magdala-jato otsipatakawo María
inaanati José, aminaiyakini iroori tsika jowaitakiri.

16

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Awisanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari. Ari amanantaiyakini kasankaari María
Magdala-jato, otsipatakawo pashini María inaanati Jacobo, iijatzi Salomé, jataki
ontziritantaiyaari Jesús. 2 Okanta okitiijyitamanai domingo, ananinkamanaki iyaati
omooki jowakoitakiri Jesús. Aritaki ishitowimatapaaki ooryaatsiri ariitzimatapaaka
janta. 3 Okantawakaiyani: “¿Ityaaka otainkironi mapi jomontyaitantakariri?” 4 Iro
aminawitapaaka, oñaatzi otainkaki mapi, tima antawo mapi inatzi. 5 Tyaapaaki
omooki jowawiitakari. Oñaapaakiri mainari isaikaki akopiroriki, okitamaanikitaki
iithaari. Othaawaiyanakini. 6 Ipoña ikantanakiro irirori: “Iiro pithaawawaitzi.
Iriima pipokashiwita Jesús Nazaret-jatzi, ipaikakoitakiri chapinki. Añagai, tii isaiki
jaka. Paminiro jowawiitakari. 7 Pimpiyanaki, pinkamantayitairi jiyotaani, pinkan-
tairi Pedro ari jiyaatai Jesús Galilea-ki, ari piñaayitairi. Aritaki ikamantsitakimi”.
8 Oshiyapithatanakawo omoona, ompitawaitanaka. Tikaatsi pashini atziri onkaman-
tanaki, tima othaawanakitzi.

Joñaagaawo María Magdala-jato
(Jn. 20.11-18)

9 Aritaki añagai Jesús amaityaaki domingo, iro jitanaa joñaagaawo María Magdala-
jato joshinchagairi pairani jaagawitawo kaatatsiri 7 piyari. 10 Irojatzi iyaatashitan-
tanakariri itsipayitakari pairani Jesús, oñaapaatziiri jiraawaitaiyani, okamantapaakiri
oñagairi. 11 Ikanta ikimawitawakawo oñagairi Jesús jañagai, tii ikimisantaitziro.

Joñaagaari Jesús apiti jiyotaani
(Lc. 24.13-35)

12 Ikanta Jesús, joñaagaari apiti jiyotaani jiyaataiyini aatsiki, pashinipootapai kapichi-
ini. 13 Ari ipiyaiyanakani irirori, ikamantawitapaakari ikaataiyini. Ari ikimitsitakari
iijatzi, tii ikimisantaitziri.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14 Ikanta jowawaita 11 jiyotaani, ari joñaagaari Jesús, ikaminaapairi, jiñaakiri kisoshiri
ikantaiyakani, tii ikimisantziri ikaatzi ñaayitairiri jañagai. 15 Ikantapairi: “Piyaati poth-
otyiiro maawoni kipatsi. Pinkinkithatainiri atziripaini Kamiithari Ñaantsi. 16 Itzimirika
kimisantawakironi, owiinkaatanaachani, iriitaki awisakoshiritaatsini. Iriima kaari
kimisantawakironi, jowasankitaayiitairi. 17 Jiroka inkantanaiya kimisantanaatsini:
joshinchaayitairi piyarishiritatsiri impairyiina naaka. Jiñaawaiyitairo pashinitatsiri

ñaantsi. 18 Aririka joirikawityaari maanki, aririka jirawityaawo piyantatsiri, tikaatsi onkantiri, iiro ikami. Ari joshinchaayitairi mantsiyaripaini iijatzi”.

Tzinagaa Jesús inkitiki (Lc. 24.50-53)

19 Ithonkakiro Awinkathariti ikamantayitakiri, irojatzi itzinaantanaari inkitiki, itsipatapaari Pawa ipinkathariwintantapai. Isaikimotapairi jakopiroriki. 20 Ikanta jiyaataiyanakini jiyotaani, ikamantantaki maawoni nampitsiki. Awinkathariti antakaayitakiriri, jantakaayitakiri kaari jiñaapiintaitzi, ari onkantya jiyotantaityaari imapirotatya ikamantantziri. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI LUCAS

Jiwithaitari Teófilo

1 Ojyiki kowawitainchari josankinatiromi okaatzi awijyimotakairi. 2 Ikowaitaki
jothotyiitiro okaatzi jiyotaayitakairi ñaayitajaantakirori owakiraini tsika itzimi kaman-
takairori ñaantsi. 3 Ari nokimitakari iijatzi naaka Teófilo. Tima naakowintakawo
iintsikiryoini tsika okanta opoñaantanakari, irootaki nosankinatantzimirori iiroka
okaatzi awisayitaintsiri. 4 Ari onkantya piyotakotantyaawori tyaaryoopiroini okaatzi
jiyotaawitaitakimiri.

Ikinkithatakoitziro itzimantakari Juan

5 Pairani, ipinkatharitantari Herodes janta Judea-ki, ari isaiki Ompiratasorintsi-
taari jiita Zacarías, icharini Abías-ni jinatzi. Irooma iina oita Elisabet, isawo
Aarón-ni inatzi iroori. 6 Kamiithashiri ikantaiyani apitiroiti ipinkathatziri Pawa.
Imonkaatziniri okaatzi ikowakairiri, tikaatsi inkinakaashitapaintya. 7 Tii itzimi-
maita jowaiyani, tima maanirothaki inatzi Elisabet. Jantaripirotashitapaaka api-
tiroiti. 8 Okanta pashini kitiijyiri, monkaataa jantapiintantawori Zacarías jom-
piratasorintsitantari. 9 Tima iro jamitapiintaiyarini Ompiratasorintsitaari, ikimi-
takaantziro iñaaritaita, ari iñaitakiro iri Zacarías tyaatsini tasorintsipankoki intainiri
Pawa kasankainkari. 10 Piyotaiyachani atziri jikokiroki jamanaiyani, itagaitzirowa
kasankainkari. 11 Ari joñaagakari Zacarías imaninkariti Awinkathariti, ikatziyimo-
tapaakari jakopiroriki itayirowa kasankainkari. 12 Antawoiti ithaawanaki, iyokitzi
ikantanaka jiñaawakirira. 13 Ipoña iñaawaitanaki maninkari, ikantzi: “Zacarías, iiro
pithaawi. Tima ikimaitakimiro pamanani. Ari piñaakiro piina Elisabet, owaiyanti.
Iri piitiri Juan. 14 Aririka intzimaki pitomi, owanaa pinkimoshiriwintiri, ari inkim-
itsityaari iijatzi atziripaini. 15 Tima ñaapirori inkantakaiyaari Pawa. Iiro poitziri
kachoyitatsiri ishinkiitari. Tima inampishiritantakari kitziroini Tasorintsinkantsi
intzimakirika. 16 Inkinkishiritakaiyaari Israel-mirinkaiti inkimisantairi Awinkathariti
Pawa. 17 Iriitaki iiwatapaakirini Awinkathariti. Inkantakaatyaari ishintsinkani Elías,
ari jaapatziyashiritakaiyaari owaiyantzinkariiti maawoni jowaiyaniiti. Ari jowami-
ithashiriyitairi katsimashiriri, ari onkantya jiwitsikashiritantaityaari inkimisantaitiri
Awinkathariti”. 18 Jakanakiri Zacarías maninkari, ikantziri: “¡Ari! ¿Tsikama onkantya
niyotantyaawori jiroka? Tima antaripirotapaakina naaka, iijatzi okimitsitakari
noina”. 19 Ikantzi maninkari: “Naakataki Gabriel, poñaachari Pawaki. Jotyaantak-
ina nonkamantimiro Kamiithari Ñaantsi. 20 Iro kantzimaitacha, okantakaantziro pi-
thainkañaanitakina, kisopaanti pinkantya iroñaaka, irojatzi imonkaatantatyaari okaatzi
nokantakimiri”. 21 Saikaiyatsini pashini jikokiroki joyaawintaiyarini Zacarías, ipoña
ikantawakaiyani: “¿Iitama josamanitantari Zacarías tasorintsipankoki?” 22 Ikanta
ishitowawitapaa Zacarías, tii okantzi iñaawaitapai, jookojookowaitashitapaaka. Ari
jiyotaitanakiri tzimatsi jiñaakiri tasorintsipankoki. Jashi jowanakiro ikisopaantitanaki.
23 Irojatzi imonkaatantawori kitiijyiri jantawaitzi tasorintsipankoki, jatai ipankoki
ririori.
24 Okanta Elisabet iina Zacarías, motzitaki. Antawoiti okinkishiritaka, tii oshitowai
opankoki ikaatzi 5 kashiri omairintaka, okantashiriwaitzi: 25 “Irootaki inintakaakinari
Pinkathari naaka, ari onkantya iiro imanintawaitaitantana”.

Ikinkithatakoitziro intzimantyaari Jesús

26 Okanta, awisanaki 6 kashiri, jotyaantairi Pawa maninkari Gabriel nampitsi
iitachari Nazaret saikatsiri Galilea-ki, 27 iñiiro mainawo kaari ñiirini shirampari,

iitachari María, tima irootaki iinantyaari iitachari José, icharinini David. 28 Ikanta
ityaapaaki maninkari osaikira María, ikantapaakiro: "¡María! Niwithatzimi. Itsipataimi
iiroka Awinkathariti. Panaakoyitakiro pashini tsinaniyitatsiri inishironkapirotaimi
Pawa". 29 Okanta oñaawakiri maninkari, iyokitzi okanta okimiri ikantapaakirori
jiwithatapaakawo. 30 Ipoña ikantziro maninkari: "María, iiro pithaawi, tima in-
ishironkataimi Pawa. 31 Ari piñaakiro pimotziti, intzimi piintsiti. Iri piitiri JESÚS.
32 Iriitaki matironi iñaapirotya, jiiyiitiri Itomi Jinokijatzi. Tima Pawa Awinkathariti,
iriitaki pinkatharitakairini ikimitaakiri pairani icharinini David ipinkatharitakaakiri.
33 Irijatzi pinkathariwintairini ikaatzi icharinyitari Jacob-ni, ari inkantaitatyaani
impinkathariwintantai irirori". 34 Ari osampitanakiri María, okantziri: "¿Tsikama
onkini nomotziti, tii noñiiri shirampari?" 35 Jakanakiro maninkari, ikantziro: "Iri-
ira kantakaiyaawoni Tasorintsinkantsi. Tima ipamankantakimiro ishintsinka Jinoki-
jatzi, ojyapaatyaawomi opamankantzi aamparyaantsi. Irootaki jiitantyaari powaiyani
Tasorintsi Itomi Pawa. 36 Ari okimitsitakari iijatzi pirintothori Elisabet, jiiwiitari
maanirothaki, okantawitaka antawopirowitaka iroori, motzitai. Tzimakotaki 6 kashiri.
37 Tima tikaatsi kompitzimotyaarini Pawa". 38 Opoña okantanaki María: "Naakataki
jompiratani Pinkathari, jantinawo okaatzi pikantakinari". Irojatzi ipiyantanakari
maninkari.

Iyaataki María ariityaawo Elisabet

39 Opoña pashini kitiijyiri, shintsiini iyaatanaki María, jataki tonkaariki Judea-ki
osaiki nampitsi, 40 irojatzi ariitantakari ipankoki Zacarías, iwithatapaakawo Elisabet.
41 Okanta okimawakiro Elisabet iwithatapaakawo María, ijyiwatanaka omotzitakiri.
Tima ikantakaanakityaawo Elisabet Tasorintsinkantsi, 42 oñaawaitanaki shintsiini iroori,
okantanaki: "Iirokataki anairori pashini tsinaniyitatsiri itasonkawintaimi. Ari inkim-
ityaari iijatzi powaiyani. 43 ¿Oitama pipokashitantanari inaanatityaari Nowinkathar-
iti? 44 Tima nokimawakimi piwithatapaakina, ijyiwatanaka nomotzitakiri naaka,
ikimoshiritanaki. 45 Kimoshiri pinkantaiya iijatzi iiroka pikimisantaki, tima aritaki
imonkaataiya okaatzi ikowakaakimiri Awinkathariti".

46 Opoña okantanaki María:
Antawoiti nowishiryaawintaiyaari Nowinkathariti,
47 Kimoshiri nonkantawintaiyaari Pawa tsika itzimi owawisaakoshiritainani.
48 Tima iñaakiro jompiratani ashironkaawaitaka,
Aripaiti inkantayiitai: Antawoiti itasonkawintaitakiro.
49 Tima antawoiti jantzimotakinari matzirori otzimi ishintsinka.
¡Tasorintsi inatzi iwairo!
50 Ari inkantaitatyiiyaani inishironkayitairi inkaati inchariniyitaiyaari paata,
Tsikarika inkaati pinkathayitairini.
51 Iro ishintsinka imatantayitakari.
Japirotsitairi ikinkishiriwitari jantirimi kantakaapirowaitachari.
52 Ikaatzi pinkathariwitachari, ikantakaantakiro Pawa iiro jiyaatakaantawo im-
pinkathariti,
Iri jiñaapirotakaiya ikaatzi tsinampashiryaawitachari.
53 Jajyaagantakaayitaari ikaatzi tajyaaniintawitachari,
Iriima ikaatzi ajyaagantawitachari jaapithayitairi tzimimowitariri jomishitowakiri.
54 Inishironkatairi Israel-mirinkaiti, tima jompiratani jinayitaki.
Tii ipiyakotziri inishironkayitziri,
55 Tima iro ikantayiitakiriri pairani achariniyitakari,
Jitakari Abraham-ni irojatzi inkaati inchariniyitaiyaari.

56 Ari osaikimowaitapaintziro María jiroka Elisabet ikaatzi mawa kashiri, irojatzi opiyantaari opankoki iroori.

Itzimantakari Juan owiinkaatantaniri

57 Ikanta imonkaataka ontzimaanitantyaari Elisabet, tzimaki otomi. 58 Ari ipokaiyakini ojyininkapaini ikimoshiriwintaiyironi, tima jiyotaiyakini antawoiti inishironkatakiro Pawa. 59 Aritaki maakotapaaki 8 kitiijyiri iintsi, jagaitanakiri intomishinataanitiri, ari ikowawitaka jiitaitirimi Zacarías, tima iwairo inatzi iwaapati. 60 Irojatzi okantantanakari inaanati: "Iiro jiita Zacarías, jiitya Juan". 61 Ari ikantaitanakiro: "¿Iitaka? Tima tikaatsi pijyininka iitachani Juan". 62 Ipoña jookotaitakiri iwaapati josampiitziri, tsika inintzi jiitiri. 63 Jookotaki Zacarías inchakota jamaitiniri, ari josankinatakiri, okantzi: "Juan jiitya". Iyokitzi ikantanaka jaminanakiri ikaatzi osampitakiriri. 64 Jomapokashitanaa iñaawaitanai Zacarías. Antawoiti ipinkathatanakiri Pawa, ipaasoonkitanakiri. 65 Pagaanka ikantaiyanakani ijyininkapaini Zacarías. Tima ithonka ikimakoitakiro tonkaariki Judea-ki okaatzi awisaintsiri. 66 Pampithashiri ikantaiyanakani ikaatzi kimakowintakiriri, ikantaiyini: "¿Tsikama jiityaaka paata jirika? Tima kimpoyaawinta jowanakiri Awinkathariti jirika iintsi".

Ikamantantakiri Zacarías

67 Ikanta Zacarías, ashitakariri iintsi, ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, ikamantantanaki, ikantzi:
68 Kamiitha jinaki Awinkathariti Pawa, Iwawanitari Israel-mirinkaiti,
Ipokaki impinakowintayitai.
69 Jotyaantakairi matzirori jowawisaakoshiritantzi,
Iriitaki icharinitakari David-ni, jompiratani.
70 Iro iñaawaitakaakiriri pairani tasorintsitatsiri Kamantantaniri.
71 Iri owawisaakoyitaini itzimawita kisaniintawitairi.
72 Tima inishironkatairi ikaatzi achariniyitakari,
Iiro imaijantairo tasorintsitatsiri ikajyaakaawakaakari.
73 Irootaki jiroka ikajyaakaakiriri pairani acharinini Abraham,
Onkaati jantzimotairi.
74 Jookakaawintai itzimawita kisaniintayitairi,
Tikaatsi anthaawantaiya ankimisantairi.
75 Kitishiri ankantayitaiya.
Kamiithashiri ankantawintaiyaari kitiijyiriki.
76 Irooma iiroka notomi, jiiyiitimi iyamantaniriti Jinokijatzi.
Tima iirokataki iiwatirini Pinkathari, piwitsikaantiri tsika inkinayitanaki.
77 Iiroka kamantairini ajyininkapaini, iro jiyotantyaari iriitaki owawisaakotantaniri.
Iri piyaakotairini ikaaripiroshiriwaiwitaka.
78 Tima antawoiti okantaka inishironkatai Pawa,
Jotyaantakairi poñaachari inkitiki ikimitakotapaakawo okantaranki owakiraa okitiijyitamanai.
79 Ikitainkatakotairi ikaatzi saikayitatsiri otsinirikitzi.
Ikitainkatakotairi otsimankakowitari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.
Iri oñaagantaironi tsika ikantaita isaikaitzi kamiitha.
80 Kamiitha ikimotatzi iintsi, ñaapiroshiri ikanta. Ari inintziro isaikawaitzi otzishimashiki, irojatzi imonkaatantakari joñaagaiyaari Israel-mirinkaiti.

2

Itzimantakari Jesús
(Mt. 1.18-25)

1 Ikanta Pinkathari César Augusto, ikantakaantaki josankinatakotya maawoni atziri.
2 Aripaiti omapokaka josankinatakoitya ijiwatantari Cirenio janta Siria-ki. 3 maawoni
atziri jiyaataiyakini josankinatakotya inampiki tsika ipoñaayita pairani icharinini.
4 Irojatzi itonkaantanakari José irirori, ipoñaanaka Nazaret saikatsiri janta Galilea,
jiyaatiro nampitsiki tsika itzimaki pairani Pinkathari David, oita Belén saikatsiri janta
Judea-ki. Tima jirika José icharini jinatzi David-ni. 5 Ari josankinatakotyaari irirori
intsipatyaawo iinathori María, tsika otzimi ikajyaakari jayiro. Aritzimaitaka motzitaki
iroori. 6 Ikanta jariitaiyakani Belén-ki, irootaintsi ontzimaaniti María. 7 Ari itzimakiri
itanakawori otomi. Oponatakiri, omaryaakiri jowamintoki piratsi, tima tii oñaapaaki
tsika omaapaaki.

Maninkariiti ipoña aamaakowintariri oijya

8 Okanta jantyaatsikiini nampitsi, tzimatsi kakiwintziriri tsiniripaiti joijyati jaa-
maakowintari. 9 Ari joñaagakari imaninkariti Awinkathariti. Okitiijyiinkatakotapaakiri
jowaniinkawo Awinkathariti, antawoiti ithaawaiyanakini. 10 Iñaanatapaakiri, ikantziri:
“Iiro pithaawashiwaita. Tima namatziimi Kamiithari Ñaantsi, iro oimoshirinkairini
atziriiti. 11 Tzimataiki iroñaaka owawisaakotantaniri inampiki pairani pinkathari
David-ni, iriitaki Cristo Awinkathariti. 12 Jiroka piyotantyaariri: Ari piñaakiri impon-
aitiri iinchaaniki jomaryaitakiri jowamintoki piratsi”. 13 Iñaitatzi ikoñaatapaaki ojyiki
inkitiwiri itsipatapaakari maninkari, ipampithaawintapaakiri Pawa, ikantaiyini:

14 ¡Iro kamiithapirotatsiri otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori
ojinokipirotzi inkiti!
¡Isaikayitai kamiitha inishironkataniiti kipatsiki!

15 Ikanta ipiyaiyanaani maninkariiti inkitiki, ikantawakaanaka aamaakowintariri joi-
jyati: “Thami aati Belén-ki, aminakitiro oita awisaintsiri. Ari añiiro ikamantajaan-
takairi Awinkathariti”. 16 Shiyaiyanakani, irojatzi jiñaantapaakawori María otsipatakari
José, omaryaakiri iinchaanikiti jowamintoki piratsi. 17 Ikanta jiñaapaakiri, ikaman-
tantapaakiro okaatzi ikantakiriri inkaanki maninkari. 18 Iyokitzi ikanta jaminaitziri
aamaakowintariri oijya ikimaitziri ikinkithawaitzi. 19 Irooma María, antawo okink-
ishiritakotawo okaatzi ikantaitapaakirori. 20 Ipoña ipiyaiyanaani aamaakowintariri
oijya, thaaminta ikanta ipampithaawintanairi Pawa, tima jiñaayitakiro okaatzi ikaman-
taitakiriri inkaanki.

Jagaitanakiri Jesús tasorintsipankoki

21 Ari maakotapaaki 8 kitiijyiri iinchaaniki, jagaitanakiri intomishitaaniitiri. Irojatzi
jiitaitantakariri JESÚS tima ari jiitsitakari maninkari tikiraamintha omotzitiriita María.
22 Okanta jimonkaatakiro kitiijyiri jomairintaiyani onkantantyaari inkitiwathayitai,
tima iro ikantakaantakiri Moisés-ni. Ari jagaitanakiri Jesús Jerusalén-ki jashitakaiyaari
Awinkathariti. 23 Iro jimonkaatantyaawori Osankinarintsipirori ikantakaantziri
Awinkathariti, kantatsiri:
Iriirika shirampari omapokani tsinani,
Jashitakaityaari Pinkathari, itasorintsiti jinatyi.
24 Imatantyaawori jimonkaatiro ikantakaantani Pinkathari, ontzimatyii intainiri Pawa:
Apiti konthawo, iirorika apiti iryaani shiro.
25 Tzimatsi janta Jerusalén-ki shirampari jiita Simeón. Tampatzikashiri jinatzi
jirika shirampari, pinkathatasorintsitaniri jinatzi, tima iri inampishiritantakari
Tasorintsinkantsi. Iriitaki oyaawintawori inkimoshiritakaitairi Israel-mirinkaiti.
26 Jiyoshiritakaakiri Simeón Tasorintsinkantsi, iiro ikamita irirori irojatzi
jiñaantatyaariri Isaipatziitotani Awinkathariti. 27 Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi,
pokaki tasorintsipankoki. Ipoña ashitariri Jesús jaanakiri tasorintsipankoki

jimonkaatantyaawori ikantakaantaitani, 28 ithomaawakiri Simeón jirika iinchaaniki,
ipaasoonkitanakiri Pawa, ikantzi:
29 Monkaatapaaka Pinkathari okaatzi pishinitakinari,
Pishinitaina iroñaaka nonkami, tima pompiratani powakina.
30 Tima noñaakiri owawisaakotantaniri.
31 Iriitaki potyaantakiri owawisaakotairini atziripaini.
32 Iri kitainkatakoyitairini atziri kaari ajyininkata.
Iri kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri Israel-mirinkaiti.
33 Iyokitzi ikanta ashitariri, ikimakowintziri jiñaantsikowintaitziri Jesús. 34 Ikanta Simeón
itasonkawintakiri, ikantanakiro inaanati Jesús: “Jirika iinchaaniki iri kantakaiyaawoni
jaminaashiwaitantaiyaari ojyiki ajyininka Israel-mirinkaiti, kimiwaitaka imparyaatyi-
imi. Iri kantakaiyaawoni iijatzi jawisakoshiritantaiyaari ojyiki, kimiwaitaka intzina-
gaatyiimi iparyaawitaka. Tima ojyiki inkantaiti: ‘Kaari iroopirori ñaantsi iñaaniyitakari’.
35 Tima jirika iinchaaniki iri oñaagantironi okaatzi inkinkishiritaityaari. (Iro kantzi-
maitacha antawoiti powashiritanatya iiroka kimiwaitakimi jowathagaitatyiimi.)”

36 Ari osaiki iijatzi tsinani iitachari Ana, kamantantaniro inatzi iroori, irishinto
Fanuel icharinitanakari Aser. Antawokipirotaki iroori. Aitsiwitaka oimi owakiraa
omainawotapaaki, 7 osarintsi otsipawitakari oimi. 37 Ikamakira oimi, tzimakotaki
okaatzi 84 osarintsiti. Ari ashi owatziiro osaiki tasorintsipankoki, aakowintawo
kitiijyiri iijatzi tsiniripaiti amana, otziwintakawo iijatzi. 38 Ari opokapaakiri jiroka
tsinani, opaasoonkitapaakiri Pawa. Opoña okinkithatakotanakiri iinchaaniki, irojatzi
ikimantaiyakarini ikaatzi oyaawintawori impinakowintaitiri Jerusalén-jatzi.

Ipiyantaari Nazaret-ki

39 Aritaki jimonkaatakiro okaatzi ikantakaantziri Pinkathari, piyaa Galilea-ki os-
aikira inampi Nazaret. 40 Thaaminta ikanta ikimotatzi iinchaaniki, iikiro jiyaatatzi
ishintsitzi, yotaniri ikanta. Aamaakowinta jowakiri Pawa.

Isaiki Jesús tasorintsipankoki

41 Ari ikantapiintatya osarintsiki ashitariri Jesús jiyaatzi Jerusalén-ki
joimoshirinkiro Anankoryaantsi. 42 Ikanta Jesús aritaki tzimakotaki 12 josarintsiti,
jataiyakini Jerusalén-ki tima iro jamitapiintari joimoshirintya. 43 Aritaki kaataki
joimoshirinkaiyani, piyaiyaani ashitariri, irojatzi isaikanaki Jesús Jerusalén-ki, tii
jiyotzi ashitariri. 44 Iñaajaantaki iiwataki Jesús itsipatanaari ikaataiyini. Aniitaki
apaani kitiijyiri, ari ikowawitaari, josampiwitakari ijyininkapaini ikaatzi jiyaataiyini.
45 Tii jiñiiri, ipiyaa Jerusalén-ki jaminaminatakiri. 46 Mawa kitiijyiri jiñaantaariri
isaiki tasorintsipankoki, ikinkithawaitakaayitziri yotakotzirori Ikantakaantaitani,
josatikaitakiri niyanki, josampiminthatziri. 47 Iyokitzi ikanta jaminaitziri
jiñaitakiri imapiro jiyotanitzi, jakayitakiro kamiitha okaatzi josampitakiriri.
48 Ikanta jiñaapairi ashitariri, iyokitzi jaminapaakiri, okantapaakiri inaanati:
“Notomí, ¿tsikama pinkantinaka? Ojyiki naminaminatakimi notsipatari piwaapati,
antawoiti pominthaawaniintakina”. 49 Ipoña jakanaki irirori, ikantanaki: “¿Iitama
paminaminatantanari? ¿Tiima piyotzi iro kowapirotachari nantiniri ikowakaanari
Ashitanari?” 50 Iro kantacha tii ikimathatziro ashitariri okaatzi ikantakiriri. 51 Jaanairi,
jataiyaini Nazaret-ki. Jantziro maawoni okaatzi jompiratariri iwaapati. Iro kantacha
pampithashiri owakotakiri inaanati.

52 Iikiro ithaamintatya Jesús ikimotatzi, yotani ikanta. Kimpoyaawinta jowiri Pawa.
Ari ikimitsitari iijatzi atziripaini inishironkatani jowiri.

3

Ikamantantziri Juan owiinkaatantaniri
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 Aritaki monkaataka 15 osarintsi ipinkathariwintantzi Tiberio César. Ari iji-
watziri Poncio Pilato janta Judea-ki. Iriima Herodes ijiwatzi Galilea-ki. Iriima Fe-
lipe iririntzi Herodes, ijiwatzi Iturea-ki iijatzi Traconite-ki. Ipoña Lisanias, ijiwatzi
Abilinia-ki. 2 Iriima Anás itsipatakari Caifás ijiwatziri Ompiratasorintsitaari. Aripaiti
iñaanashiritakiri Pawa itomi Zacarías iitachari Juan janta otzishimashiki. 3 Irojatzi
ikinantanakari Juan intatsikironta Jordán, ikinkithatakotziro owiinkaataantsi, ikantzi:
“Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powajyaantairo pantayitziro kaaripirori, ari
impiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaiwitaka”. 4 Tima iro josankinatakiri pairani Isaías
Kamantantaniri, ikantaki:
Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki,
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
5 Onkamiithapathayitai otinkanaayitzi,
Owintiniyitai otzishi.
Tampatzika onkantayitaiya aatsi okaatzi tzipiwitachari,
Mamiripankaa onkantaiya.
6 Ari jiñiiro maawoni atziri tsika ikanta Pawa jowawisaakotantzi.

7 Ikantayitawakiri atziri pokayitaintsiri jowiinkaatya: “Tii pikamiithashiritaiyini
iiroka, pikimitashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi iiro jowasankitaitzimi? 8 Imapirorika
powajyaantairo tsika pikantawita pairani, pinkamiithashiriyitai, pinkimityaawo
pankirintsi kithokitatsiri. Iiro pikantashiriwaitashita: ‘Aña naaka icharinini Abraham,
tii okowapirotzi nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi’. Pinkimi nonkanti: ‘Iiro
pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi jatziritakairo
mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni’. 9 Iirorika pikimitawo pankir-
intsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini,
ompoña jagaitiro intagaitiro”.

10 Ikanta atziripaini josampitanakiri, ikantziri: “¿Iitama nantairi?” 11 Ari jakanakiri,
ikantzi: “Tzimatsirika apiti piithaari, pimpiri apaani kaari otzimimotzi. Tzimat-
sirika powanawo, ari pinkimitaakiro iijatzi”. 12 Ipoña ipokaiyakini kowakotziriri
ijyininka kiriiki ikowi jowiinkaatya, ikantapaakiri: “Pinkathari, ¿iitama nantairi
naaka?” 13 Ikantakiri: “Iiro panaakairo ikantaitakimiri onkaati pikowakotantziri”.
14 Ikanta owayiriiti Roma-jatzi, josampitakiri iijatzi, ikantziri: “Naaka, ¿iitama nan-
tairi?” Jakanakiri, ikantzi: “Iiro pasaryiimatanta, iiro pithiiyakotantzi iijatzi onkantya
paapithatantyaariri atziri tsikarika oitya. Pinkimoshiriwintiri ikaatzi ipinayiitzimiri
iiroka”.

15 Ojyiki atziri aamaakowintakariri Juan, ikantashiritaiyini: “¿Kaarima jirika Cristo?”
16 Ari ikantanakiri Juan maawoni atziri: “Naaka apa nowiinkaatantawo jiñaa. Iro
kantzimaitacha, aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi, nopinkathatsitataikari
naaka. Tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka jimpiratani onkantya nonothopait-
sitantyaariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaantironi jowiinkaatantatyiimiri Tasor-
intsinkantsi, iijatzi paampari. 17 Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro, ompoña
atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro, owakoyitakiro. Ari inkimita-
gairi Awinkathariti iijatzi, jinashiyitaiyaari atziri. Inishironkayitairi inkaati kimisan-
tanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiriwaitzi, intagairi paampariki kaari
tsiwakanitatsiri”.

18 Ojyiki ikaminaantaki Juan ikinkithatakotziniri atziripaini Kamiithari Ñaantsi. 19 Ari
ikimitaakiri iijatzi Herodes pinkatharitatsiri, ikisawitakari, jaakiro Herodías iinawitari

Felipe iririntzi. Tima tzimatsi iijatzi ojyiki pashini kaaripirori jantayitakiri. 20 Iro
owatsipirotakirori jantakiri Herodes jomontyaakaantakiri Juan.

Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Ikanta jowiinkaayitziri Juan ojyiki atziri, ari jowiinkaatakari Jesús
ririori. Jamanaminthaita Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityaami inkiti,
22 iñaitatzi ipokashitakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari shiro.
Ikimaitatzi inkitiki ikantaitanaki: “Iirokataki Notomi nitakopirotani. Owanaa
nokimoshiriwintakimi”.

Ichariniyitari Jesús
(Mt. 1.1-17)

23 Jitantanakawori Jesús jantayitakiri, ari tzimaki 30 josarintsiti. Ikantayiitziri
iri tomintakariri José. Tomintanakariri José jiita Elí, 24 tomintanakariri Elí jiita
Matat, tomintanakariri Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Melqui, tom-
intanakariri Melqui jiita Jana, tomintanakariri Jana jiita José, 25 tomintanakariri José
jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Amós, tomintanakariri Amós jiita Nahum,
tomintanakariri Nahum jiita Esli, tomintanakariri Esli jiita Nagai, 26 tomintanakariri
Nagai jiita Maat, tomintanakariri Maat jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Se-
mei, tomintanakariri Semei jiita José, tomintanakariri José jiita Judá, 27 tomintanakariri
Judá jiita Joana, tomintanakariri Joana jiita Resa, tomintanakariri Resa jiita Zorob-
abel, tomintanakariri Zorobabel jiita Salatiel, tomintanakariri Salatiel jiita Neri,
28 tomintanakariri Neri jiita Melqui, tomintanakariri Melqui jiita Adi, tomintanakariri
Adi jiita Cosam, tomintanakariri Cosam jiita Elmodam, tomintanakariri Elmodam
jiita Er, 29 tomintanakariri Er jiita Josué, tomintanakariri Josué jiita Eliezer, tom-
intanakariri Eliezer jiita Jorim, tomintanakariri Jorim jiita Matat, 30 tomintanakariri
Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Simeón, tomintanakariri Simeón jiita Judá,
tomintanakariri Judá jiita José, tomintanakariri José jiita Jonán, tomintanakariri Jonán
jiita Eliaquim, 31 tomintanakariri Eliaquim jiita Melea, tomintanakariri Melea jiita
Mainán, tomintanakariri Mainán jiita Matata, tomintanakariri Matata jiita Natán,
32 tomintanakariri Natán jiita David, tomintanakariri David jiita Isaí, tomintanakariri
Isaí jiita Obed, tomintanakariri Obed jiita Booz, tomintanakariri Booz jiita Salmón,
tomintanakariri Salmón jiita Naasón, 33 tomintanakariri Naasón jiita Aminadab, tom-
intanakariri Aminadab jiita Aram, tomintanakariri Aram jiita Esrom, tomintanakariri
Esrom jiita Fares, tomintanakariri Fares jiita Judá, 34 tomintanakariri Judá jiita Jacob,
tomintanakariri Jacob jiita Isaac, tomintanakariri Isaac jiita Abraham, tomintanakariri
Abraham jiita Taré, tomintanakariri Taré jiita Nacor, 35 tomintanakariri Nacor jiita
Serug, tomintanakariri Serug jiita Ragau, tomintanakariri Ragau jiita Peleg, tom-
intanakariri Peleg jiita Heber, tomintanakariri Heber jiita Sala, 36 tomintanakariri Sala
jiita Cainán, tomintanakariri Cainán jiita Arfaxad, tomintanakariri Arfaxad jiita Sem,
tomintanakariri Sem jiita Noé, tomintanakariri Noé jiita Lamec, 37 tomintanakariri
Lamec jiita Matusalén, tomintanakariri Matusalén jiita Enoc, tomintanakariri Enoc jiita
Jared, tomintanakariri Jared jiita Mahalaleel, tomintanakariri Mahalaleel jiita Cainán,
38 tomintanakariri Cainán jiita Enós, tomintanakariri Enós jiita Set, tomintanakariri Set
jiita Adán, tomintanakariri Adán iriitaki Pawa.

4

Inkaaripiroshiritaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Ikanta ipiyaa Jesús ipoñagaawo Jordán, isaikashiritantakari Tasorintsinkantsi. Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki. 2 Ari isaikakiri okaatzi 40 kitiijyiri, irojatzi ikowawitantakari kamaari inkaaripiroshiritakairimi. Tima tikaatsi jowaiya janta, owamaimatakiri itajyi. 3 Pokaki kamaari, ikantawitapaakari: “Imapirotatyaarika Itomintzimi Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi, poyaawo”. 4 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri:
Tii apaniro okowityiimotari atziri joyaawo tanta, iro kowapirotajaantachari
ankimisantairo maawoni ikantairi Pawa”.
5 Ipoña kamaari jaanakiri Jesús tonkaariki otzishiki, jookotakiniri okoñaatapaintzi maawoni nampitsi ipinkathariyitzi atziriiti. 6 Ikantziri: “Ari nonkantakaatyaawo impinkathayitaimi maawoni piñaayitakiri, ari nompakimiro iijatzi jowaniinkawo. Tima irootaki jashitakaitakinari naaka maawoni, ari onkantaki nompiri itzimirika nokowiri.
7 Aririka potziirowashitakina pimpinkathatina, maawoni okaatzi piñaakiri, iirokara ashitanaiyaarini”. 8 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri: Ampinkathatiri Awinkathariti Pawa, iri ankimisanti apaniroini”.
9 Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki Jerusalén, isaikakaakiri jinoki otawantoki tasorintsipanko, ikantapairi: “Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta. 10 Tima tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri:
Jotyaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini,
11 Iri thomaawakimini,
Iiro pontajantapaaka mapiki”.
12 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki ikantaitaki pairani:
Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa”.
13 Ikanta kamaari tii ikitsirinkashitari Jesús inkaaripiroshiritakairi, jintainaryaapaintari.

Jitanakari jantayitziri Jesús (Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Ikanta ipiyaa Jesús Galilea-ki, otyaantanakari ishintsinka Tasorintsinkantsi. Othonka ikimakoitanakiri maawoni. 15 Jiyotaantayitaki maawoni tsika japatotapiintaita. Thaaminta ikantawintaitari maawoni.

Ipiyaa Jesús Nazaret (Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Ikanta Jesús piyaa inampiki Nazaret tsika jantaritaki. Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, jataki Jesús japatotapiintaita, tima iro jamitapiintakari irirori. Ari ikatziyanakari iñaanatiro osankinarintsi. 17 Ipayiitakiri josankinari Kamantantaniri Isaías-ni. Ikanta japinairyaakiro osankinarintsi, iñaatziiro josankinaitakiro, kantatsiri:
18 Isaikantana naaka Itasorinka Awinkathariti,
Tima iri saipatziitotakinari okantantari nokinkithatakotainiri ashironkainkari Kamiithari Ñaantsi.
Irijatzi otyaantakinari nowawisaakoyitairi okantzimoniintashiriwaitari.
Nonkamantayitairi jaakaantaitziri tsika inkantaiya jookakaawintaitziri.
Impoña naminakaayitairi kaari aminatsiri,
Nosaikakaashiwaitaiyaari ikaatzi jompirayiitari.
19 Nokinkithatakoyitairo tsikapaiti jaapatziyantai Awinkathariti.
20 Ipoña japinaitanairo Jesús osankinarintsi, ipanairi kinkithatakaantapiintatsiri, saikanaki. Iyokitzi ikanta jaminanaki maawoni atziri ikaatzi saikaintsiri japatotapiintaita. 21 Ari jitanakawo ikantanakiri: “Imonkaatzimoyitakimi iroñaaka jiroka osankinarintsi okaatzi pikimakiri”. 22 Iyokitzi ikanta jaminaitanakiri Jesús, tima kamiitha okanta ikinkithatakoyitziri. Ojyiki kinkithatakoyitanakiriri kamiithaini. Ikantayiitzi

iijatzi: “¿Kaarima jirika itomi José?” 23 Irojatzi ikantantanakariri: “Kimitaka ari pinkantakina: ‘Incha aawintantzinkari paawintya iiroka. Tima ojyiki nokimakowintakimi pantayitakiri Capernaum, incha pantapairo iijatzi pinampiki’ ”. 24 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Imapirotatya nonkantimiri, ‘jashi jowatziiro kamantantaniri tii ipinkathaitziri inampiki tsika isaikayitzi ijyininka’. 25 Tima imapirotya jiroka, pairani iinta isaikawitani Elías, tii omparyaagairanki inkani Israel-ki anaaniintanakiro mawa osarintsi, antawoiti itajyaaniintaitaki. Ojyiki kamatsiri oimi tzimawitachari janta,* 26 iro kantzimaitacha, tii jotyaantaitziri Elías-ni jiyaatashitiro kamatsiri oimi, apa jotyaantaitakiri nampitsiki Sarepta saikatsiri Sidón-ki, osaikiranki tsinani kamatsiri oimi kaari ijyininkata. 27 Ari okimitakari iijatzi iinta isaikawita Kamantantaniri Eliseo, tzimawitacharanki Israel-ki ojyiki mantsiyari pathaawaitatsiri. Iro kantzimaitacha tii jotyaantaitziri Eliseo joshinchagai apaani, apa jotyaantaitakiri isaiki Naamán kaari ijyininkata poñaachari nampitsiki Siria, joshinchagairi”. 28 Ikanta ikimaiyakini ikaatzi saikaintsiri japatotapiintaita, antawoiti ikisaiyanakani. 29 Ikatziyaiyanakani, jagaitanakiri Jesús iwiyaathapita nampitsi, ikinakagaitanakiri tsika osaiki impiita jotziryaitirimi. 30 Iro kantzimaitacha Jesús, ishiyapithatanakari josatikantanakari niyankiniki, jatai.

Atziri piyarishitatsiri (Mr. 1.21-28)

31 Ikanta Jesús oirinkanaa nampitsiki Capernaum saikatsiri Galilea. Jiyotaantayitapai kitiijyiriki jimakoryaantaitari. 32 Tima tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, iyokitzi ikanta atziriiti. 33 Okanta janta tsika japatotapiintaita, ari isaikakiri atziri piyashiritatsiri, kaimanaki shintsiini irirori, 34 ikantzi: “Piñaashitina Jesús Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka iirokataki itasorintsiti Pawa. Iro pipokantari jaka papirotaiyinani”. 35 Ikisanakiri Jesús, ikantanakiri: “¡Pimairiti piyari, piyaatai! Tyaanaki atziri jintainaryaanakari iwiyariti, tii jomantsiyiimaitari”. 36 Iyokitzi ikantaiyanakani, ikantawakaiyani: “¿Iitatyaakama jirika? Joitsinampairi jomishiyiri piyari jiñaashinchiinkatakiri”. 37 Ari ithonka ikimakoyiitanakiri Jesús maawoni nampitsiki okaatzi saikatsiri janta.

Jesús joshinchagairo riyoti Pedro (Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Ipoña ishitowanaki Jesús japatotapiintaita, tyaapaaki ipankoki Simón. Okanta iroori riyoti Simón, imatakiro antawoiti saawakitaantsi. Ikowakoitakiri Jesús joshinchaapairo. 39 Joiyotashitanakawo omaryaaka, kimiwaitaka iñaashinchiinkatatyiiromi saawakitaantsi. Kaatakotanaki osaawawita, piriintanaka aminayitawakiniri oitarika ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyaripaini (Mt. 8.16-17; Mr. 1.31-34)

40 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús ojyiki atziri kantashiwaiyitachari imantsiyari. Ikanta iñaawakiri Jesús, apa jotirotantawakari kapichiini jako, shintsiyitanai. 41 Ojyiki jomishitowitakiri iijatzi iwiyariti, antawoiti ikaimayitzi piyari, ikantzi: “¡Itomi Pawa pinatzi!” Iro kantzimaitacha Jesús, ikisayitakiri piyari, tii ishinitziri iñaawaiti, tima jiyotzi irirori piyari iriitaki Cristo.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki (Mr. 1.35-39)

42 Okanta okitiijyitamanai, ananinkanaki Jesús apaniroini ikinanaki otzishimashiki. Ojyiki aminaminatairiri tsikarika ikinaki. Ikanta jiñiitairi tsika isaiki, tii ishiniitziri jiyaatai. 43 Irojatzi ikantantanakari Jesús: “Ontzimatyii inkimaitiro iijatzi pashiniki

* **4:25** Kantakotachari jaka ‘anaaniintanakiro mawa osarintsi’ irojatzi ikantaitziri mawa osarintsi ipoña awisaniintaki 6 kashiri.

nampitsi Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri ipinkathariwintantai Pawa. Tima irootaki nopokantakari naaka jaka”. 44 Iikiro jiyaatakaanakitziiro Jesús ikinkithatanaki pankotsiitiki japatotapiintaita okaatzi saikatsiri Galilea-ki.

5

Kaari jiñaitapiintzi shiryaataantsi
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

1 Okanta kitiijyiri, isaiki Jesús inkaarithapiyaaki Genesaret. Jawitsinaimatakiri atziri ikaatzi piyowintakariri ikimisantziro iñaani Pawa. 2 Ari jiñaaki Jesús apiti pitotsi opiryaatakotaki opaayaaki. Tikaatsi otitantyaawoni, tima ikiwaiyatziironi ishiryaaminto. 3 Otitapaaka Jesús pitotsiki. Tima iri ashitawori Simón jiroka pitotsi, ikantakiri jotyaantiro kapichiini niyanki. Ari isaikantanakawo Jesús pitotsi, jitanaawo jiyotaayitanairi atziri. 4 Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, ikantzi: “Simón, paanakiro pipito niyanki inkaari, ari pishiryaatiri”. 5 Ari jakanaki Simón, ikantzi: “Ari noshiryaawitaka tsiniripaiti, tikaatsi nayiri. Iiroka kantanari, aritaki nimatakiro”. 6 Jimatakiro ishiryaatzi, jaaki ojyiki shima, irootaki onthatyiimatimi ishiryaaminto. 7 Ikaimawakotairi itsipatapiintari ishiryaatapiintzi jimitakotiri. Ikanta jiyaatashitanakiri, ikinakotaiyakini pashiniki pitotsi, ijaikitakiro apitiroiti, iroowitainchami intsitsiyakotaiyini. 8 Ikanta jiñaakiro Simón Pedro awisaintsiri, jotziirowashitanakari Jesús, ikantanakiri: “Pintainkapithatina pinkatharí, kaaripiroshiriri ninatzi naaka”. 9 Tima antawoiti ithaawanaki Simón jiñaaki jaaki ojyiki shima. Ari ikimitakari iijatzi maawoni itsipataiyarini. 10 Jimatsitanakawo Jacobo iijatzi Juan, itomipaini Zebedeo, tima iri itsipatakari Simón. Iro kantzimaitacha Jesús ikantanakiri Simón: “Iiro pithaawashiwaita, onkimitaiyaawo iroñaaka iriimi atziri noshiryaatakagaimiri”. 11 Ikanta jaatakotaiyapaani, jookawintanakiro maawoni, joyaataiyanakirini Jesús.

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Okanta pashini kitiijyiri jariitaka Jesús nampitsiki, ari ipokakiri imatziri pathaawontsi. Ikanta jiñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari, ikantapaakiri: “Pinkatharí, pikowirika, poshinchagaina”. 13 Ipoña jakotanaki Jesús, jantantakari kapichiini jako, ikantziri: “Nokowi, pishintsitai”. Ishitakotanaki ipathaawita. 14 Ari ikantziri: “Tii nokowi pinkinkithatakotina. Apatziro powanakiro piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatiro josankinatakiri Moisés-ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, onkantya jiyotantaityaari shintsitaimi”. 15 Iro kantzimaitacha ikimakoyiitanakiri intaina Jesús. Ojyiki atziri piyowintakariri ikimisantziri. Ikowaiyini joshinchaayitainiri iijatzi imantsiyaritipaini. 16 Iro kantacha Jesús joshitaapiintaka irirori otzishimashiki, ari jamanari.

Joshinchagairi Jesús kisopookiri
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Okanta pashini kitiijyiri jiyotaantzi Jesús, ari isaikaiyakini Fariseo itsipayitakari Yotzinkariiti, poñaayitachari nampitsiki Galilea, Judea, iijatzi Jerusalén-ki. Tima otyaantakari Jesús ishintsinka Awinkathariti, kantatsi joshinchaayitiri mantsiyari. 18 Ipoña jariitaiyapaakani atziri jinatakotakiri shitashintsiki apaani kisopookiri. Ikowawitaiyakani intyaakaapaakirimi pankotsiki, jomaryaakotirimi isaikaki Jesús. 19 Tii okantatzi intyaakairi, tima ojyiki atziri piyotaincha. Jatiitakaanakiri jinoki pankotsiki, jimoontakiro pankotsi, jowayiitakotakiri mantsiyari josatikantanakari piyowintakariri Jesús. 20 Ikanta Jesús jiyotakoshiritawakiri ojyiki jawintaakari, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantziri: “Ajyininká, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka”. 21 Ikanta

ikimawaki Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, ikantashiritaiyanakini: “Ithainkatziiri Pawa jirikawí. Tima tikaatsi kantironi impiyakotantiro kaaripirori, apaniroini ikantakaawo Pawa”. 22 Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakotakiri, ari josampitziri: “¿Iitama pikinkishiriwaitashitantari? 23 ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: ‘Ipiyaakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka?’ Irooma pikowiri nonkantiri: ‘Pinkatziyi, piyaatai’. 24 Iroñaaka piyotiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi kaaripiroshiriwitachari”. Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: “Pinkatziyi, paanairo pishitashi, piyaatai”. 25 Piriintanaka kisopookiri, jaanairo ishitashi jomaryaantawitari. Iñaitawairi jiyaatai ipankoki, kimoshiri ikantawintanakari Pawa. 26 maawoni atziripaini iyokitzi ikantaiyanakani, ikimoshiriwintanakiri iriroriiti Pawa. Ithaawankakiini ikantaiyini: “Tii añaapiintziro kimityaawoni jiroka”.

Jaantaitanakariri Leví (Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Ikanta ishitowanai Jesús, jiñaapaakiri iitachari Leví isaiki irirori ikowakotziri kiriiki ijyininka, ikantapaakiri: “Poyaatina”. 28 Katziyanaka Leví, jookanakiro maawoni, joyaatanakiri.

29 Ipoñaashitaka Leví, jaanakiri Jesús joimoshirintya ipankoki itsipataanakari jiyotaani. Ari jiyaatsitakari iijatzi ojyiki kowakotziriri kiriiki ijyininka, ojyiki jatayitaintsiri pashini. Ari ikaataiyakini jowaiyani. 30 Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, jiñaanaminthatakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: “¿Iitama pitsipatantariri powaiyani kaaripiroshiriri, kowakotziriri kiriiki ijyininka?” 31 Ipoña jakanaki Jesús irirori, ikantanakiri: “Aririka imantsiyati atziri, ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi inkowi irirori. 32 Tii apa nompokashitiri kamiithashiriri naaka nonkaimashiriyitairi, aña nopokashitatziiri kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo kaaripirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita (Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

33 Ipoña josampiitakiri Jesús, ikantaitziri: “¿Iitama kaari itziwintanta piyotaani? Iriima jashi Juan, ipoña jashi Fariseo-paini, owanaa itziwintapiintaiyani irirori, jamanaiyani iijatzi. Noñiiri piyotaani iiroka, tii itziwintanita, owawaiyitacha, irawaitatsi imiri”. 34 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿arima jowashiriniintaitatya? 35 Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri iimintaitari, aripaiti intziwintaitya”.* 36 Ipoña jojyakaawintanakiniri Jesús, ikantziri: “Apaani paijatori ikithaataitari, aririkami jowapatankaitantyaawo osapi owakiraari, ari imapirotanatya osagaanaki aririka amithatanatya owakiraari. Tii okamiithapirotakairo paijatori ikithaataitari jowapatankaitantyaawomi owakiraari. 37 Tii inkamiithati iijatzi paijatori mishinantsinaki jowantayiityaawo iiryaatatsiri imiritaitari. Aririka jowantayiitatyaawo, ari isanaryaanaki, apaawaitashitanatya imiritaitari, iijatzi inkimitatya mishinantsinaki irirori. 38 Iri kamiithatatsi owakiraari mishinantsinaki jowantayiityaawo iiryaari imiriitari. Iro iiro japaawaitanta apitiroiti. 39 Ikaatzi amitawori imiritawo poitatsiri, iiro jamitaawo imiritaiyaawo iiryaari. Inkantapiinti: ‘Iro kamiithatatsi amirityaawo poiri’ ”.

6

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

* **5:35** Iriitaki Jesús ojyakaawintachari jaka. Iriitaki kimitakariri jaawakaayita atziri. Kantakotachari iijatzi jaka, aririka jaayiitakiri iimintaitari, irijatzi kantakotacha aririka jowamaayitakiri, ojyiki jowashiriwaitanatya jiyotaanipaini.

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús pankirintsimashiki. Ikanta jiyotaanipaini joyiikitanaki okithoki, jamirokakitakiro onkini joyaawo. 2 Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri ikantziri: "¿Iitama poyiikitantawori? ¿Tiima piyotzi tii oshinitaantsitzi kitiijyiriki jimakoryaantaitari?" 3 Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: "¿Tiima piñaanatakotziri iiroka ikanta pairani David-ni itsipayitakari ikaataiyini owamaimawitantakariri itajyi? 4 Ityaaki tasorintsipankoki, jaakiro tasorintsitanta, jowakawo irirori, ipayitakiri iijatzi ikaatzi itsipayitakari. Tima tii oshinitaantsiwita jowaityaawo, apa jowapiintayitawo Ompiratasorintsitaari". 5 Ipoña ikantaki iijatzi: "Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi irirori, janairo jiroka kitiijyiri".

Atziri kisowakori (Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Okanta pashini kitiijyiri jimakoryaantaitari, ityaaki Jesús japatotapiintaita, jiyotaantapai iijatzi. Ari isaikakiri atziri kisowakotatsiri jakopiroriki. 7 Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, aamaani jowakiri Jesús jiñiiri aririka joshinchagairi mantsiyari kitiijyiriki jimakoryaantaitari, onkantantyaari inkantakotiri. 8 Iro kantzimaitacha Jesús, jiyotaki irirori iita ikinkishiriyitakari. Ikaimakiri atziri kisowakori, ikantziri: "Pimpoki, posatitya niyanki". Pokapaaki kisowakori, ikatziyapaaka. 9 Ipoña ikantzi Jesús: "Tzimatsi nosampitaiyimini: ¿Otzimikama shinitaantsitatsiri antiri kitiijyiri jimakoryaantaitari? ¿Tiima okantzi anishironkatanti, irooma kamiithatatsi owamaanti? ¿Iiroma okantzi antiro kamiithari, irooma kamiithatatsi ankaaripirowaiti?" 10 Ikimpoyaanakiri piyowintakariri, ipoña jiñaanatanakiri mantsiyari, ikantziri: "Pinthaaryaawakotai". Matanaka, akotsitanai kamiitha. 11 Iro kantzimaitacha jirikapaini, antawoiti ikisaiyanakani. Ikinkithawaitaiyakini tsika inkantiri Jesús.

Jiyoshiitaki Jesús 12 Jotyaantapirotani (Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Ipoña itonkaanaki otzishiki jamañaari Pawa. Ari jaakowintakawo maawoni tsiniripaiti jamana. 13 Okanta okitiijyitamanai, japatotakiri maawoni jiyotaani. Ari jiyoyaaki ikaatzi 12, iriitaki jiiyitakiri Otyaantapiroriiti. 14 Jirika ikaatzi jiyoyaakiri: Simón, iri jiitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés iririntzi Simón. Ipoñaapaaka Jacobo itsipataakiri Juan, Felipe, Bartolomé, 15 Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo. Ipoñaapaaka Simón jiitaitziri kisakowintantaniri, 16 ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo. Ipoñaapaaka iijatzi Judas Iscariote, pithokashitaiyaarini paata.

Ikinkithatakairi Jesús ojyiki atziri (Mt. 4.23-25)

17 Ipoña joirinkaiyaani Jesús itsipataari jiyotaani. Ari isaikaiyapaakini owintinipathatzi. Ojyiki atziri piyowintapaakariri, Judea-jatzi, Jerusalén-jatzi, Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Ipokaiyakini jirikapaini inkimiro ikinkithatakotziri Jesús, ikowaiyatziini iijatzi joshinchaayitairi imantsiyaritipaini. 18 Tima ikaatzi piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi. 19 Ikowaiyakini atziri jantantawatyaari kapichiini jako, tima otzimimotziri Jesús itasorinka, joshinchaayitakiri maawoni.

Ikinkithatakoitziri kimoshiritaatsini iijatzi ashironkaachani (Mt. 5.1-12)

20 Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri jiyotaani, ikantziri: "Kimoshiri pinkantaiya ashironkainkari, tima iirokataki ñagaironi impinkathariwintantai Pawa.

21 Kimoshiri pinkantaiya piñaawitawo iroñaaka pitajyaaniintawaitzi, tima irootaintsi piñiiro pinkimaniintaiya. Kimoshiri pinkantaiya piñaayiwitawo piraaniintawaita iroñaaka, tima irootaintsi piñiiro pishirontawaitaiya.

22 Kimoshiri pinkantaiya onkantawitatya piñaawitawo iroñaaka inkisaniintayiitimi,
jookathaitimi, inkawiyawaitaitimi, imanintawaitaitimi, okantakaantziro poshiritaari
Itomi Atziri. 23 Thaaminta pinkantayitaiya, pinkimoshiriyitai, tima Pawa pinayitaimini
inkitiki. Pinkinkishiritakotyaawo tsika ikantayiitakiri pairani itayitakawori Kaman-
tantaniri, irootaki awijyimotimini iijatzi iiroka iroñaaka.
24 ¡Inkantamachiitiri ajyaagantzinkariiti! Tima aritaki iñaayitakiro iroñaaka inintaawaiy-
itaka.
25 ¡Inkantamachiitiri ikaatzi ñiirori iroñaaka ikimaniintayita! Tima ari iñiiro paata ririori
intajyaaniintai. ¡Inkantamachiitiri ikaatzi ñaayitzirori iroñaaka ishirontawaita! Ari iñiiro
paata inkimaatsiwaitaiya, ari jiraawaitaiyaari iijatzi.
26 ¡Inkantamachiitiri ikaatzi jasagaawintaitari iroñaaka! Tima ari ikimitaawiitakari
pairani kimitakowitariri Kamantantaniriiti”.

Pitakotyaari kisaniintayitzimiri (Mt. 5.38-48; 7.12)

27 “Iro kantzimaitacha pinkimi nokantzi naaka: Pitakotaiyaari ikaatzi kisaniintayitz-
imiri, paapatziyaiyaari. 28 Iiro pipiyatari kijyimawaitzimiri. Pamanakoyitaiyaari thi-
iyakowintzimiri. 29 Aririka impajaitimi kajyitapooki, pishinityaari japitiroryaapootimi
impajatimi. Aririka inkowaiti jagaitiro piithaari posaawantapiintari, pishinitiniri
jaanakiro pikithaatakari iijatzi. 30 Aririka inkantayiitimi: ‘Pimpina’, kamiithatatsi
pimpimantaniti. Aririka jayitaitimiro pashitari, kamiithatatsi iiro pikiñaanikowintziro.
31 Pikowirika jitakoyiitimi, pitawatyaawo iiroka pitakotantya.
32 Iriirika pitakotashitatya ikaatzi itakoyitzimiri iiroka, ¿Kamiithatakima jiroka?
Aña tii, tima iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri. 33 Iriirika paapatziyashitatyaari
ikaatzi aapatziyimiri iiroka ¿Kamiithatakima jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintakiri
kaaripiroshiriri. 34 Aririka inkantaitimi: ‘Pimpawakinawo, ari noipiyaimi’, impoña
pimpawakiri tima piyotzi ari jimataimi iiroka paata. ¿Kamiithatakima jiroka? Aña
tii, tima iro jimatapiintziri kaaripiroshiriri. 35 Pitakoyitaiyaari iiroka kisayitzimiri,
iiro pipiyatari. Pimpimantaniti aririka inkamitayiitimi, iiro poyaawinta jimayitaimi
iiroka. Antawoiti impinayitaimi, itomitaimi Jinokijatzi. Imapiro jitakoyitakari ririori
maawoni kaaripiroshiripaini. 36 Ikimita Ashitairi jitakotanta, ari pinkimitanaiyaari
iiroka”.

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi (Mt. 7.1-5)

37 “Iiro pookimotantzi, jimaitzimikari iiroka paata. Iiro piyakowintantzi, ji-
maitzimikari iiroka paata. Aririka pimpiyakotanti, ari jimayiitaimi iiroka paata.
38 Pimpimantanitai, tima ari jimayiitaimi iiroka paata, janaakaayitaimiro iiroka okaatzi
pipimantakiri. Tzimatsirika pantakiri, ari inkimiyiitaimi paata iiroka”.
39 Ipoña jojyakaawintanakiniri Jesús, ikantzi: “¿Kantatsima inkathatawakaiya kaari
aminatsini? ¿Tiima ari imparyaaki apitiroiti omoonakiki? 40 Tii iñaitzi apaani iiniro
jiyotaitziri janaakotiri yotairiri. Irooma paata aririka jiyotaapiroitakiri ari inkim-
itaiyaari yotairiri pairani. 41 ¿Iitama pikowantari pamininiri pashini tyaakitachari
jokiki? Pitawatyaawo iiroka paawairo antawo inchapitoki tyaakitakimiri. 42 Tima
iiro okantzi pinkantiri pijyininka: ‘Pimpoki, nayimiro tyaakitakimiri pokiki’. Aña tzi-
mataitatsi pokiki iiroka antawo inchapitoki tyaakitakimiri. ¡Thiiyinkarí! Pitawaiyaawo
paawairo iiroka tyaakitakimiri pokiki, inkini pamininiri pijyininka tyaakitainchari
kapichiini jokiki”.

Ari jiyoitzirori onkithokitanakirika (Mt. 7.15-20)

43 “Inchato saankanatatsiri ojyooki, tii iñaitziro onkaaripiroti okithoki. Irooma inchato sampiyashitatsiri, tii kamiithaini iñaitiro onkithokiti. 44 Tima okaatzi kamiithayitatsiri chochoki, tii okamiithawaitashita apaniroini, añа iro kantakaawori owaato okamiithatzi iroori. ¿Añiiroma higo onkithokitantyaawo owaato kitochii? ¿Kantatsima uva okithokitantawo kitochii iijatzi? 45 Ari ikimiyitanaari kamiithashiriri ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okamiithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiriri tii ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri. Tima okaatzi ikinkishiriyitari, irootaki iñaaniyitari iijatzi”.

Ikinkithatakoitziri apiti owatzikirori ipanko (Mt. 7.24-29)

46 “¿Iitama ikantantayiitanari: ‘Pinkatharí, pinkatharí?’ Tiimaita jantaitanawo okaatzi nokantayitziri. 47 Tzimayitatsi matanairori okaatzi nokantayitziri. Jiroka ikimiyitanaari: 48 Ikimitakari atziri witsikatsiri ipanko, ikiyashitakiro itzinkami okisopathatzi kipatsi, jowatzikakiro. Opoña opokaki antawoiti amaani, ookantapaakawo shintsiini pankotsi, tii iiwokiro. Tima jowatzikaitakitziiro kamiithaini okisopathatzi kipatsi. 49 Iriima piyakotzirori nokantayitziriri, kaari antanaironi. Ikimitakari atziri witsikawitachari ipanko, tiimaita ikiyashitziro inthomainta. Okanta opokaki antawoiti amaani, ookantapaakawo shintsiini, tyaanaki. Tii jiñaitairo”.

7

Joshinchagairi Jesús jotzikatani ijiwari owayiriiti (Mt. 8.5-13)

1 Aritaki ithonkanakiro Jesús ikinkithatakairi atziripaini, jatai nampitsiki Capernaum. 2 Ikanta imantsiyataki jitakopirotani jotzikatani ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, irootaintsi inkamimi. 3 Ari ikimakowintakiri Jesús, jotyaantaki jantarikipiroti Judá-mirinkaiti, inkaimiri Jesús, joshinchagairiita jotzikatani. 4 Ikanta jiyaatashitakiri Jesús, ikantapaakiri: “Okowapirotatya pimitakotiri ijiwari owayiriiti, 5 tima jaapatziyapiintakina, jiwitsikakina pankotsi tsika napatotapiinta”. 6 Ikanta Jesús, joyaatanakiri. Iro jariitantyaarimi ipankoki, itonkiyotakari ijyininkathori ijiwari owayiri, iriitaki pashini jotyaantakiri, ikantapaakiri ririrori: “Jesús, ikantakaantzimi jiwari, ikantzi: ‘Kaaripirori ninatzi naaka, iiro pityaapankotana.* 7 Irootaki kaari niyaatashitantzimi noñiimi naaka. Apa nokowi piñaani pinkantakaantawakiri nompiratani, aritaki ishintsitai. 8 Tima tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiri nompiratari naaka. Aririka nonkantiri: “Piyaati”, aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti pashini: “Pimpoki”, aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nonampiri: “Pantiro jiroka”, jimatziro jantziro’ ”. 9 Ikimawakiri Jesús, iyokitzi ikantanaka, ikantanakiri itsipatakari: “Iriitaki matakirori jirika ikimisantzi, tii itzimi jaka Israel-ki ajyininka kimityaarini jirika. Imapiro”. 10 Ikanta ipiyaiyani pankotsiki jotyaantaitakiri, iñaapaatziiri jotzikatani, shintsitai imantsiyawita.

Jañaakagairi Jesús iintsiti kamatsiri oimi

11 Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Naín, iri itsipayitaka jiyotaani. Ojyiki iijatzi atziripaini. 12 Iro jariitzimataka nampitsiki, itonkiyotakotantaka jagaitziri kaminkari inkitaitiri, apintzi jinatzi otomitari tsinani kamatsiri oimi. Ojyiki atziri oyaatakirori jiroka tsinani. 13 Ikanta Jesús iñaawakiro tsinani, antawoiti jitakoshiritanakawo. Ikantziro: “Aritapaaki piraawaitaka”. 14 Ipokapaaki okaakiini, jotirotapaakiro jowantaitakariri. Katziyaiyapaakani natakotziriri. Ikantzi Jesús: “Iwankarí, iiroka noñaanatzi, pimpiriintai”. 15 Piriintanaa kamawitainchari ñaawaitanai.

* **7:6** Jirika ijiwari owayiri kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri kaari ijyininkata.

Ikathatanairi Jesús irojatzi inaanatiki. 16 Antawoiti ithaawaiyanakini ikaatzi ñaakiriri.
Ikimoshiriwintanakiri Pawa, ikantaiyanakini: “Pokataiki ñaapirori Kamantantaniri”.
Ipoña ikantaiyini iijatzi: “Pokataiki Pawa iri nishironkayitaini aaka”. 17 Ithonka
ikimakoyiitanakiro jantakiri Jesús maawoni Judea-ki, iijatzi pashiniki nampitsi okaatzi
saikanampitatsiri janta.

Jotyaantakiri Juan jiyotaani (Mt. 11.2-19)

18 Ikanta Juan ikimaki irirori okaatzi awisaintsiri, ikamantakiri jiyotaanipaini. Ari
jiyoshiitaki apiti jiyotaani, 19 jotyaantakiri josampitiri Jesús, inkantiri: “¿Iirokama ji-
itaitziri ‘Pokatsini?’ Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini naamaiyaari?” 20 Ikanta
ipokaiyakini, iñaapaakiri Jesús, ikantapaakiri: “Jotyaantakina Juan owiinkaatantaniri
nosampitimi: ¿Iirokama jiitaitzi ‘Pokatsini?’ Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini
naamaiyaari?” 21 Tima iikiro joshinchaayitatzi Jesús kantawaiyitachari mantsiyari,
ikaatzi piyarishiritatsiri, jokiryaakaayitai ojyiki kaari aminatsini iijatzi. 22 Irojatzi ikan-
tantanakariri pokaintsiri: “Aririka piyaatai, pinkamantapairi Juan maawoni okaatzi
piñaayitakiri iiroka nantakiri, okaatzi pikimakinari iijatzi. Tima naminakaayitairi
kaari aminatsini, naniitakaayitairi kisopookiri, nokimakaayitairi ashikimpitari, nosh-
inchaayitairi imatziri pathaawontsi, nañaakaayitairi kaminkari, nokinkithatakoyitainiri
ashironkainkari Kamiithari Ñaantsi. 23 Irootaki inkimoshiritantaiyaari inkaati kaari
kisoshiriwintainani”.

24 Ikanta ipiyaiyanaani jotyaantani Juan, josampitanakiri Jesús ikaatzi apatow-
intakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantziri: “¿Iitama pikinkishiritakotariri piñaakiri
chapinki janta otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki apaani kimitawori sawoo ojyiwa-
tonkitakaawo tampiya okantakaantziro tii ithaamintashirita? 25 ¿Piñaakirima jowani-
inkatya ikithaataka? Tima maawoni ikaatzi nintaawaitachari, owaniinkapirowait-
achari ikithaata, isaikapankotziri pinkatharintsi. 26 Aña iro piyaatashitantakariri
piyotaiyakini Kamantantaniri jinatzi. Tima jimapirotatziiro irirori janaakiri Kaman-
tantaniripaini. 27 Iriitaki josankinatakoyiitaki pairani, iñaanatziri Pawa itomi, ikantzi:

Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi,
Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.

28 Nokantzi naaka: Atziriiti ikaatzi tzimawitainchari, tikaatsi apaani Kamantantaniri
anairini jiyotanitakari Juan. Iro kantzimaitacha inkaati ipinkathariwintairi Pawa inki-
tiki, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi irirori Juan”. 29 Jirika atziriiti jowiinkaay-
itakiri Juan itsipataakiri kowakoyitziriri ijyininka kiriiki, jiyotanairi tampatzikashiriri
jinatzi Pawa. 30 Iriima Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti tii jishinita jowiinkaayitiri
Juan, ari japaatziro okaatzi jantzimotantiri Pawa.

31 Ipoña ikantzi Pinkathari Jesús: “¿Iitama nonkimitakaantiriri jirikaiti?
32 Nonkimitakaantiri owajyaantawairintzi iintsi aririka jojyakaantawaiti ikaatzi
jiryaanitaiyini, inkantawakaiyaani: ‘Thami ajyowiwaiti amajyiitantyaari’. Iiromaita
ikowi. Impoña inkantawitya iijatzi: ‘Incha amampaawaitya owashiritantyaari’.
Iiro ikowimaita iijatzi. 33 Iro jimayitakiri jirikaiti. Jiñaawitakari Juan, itzitapaakawo
irirori owanawontsi, tii jimiritawo kachori, iro kantzimaitacha ikantakotaiyakirini:
‘Ipiyarishiritatzi’. 34 Ipoña ipokaki Itomi Atziri, tii itziwaitapaakawo irirori
owanawontsi, imiritawo kachori. Ikantakotaiyakiri: ‘Kaaripirori jinatzi, niyawairintzi
jinatzi, shinkiryaantzi, jaapatziyari kowakotziriri kiriiki ijyininka, jaapatziyari iijatzi
kaaripiroshiriri’. 35 Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyoitairi paata imapiro
jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awisayitaatsini”.

Jariitari Jesús Fariseo iitachari Simón

36 Ikanta Fariseo jaanakiri Jesús jowakaiyaari. Ariitaiyakani ipankoki, saikapaaki
Jesús jowapiintaita. 37 Okanta apaani kaaripiroshiriri tsinani nampitawori janta,
okimakowintakiri Jesús ipokaki ipankoki Fariseo jowaiyaani, jataki iroori aakotanaki
kasankaari owantawo onaki jiwitsikaitziro mapinaki.† 38 Okatziyimotapaakari
iitzikontaki Jesús, iraimotapaakari. Othaatanaka oyaaki okiki ajyitakiri iitziki, ojyi-
tantzimaitari oishi. Ipoña onintaakiiwaitanakiri, osaitantanakari kasankaari. 39 Ikanta
jirika Fariseo amakiriri Jesús, ikantashiritanaki: "Imapirotatyiirimi jirika ikamantanir-
itzi, ari jiyotakiromi tsika okantawaita jiroka tsinani otirotakiriri, tima kaaripiroshiri
inatzi". 40 Ipoña Jesús ikantanakiri Fariseo: "Simón, tzimatsi nokowiri nonkantimiri".
Ari ikantzi: "Incha pinkantinawo yotaanarí". 41 Ipoña ikantzi: "Apaani atziri, ipakiri
iiriikiti pashini apiti atziri. Apaani ipaki 500 kiriiki, iriima pashini ipakiri 50.‡
42 Okanta osamanitaki, tii okantzi jirika apiti atziri joipiyairi kiriiki, ipiyakoitairi
jiriiwitani apitiroiti. Incha pinkantina, ¿Itzimikama itakopirotantachani?" 43 Ikantzi
Simón: "Nokantzi naaka iri itakopirotantacha atziri ipiyakopiroitakiri jiriiwitani". Ari
ikantzi Jesús: "Ari pimatakiro pikantakiri". 44 Jaminanakiro Jesús osaikaki tsinani,
ikantziri Simón: "¿Piñaakiro antakiri jiroka tsinani? Notyaapankotakimi iiroka, tiimaita
pipana jiñaa nonkiwakiitapaatyaari. Irooma jiroka tsinani, okiwakiitantakinawo oy-
aaki shitowanaintsiri okiki, opoña ojyitantakinawo oishi. 45 Tii pinintapootawakina
piwithatawakina iiroka, irooma jiroka tsinani ojyiki onintaakiitakina. 46 Tii pisaipatzi-
itotantinari iiroka yiinkantsi pimpinkathatina, irooma jiroka tsinani, osaitantakinawo
kasankaari noitziki. 47 Ojyiki okaaripiroshiriwitaka jiroka tsinani, ipiyakoitainiro
tima ojyiki itakotakina. Iriima tsika itzimi ipiyakoitziri kapichiini, kapichiini ji-
takotanta". 48 Ipoña ikantanakiro tsinani: "Ipiyakoitaimiro okaatzi pikaaripiroshiri-
witaka". 49 Ikantaiyanakini ikaatzi itsipataiyarini: "¿Iitatyaama jirika imatantyaawori
impiyakotantiro kaaripirori?" 50 Iikiro Jesús ikantanakitziiro tsinani: "Piyaatai kami-
itha, tima iro pawisakoshiritantaari pikimisantanai".

8

Tsinani imitakoyitakiriri Jesús

1 Ikanta Jesús itsipayitakari 12 jiyotaani, ithonkakiro nampitsi ikinkithataki,
ikinkithatakotakiri Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai. 2 Ari itsipatakawo
iijatzi tsinaniiti okaatzi joshinchaayitairi opiyarishiriwitaka, iijatzi okaatzi
mantsiyawitachari. Jiroka okaatzi oyaatakiriri: María jiiyiitziri iijatzi Magdala-jato
ñiiriri ikaatzi 7 piyari, 3 opoñaapaaka Juana iina Chuza jompiratani Herodes, opoñaapaaka
Susana. Ari itsipatakawo iijatzi pashinipaini tsinani okaatzi papiintakiriri kiriiki Jesús.

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mt. 13.1-15, 18-23; Mr. 4.1-20)

4 Ipoña ipiyowintapaakari Jesús ojyiki atziri poñaayitachari pashiniki nampitsi. Jo-
jyakaawintatziiniri okaatzi jiyotaayitziriri, ikantziri: 5 "Tzimatsi pankiwairintzi jatat-
siri impankiwaiti. Ikanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki,
ithonka jaatzikakiitakiro, ipoña ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo. 6 Tzimatsi
pashini ookakitapainchari omapipookitzi kipatsi. Okanta ojyookawitanaka pankir-
intsi, sampiyashitanaki, tima tii irinkapathatatyi kamiithaini kipatsi. 7 Tzimatsi
pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi. Okanta ojyookawitanaka, kamanaki
anaanakiro kitochiimashi. 8 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi
kipatsi, saankana okanta ojyookapaaki, kithokitanaki. Apaanipaini jyookapaintsiri

† **7:37** Iro ikantakoitzi jaka mapinaki, jiitaitziri pashiniki nampitsi "alabastro". ‡ **7:41** Ikantakoitziri jaka "kiriiki", iriitaki ikantaitziri pairani "Denario".

kamiitha tzimayitai 100 okithokiki". Ipoña ikantanaki Jesús: "Kowirori inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti".
9 Ikanta jiyotaani Jesús josampitakiri iita ojyakaawintari okaatzi jiyotaantakiri.
10 Jakanakiri Jesús, ikantziri: "Iirokaiti nonkamanti kaari piyowitaiyani, ontzimatyii
piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai. Iriima pashinipaini, iiro
nokamantziri irirori, apa nojyakaawintiniri. Ari onkantya jaminawitya jirikaiti,
iiro jiñiimaitawo. Ari inkimawityaawo, iiro ikimathatawakiro nokantawitariri. 11 Jiroka
ojyakaawintachari: Jiroka okithoki ipankiitakiri, iñaanira Pawa ojyakaawintachari.
12 Okaatzi ookakitapainchari aatsiki, ojyakaawintari kimawitawori ñaantsi, ipokapaaki
kamaari imaijantakaapaakiri, tima tii ikimisantzi, iiro jawisakoshiritai. 13 Ari
okimita ookakitapainchari omapipookitzi, ojyakaawintari kimawitawori ñaantsi
thaankipiroini ikimisantawitanaka. Tii jiyotakopirotatyiiro ñaantsi, jowajyaantanakiro
ikimisantzi. Tii ikisashitawo jantakaitiri kaaripirori, ikimiwaitakawo pankirintsi kaari
tyaapirotatsini oparitha inthomainta kipatsiki. 14 Ari okimita ookakitapainchari
okitochiimashitzi, ojyakaawintari kimawitawori ñaantsi. Okantakaantziro okantzi-
moshiriwaitari, ikinkishiritakotawo jajyaagantya, inintawaitziro inthaamintawaitya.
Iro anaanakiro ñaantsi ikimawitakari, ikimitakawo pankirintsi kaari kithokitatsini.
15 Irooma okithoki ookakitapainchari okamiithawanitzi kipatsi, ojyakaawintziri
kimisantanairori ñaantsi, kamiithashiri ikantanaa, jojyakotanaawo pankirintsi
saankana ijyookanaki, ojyiki okithokitanaki".

Onkoñaatakoyitai manakowitainchari (Mr. 4.21-25)

16 Ipoña ikantaki iijatzi: "Ankowirika ootyaari ootaminto, ¿arima antatakotakiri kow-
itzinakiki? ¿Amanakotzirima otapinaki? Aña tii. Owakotziri jinoki inkini inkoñiinkatakoti
akaataiyini. 17 Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitain-
chari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani. 18 Paamaakowintyaawo okaatzi piki-
makiri. Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairi ojyiki. Iriima kaari
otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iñiiro iiro otzimimopirotairi".*

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini (Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Okanta opokashitakiri inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini oñiiri. Tiimaita
okantzi oñiiri jotzikaakiro atziri piyowintakariri. 20 Ipoña ikantaitakiri: "Ari opoki
pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi". 21 Ikantanaki irirori: "Ikaatzi
kimanairori iñaani Pawa, jantanairo okaatzi ikowakairiri, iriitaki nirintzitari, iro non-
aanatitari".

Jomairintziro Jesús tampiya (Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, ikantanairi: "Thami amontyi
intatsikironta". Jataiyakini. 23 Ikanta jimontyaakotaiyini, maanaki Jesús. Ari omapoka-
paakari antawoiti tampiya, antawo otamaryaatanaki inkaari, kitaatapaaka jiñaa pitot-
siki, iroowitaincha intsitsiyakotaiyinimi. 24 Ari jowakiryaitanakiri Jesús, ikantaitziri:
"¡Yotaanarí! ¡Antsitsiyakotatyi!" Piriintanaka, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: "¡Arita-
paaki pitampiyatzi!" Ipoña ikantziro inkaari iijatzi: "¡Pimairyaati!" Awisanaki tampiya,
mairyaatanai. 25 Ipoña ipithokashitari jiyotaani, ikantziri: "¿Tsikama okinaki paw-
intaani?" Antawoiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani jiyotaani ithaawankakiini:
"¿Iitatyaakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintziro iijatzi inkaari?"

---

* **8:18** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: "Kapichiinirika pikimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro".

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri (Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ikanta jimontyaanakawo Jesús intatsikironta inkaari Galilea, ariitaka inampiki
Gadara-jatzi. 27 Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri. Pairan-
itaki ipiyarishiritaki tii ikithaataa, tii jamitaiya isaikai pankotsiki, ari isaikawaitzi
kitataarimashiki. 28 Ikanta jiñaawakiri jariitapaaka Jesús, ishiyapaaka, jotziirowashita-
paakari. Kaimanaki shintsiini, ikantzi: "¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri! ¿Tsikama pinkan-
tataitinaka? Tii nokowi powashironkaina". 29 (Tima ikisawitawakityaari piyari jowa-
jyaantairiita shirampari. Pairanitaki ipiyarishiritakaawitakari. Ojyiki joojowiitantari
ashirotha, ithatyiiro. Ishiyashiyawaita otzishimashiki ikantakaari piyari.) 30 Ipoña
Jesús josampitakiri piyari, ikantziri: "¿Tsikama piitaka?" Jakanaki piyari, ikantzi:
"Noita 'Jyikiyantzi' ". Tima ojyiki ikaataiyini.† 31 Iikiro ikantanakitzi piyari: "Tii
nokowi papirotaiyinani". 32 Ari ipiyotaiyani ojyiki chancho joshintagaiyini. Ikantaiyini
piyari: "Potyaantina janta chancho-ki". Ipoña ikantzi Jesús: "Pimatiro". 33 Ikanta
jyikiyantzi, jatanaki ipiyota chancho. Irojatzi ishiyantanakari tsika impiitatzi otzishi,
mitaiyapaakini, ari ithonka ipiinkaki inkaariki.

34 Ithaawaiyanakini aamaakowintariri chancho-paini, shiyaiyanakani
ikamantantapaaki nampitsiki, ikamantakiri iijatzi maawoni saikayitatsiri jowaniki.
35 Pokaiyapaakini atziri jaminiro okaatzi awisaintsiri. Ipoña jiyaatashiitanakiri
Jesús. Iñaitapaatziiri piyarishiriwitachari isaikaki itsipatakari, ikithaataka, kamiitha
ikantanaa. Antawoiti ithaawaiyanakini. 36 Ikaatzi ñaakirori inkaanki awisaintsiri,
ikamantawakiri pokayitaintsiri, ikantziri: "Piñiiri piyarishiriwitachari, iriitaki Jesús
owawisaakotairiri". 37 Ikanta maawoni Gadara-jatzi, ikantakiri Jesús: "Piyaatai, tii
nokowi pisaikimotina". Iro ikantantari, tima antawoiti ithaawantanakari. Ipoña
jotitanaa Jesús pitotsiki, jatai. 38 Ari ikantawitawaari jowawisaakotairi: "Nokowi
noyaatanakimi". Jakanaki Jesús, ikantanakiri: 39 "Iiro poyaatana, piyaatai pijyininkaki
pinkamantapairi, pinkantiri: 'Jowawisaakotaana Pawa' ". Ari jimatakiro shirampari,
jatai ikamantantapairo okaatzi jowawisaakotairi Jesús.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Ikanta ipiyaa Jesús, thaaminta ipiyowintawaari atziri, tima iri joyaakoniintakiri.
41 Tzimatsi shirampari jiita Jairo, iriitaki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita. Ari
iñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari, ikantapaakiri: "Nokowi piyaati nopankoki".
42 Tima okamimatatzi japintoti irishinto. Ari tzimaki 12 osarintsiti. Ikanta joyaatziri
atziripaini jirika Jesús, jawitsinaimatanakiri.

43 Tzimatsi iijatzi tsinani kimaatsiwaitachari osokaata, tzimakotaki 12 osarintsi
ashironkaawaitaka, apirotakiro opimantziro tzimimowitawori opinatantariri aaw-
intantzinkari, tikaatsimaita kantironi joshinchiiro. 44 Okinashitapaakiri itaapiiki
Jesús, otirotsitakiri kapichiini opatziki iithaari. Apathakiro ishitanaki osokaawaita
iraani. 45 Ipoña josampitantanaki Jesús, ikantzi: "¿Iitaka otirotakinawori noithaari?"
Tikaatsi kamantatsini iita otirotakiniriri. Ipoña Pedro itsipatakari ikaataiyini, ikantzi:
"Yotaanarí, tima piñiiri jawitsinaimatakimi ojyiki atziri, iikiro pikantatzi: '¿Iitaka
otirotsitakinawori noithaari?' " 46 Iikiro ishintsitanakitzi Jesús ikantzi: "Tzi-
matsi otirotsitakinawori noithaari. Tima nokimawakiro noshintsinka tzimatsi osh-
inchaashitakari". 47 Okanta oñaakiro jiroka tsinani tii imanakota okaatzi antakiri,
antawoiti othaawanaki, opokashitapaakiri Jesús, otziirowashitapaakari, maawoni iki-
maitakiro okinkithatakota, ikimaitakiro iijatzi tsika okanta omapokanaka oshintsitai

† **8:30** Jiroka wairontsi "Jyikiyantzi", irojatzi ikantsitaitari "legión".

osokaawaiwita. 48 Ikantanakiro Jesús irirori: “Tsinaní, oshinchagaimi pawintagaana. Kantatsi piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya”.

49 Tikiraamintha ithonkiro Jesús jiñaanatziro tsinani, ariitapaaka poñainchari ipankoki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita, ikantapaakiri: “Kamaki pishinto, aritapaaki poñaashirinkiri yotaantaniri”. 50 Ikanta ikimakiri Jesús ariitapainchari, ikantanaki irirori: “Iiro pithaawashiwaita. Pawintaiyaana, aritaki oshintsitai”. 51 Ikanta jariitaiyapaakani pankotsiki, tikaatsi ishiniti intyaapaaki, apa Pedro, Jacobo, Juan, ashitawori irishinto, onaanati. 52 Ojyiki iraakotaiyawoni kamaintsiri. Ikantapaaki Jesús: “Iiro piragaiyani, tii okami iintsi, imakoryaatzi”. 53 Thainkashiri jowawiitakari Jesús, tima imapiro iñaitakiro kamaki iintsi. 54 Ikanta Jesús joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo shintsiini ikantziro: “¡Tsinaní, pimpiriinti!” 55 Piyashiritapaaka iintsi, piriintanaa. Ari ikantzi Jesús: “Pimpiro oyaari”. 56 Iyokitzi ikantanaka ashitawori iintsi. Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Tii nokowi pinkamantantiro okaatzi piñaakiri”.

9

Jotyaantaitziri 12 yotaari (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani ipasapiyaakari ishintsinka onkantya inkitsirinkantyaariri piyari iijatzi mantsiyarintsi. 2 Jotyaantakiri inkamantantiro tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai, joshinchaayitiri mantsiyariiti. 3 Ikantawakiri: “Iiro paanaki tsika oitya, iiro paanaki pikotzi, pithaati, powanawo, piiriikiti, iiro okantzi paanaki iijatzi apiti piithaari. 4 Aririka pariitatya pankotsiki, ari pimaapiintatyi irojatzi pawisantanatyaari. 5 Iirorika jaapatziyaitzimi janta, pawisapithatiri, potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantyaari tii ikimisantzi”. 6 Ikanta jiyaataiyakini jiyotaani, ithonka ikamantantakiro nampitsiki Kamiithari Ñaantsi, ojyiki mantsiyari joshinchaayitaki.

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri (Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ikanta pinkathari Herodes jiitaitziri iijatzi Tetrarca ikimakowintakiri Jesús okaatzi jantayitziri, okantzimoshiritanakari, tima tzimatsi kantatsiri: “Añagai Juan owiinkaatantaniri”. 8 Pashini kantatsiri: “Elías jinatzi”. Ikantayiitzi iijatzi: “Aamaa pashini Kamantantaniri piriintaachari”. 9 Irojatzi ikantantanakari Herodes: “Aña nothatzinkakaantakiri Juan-ni. ¿Tsikama itzimi nokimakowintziri iroñaaka?” Ojyiki ikowaki iñiirimi Jesús.

Jowaiyani 5000 shirampariiti (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-34; Jn. 6.1-14)

10 Ikanta ipiyayitaa otyaantaari, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri. Ipoña japatotawairi maawoni, jaanakiri nampitsiki jiitaitziro Betsaida. 11 Iro kantacha yotaiyakini atziri tsika ikinaki joyaatzishitanakiri. Ikanta Jesús jaawakiri kamiitha, ikamantakiri tsika ikanta Pawa impinkathariwintantai, joshinchaayitakiri mantsiyayitatsiri. 12 Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri 12 jiyotaani, ikantapaakiri: “Potyaantairi atziripaini, jamini tsika jimayi, tsika joyaa iijatzi, tima asaikatzi jaka otzishimashiki”. 13 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Pimpiri iiroka joyaari”. Ari ikantaiyini: “Tikaatsi nompiriri, apa otzimi 5 tanta, apiti shima. ¿Pikowima niyaati namanantakitiniri joyaari maawoni atziriiti?” 14 Kimitaka ikaataiyini 5000 shirampariiti apatotainchari. Ikantziri jiyotaani: “Papatoyitiri inkaati 50 atziri poosaikayitiri, ari pinkimitakiri maawoni”. 15 Ari ikantakiro, joosaikakiri maawoni atziri. 16 Jaakiro Jesús 5 tanta, apiti shima, jaminanaki inkitiki, ipaasoonkiwintakiro owanawontsi, ipitoryaakiro ipakiri jiyotaani impayitiri maawoni atziri apatotainchari. 17 Jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani shintsiini. Ijaikitai 12 kantziri okaatzi tzimagaantapaintsiri.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi Jesús (Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30)

18 Ikanta isaiki Jesús jamanamanaata itsipatari jiyotaani. Ari josampitakiri ikantziri:
"¿Iitama ikinkishiritakotanari atziripaini?" 19 Ari jakaiyanakini: "Ikantayiitzi Juan-ni
owiinkaatantaniri pinatzi, ikantayiitzi iijatzi Elías-ni pinatzi. Tzimatsi kantatsiri iijatzi:
'Iri pashini piriintaacha itawori Kamantantaniri' ". 20 Ipoña ikantzi Jesús: "¿Tsikama
pikantaiyinika iiroka?" Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Iirokataki Cristo poñaachari
Pawaki".

Ikinkithatakotziro Jesús inkami (Mt. 16.21-28; Mr. 8.31–9.1)

21 Ari ikantanakiri Jesús jiyotaani: "Iiro pikinkithatakotana". 22 Iikiro ikantanakitzi:
"Ojyiki inkimaatsitakaityaari jirika Itomi Atziri, imapiro inkisaniintina ijiwari An-
taripiroriiti, ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Ari jowa-
maakaantakina. Iro kantacha awisawitatya mawa kitiijyiri, ari nañagai".
23 Ipoña ikantanakiri maawoni: "Tzimatsirika kowatsiri intsipatina, jowajyaantiro
ikowashiwaiyitari jantiri, onkantawitatya impaikakotaitirimi joshiritaana, intsipatapi-
intaina kitiijyiriki. 24 Tima ikaatzi itakowaitachani apaniroini jantayitziro inintashiyi-
tari, ari impiyaashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani okantakaantziro ikimisantana,
aritaki jawisakoshiritai. 25 Aminaashiwaita otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka
kipatsiki, impoña iñaitairo impiyashitaiya, apaniroini japirowaita. 26 Tima inkaati
kaaniwintinari naaka, iijatzi noñaaniyitakari, ari jimatapairi Itomi Atziri inkaaniwinta-
pairi paata aririka impiyi jamairo jowaniinkawo, jashi Ashitariri, jashi maninkariiti
tasorintsitatsiri". 27 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: "Tyaaryoo, tzimatsi pikaataki jaka,
tikira ikamiita ari iñaanairo tsika inkantya Pawa impinkathariwintanti".

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani (Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Okanta awisaki 8 kitiijyiri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamanamanaatya,
ari itsipatanakari Pedro, Jacobo ipoña Juan. 29 Ikanta jamanamanaata, ari
ipashinipootanaki Jesús, kitamaa okantanaka iithaari oshipakiryaanaki. 30 Iñaitatzi
apiti katziyapainchari itsipatapaakari Jesús, Moisés jinatzi itsipatakari Elías. 31 Ari
ikatziyaiyapaakani otapotakiri jowaniinkawo, ikinkithatakotziro tsika inkantya
Jesús impiyakaityaari Jerusalén-ki. 32 Ayimatakiri iwochokini Pedro iijatzi ikaatzi
itsipatakari. Okanta awijyimotanakiri iwochokini, iñaatziiro jowaniinkawo Jesús
itsipatakari apiti koñaatapaintsiri. 33 Iro ipiyimatanaka apiti tsipatapaintariri Jesús,
ikantzi Pedro: "¡Yotaanari, kamiithawaitaki asaiki jaka! Ari niwitsikimiri mawa
pankojyitantsi pashi iiroka, jashitya Moisés, jashitatya Elías". Iñaawaitashitanaka
Pedro, tii jiyotzi oita ikantziri. 34 Iñaawaiminthaitzi Pedro, opamankapaakiri minkori,
ithaawanaki. 35 Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki ikantaitzi: "Notomi nitakokitani
jinatzi jirika, iriitaki pinkimisantiri". 36 Okaatapaaki ñaantsi iñaawaitaitakiri, iñaitatzi
apaniroini ikantanaa Jesús ikatziya. Tiira ikamantantsitawo jiyotaani tsika ikanta
jiñaakiri, jimanani jowakiro.

Joshinchiiri Jesús iintsi piyarishiritatsiri (Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Okanta okitiijyitamanai, oirinkaiyaani Jesús ipoñagaawo tonkaariki otzishiki, ojyiki
pokaintsiri intonkiyotawaiyaari. 38 Ari josatikaka shirampari, kaimanaki shintsiini
ikantzi: "¡Jesús, nokowi pamininari napintziti notomi! 39 Ipiyarishiritatzi, owanaa
ikaimakaawaitziri, ishimoripaantitakairi ikamimawaitzi, jompojakaawaitari, tii jowa-
jyaantziri kapichiini. 40 Nokantawitakari piyotaani jowawisaakotainari, tii ikantziri".

41 Jakanaki Jesús ikantanaki: “Tiitya pikimanitzi iiroka. ¿Tsikama onkaati nosaikimotanaimi, noñiiro namawitakotimiro? Pamakinari”. 42 Ikanta jamaitapaakiri iintsi, ishinkiwintakaanakari piyari, tyaanaki isaawiki, antawoiti jompitawaitanaka. Ipoña Jesús ikisakiri piyari, shintsitanai iintsi, jaanairi ashitariri. 43 Iyokitzi ikantaiyanakani atziri jiñaakiro ishintsinka Pawa.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkamimotanti (Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ipoña japiitakiro Jesús ikantziri jiyotaani: 44 “Powakimpitatatyaawo iiroka jiroka ñaantsi, iiro pipiyakotairo. Tima jirika Itomi Atziri impithokashiitatyaari jaakaantaitiri”. 45 Iro kantzimaitacha tii ikimathataiyironi okaatzi ikantawitariri, tima jimanapithaitatziiri iiro ikimathatantawo. Iro ithaawantaiyakarini tikaatsi osampitirini oita ikinkithatakotziri.

Tsika itzimi ñaapirotachani (Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Ikanta jiyotaani Jesús ikantawakaawintakawo iitakarika ñaapirotachani. 47 Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakiri ikinkishiritari. Jaaki iintsi, itsipatapaakari irirori. 48 Ipoña ikantzi: “Ikaatzi aapatziyariri kimitariri jirika iintsi okantakaantziro ipairyiiro nowairo, kimiwaitaka naakami jaapatziya. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyina naaka, kimiwaipirotanaka iri jaapatziyaka tsika itzimi otyaantakinari jaka. Ikaatzi kaari ñaapirotachani iroñaaka jaka, iri ñaapirotaachani paata”.

Ari akaatziri kaari kisaniintairi (Mr. 9.38-40)

49 Ipoña ikantanaki Juan: “Yotaanarí, noñaaki chapinki atziri pairyiirori piwairo, joshinchaakiri piyarishiritatsiri. Tii añiiri ankaatiri jaka, nowajyaantakaakiri”. 50 Ari ikantanaki Jesús: “Iiro powajyaantakairimi, tima ari akaatziri kaari kisaniintairi”.

Ikisaitakiri Jacobo ipoña Juan

51 Aritaki monkaatzimatapaaka intzinaantaiyaari Jesús, tontashiri ikantanaka jiyaatzi Jerusalén-ki. 52 Jotyaantaki iitya aminaantirini janta Samaria-ki. 53 Iro kantzimaitacha tii ikowaiyini Samaria-jatzi inkinimotiri, tima jiyotaiyini jiyaatatyi Jerusalén-ki. 54 Ipoña Jacobo itsipatakari Juan, ikantanakiri Jesús: “Pinkathari, thami ankaimakaanti paampari inkitiki, ikimitaakiro pairani Elías, japirotyaata intaiya maawoni”. 55 Ari ipithokashitanakari Jesús, ikisanakiri, ikantziri: “Tiitya pikamiithashiritzi iiroka. 56 Tii iro ipokantakari Itomi Atziri jaka impiyashiwaitaiya atziri, ontzimatyii jowawisaakoyitairi”. Irojatzi ikinantanakari pashiniki nampitsi.

Kowawitachari joyaatirimi Jesús (Mt. 8.18-22)

57 Ikanta jiyaatanai Jesús, ikantawiitawaari aatsiki: “Pinkatharí, nokowi noyaatimi tsikarika pinkinayiti iiroka”. 58 Jakanakiri Jesús ikantziri: “Apaani otsitsiniro tzimatsi imoo tsika imaapiintzi, iijatzi ikimitari tsimiri tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi Atziri tii otzimi ipanko jimaantapiintyaari”. 59 Ipoña Jesús ikantanakiri pashini: “Poyaatina iiroka”. Ari ikantzi irirori: “Pinkatharí, nokowawitaka noyaatanakimi, iro kantzimaitacha nokowi noñaanakiro nonkitatiri nowaapatitari, ari noyaatimiri”. 60 Ikantanakiri Jesús: “Poyaatina, pishinitiri ikaatzi kamashiriyitatsiri inkitatairi irirori kamayitatsiri. Ontzimatyii pikinkithatakotairo iiroka tsika inkantya Pawa impinkathariwintantai”. 61 Ari ikantanaki pashini: “Pinkatharí, nokowi naaka noyaatimi, iro kantzimaitacha pishinitina niwithatapanaatyaari nojyininka nonampiki”. 62 Jakanaki Jesús, ikantziri: “Apatziro paminapiintziro pikiyashitziro piwankiri, tikaatsi paminayitanai pashini. Ari ikimitari kaari owajyaantaironi jantayitapiintziri, tii opantapirotari iñiiro impinkathariwintairi Pawa”.

10

Jotyaantaitakiri ikaatzi 70

1 Ipoña Jesús jiyoshiitaki pashini ikaatzi 70, apitipaini jotyaantakiri, jiiwatiri nampitsiki tsika inkinanaki irirori. 2 Ikantayitziri: “Ikimitakawo atziripaini pankirintsi osampainkatzi, iro kantacha tii itzimapirotzi iitya oyiipataironi. Pamanamanaatyaari iiroka Pinkathari jotyaantiita jatatsini atziriki, tima kowityaacha ojyiki kimisantayitaatsini. 3 Notyaantaiyatyiimini, nonkimitakaantimi jotyaantaitziri oijya tsika ipiyota piratsi katsimari. 4 Iiro paanaki pithaati, piiriikiti, pi-zapato-ti. Iiro piwithatantanaka, iiro pinkinkithawaitakairi inkaati piñaanakiri aatsiki posamanitzikari. 5 Aririka pariiyitatya pankotsiki, piwithatapaatyaari saikatsiri. Pinkantapaakiri: ‘Inkamintha pisaikawaiti kamiitha pipankoki’. 6 Tzimatsirika iitya aawakimini kamiitha, aritaki iñaakiro isaikai kamiitha. Irooma iirorika jaapatziyaitzimi, aminaashita piwithatapaakari. 7 Aritaki pimaapiintatyi pankotsiki tsika pariitaka, iiro paminaminatzi pashini pankotsi. Ari poyaari, piriro onkaati impayiitimiri. Tima apaani antawaitatsiri ipinayiitziri. 8 Aririka aawakimi kamiitha nampitsiki, poyaawo onkaati impayiitimiri janta. 9 Poshinchaayitiri janta mantsiyari, pinkantiri: ‘Irootaintsi impinkathariwintantai Pawa’. 10 Irooma pariiwitatya nampitsiki, iirorika jaawakimi kamiitha, pawisapithatiri, pinkantanaki: 11 ‘Notikanairo noipatsikiiti jaka, iro piyotantyaari tii pikimisantzi. Iro kantzimaitacha ontzimatyii piyoti irootaintsi impinkathariwintantai Pawa’. 12 Tima imapiroitairi paata jowasankitaitiri, anaanakiro inkantayiitairi Sodoma-jatzi. Imapiro”.

Ikantamachiitziri kisoshiriri nampitsiitiki (Mt. 11.20-24)

13 “Ikantamachiitziri Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantaiyini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi, jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.* 14 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitziri jowasankitaayiitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayiitairi. 15 Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyani irirori jiyaayitai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi kaminkari.

16 Tzimatsirika kimisantimini, naakataki ikimisantaki. Itzimirika manintashiritakimini, naaka imanintashiritaki. Itzimirika manintashiritakinari naaka, imanintakiri otyaantakinari jaka”.

Ipiyayitaa jotyaantaitakiri kaatatsiri 70

17 Kimoshiri ipiyaiyaani jotyaantaitakiri 70, ikantayitapai: “Pinkatharí, nopairyiiro piwairo, nimatantakari piyari”. 18 Ikantzi Jesús: “Noñiitsitataikari pairani Satanás jowaryaitakiri inkitiki ikimiwaitakawo ookathawontsi. 19 Tima naaka pakimirori shintsinkantsi, ari onkantaki posatikantyaari maanki iijatzi kitoniropaini. Ari poitsinampaakiri piyari kisaniintzimiri, tikaatsimaita awijyimotimini. 20 Iiro pikimoshiriwintashitawo pimatakiri piyari. Iro pinkimoshiriwinti josankinayiitairo piwairo inkitiki”.

Ikimoshiritzi Jesús (Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Irojatzi ikimoshiritantanakari Jesús, ikantanaki: “Ashitanarí, iirokataki pinkathariwintziriri inkitiwiri, iijatzi kipatsijatzi, antawoiti nopaasoonkitakimi. Tima iirokataki yotakaayitairiri tsinampashiriri kaari jiyoyitzi yotaniriiti jaka. Ari

* **10:13** Tima ikaatzi Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzi atziri jinayitzi tii ijyininkatari Judá-mirinkaiti.

okantzimaita Ashitanari, irootaki inimotzimiri iiroka”. 22 Ikantzi Jesús: “Iri Ashitanari
pasapiyaakinawori maawoni. Apaniroini ikanta irirori jiyopirotana naaka tima itomi
jowana. Ari nokimitsitakari iijatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña inkaati
niyotakaayitairi naaka ari jiyoyitairi Pawa”.
23 Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, jaanakiri jantyaatsikiini, ikantakiri: “Kimoshiri
inkantaiya inkaati ñaayitaironi okaatzi piñaayitairi iiroka. 24 Tima tzimawitacha ojyiki
Kamantantaniri, iijatzi pinkathariiti kowawitainchari iñiiromi okaatzi piñaakiri iiroka,
iro kantacha tii okantzi iñiiro, tii ikimayitairo iijatzi”.

Aawakiri kamiitha Samaria-jatzi

25 Ari isaikakiri yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikowaki inkompitakaiyaari Jesús,
ikantaki irirori: “Yotaanarí, ¿iitama nantiri naaka noñaantaiyaawori kantaitachari
añaamintotsi?” 26 Ikantanaki Jesús: “¿Iitama okantziri Ikantakaantaitani? ¿Tsikama
okantzi piyotakotziro iiroka?” 27 Ari jakanaki irirori, ikantzi: “Pitakoshiritaiyaari
Awinkathariti Pawa, pitakopirotaiyaari, pitakoshintsitaiyaari, pampithashiri powairi.
Ari okimitari iijatzi: Ontzimatyii atakotawakaiya maawoni, akimita anishironkatziro
awatha, ari ankimitanairi ajyininka”. 28 Ipoña ikantzi Jesús: “Imapiro pikantakiri.
Pantiro jiroka, aritaki pawisakoshiritai”.
29 Iro kantzimaitacha jirika, ikowajaantzi jotzikaakowintanatya, josampitziri Jesús:
“¿Iitama nonkimitakaantiri nojyininka?” 30 Ipoña ikantanaki Jesús: “Tzimatsi
ajyininka poñaachari Jerusalén-ki ikowi jiyaatiro nampitsiki Jericó. Okanta niyanki
aatsi, itonkiyotakari koshintzi, itsitokawaitakiri, jookanakiri aatsinampiki ikami-
mataki. 31 Ikanta pokaki Ompiratasorintsitaari, jiñaawitapaakari jomaryaaka, jawisapi-
thatanakiri. 32 Ari ikimitsitakari iijatzi Leví-mirinka, jiñaawitapaakari jomaryaa, jawisapi-
thatanakiri. 33 Ipoña ipokaki Samaria-jatzi, jiñaapaakiri jomaryaa, inishironkatapaakiri
irirori. 34 Jaawintapaakiri itziritantakari yiinkantsi, ipoña ityaakaanakari imoraniki,
jaanakiri nampitsiki. Iriitaki aamaakowintariri. 35 Okanta pashini kitiijyiri, jaaki apiti
kiriiki, ipinakowintanakiri, ikantanaki: ‘Paamaakowintyaanari jirika, aritaki nomp-
inatapaimi iijatzi aririka nompiyaki’ ”.† 36 Ari ikantzi Jesús: “Mawa ikaatzi ñaakiriri
ikoshiitziri. ¿Tsikatya itzimi kimitakaantakariri ijyininka?” 37 Jakanaki yotakotzirori
Ikantakaantaitani, ikantzi: “Iri matapaakiriri nishironkatakiriri”. Ipoña ikantzi Jesús:
“Piyaatai, irojatzi pimatiri iiroka”.

Jariitawo Jesús opankoki Marta opoña María

38 Ikanta jawisanaki Jesús ariitaka pashiniki nampitsi. Ari osaikiri tsinani iitachari
Marta, iro isaikimotapaaki opankoki. 39 Jiroka tsinani tzimatsi irinto oita María. Iro
tsipatawakariri okaakiini Jesús okimisantziri ikinkithawaitzi. 40 Iro kantzimaitacha
Marta owanaa okantzimotakawo aminaminawaitzi oitya ompawakiriri Jesús. Irojatzi
opokashitantakariri, okantapaakiri: “Pinkatharí, ookawintakina nirinto. ¿Pinkanti-
nawo amitakotawakina?” 41 Ikantzi Jesús: “Marta, ¿iitama okantzimoshiritantzimiri
okaatzi pantayitiri? 42 Pinkimi nonkantimi: Apaani okanta kowapirotachari, irootaki
okowakiri María tima tikaatsi kantironi jaapithaitairo”.

11

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

1 Ipoña Jesús jiyaataki jamanamanaatya. Ikanta apaani jiyotaani, ikantakiri:
“Pinkatharí, piyotainawo jamanamanaataita, ikimitairo Juan-ni jiyotaantziro amana-
manaataantsi”. 2 Ari ikantzi Jesús: “Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka:

† **10:35** Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

Ashitanarí, inkitijatzi,
Tasorintsi pinatzi iiroka.
Pimpinkathariwintaina naaka.
Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka.
Pinkimitakainari saikatsiri inkitiki, jantayitziro okaatzi pinintakairiri.
3 Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.
4 Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,
Tima nimatakiro naaka iijatzi, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.
Iiro pishinitana iñaantaitina, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori".
5 Ipoña ikantanakiri iijatzi: "Aririka intzimi pitsipaminthari, impokaki niyankiiti, inkantimi: 'Pimpawakina mawa tanta, 6 tima tzimatsi ariitachari nopankoki, tikaatsi tzimatsini nompawakiriri'. 7 Impoña pinkantawityaari: 'Iiro poñaashirinkana nomaakaatziiri niintsitipaini, aritaki nashitanairo nopanko, irootaki iiro okantanta nompimi'. 8 Kimiwaitaka iiro pikowawita pimpiri onkantawitya iriimi pitsipaminthari. Iro kantacha iikiro ishintsitatzi ikamitzimi, ari pishiwintanakiro pimpiriinti, pimpawakiri okaatzi ikowiri". 9 Ikantzi Jesús: "Pinkamitanti, paminaminatiro, aritaki piñaakiro impayiitimiro pikowiri. Pinkimitakaantiro pariitya pankotsiki, pishintsiwintapaakiri, pinkantiri: 'Pashitaryiinawo. Aritaki jashitaryaitakimiro'. 10 Ari impayiitairi kamitantayitatsiri. Inkaati aminaminatironi ari joñaagaitairi. Aritaki jashitaryaitainiri inkaati shintsishintsitatsini inkaimi. 11 Tima aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: 'Paapá, pimpina tanta'. ¿Arima pimpakiri mapi? Aririka inkantimi: 'Pimpina shima noya'. ¿Arima pimpakiri maanki joyaari? 12 Aririka inkantimi: 'Pimpina iithoki'. ¿Arima pimpakiri kitoniro? 13 Tima piyotzi pitakotari pitomipaini iiroka, kaaripirori pinawita. Iri mapirotzirori Ashitairi saikatsiri inkitiki, jitakotari irirori ikaatzi amanayitapiintariri, inampishiritakaayitari Tasorintsinkantsi".

Maamanitawakaachari pankotsiki (Mt. 12.22-30; Mr. 3.20-27)

14 Ipoña Jesús jowawisaakotakiri apaani kisopaantitatsiri piyarishiritatsiri. Ikanta joshinchagairi, ñaawaitanai kisopaantiwitachari. Antawoiti jiyokitziiwintaitanakiri Jesús. 15 Tzimatsi kantayitanaintsiri: "Ipasapiyaatyaari jirika ashitariri piyari, jiitaitziri 'Beelzebú', irootaki jimatantawori jowawisaakotziri ikaatzi piyarishiritatsiri". 16 Tzimatsi pashini kowatsiri iñiiro intasonkawintanti Jesús, iro jiyotantaityaari imapirotatya opoña itasorinka inkitiki, tima iñaantaitatyaari. 17 Ikanta Jesús jiyotaki okaatzi ikinkishiritari atziriiti, ikantanaki: "Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri nampitsiki, iñiiro jookawintawakaa. Aririka jantaminthatawakaiya iijatzi atziri isaikapankotawakaiyani, ari iñaakiro jookawintawakaiya. 18 Ari ikantari iijatzi piyari aririka jantaminthatawakaiyaami, ari jookawintawakaatya iiro iñiiro ishintsiti, ari inthontyaari. ¿Iitama pikantantari iri oshinchaanari Beelzebú? 19 Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawisaakotantariri jaagayitziri? Aririka okanta, pikinkithatakotatziiri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri. 20 Tima iriitaki Pawa kantakaawori noshinchaayitantariri piyarishiritatsiri, tima jomapokakimi Pawa iiroka ipinkathariwintantzi. 21 Atziri ñaapirori kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri okaatzi jashitari. 22 Irooma impokashitakiri pashini atziri anairiri ishintsitzi, jaapithatakiri jawintaawitari, jaapithatakiri jashitari, jantitatyaawo. 23 Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniintanari. Inkaati kaari amitakotinari joyiipatakotina, japaatakotatyaanawo".

Ipiyashitanta piyari (Mt. 12.43-45)

24 “Kimiwaitaka piyari inampishiritantatyaarimi atziri, ipankotsitatyaawomi
jañaantari. Aririka jookawiitatyaari, awisakowita atziri isaikantari piyari. Jataki
inkinawaiti otzishimashiki, iiro iñi tsika isaiki. Impoña inkanti piyari: ‘Nompiyi
nopankoki tsika nopoñaaka’. 25 Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka
jañaantari, owaniinka okantaka. 26 Impoña piyari jiyaatashitakiri mapirotzirori
ipiyaritzi, inkantapaakiri: ‘Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti’. Jamaki
inkaati 7. Ari jashironkaapirotyaari atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani
kapichiini ikanta”.

Mapirotironi inkimoshiritai

27 Tikira ithonkiro iñaawaitzi Jesús, okaimanaki tsinani osatikainchari ipiyotaka
atziri, okantzi: “Thaaminta inatyi tsinani owaiyantakimiri, antaritakaakimiri otho-
taimi”. 28 Ipoña jakanakiro Jesús, ikantzi: “Iri thaamintapirotaachani inkaati mataironi
inkimisantairo iñaani Pawa”.

Ikowaiyakini kaaripiroshiriri intasonkawintanti Jesús (Mt. 12.38-42)

29 Ikanta ipiyotapaaka ojyiki atziri, ikantanaki Jesús: “¿Iitama ikowantari iñiina
kaaripiroshiriri nontasonkawintanti? Iiro noñaayimaitari, apa iñiiro kimitawori jiñaakiri
pairani Jonás. 30 Tima ikanta pairani Jonás jiñagaiyakirini Nínive-jatzi, ari inkimi-
taiyaari iijatzi Itomi Atziri jiñiiri jirikaiti. 31 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi
jantayiitziri, ari iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima
opokashitakiri iroori yotaniri iitachari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri
iroñaaka iiroka, janairi Salomón. 32 Iijatzi okimitari ari jiyakowintaimi paata Nínive-jatzi,
tima ikimisantaiyakirini irirori pairani Jonás, jowajyaantanakiro jamiyiwitari. Jirika
saikimotakimiri iroñaaka iiroka jaka, janairi Jonás”.

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi (Mt. 6.22-23)

33 “Tima anintirika ootya ootaminto, ¿arima owakotakiri otapinaki? Aña owakotziri
jinoki inkini onkoñiinkati maawoni. 34 Kamiitharika poki, piñaantawo kamiithaini,
okimitawo pinkoñiityaakotatyiimi. Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini,
kimitaka pintsinirikitakotatyiimi.* 35 Paamaakopirowintya poitsiwakirikari ootam-
intotsi saikantakimiri. 36 Imapirotarika isaikantakimi ootamintotsi, tiirika pantanairo
kaaripirori, aritaki poñaagantairo iroopirori kamiithari, pinkimitanaiyaari apaani
ootamintotsi jootantzi”.

Ikinkithatakota yotaantzirori Ikantakaantaitani (Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37 Ikanta ithonkapaakiro ikinkithataki Jesús, ipokashitapaakiri Fariseo jiyaatakairi
ipankoki joya. Ikanta jariitaka Jesús pankotsiki, saikapaaki jowapiintaita.
38 Owanaa okompitzimotakari Fariseo jiñaakiri Jesús tii jimonkaatziro jamitapiintari,
inkiwaakotapaatya jowantyaari. 39 Iro kantzimaitacha Jesús, ikantanakiri:
“Pikimitakotakawo piraaminto iijatzi powaminto okitiwita kamiitha jikokiroki,
irooma inthomainta, kipatsi okantaka. Ari pikimiyitakari iiroka kantatsi iñaitimi
kamiithashiri pinatzi, aña koshintzi kaaripiroshiriri pinatzi. 40 Masontzí. Tima tzimatsi
witsikakimiri piwathaki koñaayitatsiri, ¿kaarima witsikashiritakimiri iijatzi inthomainta
pañaantariki? 41 Okowapirotatya pimpashitantaiyaawo tzimimoshiritzimiri
inthomainta pañaantariki, ari onkantya pinkitishiripirotantaiyaari.

---

* **11:34** Ojyakaawintachari oki kamiithari, apaani pimantaniri (kaari jyampitsitatsini), iri ñiironi inkimathatairo okaatzi jantakairiri Pawa, tima isaikanaatzi okitiijyiinkatzi. Ojyakaawintachari iirorika opantawo oki, apaani jyampitsi, kaari ñiironi inkimathatairo okaatzi jantakairiri Pawa, tima isaikatzi otsinirikitzi.

42 ¡Ikantamachiitzimi Fariseo! Pashitakaapiintari Pawa inchashimpoki. Iro kantacha
tii pantanitiro ikowiri: Ontzimatyii pinkamiithashiritai, pitakoshiritaiyaari iijatzi.
Tima iro kowapirowitachari pantayitiromi jiroka, iiro powajyaantzimaitawo pashini.†
43 ¡Ikantamachiitzimi Fariseo! Owanaa pikowapiintziro posatitya niyankiniki japatotapi-
intaita, ari pikimitsitawo iijatzi pikowi pinkatha jiwithatapiintaitimi aririka jiñaitimi.
44 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti ipoña Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimitashitakawo
kaari jiyoitzi ari ikitaitziri kaminkari, tii jiyotzi atziri jaatzikakotatziiri kaminkari".
45 Ari jakanaki apaani yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikantanakiri Jesús:
"Yotaanarí, pikimakaakinawo iijatzi naakaiti okaatzi pikantakiri". 46 Jakanaki
Jesús, ikantzi: "¡Ikantamachiitzimi iijatzi iiroka yotaantzirori Ikantakaantaitani!
¿Iitama piñaatinatakaantariri atziriiti? Tii piñiimaitawo iiroka pinkimatinatyaawo.
47 ¡Ikantamachiitzimi iiroka, iitama piwitsikapiriyitantawori owaniinkatachari
tsika ikitayiitakiri itayitakawori Kamantantaniri! Iriitajaantaki jowamaayitakiri
pairani piwaijatziitini. 48 Tima iirokataki witsikashiyitakiriri tsika inkitayiitiri,
ari okoñaatziri pakakotatziiri okaatzi jantayitakiri piwaijatziiti. 49 Tima yotani
jiñaawaitaki Pawa, ikantaki: 'Ari notyaantaki Kamantantaniri intsipayitaiyaari
otyaantaari. Apaanipaini imaamaniiti, jowamaitakiri pashini'. 50 Ari onkantya
jowasankitaantaitimiri iiroka, okantakaantziro powamaayitakiri Kamantantaniri
itajaantanakawori pairani. 51 Iiroka atsipitaiyaawoni iroñaaka ikantakaantziro
jowamaakaantaitakiri pairani, jitanakawo Abel-ni irojatzi Zacarías-niki jowamaitakiri
ipiyawitanaawo tasorintsipankoki intaapainiri Pawa. 52 ¡Ikantamachiitzimi yotaantzirori
Ikantakaantaitani! Tii pimataajaitziro iiroka piyotanitya, ari pikinakaakiro iiroka
kaari ikimathatantawo pashinipaini".
53 Ikanta Jesús ithonkakiro ikantayitakiri. Ari jitanakawo Fariseo itsipayita-
paakari Yotzinkariiti, japatowintaari Jesús ikowaki inkompitakaiyaari onkantya inki-
mantyaariri oita inkantiri. 54 Ishintsiñaaniwaitakiri, ikowi jiñaawaitakairi kaaripirori
onkantya inkinkithatakotantyaariri.

12

Shiniyakairori itantani Fariseo

1 Ipoña ipiyowintaitapaakari Jesús, awitsinaapirinikiwaitanaka atziriiti. Irojatzi
ikantantanakari jiyotaani: "Ontzimatyii paamaakowintyaawo shiniyakaawori itantani
Fariseo, jamatawiminto inatzi. 2 Tima ontzimatyii onkoñaatakoyitai okaatzi imanakow-
itainchari, onkoñaatakoyitai kaari ikimathawiita pairani. 3 Okaatzi pimanakaawitari,
ari onkoñaatakoyitai. Okaatzi piñaawaitziri apaniroini pipankoki, ari inkimakoyiitairo
inkinkithatakoitiro shintsiini".

¿Itzimikama ampinkathatiri?
(Mt. 10.26-31)

4 Ikantzi Jesús: "Ajyininká, iiro pipinkawaitashitari matironi intsitokimi, tima ari
iwiyaapaakari jaawiyiri irirori. 5 Jirika pimpinkiri: Iri pimpinki Pawa matzirori jowa-
maantzi, impoña jotyaantimi sarinkawiniki. Apa pimpinkathatairi apaniroini. 6 Tima
tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti,
tikaatsi imaakiti apaani.* 7 Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi. Tima piñaakiro
jaamaakotari tsimiripaini, iirokara jimapirotzi jaamaakotzimi, iiro pipinkantashiwait-
ari".

Inkaati kinkithatakotainani atziriiti

† **11:42** Iro ikantaitziri jaka inchashimpoki: Menta, ruda, maawoni okaatzi iwankiritari. Irootaki kimitawori pinitsi. * **12:6** Kantakotachari jaka "tii ipinapirota tsimiri", irojatzi kantakotachari jamanantamachiitantaitari apiti kiriiki inkaati 5 tsimiri.

8 “Itzimirika kantirini ijyininka: ‘Jashitaana Jesús’. Iijatzi inkimitaiya Itomi Atziri
inkantairi imaninkariti Pawa: ‘Nashitaari jirika’. 9 Iriima kantairini ijyininka: ‘Tii
jashitana Jesús’. Ari inkimiitairi irirori, inkantaitiri imaninkariti Pawa: ‘Tii nashitaari
jirika’. 10 Tsikarika intzimi ookimotakirini Itomi Atziri, kantatsi impiyakoitairi. Iriima
intzimi ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro iñiiro impiyakoitairi. 11 Aririka jaayiitimi
japatotapiintaita isaikayitzi pinkatharintsi, iiro okantzimoshiriwaitzimi, pinkanti:
‘¿Iitama nonkantiriri?’ 12 Tima Tasorintsinkantsi yotakaimironi iitarika piñaawaitiri
janta”.

Ikinkithatakoitziri masontzitatsiri ajyaagantzinkari

13 Ipoña jiñaawaitanaki apaani piyowintakariri, ikantzi: “Yotaanarí, pinkantinari
nirintzi impainaata kajyitani jookanairi nowaapatini”. 14 Ikantzi Jesús: “Ajyininká,
tii naaka aminakoyitironi tzimawintawakaantsi nonkantantyaariri pirintzi”. 15 Iikiro
ikantanakitzi Jesús: “Paamaakowintya pinintayitzirokari ajyaagawontsi. Tii iro
añaakaashiritimini”. 16 Ipoña jojyakaawintanakiniri, ikantzi: “Tzimatsi ajyaagantzinkari
kithokitaintsiri iwankiwairi jowaniki. 17 Ikinkishiriwaitaka, ikantzi: ‘¿Tsikatya
nowiroka ojyikitaintsiri nowankiri?’ 18 Ikantashiritanaki: ‘Jiroka nantiri. Notan-
toryiiro nowantapiintari nowankiri. Niwitsikakaanti antawoiti, ari nowiro okaatzi
nowankiritari, iijatzi najyaagawo. 19 Ari inimotinari, tima ojyiki nowaantakari. Ojyiki
osarintsi nimakoryaawaiti, nowapirowaitya, nirawaiti nomiri, noimoshirinkawaitya’.
20 Iro kantzimaitachari, ikantzi Pawa: ‘Masontzí, iroñaaka tsiniri jaashiritaitimi, tii
piyotzi iitya agaironi okaatzi pashitari’. 21 Ari ikantakotari ojyiñaawaitashitawori jajyaa-
gawo, tii jojyiñiimaitawo okaatzi jashitari Pawa”.

Ikinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi (Mt. 6.25-34)

22 Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Pinkimi nonkanti: Tii okamiithatzi onkantzimoshiri-
waitimi, pinkanti: ‘¿Oita noyaari, oita nomirityaari, oita nonkithatyaari?’ 23 Tima
tzimatsi ankinkishiritakotapiintiri añaantariki, iro kowapirotacha anairo owayitapi-
intari, okaatzi akithaatapiintari iijatzi. 24 Pinkinkishiritakotiri tsimiri. Tii jiyotzi
impankitaantya joyaari, tii jiwitsiki ipanko jowaantyaari iwankiri. Iro kantzimaitacha
Pawa, ipayitapiintakiri jowayitari. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa. 25 Aririka paakow-
intyaawo onkantzimoshiriwaitimi, ¿arima pinkantakaatyaawo powawiniintawairo
posarintsiti kapichiini? 26 Tii okantzi powawiniintiro kapichiini, ¿iitama okantzi-
moshiriwaitantzimiri? 27 Pinkinkishiritakotiro inchatiya, tii añiiro antawainiti, tii
ontyaawinta onkithaatyaari. Iro kantzimaitacha tii okantzimoshiriwaitawo, onkanti:
‘¿Oita nonkithaatyaari?’ Aña owaniinkata kamiitha, anairi jowaniinkawita Salomón
pinkathariwitachari pairani. 28 Iriitaki Pawa owaniinkatzirori, okantawitaka kapichi
añaawitawo owaniinkatapainta, iro osamani, tikaatsi opantanaiyaawoni aririka onka-
matiyatanaki, tima inchikayiitakiro, intaayiitakiro. Iiroka jimapirotzi inkimpoyaawin-
timi Pawa, aritaki, iiro pikisoshiriwaitzi. 29 Aritapaaki okantzimoshiriwaitakimi iiroka,
pikantzi: ‘¿Oita noyaari, oita niriri?’ 30 Apatziro okantzimoshiriwaitari ikaatzi kaari
kimisantatsini. Irooma iiroka, jiyotakotzimiro Ashitairi oitarika kowityiimoyitzimiri.
31 Iro kowapirotacha paminaminatairi impinkathashiriwintaimi, piñaayitairo impayi-
taimiro okaatzi kowityiimotzimiri”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi (Mt. 6.19-21)

32 “Iirokaiti kimitakariri nopira, iiro pithaawashitaiyani, tima iriitaki Pawa
kowaintsiri impinkathariwintaimi. 33 Pimpimantayitiro tzimimotzimiri,
pimpashitantyaawo. Iro kamiithatatsi pantayitairo jiroka piñaantaiyaawori
pisaikai kamiitha inkitiki. Kimitawaitaka powaagaantatyiiyaami inkitiki tsika tii

opathaanitapai, tsika tii itzimapai koshintzi. 34 Tima janta tsika powaagaantaka, ari poshiritapiintyaawo iijatzi”.

Ompirataari aamaakowintantachari

35 “Powathakitanatyaawo piithaari. Poonthoyitiri pootaminto. 36 Pinkimityaari ompirataari oyaawintariri jariitaiya iwinkathariti joimoshirinka, inkini jantawainiri thaankiini jompiratapaiyaariri. 37 Kimoshiri inkantaiya apaani ompirataari itzimi iñaapairi iwinkathariti aamaakowinta ikantaka. Imapiro nonkanti, aritaki joosaikairi jowapiintaita iriitaki oyiitainirini jowanawo. 38 Kimoshiri inkantayitya, intzimi iñaitapairi aamaakowinta ikanta, onkantawitya tii jiyotzi tsikapaiti jariitya, niyankiiti tiirika okitiijyitzimataki. 39 Pinkimiro jiroka. Aririkami jiyoti owaiyantzinkari impokatyi koshitirini, ari jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi. 40 Iro piyotiri iirokaiti, ontzimatyii paamaakowintayitya. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyantaiyaari Itomi Atziri”.

Kaaripirori ompirataari
(Mt. 24.45-51)

41 Ari ikantanaki Pedro: “Pinkatharí. ¿Arima nokaatziri maawoni atziri pojyakaawintakina?” 42 Ikantzi Jesús: “Pinkimitakotyaari ompirataari kamiithashiriri kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Pamininari ikaatzi saikatsiri pankotsiki’. 43 Kimoshiri inkantya jirika ompirataari, aririka impiyi iwinkathariti jiñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri. 44 Aritaki ishinitaakiniri jaamaakowintyaanari okaatzi jashitari. 45 Irooma inkantashiritakimi ompirataari: ‘Iiro ipiyita nowinkathariti’. Jantawaitakiri ikaatzi jompiraitari, ari ikimitaakiro tsinani jompirataitari. Jataki jowapirowaitya, ishinkiwaitya. 46 Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri. Imapirotiri jowasankitaapairi, jookapairi ikajyaakaitakiri kisoshiriri. 47 Tima jirika ompirataari jiyowitakawo okaatzi inintakaawitariri iwinkathariti, tiimaita jaamawintaari impiyi. Irootaki impajapiroitantyaariri. 48 Iriima itzimi kaari yotakotironi okaatzi inintakairiri, iiro ipajapiroitairi. Ikaatzi ishinitaitziri jantapiroyitiromi ikowaitziri, ojyiki jompiraityaari. Intzimirika jawintaitari ojyiki, inkowakoitiri ojyiki irirori”.

Ikinkithatakota Jesús
(Mt. 10.34-36)

49 “Iro nopokantari nowasankitairi kaaripiroshiriri, okimiwaitakawo iriimi paampari namakimi kipatsiki. Owanaa nokowataikimi itataitya jowasankitaayiiti, apirotaiyaami kaaripirori. 50 Iro kantacha ontzimatyii nitanatyaawo nonkimaatsitanatya, irojatzi nimonkaatantatyaawori. 51 Piñaajaantaki iro nopokantari iñaamachiitairo atziri isaiki kamiitha. Aña nopokaki, namatziiro antaminthatawakagaantsi. 52 Iroñaaka iñaitiro jantaminthatawakaitya isaikapankotawakaiyani, apiti atziri jantaminthatiri pashini atziri kaatatsiri mawa. 53 Mainari ari impithokashitatyaari iwaapati, impiyatsityaari iijatzi iwaapati inkisaniintiri itomi. Ompithokashityaawo tsinani ishinto, ompiyatsityaawo iijatzi onaanati. Ompithokashityaawo tsinani ayiro, ompiyatsityaawo iijatzi iwatairo”.

¿Tiima piyotziro kantainchari?
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

54 Ipoña Jesús ikantziri atziri piyowintakariri: “Tima aririka piñiiro minkori ityaapiintzi ooryaatsiri, pikantapiintzi: ‘Omparyaatyi inkani’. Mataka pikantakiri. 55 Tima aririka pinkimiro tampiya ompoñiiya katonka, pikantapiintzi: ‘Osaryaatyi kamiitha jiroka kitiijyiri’. Mataka okaatzi pikantziri. 56 ¡Thiiyinkarí! Piyowitawo iiroka okanta piñaayitapiintziro inkiti, iijatzi kipatsi. ¿Iitama kaari piyotakotantawo okaatzi kantachari iroñaaka?”

Paapatziyaiyaari kisaniintzimiri (Mt. 5.25-26)

57 "¿Iitama kaari paminantawo iiroka kamiithatatsiri? 58 Aririka intzimi kijyimini, impoña jaanakimi pinkatharintsiki, pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantiri: 'Iiro pikisawaita, thami aapatziyawakaiya'. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki, inkantaitakiri aamaakowintaniri: 'Paanakiri jirika'. Irojatzi jaantaitanakimiri jomontyaitzimi. 59 Tima iirorika pipinatashitari okaatzi piriiwitziri, iiro piñagairo joimishitowakaantaimi. Imapiro".

13

Iirorika powajyaantairo pamiyitari, ari pimpiyaashitaiya

1 Ari ipokaiyakini kamantziriri Jesús, tima Pilato jowamaakaantaki Galilea-jatzi janta itaapiintaitziniri Pawa piratsi. 2 Ikantanaki Jesús: "¿Piñaajaantzima iro jantantakawori jiroka tsika ikantaitakiri jowamaitakiri, janaakitziiri ikaaripiroshiritzi pashini Galilea-jatzi? 3 Nokantzi naaka: Tii ari onkantya. Iirorika powajyaantziro pamiyitari iiroka, ari pinkimitakotaiyaari irirori. 4 Ari ikimitakari kaatatsiri 18 kamaintsiri awitsinaakiri pankotsi janta Siloé, ¿piñaajaantzima iri mapirotzirori ikaaripiroshiritzi janairi pashini Jerusalén-jatzi? 5 Nokantzi naaka: Tii ari onkantya. Tima iirorika powajyaantziro pamiyitari, ari pinkimitakotaiyaari".

Jojyakaawintaitziro pankirintsi kaari kithokitatsini

6 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiro, ikantzi: "Otzimi atziri iwankiri jowaniki. Okanta apaani kitiijyiri jiyaataki jaminiro tzimakirika okithoki, tiimaita iñaapaaki. 7 Ikantakiri aamaakowintanariri: 'Tzimaki mawa osarintsi nopokawita naminiro nowankiri onkithokiti, tiimaita noñi. Pinchikiro, aminaashiwaita okatziya jaka'. 8 Ari jakanakiri irirori, ikantzi: 'Iiro nowinkathariti, añaawairo jiroka osarintsi iirorika okithokitzi, nonkiyashitawairo oponkitziki notyaakitiro onkithokitantyaari. 9 Aririka onkithokitai, kamiitha inatzi. Irooma iirorika, aripaiti pintowakaantiro' ".

Jowawisaakotziro Jesús tsinani kitiijyiri jimakoryaantaitari

10 Ikanta jiyotaantzi Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari janta japatotapiintaita, 11 ari osaiki tsinani tzimakotaintsiri 18 osarintsi opiyarishiritzi. Tsiyamitsitaki, tii okantzi onkatziyi kamiitha. 12 Ikanta jiñaapaakiro Jesús, ikaimapaakiro, ikantziro: "Tsinaní, shintsitaimi pimantsiyawita". 13 Jotirotakiro kapichiini otsiyamitzitaki. Tampatzikatanai kamiitha. Ojyiki othaamintawintanakari Pawa. 14 Iro kantzimaitacha tii inimotziri jiwatatsiri japatotapiintaita, antawoiti ikisanaka, jiñaakiri joshinchaantaki Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari. Ikantanakiri atziriiti: "Tzimatsi 6 kitiijyiri jantawaitantaitari, ari pimpokiri inkini joshinchagaitimi. Tii oshinitaantsitzi kitiijyiri jimakoryaantaitari". 15 Irojatzi jakantanakari Jesús, ikantzi: "¡Thiiyinkarí! Kitiijyiriki jimakoryaantaitari pithataryaakotapiintziri pipira pashitakoyitziri pirakairi imiri.* 16 Tima jiroka tsinani ajyininka inatzi, iro isawotari Abraham-ni tzimakotaki 18 osarintsi ikimaatsitakaakawo piyari. ¿Tiima okamiithatzi oshinchiiro kitiijyiri jimakoryaantaitari?" 17 Ikantanaki Jesús, antawoiti ikaaniwintanaka ikaatzi kisaniintziriri. Iro kantzimaitacha kimoshiri ikantaiyanakani atziri ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús.

Jojyakaawintaitziro okithoki inchato oryaanikitatsiri (Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Ipoña ikantanaki Jesús: "¿Iitama ojyari ipinkathariwintantai Pawa? ¿Iitama nojyakaawintimirori? 19 Aña ojyatyaawo aririka impankiitiro okithoki oryaanikitatsiri

* **13:15** Iri ipirayitari janta: buey ipoña asno.

pankirintsi. Tima tzimatsi atziri pankitakirori jowaniki, anaanakiro pashini pankirintsi, antawo otiwayitanaki, ari iminkoshiyitari tsimiri otsimankatapishitaki”.†

Jojyakaawintaitziro shiniyakairori tanta (Mt. 13.33)

20 Ipoña japiitakiro ikantzi Jesús: “¿Iitama nojyakaawintimirori ipinkathariwintantai Pawa? 21 Aña okimitatyaawo shiniyakaawori tanta. Tzimatsi apaani tsinani, aakiro kapichiini, otsipataakiro tantapatha, tikira osamanitzi, shiniyanaki maawoni”.

Ikinkithatakoitziro oryaanityinkakiini ityaapiintaitzi (Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Ithonka ikinayitaki Jesús nampitsiki jiyotaantayitzi. Irojatzi ikinantanakari Jerusalén-ki. 23 Ari josampitaitakiri, ikantaitziri: “Pinkatharí, ¿kapichima awisakotaatsini?” Ipoña ikantzi Jesús: 24 “Ontzimatyii piñaashintsitya pinkimitakaantyaawo pintyagaatyiimi oryaanityinkakiiniki ityaapiintaitzi. Tima ojyiki kowawitachani intyaantaityaawo, iiromaita jimatziro. 25 Aririka jashitanakiro ipanko ashitawori, irojatzirika pisaikaki jikokiroki, pinkantawitya: ‘Pinkatharí, pashitaryiinawo’. Impoña jakanaki irirori, inkanti: ‘Tii niyotzimi tsika pipoña iiroka’. 26 Impoña pinkantawitanatya iiroka: ‘¿Tiima piyotina akaatziranki owaiyani, akaatziranki arawaitaiyini? Piyotaantapiintakina nonampiki’. 27 Inkanti irirori: ‘Imapiro, tii niyotzimi tsika pipoña. Piyaatawiiti aakowintawori kaaripirori’. 28 Ari piraawaityaari, patsikaikiwaitya, aririka piñaayitairi Abraham, Isaac, Jacob intsipataiyaari ikaatzi Kamantantaniriiti isaiki ipinkathariwintantai Pawa. Irooma iiroka jikokiroki pisaikai. 29 Tima inkaati awisakoshiritaatsini impoñaayitaiya tsikarika iwiyaapaa kipatsi, isaikayitai jatyooyitairi Pawa tsika ipinkathariwintantai. 30 Tima tzimatsi itayitawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitaironi jitaiyaawo”.

Jiraaniintakotawo Jesús nampitsi Jerusalén (Mt. 23.37-39)

31 Ari jariiyitapaaka Fariseo, ikantapaakiri Jesús: “Piyaatai, aatsikitaintsi Herodes ikowi intsitokimi”. 32 Ikantzi Jesús: “Piyaati, pimpiyanaki, pinkantiri sagaritatsiri, noshinchaayitziri piyarishiritatsiri, noshinchaayitziri mantsiyari. Apa okaatapaaki mawa kitiijyiri nonkaatakaantyaawori nantziri.‡ 33 Iro kantzimaitacha, iikiro niyaatatyi irojatzi mawatapaintsini kitiijyiri, tima iro kamiithatatsi intsitokayiitiri maawoni Kamantantaniriiti Jerusalén-ki. 34 ¡Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyayitaki ikaatzi jotyaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kantacha tii pikowaiyini. 35 Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni. Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantantaiyaari:
Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri”.

14

Joshinchagairi Jesús iiniyawaitatsiri

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús ipankoki ijiwari Fariseo joya. Ojyiki kimpoyaakiriri oita jantiri. 2 Ari isaikakiri janta apaani mantsiyari iiniyawaitatsiri. 3 Ipoña Jesús josampitakiri yotaantayitzirori Ikantakaantaitani itsipataakiri Fariseo, ikantziri: “Kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, ¿tiima oshinitaantsiti oshinchaanti?” 4 Tii jakaiyini, irojatzi jimairitaiyakini. Jaakiri Jesús mantsiyari,

† **13:19** Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi iitachari mostaza, iro jyookatsi inampiki pashini atziri. ‡ **13:32** Ikantakoitziri jaka “sagaritatsiri”, iriitaki jojyakaawintaitzi Herodes. Jirika Herodes owanaa jiyotzi tsika inkinakairo jantayitziro kaaripirori, jojyakotari sagari jiyotzi jamatawiyaatantzi tii ikaamanitzi aririka intsitokawiityaari.

joshinchagairi, jotyaantairi. 5 Ipithokashitanakari jirikapaini, ikantziri: “Aririka jotitya
pipira omooki kitiijyiri jimakoryaantaitari, ¿tiima ari pinoshikairi thaankipiroini?”*
6 Tima tikaatsi inkanti jakanakiri.

Oimoshirinkachari aawakagaantsiki

7 Ari isaiki Jesús ikimpoyiiri inkaati atyootirini ijiwari Fariseo, thaawako ikan-
taiyani ikowi josatikayitya intsipatantyaariri jiwari joya. Ipoña Jesús jojyakaawin-
tanakiniri, ikantanaki: 8 “Aririka inkaimayiitimi poimoshirintya aawakagaantsiki, iiro
pikowashita posatikasatikawaitya pinkowi pintsipatyaari jiwari, tima tzimatsi pashini
pokatsini anaakotzimiri iñaapirota irirori. 9 Aririka jariitapaatya kaimakaantzimiri,
inkantapaakimi: ‘Iiro posatikasatikata iiroka, piyaati pisaiki jantyaatsikiini’. Antawoiti
pinkaaniwintanatya. 10 Aña iro kamiithatatsi aririka piyaati iiro posatikasatikawaita,
pisaikapaaki jantyaatsikiini. Ompoña impokaki kaimakimiri, inkantimi: ‘Ajyininka,
pimpoki posatitya iiroka janta’. Aripaiti impinkathayiitimi. 11 Tsikarika itzimi kowashi-
waitachani impinkathayiitirimi, aritaki iñaakiro intsinampashiritakagaitairi. Iriima
tsika itzimi tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki ñiironi ipinkathayiitairi”.

12 Ipoña ipithokashitanakari Jesús aanakiriri jowakaiyaari, ikantziri: “Aririka
pinkaimi atziri powakaiyaari, iiro pikaimashitari pijyininkapirotari iiroka, pirintzi,
ipoña ikaatzi ajyaagantachari, tima ari onkantaki impiyataimi iiroka jatyootaimi.
13 Aririka poimoshirintya, iri pinkaimayiti ashironkainkari, kaari aminatsiri, pisapon-
thokiyitatsiri. 14 Ari piñiiro pinkimoshiritai, tima jirikapaini, iiro okantzi impiyataimi
paata joimoshirintya. Iro kantzimaitacha ari impinayiitaimi pantakiri aririka jañaayitai
kamiithashiriri”.

Jojyakaawintaitziro antawoiti jatyootawakaita

15 Ikanta ikimawaki ikaatzi isaiki jowaiyani, ikantanaki: “Kimoshiri inkantya inkaati
owaachani impinkatharitanakirika Pawa”. 16 Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi atziri,
jiwitsikakaantzi antawoiti oimoshirinkaantsi, ari jowaiyaani. Ithonka ikaimakiri
ikaataiyini. 17 Ikanta imonkaatapaaka jowantyaari jotyaantakiri jompiratani inka-
mantiri ikaatzi ikaimakaantakiri, tima irootaintsi jowaiyaani. 18 Tii ikowi im-
pokaiyini ikaatzi ikaimakaantawiitakari. Jitanakawo apaani, ikantzi: ‘Iiro okantzi
niyaati, niyaatatyi naminiro owaantsi namanantakiri. Irootaki iiro okantanta niyaati’.
19 Ikantaki pashini: ‘Niyaatatyi noñaantyaariri namanantakiri nopirapaini, irootaki
iiro okantanta niyaati’.† 20 Ari ikantaki pashini iijatzi: ‘Iiro okantzi niyaati, tima
owakiraa naawakaaka’. 21 Ipoña ipiya ompirataari, ikamantapairi iwinkathariti.
Antawoiti owatsimaanakiri, ikantanakiri jimpiratani: ‘Piyaati, paniitiro tsika iwiyaa
nampitsi, pamakiri ashironkainkari, kaari aminatsiri, pisaponthoriiti inkaati piñiiri
janta’. 22 Ari imatakiro jompiratani. Ipoña ikantairi iwinkathariti: ‘Nimatakiro okaatzi
pikantakinari. Iro kantzimaitacha iiniro okaankitzi pankotsi’. 23 Ipoña ikantziri
jimpiratani: ‘Pinthonkiro paniitiro aatsi, piyaayiti tsikarika, pishintsiwintiri inkaati
piñiiri janta, impokiita ijaikitiita nopankoki. 24 Pinkimi nonkanti: Ojyiki nitawitakari
nokaimakaantziri, iiromaita iñaajaitziro joya kapichiini niwitsikakaantakiri owana-
wontsi’ ”.

Pomirintsitachari ankimitakotyaari Cristo

25 Ojyiki ikaatzi oyaatakiriri Jesús. Ipoña ipithokashitanakari, ikantziri: 26 “Aña iro
inimotzimiri pitakoyitari piwaapati, pinaanati, piina, pitomi, pirintzi, pitsiro, pitakota
iijatzi apaniroini iiroka. Iro kantacha iirorika pimapirotziro pitakotina naaka, tii

* **14:5** Iri ipirayiitari janta: buey ipoña asno. † **14:19** Iri kantakotachari jaka nopirapaini, kaatatsiri 5 buey.

pityaaryootzi pinkimisantaina. 27 Ontzimatyii pintyaaryoowintiro nokinkithatakoyitakimiri, onkantawitatya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, iiro nokimitakaantzimi iiroka niyotaani. 28 Apaani kowatsiri jiwitsiki pankotsipinthakii, jitawatyaawo inkinkishiritya tzimatsirika imatantyaawori jiwitsikiro. 29 Ari onkantya inthonkatyaawori jitanatyaawo jiwitsikiro, tima aririka jookawintakiro ari ishirontawintatyaari inkaati ñiirini. 30 Inkantaiyini: 'Piñaamachiitiri jirika, tii jaawiyiro, jookashitakawo'. 31 Ari ikimitari iijatzi, apaani pinkathari tzimatsiri 10 mil jowayiriti, jashiminthatyaawo jowayirityaari pashini pinkathari tzimatsiri 20 mil jowayiriti. Ontzimatyii jitawatyaawo inkinkishiritawatya, aririka inkitsirinkakiri. 32 Iñaakirorika iiro ikitsirinkiri, iiniro jiwiyaa intaina pashini pinkathari pokatsiri jowayirityaari, jotyaantaki kantirini: '¿Tsikama ankantyaaka iiro owayiritawakaanta?' 33 Ari okimitari iijatzi ontzimatyii pitawatyaawo pinkinkishiritawatya iirokaiti, tima iirorika powajyaantziro pitakoyitawo okaatzi pashiyitari, iiro nokimitakaantaimi niyotaani".

Kimitawori tziwi kaari katyotatsini (Mt. 5.13; Mr. 9.50)

34 "Tima kamiitha okanta tziwi okatyotzi. Iro kantacha aririka intsipataitiro tsika oitya, iiro opantaawo inkatyokantaityaawo. 35 Tikaatsi opantaiyaawoni tziwi, iiro okantaajaitzi iijatzi isaiponkitzitantaityaawo pankirintsi, ontzimatyii jookaitiro. Kowirori inkimathatiro jiroka, jowakimpitatya inkimisanti".

15

Ikinkithatakoitziri oijya piyawitachari (Mt. 18.10-14)

1 Ojyiki kowakotziriri kiriiki ijyininka itsipatakari atziri kaaripiroshiriri, ikimisantzi jiyotaantzi Jesús. 2 Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, ikinkithatakotanakiri Jesús, ikantzi: "Paminiri jirika, itsipatakari atziri kaaripiroshiriri, itsipatari jowapiintaiyani".

3 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri, ikantanaki: 4 "Tzimatsi piratachari ikaatzi 100 joijyati. Okanta apaani kitiijyiri, ipiyaka joijyati, jookanakiri pashini 99 oijya otzishimashiki, jataki jaminaminatairi piyainchari. ¿Tiima pimatziro iiroka jiroka? 5 Ikanta iñaapairi joijyati, kimoshiri ikanta jinatapairi. 6 Tima jariita ipankoki, japatotapairi ijyininka, ikantapairi: 'Pimpoki pintsipatina oimoshirintya, tima noñagairi noijyati piyawitainchari' ". 7 Iikiro ikantatzi Jesús: "Ari onkimitagaiya inkitiki, antawoiti inkimoshiriwintaitiri atziri owajyaantairori ikaaripiroshiriwita. Janaanakiri 99 kamiithashiritatsiri".

Jojyakaawintaitziri kiriiki piyawitachari

8 Ipoña ikantzi: "Apaani tsinani tzimatsi 10 oiriikiti. Okanta apaani kitiijyiri ipiyapithatakawo oiriikiti, owaampataki ootaminto, opishitakiro maawoni opanko aminaminatairi oiriikiti.* 9 Okanta oñagairi, okaimakiri ojyininka, okantakiri: 'Pimpoki, pintsipatina noimoshirintya, tima noñagairi noiriikiti piyawitainchari' ". 10 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Ari inkimitagaiya imaninkariti Pawa antawoiti inkimoshiriyitai iñaakirika atziri jowajyaantairo ikaaripiroshiriwaitzi".

Ikinkithatakoitziri itomiitari apaawaitatsiri

11 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: "Apaani atziri tzimatsiri apiti itomi. 12 Ikanta iyaapitsi itomi, ikantakiri iwaapati: 'Paapá, pimpinawo onkaati pookanairi nashitaiyaari pinkamakirika'. Ari ikantakiro, ipayitakiri itomi onkaati jashitakaiyaariri paata. 13 Tikira osamanitzi, jataki iyaapitsi itomi intaina pashiniki nampitsi. Ari japaawaitakiri iiriikiti. 14 Ikanta ithonkatakiri japaatakiri maawoni,

* **15:8** Ikantakoitziri jaka "kiriiki", irijatzi jiitaitziri "dracma", kiriiki jinatzi jashiyitari Grecia-jatzi. Iriitaki ipinatantaitariri antawaitatsiri apaani kitiijyiriki.

iñaitaki antawoiti tajyitsi janta nampitsiki. Ari ikowityaanakiri ikaatzi japaawaitakiri.
15 Ipoña jiyaatashitakiri nampitawori janta ikowi antawairintsi, jotyaantaitakiri
jaamaakowintyaari chancho. 16 Antawoiti itajyaaki, ikowaki jatyootiri chancho, tima
tikaatsi pirini joyaari. 17 Ipoña ikantashiritanaki mainari: 'Owanaa inintaawaita
jowapirowaita antawaitatsiri ipankoki nowaapati, ¿iitama nashironkaawaitantari
naaka jaka notajyaaniintzi? 18 Ontzimatyii niyaatai ashitanariki, nonkantapairi:
"Paapá, tzimatsi kaaripirori nantzimotakimiri, iijatzi nokimitaakiri Inkitijatzi.
19 Tii okantzi pinkimitakaantaina pitomi, apa nokowi pinkimitakaantinari ikaatzi
antawaitzimiri".' 20 Ari ipoña ikatziyanaka, pokai ashitaririki. Ikanta ashitariri,
aminawookitatsi irirori iñaawairi ipokai, ishiyashitawaari, jawithakitawairi,
ithopootawairi. 21 Ikantapaaki itomi: 'Paapá, tzimatsi kaaripirori nantzimotakimiri,
iijatzi nokimitaakiri Inkitijatzi. Tii okantzi pinkimitakaantaina pitomi'. 22 Iro
kantzimaitacha ashitariri, ikantakiri jimpiratani: 'Pamaki iroopirori kithaarintsi,
pinkithaatawairi notomi. Powiniri jakoki poriryaatatsiri, pintyaantakairi iijatzi
zapato. 23 Impoña paminaki iwonkiri vaca kamiitha iwathati, powamairi. Nokowi
oimoshirintya. 24 Tima jirika notomi kamawitaka, iro kantzimaitacha añagai iroñaaka.
Pairani ipiyaka, iñaitairi iroñaaka'. Ari jitanakawo joimoshirinkaiyani.

25 Ikanta jantariti iririntzi saikatsi jantawaitzi owaantsiki. Pokai pankotsiki, ikima-
paatzi joimoshirinkaiyani. 26 Josampitapaaki apaani jompiratani jiita ikimoshiritan-
taitari. 27 Ari ikantanakiri: 'Ariita pirintzi, irootaki jowamaakaantantakari piwaapati
iwonkiri vaca, tima kamiitha jariita pirintzi tikaatsi awijyimotirini'. 28 Ari ikisapaaka,
tii ikowi intyaapai pankotsiki. Ipoña jiyaatashitakiri iwaapati, owanaa jowomir-
inchaakiri intsipatantyaariri joimoshirinka. 29 Irojatzi ikantantanakariri iwaapati:
'Piñaawitana naaka osamani nosaikimotzimi, tikaatsi nantzimotimiri. Tiitya pipaajai-
tana piratsi noimoshirintya.† 30 Iro kantzimaitacha ipokai iyi thonkitakimiriri piiriikiti
ipiro mayimpiro, iri powamainiri wathatatsiri poimoshirinkawairi'. 31 Ari jakanaki
iwaapati, ikantziri: 'Notomí, ari pashi powiro pisaikimotakina iiroka, maawoni okaatzi
nashitari, iiroka ashitawo maawoni. 32 Irootaki ankimoshiritantyaari iroñaaka, tima
jirika pirintzi, kamawitaka, iro kantacha añagai iroñaaka. Ipiyawitaka iñaitairi iijatzi' ".

16

Jojyakaawintaitziri kaaripirori ompirataari

1 Ipoña Jesús ikantakiri iijatzi jiyotaani: "Tzimatsi atziri ajyaagantachari. Itzimi
irirori jompiratanipaini. Okanta apaani kitiijyiri tzimatsi pokaintsiri, ikantaitakiri
ajyaagantachari: 'Jirika ijiwari pompiratani, japaatakimiro pajyaagawo'. 2 Ikanta jirika
ajyaagantaniri ikaimakiri jompiratani, josampitakiri: '¿Iitama pantakiri? Nokimaki
ikantaitana. Nokowi poñaayinawo okaatzi pantawaitakinari. Tima ari okaatapaaki
pijiwatziri nompiratanipaini'. 3 Ari ikantashiritanaki jirika ompirataari: '¿Tsikatya
nonkantyaaka iroñaaka? Jomishitowatyiina ompiratanari. Tii okantzi nompankiwaiti,
aririka nonkamitanti impashitaitina, owanaa nonkaaniwintya'. 4 Ipoña ikantashir-
itzi: 'Niyotaki iita nantiri jaapatziyantaitinari pankotsiki aririka jomishitowaitakina'.
5 Japatotakiri ikaatzi iriiwitziriri iwinkathariti, ikantakiri itakawori: '¿Tsikama ikaatzi
piriiwitziri nowinkathariti?' 6 Ikantzi irirori: 'Niriiwitziri ikaatzi 100 inchatonaa
jowaitzi yiinkantsi'. Ipoña ikantziri: 'Jiroka piriiwiri, thaanki posankinati, apa inkaatai
50 inchatonaa piriiwitiri'. 7 Ipoña josampitakiri pashini ikantziri: '¿Iiroka tsikama
ikaatzi piriiwitzi?' Ikantzi: 'Niriiwitzi okaatzi 100 ipiyotakoitziro trigo'. Ipoña ikantziri
iijatzi: 'Jiroka piriiwiri, posankinati, apa onkaatai 80 ipiyotakoitziro'. 8 Ikanta jirika
pinkathari, joñaagantakiri jompiratani tima iñaakiri imapiro jiyotzi tsika inkinakairo

† **15:29** Ikantakoitzi jaka "piratsi", iriitaki cabra.

kantainchari. Ari ikantayitari atziripaini iroñaaka, imatatya jiyotzi tsika inkinakairo jaapatziyantyaariri ijyininka, janairi tsika ikanta kimisantzinkariiti”. 9 Irojatzi ikantantanakari Jesús: “Ontzimatyii piyoti paapatziyantyaawo pajyaagantayitari iroñaaka onkantawitya tii opantapirotawo, iro onkantantaiyaari jaapatziyaitaimi paata iiroka janta inkitiki.

10 Itzimirika tyaaryootaintsiri kapichiini, iriitaki tyaaryoopirotaatsini. Itzimirika kaaripiroshiritatsiri kapichiini, iriitaki mapirotaironi inkaaripirotai. 11 Tiirika pityaaryoowintziro ajyaagawontsi kaari opantapirotawo jaka, tikaatsi amiintimini iroopiroriki. 12 Tiirika pityaaryoowintziro ashinintsi, tikaatsi pimini pashityaari iiroka. 13 Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri. Apaani inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisaniintanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri Pawa ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaarini”.

14 Ari ikaatzi ikimaiyakini Fariseo, tima irijatzi ashiminthatawori ajyaagawontsi, ishirontaminthatakari Jesús ikimiri ikantayitakiri. 15 Ipoña ikantanakiri: “Piyotzi potzikaawintaiyani iiroka iiro jiyotantzimi atziri, iro kantzimaitacha jiyotzimiro Pawa okaatzi pikinkishiritari. Tima okaatzi iroopirotzimotziriri atziri, ipinkimatziro Pawa”.

Ikantakaantaitani ipoña ipinkathariwintantai Pawa

16 “Tima pairani ikinkithatakoitakiro Ikantakaantaitani ipoña josankinari Kamantantaniriiti. Ipoña ikinkithataki iijatzi Juan. Ikimatziiro iroñaaka atziriiti Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta ipinkathariwintai Pawa. Antawoiti ikowi iñiiro okimitawo ishintsitaitzi aririka jowayiritaitya. 17 Tii opomirintsita apirotaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iro kantzimaitacha iiro apirotzimaitaa Ikantakaantaitani”.

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: “tii opantawo pookiro piina”

18 “Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiriwintakiro itawitawori. Ari ikimitari iijatzi agaironi tsinani jookiri oimi, imayimpiritaki irirori”.

Ajyaagantachari ipoña Lázaro

19 “Tzimatsi atziri ajyaagantachari, owaniinka ikithaatapiinta. Jaakowintawo kitiijyiriki joimoshirinka owaniinka jowapirowaita.* 20 Tzimitacha iijatzi apaani ashironkaawaitachari jiita Lázaro, ithonka ipathaawaitaki jirika. Ari jomaryaapiinta jakakiroki ipankoki ajyaagantzinkari. 21 Iriitaki kowatsiri jaayitiro jowaryaayitziri jowanawo ajyaagantachari. Pokatsi otsitsi ithotziniri iwathaawo. 22 Ikanta paata kamaki ashironkainkari, jaanakiri imaninkariti Pawa, jataki isaiki Abraham. Ipoña kamitaka iijatzi ajyaagantachari, ikitaitakiri. 23 Ikanta janta sarinkawiniki, ojyiki ikimaatsiwaitaka jirika ajyaagantawitachari. Jaminakotakiri intaina iñaatziiri Abraham itsipatakari Lázaro. 24 Ari ikaimanaki irirori, ikantzi: ‘Chariní, Abraham, pinishironkatina. Potyaantiri Lázaro jamaajaitakina kapichiini jiñaa nomiritawatyaari, tima itaaniintatyaana shintsiini paampari’. 25 Ikantanaki Abraham: ‘Nochariní, poshirityaawo pajyaagawo pairani, iijatzi ikimita Lázaro joshiritawo jashironkaawaitakari. Iro kantzimaitachari kimoshiri ikanta irirori jaka, irooma iiroka ontzimatyii pinkimaatsiwaitaiya. 26 Tikaatsi pinkini pimpoki, tzimatsi antawoiti impiita otzikakairi, iiro okantzi iijatzi niyaatashitimi iiroka’. 27 Iikiro ikantawitatya irirori: ‘Pinkimi nokantzimi chariní, potyaanti jatatsini isaiki nowaapati. 28 Tzimatsi janta ikaatzi 5 nirintzi, pinkamantiri iiro ipokanta irirori jaka, ojyiki jashironkaita’. 29 Ari ikantzi Abraham: ‘Tzimatsi Ikantakaantakiri Moisés, tzimatsi iijatzi ikantayitakiri Kamantantaniri, iro inkimisantiri’. 30 Ipoña ikantzi iijatzi: ‘Iirotyaami, Chariní, Abraham. Tzimatsirika

* **16:19** Iro ikantakoitziri jaka “owaniinka”, kithaarintsi pitzirishimawotatsiri. Ojyiki owinawo jiroka. Apa ikithaayitawo ajyaagantachari.

apaani kamatsiri kamantairini añaatsiri atziri, ari jowajyaantairo kaaripirori jamiyitari'. 31 Iikiro ikantanakitzi Abraham: 'Tima tii ikimisantziro ikantayiwitari Moisés iijatzi ikantayitakiri Kamantantaniri, iirotya ikimisantaajaitziri inkamantawityaari kaminkari' ".

17

Iiro pantakaantziro kaaripirori

1 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: "Ari intzimapiintatyi antakaantironi kaaripirori. Inkantamachiitiri jirika. 2 Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, ari jowasankitaayiitairi. Iro kamiithatatsimi inthayiitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitakiri inkaariki, ari onkantya iiro ikaaripirotakaantzimi. 3 Ontzimatyii paamaakowintya iiroka. Tima intzimirika antzimotimini kaaripirori, pinkaminairi. Aririka jowajyaantanairo jantayiwitakari, pimpiyakotiro jantzimowitakimiri. 4 Ari okimitari iijatzi. Tzimatsirika atziri ojyiki jantzimotapiintakimiri, okimiwitatyaawo onkaati 7 japiipiintiro kitiijyiriki, ontzimatyii papiipiintiri pimpiyakotiri aririka impokashitapiintakimi inkowakotimi pimpiyakotairi".

Pawintaapirotakaina

5 Ikanta Otyaantapiroriiti, ikantanakiri Jesús: "Nokowi poshiritakaapirotina". 6 Ipoña ikantzi Awinkathariti: "Onkantawitatya iiro antawoititzi poshiritaina, onkimityaawo okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, aritaki pimatakiro antawoiti inchato katziyainchari, pinkantiro: 'Pishirinki, piyaati pinkatziyi janta inkaariki'. Nonkanti, ari imatatya".*

Jantayitairi jompiraitari

7 "Aririka intzimi pompiratani, piñaawairi jariitaiya jojyiwawaitzi powaniki, jaamaakowintari pipira ¿arima pinkantawairi: 'Patyootapaina?' 8 Añа iiro, apa pinkantawairi: 'Ponkotsitapai owanawontsi. Powathakitya inkini poyiitina, irojatzi nowantatyaari, niraki nomiri iijatzi. Impoña pimpoiti iiroka powaiya'. 9 ¿Arima pimpaasoonkitakiri okaatzi jantakiri pompiratani? Añа iiro. 10 Ari pinkimityaari iijatzi iiroka, aririka pimonkaatakiro okaatzi inintakaimiri Pawa, ompoña pinkanti: 'Iiro asagaawintawaita jompirayiitai, tima apa amonkaamachiitiro okaatzi ikowakaitakairi antiro' ".

Joshinchaitziri 10 pathaawaitatsiri

11 Ipoña jawisanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, ikinanakiro Samaria-ki ipoñaanakawo Galilea-ki. 12 Ikanta jariitapaaka nampitsiki, ari itonkiyotawakari 10 shirampari pathaawaitatsiri, intaina ikatziyaiyapaakani. 13 Ikaimaiyini, ikantzi: "¡Yotaanarí Jesús, pinishironkataina naaka!" 14 Ari jaminanakiri irirori, iñaatziiri ikatziyaiyani, ikantziri: "Piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari jaminawakimiro pipathaawo". Ikanta jiyaataiyanakini, omapokashitaka opiyanaka iwathaawo, shintsiyitanai. 15 Ikanta apaani jiñaakiro jishitakotanai ipathaawaitzi, thaaminta ipiyaa irirori, ikimoshiriwintanakiri antawoiti Pawa. 16 Jotziirowashitapaakari iitziki Jesús, ipaasoonkitapaakiri. Jirika piyaachari Samaria-jatzi jinatzi. 17 Ipoña ikantzi Jesús: "¿Tiima 10 ikaatzi shintsitaatsiri, tsikama ikinakika pashini? 18 Tikaatsi nojyininka piyaatsini inkimoshiriwintairi Pawa impaasoonkitiri, apa ipiya pashinijatzi atziri". 19 Ari ikantanakiri Jesús pathaawaiwitachari: "Pinkatziyi, piyaatai. Iro oshinchagaimiri poshiritaana".

Itanatyaawori impinkathariwintantaiti
(Mt. 24.23-28, 36-41)

---

* **17:6** Iro ikantakoitzi jaka "okithoki iryaanikitatsiri pankirintsi", iitachari "mostaza", iro jyookatsiri inampiki pashini atziri. Iro ikantakoitzi jaka "antawoiti inchato", iitachari "sicómoro", irojatzi jyookatsiri pashiniki inampi atziri.

20 Ipoña Fariseo josampitakiri Jesús, ikantziri: “Tsikapaiti itanatyaawo impinkathari-
wintantai Pawa”. Ari jakanaki irirori: “Omapokashitaiya impinkathariwintantai Pawa.
21 Iiro ikantaitzi: ‘Jiroka jaka. Jironta janta’. Tima aritaki pinkatharishiriwintantai
Pawa”. 22 Ipoña ipithokashitanakari jiyotaani, ikantziri: “Ari pinkowawitaiya paata
piñiirimi kapichiini jirika Itomi Atziri, iiro okantzimaita. 23 Ari pinkimaki inkantaiti:
‘Jirika jaka’. Pashini kantatsini: ‘Jirinta janta’. Iiro piyaatashitziri, iiro poyaatziri iijatzi.
24 Aririka impiyi Itomi Atziri, inkimitapaiyaawo oporiki ookathawontsi, ompoñaanatya
tsika iwiyaa kipatsi irojatzi othapitapaa. 25 Aña itawatya iñiitawakiro inkimaatsitaitya
antawoiti, inkisaniintawaitaitiri jirikaiti atziriiti tzimayitatsiri iroñaaka. 26 Tima onkim-
ityaawo tsika okanta pairani iiniro isaikawita Noé. Ari onkimitsitaiya iijatzi aririka
impokimatai Itomi Atziri. 27 Inimotziri atziri jowawaiyita, jirawaitaiyini, jaawakaayita
iijatzi. Irojatzi ityaantanakari Noé shintsipaaki jiwitsikakiri. Okanta oonkanaka kipat-
siki, apirotaka maawoni atziri ipiinkaki. 28 Ari onkimityaawo iiniro isaikawita pairani
Lot. Inimotziri atziri jowaiyani, jirawaitaiyini, jiyomparitaiyani, ipankiwaitaiyini,
jiwitsikaiyini ipanko iijatzi. 29 Iro kantzimaitacha imonkaatapaaka kitiijyiri ishitowan-
tanakari Lot nampitsiki Sodoma, omapokashitaka iparyaapaaki antawoiti paampari,
ari japirotakari maawoni atziri itaga. 30 Aritaki onkimitagaiyaari iijatzi aririka impiyi
Itomi Atziri. 31 Tzimatsirika saikatsiri jikokiroki ipanko, ari impoñaanatya ishiyi, iiro
ityaapanaatzi jaapanaati tsika oitya. Itzimirika saikatsini jowaniki, ishiyi tsika ikanta,
iiro ipiyapanaata. 32 Pinkinkishiritakotiro okaatzi awijyimotakirori iina pairani Lot.
33 Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashiyitari, ari impiyaashitaiya.
Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri naaka, aritaki jawisakoshir-
itai”. 34 Iikiro ikantatzi Jesús: “Tzimatsi tsipatawakaachani imayi. Jagaitai apaani
inkitiki, iriima pashini jookaitanairi. 35 Tzimatsi apiti tsinani tsipatawakaachani
otoonkawaitzi. Jagaitai apaani inkitiki, irooma pashini jookaitanairo. 36 Isaiki apiti
atziri jowaniki. Jaagaitai apaani inkitiki, iriima pashini jookaitanairi”. 37 Ipoña
josampitanakiri ikantzi: “¿Tsikatya janta Pinkatharí?” Ikantzi Jesús: “Tsikarika isaiki
kaminkari, ari impiyowintyaari amimpori”.†

18

Ikinkithatakoitziro kamatsiri oimi ipoña kaaripirori pinkathari

1 Ipoña jojyakaawintanakiro Jesús onkantya jamanaitantyaariri kitiijyiriki, iiro
jowajyaantantaitawo. 2 Ikantzi: “Tzimatsi apaani nampitsi, ari isaikiri kaaripirori
pinkathari, tii ipinkathatziri irirori Pawa, iri owatsipiro tii ipinkathatziri atziri. 3 Ari
osaikiri iijatzi tsinani kamatsiri oimi. Opokashitakiri kaaripirori pinkathari, okantziri:
‘Nokowi pinkaiminari kisaniintanari, piwitsikainawo awijyimotanari’. 4 Tii ikowawita
pinkathari. Ipoña ikantashiritanaki: ‘Tii nopinkathatziri Pawa, iijatzi nokimitairi
atziri. 5 Iro kantacha jiroka kamatsiri oimi, ontzimatyii nantiniro kamiithari okowiri.
Nosamawokari aririka oñaashirinkina ompiyapiyatashitina’ ”. 6 Ikantzi Jesús: “Piñaakiro
ikantashiritakiri kaaripirori pinkathari. 7 Iri mapirotzirori Pawa irirori, iiro ijyinkaa
jantainiri kamiithari jiyoshiitairi, aakowintanaawori jamanari kitiijyiriki”. 8 Iikiro
ikantatzi Jesús: “Iiro ijyinkaita jantantaityaawori kamiithari. Iro kantacha aririka
impiyapaaki Itomi Atziri, ¿iikiroma jiñaapaakityi awintaapiintyaarini kipatsiki?”

Jojyakaawintaitziri Fariseo ipoña kowakotziriri kiriiki ijyininka

9 Tzimayitatsi kinkishiritachari kamiithashiri jinatzi. Ipoña imanintashiriwait-
ziri pashini atziri. Irootaki jojyakaawintantanakariri Jesús, ikantziri: 10 “Tzimatsi
apiti atziri jiyaataki tasorintsipankoki jamaña. Fariseo jinatzi, iriima pashini iri

† **17:37** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai.

kowakotziriri kiriiki ijyininka. 11 Ikanta ikatziyapaaka Fariseo jamana, ikantzi: ‘Pawa, antawoiti nopaasoonkitzimi, tima tii nokimitari naaka pashini atziri, koshintzi jinatzi, tzipinashiri ikanta, mayimpiri jinatzi, ari ikimitakari jirika kowakotziriri kiriiki ijyininka. 12 Apitijatzi notzitapiintawo nowanawo awisayitzi kitiijyiri jimakoryaantaitari, nookapiintzi kiriiki ikaatzi ipinaitanari’. 13 Ipoña irirori kowakotziriri kiriiki ijyininka, ikatziyapaaka jantyaatsikiini, oiyotapaaka jamana. Tima okatsitzimoshiryaanakiri, ikantzi: ‘Pawa, pinishironkataina naaka, kaaripiroshiri ninatzi’ ”.* 14 Ikantzi Jesús: “Iriitaki jaayiitakiri kamiitha jirika, kamiithashiri ikanta jiyaatai ipankoki, tii ikimitari pashini. Tima tsikarika itzimi ñaapirowaitachari iroñaaka, ari intsinampashiritakaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashiriwaitatsiri iroñaaka, ari iñiiro iñaapirotakagaitairi”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini (Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Ipoña jamayiitapaakiniri Jesús iinchaaniki, ikowaitzi jotirotantawatyaari kapichiini jako. Iro kantacha jiyotaani Jesús, ikisawakiri amayitziriri iintsi. 16 Irojatzi ikantantanakari Jesús: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Pawa. 17 Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora iñaitairo ipinkatharitai”.

Mainari ajyaagantachari (Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Ikanta apaani pinkathari josampitakiri Jesús, ikantziri: “Kamiithari Yotaanarí, ¿iitama nantiri noñaantaiyaawori kantaitachani kañaanimintotsi?” 19 Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitaka pikantantanari: ‘kamiithari pinatzi?’ Apaniroini ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini. 20 Piyotakotakiroma Ikantakaantaitani, kantatsiri:
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
Iiro pamatawitantzi.
Pimpinkathatiri ashitzimiri”.
21 Ari jakanaki mainari, ikantzi: “Yotaanarí, nothotyaakiro maawoni irojatzi nitanakawo pairani iiniro niryaanitapaaki”. 22 Ikanta ikimakiri, ikantzi Jesús: “Tzimatsi apaani kowityaapainchari kaari panti. Pimpimantiro okaatzi pashitari, pimpashiyityaari ashironkaachari. Tima ari piñagairo pinintagaiya inkitiki. Pimpokanaki, poyaatina”. 23 Ikanta ikimawaki, owashiri ikantanaka, tima ajyaagantzinkari jinatzi. 24 Tima iñaakiri Jesús antawoiti jowashiritanaka, ikantanaki: “¡Imapiro opomirintsita jiyaatai ajyaagantzinkari impinkatharitai Pawa! 25 Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”. 26 Ikantayitanaki ikaatzi kimakiriri ikantaki Jesús: “¿Iitatyaakama awisakoshiritaatsini?” 27 Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi oitayita pomirintsitzimotyaarini atziri, iriima Pawa tii opomirintsitzimotari”. 28 Ari ikantanaki Pedro: “Jirika nokaataiyakini naaka, nookayitanakiro tzimimoyitanari, noyaataiyakimini”. 29 Ikantanaki Jesús: “Imapiro, tzimatsirika kowanairori impinkathariwintairi Pawa, irootaki jookawintantanakawori ipanko, ashitariri, iririntzi, iina, ipoña jowaiyaniiti,

* **18:13** Kantakotachari jaka “okatsitzimoshiryaanakiri”, iro kantakotajaantachari jompojashipaniiyita jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika oitya. Inashita amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitatya.

30 tima ojyiki impayitairiri Pawa jirika, ari anaanakiro okaatzi jookawintanakiri. Ari
inkimitagairi iijatzi paata aririka iñiiro añaanimintotsi".

Japiitairo Jesús ikinkithatakota jowamagaitiri (Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

31 Ipoña Jesús japatotairi kaatatsiri 12 jiyotaani, ikantziri: "Aatatyi iroñaaka
Jerusalén-ki. Ari imonkaatyaari onkaati awijyimotirini Itomi Atziri, tima irootaki
josankinatakoitakiriri pairani Kamantantaniri. 32 Ari jaakaantaitiri, jayiri atziri
kaari ajyininkata. Antawoiti ishirontaminthawaitaityaari, inkimaatsitakaityaari, jii-
wapoowaitaitiri. 33 Aririka onkaataki impajawaitaitiri, ari jowamagaitiri. Iro awi-
sawitatya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi". 34 Iro kantzimaitacha, tii ikimathatziro
jirikapaini ikaatzi kimawitainchari, tima tii ikowaitzi inkimathatakaitiri.

Jaminakaitairi Jericó-jatzi (Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Ikanta Jesús ariitzimataka nampitsiki Jericó. Ari isaiki kaari aminatsiri aatsi-
nampiki ikamitantzi impashiityaari. 36 Ikimaki kaari aminatsini, josampitakiri awisay-
itatsiri atziri, ikantziri: "¿Iita pokatsiri?" 37 Ikantaitanakiri: "Ipokatzi Jesús, jiitaitziri
Nazaret-jatzi". 38 Irojatzi ikaimantanakari, ikantzi: "¡Jesús, icharinitari David-ni, pin-
ishironkataina naaka!" 39 Ojyiki ikisawiitanakari jimairitantyaari. Iikiro ikaimanakitzi
shintsiini, ikantzi: "¡Icharinitari David-ni, pinishironkataina naaka!" 40 Ari ikatziya-
paaka Jesús, ikantzi: "Pamakinari jaka". Ikanta jamaitapaakiniri, josampitawakiri.
41 Ikantziri: "¿Tsikama pikowi nonkantaimi?" Jakanaki kaari aminatsiri, ikantzi:
"Nokowi nokiryagai, Pinkatharí". 42 Ikantzi Jesús: "Kantatsi pokiryagai, iro oshincha-
gaimi pawintaana". 43 Omapokashitanaka jaminanai, joyaatanakiri Jesús, kimoshiri
ikantawintanakari Pawa. Ikanta atziriiti jiñaakiro okaatzi jantakiri Jesús, jimatanakiro
iriroriiti ithaamintawintanakari Pawa.

19

Jesús ipoña Zaqueo

1 Ikanta jariitapaaka Jesús Jericó, janiitapaakiro nampitsi. 2 Ikanta apaani shi-
rampari ijiwari kowakotziriri kiriiki ijyininka jiita Zaqueo. Ajyaagantzinkari jinatzi.
3 Ikowapirotaki irirori jiñiiri Jesús. Iro kantacha tii okantzi tima ojyiki atziri otzikakiriri,
ikaapority akitziini iijatzi. 4 Ipoña jiiwatanaki Zaqueo, atiitapaaki inchatoki inkini
iñiiri Jesús, tima ari inkinapaakiri.* 5 Ikanta jariitapaaka jatiitaki, jaminapaaki ji-
noki, jiñaapaakiri, ikantziri: "Zaqueo, payiitanaki thaankiini, tima ari noshiritawo
nomayimotimi pipankoki". 6 Thaankipiroini jayiitanaki Zaqueo. Kimoshiri jaanakiri
ipankoki. 7 Ikanta jiñaitakiri, ñaawaitanaki atziriiti ikantzi: "¿Iitama ityaapankotantariri
Jesús kaaripiroshiritatsiri?" 8 Ari ikantaki Zaqueo: "Pinkatharí, kantatsi nompiri
ashironkainkari kajyitani najyaagawo. Tzimatsirika iita namatawitakiri nokoshitziri,
ari noipiyainiri onkaati 4 nayitakiriri". 9 Ikantanaki Jesús: "Iroñaaka piñiiro paw-
isakoshiritai. Tima pimatanairo pikimitakotanaari Abraham-mirinkaitipirori. 10 Tima
iro ipokantakari Itomi Atziri jaminaminayitairi ikaatzi piyaashiwitainchari jowaw-
isaakoshiriyitairi".

Jojyakaawintaitziri 10 kiriiki

11 Irojatzi ikimisantaiyakini atziriiti ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña jojyakaaw-
intanakiniri, tima iñaajaantaki atziriiti koñaawoini impinkathariwintantai Pawa,
tima jiñaakiro irootaintsi jariitzimataiyaani Jerusalén-ki. 12 Ikantanaki: "Tzimatsi
apaani jiwari jiyaataki pashiniki nampitsi, impinkatharitakaitiri, impoña impiyi.

* **19:4** Kantakotachari jaka inchato, irootaki jiitaitziri pashiniki nampitsi sicómoro.

13 Japatotanakiri 10 jompiratani, ipanakiri 10 kiriiki, ikantayitanakiri: ‘Pantawaitakairi
kiriiki nopanakimiri, irojatzi nompiyantapaatyaari’.† 14 Iro kantacha tzimatsi
kaari kowirini impinkathariwintanti. Jotyaantaitaki kantatsini: ‘Tii nokowaiyini
impinkathariti’. 15 Ikanta ipiya, aritaki ipinkatharitakaitakiri. Japatotapairi
jompiratani ipayitanakiri kiriiki, ikowi iñiiri tsika ikanta jantawaitakaakiri iiriikiti.
16 Jitapaakawo ipokaki apaani, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, nojyiñaakiri piiriikiti,
nagai pashini ikaatzi 10’. 17 Ikantanaki irirori: ‘Kamiithataki nompiratani, kapichi
pityaaryootaki, aritaki piñaakiro pijiwawintiro onkaati 10 nampitsi’. 18 Ari ipokapaaki
pashini jompiratani, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, nojyiñaakiri piiriikiti, nagai pashini
ikaatzi 5’. 19 Iijatzi ikantanakiri irirori: ‘Ari pinkimityaari iiroka, ari piñaaki
pijiwawinti onkaati 5 nampitsi’. 20 Ipokapaaki pashini, ikantapaaki: ‘Pinkatharí,
jirika piiriikiti kamiitha noponatakimiri. 21 Tima antawoiti nothaawantakimi
imapirotatziimi pimashirinkatzi, tii piñaakonita pojyiñaantariri piiriikiti’. 22 Ikantanaki
irirori: ‘Kaaripirori nompiratani pinatzi. Iiroka apishityaawoni okaatzi pikantakinari.
Piyowitaka owanaa nomashirinkatzi, tii noñaakonita nojyiñaantariri noiriikiti.
23 Piñaawita iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakairinimi noiriikiti,
ari ijyikiniintakimi iroñaaka, iri pimpawainarimi nopiyaa’. 24 Ari ikantziri atziri
piyotainchari: ‘Payiri kiriiki, pimpiri ojyiñaakiriri ikaatzi 10’. 25 Ikantaiyanakini atziri:
‘Pinkatharí, ¿iitama impantaityaariri, tima tzimaki irirori 10 kiriiki pipakiriri inkaanki?’
26 Iikiro ikantatzi ashitariri iiriikiti: ‘Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimotakiri ojyiki.
Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iñiiro iiro otzimimopiroyitairi’. 27 Ikantaki
iijatzi: ‘Pamakiri ikaatzi kisaniintanari kaari kowatsini nompinkathariwintiri, nokowi
noñiiri powamairi’ ”.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ithonkanakiro ikantakiri Jesús, iiwatanaki jiyaatiro Jerusalén-ki. 29 Ikanta jariitz-
imataka nampitsiki Betfagé otsipatakawo Betania omontinampitakawo otzishi Olivo.
Ari jotyaantakiri Jesús apiti jiyotaani. 30 Ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amonti-
takari. Ari piñiiri iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pintharyaakotiri,
pamakinari jaka. 31 Aririka josampiitawakimi: ‘¿Pinkantirika pithataryaakotantariri
burro?’ Pinkantanakiri iiroka: ‘Ikowatziiri Pinkathari’ ”. 32 Jataiyanakini jotyaan-
taitakiri, jiñaakiro okaatzi ikantaitakiriri. 33 Ithataryaakotapaakiri burro. Josampi-
takiri ashitariri, ikantziri: “¿Pinkantirika pithataryaakotantariri?” 34 Ikantanaki irirori:
“Ikowatziiri Pinkathari”. 35 Irojatzi jamantakanariri. Jowankitaitakiniri manthakintsi
imitzikaaki, ityaakotanakari Jesús jirika burro. 36 Ikanta janiitakaanakiri Jesús burro,
joomaankashiitanakiri manthakintsi aatsiki tsika inkinanaki. 37 Ikanta jiyotaapiin-
takiri Jesús, oirinkimataka otzishiki Olivo, ikaimaiyini ithaamintawintanakari Pawa,
tima iñaayitapiintakiro itasonkawintantaki Jesús. 38 Ikantaiyini:

¡Aatsikitataiki awinkathariti! Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari jiitaitziri otyaan-
takiriri.
¡Isaikakaayitairi kamiitha nampitawori inkitiki!
¡Iro kamiithatataitatsi otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori ojinokitajaantzi
inkiti!

39 Ikanta Fariseo saikayitaintsiri iijatzi janta, ikantakiri Jesús: “Yotaantanirí, pinkijyiri
piyotaani”. 40 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka nomairyaakiri ikaatzi kaimayitaintsiri,
kimitaka ari onkaimanakimi mapi iroori”.

41 Ipoña jariitzimatapaaka Jesús Jerusalén-ki, jiraakotapaakawo jiñaapaakiro.
42 Ikantzi: “¡Owa onkamiithatimi pinkimathataajaitawakiromi iroñaaka, iroora kitiijyiri

† **19:13** Ikantakoitziri jaka kiriiki, iri jiitaitziri pairani “mina”. Iñaantaityaari iraayiitiri mina, ontzimatyii jantawin-
taitiri inkaati mawa kashiri.

piñaantaiyaawori pisaiki kamiitha! Iro kantzimaitacha iiro okantzi tima tzimatsi ikantakagaitakimi kimiwaitaka pisoryaakitatyiimi. 43 Tima irootaintsi impoki kisaniintzimiri, jiwitsikashitapaakimi japirotantimiri. Inthonka jotzikapaakimi iwiyaara potanto, iiro piñiiro tsika pinkini pishiyi. 44 Ari impookakoitakimi, jashiryaitimi maawoni. Iiro jiñaitairo mapipaini okaatzi piwiryaayitachari iroñaaka, okantakaantziro tii piyotawakiri pokashitakimiri".

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

45 Ipoña ityaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi ikaatzi amanantayitatsiri. 46 Ikantayitziri: "Pairani josankinaitakiro kantatsiri: 'Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintaitinari'. Iro kantzimaitachari iiroka pamatawitantapiintaki janta pipimantayitzi, pikimitakaantakiro koshintzipanko". 47 Ari ikantapiintatya Jesús jiyotaantzi kitiijyiriki tasorintsipankoki. Iro kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti ipoña Antaripiroriiti, jaminaminatanakiro tsika inkinakairi intsitokakaantiri. 48 Tii okantzimaita iñiiro tsika inkinakairo, tima owakimpita ikantaiyakani atziriiti ikimisantziri Jesús.

20

Ishintsinka Jesús (Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

1 Ikanta Jesús jiyotaayitakiri atziri tasorintsipankoki, ikinkithatakairi Kamiithari Ñaantsi. Irojatzi ipokantapaakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti, ipokaki Antaripiroriiti iijatzi. 2 Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "Pinkantina, ¿iitama otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?" 3 Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: "Tzimatsi iijatzi nosampitimiri naaka, ontzimatyii pakina. 4 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿iitama otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Iriima otyaantakiri atziri?" 5 Ari ikantawakaiyanakani irirori: "Aririka ankantakiri Pawa otyaantakiriri, ari inkantanakai: '¿Iitama kaari pikimisantantari?' 6 Irooma ankantiri: 'Atzirimachiini otyaantakiri', ari impichaitakai. Tima maawoni atziriiti ikantaiyini Kamantantaniri jinatzi Juan-ni". 7 Irojatzi ikantantaiyakani: "Tii niyotzi iita otyaantakiriri". 8 Ari ikantsitanakari Jesús irirori: "Iijatzi naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari".

Kaaripiroshiriri antawairintzi (Mt. 21.33-34; Mr. 12.1-11)

9 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri atziriiti, ikantzi: "Tzimatsi apaani pankitzirori chochokimashi. Ipoña jaminaki iitya aminironi iwankirimashi, jataki irirori intaina, osamani isaikaki. 10 Ipoñaashitaka jotyaantai jompiratani jagaatimi okithoki iwankiri. Ikanta jiñaawakiri antawairintzi, ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai. 11 Jotyaantaki pashini. Ari ikimitaakiri, ikisawaitawakiri, itsitokawaitakiri, joipiyairi iijatzi tikaatsi jaanai. 12 Ipoña jotyaantaki mawatanaintsiri jompiratani. Ari ikimitaitakiri iijatzi, jantawaitawakiri, joipiyakiri. 13 Ikantzi ashitawori iwankirimashi: '¿Tsikatya nonkantyaaka? Iriirika notyaantaki nitakotani notomi naaka, ari impinkathatakiri'. 14 Ikanta antawairintzi jiñaawakiri itomi ipokaki, ikantawakaiyani: 'Jirika ipokaki ashitaiyaawoni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota aaka'. 15 Jaawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri. ¿Iitama jantiri ashitawori pankirintsimashi? 16 Tima ipokanaki irirori, intsitokakiri maawoni aamaakowintawori jowani, jaminai pashini atziri". Ikanta jirikaiti ikaatzi kimakirori ikantakiri Jesús, ikantaiyanakini: "¡Onkamintha iiro imata!" 17 Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri atziriiti, ikantanakiri: "¿Iitama okantziri osankinatainchari?
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,

Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi".
18 Jiroka okantakota mapi: Intzimirika paryaatsini osaiki iroori, ari jiñaakiro intankawaiti. Iriima inkaati awitsinagairi, ari jiñaakiro ompichiiri.

Ikinkithatakota kiriiki impayiitiriri pinkathari (Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ari ikowawitaka ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti jaakaantirimi Jesús, tima jiyotaki iriitaki ikinkithatakotzi. Tiimaita okantzi, owanaa ithaawantakari atziri piyotainchari. 20 Ipoña jotyaantaitaki amawinawairintzi, inkimitapaatyaari atziri kamiithashiriri, ikowaiyawitani inkompitakaiyaarimi Jesús, inthawitakotzimaityaari pinkathariki. 21 Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri Jesús: "Yotaantanirí, okaatzi piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaantashitari atziri. Piyotaantziro iiroka tyaaryoopiroini jinintakaantziri Pawa. 22 ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?" 23 Iro kantzimaitacha Jesús jiyotawaki ikowatzi jamatawitiri osampitakiriri, ikantanakiri irirori: "¿Iitama piñaantashiwaitantanari? 24 Incha poñaayinari kiriiki. ¿Iitama ashitawori ipoo ojyakaawintainchari? ¿Iitama ashitawori iwairo iijatzi?" Ikantaiyini: "Jashi César". 25 Iikiro ikantatzi Jesús: "Tima iri César ashitari, pantantyaanari ikowakaimiri. Irooma jashitari Pawa, pantantyaanari ikowakaayitzimiri irirori". 26 Tii ikitsirinkiri inkompitakaiyaari, iyokitzi ikanta ikimakiri, tikaatsi inkantanaki.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri (Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri iiro jañagai kamayitaintsiri. Josampitapaakiri Jesús, 28 ikantapaakiri: "Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés-ni, kantatsiri: 'Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo, okamiithatzi jagairo iririntzi iinantaiyaawo irirori. Aririka owaiyantai tsinani, kimiwaitaka iriirikami ashityaarini oimi kamaintsiri'. 29 Thami ojyakaawintawakiro: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinayitatzi. Itawori itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina. 30 Ipoña jaawitaawo pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitsitakari irirori, kamaki, tii jowaiyantakairo. 31 Ipoñaawitapaaka mawatanaintsiri itzimi, iijatzi ikimitakari irirori. Ari ikantakari maawoni ikaataiyakini 7 iririntzi. Tikaatsi apaani owaiyantakaironi tsinani. 32 Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori. 33 Aririkami jañaayitaimi paata ikamayitaki, ¿iitama oimipirotari tsinani? Tima ari ikaatzi 7 iinantawitakawo".
34 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Apa jaayitzi iina atziriiti añaayitziri iroñaaka jaka, jaakaawakaayitawo iina iijatzi. 35 Iriima inkaati kitsirinkaironi jañaayitai paata ikamawitaka, iiro jaayitai iina, iiro jaakaawakaayitaa iina iijatzi. 36 Tima iiro jiñaapairo inkaamanitapai janta, inkimitapaiyaari maninkariiti, tima itomi Pawa jinayitaatzi jañaayitai. 37 Irooma ikantakota jañaayitai kamayitaintsiri, ¿tiima piñaanatziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa jiñaanatantakariri oota kitochiimaishi? Ikantakiri:
Moisés, Naaka Pawa, ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
38 Ari ayotziri, añaayitatsi irirori, tima tii jimatziro kaminkari impinkathatiri Pawa, apa ipinkathatziri añaayitatsini. ¿Ñaakiro? Tima ikaatzi kamayiwitachari, irojatzi jañiimotziri Pawa". 39 Ari ikantanaki Yotzinkari: "Yotaantanirí, ari pimatajaantakiro". 40 Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi.

¿Iita charinitariri Cristo? (Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: "¿Iitama ikantantaitari, 'jirika Cristo-tatsini icharini jinatyi David-ni?' 42 Aña iri David-ni osankinatakiro kantatsiri:

Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti, ikantziri:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,
43 Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri ikaatzi kisaniintayitakimiri,
Ari paatzikairi pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.
44 Ñaakiro, ikantsitataita David-ni irirori: 'Nowinkathariti jinatzi Cristo'. ¿Tsikama inkini incharinityaari?"

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 maawoni atziriiti ikimaiyakirini Jesús ikantakiri jiyotaani: 46 "Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa jinintziro jowaniinkapirowaitya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithanthanaa. Ikowi pinkatha jiwithatapiintaityaari aririka jiñaitiri. Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani ijyininka, ikowapiintzi josatitya. 47 Jathaagayitawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithayitziro opanko. Iro josamaninkantawori jamanayitapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha ojyikira jowasankitaayiitairi".

21

Ashironkainkawo tsinani
(Mr. 12.41-44)

1 Ari jaminaminthatziri Jesús ajyaagantzinkari jotiyitziri iiriikiti jotiyitapiintziri. 2 Opoña opokapaaki tsinani kamatsiri oimi ashironkainkawo inatzi, otitapaaki iroori apipintyakiini kiriiki. 3 Ikantzi Jesús: "Imapiro anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzi otiwitainchari. 4 Tima ikaatzi otiwitainchari ojyiki ikajyaakaawitariri Pawa, jotitashitakari tzimagaantatsiri iiriikiti. Irooma jiroka kamatsiri oimi, apintziryaakiri otitakiri oiriikiti amanantantyaarimi owanawo".

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

5 Tzimatsi kantayitaintsiri: "Kamiitha inatzi mapi jiwitsikantaitawori tasorintsipanko, owaniinka okanta". Ipoña ikantanaki Jesús: 6 "Okaatzi piñiiri witsikayitainchari, irootaintsi japiroitiro impookaitiro, iiro iñagaitairo piwiryaawitainchari mapi".

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Ipoña josampitaitanakiri, ikantaitziri: "Yotaanarí, ¿tsikapaitima omatya pikantakiri? Aririka imonkaatzimatatya, ¿tsika onkantyaaka jiyotantaityaari?" 8 Ari jakanaki Jesús ikantzi: "Paamaakowintya jamatawiitzimikari. Tima ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakiro nowairo, inkanti: 'Irootaintsi imonkaatzimatya, Naakataki Cristo'. Iiro poyaatziri. 9 Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, maamanitawakaantsi, paamaiya omapokimikari, tima ontzimatyii imonkaayitya jiroka, iro kantacha iikiro iyaatatyi.

10 Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantayitiri pinkathariyitatsiri. 11 Jiñaitiro ojyiki ontziñaayitya kipatsi, intajyaaniintayiiti, imantsiyayiiti. Jiñaiti iijatzi ojyiki inthaawantaityaari, jiñaiti inkitiki kaari jiñaitapiintzi. 12 Iro itanatyaawoni jaakaantawaitanakimi atziri, jimaamaniwaitanakimi. Ompoña impajatakaantawaitimi japatotapiintaita, jomontyaakaantawaitimi. Jaayitanakimi isaikayitzi pinkatharintsipirori okantakaantziro pipairyaana pikimisantaana. 13 Iro imayitantyaari jiroka onkantya pinkinkithatakotantyaanari janta. 14 Ontzimatyii pawintaina naaka, iiro pipomirintsiwaitashitawo oitya pinkantapaakiriri. 15 Tima naaka yotakaimironi, ari onkantya iiro piñaantawo impiyatimi onkaati pinkantiriri. 16 Ari piñaaki jaakaantimi piwaapati, jaakaantimi pirintzi, jaakaantimi pijyininkathori iijatzi. Tzimayitatsi

jowamaakaantaiti. 17 Ojyiki piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana
pikimisantaana. 18 Iro kantzimaitacha iiro opiyagaanta piishi. 19 Aririka pamawitiro,
iro piñaantaiyaawori pawisakoshiriyitai.

20 Aririka piñaaki jotzikapaakiro owayiriiti Jerusalén, ari piyoti monkaatapaaka
japiroitantyaawori. 21 Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai
otzishiki. Inkaati saikatsini nampitsiki, ari impoñiiya ishiyanaki. Inkaati saikatsini
jowaniki, iiro ipiyapanaata ipankoki. 22 Tima ipiyakowintaitatyaari jirikaiti, ari
imonkaayityaari okaatzi josankinayiitakiri pairani. 23 ¡Inkantamachiitiro paata onkaati
motyaayitatsini, iijatzi onkaati tzimayitatsini iintsiti iiniro ithoyitzi! Tima antawo
onkantya jashironkaitya aririka jowasankitaayiitairi. 24 Japiroyiitairimi Jerusalén-
jatzi. Jompiratani jowayitairi atziri poñaayitachari pashiniki nampitsi. Iri oipatsi-
takirori nampitsi Jerusalén kaari ajyininkata, irojatzi imonkaatantaiyaari okaatzi
ikowakaakiriri Pawa jirikaiti".

Impiyantaiyaari Itomi Atziri
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

25 "Ari jiñaitaki paata kaari jiñaitapiintzi inkitiki, impashiniyitai ooryaatsiri, kashiri,
iijatzi impokiro. Ari onkimityaari kipatsiki, antawoiti jashironkaayitaiya atziriiti, iiro
jiyotai oitya jantayitairi onkantakaantiro oyamininka otamaryaani inkaari. 26 Ari owa-
maimatakiri ithaawanka atziriiti inkinkishiritakotiro onkaati awisatsini jaka kipatsiki.
Ari jimatsitatyaawo iijatzi inkitiwiri otzimimoyitziri ishintsinka, ojyiki inkantakan-
tanatya. 27 Aripaiti impokai Itomi Atziri, inkinapai minkoriki, jiñaitawairo ishintsinka, ii-
jatzi jowaniinkawo. 28 Aririka piñaayitakiro itanatyaawoni kantayitachani, tzinaapanka
pinkantya pamini jinoki tima irootaintsi jowawisaakoyiitaimi".

29 Ipoña jojyakaawintanakiniri, ikantzi: "Pinkinkishiritakotiro tsika okanta
piñaayitapiintziro inchatopaini.* 30 Aririka piñaakiro iirishiyitzi, piyotzi irootaintsi
osarintsitai. 31 Iro piyotiri iirokaiti, aririka piñaayitakiro nokamantayitakimiri,
irootaintsira impinkathariwintantai Pawa. 32 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika
ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri. 33 Iiro okantaitatyaani
piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.

34 Aamaakowinta pinkantaiya iirokaiti, iiro otyiimi piyaaripironka, ayimawaitimi
iijatzi pishinkitya, onkantzimowaiyitimi. Ñaa jomapokaitzimikari. 35 Inkimitaityaawo
iwirintsi. Ari jiwitaiyaari ikaatzi saikayitatsiri kipatsiki. 36 Paamaiya, aakowinta
pinkantya pamaña, pinkanti: 'Pookaakowintina iiro nokimaatsitantawo kinkithatako-
tainchari. Piwitsikashiritakaayitaina nontonkiyotantawaiyaariri Itomi Atziri' ".

37 Tima kitiijyiriki jiyotaantzi Jesús tasorintsipankoki. Irooma tsiniri, jiyaatzi
otzishiki Olivo, ari jimayiri. 38 Ananinkayitaki ojyiki atziri ikimisantziri Jesús jiy-
otaantzi tasorintsipankoki.

22

Ikamantawakaita jaakaantaitiri Jesús
(Mt. 26.1-5, 14-15; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 Irootaatsi joimoshirinkaitairo jowantapiintaitawori tantaponka jiitaitziro kitiijyiri
Anankoryaantsi. 2 Ari ikamantawakaari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari
Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: "Thami owamaakaantiri Jesús". Iro kantzimaitacha
antawoiti ithaawantayitakari atziriiti.

---

* **21:29** Iro ikantaitziri jaka piñaayitapiintziro inchatopaini, pankirintsi higuera jyookatsiri pashiniki nampitsi.

3 Ikanta Judas jiitaitziri iijatzi Iscariote ikaawitapiintari 12 jiyotaani Jesús, ikamaarishiritakaanakiri Satanás. 4 Jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ikinkithawaitakaakiri tsikapaiti jaakaantiri Jesús. 5 Antawoiti ikimoshiritaiyanakini jiwari, ikamantawakaiyakani impiri kiriiki. 6 Aripaiti jaminaminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaantiri, iiro jiyotzimaita atziriiti.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani
(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

7 Ari imonkaatapaakari kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka, jowamaapiintaitziri iijatzi oijya jowaitari kitiijyiriki Anankoryaantsi. 8 Ipoña Jesús jotyaantakiri Pedro itsipatanakari Juan, ikantakiri: “Piyaati ponkotsitakaanti oyaari kitiijyiri Anankoryaantsiki”. 9 Ikantaiyini irirori: “¿Tsika janta pikowika nonkotsitakaanti?” 10 Ikantzi Jesús: “Aririka pariitzimatatya nampitsiki, ari pintonkiyotyaari atziri aakotzirori ijiñaati kowityaanikiki. Poyaatzishitanakiri irojatzi pankotsiki tsika intyaapaaki. 11 Tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: ‘Ikowi jiyoti yotaanari tsika janta jowakaiyaari jiyotaani, joimoshirinkiro kitiijyiri Anankoryaantsi’. 12 Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro inkini jowaitya. Ari ponkotsitakaantiri janta”. 13 Jataiyakini jiyotaani, jiñaakiro okaatzi ikantakiriri, ari jonkotsitakaantakiri joyaari.

14 Okanta imonkaataka jowantyaari, saikapaaki Jesús itsipatakari jiyotaani. 15 Ipoña ikantakiri: “Tima irootaintsi noñiiro inkimaatsitakaitina, antawoiti nokimoshiritzi owaiyani iroñaaka kitiijyiri Anankoryaantsiki. 16 Tima iiro nowitaawo jiroka, irojatzi paata imonkaatantaiyaari impinkathariwintantai Pawa, aripaiti napiitapairo”. 17 Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, ikantakiri: “Piriro jiroka, pantitaiyaawo pikaataiyini. 18 Tima iiro niritaawo naaka, irojatzi paata aririka imonkaataiya impinkathariwintantai Pawa”. 19 Ipoña jaanakiro tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Poyaawo, nowatha inatzi, tima iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantinani”. 20 Ari ithonkakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiriitari, ikantzi: “Niraani inatzi, irootaki shitowatsini onkantya jawisakotantaiyaari ojyiki atziri. Irootaki oñaagantaironi owakiraari ankajyaakaawakaiyaari. 21 Imapiro nokantzi: Pikaataiyakini patyootana, tzimatsi apaani pithokashitinani jaakaantina. 22 Tima imapiro impiyakotya Itomi Atziri, ari matzimaitaka ikowaitakiri pairani. Iro kantacha. ¡Inkantamachiitiri aakaantirini!” 23 Ipoña jiñaanatawakaiyanakani jiyotaani, ikantzi: “¿Iitakama matironi?”

Iita ñaapirotachani

24 Ipoña jiñaanatawakaiyakani jiyotaani, ikantzi: “¿Iitama ñaapirotachani paata?” 25 Ipoña ikantanaki Jesús: “Piyotaiyini iiroka tsika ikanta pinkatharitatsiri jaka, jompiratanta. Tima ñaapiro ikanta ipashitantayita ikojyika jompiratantantyaari. 26 Iiro pimatziro iirokaiti aririka piñaapiroyitya iroñaaka, aña pinkimitakotyaari iwiyaantawori itzimi. Aririka pijiwatakaanti, pinkimitakotyaari ompirataari. 27 ¿Iitama ñaapirotachari? ¿Tiima iriitaki ñaapirotacha kimitariri oyaawintachari jantawaitaitiniri? Irooma naaka nokimitakaanta pantawaitakaanimi powina.

28 Irooma iirokaiti tsipatapiintakinari, noñaayitzirowa okaatzi pomirintsitzimoyitakinari. 29 Irootaki noshinitantzimirori pimpinkathariwintanti, ikimitaakinawo Ashitanari naaka ishinitakinawo. 30 Ari piñiiro ankaati owaiya, arawaitai tsika nompinkatharitai. Ari pinkimitaiyaari pinkathari isaikantawo owaniinkakitachari isaikaminto, pimpinkathariwintairi maawoni incharinintayityaari Israel, kaatatsiri 12 jinashiyitawo”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Simón, ikamitantakimi Satanás jiñaantashiritimi,
inkimitakaantimi jotikakitatyiimimi.* 32 Iro kantzimaitacha ojyiki namanakowin-
takimi iiro powajyaantantawo pikimisantanai. Tima aririka pimpiyashiritapaaki,
iirokataki aawiyashiritakaapaakirini pijyininka”. 33 Ari jakanaki Simón ikantanaki:
“Aña ayimatakina Pinkatharí ankaati jomontyaiti, aritaki ankaati iijatzi jowamagaitai”.
34 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: “Pedro, nonkantimi, iroñaaka tsiniri, tikiraata
jiñiita tyoopi, mawajatzi papiitiro pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”.

Thaatintsi ipoña osataamintotsi

35 Ipoña josampitanakiri Jesús ikaatzi jiyotaani, ikantziri: “Chapinki notyaantantz-
imiri tii paanaki pithaati, tii paanaki pi-zapato-ti. ¿Oitama kowityiimotakimiri?” Ikan-
taiyini irirori: “Tikaatsitya”. 36 Ipoña ikantziri iijatzi: “Kamiithatatsi iroñaaka payiro
pithaati. Iriima kaari tzimatsini josataaminto, impimantiro iithaari, jamanantantyaari.
37 Tima imapiro imonkaatya okaatzi josankinatakoitakinari pairani, kantatsiri:
Ari intsipataitakiri kaaripiroshiriri.
Iiro okantashita jiroka, ontzimatyii imonkaatya”. 38 Ikaimaiyanakini jiyotaani:
“Pinkatharí, tzimatsi jaka apiti osataamintotsi”. Ikantzi Jesús: “Aritapaaki”.

Jamana Jesús Getsemaní-ki
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Ipoña ikinanai Jesús otzishiki Olivo ikimitapiintziro, ari itsipatakari jiyotaaniiti.
40 Ikanta jariitaiyakani janta, ikantapaakiri jiyotaani: “Pamanaiyaani iiroka jaka
inkimpoyaawintantaitimiri otzimikari inkinakaashitakaitimiri”. 41 Ari jawisaniin-
tanaka irirori. Otziirowapaaka kipatsiki, amanapaaka.† 42 Ikantzi jamana: “Ashita-
narí, iroorika pikowakaanari, paawiyakainawo pookakaawintinarimi nonkimaat-
sityaari. Iiro pantanawo nokowawitari naaka, aña iro pantiri okaatzi pikowakaaki-
nari iiroka”. 43 Ari jomapokapaaka maninkari poñaachari inkitiki, ishintsishiritakaa-
paakiri. 44 Tima antawoiti okantzimoshiritanakari, jamanapirotanaka. Iro oshitowan-
tanakari imajawinka okimiwaitanakawo iraantsi opitinkapaaka kipatsiki. 45 Ikanta ja-
manaka, piyapaaka, jiñaapaatziiri jiyotaani jimagaiyini okantakaawo jowashiritaiyani.
46 Ikantapaakiri: “¿Iitama pimaantari? Pinkakitaiyini, pamaña iiroka inkimpoyaawin-
tantaitimini otzimikari inkinakaashitakaitimiri”.

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, jiñaashitakari pokaiyaintsiri. Iri iiwatapaintsiri Judas
ikaawitapiintari 12 jiyotaani. Jontsitokapaakari Jesús inthopootiri. 48 Ipoña Jesús
ikantawakiri: “Judas, ¿Arima pipithokashitari Itomi Atziri pithopootapaakiri?” 49 Ikanta
jiñaawakiro ikaatzi itsipatakari Jesús, ikantanakiri: “Pinkatharí, thami ampiyatantyaari
osataaminto”. 50 Akotanaki, itotsitakiri ikimpita saikatsiri jakopiroki jompiratani
ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. 51 Ari ikantzi Jesús: “Aritapaaki, iiro pimaaman-
itziri”. Ipampitsitairi ikimpita, ishitakotanai itowitakari. 52 Ipoña Jesús ikantanakiri
ikaatzi pokashitakiriri, ijiwari Ompiratasorintsitaari, aamaakowintawori tasorintsi-
panko, Antaripiroriiti, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashitantanari posataaminto,
pipajaminto? 53 ¿Tiima piñaawitapiintana tasorintsipankoki niyotaantzi? ¿Kaarima paan-
tana janta? Aritaki onkantya, tima aripaiti jimatakaimiro iroñaaka tsiniriwiri kaari
pantzi pairani”.

---

* **22:31** Ikantakoitziri jaka jotikakitatyiimimi, ari ikimitaitzirori trigo-pani jotikakiitziro. Tima aririka jotikaki-
itakiro, iyoshiitanatya opintakiiriki kaari ompantyaawoni. Irootaki jojyakaawintaitantariri jiyotaaniiti ikimi-
takotawo jotikakiitziro trigo-pani. Tima ari jiñaitziri tii jimatziro inkamiithashiriti. † **22:41** Kantakotachari
jaka jawisaniintanaka, tima jawisanaki kapichi Jesús, tii osamani jiyaati, okimiwaitakawo iwiyaa osanthatziranki
aririkami jookaitiro mapi.

Ikantzi Pedro: "Tii noñiiri Jesús"
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54 Ikanta joojoitanakiri Jesús, jagaitanakiri isaiki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Impoitatsi Pedro irirori joyaatakowintziri jantyaatsikiini Jesús. 55 Ipoña jowaampataitaki paampari pankotsinampiki, jakitsitaiyani. Ari isaikitapaaka iijatzi Pedro jakitsita. 56 Okanta tsinani ompirataawo, oñaapaakiri Pedro isaiki jakitsita. Okimpoyaapaakiri, ari okantzi: "¿Tiima irijatzi jirika itsipatapiintakari Jesús?" 57 Ikantanaki Pedro irirori: "Tii noñiiri". 58 Okanta osamaniityaaki, ikinapai pashini, ikantapairi Pedro: "¿Tiima iijatzi iiroka ari pikaatziri Jesús?" Ikantanai Pedro: "Tii naaka". 59 Iro osamani iijatzi, tzimatsi pashini kantapaakiriri Pedro: "Imapirotya iirokataki tsipatariri Jesús chapinki, tima Galilea-jatzi pinatzi". 60 Ipoña ikantanai Pedro: "Tii niyotziri pikantanari". Aripaiti jiñaanaki tyoopi. 61 Ari ipithokapainta Jesús, jaminapaintziri Pedro. Irojatzi ikinkishiritantanakari Pedro ikantakiranki: "Tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi pinkanti: 'Tii noñiiri Jesús' ". 62 Shitowanaki jikokiroki, antawoiti jiraawaitanaka.

Ipajawaitaitziri Jesús
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Ikanta jirikaiti ikaatzi aamaakowintakotariri Jesús, ishirontaminthawaitakari, ipoña ipajawaitziri. 64 Jotzimikapootakiri, jompojapoowaitzimaitari, ikantziri: "¿Tiima Kamantantaniri pinatzi, incha piyoti iita ompojapootakimiri?" 65 Tzimatsi ojyiki oita ikantawaitziriri kaaripirori ñaantsi.

Japatowintaitari Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Ikanta okitiijyitamanai, apatotaiyakani ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, ipoña Yotzinkariiti. Ari jamaitakiri Jesús, josampiitakiri, ikantaitziri: 67 "Pinkantina, ¿Iirokatakima Cristo?" Ari ikantzi irirori: "Aririka nonkantakimi, iiro pikimisantana. 68 Aririka nosampitimi, tima iiro pakana, iiro pipakaana iijatzi. 69 Iro kantzimaitacha itanatyaawo iroñaaka, ari jiñiiro Itomi Atziri isaiki jakopiroriki Pawa joñaagantairo ishintsinka". 70 Ipoña ikantaiyanakini ikaatzi apatowintakariri: "¿Iirokatakima Itomi Pawa?" Ari ikantzi Jesús: "Iirokataki kantatsi naakataki". 71 Irojatzi ikantantaiyanakarini: "¿Iitama ankowiri iroñaaka? Aakataki kimakiriri ikantakiri".

23

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Ipoña ikatziyaiyanaani ikaatzi apatotainchari, jaanakiri Jesús Pilato-ki. 2 Ikantapaakiri Pilato: "Jirika atziri ojyiki jowaaripirotakiro nampitsi, ikaminaakiri atziriiti iiro ipantaari kiriiki pinkathari César, ikantaki iijatzi Cristo jinatzi iri pinkatharitatsiri". 3 Ipoña Pilato, josampitanakiri irirori, ikantziri: "¿Iirokama iwinkathariti Judá-mirinkaiti?" Ari jakanakiri ikantzi: "Irootaki pikantakiri". 4 Ikantziri Pilato Ompiratasorintsitaari, iijatzi maawoni atziriiti: "Tikaatsitya noñi oitya inkinakaashitatyaari jirika". 5 Iikiro ishintsitanakitzi jiwaripaini ikantzi: "Ojyiki ikaminaantaki jirika imaamanitanti atziriiti nampitsiki, jitanakawo Galilea-ki irojatzi iroñaaka jaka Judea-ki".

Jowawisaitakiri Jesús janta Herodes-ki

6 Ikanta ikimawaki Pilato ikaminaantaki Galilea-ki, josampitakowintanakiri Jesús iriirika Galilea-jatzi. 7 Ikimatzi ikantaitzi iriitaki. Jowawisaakiri Herodes-ki ipoki irirori jariita Jerusalén-ki. 8 Ikanta Herodes jiñaawakiri Jesús, antawoiti ikimoshiritanaki, tima ojyiki ikowawitapiintaka jiñiiri, ojyiki ikimakowintakiri iijatzi okaatzi jantayitakiri,

ikowapirotaki jiñiiri irirori intasonkawintanti. 9 Ojyiki josampitawakiriri. Tii jakimaita
Jesús. 10 Ari isaikitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotantaniriiti, ojyiki
ikantakowitakariri. 11 Ikanta Herodes itsipatakari jowayiriti irirori, imanintashiri-
tanakiri, ikawiyawaitanakiri. Ikithaatantakari iroopirori kithaarintsi, joipiyairi isaiki
Pilato. 12 Aripaiti jaapatziyanakari Herodes jirika Pilato, tima pairani owanaa ikisani-
intawakaawitaka.

Jiyakowintaitziri Jesús
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38–19.16)

13 Ipoña Pilato japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipataakiri ikaatzi ji-
watakaantatsiri nampitsiki, iijatzi maawoni atziriiti. 14 Ikantakiri: “Aña pamaw-
itakinari jirika atziri owaaripirotironimi nampitsi, nosampisampiwitakari, tii noñiiro
onkaaripiroti okaatzi jantakiri ikantakoyiitziriri. 15 Ari ikimitaka iijatzi Herodes, tima
notyaantawitakanari irirori. Tikaatsitya janti jirika atziri inkini owamaakaantiri.
16 Apa nompajatakaantakiri naaka, nompakagairi”. 17 Iro jamitapiintari Pilato joimishi-
towakaantzi apaani aakaantaari kitiijyiriki joimoshirinkaita.

18 Iro kantzimaitacha ikantaiyanakini atziriiti: “¡Tii nokowiri jirika! ¡Iri poimishi-
towakaanti Barrabás!” 19 Jirika Barrabás iri jomontyaitziri okantakaantziro itsi-
tokantaki imaamanitakiri pinkatharitatsiri nampitsiki. 20 Ipoña japiiwitakari Pilato
tima ikowawitatya irirori impakaakaantirimi Jesús. 21 Japiitzimaitanakawo atziri-
iti ikaimaiyini: “¡Pimpaikakotakaantiri, pimpaikakotakaantiri!” 22 Iro mawajatzi japi-
iwitakawo Pilato josampitantzi: “¿Iitama kaaripirori jantakiri jirika? Tikaatsitya
oitya jantiri, iiro okantzi owamaakaantashityaari. Apa nompajatakaantashityaari,
jiyaataita”. 23 Iikiro ishintsitatzi atziriiti ikaimaiyini, ikowi impaikakoitiri Jesús. Iro
japiipiintanakiri ikaimaiyini iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari, jimatakari. 24 Irojatzi
jantantakawori Pilato okaatzi ikowakiri. 25 Jomishitowakaantakiri tsitokantzinkari
maamanitziriri jiwatakaantatsiri nampitsiki, tima iri ikowaiyakirini atziriiti. Ishini-
takiniri inkantawaitiri Jesús ikowakiri iriroriiti.

Ipaikakoitakiri Jesús
(Mt. 27.32-56; Mr. 15.21-41; Jn. 19.17-30)

26 Ikanta jagaitanakiri Jesús, itonkiyotaitakari iitachari Simón poñaachari
Cirene, ari jariita irirori ipoñagaawo jowaniki, ishintsiwintaitakiri inatanakiro
impaikakoitantyaariri Jesús. 27 Ojyiki atziri oyaatakowintanakiriri Jesús. Tzimatsi
tsinani iraakotanakariri. 28 Ari jaminapaintziro Jesús okaatzi tsinani iraakotakariri,
ikantziro: “Jerusalén-jato, iiro piraakowaitashitana naaka, aña piraakotaiya iiroka,
iijatzi powaiyaniiti. 29 Tima irootaatsi piñiiro inkantayiitai: ‘Kimoshiri inatyi tsinani
kaari owaiyantatsiri, othotaawaitashitantakari. 30 Impoña inkaimayiitai, inkantaiti:
“Pintaankashitina otzishi, pinkitatinaata”.’ 31 Tima piñaakiro tsika ikantaitakiro inchato
añiinkawo, aña iro jowatsipiroiti kaminkawo”.

32 Ari jagaitanaki iijatzi apiti kaaripiroshiriri itsipataitanakiri Jesús intsitokaitiri.
33 Ikanta jariitakaitapaakari jiitaitziro atziriitoni, ari ipaikakoitakiri. Jowatzikakoitaki
apaani kaaripiroshiriri jampatiki, iriima pashini jakopiroriki. 34 Ari ikantzi Jesús:
“Ashitanarí, tii jiyotzi oita jantziri kimaatsitakaakinari, pimpiyakotiri”. Ipoña ja-
gaitakiro iithaari Jesús ipawakaakawo, ikimitakaantakiro jiñaaritaita. 35 Irojatzi jami-
naiyakini atziriiti. Jimatsitakawo jiwatakaantatsiri nampitsiki, joitsinampaawaitakiri
Jesús, ikantziri: “Jowawisaakotziri pashini, ¿kaarima jimatantawo jowawisaakotya
irirori? Aña iriimi Cristo jiyoshiitani Pawa, ari jimatakiromi”. 36 Ari jimatsitakawo
iijatzi owayiriiti, ithainkakiri Jesús, jamakotakiniri kipijyaari. 37 Ikantapaakiri: “Incha

powawisaakotya, imapirorika iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti". 38 Tzimatsi osankinarintsi ikintakoitakiri jiñokiini ipatziitoki, iñaaniki Judá-mirinka, iñaaniki Roma-jatzi, iñaaniki iijatzi Grecia-jatzi, okantzi: "IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI".

39 Ari jimatsitakawo iijatzi jiñaanaminthatziri apaani kaaripiroshiriri tsipatakariri ipaikakota, ikantziri: "Iirokatakirika Cristo, powawisaakotya, powawisaakotsitaina naaka iijatzi". 40 Irojatzi jakantanakari pashini kaaripiroshiriri, ikisanakiri ñaanatakiriri Jesús, ikantziri: "Pimatsitawoma iiroka tii pipinkathatziri Pawa, ari akaatakiri jowasankitaayitai. 41 Tima tzimatsi antakiri aaka añaantakawori jowasankitaayiitai. Iriima jirika jowasankitaashiitakari, tikaatsi kaaripirori janti". 42 Ipoña jaminanakiri Jesús, ikantziri: "Pinkatharí, iiro pimaijantana paata aririka pimpiyi pimpinkatharíwintantai". 43 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Imapiro nonkantimi, aritaki pintsipatapaiyaana iroñaaka iiroka janta tsika ikimoshiriitapai".

44 Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatzi jyiitiini ithapirotanaka ooryaa.* 45 Ari itsiwakanakiri ooryaatsiri. Okanta janta tasorintsipankoki, sagaanaki niyanki tontamawotatsiri ithatashiitzirori. 46 Irojatzi ikaimantanakari Jesús shintsiini, ikantzi: "Ashitanarí, paawakinawo noshiri". Ithonka jiñaawaitanakiro jiroka, kamanaki. 47 Ikanta ijiwari owayiri katziyawintakariri jiñaakiro okaatzi awisaintsiri, antawoiti ithaamintawintanakari Pawa, ikantanaki: "Imapirotatyaama ikamiithashiritzi jirika shirampari". 48 Iijatzi ikaatzi ñaayitakirori awisaintsiri, okatsitzimoniintanakiri jiyaayitai.† 49 Iriima ikaatzi ñaapiintakiriri, iijatzi tsinanipaini, tsipatakariri ipoñaantakari Galilea-ki, intaina ikatziyaiyakani jaminakotakiri oita awisaintsiri.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Ikanta José poñaachari nampitsiki Arimatea saikatsiri Judea-ki, kamiithashiri jinatzi jirika, iriitaki itsipatapiintari japatota jiwariiti Judá-mirinka, 51 tiimaita inimotziri okaatzi ikantawaitaitakiri Jesús, tima ojyiki joyaawintakari irirori Pawa impinkatharíwintantai. 52 Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: "Pishinitinari Jesús, nonkitatairi". 53 Ipoña ikintakoryaakotairi, iponatantakari manthakintsi, ikitatakiri ikiyaitziro impiitanaki, kaari ikitatantaita kaminkari. 54 Tima irootaki kitiijyiri jaminantapiintaitari joyaari oñaatamani kitiijyiri jimakoryaantaitari. 55 Okanta tsinanipaini tsipatakariri ipoñaantakari Jesús Galilea-ki, oyaatakowintanakiri, oñaakiro tsika ikanta jomaryaitapaintziri ikitaitakiri. 56 Okanta opiyaiyapaakani iwitsikayitakiniri kasankaari. Imakoryiiyakini, tima iro kitiijyiri ikantakaantaitziri jimakoryaantaityaawo.

24

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Okanta okitiijyitamanai domingo, ananinkamanai tsinani iyaati impiitamooki tsika jomontyaakoitakiri Jesús, aanakiro kasankaari iwitsikakiri chapinki. Ari okaatakiri iijatzi pashinipaini tsinani. 2 Okanta aminawitapaaka, oñaatzi otainkanaki mapi jashitantaitakawori omoona. 3 Tyaapaaki inthomainta, tii oñaapairi tsika jowakowiitakari. 4 Ojyiki othaawanaki. Oñaashitakari ikatziyimotapaakawo apiti mainari, shipakiryaa okantaka iithaari. 5 Tima othaawanakitzi, otziirowashitanakari. Ari ikantziro: "¿Iitama paminaminatantariri añaagatsiri kaminkarimooki? 6 Tii isaiki

* **23:44** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaaka otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaa 9. † **23:48** Kantakotachari jaka "okatsitzimoniintanakiri", iro kantakotajaantachari jompojashipaniitanakitya jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika oitya. Inashita okaatzi amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitatya.

jaka, aritaki añagai. Pinkinkishiritiro okaatzi ikantakiri isaikantawitari Galilea-ki.
7 Ikantziranki: ‘Irootaintsi jaakaantaitiri Itomi Atziri, impaikakotiri kaaripiroshiriri
atziri. Awisawitatya mawa kitiijyiri, aritaki jañagai iijatzi’ ”. 8 Ari okinkishiri-
taiyanakironi iroori okaatzi ikantakiri Jesús. 9 Opiyapithatanakawo omoona, oka-
mantapaakiri 11 jiyotaani Jesús iijatzi pashinipaini. 10 Jiroka okaatzi tsinani: María
Magdala-jato, Juana, María inaanati Jacobo opoña pashinipaini tsinani, irootaki kaman-
tapaakiriri otyaantapiroriiti. 11 Iro kantzimaitacha ikaatzi okamantawitapaakari, tii
ikimisantziro, jiñaajaantaki okantashiwaita jirokaiti tsinani. 12 Ikanta Pedro, jatanaki
omoonakiki irirori, ishiyapirotanakitya. Jaminawitapaaka inthomainta omoonaki,
jiñaapaatziiro omaryaaka manthakintsi iponataitantakariri. Iyokitzi ikanta jiñaapaakiro,
piyaa pankotsiki.

Aatsi jatachari Emaús-ki (Mr. 16.12-13)

13 Tikira osamanitzi, janiitaiyini apiti jiyotaani Jesús jiyaatiro nampitsiki iitachari
Emaús. Tii osamanipirotzi osaiki Jerusalén okaatzi 11 kilómetro.* 14 Iro ikinkithatako-
taiyini janiitzi okaatzi awisaintsiri. 15 Ikinkithawaiminthaitzi janiitaiyini, pokapaaki
Jesús irirori itsipatapaakari janiitzi. 16 Iro kantzimaitacha jirika jiyotaani, kimi-
waitaka jotzimikaitatyiirimi jokiki, iiro jiyotantawaari. 17 Ikantapaakiri: “¿Iitama
pikinkithatakotziri paniitaiyini? ¿Iitama powashiriniintantari?” 18 Ari jakanaki
apaani jiitaitziri Cleofas, ikantanaki: “¿Iirokama apintzi kaari yotakotironi okaatzi
awisaintsiri Jerusalén-ki?” 19 Ikantzi: “¿Iitama awisaintsiri?” Ari ikantaiyini jiyotaani:
“Iri Jesús jiitaitziri Nazaret-jatzi, tsika itzimi jotyaantakiri Pawa, inkamantantaniriti,
iri jiyotawaki atziriiti. Tima okaatzi jantayitakiri, okaatzi ikantayitakiri iijatzi, ari
joñaagantziro ishintsinka. 20 Iro kantzimaitacha jaakaantakiri ijiwari Ompiratasor-
intsitaari itsipatakari pinkathariiti, jowamaakaantakiri janta ipaikakoitakiri. 21 Aña
noñaajaantawitaka naakaiti iri ookawintairini maawoni ajyininka. Irootaki mawatat-
siri iroñaaka kitiijyiri jowamaantaitakariri. 22 Tzimayitatsi tsinani nokaatapiintziri
omapokashitakinari, ananinkamanai omoonakiki. 23 Tii oñaapairi jowakowiitakari
Jesús, opiyaa okamantantapai, okantzi: ‘Noñaaki maninkari, ikantakina: “Añagai
Jesús”.’ 24 Ari jiyaataiyanakini nokaataiyini janta omoonaki, jiñaapaakiro okaatzi
okantaiyakirini tsinani, tii jiñiimaitapaari Jesús”. 25 Ari jakanakiri irirori, ikantanakiri:
“¡Tiitya piyotanitzi iirokaiti, ojyiki pithainkashiritakiro okaatzi ikamantantayitakiri
Kamantantaniriiti! 26 Aña iro kowapirotacha awijyimotiri Cristo jirokapaini, isaikai
jowaniinkawoki”. 27 Ari jitanakawo joñaayiniri okaatzi osankinayitainchari tsika
ikinkithatakoitziri Cristo, opoñaanakawo josankinariki Moisés japirotakiniri okaatzi
josankinayitakiri maawoni Kamantantaniriiti.

28 Ariitaiyakani nampitsiki tsika joshiritawo. Ari ikowi Jesús jawisanakimi irirori
kimiwaitaka jiyaatatyiimi intaina. 29 Ikantaiyirini jirika apiti: “Iiro pawijyi, ari pi-
saikanaki. Tima tsiniriityaaki”. Irojatzi isaikantanakari Jesús pankotsiki isaikapaaki.
30 Ipoñaashitaka isaikaiyini jowaiyaani, jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipito-
ryaakiro, ipayitakiri. 31 Aripaiti jiyotakaayiitanairi iriitaki Jesús. Iro kantzimaitacha
Jesús ipiyashitanaka, tii jiñaawairi tsika ikinaki. 32 Ikantawakaiyani: “¿Tiima thaam-
intashiri pikanta ikinkithawaitakai aatsiki, ikinkithatakotairo osankinarintsi iijatzi?”
33 Tii isaikanaki, piyanaka Jerusalén-ki. Jiñaapaatziiri ikaatzira 11 jiyotaani japatotaiyani,
itsipayitakari ikaatapiintaiyini. 34 Ikantaiyini: “Imapiro jañagai Awinkathariti. Tima
joñaagaari Simón”. 35 Ikamantantapaakiro irirori okaatzi awijyimotakiriri aatsiki, tsika
okanta jiyotantaariri ipaasoonkiwintapairo tanta.

---

* **24:13** Iro ikantakoitziri jaka 11 kilómetro, ikantaitziro pairani 60 estadio.

Jesús joñaagari jiyotaani
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Ikinkithawaiminthaitzi jiyotaani, osatikapaaka Jesús, jiwithatapaakari ikantziri:
“Pisaikaita kamiitha”. 37 Antawoiti ithaawaiyanakini, jiñaajaantaki iri shiritsi ñaanatziriri.
38 Ipoña ikantanakiri iijatzi: “¿Iitama pithaawantari? ¿Iitama pikisoshiriwintantanari?
39 Pamininawo nako, iijatzi noitzi, naakataki. Potirotina, pimpampoyiina. Tima shiritsi
tii otzimi iwatha, tii otzimi itonki. Irooma naaka tzimatsi”. 40 Joñaayimaitari jako
iijatzi iitzi. 41 Okantakaakari ithaamintanaka tii ikinkishirita aña iriiwitaka Jesús.
Iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: “¿Tzimatsima oyaari?” 42 Ipaitakiri tzimagaantat-
siri shima itsipataitakiniri iyaaki pitsi. 43 Jaawakiri Jesús, jiñaakiri ikaatzi jiyotaani
jowakari.

44 Ari ikantzi: “Irootaki nokantsitakimiri iiniro notsipayitzimi. Ontzimatyii
imonkaayitya okaatzi josankinatakoyitakinari Moisés-ni, Kamantantaniriiti, ipoña
Salmo”. 45 Ikimathatakaakiri Jesús okaatzi osankinatakoyitainchari. 46 Ikantziri:
“Irootaki josankinaitakiri. Ontzimatyii inkimaatsitakaityaari Cristo, iro awisawitatya
mawa kitiijyiri aritaki jañagai. 47 Ontzimatyii inkinkithatakoitairo nowairo maa-
woniki kipatsi, ari jitaitanatyaawo Jerusalén-ki. Ari onkantya jowajyaantantaityaa-
wori kaaripirori jantayiitziri, impiyakoitairi iijatzi. 48 Iirokataki ñaayitironi jiroka.
49 Ari piñaakiri notyaantimiri ikajyaakaakimiri Ashitanari. Ari pisaikaiyawakini jaka
Jerusalén-ki, irojatzi ishintsitakaantimiri poñaachari inkitiki”.

Itzinaantanaari Jesús inkitiki
(Mr. 16.19-20)

50 Ipoña Jesús jaanakiri jiyotaaniiti janta Betania-ki. Ari itzinaawakotanaka, ita-
sonkawintanairi. 51 Ikanta itasonkawintakiri, jomapokashita itzinaana inkitiki.
52 Ikanta ipinkathataiyanakirini jiyotaani, piyaiyaani Jerusalén-ki, antawoiti ikimoshir-
itaiyanakini. 53 Ari ikantaitanakityaani ithaamintawintanakari Pawa janta tasorintsi-
pankoki. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI JUAN

Jatziritaki jiitaitziri "Ñaantsi"

1 Owakiraa itantanakari jiwitsikantaitzi pairani, aritaki tzimaki jiitaitziri "Ñaantsi".
Ari itsipatari Pawa. Tima Pawa jinatzi irirori. 2 Iriitaki itsipatakari pairani Pawa
owakiraa itantanakari. 3 Iriitaki witsikajaantakirori maawoni tzimayitatsiri. Tikaatsi
apaani tzimayitatsiri kaari jiwitsikajaanti irirori. 4 Ikimitakowaitakari kitainkari
ikitainkatakotairi atziriiti onkantya inkañaanitantaiyaari. 5 Ikimitakotapaakari kitiijyi-
inkatakotantatsiri otsinirikitzi. Tiimaita ikitsirinkiri joitsiwakawakiri kimitakotaka-
wori tsinirikiri.
6 Pairani jotyaantaki Pawa shirampari, jiita Juan. 7 Iriitaki kinkithatakotapaakirini
jiitaitziri "Kitainkari", ari onkantya inkimisantaitantyaawori maawoni jiyotaantiri.
8 Jirika Juan kaari jiitaitziri "Kitainkari". Añа iriitaki pokaintsini ikinkithatakotakiri.
9 Tima aritaki pokataiki jaka kipatsiki mapirotzirori ikimitakotari kitainkari, iri-
itaki kitiijyiinkatakotairini atziriiti. 10 Isaikapaintzi kipatsiki. Tima iriitaki wit-
sikakirori kipatsi. Iro kantzimaitacha tii jiyotawakiri atziriiti. 11 Isaikimowitapaintari
ijyininkamirinkaiti. Iro kantacha tii jaawakiri kamiitha. 12 Iriima ikaatzi aawakiriri
kamiitha, pairyaapiintanairiri ikimisantairi, iriitaki ishinitaki Pawa intomitaiyaari.
13 Itomi jowajaantairi Pawa. Tiimaita ojyawo itomitantapiinta atziriiti, inintakaaniki-
ini, ikowi jowaiyantawaiti. Añа iri Pawa kowashitainchari intomitantya.
14 Jirika jiitaitziri "Ñaantsi", jatziritaki, isaikimotapaintai. Nishironkapirowaitanta-
niri jinatzi. Tyaaryoori inatzi iñaanitari. (Naakaiti ñaajaantakirori itasorinka, ari okimita-
jaantakawo itasorinka japintziti itomi Ashitariri.) 15 Iriitaki ikaimakaimawintapaakiri
pairani Juan, ikantapaaki: "Jirika nokinkithatakotakiri pairani, nokantaki: 'Aatsikitaki
poyaatapaakinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itakawo pairani tikiraamintha
notzimi naaka' ". 16 Tima kamiithapirowaitaki irirori, irootaki añaantayitaawori
maawoni inishironkapirowaitapiintai. 17 Pairani, iri Moisés-ni josankinatakaawi-
itakari Ikantakaantaitani. Iriima Jesucristo iriitajaantaki nishironkayitairi, irijatzi
ñaawaitapiintairori tyaaryoori. 18 Tikaatsi matironi jiñiiri Pawa. Iriima japintziti itomi
Ashitairi, saikimotajaantairiri, iriitaki kamantairi aakaiti ayotantaari tsika ikanta
irirori.

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri (Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Ikanta Judá-mirinkaiti nampitawori Jerusalén-ki, jotyaantaki Ompiratasorintsitaari-
iti itsipataakiri Leví-mirinkaiti, jiyaati josampitiri Juan, inkantapaakiri: "¿Tsika piitaka
iiroka?" 20 Tii jimanakota Juan, ikamantantaki, ikantzi: "Tii naaka Cristo". 21 Ipoña
japiitaitziri josampiitziri, ikantaitziri: "¿Tsikama piitatyaaka? ¿Iirokama Elías-ni?" Ikantzi
Juan: "Tii naaka". Iikiro ishintsitaitatzi josampiitziri: "¿Iirokama Kamantantaniri
noyaakoniintani?" Ikantzi: "Tii". 22 Ari ikantaitziri: "¿Tsikama piitaka iiroka?
Pinkamantina, inkini nonkamantapairi otyaantakinari. Incha pinkinkithatakotya".
23 Japiitanakiro Juan, ikantzi: "Naakataki kaima-kaimatapaintsiri otzishimashiki,
nokantantaki: 'Powamiithatainiri Awinkathariti tsika inkinapaaki, pinkimitakaantiro
jotampatzikaitziro aatsi'. Irootajaantaki ikinkithatakotsitakari pairani Kamantanta-
niri Isaías-ni".
24 Ikanta jotyaantaniiti Fariseo-paini, 25 iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: "Tii
Cristo pinatyi iiroka, tii iiroka Elías, tii Kamantantaniri pinatyi iijatzi. ¿Iitama powi-
inkaatantantari?" 26 Ari ikantzi Juan: "Apa nowiinkaamachiitantawo naaka jiñaa. Iro

kantzimaitacha tzimatsi pitsipatakari, kaari piyotaiyini, 27 iriitaki poyaatapaakinani.
Tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpiratani nonothopaitsitantyaariri i-zapato-ti.”
28 maawoni jiroka, iro awijaintsiri pairani jiitaitziro Betábara, intatsikironta jiñaa Jordán
jowiinkaatantzi pairani Juan.

Joijyati Pawa

29 Okanta okitiijyitamanai jiñaawairi Juan ikinapai Jesús, ikantzi: “Jirika joijyati
Pawa, iri piyakotaironi iyaaripironka atziriiti. 30 Iriitaki nokinkithatakotsitakari
nokantaki: ‘Aatsikitaki shirampari poyaatinani, janaakowaitakina naaka, tima iri
itataikawori pairani tikiraamintha notzimi naaka’. 31 Tii niyowitari naaka. Aña
iro nopokantakari nowiinkaatanti, jiyotantyaariri Israel-mirinkaiti”. 32 Jiroka ikan-
tanaki iijatzi Juan: “Noñaataikiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari
shiro. Jookantapaakari. 33 Tii niyowitari naaka. Iro kantacha otyaantakinari
nowiinkaatanti, ikantakina: ‘Aririka piñaaki ijyaawiinkashitakirini Tasorintsinkantsi
jookantapaatyaari iitoki, iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatantatyaarimi Tasor-
intsinkantsi’. 34 Naakajaantaki ñaakiriri, iro nokinkithatakotantariri tima Itomi Pawa
jinatzi”.

Itanakawori jiyotaani Jesús

35 Okanta okitiijyitamanai ari isaiki Juan itsipatakari apiti jiyotaani. 36 Ikanta
jiñaawairi Jesús ikinapai, ikantzi Juan: “Jirinta joijyati Pawa”. 37 Ikimawaki apiti
jiyotaani Juan, joyaatanakiri Jesús. 38 Ari ipithokanaka Jesús, jiñaatziiri joyaataiyakirini,
ari ikantziri: “¿Tsika piyaatika?” Ikantaiyini irirori: “Rabí (Iro ikantaitziri ‘Yotaanarí’),
¿tsika pinampitawoka?” 39 Ikantzi Jesús: “Pimpoki piñiiro”. Ikanta joyaatanakiri,
jiñaakiro tsika inampitawo. Ari jimayimotapaintziri tima aritaki tsiniriityaanaki.*
40 Jirika kimakiriri Juan, oyaatanakiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro.
41 Ikanta Andrés, apatziro jiyaatashitanakiri iririntzi, jirika Simón, ikantapaakiri:
“Noñaataikiri Mesías (iro ikantaitziri iijatzi, ‘Cristo’.)” 42 Ipoña Andrés jaanakiri Simón
isaikira Jesús. Ikanta Jesús jiñaawakiri iririntzi Andrés, ikantawakiri: “Iiroka Simón,
itomi Jonás. Iroñaaka piitaiya ‘Cefas’ ”. (Iro ikantaitziri iijatzi, Pedro.)†

Ikaimaitakiri Felipe ipoña Natanael

43 Okanta okitiijyitamanai, jataki Jesús Galilea-ki. Ari jiñaakiri Felipe, ikantapaakiri:
“Poyaatina”. 44 Jirika Felipe, Betsaida-jatzi jinatzi, irojatzi inampi Andrés iijatzi
Pedro. 45 Ikanta Felipe, jiyaatashitanakiri Natanael, ikantapaakiri: “Noñaataikiri
josankinatakotakiri Moisés-ni janta Ikantakaantaitaniki, josankinatakotsitakari iijatzi
Kamantantaniriiti. Iriitaki itomi José, Nazaret-jatzi”. 46 Ari ikantzi Natanael:
“¿Tzimatsima kamiithashiriri janta Nazaret-ki?” Ikantzi Felipe: “Pimpoki, piñiiri”.
47 Ikanta Jesús jiñaawakiri ipokaki Natanael, ikantzi: “Aatsikitataiki jirika Israel-
mirinkapirori, tii ithiiyanita”. 48 Ari ikantzi Natanael: “¿Tsika janta piñaanaka piy-
otantakinari?” Ikantzi Jesús: “Noñaakimitya tikiraamintha ikaimimi Felipe pisaiki
pankirintsitapishiki”.‡ 49 Ikantanaki Natanael: “Rabí, ¡Iirokataki Itomi Pawa, iirokataki
Iwinkathariti Israel-mirinkaiti!” 50 Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantamachiitantanakari
nokantakimi ‘noñaakimi pisaiki pankirintsitapishiki’. Iro kantacha, arimaitaka piñaaki
pashini anaironi jiroka”. 51 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Ari piñaakiro ashitaryagaiya
inkiti. Ari impiyapiyataiyini maninkariiti jayiitashitiri Itomi Atziri”.§

---

* **1:39** Kantakotachari jaka “tsiniriityaanaki”, irootaki ojyawori ikantaitziri pairani “jiwiyaaka ooryaatsiri 10”.
† **1:42** Ikantaitziri “Cefas” jiñaaniki Aram-jatziiti, irootaki “Mapi”. ‡ **1:48** Iitachari jaka “pankirintsitapishi”,
irootaki ikantaitziri “higuera”. § **1:51** Ojyakaawintachari jaka “ashitaryagaiya inkiti”, tima aritaki onkantaki
jiñaayiitairi inkitiwiri, kaari kantawitachani jiñiitapiintiri.

2

Aawakaantsi Caná-ki

1 Okanta mawatapaintsiri kitiijyiri, ari jaawakaitari nampitsiki iitachari Caná,
saikatsiri Galilea-ki. Ari osaikakiri iijatzi inaanati Jesús janta. 2 Ari ikaimakaan-
taitakiri iijatzi Jesús itsipatakari jiyotaanipaini. 3 Ikanta joimoshirinkaiyani, thaat-
apaaka imiritaiyarini. Opoña inaanati Jesús, okantanakiri otomi: "Thaatapaaka
amiri".* 4 Ikantzi ririori: "Tsinaní, ¿Iitama pikantantanari naaka? Aña tikira
imonkaapaitita noñaagantantya". 5 Okantanakiri iroori ikaatzi pakotantatsiri: "Pan-
tiro onkaati inkantimiri notomi". 6 Ari owaka janta 6 kowitzi mapinakitatsiri, iro
jowantapiintari Judá-mirinkaiti jiñaa ikiwayitantari inkitiwathatantyaari. Jiroka kow-
itzi, tzimayitatsi antitachari 50 litro jiñaa, pashini 60 litro.† 7 Ikantanakiri Jesús
ikaatzi pakotantatsiri: "Pijaikitiro jiñaa maawoni kowitziki". Ijaikipiroyitakiro kow-
itziki. 8 Ipoña ikantzi Jesús: "Pinkitanaki kapichiini, paanakiniri aminakaantzirori
oimoshirinkaantsi". Ari ikantaiyakironi. 9 Ikanta aminakaantzirori oimoshirinkaantsi
jirawaki kapichiini jimiriitari piyanainchari ojiñaawita, tii jiyotzi tsika okinapaaki
iroopirori imiriitari. Apa jiyotaiyini pakotantatsiri, tima iriitaki jaikitakirori jiñaa.
Ipoña aminakaantzirori oimoshirinkaantsi, ikaimakiri aawakaachari, 10 ikantziri: "Iro
jamitari atziriiti jitapiintawo ipakotantziro tontaari jimiriitari, aririka inkimaniintaiy-
atyaani oimoshirinkachari, ari ipakotantaitziro jintaari. Irooma iiroka powaantakawo
iroopirori jimiriitari irojatzi iroñaaka". 11 Jiroka jantakiri Jesús nampitsiki Caná saikat-
siri Galilea-ki, iro itanakawori itasonkawintantzi ari joñaagantziro ishintsinka. Ari
ikimisantapirotanakiri jiyotaanipaini.

12 Okanta okaatapaaki jiroka, jatanaki Capernaum, itsipatanakawo inaanati, irir-
intzipaini, iijatzi jiyotaanipaini. Tii osamani isaikapainti janta.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Irootzimatai joimoshirinkapiintantawori Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi. Jataki
Jesús Jerusalén-ki. 14 Iñaapaakiri tasorintsipankoki yomparitariri ipirapaini, iijatzi
ishironipaini. Ari isaikayitakiri iijatzi yomparitariri kiriiki.‡§ 15 Ikanta jiñaapaakiri,
jaminthataki Jesús ipajaminto, jomishitowakiri maawoni yomparitachari tasorintsi-
pankoki, itsipataakiri ipirapaini. Josokitakiri iiriikiti ikaatzi yomparitariri kiriiki,
jotatsinkitsitakiri isaikamintopaini. 16 Ikantakiri Jesús yomparitariri ishironi: "¡Paanairi
pipira! ¡Tii okantzi pinkimitakaantiro ipanko Ashitanari iyomparintsipanko!" 17 Ari
ikinkithashiritanakiro jiyotaani okaatzi josankinaitakiri, kantatsiri:

Antawoiti nonkisakowintyaawo pipanko.

18 Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: "Incha poñaayina pintasonkawintanti
noñaantimiri imapiro otzimi pishintsinka pimatantawori jiroka". 19 Ikantzi Jesús:
"Pimpookiro jiroka tasorintsipanko, ari awijawitatya mawa kitiijyiri, ari nontzina-
gairo iijatzi". 20 Ikantaiyini Judá-mirinkaiti: "Aña okaatzi 46 osarintsi jantawaitaitzi
jiwitsikaitantakawori jiroka tasorintsipanko, ¿ompoña pintzinagairo iiroka onkaati
mawa kitiijyiri?" 21 Jiroka "tasorintsipanko" ikinkithatakotakiri Jesús, iro ikantakotzi
iwatha ririori. 22 Ikanta itzinagaa pairani Jesús, ikinkithashiritanairo jiyotaaniiti
ikinkithatakotsitakari. Irootaki ikimisantapirotantanakawori Osankinarintsipirori,
iijatzi okaatzi ikantayitakiri Jesús.

---

* **2:3** Kantakotachari jaka jimiritaitari, irootaki "vino". † **2:6** Kantakotachari jaka 50 litro pashini 60 litro jiñaa, irojatzi ojyawori ikantaitziri pairani 2 cántaro pashini 3 cántaro. ‡ **2:14** Kantakotachari jaka ipirapaini iriitaki buey ipoña oijya. § **2:14** Ikaatzi pokayitatsiri Jerusalén-ki, jamayitzi iiriikiti ipoñaakaayitari inampiitiki ririori. Iro ikowantari jiyomparityaari iiriikitiki Jerusalén-ki, onkantya jamanantantyaari piratsipaini intainiriri Pawa.

maawoni jiyoshiritziri Jesús

23 Iinta isaiki Jesús Jerusalén-ki joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi, ojyiki kimisantanakiriri jiñaayitakiri itasonkawintantaki. 24 Iro kantacha Jesús, tii jawintaari jirikaiti, tima jiyoshiritziri maawoni. 25 Tii ikowaajaitzi Jesús inkamantaitiri tsika ikantashiriyitzi atziriiti, aña jiyoshiritziri irirori.

3

Jesús ipoña Nicodemo

1 Tzimatsi Fariseo jiita Nicodemo, iriipirori Judá-mirinka jinatzi. 2 Ikanta jirika jataki tsiniri jiñiiri Jesús. Ikantapaakiri: "Rabí, niyotaiyini iri Pawa otyaantakimiri piyotaayitina, tikaatsi kantironi jantiro poñaagantakiri iiroka, tiirika itsipashiritari Pawa". 3 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Incha pinkimisantawakina. Itzimirika kaari apiitaironi intzimai, iiro jiñairo impinkathariwintantai Pawa. Imapiro". 4 Ikantzi Nicodemo: "¿Kantatsima japiitairo intzimai shirampari antaripirotaintsiri? ¿Arima onkantaki intyagai omotziki inaanati, inkini japiitairo intzimai?" 5 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Itzimirika kaari tzimantaiyaawoni jiñaa, kaaririka intzimakaashiriyitairi Tasorintsinkantsi, iiro jiñairo ipinkathariwintantai Pawa.* 6 Ikaatzi jowaiyantziri atziriiti, atziri jinatzi. Iriima ikaatzi tzimantaariri Tasorintsinkantsi, tasorintsishiri ikantanaa. 7 Iiro okompitzimotzimi nokantakimi: 'Ontzimatyii papiitairo pintzimayitai'. 8 Okimita tampiyainka otasonkantapiintzi tsika okowakaawo. Pikimawitawo oyamininka, tiimaita piyotzi tsikarika okinapaaki, tsikarika iyaatziro. Ari ikimiyitari iijatzi ikaatzi itzimakaayitairi Tasorintsinkantsi". 9 Japiitanakiro Nicodemo josampitziri: "¿Tsikama okantakotaka jiroka?" 10 Ikantzi Jesús: "¿Iiroka, yotaapiintziriri Israel-mirinkaiti, tiima piyotzi tsika okantakota jiroka? 11 Nokinkithatakotaiyimironi okaatzi niyotakotziri. Nokinkithatakotzimiro okaatzi nokitapiintaiyarini. Iro kantzimaitacha tii pikimisantaiyini iirokaiti nokantayitzimiri. Imapiro. 12 Tii pikimisantana nokinkithatakotzimiro isaawijato, iro owatsipiro iiro pikimisantana aririka nonkinkithatakotimiro inkitijato. 13 Tikaatsi apaani jataintsini inkitiki, apa jirika poñainchari inkitiki. Iri akinkithatakotziri, Itomi Atziri.† 14 Tima pairani Moisés-ni jowatzikakotakiri maanki otzishimashiki, ari inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ontzimatyii jowatzikakoitiri irirori, 15 inkañaanitantaiyaari inkaati kimisantairini".

Jitakotaari Pawa maawoni isaawijatzi

16 "Tima jitakopirotaari Pawa isaawijatzi, ishinitakiri japintziti Itomi inkamawintiri, iiro ikaamaniyitai inkaati kimisantairini, aña inkañaaniyitai. 17 Tima Pawa tii iro jotyaantantyaariri Itomi jaka kipatsiki jiyakawintairi isaawijatzi, aña jowawijaakoshiritaatyiiri. 18 Ikaatzi kimisantairini Itomi Pawa, iiro jiyakawintaitziri. Iriima kaari kimisantayitaatsini, aritaki jiyakawintairi, okantakaantziro tii ikimisantairi japintziti Itomi Pawa. 19 maawoni kaari kimisantatsini, aritaki jiyakawintairi, tima jantapiintatziiro kaaripirori. Tima ipokawitapainta pairani kipatsiki jiitaitziri 'Kitainkari', iro ikowapirotajaantanakiri tsinirikiri, jimanintawakiri 'Kitainkari'. 20 maawoni antayitzirori kaaripirori ikisaniintatziiri jiitaitziri 'Kitainkari'. Ikoimintawaita onkantya iiro jiyotakoyitantawo jantayitziro kaaripirori. 21 Iriima matapiintanairori tyaaryoori, jawintaapirotari 'Kitainkari', iro jiñaitantyaawori jantawaipirotaatyiiniri Pawa".

Jaapatziyaminthari iimintaitari

---

* **3:5** Okaatzi kinkithatakotachari jaka "intzimantaiyaawo jiñaa", tzimatsi ojyakaawintachari: Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha owiinkaatanaachari jowajyaantanairo kaaripirori. (2) Tzimatsi kantatsiri iro kinkithatakotacha itzimaari iinchaaniki. (3) Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha Tasorintsinkantsi, tima añaakotapiintakiri Tasorintsinkantsi jojyakaawintaitziri jiñaa. † **3:13** Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri Itomi Atziri saikatsiri inkitiki.

22 Ikanta okaatapaaki jiroka, jatanai Jesús Judea-ki itsipayitanaari jiyotaani, ari
itsipatakari jowiinkaatantzi. 23 Iijatzi Juan jowiinkaatantzi irirori Enón-ki, okaakitapai
Salim, tima janta ari otzimapirotzi jiñaa. Ikaatzi jatatsiri janta, jowiinkaayitawakiri.
24 Tima tikira jaakaantaitziriita Juan jomontyaitiri.
25 Ikanta kiyopayipaini jiyotaani Juan jiñaanaminthatakiri Judá-mirinka tsika
onkantya inkitiwathatantyaari. 26 Ipoña jiyaataiyakini isaiki Juan, ikantapaakiri:
"Rabí, jirintaranki tsipatakimiri intatsikironta jiñaa Jordán, pikinkithatakotakinari,
jowiinkaatantzi iroñaaka irirori, ojyiki atziriiti pokashitziriri". 27 Ari jakanaki
Juan, ikantzi: "Tsika ikanta piñaakiri jirika, tii opoñaashiwaita, aña iri Pawa
ñaapirotakaariri. 28 Iirokayitaki kimajaantakinari nokantaki pairani: 'Tii naaka Cristo,
apa jotyaantaitakina niiwatapaakiri nonkinkithatakotiri'. 29 Thami nojyakaantimiro:
aririka jaawakaitya, iri aapiintzirori tsinani iimintaitari. Iriima itsipaminthari,
iiro jiñaapirowaita irirori, apa inkimoshiritanaki inkimaki jiñaawaitanaki jiimitaitari.
Ari nokimitsitakari naaka iroñaaka, tii noñaapirowaita, iro kantzimaitacha, antawo
nokimoshiritaki. 30 Iikiro jiyaatatyi inkimakoitiri jirika, irooma naaka ari
nosantzikoityaakoti".

Poñainchari jinoki

31 "Janairi maawoni poñainchari jinoki. Iriima nampitawori kipatsiki, isaawijatzi
jinatzi, ikinkithatakotashitapiintawo isaawijato. Iriima poñainchari inkitiki janairi
maawoni, 32 ikinkithatakotziro okaatzi jiñiiri, okaatzi ikimiri. Iro kantzimaitacha
iiro ikimisantaitziro ikinkithatakotziri. 33 Iro kantacha inkaati kimisantanairini, ari
jimatanatya irirori ikinkithatakotanairi Pawa tyaaryoori jinatzi. 34 Ikaatzi jotyaantziri
Pawa, jiñaani Pawa ikinkithatakotzi. Tima Pawa jothotyiiro jinampishiritakaantantawo
Itasorinka. 35 Jirika Ashitairi jitakotari Itomi, jimatakaakiri ipinkathariwintairo maa-
woni tzimayitatsiri.
36 Inkaati kimisantanairini Itomi, ari inkañaanitai. Iriima kaari kimisantairini Itomi,
iiro ikañaanitai, apa jatsipitaiyaawo jowasankitagairi Pawa".

4

Jesús ipoña Samaria-jato

1 Ikanta Fariseo-paini ikimaiyakini, ikantaitzi: "Tzimaki ojyiki jiyotaani Jesús, jowi-
inkaataki ojyiki atziripaini, janaanakiri Juan". Jiyotaki Jesús ikimaiyakini Fariseo.
2 (Kaarimachiini Jesús owiinkaatantatsini, aña jiyotaani owiinkaatantatsiri.) 3 Irootaki
Jesús ishitowantanakari Judea-ki, ipiyaawo Galilea-ki. 4 Ari iintathakitziri inkinanairo
iipatsitiki Samaria-jatzi. 5 Irojatzi jariitantakari nampitsiki saikatsiri Samaria-ki oita
Sicar, iro tsipanampitawori iipatsiti pairani Jacob-ni ipanairiri itomi, José. 6 Ari os-
aikakiri jiñaa iiyakotani Jacob-ni. Tima jimakokitaki Jesús janiitaki, isaikimotapaakiro
jiñaa, jiwiyaaka tampatzika ooryaa.*
7 Ari opokaki Samaria-jato onkai jiñaa. Ikantziro Jesús: "Pimpina jiñaa nirawaki".
8 Tima jiyaataiyatziini jiyotaani nampitsiki jamananti owanawontsi. 9 maawoni Judá-
mirinkapiroriiti tii jaapatziyari kamiithaini Samaria-jatziiti. Ari akanakiri tsinani okan-
tanakiri: "¿Tsika pinkinakairoka iiroka, Judá-mirinka pinatzi, ipoña pikamitana naaka
Samaria-jato nompimi jiñaa?" 10 Ari jakanakiro Jesús, ikantziro: "Arimi piyoti iita
ipantziri Pawa, ari piyotirimi kamitakimiri jiñaa, iiroka kamitinanimi naaka. Ari-
taki nompakimiro jiñaa añaakaantatsiri". 11 Okantanaki tsinani: "Pinkatharí, tikaatsi
pinkitantyaari jiñaa, inthomainta okantaka omoo, ¿tsikatya payiroka pimpinari jiñaa
añaakaantatsiri? 12 Iri achariniiti Jacob-ni panairori pairani jiroka jiñaa, irootaki jimiriy-
itajaantakari irirori, irojatzi jimiriyitaka itomipaini, jimiriyitsitakawo iijatzi ipiraiti.

* **4:6** Ikantaitziri jaka "tampatzika ooryaa", irojatzi ikantaitziri pairani jiwiyaaka ooryaatsiri 6.

¿Panairima iiroka?” 13 Jakanakiro Jesús, ikantanakiro: “maawoni miritawori jiroka jiñaa, iiro opiya imiri. 14 Iriima miritatyaawoni jiñaa nompiriri naaka, iiro jimiriyitai. Tima jiñaatatsiri nopantziri naaka ari oshitowaashiritantaiyaari onkimiwaityaawo oshitowaatantyaarimi jiñaa añaakaantatsiri”. 15 Okantzi tsinani: “Pinkatharí, pimpinawo naaka jiroka jiñaatatsiri, iiro napiitantaawo nomiriyitai, iiro nopiyapiyawaitanta jaka nonkai jiñaa”.

16 Ari ikantziro Jesús: “Piyaati, pinkaimiri piimi, ompoña pimpiyaki jaka”. 17 Okantzi tsinani: “Tikaatsi noimi”. Ikantziro Jesús: “Kamiitha pikantaki, tii itzimi piimi, 18 tima tzimawitaka pairani ikaatzi 5 piimi. Iriima pitsipatakari iroñaaka, kaari piimi. Imapiro okaatzi pikantakiri”. 19 Okimawaki ikantakiro, okantanaki tsinani: “Pinkatharí, niyotanakimi naaka kamantantaniri pinatzi. 20 Pairani nocharinitiiti Samaria-jatziiti ipinkathatapiintziri Pawa jaka otzishiki. Iro kantzimaitacha iirokaiti Judá-mirinkapirori pikantaiyini janta Jerusalén-ki, ari ampinkathatapiintairi”. 21 Ikantanakiro Jesús: “Pinkimisantawaki tsinani, irootaintsi pimpinkathatairi iirokaiti Ashitairi, iiro okowajaanta pimpoki jaka otzishiki, iiro okowajaanta piyaati iijatzi Jerusalén-ki. 22 Imapirowitatya, tii piyotaiyirini iirokaiti iita pipinkathatapiintziri. Irooma naakaiti niyotziri itzimi nopinkathatziri. Tima jirika owawijaakotantatsini, Judá-mirinka jinatyi. 23 Iro kantacha, irootzimataintsi. Iriitaki pinkathatajaantziriri Ashitairi pinkathashiritakairi. Tima iriiyitaki ikowiri Ashitairi pinkathayitairini. 24 Pawa irijatzi Tasorintsinkantsi, kaari koñaatatsini. Inkaati pinkathayitairini, ontzimatyii impinkathashiritaitiri, tii okowajaanta jantayitairo koñaayitatsiri”. 25 Okantzi tsinani: “Niyotzi naaka, ari impokaki Mesías, jiitaitziri Cristo. Aririka jariitatya irirori, ari inkamantapaakairo maawoni tsika okantakota”. 26 Ikantzi Jesús: “Naakataki, ñaanatajaantakimiri”.

27 Ari jariitaiyapaani jiyotaani. Iyokitzi jowapaakiri jiñaapaakiri ikinkithawaitakairo tsinani. Iro kantzimaitacha tikaatsi osampitapaakirini oita okowiri tsinani, tsikarika oita ikinkithawaitakairori. 28 Ari ookanakiro tsinani oyowitinaki, jataki nampitsiki, okantapaakiri atziriiti: 29 “Pimpokaiyini piñiiri shirampari yotakinawori maawoni nantayitakiri pairani. ¿Kaarima Cristo?” 30 Ikanta ishitowaiyanakini atziriiti nampitsiki, pokaiyanakini isaikinta Jesús.

31 Ari ipankinataiyarini jiyotaani, ikantziri: “¡Rabí, poya!” 32 Ikantzi Jesús: “Tzimatsi iita nowari naaka, tii piñagaiyironi iiroka”. 33 Ari josampitawakaiyanakani jiyotaani: “¿Tzimatsima iita amakiniriri jowanawo?” 34 Iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Nokimitakaantawo nowanawo naaka nantziro ikowiri otyaantakinari, ontzimatyii nonthonkiro antawairintsi ipakinari. 35 Jiroka pikantapiintaiyini iiroka: ‘Yotapaaka 4 kashiri osampatantyaari pankirintsi’. Iro kantacha nonkantimi naaka pamini pankirintsimashiki, aritaki sampainkataki ontzimatyii oyiipatya. 36 Inkaati antawaitatsini joyiipatiro pankirintsi ari impinayiitairi. Okaatzi pankirintsi joyiipayiitairi iriiyitaki ojyakaawintacha inkaati kañaanitatsini. Iro inkimoshiritantaiyaari pankitakirori intsipataiyaari oyiipatakirori. 37 Tima imapirotatya jiroka jojyakaawintaitakiri, ikantaitzi: ‘Tzimatsi apaani pankitakirori, tzimatsi pashini oyiipatakironi’. 38 Notyaantakimi naaka piyaati iirokaiti poyiipayitairo kaari pipomirintsiwinta pantawaiwintiro. Tima tzimayitatsi pashini pankinatawori jantawaiwintakiro. Iirokayitaki nintagaiyaawoni jantawaitani jirikaiti”.

39 Tima ojyiki Samaria-jatzi saikaintsiri nampitsiki kimisantawakiriri Jesús okantakaantziro tsinani okantantapaaki: “Jiyotakinawo maawoni nantayitakiri pairani”. 40 Ikanta Samaria-jatziiti, jariitaiyapaakani ipankinatapaakari Jesús isaikimotanakiri inampiki. Ari jimatakiro Jesús, apiti kitiijyiri isaikanaki, 41 ojyiki pashini kimisantanaintsiri ikimajaantakiri iriroriiti okaatzi ikantayitziri Jesús. 42 Ari ikantaitanakiro

tsinani: “Kimisantayitaana naaka iroñaaka, tii iro nonkimisantantaiyaari pikamantapaakina, aña naaka kimajaantairi ikantayitziri. Niyotai iijatzi imapirotatya jowawijaakoshiritantai kipatsiki, iriitaki Cristo”.

Joshinchagairi Jesús itomi jiwari

43 Okanta imonkaataka apiti kitiijyiri isaikapaaki Jesús Samaria-ki, awijanaki
jiyaatiro Galilea-ki. 44 Tima iri Jesús kantaintsiri: “Apaani kamantantaniri tii
ipinkathaitziri inampipiroki”. 45 Ikanta jariitaa Galilea-ki, ojyiki aawairiri kamiitha
janta, tima aritaki jiñiitsitakari Jerusalén-ki okaatzi jantayitakiri Jesús joimoshirinkiro
Anankoryaantsi.
46 Ari jariitaari Jesús janta Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyakiro jiñaa okimi-
waitanakawo jimiriitari. Tzimatsi janta iriipirori jiwari, mantsiyataintsiri itomi janta
Capernaum-ki. 47 Ikanta jirika jiwari ikimakotakiri Jesús ari jariitaari Galilea-ki
ipoñagaawo Judea-ki, jiyaatashitanakiri jiñiiri. Ipankinatapaakari, jiyaati ipankoki, josh-
inchagairi itomi, irootaintsi inkami. 48 Ari ikantanaki Jesús: “¿Iitama kaari pikimisan-
tantana iirokaiti? Pikowajaantzi noñaayimiro kaari piñaapiintzi pairani, pikowajaantzi
nontasonkawintantawaki”. 49 Iro kantacha jiwari ikantanakiri: “Pinkatharí, thamiita
iroñaaka, tikira ikamanakiita notomi”. 50 Ipoña ikantzi Jesús: “Pimpiyi pipankoki.
Shintsitai pitomi”. Ikimisantanaki shirampari okaatzi ikantakiriri Jesús, piyanaka.
51 Ipiyaminthaita ipankoki, itonkiyotawaari jompirataniiti, ikantawairi: “¡Shintsitai pit-
omi!” 52 Josampitanakiri tsika jiwiyaa ooryaatsiri ikantakoniintantanaari itomi, ikan-
taiyini jimpiratani: “Chapinki, itainkanaki ooryaatsiri, ari awijanaki isaawawaitzi”.†
53 Ari ikinkishiritanakiro ashitariri aritaki jiwiyaakari ooryaatsiri chapinki ikantakiri
Jesús: “Shintsitai pitomi”. Iro ikimisantantanakari irirori, ari ikimitsitanakari iijatzi
maawoni ijyininkamirinkaiti irirori ikimisantanakiri Jesús. 54 Irootaki apititanaintsiri
joñaagantziro Jesús itasonkawintantzi jariitaa Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki.

5

Kisopookiri Betesda-jatzi

1 Okanta othonkapaaka jiroka, japiitairo joimoshirinkaiyani Judá-mirinka Jerusalén-
ki. Ari jiyaatsitakari iijatzi Jesús.
2 Janta Jerusalén-ki, ari osaikiri ikaawoshiminto jiitaitziri iñaaniki Heber-mirinka
“Betesda”. Tzimatsi okaatzi 5 opankochaantiki. Ari otsipanampitawo ashitakowontsi
jiitaitziro “Oijya”. 3 Ari ipiyotakari ojyiki mantsiyari, kaari aminatsini, kisopookiri,
thoriwaitatsiri jomaryaayitaka kipatsiki joyaawintawo ojyiwaatya jiñaa. 4 Tima ikan-
taitzi: Jinatzi ipokapiintzi maninkariiti ijyiwaatakairo jiñaa, intzimirika itanatyaawoni
impiinkaatantyaawo jiñaa ojyiwaata, aritaki ishintsitanai imantsiyawaitzi. 5 Tzimatsi
mantsiyari tzimakotaintsiri 38 osarintsi imantsiyawaitaki. 6 Ikanta Jesús jiñaapaakiri
jomaryaaka, jiyotapaaki osamani jimantsiyawaitaki jirika, josampitapaakiri, ikantziri:
“¿Pikowima pishintsitai?” 7 Ari jakanaki mantsiyari: “Pinkatharí, tii itzimi iitya
owiinkaatinani aririka ojyiwaapaititya jiñaa. Tima nokowawitapiinta nompiinkaa-
timi naaka, janaakotana pashini ipiinkaataki irirori”. 8 Ari ikantzi Jesús: “Pintzi-
nai, paanairo pomaryaaminto, piyaatai”. 9 Apathakiro ishintsitanai jirika, jaanairo
jomaryaaminto, aniitanai. Iro kantacha, tima kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi,
10 ikantakiri Judá-mirinkaiti jirika shirampari shintsitaatsiri: “Kitiijyiri jimakoryaan-
taitari inatzi iroñaaka, tii oshinitaantsitzi paanairo pomaryaaminto”. 11 Jakanaki
jirika shirampari, ikantzi: “Ikantakina oshinchagaanari: ‘Paanairo pomaryaaminto,

† **4:52** Kantakotachari jaka “itainkanaki ooryaatsiri”, irootaki ikantaitziri pairani “hora 7”.

piyaatai' ". 12 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: "¿Iitaka kantakimiri: 'Paanairo pomaryaaminto, piyaatai?' " 13 Iro kantacha jirika shirampari tii jiyotziri iita oshinchagairiri, tii jiñaawairi Jesús tsika ikinanaki, ipiyotaiyakani atziriiti janta. 14 Ipoña Jesús jiñagairi shirampari janta tasorintsipankoki, ari ikantziri: "Pinkimi, aritaki shintsitaimi iroñaaka, iiro papiitairo pantairo kaaripirori, ari onkantya iiro awijyimotantaimi kowiinkapirotatsiri". 15 Ikanta jirika shirampari jatanaki, ikamantakiri Judá-mirinkaiti iriitaki Jesús oshinchagairiri. 16 Iro opoñaantari ikowi Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima joshinchaantaki kitiijyiri jimakoryaantaitari. 17 Iro kantzimaitacha, ikantanaki Jesús: "Ari ikantaitatyaani jantawaitzi Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka nantawaitzi". 18 Irootaki, ikowapirotantanakari Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima tii apa jantawaitantakawo kitiijyiri jimakoryaantaitari, aña jojyakotakari Pawa, ikantakira Jesús iriitaki Pawa iwaapatitajaantari irirori.

Ishintsinka Itomi Pawa

19 Ipoña Jesús jakanakiri, ikantziri: "Jirika Itomitari Pawa tikaatsi jantashiwaitya ikowakaanikiini. Apa jantziro okaatzi jiñaakotziriri Ashitariri. Okaatzi jantziri Ashitariri, irojatzi jantziri Itomi. Imapiro. 20 Tima jitakotari Ashitariri jirika Itomitari, joñaayiri maawoni jantayitziri irirori. Iikiro joñaagatyiiri oitarika antawoititatsiri, iyokitzi powiri iirokaiti. 21 Tima ikimita Ashitariri jañaakaayitziri kaminkari, ikañaanitakairi, ari ikimitari iijatzi Itomitari, jañaakaayitiri inkowiri irirori. 22 Tii jiyakawintantzi Ashitariri, aña iri Itomi ishinitaki jiyakawintantai, 23 ari onkantya maawoni impinkathaitantyaariri Itomi ikimitaitziri Ashitariri. Kaari pinkathatairini Itomitari, tii ipinkathatsitari Ashitariri, otyaantakiriri.

24 Itzimirika owakimpitatyaawoni nokantayitziri, impoña inkimisantanairi otyaantakinari, aritaki inkañaanishiriyitai. Iiro jowasankitaawaitaitziri, tima kaatapaaki ikaamaniwaitzi, kañaani ikantayitaa. Imapiro. 25 Irootzimataintsi imonkaatya, iroñaaka, inkimapaititairo kamashiririiti iñaani Itomi Pawa. Inkaati kimawaironi, aritaki jañaashiriyitai. Imapiro. 26 Tima ikimita Ashitariri jañaakaantzi, iro ishinitakiniri iijatzi Itomi jañaakaanti irirori, 27 ishinitakiniri iijatzi jiyakawintantai, tima iriitaki Itomi Atziri. 28 Iiro piyokitziiwintashitawo jiroka. Tima irootzimataintsi imonkaataiya inkimantaiyaawori kaminkariiti iñaani, 29 ari impiriintayitanaki tsika ikitayitaka. Ikaatzi antayitakirori kamiithari, ari inkañaaniyitai. Iriima ikaatzi antapiintakirori kaaripirori, jañaawitaiya jowasankitaitiri".

Ñaajaantakiriri Cristo

30 "Tii nantashiwaitawo nokowashitari, iri Ashitanari shinitanawori niyakawintantai. Okaatzi nokantakowintantziri tampatzika okantaka, tima tii nantashiwaitawo nokowiri naaka, aña iro ikowiri Ashitanari otyaantakinari. 31 Naakami kinkithatakowaitashitachani apaniroini, tii opantawo nokinkithatakowaiwitaka. 32 Iro kantzimaitacha tzimatsi kinkithatakotakinari, niyotzi irootaki tyaaryoopirotatsiri ikinkithatakotakinari irirori. 33 Imapirotatya ikinkithatakotakina Juan potyaantantakari pairani josampitaitiri. Tima okaatzi ikinkithatakotawakinari imapirotatya. 34 Iro kantacha tii iro nonkinkithatakomachiiti okaatzi ikinkithatakotakinari atziri kimitakariri Juan. Aña iro nokinkithatakotzi matzirori owawijaakoshiritaimi. 35 Tima Juan iri kimitakariri ootamintotsi kitiijyiinkatapaintsiri. Iro pikowapaintziri iirokaiti pinintaawatyaawo ikimitari kitainkari. 36 Iro kantacha tzimatsi kinkithatakotanari naaka, anairiri Juan. Okaatzi nantziri naaka, irootaki ikantanari Ashitanari nantiro, iro oñaagantzirori iri Ashitanari otyaantakinari. 37 Ari ikimitakari Ashitanari, otyaantakinari, ikinkithatakotakina irirori, tiimaita pikimisantziro iñaani. Tii piñaapootanitziri. 38 Tii otyaantaajaitzimi iñaani, tima tii pikimisantziri jotyaantani. 39 Amatsinka pikantawita piñaanatziro Osankinarintsipirori, poyaakoniintawo

piñaayitairo pinkañaanitai. Aña naakawitaka okinkithatakotzi Osankinarintsipirori,
40 tiimaita pikowaiyini iiroka pawintaayitaina pinkañaanitantaiyaari. 41 Tii naminam-
inatashitawo naaka inthaamintawaitina atziriiti. 42 Aña niyotsitataikimi tsika pikan-
taiyani iiroka, niyotsitzimi iijatzi tii pitakotari Pawa. 43 Naakataki jowaki Ashitanari
nopairyagairo iwairo. Tiimaita pagaiyawakinani kamiitha iirokaiti. Irooma aririka
impoki pashini pairyaashiwaitapaatyaawoni iwairo irirori, iri paayitawakiri kamiitha.
44 ¿Tsikama pinkini pinkimisantaiyini, iiroka thaamintashiwaitawakaacha, tii pami-
naminatziro pinthaamintawintaiyaari Pawapirotatsiri? 45 Iiro pikinkishiriwaitashita
naaka thawitakotimini Ashitanariki. Iri thawitakotajaantaimini Moisés-ni, pawintaapi-
intari iirokaiti. 46 Arimi pinkimisantaajaitakirimi Moisés-ni, ari pinkimisantawakinami
naaka, tima naakataki josankinatakotaki Moisés-ni. 47 Irooma tii pikimisantziro okaatzi
josankinatakiri, ¿tsikama pinkini pinkimisantiro nonkantayitimiri naaka?"

6

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Ikanta othonkapaaka jiroka, montyaanaki Jesús intatsikironta inkaari saikatsiri
Galilea-ki, irojatzi jiitaitziri Tiberias. 2 Ojyiki atziri oyaatakiriri, tima jiñaakitziiri ita-
sonkawintantaki joshinchaayitairi mantsiyariiti. 3 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki, ari
isaikapaaki itsipayitakari jiyotaani. 4 Irootaki ariitzimataiya kitiijyiri Anankoryaantsi,
ari joimoshirinkapiintari Judá-mirinkaiti. 5 Ikanta jaminapaaki Jesús, jiñaatzi ojyiki atziri
oyaatakiriri, ikantanakiri Felipe: "¿Tsikama amanantika owanawontsi owakaiyaariri
maawoni jirika atziri?" 6 Aña josampitashitari Felipe jiñaantyaariri tsika inkanti, tima
jiyotajaantaki Jesús oita jantiri. 7 Ari jakanaki Felipe, ikantanaki: "Iiro jantita 200
kiriiki amanantimi owanawontsi, aña iipichokiini jowamatsitya jirikaiti".* 8 Ipoña
ikantanaki Andrés, iriitaki pashini jiyotaani, iririntzi Simón Pedro, ikantzi: 9 "Jirika
jaka iintsi amaintsiri 5 tanta, apiti shima. Iro kantacha, ¿arima jantitatyaari ojyiki
atziri?"† 10 Ari ikantzi Jesús: "Pinkantiri isaikaiyini maawoni". Okatawoshimashitatzi
janta, ari isaikaiyakini. Ikaataiyini 5000 shirampariiti. 11 Ari jaakotanakiro Jesús
tanta, ithonkakiro ipaasoonkitakiri Pawa, jinashiyitakari ikaatzi saiyitaintsiri. Ari
ikimitaakiri shima, ipayiitakiri maawoni kowatsiri. 12 Ikanta ikimaniintaiyapaakani
maawoni, ikantairi Jesús jiyotaani: "Paayitairo opitoki okaatzi tzimagaantapaintsiri,
iiro apaawaitanta". 13 Joyiitairo jiyotaaniiti, ijaikiyitai 12 kantziri opitoki tzimagaan-
tapaintsiri kaawitachari 5 tanta. 14 Jirikaiti atziri, jiñaakiro itasonkawintakiro Jesús
owanawontsi, ikantaiyanakini: "Imapirotatya, iriitaki jirika Kamantantaniri ikajyaak-
agaitakiri impoki jaka kipatsiki".
15 Iro kantacha Jesús jiyotaki ishintsiwintaitatyiiri jaayiitanakiri impinkathariwintiri
atziriiti, iijatzi itonkaanai otzishiki, inkini isaikawaiti apaniroini.

Janiitantawo Jesús inkaari (Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Ikanta otsiniriityaanaki, oirinkaiyaani inkaariki jiyotaani Jesús, 17 otitaiyapaani
pitotsiki, montyaakotaiyaini jiyaatairo Capernaum-ki. Aritaki tsiniripirotanaki, tikira
ipiyaata irirori Jesús. 18 Ari otampiyatapaaki, antawoiti otamaryaakotanaki inkaari.
19 Aritaki santhataki jimontyaakotaiyini, jiñaatziiri Jesús ipokashitairi janiitantaawo
inkaari. Antawo ithaawaiyanakini jiyotaani.‡ 20 Ikantapai Jesús: "¡Naakataki, iiro

* **6:7** Ikantakoitziri jaka "200 kiriiki" irijatzi ikantaitziri pairani "200 denario". † **6:9** Ikantaitziri jaka jiroka tanta, irootaki jiwitsikaitaki cebada. ‡ **6:19** Kantakotachari jaka "santhataki jimontyaakotaiyani", irojatzi ikantaitziri "5 tiirika 6 kilómetro", ikantaitziri iijatzi pairani "25 tiirika 30 estadio".

pithaawaiyini!” 21 Kimoshiri ikantaiyani jotitawairi pitotsiki, tikira osamanitzi, aatakotaiyapaakani tsika ikowiro jariitya.

Ojyiki atziriiti aminaminatakiriri Jesús

22 Okanta okitiijyitamanai, irojatzi isaikaiyakini atziriiti intatsikironta, jiyotaiyakini apinto inatzi pitotsi jimontyaantanakari yotaariiti, tii itsipatanaari Jesús. 23 Ariitakotantapaaka pashini pitotsi poñainchari Tiberias-ki, aataiyapaakani okaakitzi jowaiyakani tanta chapinki ipaasoonkiwintakiri Awinkathariti. 24 Ikanta jiñaakiri tii isaiki Jesús, iijatzi jiyotaaniiti, otitaiyanakani atziriiti pitotsiki, jataki Capernaum-ki jamina-minatairi.

Jiitaitziri Jesús “owanawontsi añaakaantaniri”

25 Ikanta jariitaiyapaakani intatsikironta, jiñaapairi Jesús, josampitapaakiri: “Rabí, ¿tsikapaitima pipokaki iiroka jaka?” 26 Ikantanakiri Jesús: “Irootaki pamina-minatantanari iirokaiti tima pikimaniintaiyakani chapinki powaiyakani, aña tii iro pamina-minatantinari pikimathatanakiro notasonkawintantaki. Imapiro. 27 Tii opantawo piñaashintsiwintashiwaityaawo owanawontsi thonkanitachari, aña iro piñaashintsiwintya initatsiri, kañaanitakaimini. Iro owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tima Pawa, Ashitariri, iriitaki jookotakiri”. 28 Ipoña josampiitanakiri, ikantaitziri: “¿Tsikama nonkantyaaka noñaashintsiwintantyaawori ikowiri Pawa?” 29 Jakanaki Jesús: “Ikowiri Pawa pinkimisantairi jirika jotyaantakiri”. 30 Ipoña josampiitanakiri iijatzi: “¿Incha pintasonkawintanti nonkimisantimiri? ¿Iitama pantayitakiri? 31 Pairani achariniiti jowayitakawo otzishimashiki jiitaitziri ‘maná’, irootaki okantziri Osankinarintsi:
Pawa pakiri owanawontsi paryaintsiri inkitiki”.§
32 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzi owanawontsipirotatsiri poñaachari inkitiki, kaari Moisés-ni pantironi. Aña iri Ashitanari payitimironi. Imapiro. 33 Tima jirika owanawontsi ipantziri Pawa, iriitaki poñaachari inkitiki, iri kañaanitakaayitairini isaawijatziiti”. 34 Ari ikantaitanakiri: “Pinkatharí, pimpapiintinawo jiroka owanawontsi”.

35 Ikantzi Jesús: “Naakataki owanawontsi kañaanitakaantaniri. Inkaati tsipatainani naaka, iiro itajyaawaitai. Inkaati kimisantanainani, iiro jimiriwaitai. 36 Aritaki nokantaiyakimini, tiimaita pikimisantaiyanani okantawitaka piñaawitakina. 37 Ikaatzi itsipashiritakaakinari Ashitanari, iriiyitaki tsipashiripirotainani, iiro nomanintawakiri naaka. 38 Tima tii iro nompokantatyaari nopoñaaka inkitiki nantayitiro nokowashiwaitari naaka, aña iro nantapiinti ikowiri Ashitanari, otyaantakinari. 39 Jiroka ikowiri Ashitanari otyaantakinari, iiro nopiyakaantawaitzi apaani ikaatzi itsipashiritakaakinari, aña ontzimatyii nowiriintayitairi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri. 40 Tima ikowi Ashitanari iijatzi, maawoni kowakowatairini Itomi Pawa, inkaati kimisantairini, aritaki inkañaanitakaayitairi. Naakajaantaki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri”.

41 Iro ipoñaantanakari Judá-mirinkaiti ikijyimawaitanakiri Jesús, tima ikimaki ikantaki: “Naakataki owanawontsi poñaachari inkitiki”. 42 Ari ikantawakaiyanakani: “¿Kaarima jirika Jesús, itomi José? Niyotziri naaka ashitariri. ¿Iitama ikantantari: ‘Nopoñaatya inkitiki?’ ” 43 Ikantanaki Jesús: “Aritapaaki pikijyimawaitana. 44 Tikaatsi tsipashiriwaitinani, iirorika jamashiritairi Ashitanari otyaantakinari. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri. 45 Josankinariki Kamantantaniriiti, ikantaki:
Iri Pawa yotagairini maawoni.

---

§ **6:31** Jaka kantakotacha “owanawontsi”, irootaki ikantaitziri pairani “tanta”. Ari okimitari iijatzi, ikinkithatakoitziro pairani tanta, iro ikinkithatakoitzi maawoni owanawontsi. Iroowaitaki akantapiintaiyini aakaiti: “Poya kaniri”, tii apa ankinkithatakotiro kaniri, aña tzimatsi iijatzi wathatsi oyaari.

maawoni kimairiri Ashitanari, yotairiri irirori, itsipashiritaana naaka. 46 Tii nokantzi tzimatsi ñaapootakirini Ashitanari, aña apaniroini jiñaapootziri poñaachari Pawaki. 47 Itzimirika kimisantainani naaka, aritaki inkañaanitai. Imapiro. 48 Naakataki owanawontsi añaakaantaniri. 49 Jowawitakawo pichariniiti ‘maná’ otzishimashiki, kamayitzimaitaka. 50 Iriima ojyakawori owanawontsi nokinkithatakotziri naaka ipoñaatya inkitiki. Itzimirika owaiyaarini jirika, iiro ikaamanitai. 51 Naakataki kañaaniri owanawontsi poñaachari inkitiki. Intzimirika owatyaawoni jiroka owanawontsi, ari inkañaanitai. Jiroka owanawontsi nopantziri naaka, nowathapiro inatzi. Iri noshinitakowinta isaawijatziiti inkañaanitantaiyaari”.

52 Ari ikantawakaiyani Judá-mirinka: “¿Tsika inkinakairoka jirika jowakaantairori iwatha?” 53 Ikantanaki Jesús: “Iirorika powawo iwatha Itomi Atziri, iirorika piriro iriraani, iiro pikañaanitai. Imapiro. 54 Itzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, ari inkañaanitai. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri. 55 Tima jiroka nowatha owanawontsipirori inatzi, jiroka niraani iro imiripiroitari. 56 Intzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, itsipashiritaatyaana naaka, iijatzi naaka notsipashiritatyaari irirori. 57 Tima jirika Ashitanari otyaantakinari, kañaaniri jinatzi, iriitaki añaakaanari naaka. Ari okimitsitari iijatzi, intzimirika owaiyaanari naaka, iriitaki nañaakaayitairi. 58 Nokinkithatakotatziiro owanawontsi poñaachari inkitiki. Jiroka owanawontsi tii ojyawo ‘maná’ jowayitakari pairani pichariniiti iiroka, okantawitaka jowawitakawo, ikamayitaki. Iriima inkaati owatyaarini jirika ojyawori owanawontsi, ari inkañaanitai”. 59 Irooyitaki jiyotaantakiri Jesús ipiyotaiyakani janta japatotapiintaita saikatsiri Capernaum-ki.

Ikinkithatakoitziro kañaanitaantsi

60 Ikanta ikimaitakiro jiroka yotaantsi, jirikaiti ikaatzi oyaatziriri Jesús, ikantaiyanakini: “Jiroka ikantayitakiri Jesús pomirintsi akantyaawori. ¿Iitama kimisantamachiitirini?” 61 Ikanta Jesús, jiyotaki okaatzi ikijyimawaitziriri, josampitanakiri: “¿Tiima inimotzimi jiroka? 62 ¿Iitama awijatsini, aririka piñiiri Itomi Atziri intzinagaiya ipoñaaka pairani? 63 Okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro kantakotacha añaashiritakaantatsiri, kaari awathapirori nokinkithatakotzi, tikaatsi oitapirotya awatha. Aña iro nokinkithatakotzi awintaashirinkantsi kaari koñaanitatsi, kañaanitakaantatsiri. 64 Iro kantacha iinitatsi iirokaiti kaari kimisantatsini”. Tima jiyoshiritakiri Jesús kaari kimisantatsini, inkaati pithokashitirini. 65 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Iro nokantsitakimiri: ‘tikaatsi tsipashiriwaitinani naaka: iirorika ishinishiritaanari Ashitanari’ ”.

66 Aripaiti, ipiyapithatanakari Jesús ojyiki oyaawitapiintariri. 67 Ipoña josampitanakiri Jesús 12 jiyotaani: “¿Pikowima iirokaiti piyaayitai?” 68 Ari jakanaki Simón Pedro: “Pinkatharí, ¿Iitama niyaatashitiri? Aña iirokataki kinkithatakotakirori añaamintotsi. 69 Aritaki nokimisantaiyakimini. Niyotaiyini iirokataki Cristo, Itomi Pawa Kañaaniri”. 70 Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka iyoshiitakimiri pikaataki 12? Iro kantzimaitacha, tzimatsi apaani pikaataki kamaarishiryaaki”. 71 Jiñaawaitakiro jiroka Jesús, ikinkithatakotatziiri Judas, Itomi Simón Iscariote. Tima iriitaki Judas pithokashityaarini, iriiwitaka itsipatapiintari 12 jiyotaani.

7

Iririntzipaini Jesús tii ikimisantaiyirini

1 Ikanta othonkapaaka jirokapaini, jariitantawaita Jesús janta Galilea-ki. Tii ikowi isaikanai Judea-ki, tima jaminaminatatziiri Judá-mirinkaiti intsitokiri. 2 Iro kantacha monkaatzimataa kitiijyiri ikimoshiriwintapiintziro Judá-mirinkaiti jiitaitziri “pankojyitantsi”. 3 Ithainkitanakari, iririntzi okaakiini, ikantanakiri: “Iiro pimanawaita jaka,

piyaati Judea-ki jiñaantimiri piyotaaniiti onkaati pantayitiri. 4 Tima ikaatzi kowatsiri jasagaawintaityaari, tii imanakaawo jantayitziri. Pantayitziro iiroka oiyitarika, poñaagantiro tsika ipiyotaiyani atziriiti". 5 Tiitya ikimisantaajaitziri iijatzi iririntzipaini. 6 Ari ikantanaki Jesús: "Aña tikira imonkaapaititaata noñaagantantya naaka, irooma iirokaiti inimowaitzimi maawoni kitiijyiriki. 7 Tii ikisaniintzimi iirokaiti isaawijatziiti. Irooma naaka owanaa ikisaniintana, tima koñaawo nokantziro naaka, okaatzi jantayitziri kaaripirori inatzi. 8 Piyaataiyini iiroka joimoshirinkaita, iiro niyaatsita naaka, tima tikira imonkaapaitita noñaagantya". 9 Ikantakiro jiroka, irojatzi isaikanaki Galileaki.

Joimoshirinkiro Jesús jiitaitziri "pankojyitantsi"

10 Ari jataiyakini iririntzipaini, jatanaki iijatzi Jesús joimoshirinkaita tii joñaagantajaanta, imananikiini ikantaka. 11 Jaminaminatakiri Judá-mirinkaiti janta joimoshirinkaita, ikantaiyini: "¿Tsikama isaikaajaitzika shirampari?" 12 Ojyiki atziriiti kinkithatakotakiriri Jesús. Tzimatsi kantayitatsiri: "Kamiithari jinatzi shirampari". Tzimatsi pashini kantatsiri: "Tii ikamiithatzi, aña jamatawitakiri atziriiti". 13 Iro kantzimaitacha, manaantsikiini ikinkithatakoitziri Jesús, tima ithaawantatyaari Judámirinkaiti.

14 Okanta oniyankitaki joimoshirinkaita, tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai. 15 Iyokitzi ikantawakaiyanakani Judá-mirinka, ikantaiyini: "¿Tsikama jiyotanitantari jirika, tii ityaapirowita tsika jiyotaantaitzi?" 16 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Okaatzi niyotaantziri tii naaka yotashityaawoni, aña iri yotakaanawori otyaantakinari. 17 Inkaati kowapirotaironi ikowiri Pawa, ari jiyotairo iri Pawa yotakaanawori okaatzi niyotaantziri, tima tii naaka yotashiwaityaawoni. 18 Tima ikaatzi yotaantzirori jiyotashiwaitari, jaminaminatatzi impinkathaitiri. Iriima kowakowatzirori ipinkathaitairi otyaantakiriri, iri ñaawaitzirori iroopirori. Tii itzipishiriwaitzi irirori. 19 ¿Tiima josankinawitakimi pairani Moisés-ni Ikantakaantaitani? Iro kantacha, tii pimonkaataiyironi. ¿Iitama pasaryiimatantanari pintsitokina?" 20 Ari ikantaiyanakini atziriiti: "¡Kamaarí! ¿Iitama asaryiimatzimiri intsitokimi?" 21 Ikantzi Jesús: "maawoni iirokaiti owanaa iyokitzii pikantayitaka piñaakina nantakiri kitiijyiriki jimakoryaantaitari. 22 Iro kantzimaitacha, ikantakaantaki Moisés-ni pintomishitaanitapiintanti. (Okantawitaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaawoni jiroka, aña iri poñaakaantanakawori acharinitti tikiraamintha itzimi Moisés-ni.) Iro opoñaantari pitomishitantapiintaki iirokaiti, kitiijyiri jimakoryaantaitari. 23 Piñaakiro, pimonkaatantyaawori iirokaiti Ikantakaantani Moisés-ni pitomishitantapiintaki kitiijyiri jimakoryaantaitari. ¿Iitama pikisaniintantanari naaka noshinchagairi atziri maawoni iwathaki kitiijyiriki jimakoryaantaitari? 24 Paamaakowintya owapiyimotzimikari aririka piyakawintanti. Aña tampatzikashiripiro pinkantya piyakawintanti".

¿Iriitakima jirika Cristo?

25 Tzimayitatsi Jerusalén-jatzi, osampitantanaintsiri, ikantzi: "¿Kaarima jirika jaminaminaitziri intsitokaitiri? 26 Jirinta isaikaki, maawoni jiñaitziri ikinkithawaitzi. Tikaatsitya akotashitirini. ¿Jiyotatziima jiwariiti imapirotatya Cristo jinatzi jirika shirampari? 27 Iro kantacha ayotaiyirini jirika tsika ipoñaawo. Irooma paata aririka impokaki mapirotzirori jiita Cristo, tikaatsi yotatsini tsika ipoñaawo". 28 Ikanta ikimaki Jesús, isaiki jiyotaantzi tasorintsipankoki, shinchiinka ikantanaki: "¡Arima, piyotaiyinima tsika nopoñaawo! Tii naaka nintakaashityaawoni nompoki, aña jotyaantani ninatzi jawintaapiroitari. Kaari piyotaiyini iirokaiti. 29 Niyotziri naaka tima iri notsipatari,

iriitaki otyaantakinari”. 30 Ari ikowawitanaka jaakaantirimi, iro kantacha tikaatsi akotashitirini, tima tikira imonkaapaititaata. 31 Ojyiki kimisantanakiriri Jesús, ikantaiyini: “Kaaririka jirika Cristo pokatsini, iirotya itasonkawintantzimi, ñaakiro”.

Jotyaantaki Fariseo oirikirini Jesús

32 Ikanta Fariseo-paini ikimakiri atziriiti ikinkithatakotziri Jesús, jaapatziyanakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantaki aamaakowintawori tasorintsipanko jotiyiri. 33 Ari ikantzi Jesús: “Kapichiini nosaikimotanaimi iirokaiti, irootaintsi niyaatai isaiki otyaantakinari. 34 Ojyiki paminawitaina, iiro piñagaana, iiro pitsipatana tsika nosaikapai naaka”. 35 Ari josampitawakaanaka Judá-mirinkaiti: “¿Tsika jiyaamachiitika jirika iiro añaantari? ¿Jiyaatatyiima pashiniki nampitsi ikinayitaki ajyininkapaini, inkini jiyotaayitairi kaari ajyininkata? 36 ¿Iitama ikantakotziri: ‘Paminawitaina, iiromaita piñagaana, iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka?’ ”

Jiñaa kañaanitakaantatsiri

37 Ikanta iwiyaantapaakawori kitiijyiri ari joimoshirinkapiroitari. Ari ikatziyanaka Jesús, shintsiini jiñaawaitanaki, ikantzi: “Itzimirika miriniintawaitatsini, intsipashiritaina naaka, jimiriwaitaiya. 38 Tima okantzi Osankinarintsipirori:

Inkaati kimisantainani naaka, onkimitaiyaawo oshiyaashiritantyaarimi jiñaa kañaanitakaantatsiri”.

39 Iri jojyakaawintzi Jesús inkaati kimisantairini inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi. Okantawitaka tikiraata jotyaantiriita Tasorintsinkantsi, tima tikiraata itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo.

Ipookaiyanakini atziriiti

40 Tzimatsi kimakiriri Jesús ikantaki, ikantaiyanakini: “Imapirotatziiri jirika shirampari Kamantantaniri jinatzi”. 41 Tzimatsi pashini kantanaintsiri: “Cristo jinatzi jirika”. Ikantzi pashini: “Kaari, tima Cristo iiro ipoñaawo Galilea-ki. 42 Tima okantzi Osankinarintsipirori:

Impoñiiyaawo Cristo-tatsiri janta Belén-ki, inampiki pairani pinkathari David-ni. Iriitaki icharini David-ni”.

43 Ari itzimawintawakaawintanakari atziriiti jirika Jesús. 44 Tzimatsi kowawitanainchari jaakaantirimi, tikaatsimaita akotashitirini.

Tii jiñaitzi kimityaarini jiñaawaitzi

45 Ikanta aamaakowintawori tasorintsipanko jataiyaini isaiki Fariseo-paini itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawairi, ikantziri: “¿Iitama kaari pamantakari?” 46 Ari ikantaiyini irirori: “¡Tii jiñaitzi kimityaarini jirika jiñaawaitzi!” 47 Ikantanaki Fariseo: “¿Pimatsitakawoma jamatawiitakimi iirokaiti? 48 ¿Tzimatsima ajiwariti kimisantakiriri jirika shirampari? ¿Tzimatsima nokaatziri Fariseo kimisantakiriri? 49 Apa ikimisantamachiitzi atziriiti kaari yotakotironi Ikantakaantaitani, owasankitagaari jinayiti”. 50 Ikanta Nicodemo, Fariseo-tatsiri pokaintsiri pairani jiñiiri Jesús, ikantanaki: 51 “Okantzi Ikantakaantaitani, tii oshinitaantsitzi ayakawintanti tiirika akimajaantzi oita jantakiri”. 52 Ari ikantaiyanakini irirori: “¿Iirokatakima iijatzi Galilea-jatzi? Piñaanapirotiro Osankinarintsipirori, ari piñaakiro tikaatsi Kamantantaniri poñaachani Galilea-ki”.

Tsinani mayimpiro

53 Ipoña jiyaataiyaini ipankopainiki.

8

1 Ipoña irirori Jesús tonkaanaki otzishiki Olivo. 2 Ikanta okitiijyitamanai, ipiyaa tasorintsipankoki. Ojyiki atziri piyowintawaariri, saikapai Jesús jiyotaapairi atziriiti.

3 Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo-paini jamakiniri tsinani jiñaitziri omayimpirotzi. Jowatziyapaakiro niyankiniki ipiyotaiyani. 4 Ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, jiroka tsinani jiñaitakiro omayimpirotzi. 5 Ikantakaantaki pairani Moisés-ni intsitokaitiro, mayimpirotatsiri tsinani. ¿Tsikama pikantzika iiroka?” 6 Iro josampitantariri ikowi inkompitakaiyaari, ontzimantyaari oita inkantakotiriri. Oiyotanaka Jesús kipatsiki josankinawaitantawo jako. 7 Iikiro josampitatziiri, ari ikatziyanaka joiyotaka, ikantanakiri: “Tiirika pikaaripiroshiritaiyini iirokaiti, pitakaantyaawo pintsitokantyaawo mapi jiroka tsinani”. 8 Iijatzi joiyotanaa kipatsiki, japiitanairo josankinawaitzi. 9 Ikanta ikimawakiro ikantakiri Jesús, piyaiyanakani, ikinkishiritakotanaka tsika ikantayita iriroriiti. Iri itanakawo ipiyanaka Antaripiroriiti. Ikanta isaikanaki Jesús itsipatakawo tsinani jamaitakiri, 10 ikatziyanaa joiyotaka, josampitziro ikantziro: “Tsinaní, ¿Tsika ikinaiyanakinika? ¿Tikaatsima yakawintimini?” 11 Akanakiri iroori okantziri: “Tikaatsitya, Nowinkathariti”. Ikantzi Jesús: “Iijatzi naaka iiro niyakawintzimi. Piyaatai, iiro papiitairo pinkaaripiroshiriwaitai”.

Jesús ikitiijyiinkatakotziri isaawijatzi

12 Ipoña japiitanakiro Jesús jiyotairi atziriiti, ikantziri: “Naakataki kitiijyiinkatakotziriri isaawijatziiti. Itzimirika tsipashiritaiyaanani naaka, aritaki nonkitiijyiinkatakotairi, onkimiwaityaawo tii ikinawaitzi otsinirikitaki”. 13 Ari ikantaiyanakini Fariseo-paini: “Powakowintawaitashita pikinkithatakota apaniroini, tii opantawo pikinkithatakowitaka”. 14 Ari jakanaki Jesús: “Kamiithataki okaatzi nokinkithatziri naaka, okantawitaka nokinkithatakowitaka apaniroini. Tima niyotzi tsika nopoñaakawo, tsika janta niyaatai. Tii piyotaiyini iirokaiti. 15 Iro pamitapiintaka pojyakotari atziriiti jiyakawintantzi. Irooma naaka tikaatsi niyakawinti. 16 Irooma aririka niyakawintanti naaka, iroopirori inatzi noñaani, tima tii apaniroini niyakawintanti, ari notsipatari Ashitanari otyaantakinari. 17 Jiroka okantzi Ikantakaantaitani ipaitakimiri iirokaiti:

Intzimirika apiti kinkithatakotantatsini ari ojyawakaa inkantayitakiri, imapirotatya ikinkithatziri.

18 Naakajaantaki kinkithatakotaincha. Iijatzi Ashitanari otyaantakinari irijatzi pashini kinkithatakotanari. Apiti nokaatzi nokinkithatakotaka”. 19 Ari josampitanakiri: “¿Tsikama isaikiri Ashitzimiri?” Ikantzi Jesús: “Tii piyotaiyinani iirokaiti, iijatzi pikimitaakiri Ashitanari. Ari piyotinami naaka, ari piyotakirimi iijatzi Ashitanari”. 20 Ari ikinkithatakiro Jesús jirokapaini tasorintsipankoki, tsika jowaitapiintziri kiriiki jashitakaitariri Pawa. Tikaatsimaita aakaantirini, tima tikira imonkaapaitita.

Tsika niyaatai naaka, iiro pariiyitaa iirokaiti

21 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantzi: “Aririka niyaatai, owanaa paminawitaina iirokaiti, iro kantzimaitacha ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima tsika niyaatai naaka, iiro pariiyitaa iirokaiti”. 22 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Ishiniwaitatya jirika. Iro ikantantari iiro ariita aakaiti tsika jiyaati irirori”. 23 Ikantanaki Jesús: “Isaawijatzi pinayitzi iiroka, irooma naaka jinokijatzi ninatzi. Ari pinampitawo iirokaiti kipatsiki, irooma naaka tii nonampityaawo. 24 Irootaki nokantantzimiri: ‘Ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima iirorika pikimisantairo nokinkithatakowitaka, ari pinkamakotairo piyaaripironka’ ”. 25 Ipoña josampitanakiri: “¿Iitaka iiroka?” Ari jakanaki Jesús: “Aritaki nokamantsitakimi owakiraini. 26 Tzimatsi ojyiki nonkantimiri, ari niyakawintaimi iijatzi. Tima okaatzi iñaawaitziri otyaantakinari iroopirori inatzi. Irootaki nokamantzimiri iirokaiti isaawijatziiti, okaatzi ikamantanari irirori”. 27 Iro kantacha jirikaiti kimakiriri Jesús, tii ikimathatawakiri ikinkithatakotatziiri Ashitairi. 28 Irootaki ikantantanakari Jesús: “Aririka pimpaikakotakaantiri Itomi Atziri, aripaiti piyoti naakataki. Tii naaka antashiwaityaawoni nokowakaari. Apa niyotaantziro

okaatzi jiyotaanari Ashitanari. 29 Itzimi otyaantakinari ari itsipashiritana naaka. Tii jookawintana Ashitanari, tima nantapiintziniri okaatzi kamiithatzimotziriri". 30 Ikanta ikinkithatakoyitakiro Jesús jiroka, ojyiki kimisantanakiriri.

Iroopirori inatzi isaikakaashiwaitaimi

31 Ipoña Jesús ikantanakiri Judá-mirinkaiti ikaatzi kimisantakiriri: "Aririka poisokirotanatyaawo noñaani, iirokataki tyaaryoori niyotaani. 32 Aritaki piyotairo tyaaryoori, iro saikakaashiwaitaimini". 33 Jakaiyanakini jirikaiti: "Ichariniiti Abraham-ni ninayitzi naakaiti. Tikaatsi ompirawaityaanani. ¿Iitama pikantantanari iiroka: 'Ari pisaikashiwaitaiya?' "

34 Ikantzi Jesús: "Ikaatzi antapiintzirori kaaripirori, kimiwaitaka ompiratatyaarimi. Imapiro. 35 Apaani ompirataari kantatsi jomishitowaitiri, iriima itomiitari ikantaitatyaani ijyininkamirinkaitari. 36 Aririka isaikakaashiwaitaimi Itomiitari, iikiro pisaikashipirowaitanaatyi. 37 Niyotaiyimini ichariniiti Abraham-ni pinatzi. Iro kantzimaitacha pikowaiyakini pintsitokina, tima tii okamiithatzimotzimi noñaaniyitari. 38 Iro nokinkithatakotzi naaka okaatzi joñaaganari Ashitanari. Irooma iirokaiti pantashitawo pikimakotairi ashitzimiri iiroka".

Iri ashitariri kamaari

39 Ari jakaiyanakini iriroriiti: "¡Aña iri Abraham-ni jiitaitziri Ashitanari, iriitaki nochariniiti!" Ipoña ikantzi Jesús: "Iirokami charinityaarinimi Abraham-ni, ari pantakiromi okaatzi jantayitakiri irirori. 40 Iro kantacha, okantawitaka nokinkithatakaawitakimiro jiyotakaakinari Pawa, pikowaiyakini pintsitokina. ¡Tii jimataajaitziro Abraham-ni kantachari! 41 Irojatzi pantapiintakiri okaatzi jantakiri pairani picharinitiiti". Ari ikantaiyanakini iriroriiti: "¡Tii naaka jowaiyantani thainkatasorintsiwaitaniri. Apaani ikanta Ashitanari, iriitaki Pawa!"* 42 Ari jakanakiri Jesús: "Imapiromi iri Pawa ashitimini, ari pitakotatyaanami, tima Pawaki nopoñaakawo naaka. Tii naaka pokawaitashitachani nonintakaanikiini, aña iri Pawa otyaantakinari. 43 ¿Oitama kaari pikimathatantana iirokaiti? Iro kantakaantzirori tii pikowaiyini pinkimisantiro noñaani. 44 Iriitaki ashitakimiri kamaari, pantapiintakiniri okaatzi ikowiri. Ari jashi jowakiro kamaari owakiraa itantanakawori, jowamaashiritantzi. Thiiyinkari jinatzi, tii jiñaawaitziro tyaaryoori. Aririka inkowi jamatawitanti, jiñaawaitziro thiiyaantsi. Iwaapati thiiyinkari jinatzi. 45 Irooma naaka noñaawaitziro tyaaryoori ñaantsi, tiimaita pikimisantaiyanani iirokaiti. 46 ¿Tzimatsima apaani pikaataiyakini yopirotzirori ikantzi: 'Kaaripiroshiriri jinatzi Jesús?' Tima iroopirori inatzi okaatzi noñaawaitziri ¿oitama kaari pikimisantantana? 47 Itzimirika jashitari Pawa, ikimisantziro iñaani Pawa. Irooma iirokaiti tii jashitzimi Pawa, tii pikowi pinkimisantaiyini".

Itzimitaika Cristo

48 Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: "Imapirotatya nokantaiyakimini Samaria-jatzi pinatzi, tima kamaari pinatzi". 49 Ari jakanaki Jesús: "Tii nokamaaritzi, nopinkathatziri naaka Ashitanari. Irooma iirokaiti, tii pipinkathatana. 50 Tii naaka kowashitachani pimpinkathatina, aña tzimatsi pashini kowatsiri impinkathaitina, iriitaki yakawintantatsini. 51 Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamaniyitai. Imapiro". 52 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: "Ari niyotaiyini imapiro pikamaaritzi. Tima kamaki Abraham-ni, ari ikimitakari Kamantantaniriiti, kamayitaki maawoni. Opoña pikantzi iiroka: 'Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamanitai'. 53 ¿Panairima iiroka nocharinini Abraham-ni? Kamaki irirori, ari ikimiyitakari Kamantantaniriiti iijatzi. ¿Tsikama piitamachiityaaka iiroka?" 54 Jakanaki

* **8:41** Ikantakoitziri jaka "thainkatasorintsiwaitaniri", irijatzi ikantaitziri mayimpiriiti. Tima jojyakaawintapiintakiri pairani Judá-mirinkaiti, tii ikinatanitari Pawa, jantayitziro kaaripirori.

Jesús: “Naakami kowashitachani impinkathaitinami, tikaatsi opantyaawoni. Iri pinkathatakaanari Ashitanari. Iriitaki pikantapiintawitari iirokaiti ‘Nowawani’. 55 Tiimaita piyotairi iirokaiti. Irooma naaka noñiiri. Aririkami nonkanti ‘tii noñiiri’, thiiyinkari ninaki nokimitakotakimiro iirokaiti. Aña imapiro noñiiri. Nokimisantziro iñaani. 56 Pairani Abraham-ni, picharinitanakari iirokaiti, ikimoshiritaki jiñiiro nompokapaititi. Aritaki jiñiimaitakina, antawoiti ikimoshiritaki”. 57 Ipoña Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Tikiraamintha otzimi iiroka 50 posarintsiti. ¿Ipoña pikantzi piñiiri Abraham-ni?” 58 Ari jakanaki Jesús: “Tikiraamintha itzimiita Abraham-ni. ‘Naakatsitaka’. Imapiro”.† 59 Ikanta jirikaiti jaiyawitanakani mapi ikowi intsitokirimi. Iro kantzimaitacha Jesús, ipiyapithatanakari. Shitowanaki tasorintsipankoki.

9

Joshinchairi Jesús kaari okichaatatsini

1 Ikanta ikinayitzi Jesús, jiñaaki kaari okichaatatsini, jashi jowatziiro owakiraa itzimapaaki. 2 Ikanta jiyotaani josampitakiri, ikantziri: “Rabí, ¿Oitama kaari jokichaatanta owakiraa itzimaki jirika shirampari? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka ashitariri? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka irirori?” 3 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tii iro kantakaantironi iyaaripironka, tii okantakaantziro iijatzi iyaaripironka iwaapati. Iro imatantari jiroka, onkantya jiñaitantyaawori ishintsinka Pawa. 4 Iinta okitiijyitzi, ontzimatyii antiro jantawairi otyaantakinari. Tima aririka ontsiniritanaki, tikaatsi kantironi jantawaiti. 5 Iinta nosaiki naaka jaka kipatsiki, naakataki kitiijyiinkatakotziriri isaawijatzi”. 6 Ithonkakiro jiñaawaitaki Jesús, jiiwatanaki kipatsiki, jamirokaki kapichiini kipatsipitha jakoki, itziriyookitakiri kaari okichaatatsini. 7 Ipoña jiñaanatziri ikantziri: “Piyaati pinkiwaakitya owaankanaata jiitaitziri Siloé”. Ari ikinanaki kaari okichaatatsini, ikiwaakitapaaka. Ikanta ipiyapaaka, kantanai jamini kamiitha.* 8 Ikanta ijyininkapaini, ikaatzi ñaayitapiintziriri ikamitantzi impashiityaari, josampitawakaayita, ikantzi: “¿Kaarima jirika saikapiintatsiri ikowakotantzi impashiityaari?” 9 Tzimatsi kantatsiri: “Iriitaki”. Pashini kantatsi: “Aña kaari, iriiwaiwitaka”. Iro kantzimaitacha, ikantzi irirori: “Naakataki”. 10 Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama pikantairoka paminantaari kamiitha?” 11 Ari ikantanaki irirori: “Jirinta shirampari iitachari Jesús, iriitaki matakinawori, tzimatsi itziritakinari nokiki, ipoña ikantakina: ‘Piyaati owaankanaataka Siloé. Ari pinkiwaakityaari’. Okanta niyaatanaki, ari nokiwaakitapaaka, aminaana kamiitha”. 12 Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama iroñaaka jirika shirampari?” Ari ikantzi irirori: “Tii niyotzi”.

Fariseo-paini josampitziri kaari okichaawitacha

13 Ipoña jaayiitanakiri kaari okichaawitachari isaikayitzi Fariseo-paini. 14 Tima kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi, itziriyookitantakariri Jesús kaari okichaawitachani, iro jaminantaari kamiitha. 15 Ari josampitakiri Fariseo-paini tsika okanta jaminantaari kamiitha. Ikantanaki irirori: “Itziriyookitantakinawo nokiki kapichiini kipatsi, opoña nokiwaakitaka. Aminaana iroñaaka kamiitha”. 16 Ari ikantayitzi Fariseo: “Itzimika antakirori jiroka kaari jashitari Pawa, tima tii ipinkathatziro kitiijyiri jimakoryaantaitari”. Iro kantacha ikantaiyini pashini: “Kaaripiroshiriri jinatyiimi, iiro jantaajaitziromi jiroka”. Tii jaapatziyawakaawintawo ikantaiyakirini Fariseo. 17 Ari

† **8:58** Ipairyaapiintaka Jesús ikantzi: “Naakatsitaka”, ari ojyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani, jiñaanatantakariri Moisés-ni. Tima pairani Moisés-ni josampitakiri pairani Pawa, ikantziri: “Tsikama piitaka”. Ari jakanaki: “Naakatsitaka”. Iro jiyotantaiyarini Judá-mirinkaiti jiñaawaitaki Jesús, ikowatzi jimonkaataiyaari Pawa. * **9:7** Jiroka iitachari “Siloé”, irojatzi jiitaitziri: “Otyaantaari”.

japiitakiri josampitziri kaari okichaawitachani: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka, iitaka aminakagaimiri kamiitha?” Ikantzi irirori: “Kamantantaniri jinatzi”.

18 Kantai iroñaaka jaminawaitai kamiitha, tii ikimisantzi Judá-mirinkaiti kaari okichaawitachani jirika. Irojatzi ikaimantakariri iwaapati, 19 josampitawakiri, ikantziri: “¿Iriima pitomi jirika? ¿Pinkantinatya ari ikantatya tii jokichaatzi owakiraa itzimapaaki? ¿Tsikama okantaka jaminantaari iroñaaka kamiitha?” 20 Ikantanaki ashitariri: “Niyotaiyini iriitaki nowaiyani, ari ikantatya tii jokichaatzi owakiraa itzimapaaki. 21 Iro kantacha tii niyotzi tsika okanta jaminantaari kamiitha iroñaaka, tii niyotzi iijatzi iita aminakagairiri kamiitha. Posampitiri irirori, antari jinaki, iriitaki kamantimini”. 22 Iro ikantantari iwaapati tima ithaawatzi, ikantaiyakini Judá-mirinkaiti: “Intzimirika kantaintsini Cristo jinatzi jirika Jesús, iiro noshinitairi intyagai apatotapiintaiyani”. 23 Irootaki ikantantakari iwaapati: “Posampitiri irirori, antari jinaki notomi”.

24 Japiitakiro Judá-mirinkaiti ikaimairi kaari okichaawitachani, ikantziri: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina tyaaryoopiroini, iiro pipinkathawaitashitari jirika shirampari kaaripiroshiriri jinatzi”. 25 Ari ikantanaki irirori: “Tii niyotzi naaka kaaripiroshiriri jinatzi. Apa niyotzi naaka tii nokichaawita. Iro kantacha aminaana kamiitha”. 26 Japiitakiri josampitziri: “¿Tsikatya ikantakimika? ¿Iita jantakiri jaminakaantaimiri?” 27 Ari jakanairi: “Aritaki nokantakimi, iro kantacha tii pikimisantzi. ¿Oitama pikowantari napiitimiro? ¿Pikowatziima pinkimisantaiyirini iirokaiti?” 28 Ari jitanakari ikawiyawaitanakiri, ikantaiyini: “Pinkimisantiri iiroka jirika shirampari, irooma naakaiti nonkimisantiro Ikantakaantani Moisés-ni. 29 Niyotaiyini naakaiti jiñaanatakiri Pawa pairani Moisés-ni. Iriima jirika, tikaatsi yotirini tsika ipoñaaka”. 30 Ari jakanaki okichaataatsiri, ikantzi: “¡Tsikama okantatyaaka jiroka! Aña jaminakagaana naaka kamiithaini, tii piyotziri iirokaiti tsika ipoñaaka. 31 Ayotaiyini maawoni tii ikimiri Pawa kaaripiroshiriri. Apa ikimiro jamanamanaatani pinkathatziriri, antanairori ikowakairiri. 32 Tikaatsi ankimakowintapiinti tzimatsi aminakagairini kaari okichaatatsini itzimapaaki. 33 Iiromi ipoñaakawo jirika shirampari janta Pawakinta, iirotya jimataajaitziromi jiroka”. 34 Ari ikantanakiri: “Piyaaripironka pitzimakaaki iiroka. ¿Pikowima piyotaayitaina naaka?” Jomishitowakaantaitakiri.

Kaari okichaashiritatsini

35 Yotaki Jesús jomishitowakaantaitakiri okichaataatsiri. Ikanta jiñagairi paata, josampitairi: “¿Pikimisantzirima iiroka Itomi Atziri?” 36 Ari ikantzi irirori: “Pinkatharí, pinkantina tsika itzimi, inkini nonkimisantiri”. 37 Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri, naakataki pikinkithawaitakaaki”. 38 Ikanta jirika okichaataatsiri jotziirowashitanakari Jesús ipinkathatanakiri, ikantziri: “Nokimisantzimi Pinkatharí”. 39 Ipoña ikantzi Jesús: “Nopokaki naaka jaka kipatsiki niyakawintantai, ari onkantya jaminantaiyaari kaari okichaatatsini. Iriima ikaatzi aminawitachari, iiro jokichaatai irirori”. 40 Tzimayitatsi Fariseo tsipatakari Jesús, ikimakiri ikantakiri, josampitanakiri: “¿Pikimitakaantatyaanarima naakaiti kaari okichaatatsini?” 41 Ikantanaki Jesús: “Imapiromi pinkimityaari kaari okichaashiritatsini iirokaiti, tikaatsi iyakawintimironi piyaaripiroshirinka. Irooma pikantaiyini tii pikimitari kaari okichaashiritatsini, irootaki piñaantaiyaawori jiyakawintaitimiro pipiyathatakina”.

10

Jojyakaawintaitziro oijyatanto

1 Ipoña ikantanaki Jesús: “Itzimirika kaari tyaatsini omoopiroki oijyatanto, intyaashitatyaarika onaminatantoki, koshintzi jinatzi, kaaripirori. Imapiro.

2 Iriima tyaatsiri omoopiroki, iriitaki aamaakowintapiintariri oijya. 3 Iriirika
ashitaryaajaantironi aamaakowintawori ashitakowontsi, impoña intyaapaaki,
impairyaayitapaakiri oijya inkaimayitapairi, ari jiyopaantitawairi. Iri omishi-
towajaantirini aamaakowintapiintari oijya. 4 Aririka jomishitowakiri jikokiroki
maawoni, iri iiwatirini aamaakowintariri, joyaatzimaityaari oijya tima jiyopaantitziri
iri aamaakowintariri. 5 Iro kantacha tii joyaatziri kaari jiñaapiintziri, owanaa
ishiyapithatari, tima tii jiyopaantitziri". 6 Ari ikantaki Jesús jojyakaawintziniri, tiimaita
ikimathataiyirini jirikaiti iita ikantziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaakowintantaniri

7 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: "Naakatajaantaki ojyawori omoopiro oijyatanto.
Imapiro. 8 Ikaatzi kaaripiroriiti itakawori ipokaki tikiraamintha nopoki naaka, jo-
jyashitakari koshintzi. Irootaki kaari ikimisantantaiyarini oijya. 9 Naakatajaantaki
ojyawori omoopiro. Intzimirika tyagaatsini nojyakawo omoopirori, aritaki jawi-
jakoshiritai. Ari jojyakotaiyaari oijya ipiyapiyata ityaapiintzi, ishitowapiintzi iijatzi.
Tii okowityiimotari jowanawo. 10 Iriima koshintzi apa ipoki inkoshiti, intsitokanti,
japirotanti. Irooma naaka nopokaki nañaakaapiroshiritantai. 11 Naakataki ojyari
kamiithari aamaakowintariri oijya. Tima apaani kamiithari aamaakowintariri oijya,
ishiniwintari joijyati. 12 Tima ikaatzi ipinaitziri jaamaakowintari oijyanintsi, aririka
jiñaawakiri owaminthatariri, jookawintziri, jowaitapaatyaari oijya ishiyanakara aa-
maakowintariri, tzimpooka inkantayitanatya pashini. 13 Iro ishiyantari aamaakow-
intawitariri, tima apa ikowi impinaitiri. Tii iri oijya inkowapiroti jaamaakowintyaari.
14 Naakataki kamiithari aamaakowintariri oijya. Niyoyitziri noijyati. Jiyoyitana
iijatzi irirori. 15 Ikimita jiyopirotana Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka niy-
opirotziri irirori. Noshiniwintakotari noijyati. 16 Iinitatsi iijatzi pashini noijyati kaari
saikatsini jaka. Ontzimatyii namayitairi jaka. Aritaki inkimisantayitaina irirori.
Apaani inkantya impiyotaiya. Apaani inkantya aamaakowintaiyaarini. 17 Jitakotana
Ashitanari tima noshinitakiro nañaantari inkini nañagai iijatzi. 18 Tikaatsi shintsiwinti-
nani, aña naakataki shinitashitaincha. Otzimimotana noshintsinka noshinitantari, iro
nañaantaari iijatzi. Irootaki ikowakiri Ashitanari nantiro".

19 Ikanta ikimawakiro Judá-mirinkaiti jiroka ñaantsi, japiitanakiro tii jaap-
atziyawakaanaa. 20 Tzimatsi ojyiki kantayitanaintsiri: "¿Iitama pikimisantantariri?
Ikamaaritatzi, iro ishinkiwintantakari". 21 Iro kantacha pashini kantatsi: "Tikaatsi
kamaari matironi jiñaawaitiro jiroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari jaminakagairi kaari
okichaawitachani?"

Ikisaniintanakiri Judá-mirinkaiti jirika Jesús

22 Aritaki tyaawontsipaititai. Okanta janta Jerusalén-ki, joimoshirinkaitziro
tasorintsipanko. 23 Ari isaikitakari Jesús tasorintsipankoki, janiiwaitzi
awijatapishitzi jiitaitziro "Salomón-tapishi". 24 Ipoña Judá-mirinkaiti ipiyowintapaakari,
josampitziri: "¿Tsikapaitima onkaati pinkisoshiritakaayitina? Iirokarika Cristo,
incha pooñaawontinawo". 25 Jakanaki Jesús ikantzi: "Aritaki nokamantayitakimi,
tiimaita pikimisantana. Okaatzi jimatakaayitakinari ishintsinka Ashitanari,
oñaagantapirowaitakiro kamiithaini. 26 Iro kantacha iirokaiti tii pikimisantaiyini,
tima tii pikimitakaanta iirokami noijyati. 27 Ikaatzi kimitakaantaachari noijyati
jiyopaantitana, niyotsitari iijatzi naaka. Joyaayitana iriroriiti. 28 Naakataki
kañaanitakaayitairini. Iiro ipiyawaita, tikaatsi aapithatinarini. 29 Ikaatzi jashitakaakinari
Ashitanari, tikaatsi aapithatinarini, tima iri matzirori jantaritzi anaakopirotantatsiri
maawoni. 30 Tima itsipashiritana Ashitanari, kimiwaitaka apaanimi nonkantya".

31 Ikanta Judá-mirinkaiti jaawitanaa mapi ikowi intsitokirimi, 32 iro kantacha
Jesús, ikantanakiri: "Iro ishintsinka Ashitanari antakaayitakinawori kamiithayitatsiri

okaatzi piñaakotakinari iirokaiti. ¿Oitama pintsitokawintinari?" 33 Ari ikantaiyanakini
Judá-mirinka: "Tii iro nontsitokawintimi kamiithari okaatzi pantayitakiri, aña iro
nontsitokawintimi pithainkatasorintsitakiri Pawa. Tikaatsi piimachiitya iiroka, atziri
pinatzi, iro kantacha pikimitakaantashiwaitaka Pawami pinatyi". 34 Ikantzi Jesús:
"Jiroka osankinata Ikantakaantaitani,
Naaka kantatsi: 'Pawaiti pinaiyini iirokaiti'.
35 Ari ayotaiyironi Osankinarintsipirori, iiro okantzi anthainkañaanitiro. Iriitajaantaki
Pawa iitakiriri atziriiti 'Pawaiti' itzimi jiyotakaayitakiri iñaani. 36 ¿Iitama pikijyimatanta-
nari iirokaiti pikantaiyini nothainkatasorintsitaki nokantaki: naaka Itomi Pawa? Aña
naakatataiki jookotaki, jotyaantakina nompoki kipatsiki. 37 Iiro nantziromi okaatzi
jantziri Ashitanari, iirotya pikimisantaiyini. 38 Aña aritaki nantakiro. Onkantaw-
itya iiro pikimisantana naaka, iro pinkimisanti okaatzi notasonkawintantayitaki, iro
piyopirotantyaari ari notsipashiritari Ashitanari, itsipashiritana iijatzi irirori". 39 Ari
ikowawitaiyani jaakaantirimi iijatzi, iro kantacha Jesús ishiyapithatanakari.
40 Piyanaa Jesús katonkaki jiñaa Jordán. Ari isaikapai tsika jowiinkaatantzi pairani
Juan-ni. 41 Ojyiki atziri jatashitakiriri jiñiiri Jesús. Ikantaiyini: "Tii itasonkawin-
tantawita Juan-ni irirori, iro kantacha okaatzi ikinkithatakotakiriri jirika shirampari
tyaaryoori inatzi". 42 Ojyiki kimisantanakiriri Jesús.

11

Ikamantakari Lázaro

1 Tzimatsi mantsiyari shirampari jiita Lázaro, Betania-jatzi jinatzi, ari onampitawori
iijatzi María otsipatawo irinto Marta. 2 (Jiroka María, iritsiro Lázaro, iro saitantakariri
kasankaari iitziki Awinkathariti ojyitantzimaitari oishi.) 3 Okanta jiroka apiti iritsiro
Lázaro, okaimakaantakiri Jesús, okantaki: "Pinkatharí, imantsiyatatzi paapatziyani".
4 Ikanta ikimawaki Jesús, ikantzi: "Jiroka mantsiyarintsi tii owamaantzi, aña ari jiñaitiro
ishintsinka Pawa, iijatzi ishintsinka Itomi".
5 Owanaa jitakowitakawo Jesús jiroka Marta, iijatzi irinto, ipoña Lázaro, 6 ikimawitaka
ikamantaitakiri jimantsiyatatzi Lázaro, iikiro isaikawaitanakitzi apiti kitiijyiri janta.
7 Ipoña ikantanairi jiyotaani: "Thami ampiyi Judea-ki". 8 Ari ikantaiyini jiy-
otaani: "Rabí, owakiraa ikowaiyini Judá-mirinkaiti intsitokimi janta. ¿Iijatzima pikowi
pimpiyanai?" 9 Ikantzi Jesús: "¿Imapiroma osamanitzi apaani kitiijyiri? Itzimirika
aniitatsiri kitiijyipaitiki, tii jantziwawaita, tima jiñaakiri kitiijyiinkari jaka kipatsiki.*
10 Iriima aniitatsiri tsiniripaiti, jantziwawaita, tima ikowityaatya janta kitainkari".
11 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Makoryaaki aapatziyani Lázaro, ontzimatyii niyaati
nowiriintairi". 12 Ari ikantaiyanakini jiyotaani: "Pinkatharí, kimitaka ari amataakoni-
inta, tima iro jimakoryaantari". 13 Jiñaajaantaiyini jiyotaani Jesús iro ikinkithatakotzi
makoryaantsi, ikantakira: "Jimakoryaatzi Lázaro". 14 Ipoña jooñaawontanakiniri,
ikantziri: "Kamaki Lázaro. 15 Owanaa nokimoshiritaki tii nosaiki janta, iro pinkimisan-
tapirotantyaari, thami aati aminiri". 16 Ikanta Tomás jiitaitziri "Tsipari", ikantanakiri
ikaataiyini jiyotaanitari: "Thami oyaawitanatyaari, añaamachiiti iirorika jowamaayiitai
aaka".†

---

* **11:9** Ojyakaawintachari jaka "apaani kitiijyiri", jañaantari inatzi Jesús, iro kimitakawori kitiijyiri. Tima jiñaawaitakiro Jesús jiroka, jiyotzi tikira imonkaapaitita jowamaantaityaariri. Jiroka ikantakiri: "Pinkinkishiri-takotiro oita awijatsiri aririka aniiti kitiijyipaiti. Tima aririka aniiti kitiijyipaiti, kamiitha okoñaatzi, iiro antzi-wawaita, añiiro tsika ankini iiro aminaashiwaita tsikarika aati. Irooma aniitirika tsiniripaiti, ojyiki antziwatya, aminaashitya tsikarika aati. Irootaki aniitantyaari tsika inintakairo Pawa, iiro aminaashiwaita aati. Iirorika aatzi tsikarika ikowakairo Pawa, aritaki aminaashiwaitatya tsika aati. Tima iriitaki Pawa ojyawori kitiijyiinkari, tsikarika aati, iiro aminashiwaita". † **11:16** Ikantakoitziri jaka "Tsipari", irijatzi jiitaitziri "Dídimo".

Iri Jesús, owiriintantaniri, añaakaantaniri

17 Ikanta jariitzimatapaaka Jesús, ikimapaaki tzimakotaki Lázaro 4 kitiijyiri ikitai-
tantakariri. 18 Tii intainapirotzi Betania osaiki Jerusalén,‡ 19 iro jiyaatashitantakawori
Judá-mirinkaiti jiroka Marta otsipatakawo María, inkimoshiritakaantaiyaawori ikamaki
iyaariri. 20 Okanta iyotaki Marta iro jariitzimatya Jesús, jatanaki otonkiyotawatyaari.
Iro saikanaintsi María pankotsiki. 21 Okantawakiri Jesús: “Pinkatharí, ari pisaikimi
iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri. 22 Iro kantacha niyotzi naaka aririka pinkamitiri
Pawa oitya rantimiri, aritaki jimatakimiro”. 23 Ari jakanakiro Jesús: “Aritaki jañagai
piyaariri”. 24 Okantzi Marta: “Niyotzi aritaki impiriintai paata iwiyaantapaatyaawoni
kitiijyiri impiriintantaiyaari kamayitatsiri”. 25 Ipoña ikantanakiro Jesús: “Naakataki
owiriintantatsiri, naakataki añaakaantaniri. Iitarika kimisantainani naaka, onkantawi-
tatya inkami, ari jañagai. 26 Ikaatzi añaayitatsiri iroñaaka, kimisantainani, iiro ikaamaniy-
itai. ¿Pikimisantziroma jiroka?” 27 Okantzi iroori: “Nokimisantzimi Pinkathari, iirokataki
Cristo Itomi Pawa ikajyaakaakiriri impoki jaka kipatsiki”.

Jiraapaaka Jesús ikitaitakiri Lázaro

28 Ithonkakiro Jesús ikantayitakiro Marta, jatanaki okaimiro irinto María, okaman-
tathatapaakiro, okantziro: “Ariitapaaka yotaantaniri, ikaimimi”. 29 Okanta okimawaki
María, katziyanaka, jatanaki oñiiri Jesús. 30 Tikiraata jariita Jesús nampitsiki, irojatzi
isaikaki otonkiyotawakari Marta. 31 Ikanta Judá-mirinkaiti tsipatakawori opankoki
joimoshirinkiro jiñaakiro oshiyanaka María, joyaatanakiro jiñaajaantaki iraawaitatyi-
iya kitataariki. 32 Okanta ariitapaaka María isaikaki Jesús, otziirowashitapaakari
okantziri: “Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri”. 33 Ikanta
Jesús, jiñaakiro María iraimotapaakari, ari ikimitapaakari iijatzi Judá-mirinkaiti oyaat-
apaakirori, antawoiti jowashiritanaka, okatsitzimoshiritanakiri, 34 josampitanakiro:
“¿Tsikama janta pikitatakirika?” Ari ikantaitanakiri: “Pimpoki Pinkatharí, piñiiri”.
35 Ari jiraapaakari ririori Jesús. 36 Ikantaiyini Judá-mirinka: “¡Paminiri antawoiti jitako-
takari!” 37 Tzimimaitacha pashini kantanaintsiri: “Iriiwitaka jirika aminakairiri kaari
okichaatatsini, ¿kaari jaminanta tsika inkinakairo iiro ikamanta Lázaro?”

Ipiriintaa Lázaro

38 Apiitanakiri Jesús okatsitzimoshiritanakiri, jiyaatashitanakiri okaakiini kitataari.
Omoona inatzi, iro mapi jojyipiyiitantakari. 39 Ikantanaki Jesús: “Potainkiro mapi”. Ari
okantanaki Marta iritsiro kamaintsiri: “Pinkatharí, kimitaka ari sankainkataki, tima
tzimaki 4 kitiijyiri ikamantakari”. 40 Ari jakanaki Jesús: “¿Nokantakimi, pinkimisanti-
narika, ari piñaakiro ishintsinka Pawa?” 41 Jotainkakiro mapi. Ipoña jaminanaki Jesús
inkitiki, ikantanaki: “Ashitanarí, nopaasoonkitzimi iiroka, tima pikimana. 42 Niyotzi ari
pinkantapiintatya pikimana. Iro nokantantzimiri inkimantyaari atziriiti saikaintsiri
jaka, iro inkimisantantyaari iirokataki otyaantakinari”. 43 Ithonkakiro jiñaawaitakiro
jiroka, ikaimanaki: “¡Lázaro, pishitowi!” 44 Shitowapai kaminkari, jankowitakawo
manthakintsi jakoki iijatzi iitziki, irojatzi iponapootakawo jankowitantaitawakariri.
Ari ikantzi Jesús: “Pankowiryaakotiri, jiyaataita”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Jesús
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Irootaki ikimisantantanakari ojyiki Judá-mirinkaiti ikaatzi jataintsiri itsipatawo
María, ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús. 46 Iro kantacha tzimatsi jatashitanakiriri
Fariseo-paini. Ikamantapaakiri okaatzi jantakiri Jesús. 47 Ikanta Fariseo-paini it-
sipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, japatotakiri jiwariiti, ikantaiyini: “¿Oitama
antiri? Jirika shirampari ojyiki itasonkawintantaki. 48 Aririka añaashiminthatyaari,

‡ **11:18** Kantakotachari jaka “tii intainapirotzi”, iro ojyawori ikantaitzi 3 kilómetro, irojatzi ikantaitziri pairani 15 estadio.

maawoni inkimisantaitiri. Ari impokaki ijiwaripaini Roma-jatzi, impookakaantakiro tasorintsipanko, japirotakaantakiro anampitsiti". 49 Iro kantacha, iinitatsi itsipatakari, iitachari Caifás, iriitaki Ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, ikantanaki irirori: "Tii piyotaiyini iiroka. 50 Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai, iiro japiroitantai anampiki". 51 Jirika Caifás, Ompiratasorintsipirori jini, jiñaawaitakaakiri Pawa. Okantawitaka tii jiyotzi, iri Jesús ikinkithatakotaki inkamawintiri ijyininkapaini. 52 Tii apa inkamawintiri ijyininkapaini, aña inkamawintairi maawoni itomiiti Pawa tzimpookaintsiri, jiwithaawakaantyaari jashitaari. 53 Aripaiti ikowaki ijiwari Judá-mirinkaiti jowamairi Jesús.

54 Irootaki kaari ikowantanaa Jesús intsipatanaiyaari Judá-mirinkaiti. Aña shitowanaki isaiki Judea-ki, jataki otzishimashiki osaiki nampitsi iitachari Efraín. Ari isaikakaapairi jiyotaani.

55 Irootaintsi joimoshirinkapaititairo Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi, ojyiki atziri jatatsiri Jerusalén-ki jiwitsikashiriyitya. 56 Ari jaminaminaitakiri Jesús, josampitawakaiyani tasorintsipankoki: "¿Tsikama pikantaiyini iiroka? ¿Ari impokaki joimoshirinkaita?" 57 Ikanta Fariseo-paini itsipayitakari Ompiratasorintsipiroriiti, ikantantayitaki: "Iitarika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaantiriita".

12

Isaitantaitari Jesús kasankaari (Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

1 Aritaki yotapaaka 6 kitiijyiri joimoshirinkantyaawori Anankoryaantsi, jataki Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro jowiriintairi pairani. 2 Ari joimoshirinkaitakiri Jesús. Iro Marta oyiitantatsi. Ari isaikitakari iijatzi Lázaro itsipatakari Jesús jowaiyani. 3 Amakotapaaki María kasankaari. Ojyiki owinawoni jiroka. Osaitantapaakari iitziki Jesús. Ojyitantzimaitari oishi. Kasankainka okantanaka maawoni pankotsiki.* 4 Ikanta Judas Iscariote, jiyotaani Jesús pithokashityaarini paata, ikantanaki: 5 "¿Iitama kaari ipimantantaitawo jiroka kasankaari? Ari aantatyaami ojyiki kiriiki, iri anishironkatantyaaririmi ashironkainkari".† 6 Tii iro ikantantakari Judas jitakotatyaari ashironkaariiti, aña koshintzi jinatzi. Iriitaki jowaitakiri inkimpoyiiri kiriiki, iro kantacha ikoshitapiintzi kapichiini. 7 Ari ikantanaki Jesús: "Piñaashiminthatyaawo, aña iroowitaka okajyaakaakinari, inkitaitakinarika.‡ 8 Iriima ashironkainkariiti ari inkantaitatyaani isaikimotimi, irooma naaka iiro nokantaitatyaani nosaikimotimi".

Ikamantawakaita intsitokaitiri Lázaro

9 Jiyotaiyakini Judá-mirinkaiti ari isaiki Jesús Betania-ki. Jiyaataiyakini janta, tii apa jaminiri Jesús aña iijatzi Lázaro, jowiriintairi pairani Jesús. 10 Ikamantawakaayitaka Ompiratasorintsipiroriiti intsitokiri iijatzi Lázaro. 11 Tima iriitaki Lázaro kantakaantakirori kaari jaapatziyaitantanaari Judá-mirinkaiti ikimisantaitanakiri Jesús.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki (Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

12 Ojyiki atziri jataintsiri Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi. Okanta okitiijyitamanai, ikimaiyakini ari impokiri Jesús nampitsiki. 13 Ipoña ichikaiyanakini ojyawori kompiroshi. Jataiyanakini intonkiyotawatyaari, ikaimaiyini ikantzi: ¡Aatsikitataiki awinkathariti!

---

* **12:3** Jiroka kasankaari kinkithatakotachari jaka, iro jiwitsikaitzi inchatiyaki iitachari "nardo". Okaatzi otinatzi apaani libra, irojatzi ikantaitziri iijatzi 300 gramo. † **12:5** Kantakotachari jaka "ojyiki kiriiki", irijatzi ikantaitziri pairani "300 denario". Iri ipinaitziriri antawairyaantzi, aririka jimonkaatakiro apaani osarintsi jantawaitaki. ‡ **12:7** Tzimatsi jamitaitari pairani. Aririka inkamakaantaiti, isaitantari kasankaari, inkini inkitaitiri.

Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri.
¡Iriitaki Awinkatharipirotitaiyaari aakaiti Israel-mirinkaiti!
14 Ari jiñaapaaki Jesús iwonkiri burro, ityaakaanakari, tima okinkithatakotsitakari
Osankinarintsipirori, ikantaitaki:
15 Sion-jatoití, iiro pithaawaiyini,
Pokataiki Piwinkathariti,
Ityaakaakari iwonkiri burro.
16 Owakiraini, tii ikimathataiyironi jiyotaani jiroka. Iro kantacha itzinaashitaawo
Jesús jowaniinkawo, aripaiti ikinkishiritanaka iriitaki Jesús josankinatakoitzi. 17 Tima
ikaatzi tsipatakariri Jesús jowiriintairi Lázaro, ikinkithatakoyitairo okaatzi jiñaakiri.
18 Iro jiyaatantanakari atziriiti itonkiyotawakari Jesús, tima ikimakotakiri jowiriin-
tantaki. 19 Iriima Fariseo-paini ikantawakaiyani iriroriiti: “Piñaakiro, kimitaka iiro
akitsirinkiri. Paminiri, iro jiyaatashitiri maawoni”.

Jaminaminatziri Jesús Grecia-paantiri

20 Tzimayitatsi Grecia-paantiri tsipatakariri atziriiti jataintsiri joimoshirinkaiyani.
21 Ikanta Felipe Betsaida-jatzi, ipokashitapaakiri Grecia-paantiri. (Jiroka Betsaida
nampitsi inatzi saikatsiri Galilea-ki.) Ikantapaakiri: “Pinkatharí, nokowi noñiiri Jesús”.
22 Ari jiyaatanaki Felipe, ikamantapaakiri Andrés. Apitiroiti jiyaataiyanakini, ikaman-
takiri Jesús. 23 Ari ikantanaki Jesús: “Monkaapaititapaaka itzinaashitantaiyaawori
jowaniinkawo Itomi Atziri. 24 Apaani okithoki kaari ipankiitzi, ari ashi owamachiitiro
onkantya apakithowoini. Irooma aririka ompathaakitanaki ojyookanaki ipankiitakiro,
ari jiñaitakiro onkithokitai. Imapiro.§ 25 Iitarika itakowaitashitachani jantayitziro in-
intashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima manintanakironi jantashiwaiyitari jaka kipat-
siki, ikamawintanaatziiro inkañaaniyitai. 26 Tzimatsirika kowatsiri nonkimitakaantiri
nompiratani, inkimitakotinawo naaka. Tsikarika nosaikai naaka, ari isaikitaiya iijatzi
nompiratani. Iitarika nokimitakaari nompiratani, iri Ashitanari kantakaiyaawoni
impinkathaitantyaariri paata”.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri

27 “¡Antawoiti okatsitzimoshiritakina iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkan-
tima: ‘Ashitanarí, powatsinaryaakoshiritaina?’ ¡Añа irootaki nopokantakari, ni-
monkaatairo! 28 Ashitanarí, poñaagantiro powaniinkawo”. Ikimaitatzi ñaawaitanaintsiri
inkitiki, ikantaitzi: “Aritaki noñaagantakiro, iroñaaka napiitiro”. 29 Atziriiti piyotain-
chari ikaatzi kimawakirori, ikantaiyanakini: “Ookathawontsi inatzi”. Iro kantacha
ikantayitzi pashini: “Maninkari ñaanatakiriri”. 30 Ari ikantanaki Jesús: “Tii apa
naaka jiñaanayitzi, añа iirokaiti jiñaawaiwintaki. 31 Irootaintsi jiñaitiri jowasankitaitiri
okantakaantziro iyaaripironka isaawijatziiti, joitsinampagaitairi iijatzi pinkathari-
waitashitachari. 32 Iro kantacha aririka jowatzikakoitakina jaka kipatsiki, aritaki
nonkaimashiritanairi maawoni”. 33 Ari jooñaawontziro Jesús tsika onkantya aririka
jowamaitakiri. 34 Ari jakaiyanakini atziriiti: “Ayotaiyini okantzi Ikantakaantaitani:
‘Kañaaniri jinatzi Cristo’. ¿Iitama pikantantari iiroka ontzimatyii jowatzikakotaitiri Itomi
Atziri? ¿Iitakama Itomi Atziri?” 35 Ikantzi Jesús: “Iinta isaikimotanaimi jiitaitziri ‘Ki-
tainkari’, apa isaikanai kapichiini. Pinkimitakaantiro paniitatyiimi okitiijyiinkatzi, ari
onkantya iiro omapokantzimi kimitawori tsinirikiri. Tima ikaatzi aniitatsiri otsinirik-
itzi, tii jiñiiro tsika ikini. 36 Pinkimisantairi jiitaitziri ‘Kitainkari’ iinta isaikimoyitzimi,
pinkimitakotyaari irirori”.

Tii ikimisantaiyini Judá-mirinkaiti

Ithonkanakiro jiñaawaitanakiro jiroka, shitowanaki Jesús. Tii joñaagantanaa.

---

§ **12:24** Kantakotachari jaka “okithoki”, trigo inatzi.

37 Okantawitaka Jesús ojyiki itasonkawintantawitaka inampiitiki jirikaiti, tii
ikimisantaiyini. 38 Ontzimatyii imonkaatya josankinatakiri Kamantantaniri Isaías-
ni, kantatsiri:
Pinkatharí, ¿Iitaka kimisantironi añaani?
¿Iitaka joñaagaitakiri ishintsinka Pinkathari?
39 Jiroka pashini josankinatakiri Isaías-ni, irootaki kaari ikimisantantaita, ikantaki
pairani:
40 Iri Pawa kaari okichaatakairini,
Imasontzitakaayitakiri,
Ari onkantya iiro jokichaatanta
Iiro ikimathawainitanta.
Ari onkantya iiro ipiyashitantaana naaka,
Nowawijaakotantaiyaariri.
41 Iro jiñaawaitantakawori jiroka Isaías-ni tima iñaampiyakityaawo jowaniinkawo Jesús,
irootaki ikinkithatakotantakariri. 42 Iro kantacha, ojyiki Judá-mirinkaiti kimisan-
tanairiri Jesús, ari jimatsitanakawo ñaapiroriiti. Iro kantacha tii joñaagantziro, tima
ithaawantatyaari Fariseo-paini, iiro ishinitairi intyaayitai japatotapiintaiyani. 43 Ari
okantzimaitaka. Iri ikowapirotanaki Fariseo-paini jaapatziyaminthatyaari, iriima
Pawa, tii.

Jesús yakawintairini atziriiti

44 Ari jiñaawaitanaki shintsiini Jesús, ikantanaki: “Iitarika kimisantainani naaka,
tii apaniroini ikimisantana, aña ikimisantsitakari otyaantakinari. 45 Ikaatzi okitaa-
nari naaka, okimiwaitakawo iriimi jokityaami otyaantakinari. 46 Irootaki nopokan-
takari naaka, nonkimitaiyaari ‘Kitainkari’, ari onkantya nonkitiijyiinkatakotantyaariri
isaawijatzi. Iiro isaikayitai otsinirikitzi inkaati kimisantainani. 47 Tima tii iro nom-
pokantyaari naaka kipatsiki nowasankitaanti, iro nopokantakari nowawijaakotanti.
Ikaatzi kimayiwitawori noñaani, tiimaita ikimisantzi, kaari naaka owasankitairini.
48 Iitarika manintakinari, kaari kimisantaironi noñaani, tzimaki iitya owasankitairini.
Kimiwaitaka jiroka ñaantsipaini okaatzi noñaawaitakiri atziri inatyiimi, iro owasanki-
taantaatsini paata, ipiyathapaantiwaitakina. 49 Tima naaka tii noñaawaitashiwaita non-
intakaanikiini. Ashitanari, itzimi otyaantakinari, iriitaki kantakinawori okaatzi nokan-
tayitakiri, niyotaantayitakiri iijatzi. 50 Niyotzi naaka okaatzi ikantakaantziri Ashitanari
iro kañaanitakaantatsiri. Ari okantari, okaatzi nokantayitakiri naaka, nothotyaatziiro
okaatzi ikantajaantakinari Ashitanari”.

13

Jesús ikiwakiitziri jiyotaaniiti

1 Ari kaatapaaki kitiijyiri joimoshirinkaitawo Anankoryaantsi. Jiyotaki Jesús
monkaatapaaka jookawintantyaawori kipatsi, iro jiyaatai intsipatapaiyaari Ashitariri.
Antawoiti jitakoyitakari ikaatzi kimisantakiriri, ari ikantapiintatya jitakotari irojatzi
iwiyaantapaakawori. 2 Ikanta isaikaiyini jowaiyani, aritaki kamaarishiritanaki Judas
Iscariote, itomi Simón, iri pithokashityaarini Jesús. 3 Jiyotaki Jesús tima ipoñaatyaawo
ririori Pawaki, aritaki impiyi janta. Iriitaki shintsitakaapirotakiriri Ashitariri.
4 Ari ikatziyanaka isaikaki jowaiyani, jaatonkoryaanakiro iwiwiryaakowo, jowathak-
itanakawo manthakintsi. 5 Jaakiro jiñaa isakiro kiwaakomintotsiki. Ikiwakiiyitakiri

jiyotaani, jojyikiitantari manthakintsi jowathakitakari.* 6 Iro inkiwakiitantyaaririmi
Simón Pedro, ikantanaki irirori: “Pinkatharí, ¿iirokama kiwakiitinani naaka?” 7 Ari
ikantzi Jesús: “Tii pikimathatziro okaatzi nantiri, irooma paata, ari pinkimathatairo”.
8 Ikantanaki Pedro: “¡Iiro noshinitzimi pojyaari ompirataari pinkiwakiitina!” Jakanaki
Jesús: “Iirorika nokiwakiitzimi, tii paapatziyana”. 9 Ikantzi Simón Pedro: “¡Pinkatharí,
iirotya pikiwakiitashitana, aña pinkiwina maawoni nakoki iijatzi noitoki!” 10 Iro kan-
tacha Jesús, jakanairi: “Owakiraa kaawoshitainchari, apa okowajaanta inkiwakiitya
tima kititaki maawoni. Ari kititaiyakimini iirokaiti, okantawitaka tii maawoni pinki-
tishiritaiyini”. 11 Tima jiyotakiri Jesús itzimi pithokashityaarini, irootaki ikantantakari:
“Tii maawoni pinkitishiritaiyini”.

12 Aritaki ithonkakiro ikiwakiitakiri, ikithaatanaawo Jesús iwiwiryaakowo,
saikanai iijatzi tsika jowaiyani, ari ikantzi: “¿Pikimathatakiroma okaatzi nantakiri?
13 Pikantapiintaiyakini iirokaiti ‘Yotaanarí, Pinkatharí’. Imapirowitatya pikantanari,
tima naakataki. 14 Naaka ‘Yotaaniri’, naaka ‘Jiwari’. Iro kantacha, nojyakotakari
ompirataari nokiwakiiyitakimi, ari pinkimityaari iirokaiti pinkiwakiitawakaayitya.
15 Naakataki oñaagakimirori, pinkimitakotantinari iirokaiti tsika nokantakimi.
16 Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotziri ompiratariri. Tikaatsi iijatzi apaani
otyaantaari anaakotirini otyaantakiriri. Imapiro. 17 Aririka pinkimathatanairo
jiroka, pantanairo iijatzi, aritaki pinkimoshiritai. 18 Jiroka nonkantimiri, tii maawoni
nonkinkithatakotaiyimini. Niyotziri naaka ikaatzi niyoshiitakiri. Ari imonkaatyaari
Osankinarintsipirori, kantatsiri:
Tzimatsi atyootakinari, iriitaki pithokashityaanani.
19 Aririka imonkaatatya jiroka, iro pinkimisantapirotantyaanari ‘Naakatsitaka’.
Irootaki nitantawori nokamantzimiro.† 20 Iitarika aapatziyaarini notyaantani,
naakatajaantaki jaapatziyaka iijatzi. Iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka
otyaantakinari”.

Ikamantzi Jesús iri pithokashitirini Judas (Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ari ithonkanakiro jiñaawaitakiro jiroka, antawoiti okatsitzimoshiritanakiri Jesús.
Iikiro joñaagantanakitziiro ikinkithatakotakiri, ikantzi: “Pikaataki iirokaiti jaka tzimatsi
apaani pithokashitinani. Imapiro”. 22 Ari jaminawakaanaka jiyotaani, tii jiyotzi
iita ikinkithatakotziri. 23 Ikanta apaani jiyotaani, jitakopirotani Jesús, saikimotakiriri
okaakiini jowaiyani, 24 jiñaakiri Simón Pedro jiñaanachiratziri, ikantziri: “Posampitiri
iita ikinkithatakotziri”. 25 Ikanta irirori, jontsitokanakari okaakiini, josampitakiri:
“Pinkatharí, ¿Iitaka?” 26 Ari ikantzi Jesús: “Piñiina najyiti kapichiini tanta, iitarika
nompaki, iriitaki”. Jajyitaki kapichiini tanta, ipakiri Judas Iscariote, itomi Simón.
27 Ikanta jowawakawo Judas tanta. Aripaiti ikamaaritanaki. Ari ikantziri Jesús: “Panti-
roota thaankiini pikinkishiritapiintakari”.‡ 28 Ikanta ikaatzi jowaiyani tikaatsi kimath-
atawakironi oita ikantantariri. 29 Tima Judas iriitaki kimpoyiiriri kiriiki, jiñaajaantzi
ikantatziiri Jesús jiyaatiita jamananti tsika oitya joimoshirintyaari, jiñaajaantaki iijatzi
jamanantatyi impayitiriri ashironkainkariiti. 30 Aritaki jowawakawo Judas tanta,
jatanaki. Aritaki tsiniritanaki.

---

* **13:5** Iro jamiyitari Judá-mirinkaiti ikiwakiitapiinta intyaapiintantyaari ipankoki. Jiroka antawairintsi, apa jantapi-
intziro ompirataari. Tima apaani ñaapirori atziri, iiro okantzi inkiwakiiyitanti. Irootaki kaari okamiithatzimotantari
ikiwakiiyitakiri pairani Jesús jiyotaani. Iro jantantakawori jiroka Jesús, onkantya jiyotaantyaariri jiyotaani,
onkantawitya jiwarimi jinatatyi atziri, ontzimatyii jaapatziyaari pashini, inkimitakotyaari ikanta ompiratariri,
tsinampashiri inkantya. † **13:19** Jiitapiintaka Jesús ikantzi “Naakatsitaka”, ari ojyakawo jiñaawaitaki Pawa
pairani. Paminiro iijatzi Jn. 8.58. ‡ **13:27** Kantakotachari jaka “aripaiti ikamaaritanaki”, tii iro kantakaantironi
jowawakawo Judas tanta, okanta ikamaaritantanakari, aña iri kantakaashitakawori ikamaaritantanakari.

Owakiraari Ikantakaantaitani

31 Ari jatanaki Judas, ikantzi Jesús: “Monkaatapaaka itzinaashitantyaawori jowaniinkawo Itomi Atziri. Iro jiñaitantyaawori jowaniinkawo Pawa. 32 Tima ari okantari, iriitaki Pawa oñaagantironi jowaniinkawo. Iroñaaka jantiro. 33 Notomiiti, kapichitapaaki nosaikimotanaimi. Ojyiki paminaminawitaina iirokaiti, iro kantacha iiro piñagaana. Irojatzi nokantsitakariri ajyininkapaini Judá-mirinka, irojatzi napiitsitzimiri nokantzimiro iirokaiti, tima iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka. 34 Jiroka owakiraari nokantakaantani: Ontzimatyii pitakotawakaiya. Nokimita naaka nitakoyitzimi, ari pinkimitanaiyaari iirokaiti, pitakotawakaanaiya. 35 Aririka pitakotawakaanaiya iirokaiti, ari jiyoyitaimi maawoni iirokataki niyotaani”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

36 Ikanta Simón Pedro josampitanakiri Jesús: “Pinkatharí, ¿tsikama piyaatika?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tsika janta niyaati naaka, iiro okantzi poyaatina iirokaiti, irooma paata ari onkantaki poyaatina”. 37 Ikantanaki Pedro: “Pinkatharí, ¿iitama iiro okantanta noyaatimi? ¡Aritaki noshiniwintakimi!” 38 Jakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Imapiroma pishiniwintina? Aña tikiraamintha iñiita tyoopi, mawajatzi pinkanti: ‘Tii niyotziri Jesús’. Imapiro”.

14

Iri Jesús ojyawori aatsi jariitantaitari Ashitairiki

1 “Iiro powashiriwaitaa. Pawintaiyaari Pawa, pawintaiyaana iijatzi naaka. 2 Janta ipankoki Ashitanari tzimatsi ojyiki anampitapaiyaawo. Iiromi otzimi, iiro nokantzimi niyaatai niwitsikapaimi tsika pinampitapaiyaawo. 3 Aririka niyaatai, niwitsikayitai tsika pisaikai, ompoña nompiyashitaimi naayitaimi, ari pintsipatapaina iirokaiti tsika nosaikai naaka. 4 Piyotaiyironi iirokaiti aatsi jiyaatantaitari tsika nosaikai”. 5 Ari ikantanaki Tomás: “Pinkatharí, tii niyotzi tsika piyaati. ¿Tsikama nonkantyaaka niyotantyaawori aatsi?” 6 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naaka ‘Aatsi’, ‘Tyaaryoori’, ‘Añaamintotsi’. Apa impampithawokitaitina naaka, ari jariitaiya Ashitanariki. 7 Arimi piyopirotainami, ari piyotairimi iijatzi Ashitanari. Ari piyotakiri iroñaaka, iriitaki piñaapiintakiri”.

8 Ikantanaki Felipe: “Pinkatharí, incha poñaayinari Ashitzimiri, tikaatsi pashini nonkowiri”. 9 Ari ikantanaki Jesús: “Felipe, osamanitaki notsipatakimi iirokaiti, ¿tikiraama piyotana? Ikaatzi ñaakinari naaka, jiñaakiri Ashitanari. ¿Iitama pikantantari? 10 ¿Tiima pikimisantana ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori? Okaatzi nokantayitziri, tii naaka nintakaashiwaityaawoni nonkinkithatakotimiro. Iri Ashitanari tsipashiritanari, iriitaki antakaanawori jantawaitani. 11 Pinkimisantina ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori. Okompitzimotzimirika jiroka, iiro pikimisantaajaitziro nontasonkawintanti.

12 Inkaati kimisantainani naaka, ari intasonkawintantai irirori. Ari jimapirotanakiro intasonkawintanti, anaanakiro okaatzi jiñaakoitakinari, tima iro niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Ashitanari. Imapiro. 13 maawoni pairyagainani naaka inkowakotina jamanamanaatina, aritaki nimatakiniri. Ari onkantya inthaamintantyaariri Ashitanari, okantakaantziro jantzimotantakiri Itomi. 14 Iitarika pinkowakotainari pimpairyagaina naaka, aritaki nimatakimiro”.

Ikajyaakagaitakiriri Tasorintsinkantsi

15 “Aririka pitakotaina, aritaki pinkimisantairo nokantakaantani. 16 Ari nonkamitairi Ashitanari jotyaantimi pashini Ookaakowintimini, 17 Tasorintsipirori jinatyi, iriitaki tsipashiritapiintaimini. Iriima isaawijatziiti iiro isaikimotziri, tima tii okantzi jiñiiri tii

jiyotziri iijatzi. Irooma iirokaiti piyotaiyirini, tima isaikimotakimi, iri nampishiritantaimini.
18 Iiro pikimitari miritzi jookawintaitziri, ari nompiyashitaimi. 19 Irootaintsi, iiro
jiñaayitaana isaawijatziiti. Irooma iirokaiti ari piñaayitaina, kañaaniri pinkantaiya tima
kañaaniri ninatzi naaka. 20 Aripaiti piyoyitai notsipashiritari Ashitanari, iijatzi iirokaiti
pitsipashiritana, ari nokimitari naaka notsipashiritaimi iirokaiti. 21 Inkaati kimisan-
tapaantitainani, joñaagantziro tyaaryoopiroini jitakotana. Irootaki jitakotantaiyaariri
Ashitanari, iijatzi naaka ari nitakotaiyaari, ari noñaagaiyaari". 22 Ikanta Judas (kaari Is-
cariote) josampitanakiri: "Pinkatharí, ¿Iitama poñaagantaiyaanari naakaiti, iiro poñaagaari
pashiniiti?" 23 Jakanaki Jesús: "Ikaatzi itakotanari naaka, ikimisantapaantitana.
Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari. Ari nokaatairi Ashitanari nontsipashiritaiyaari
jirikaiti. 24 Iriima kaari itakotinani, ipiyathapaantitakina. Tii naaka yotashiwaityaa-
woni okaatzi nokantakimiri, añа Ashitanari otyaantakinari iri yotakaanawori.
25 Nokamantatziimiro maawoni jirokapaini iinta nosaikimotzimi. 26 Iriima Tasor-
intsinkantsi, Ookaakowintimini, jotyaantimiri Ashitanari poyaatinani, iri yotaa-
paakimironi maawoni, inkinkishiritakaimiro okaatzi nokantayitakimiri. 27 Kamiitha
pisaikayitai. Tii iro nonkinkithatakotashitya tsika okanta isaikakaantzi isaawi-
jatziiti. Añа naaka matzirori pisaikantaiyaari kamiithapiroini. Iiro powashiri-
waitashita, iiro pithaawawaitashita iijatzi. 28 Aritaki pikimakina nokantaki: 'Iro
niyaatai, ompoñа nompiyi ari ankaatai asaikayitai'. Ari pitakopirotainami, iiro
powashiriwaitami nookayitanaimi, añа pinkimoshiriwintinami piyotaki niyaatatyi
Ashitanariki, anaataikinari natziritapaintzi. 29 Nokamantatziimiro jiroka, pinkink-
ishiritantyaari paata, imonkaatapaatyaarika. 30 Iiro nokinkithawaitsitakaimi, tima aat-
sikitaki pinkathariwintantawitachari kipatsiki. Okantawitaka tii ipinkathariwintana
naaka. 31 Aritaki onkantya, iro jiyotantyaari isaawijatziiti nitakotari naaka Ashitanari,
nantziniri okaatzi ikantanari irirori. Pinkatziyaiyini. Thami aati".

15

Ikimitawo Jesús oponkitzitha pankirintsi

1 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Naaka kimitawori oponkitzithapiro pankirintsi. Iriima
Ashitanari iri kimitakariri pankitzirori. 2 Iirorika okithokitzi nochiwatha, ichikachi-
wathatziro ashitawori. Irooma otzimi kithokitatsiri, jowamiithachiwatziro, jowaanki-
ityaakotziro onkini onkithokipiroti. 3 Kimitaka aritaki kaankiityaakotakimi iirokaiti,
okantakaimi ñaantsipaini nokamantayitakimiri. 4 Apaani ochiwatha pankirintsi
chootaryaathataintsiri iiro okithokitai, añа ontzimatyii ojyookantyaawo oponkitzitha.
Ari okimitari iijatzi iirorika poisokirotana, iiro okantzi pantairo kamiithari. 5 Naakataki
kimitakawori oponkitzitha pankirintsi, irooma iirokaiti pikimitakawo nochiwatha
pinayitzi. Ikaatzi oisokirotanari naaka ari nokimitsitakari irirori, kimiwaitaka ojyikimi
inkithokipirotai. Iirorika pitsipashiriyitana, tikaatsi pantayitai. 6 Ikaatzi kaari
oisokirotinari naaka, ari nookawintairi. Ari inkimitaiyaawo okamachiwathatzi pankir-
intsi, jagaitziro intagaitiro. 7 Oisokirorika powayitaina, pintyaaryoowintairo okaatzi
niyotaakimiri, pinkowakotairi Ashitanari oitarika pikowiri, aritaki jimatakimiro.
8 Aririka pimatanairo jojyakaawintaitakiri kithokipirotatsiri pankirintsi, aritaki jiy-
otaimi imapiro niyotaanitaimi. Iro impinkathaitantyaariri Ashitanari. 9 Antawoiti
nitakotaimi, nojyakari Ashitanari jitakotana naaka. Pinintaawaityaawo nitakotaimi.
10 Iikirorika pinkimisantanakityiiro nokantakaantani, ari pinintaawaitaiyaawo ni-
takotanka, nokimitairo naaka nokimisantapaantitziri Ashitanari nonintaawaitawo
jitakotanka. 11 Iro nokamantantzimirori jiroka inkini ankimoshiriti, irootaki pinki-
moshiripirotantyaari iiroka.

12 Jiroka nokantakaantani: Pitakotawakaiya nokimitairo naaka nitakotaimi iirokaiti.
13 Iitarika shiniwintariri inkamawintiri jaapatziyani, joñaagantatziiro jitakopirotanka.
14 Naapatziyani pinatzi iirokaiti aririka pantanairo nokantzimiri. 15 Aritapaaki
nokimitakaantzimi ompirataari, tima apaani ompirataari tii jiyotzi okaatzi jantay-
itziri ompiratariri. Añа nokimitakaantzimi naapatziyani, tima nokamantaimiro maa-
woni ikantanari Ashitanari. 16 Tii iiroka iyoshiitakinani, añа naaka yoshiitaimi
iirokaiti. Naakataki otyaantimini piyaati tsikarika, pinkimitakotaiyaawo pankirintsi
kithokipirotatsiri, ari pinkantapiintanakitya. Ari onkantya jimatantaimironi Ashita-
nari oityaarika pinkowakotiriri pimpairyaayitaina. 17 Jirokataki nokantakaantzimiri:
Pitakotawakaiya".

Inkisaniintimi isaawijatziiti

18 "Aririka piñaakiro inkisaniintanakimi isaawijatziiti, pinkinkishiritiro ari
ikantaitakina naaka ikisaniintaitakina. 19 Irojatzi pojyakotyaarimi isaawijatziiti,
ari jitakotakimimi, ikimitawakaa irirori jitakotawakaiyani. Irooma niyoshiitaimi
naaka, pitsipawitari isaawijatziiti, irootaki ikisaniintantzimiri. Kimiwaitaka kaarimi
iiroka isaawijatziiti. 20 Pinkinkishiritiro nokantsitakimiri: Tii ipinkathaitziri
ompirataari janaakotiri ompiratariri. Ari inkimitaitimiri iirokaiti inkowaiti
intsitokaitimi, inkimitaitina naaka. Iitarika kimisantapaantitakinani naaka, aritaki
inkimisantaitakimi iirokaiti. 21 Iro inkowaitantyaari intsitokaitimi, naakataki
intsitokawintaiti, okantakaantziro tii jiyotaina iri Pawa otyaantakinari. 22 Iiro
otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi nopoki niyotaayitairi. Iro kantacha iiro
okantai jimanakotairo iyaaripironka. 23 Ikaatzi kisaniintakinari naaka, ikisaniintakiri
iijatzi Ashitanari. 24 Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi notasonkawintaki
jiñaantakawori kaari jiñaapiintaitzi. Okantawitaka jiñaayitakiro jirokapaini, iikiro
ikisaniintatyaana, ikisaniintsitakari iijatzi Ashitanari. 25 Ari okantzimaita, tima
ontzimatyii imonkaatya osankinarintsi, kantatsiri:
Ikisaniintashiwaitakina.
26 Aririka impokaki 'Ookaakowintaniri', Tasorintsipirotatsiri, notyaantapaimiri nontsi-
patyaari Ashitanari, iriitaki yotashiritakaimini piyotantinari naaka. 27 Impoña
pinkinkithatakotaina iirokaiti, aritaki pitsipatsitakina owakiraini atantanakawori".

16

1 "Iro nokantantzimirori jirokapaini, iiro powajyaantantawo pawintaashiritaina.
2 Ari piñaakiro iiro ishinitaimi pintyagai tsika japatotapiintaita. Ari piñaakiro iijatzi
intsitokaitimi, jiñaajaantaiti jantatziiniri Pawa kamiithari. 3 Iro jimatantyaawori jiroka,
tima tii jiyotziri Ashitanari, tii jiyotana iijatzi naaka. 4 Aririka imonkaatatya jiroka, iro
pinkinkishiritantyaawori nokantakimiri. Irootaki nitantzimirori nokamantzimiro".

Jantakaantziri Tasorintsinkantsi

"Tii nokamantsitzimiro owakiraini jiroka, tima irojatzi notsipayitzimi. 5 Irootaintsi
niyaatai nontsipatapaiyaari otyaantakinari. Tikaatsimaita osampitakowintironi tsika
niyaatai, 6 apa powashiritaiyani pikimakina nokantakimiro jirokapaini. 7 Pinkimi
nonkantimiro tyaaryoori. Iro kamiithatzimotimini iirokaiti niyaatai. Tima iirorika
niyaatai, iiro ipoki iitachari 'Ookaakowintaniri' intsipashiritaimi. Irooma aririka
niyaatai, naaka otyaantapairini. 8 Aririka impokapaaki Tasorintsinkantsi, iri
ooñaawontapaakinirini ikinkishiriwaitari isaawijatziiti, tima ikinakaashiwaitakawo
ikinkishiritakotziro kaaripirokantsi, kamiithashirinkantsi, yakawintaantsi. 9 Ari
jiyotakaayitairi iro kaaripirokantsi iirorika ikimisantaitana naaka. 10 Ari
jiyotakaayitairi iro kamiithashirinkantsi, nimatziro naaka nowamiithashiritantzi, tima

niyaatairika Ashitanariki iiro jokitaitaana. 11 Ari jiyotakaayitairi iita jiyakawintaitakiri,
iriitaki pinkathariwintakiriri isaawijatziiti.
12 Iinirotatsi ojyiki nonkantimiri, kimitaka aritaki anaanakimi nokantakimiri.
13 Aririka impokaki Tasorintsipirori, iriitaki yotaapaakimironi maawoni tyaaryoori.
Tima iiro jiñaawaitashitawo ikowashitari irirori, añaa inkamantantiro ikimakiri. Ari jiyotakaimiro onkaati awijatsini paata. 14 Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro
iirokaiti, ari onkantya jiyotantaityaawori nowaniinkawo. 15 Tima okaatzi jiyotanitari Ashitanari, irojatzi niyotanitari naaka. Irootaki nokantantakari: 'Iri kimainani
noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti' ".

Onkantawitya powashiritya, aritaki pinkimoshiritai

16 "Kapichitapaaki iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina iijatzi. Tima
niyaataatyi Ashitanariki". 17 Ikanta jiyotaani josampitawakaanaka: "¿Iitama ikantakotziri? Ikantakai kapichitapaaki iiro añaayitairi, iro osamaniwitatya ari añagairi
iijatzi, tima jiyaatatyi Ashitarariki. 18 ¿Iitama ikantakotziri 'kapichitapaaki?' Tii akimathatziro iita ikinkithatakotziri". 19 Ari jiyotaki Jesús ikowaiyatziini josampitiri,
ikantanakiri: "Nokantaiyakimini: 'Kapichitapaaki, iiro piñaana, iro osamaniwitatya
ari piñiina iijatzi'. ¿Irooma posampitawakaari? 20 Ari piñairo piraawaitaiya, owashiri
pinkantaiya, piñaaminthatiri isaawijatziiti ikimoshiritaiyini. Onkantawitya powashiriwaitya, aritaki piñiiro pinkimoshiriti. Imapiro. 21 Aririka ontzimaaniti tsinani, okimaatsiwaita. Aririka intzimaki owaiyani, ompiyakotanakiro okimaatsiwaitaka okimoshiriwintanakitziiri iinchaanikiti. 22 Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyii powashiriwaitya iirokaiti. Aririka piñaawaina, ojyiki pinkimoshiritanai, tikaatsi owashiritakaimini. 23 Paata tikaatsi posampitainari. Iri Ashitanari mataimironi oitarika
pinkowakotinari pimpairyaayitaina. 24 Pamanapiintari Ashitanari pikowakotziri
oitarika, pikamiminthawaitashitari. Irooma aririka pinkowakotairi, ontzimatyii pimpairyaapiintaina naaka. Aririka pinkantya pinkowakotapiintairi, aritaki jimatakimiro,
irootaki pinkimoshiritantaiyaari".

Noitsinampaakiro naaka isaawijato

25 "Nojyakaawintatziimiro maawoni nokinkithatakotakimiri. Iro kantacha
irootaintsi imonkaatya iiro nojyakaawintaimiro, añaa koñaawoini nonkinkithatakotaimiri Ashitairi. 26 Paata, ari piñaayitairo iirokaiti pimpairyagaina pinkowakotairi
Ashitanari. Tii naaka kamitakowintaimini. 27 Iriitaki Ashitairi itakoyitaimiri iirokaiti.
Iro jitakotantzimiri, tima pitakoyitana naaka, pikimisantakina nopoñaakawo naaka
Pawaki. 28 Nopoñaanaka Ashitairiki nopokantakari jaka kipatsiki. Iro nookawintanairo
kipatsi iro nompiyi Ashitairiki".
29 Ipoña ikantanaki jiyotaani: "Koñaatanaki piñaawaitziri, tii pojyakaawintawaitziro. 30 Noñaakimi piyotziro maawoni tsikarika oiyita, tii okowajaanta intzimi osampitimini, añaa piyotziro iitarika ikinkishiritari. Irootaki nokimisantantari imapiro
pipoñaaka Pawaki". 31 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "¿Arima, kimisantaimi iroñaaka?
32 Monkaatapaaka. Irootaintsi, piñaayitiro pintzimpooki pinkinayiti tsikarika, ari
pookawintanakina apaniroini. Iro kantacha tiimaita nosaiki apaniroini, añaa Ashitanari
tsipatanari. 33 Nokamantayitzimiro maawoni jiroka onkantya piñaantyaawori kamiitha
pisaiki pintsipatina naaka. Jaka isaawiki, ojyiki piñaashiwaityaawo. Iro kantacha,
pishintsishiriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka isaawijato".

17

Jesús jamanakotari jiyotaani

1 Ikanta ithonkakiro ikantakiro jirokapaini, aminanaki Jesús inkitiki,
ikantanaki: "Ashitanarí, monkaapaititapaaka. Poñaagantairo jowaniinkawo

pitomi, iroñaagantsityaawo iijatzi pitomi powaniinkawo iiroka. 2 Iirokataki
owakiriri ipinkathariwintantariri maawoni atziri, inkañaanitakaantyaariri ikaatzi
pashitakaakariri. 3 Aririka jiyoitaimi apaniroini Pipawapirotzi iiroka, jiyoitairi
Jesucristo potyaantakiri, ari inkañaanitakairi. 4 Noñaagantakimiro powaniinkawo
jaka kipatsiki, nothotyaakimiro pikantakinari nantiro. 5 Pishinitina nontsipataimi,
Ashitanarí, ari ankaati añaayitairo owaniinkawo akimita kitziroini tikiraamintha
awitsikiro kipatsi.

6 Jirikaiti piyoshiitairi pashitakaanari, niyotaayitairi iitarika iiroka. Iirokataki
ashitsitariri, ipoña pashitakaayitanaari naaka. Nokimisantakaayitaimiri piñaani.
7 Ikinkishirita, okaatzi niyotanitari naaka, iirokataki yotakaanawori. 8 Niyotaayitairi
okaatzi piyotakaanari, ikimisantanakiro jirikaiti. Ikinkishiritanaa tyaaryoo nokaatz-
imi iiroka, ikimisantanai iirokataki otyaantakinari. 9 Naakataki kamitakowintziriri
jirikaiti. Tii iri nonkamitakowinti nampitashiwaitawori kipatsiki, aña nokamitakow-
intatziiri pashitakaanari. 10 maawoni nashitari naaka irijatzi pashitari iiroka. Ikaatzi
pashitari iiroka irijatzi nashitari naaka. Tima iriitaki oñaagantaironi nowaniinkawo.
11 Iiro nosaikanai jaka isaawiki, niyaatai nontsipatapaimi iiroka, irooma jirikaiti
iikiro isaikanakityi. Ashitanarí Tasorintsi, pinkimpoyaawintiri impairyaapiintan-
timini, iro jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka. 12 Iinta notsipayitari jaka
isaawiki, naamaakowintari, nokimpoyaawintziri ipairyaapiintantzimiri. Iiro itzimayi-
tai piyashiwaitaachani, apatziro inkantakaiyaawo jiitaitziri ‘Otomi piyashiwaitaantsi’,
ari imonkaatyaari okinkithatakotakiri Osankinarintsipirori. 13 Iro niyaatai pisaikinta
iiroka. Irootaki nokantantawori jirokapaini iinta nosaiki isaawiki, inkimitantyaa-
nari naaka inkimoshiritaiyini kamiithaini jirikaiti. 14 Niyotaakiri piñaani, owanaa
ikisaniintaitanakiri, tima tii ikimitanaari isaawijatziiti, nokimita naaka tii isaawijatzi
ninatyi. 15 Tii nokowakotzimi paayitairi isaiki jaka isaawiki, apa pinkimpoyaawintairi
ikaaripirotakaitzirikari. 16 Nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi, iijatzi jirikaiti tii
jojyanaari isaawijatziiti. 17 Pintasorintsishiritakairi jaakowintanaiyaawo tyaaryoori.
Tima tyaaryoori inatzi piñaanitari iiroka. 18 Pikimitaakina naaka potyaantakina no-
saikimotiri isaawijatziiti, ari nonkimitairi iijatzi iriroriiti notyaantairi isaikimotairi.
19 Okowapirotya nontasorintsishiritai noshiniwintaiyaari jirikaiti, onkantya intasor-
intsishiritantaiyaari iijatzi irirori.

20 Tii apa nonkamitakowintiri jirikaiti, aña nokamitakowintsitari inkaati
kimisantainani aririka inkinkithatakaayitairi jirikaiti. 21 Namanakowintari maawoni
jirikaiti onkantya jiwithaawakaantaiyaari, apaani inkantaiya jiwithaanaimi
iiroka. Ashitanarí, akimita aaka awithaawakaa, ari inkimitaiyaari iijatzi iriroriiti
jiwithaawakaapirotaiya, onkantya inkimisantantaiyaari isaawijatziiti iirokataki
otyaantakinari. 22 Jiroka nowaniinkawo, okaatzi poñaagakinari, irojatzi nimatairi
naaka noñaagairi iriroriiti. Ari onkantya jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa
aaka. 23 Tima pitsipashiritana iiroka, ari nokimitsitari iijatzi naaka notsipashiritari
iriroriiti, ari onkantya jiwithaawakaantyaari. Iro inkinkishiritantyaari isaawijatziiti
iirokataki otyaantakinari, antawoiti pitakotakari pikimitaakina naaka antawoiti
pitakotakina. 24 Ashitanarí, iirokataki ashitakaakinariri jirikaiti, nokowi intsipataina
tsika nosaikai naaka, jiñaantaiyaawori nowaniinkawo. Iirokataki owaniinkatakaakinari,
tima pitakotsitakina kitziroini tikiraamintha iwitsikaata kipatsi. 25 Ashitanarí
tampatzikashiriri, tii jiyotaimi isaawijatziiti. Iro kantacha naaka niyotzimi, iijatzi
jirikaiti jiyotzi iirokataki otyaantakinari. 26 Niyotaayitairi iitarika iiroka, iikiro
niyaatakaatyiiro niyotairi, tima notsipashiritaari, nitakoyitaari pikimitaakina naaka
pitakotakina”.

18

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

1 Aritaki ithonkanakiro ikantayitakiro jiroka, shitowanaki Jesús itsipatanaari jiyotaani jiyaatiro intatsikironta owaryiinkariti jiitaitziro "Cedrón". Ari otzimiri pankirintsimashi, tsika janta isaikapaaki Jesús itsipayitakari jiyotaani. 2 Jiñiitawo iijatzi Judas jirika pithokashitantachani, tima ari isaikakaapiintziri Jesús jiyotaani janta. 3 Ari jariitapaaka Judas itsipatapaakari owayiriiti, itsipatakari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantani iijatzi Fariseopaini. Joirikayitapaakiro itsitokaminto, jamaki iijatzi jootaminto. 4 Iro kantacha Jesús jiyotsitakawo maawoni awijyimotirini, ishitowashitanakiri, josampitawakiri: "¿Iitama paminaminatziri?" 5 Ikantaiyini jirikaiti: "Naminaminatatziiri Jesús Nazaret-jatzi". Ari ikantzi Jesús: "Naakataki". Jirika Judas pithokashitaniri ari itsipatakari jirikaiti. 6 Jiñaawaitanaki Jesús, ipiyaponthotaiyanakani itaapiiki, tyagaiyanakini. 7 Japiitanakiri Jesús, josampitziri: "¿Iitama paminaminatziri?" Japiitanakiro irirori, ikantzi: "Naminaminatatziiri Jesús Nazaret-jatzi". 8 Ari japiitanakiri Jesús, ikantziri: "Aritaki nokantakimi naakataki. Naakarika paminaminatzi, potyaantairi notsipayitakari, jiyaataita". 9 Ari imonkaatari ikantsitakari Jesús: "Ashitanarí, ikaatzi pashitakaakinari, iiro ipiyakaantawaita apaani". 10 Ikanta Simón Pedro, otzimimotziri irirori josataaminto, jinoshikanakiro, itotsitakiri ikimpitapironampi iitachari Malco, jotsikatani Ompiratasorintsipirori. 11 Ipoña Jesús, ikantanakiri Pedro: "Powairo posataaminto. Iri Ashitanari shinitakinari nonkimaatsiwaityaawo jiroka, ¿iiroma okantzi nimonkaatiniri?"*

Jaitanakiri Jesús Ompiratasorintsipiroriki
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

12 Ikanta owayiriiti itsipatakari ijiwari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantani Judá-mirinkaiti, joirikanakiri Jesús, joojotanakiri. 13 Ari jitapaintawo ikinakaanakiri ipankoki Anás. Iriitaki rikonkiri Caifás Ompiratasorintsipirotatsiri. 14 Jirika Caifás iriitaki kantakiriri kitziroini Judá-mirinkaiti: "Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai".

Ityaaki Pedro iniyankiitiritiki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, joyaatakowintanakiri Jesús. Jirika pashini yotaari, iñaapiintani jinatzi Ompiratasorintsipirori, irootaki ityaantapaakari joyaatakowintakiri Jesús. 16 Iriima Pedro ari ikatziyapaakari jantakironta otantotsiki. Jirika yotaari iñaapiintani Ompiratasorintsipirori, ikinkithawaitakaakiro aamaakowintawori ashitakowontsi, iro omontyaantakariri iijatzi Pedro. 17 Okanta aamaakowintawori ashitakowontsi, osampitakiri Pedro: "¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?" Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Tii naaka". 18 Tima okatsinkaityaatzi, jirikaiti ompirataari itsipatakari aamaakowintawori tasorintsipanko jowaampataiyakini paampari. Ari isaiki jakitsitaiyani. Ari itsipatakari iijatzi Pedro jakitsitaiyani paampariki.

Anás josampitziri Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

* **18:11** Jiroka ikantakotakiri jaka Jesús: "Iri Ashitanari shinitakinawori nonkimaatsiwaityaawo jiroka". Irojatzi ojyawori inkantimi: "Iri Ashitanari shinitakinawori nomirityaawo kipijyaari". Iro ojyakaawintacha aririka inkimaatsiwaitaiya, okimiwaitawo jimiriyiitawo kipijyaari.

19 Ikanta Ompiratasorintsipirori jitanakari Jesús josampikowintziri jiyotaanipaini,
iijatzi okaatzi jiyotaantakiri. 20 Ari ikantanaki Jesús: “Nokinkithatakaapiintakiri maa-
woni atziriiti. Niyotaantapiintaki japatotapiintaita iijatzi tasorintsipankoki, japato-
taiyani maawoni Judá-mirinkaiti. Tii nimanakaawo okaatzi nokinkithayitziri. 21 ¿Iitama
posampitantanari naaka? Posampitiri ikaatzi kimayitakinari. Iriiyitaki yotzirori
okaatzi nokantayitakiriri”. 22 Jakakiri Jesús, apaani aamaakowintawori tasorintsi-
panko ipajapootanakiri, ikantziri: “¿Arima pinkantiri pakiri Ompiratasorintsipirori?”
23 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsirika kaaripirori noñaawaitakiri, pinkantinawo
tsika otzimi. Aña okaatzi noñaawaitakiri kamiitha inatzi. ¿Iitama pipajapootantanari?”
24 Ikanta Anás jotyaantakiri isaiki Caifás Ompiratasorintsipirotatsiri, joojotaka.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Irojatzi ikatziyaka Pedro jakitsiwaita paampariki. Ari josampiitakiri: “¿Kaarima
iiroka jiyotaani jirika atziri?” Ari jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tii naaka”.
26 Ikanta osamaniityaaki josampitairi iijatzi jompiratani Ompiratasorintsipirori, iri-
itaki ijyininkathori itotsitakiri inkaanki ikimpita, ikantziri: “¿Kaarima iiroka noñaaki
itsipatzimi pankirintsimashiki?” 27 Ari japiitanakiro Pedro jotikañaanitantzi, aripaiti
jiñaanaki tyoopi.

Jaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

28 Aritaki kitiijyitzimatanaki, jomishitowaitanairi Jesús ipankoki Caifás, jaitanakiri
isaikinta Pilato ijiwariti Roma-jatzi. Tii ityaiyapaakini Judá-mirinka ipankoki Pilato,
tima aririka intyaapankotakiri ipiyathatakawo Ikantakaantaitani ikitiwathatantaitari,
iiro okantzi joimoshirinkiro kitiijyiri Anankoryaantsi. 29 Irootaki ishitowantapaakari
Pilato, ikinkithawaitakairi, ikantziri: “¿Iitama jantakiri jirika atziri?” 30 Ikantaiyini
irirori: “Iiromi ikaaripirotzimi jirika, iirotya namirimi jaka”. 31 Ikantzi Pilato: “Paanairi
iirokaiti, powasankitairi tsika okantzi ikantakaantaitzimiri”. Ikantaiyanakini Judá-
mirinkaiti: “Aña tii pishinitapiintina nashiryaantya naaka”. 32 Ari imonkaatakari ikantsi-
takari Jesús tsika onkantya jowamaitiri.

33 Ipoña ipiyanaka Pilato ityaapaintzi inthomainta ipankoki, ikaimapaakiri Jesús,
josampitakiri: “¿Iirokatakima Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” 34 Ari ikantzi Jesús: “¿Piy-
otashitawoma posampitanari? Kimitaka tzimatsi iita kantakimiri iitarika naaka”.
35 Jakanaki Pilato: “¿Naakama Judá-mirinka? Aña iri pijyininkaiti amakimiri jaka
itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari. ¿Iitama pantakiri?” 36 Ari ikantzi
Jesús: “Tii nopinkathariwintantzi naaka jaka isaawiki. Ari onkantyaami, aritakimi
piñaakimi ojyiki nowayiriti piyakowintinani, iiro jaakaantantana Judá-mirinkaiti. Tii
ari nompinkathariwintanti jaka”. 37 Japiitanakiri Pilato josampitanakiri: “¿Arima,
iirokataki Pinkathari?” Ari ikantzi Jesús: “Iirokataki kantaintsiri. Irootaki notziman-
takari, irootaki nopokantakari jaka kipatsiki nokinkithatakotairo tyaaryoori. Tima
ikaatzi kamaitanaawori tyaaryoori, ikimisantapaantitana”. 38 Ari ikantzi Pilato: “Iro-
jatzitawiitacha, tyaaryoori”. Ikantanakiri, shitowanaki ipiyotaiyakani Judá-mirinkaiti,
ikantapairi: “Tiitya noñiiro iitya inkinakaashityaari jirika atziri.

39 Poimoshirinkapiintziro Anankoryaantsi, pamitaiyawoni nomishitowi apaani
jaakaantaitziri. ¿Nomishitowakaantairima jiitaitziri ‘Piwinkathariti?’ ” 40 Ari
ikaimaiyanakini maawoni, ikantaiyini: “¡Iiro pomishitowiri jirika! ¡Iri pomishitowi
Barrabás!” Jirika Barrabás, koshintzi jinatzi.

19

1 Ikanta Pilato ipajatakaantakiri Jesús. 2 Ikanta owayiriiti jimpitatapotaki kitochii ikimitakaantakiro amathairintsi, jamathaitakiri Jesús. Ipoña ikithaatantakari pitzirishimawotatsiri kithaarintsi.* 3 Ari ipiyowintapaakari, ishirontaminthawaitari ikantaiyirini: "¡Jirikatá Iwinkathariti Judá-mirinkaiti!" Ipajapootzimaitari. 4 Iijatzi ishitowapai Pilato, ikantapairi Judá-mirinkaiti: "Paminiri, jirika nomishitowakiri piyotantyaari tii noñi oita ikinakaashitakari jirika". 5 Ishitowapaaki Jesús jamathaitakawo kitochiitapo, ikithaatakawo iijatzi pitzirishimawotatsiri kithaarintsi. Ikantzi Pilato: "¡Jirika atziri!" 6 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzi aamaakowintawori tasorintsipanko, ikaimaiyanakini, ikantaiyini: "¡Pimpaikakotakaantiri! ¡Pimpaikakotakaantiri!" Ikantzi Pilato: "Jirika paanakiri iirokaiti pimpaikakotiri, tii noñi naaka oita inkinakaashityaari jirika". 7 Jakaiyanakini Judá-mirinkaiti: "Tzimatsi Ikantakaantaitanari, ontzimatyii jowamagaitiri jirika, ikimitakaantashiwaitaka Itomi Pawa". 8 Ikimawaki Pilato ikantaiyakini ikimitakaanta Itomi Pawa jinatzi, owanaa ithaawanaki. 9 Iijatzi ipiyanaa inthomainta ipankoki, josampitapaakiri Jesús: "¿Tsikama pipoñaaka iiroka?" Tiimaita jaki Jesús. 10 Ikantzi Pilato: "¿Iiroma pakana? ¿Tiima piyotzi pinkatharipirori ninatzi naaka, ari onkantaki nompaikakotakaantimi, ari onkantaki iijatzi nomishitowakaantimi?" 11 Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: "Iiromi ikantakaawo Jinokijatzi, iirotya pipinkatharipirotzimi. Iroowa nonkantimiri naaka, iri mapirotakirori ikaaripirotzi amakinari jaka, anaanakiro piyaaripironka iiroka".

12 Ari ikowitanaka Pilato jomishitowakaantairimi Jesús, iro kantacha iikiro ikaimotaiyatziirini Judá-mirinkaiti ikantaiyini: "¡Aririka pomishitowakaantairi jirika, tii paapatziyari piwinkathapiroriti César! ¡Iitarika ojyakotyaarini jirika atziri, ikimitakaantawaita pinkatharimi jinatyi, ikisaniintatziiri César!" 13 Ikanta ikimawaki Pilato, jamakaantakiri Jesús, jagaitanairi ipiyowintaitakari, joosaikapaakiri tsika jaminakoitapiintziri iyakawintaari, jiitaitziro "Mapipankaa", iro jiitaitziri iijatzi iñaaniki Heber-paantiri "Gabata". 14 Ikanta jiwitsikawintaitawo Anankoryaantsi joimoshirinkaitiro, ari tampatzikatapaaki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato jirikaiti Judá-mirinka: "¡Jirika Piwinkathariti!" 15 Iikiro ikaimaiyatziini jirikaiti, ikantzi: "¡Inkami! ¡Inkami! ¡Pimpaikakotakaantiri!" Ari ikantzi Pilato: "¿Kantatsima nompaikakotakaantiri piwinkathariti?" Ari jakaiyanakini ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikantaiyini: "¡Iri César nowinkathariti, tikaatsi pashini!" 16 Ikanta Pilato, joipiyairi Jesús jaanairi Judá-mirinkaiti impaikakotiri. Ari jaanakiri.

Ipaikakoitakiri Jesús irojatzi ikamantakari (Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

17 Iriitaki natanakirori Jesús inchakota impaikakoitantyaariri, jataki jiitaitziro "Atziriitoni", irojatzi jiitaitziri iñaaniki Heber-paantiri "Gólgota". 18 Ari ipaikakoitakiri, itsipatsitakiri apiti atziri, apaani jowatzikakoitaki jakopiroriki, jowatzikakoitakiri pashini jampatiki. 19 Ikanta Pilato jontarikakaantaki ipaikakoitakiri Jesús osankinarintsi, kantatsiri: "JESÚS NAZARET-JATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI". 20 Ojyiki Judá-mirinkaiti ñaanatakirori osankinarintsi, tima tii intainapirotzi osaiki nampitsi, tsika ipaikakoitakiri Jesús. Tima josankinaitakiro jiroka osankinarintsi iñaaniki Heber-paantiri, iñaaniki Grecia-paantiri, iñaaniki Roma-jatzi. 21 Irootaki jiyaatantakari ijiwari Ompiratasorintsitaari jiñiiri Pilato, ikantakiri: "Iiro posankinatziro: 'Iwinkathariti Judá-mirinkaiti'. Aña onkantatyiimi posankinatakaanti: 'Kimitakaantashiwaitachari iwinkathariti Judá-mirinkaiti' ". 22 Iro kantacha Pilato, ikantanakiri: "Okaatzi nosankinatakiri, ari ashi owatyiiro osankinataka".

---

* **19:2** Tima irootaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaiyitawo poriryaatatsiri, ikithaayitawo iijatzi kithaarintsi pitzirishimawotatsiri.

23 Ikanta jimatakiro owayiriiti ipaikakotakiri Jesús, jaitsitakiri imanthaki, tii apintakotata itotakiro, ipawakaayitakawo ikaataiyini. Ipoña jaitsitakiri iijatzi iithaari, tii owawikotatya, apaani okanta jontyagaitziro irojatzi isaawiki. 24 Ari ikantawakaiyani owayiriiti: “Iiro asagaawaitziro jiroka, apa añaariwintyaawo, ari añiiro iita ayironi”. Ari imonkaatari Osankinarintsipirori, kantatsiri:

Ipawakaayiitakawo nomanthaki.

Iñaariwintaitakawo noithaari.

Irootaki jantakiri owayiriiti. 25 Okanta janta ipaikakoitakiri Jesús ari osaikitakari inaanati otsipatakawo irinto, María iina Cleofas, iijatzi María Magdala-jato. 26 Ikanta Jesús jiñaakiro inaanati, otsipatakari jiyotaani jitakopirotari, ikantanakiro inaanati: “Tsinaní, iriitaki pintomitaiyaari jirika”. 27 Ipoña ikantanakiri jiyotaani: “Irootaki pinaanatitaiyaari jiroka”. Aripaiti osaikapankotanakiri jirika iyotaari.

28 Okanta awijayitaki maawoni jiroka, yotaki Jesús aritaki jimonkaatakiro, ikaimanaki: “¡Nomiriwí!” Ari imonkaatari okinkithatakotakiriri Osankinarintsipirori. 29 Ari osaikakotakiri kipijyaari janta kowitziki. Jaanaki inchashithaki, jankowitaki manthakintsi, jomitsitsiyakiro kipijyaariki, jowaankakotakiniri ipaantiki Jesús.† 30 Jatsimiyawakiro Jesús jiroka kipijyaari, ipoña ikantanaki: “Othotyaapaaka maawoni”. Ari ithaminkotanaka, jatashirinkatanaki.

Josataamirikitaitakiri Jesús

31 Ari monkaatapaaka jiwitsikawintapiintawo kitiijyiri jimakoryaantaitari. Tii ikowi Judá-mirinkaiti inkatziyakoti ipaikakoitziri kitiijyiriki jimakoryaantaitari, tima jiroka kitiijyiri iro ipinkathapiroitziri. Irootaki ikowakotantariri Pilato intzinkaaporitaitiri paikakotaari inkamantanatyaari thaankiini, jowatzikaryaakotiriita iijatzi. 32 Ikanta jiyaatanaki owayiriiti, itzinkaaporitapaakiri apaani itsipatakari Jesús ipaikakoitziri, jimatakiri iijatzi pashini. 33 Ari ipithokashiwitanakari Jesús, jiñaatziiri kamaki. Irootaki kaari itzinkaaporitantari irirori. 34 Josataamirikitashitanakari, yowanaki iriraani otsipatakawo jiñaa. 35 Jirika kinkithatzirori jiroka, iriitaki ñaakirori rokiki. Imapirotatya ikamantzimiri ari onkantya pinkimisantantyaari iijatzi iirokaiti. 36 Iro awijantakari jirokapaini imonkaatantyaari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:

Iiro itzinkaawaitaitziro itonki irirori.

37 Ikantsitaitaka iijatzi:

Ari jaminakoitakiri josataamirikitaitiri.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Ikanta okaatapaaki jiroka, José Arimatea-jatzi, ikamitairi Pilato, ikantziri: “Pishinitinari naanairi Jesús”. Jirika José irijatzi kimisantziriri Jesús, tiimaita jiyoitziri tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti. Ikanta Pilato ishinitakiniri. Jataki José, jaanairi. 39 Ari ipokitsitapaaka iijatzi Nicodemo, jatashitakiriri pairani Jesús tsiniripaiti, jamakotapaaki kasankaari, ojyiki otinanka jiroka.‡ 40 Ikanta José itsipatakari Nicodemo jaanairi Jesús, iponatantakari manthakintsi itziritantakari kasankaari. Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti ikitatapiintziri kaminkari. 41 Janta ipaikakoitakiri Jesús, ari otzimiri pankirintsimashi, ari otzimi owakiraari omoo tikira ikitaitantawoota. 42 Ari jowaitakiri Jesús, tima irootzimatapaaki kitiijyiri jimakoryaantapiintari Judá-mirinkaiti.

---

† **19:29** Kantakotachari jaka “inchashithaki”, irojatzi ikantayiitziri pairani “isopo”. ‡ **19:39** Jiroka kasankaari, itsipataayiitakiro mirra, owaaki inchashi jiitaitziri áloe. Ojyiki otinanka okaatzi 100 libra, irojatzi ikantaitatziri 30 kilo.

20

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

1 Okanta awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, ananinkanaki María Magdala-jato amaityaaki iyaati omoonakiki jowaitakiri Jesús. Oñaapaatziiro otainkaki mapi jashitantaitakawori omoona. 2 Opoña opiyanaka iroori oshiyapirotanakitya iyaatashitiri Simón Pedro itsipatakari pashini yotaari, jitakopirotani Jesús, okantapaakiri: "¡Jagaitakiri Awinkathariti, tii ayotzi tsikarika jowaitairi!" 3 Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, jatanaki kitataariki. 4 Ishiyanakitya jiyaatanaki apitiroiti. Iro kantacha pashini ishiyapirotanakitya jookanakiri Pedro, iri itapaakawori jariitaka kitataariki. 5 Initapitapaaki omooki, jiñaapaakitziiro omaryaamawotaka iponaitantakariri, tiimaita ityaapaaki inthomainta. 6 Ari jariitapaaka Simón Pedro, ityaapaaki inthomainta, jiñaapaakiro iijatzi omaryaamawotaka iponaitantakariri. 7 Jiñiitapaakawo manthakintsi joojoyinaitantakari iitoki, inashita jowaitanakiro tii otsipatawo iponaitantakariri, kamiitha jotzipiyaitanairo. 8 Ipoña ityaapaaki iijatzi pashini yotaari itapaakawori jariitaka kitataariki. Jiñaapaakiro kantainchari, ari ikimisantapirotanaki. 9 Tikira ikimathatziro Osankinarintsipirori, aritaki jañagai Jesús. 10 Ipoña ipiyaiyaani ipankoki apiti yotaari.

Joñaagaawo Jesús María Magdala-jato
(Mr. 16.9-11)

11 Ari osaiki María opatzimooki iraawaita. Okanta iraawaitaka, ari onitapitzi inthomainta omooki, 12 oñaatziiri apiti maninkari okitamaanikitaki iithaari, isaikaki tsika jomaryaawiitakari Jesús. Apaani isaikaki iitowiitakari, isaikaki pashini iitziwiitakari. 13 Ikanta maninkariiti, josampitakiro ikantziro: "Tsinaní, ¿iitama piraantari?" Akanakiri iroori, okantzi: "Tima jaitsiitakinari Nowinkathariti, tii niyotzi tsika jowaitairi". 14 Iro okantakitziini, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, tiimaita iyotawairi iriitaki. 15 Ari josampitanakiro Jesús, ikantziro: "¿Iitama piraantari tsinaní? ¿Iitama paminiri?" Oñaajaantzi iroori iri ñaanatzirori aamaakowintawori pankirintsimashi, okantanakiri: "Pinkatharí, iirokarika aakiriri, pinkamantina tsika powakiri, niyaatiita naminairi". 16 Ari jiñaanatanakiro Jesús, ikantziro: "¡María!" Ari aminanakiri iroori, okantzi: "¡Raboni!" (iro ikantaitziri añaaniki aaka: "Yotaanarí".) 17 Ikantziro Jesús: "Aritaki potiyana, tima tikira niyaataita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Iro kantacha piyaati pinkamantinari iyikiiti, iro niyaatai nontsipatapaiyaari Ashitanari tsika itzimi Ashitsitzimiri iijatzi iirokaiti. Iri Nowawanitari naaka, irijatzi Piwawanitsitari iirokaiti". 18 Okanta iyaatanaki María Magdala-jato, okamantapaakiri maawoni yotaari oñagairi Awinkathariti, okamantapairi iijatzi okaatzi ikantakirori.

Joñaagaari Jesús jiyotaaniiti
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Okanta otsiniritanaki awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, apatotaiyakani iyotaari jashitakotaiyakani shintsiini ithaawantari Judá-mirinkaiti. Ari ityaapaakiri Jesús, ikatziyimotapaakari, jiwithatapaari ikantapairi: "¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti!" 20 Ikanta jiwithatapaari, joñaagapairi jako, iijatzi imiriki. Ikimoshiriyitaiyanakini jirikaiti jiñaawairi Awinkathariti. 21 Ipoña japiitanakiro Jesús, ikantziri: "¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti! Ikimitaakina jotyaantakina naaka Ashitanari, ari nonkimitsitaimiri iijatzi iirokaiti notyaantayitaimi". 22 Ari itasonkiri yotaariiti, ikantziri: "Isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi. 23 Iitarika pimpiyakotairi iiroka jaka, aritaki ipiyakoitairi janta. Iriima kaari pimpiyakotai iiroka jaka, tii ipiyakoitairi iijatzi janta".

Iisoshirinka Tomás

24 Ikanta Tomás itsipatapiintari 12 iyotaari, jiitaitziri “Tsipari”, tii isaiki irirori
jariitantapaari Jesús.* 25 Ikanta pashinipaini iyotaari ikamantairi, ikantziri: “Noñiiri
Awinkathariti”. Ari jakanaki Tomás, ikantziri: “Iirorika noñiiri tsika ipaikawakoitakiri,
iirorika notyaantari jakoki, iirorika notyaantamirikitari iijatzi, iiro nokimisantzi”.
26 Okanta awijanaki 8 kitiijyiri, japiitairo yotaari japatotaiyani. Ari isaikitakari
iijatzi Tomás irirori. Jashitakiro shintsiini ashitakowontsi, iro kantacha Jesús tyaa-
paaki, ikatziyimotapaari, jiwithatapaari ikantapairi: “¡Kamiitha pisaikayitai iirokaiti!”
27 Ikantapairi Tomás: “Jiroka nako, pintyaantawakotina, pintyaantamirikitina ii-
jatzi. Iiro pikisoshiriwaitzi, ¡Pinkimisanti!” 28 Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki:
“¡Nowinkathariti, Nowawani!” 29 Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantantamachiitanakari
piñaakina. ¡Kimoshiri inkantaiya kimisantaatsini kaari ñaajaitinani!”

Iita josankinaitantawori jiroka

30 Ojyiki japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani itasonkawintantaki, tiimaita osanki-
natakoyita maawoni jaka. 31 Iro osankinatantakari jirokapaini onkantya pinkimisan-
tantaiyaari, jirika Jesús iriitaki Cristo, Itomi Pawa. Aririka pimpairyaapiintairi
pikimisantairi, aritaki inkañaanitakaimi.

21

Joñaagari Jesús 7 Jiyotaani

1 Ikanta okaatapaaki jiroka, japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani, inkaarithapiyaaki
jiitaitziri Tiberias. Jiroka okantaka. 2 Ari itsipatawakaiyani isaiki Simón Pedro, Tomás
jiitaitziri iijatzi “Tsipari”, Natanael poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipaini
Zebedeo, ipoña apiti pashini iyotaari.* 3 Ipoña ikantzi Simón Pedro: “Niyaatatyi
noshiryaati”. Ikantaiyini pashini: “Ari ankaataiyanakini”. Jataiyanakini, otitaiya-
paakani pitotsiki. Tiimaita jayi ishiryaataiyakini tsiniri.
4 Okanta okitiijyitzimataki, katziyapaaka Jesús opaayaaki inkaari. Tii jiyotawairi
jiyotaani iriitaki. 5 Ikaimotapaakiri, ikantziri: “Mainariití, ¿Tikaatsima pagaiyini?”
Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¡Tiitaawí!” 6 Ikantzi Jesús: “Powiinkiro pakopiroriki
pishiryaaminto, ari paaki”. Ari jimataiyakironi ikantaitakiriri. Jaaki ojyiki shima,
tii jaawiyagairo jinoshikairo ishiryaaminto. 7 Ikanta yotaari jitakopirotani Jesús,
ikantanakiri Pedro: “¡Iriitaki Awinkathariti jirinta!” Ikimawaki Simón Pedro,
ikithaatanaka, mitaanaki inkaariki. 8 Iriima pashinipaini yotaari pitotsiki ikinakoy-
itanai jinoshikaatakotairi ishimani, irojatzi jaatakotantapaari opaayaaki. Tima
isaikakotakitzi niyantyaaniki.†
9 Ikanta jayiitaiyapaakini, jiñaapaakitzi oijaka paampari, ari itashitakari shima, itsi-
pataitakiri tanta. 10 Ari ikantzi Jesús: “Pamaki shima owakiraa paakiri”. 11 Ikanta Simón
Pedro, joojoryaakotakiri ishimani, jinoshikakotakiri irojatzi opaayaaki. Antaripaini
shima, ikaatzi 153. Tiimaita otzimpijyi ishiryaaminto. 12 Ari ikantzi Jesús: “Thami
oya”. Tikaatsi apaani yotaari osampitirini iitakarika, tima jiyopirotaiyakirini iriitaki
Awinkathariti. 13 Jaapaakiro Jesús tanta, ipayitakiri apaanipaini, ari ikimitaakiri iijatzi
shima. 14 Irootaki mawatanaintsiri joñaagari Jesús jiyotaani jañagai.

Paamaakowintinari noijyati

15 Ithonkanakiro jowaiyani, josampitanakiri Jesús jirika Simón Pedro, ikantziri:
“Simón, itomi Jonás, ¿Pitakopirotanama iiroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi iiroka
Pinkathari, naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantziri noi-
jyati”. 16 Japiitakiri josampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pitakotanama?” Ikantzi Pedro:

* **20:24** Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi jiitaitziri pairani “Dídimo”. * **21:2** Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi jiitaitziri kitziroini “Dídimo”. † **21:8** Kantakotachari “niyantyaaniki”, okaatzi osanthatzi “200 akonaki”, irojatzi ikantaitziri “100 metro”.

“Piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintainari nokimitakaantairi noijyati”. 17 Iro mawatanaintsiri josampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿paapatziyanama?” Ari jowashiritanaka Pedro, tima mawajatzi josampiminthatakiri, ari jakanakiri: “Pinkatharí, iirokataki yotzirori maawoni, piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantairi noijyati. 18 Tima iinta pimainaritzi, pikithaatapiintayita onkini piyaayiti tsika pinintakaawo. Irooma aririka pantaripirotapaaki, poyaawintari pashini kithaataimini, jaayiitaimi tsika tii pikowawitawo piyaati. Imapiro”. 19 Ikantantakawori Jesús jiroka, ikowatzi inkimathaitiro tsika inkantya inkamai paata Pedro impinkathataitantyaariri Pawa. Ipoña ikantanakiri iijatzi: “¡Poyaatina!”

Yotaari jitakopirotani

20 Ikanta ipithokanaka Pedro, jiñaatziiri joyaatakiri yotaari jitakopirotani Jesús, irijatzi apititakariri Jesús jowaiyani pairani, osampitakiriri, ikantziri: “¿Pinkatharí, itzimikama pithokashitimini?” 21 Ikanta jiñaawakiri Pedro jirika pokapaintsiri, josampitanakiri Jesús: “Pinkatharí, jirika, ¿iitama awijyimotirini?” 22 Ikantzi Jesús: “Arimi nonkowimi aritaki onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantaiyaari paata, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka? Poshiritina iiroka”. 23 Okanta paata ithonka ikimakoitakiro jiroka ikantakiriri Jesús, ikimayitakiro maawoni iyikiiti, jiñaajaantzi iiro ikamita jirika yotaari. Tii ikantatyi: “Ari nokowi...” aña ikantatzi: “Arimi nonkowimi, aritakimi onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantapaatyaari, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka?”

24 Naakataki kinkithatakotacha nokantaki “jirika yotaari”, tima naaka osankinatakirori jiroka osankinarintsi. Irootaki ayopirotantaari imapirotatya jiroka.

25 Tii nokinkithatakotziro maawoni jantayitakiri Jesús, tima ojyiki inatzi. Arimi osankinatakotyaami maawoni, kimiwaitaka arimi anaanakiro maawoni kipatsi ompiyotya osankinarintsipaini. Ari onkantyaari.

JANTAYITAKIRI OTYAANTAPIRORIITI

Ikajyaakagaitziriri Tasorintsinkantsi

1 Teófilo, pairani owakiraa nitantanakawori notyaantzimiro nosankinari, ari
nokinkithatakotakimiro maawoni jantayitakiri Jesús, nokinkithatakotsitakimiro iijatzi
2 okaatzi jitanakari jiyotaantziri, irojatzi imonkaatantapaakari itzinagaa inkitiki.
Tikira itzinagaata, jiyoshiitakiri Jotyaantapiroriti, ikantakaakari Tasorintsinkantsi, jiy-
otakaakiri oitya jantayitiri. 3 Ikanta ikamawitaka, jiñaitawairi koñaawoini, ari jiyotaiyini
jiyotaani añagai. Okaatzi 40 kitiijyiri joñaagapanaatari jiyotaani, jiyotaapanaatziri tsika
ikanta ipinkathariwintantzi Pawa. 4 Iiniro itsipayitari Jotyaantapiroriiti, ikantsitakari
irojatziita isaikayitawaki Jerusalén-ki, ikantakiri: "Ari poyaawintawatyaawo
imonkaatya ikajyaakaakimiri Ashitanari, nokinkithatakotsitakimiri. 5 Tima imapiro
Juan jowiinkaatantakawo jiñaa, iro kantacha iiro osamanitzimaita piñaayitantyaariri
Tasorintsinkantsi inampishiriyitantimi kimiwaitakimi jowiinkaatantatyiimirimi".

Itzinaantaari Jesús

6 Ikanta jirikaiti tsipatakariri Jesús, josampitakiri, ikantziri: "Pinkatharí,
¿Irootaintsima pookakaawintairi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti?" 7 Ari jakanakiri
Jesús, ikantziri: "Tii okowajaantzi piyotiro iirokaiti tsikapaiti, apaniroini jiyotzi
Ashitanari tsikapaitirika, iriitajaantaki otzimimotzi ishintsinka jantantyaawori.
8 Iro kantacha aririka impokaki Tasorintsinkantsi inampishiritantimi iirokaiti,
iriitaki aawiyashiritakaimini, ompoña piyaayitanaki pikinkithatakotaina naaka,
Jerusalén-ki, maawoni janta Judea-ki, Samaria-ki, irojatzi intaina tsika iwiyaapaa
kipatsi". 9 Ithonka jiñaawaitakiro jiroka, jaminaminthaitziri jiyotaani, itzinaayiitairi
Jesús, irojatzi ipiyantapaakari minkoriki, tii jiñaitanairi. 10 Jaminaminthaitziri Jesús
itzinagaitairi inkitikinta, apiti shirampari katziyimotapaakariri okitamaanikitaki
iithaari, 11 ikantapaakiri: "Galilea-jatzi, ¿Iitama pikimpoyiiri inkitiki? Piñaakiri Jesús
itzinagaa jiyaatai, ari inkantajaantaiya iijatzi paata aririka impiyi".

Jiyoyiitaki pashini poyaataiyaarini Judas

12 Ikanta ipiyaiyaani yotaari janta Jerusalén-ki ipoñagaawo otzishiki jiitaitziri Olivo,
tii intainatajaantzi, oshinitaantsitzi janiiyiiti kitiijyiriki jimakoryaantaitari. 13 Ikanta
jariitaiyaani nampitsiki, atiitaiyapaakini jinokinta pankotsi jimaapiintaiyini. Jirika
ikaataiyini: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo
itomi Alfeo, Simón jiitaitziri "Kisakowintantaniri", ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo.
14 maawoni jirikaiti ari ikantapiintatya japatotapiintaiyani jamanamanaataiyani itsi-
payitakari iririntzi Jesús, itsipatawo María inaanati, iijatzi pashinipaini tsinaniiti.

15 Ikanta japatotaiyani kimisantzinkariiti, ikaataiyini 120 atziriiti. Ari jiñaawaitanakiri
Pedro, ikantanaki:* 16 "Iyikiiti, monkaataka okaatzi josankinatakaakiriri Tasor-
intsinkantsi pairani David-ni, ikinkithatakotakiri Judas jiwatapaintsiri jaakaantiri
Jesús. 17 Jirika Judas iri atsipatapiintakari, ari akaawitari antawairiki. 18 Iro kantacha
jaakiri kiriiki ipinawiitakariri iyaaripironka, jamanantantaka kipatsi. Ari iparyaakiri
janta Judas, jowatziitotanaka, ithonka itankawaitapaaki, ookaporinthakiwaitapaaka
ijyiito. 19 Ikanta ikimaiyakini Jerusalén-jatzi, jiitakiro kipatsi 'Iraantsipatha', ikantziro
iñaaniki jirikaiti 'Acéldama'. 20 Tima osankinarintsiki Salmo-ki, ikantaitaki:

Onkaankithaantiwitya ipanko,
Tikaatsi nampitaiyaawoni.

---

* **1:15** Ikantayiitziri jaka kimisantzinkariiti, irijatzi jiitaitziri "iyikiiti".

Ikantaitaki iijatzi:
Intzimi pashini poyaataiyaarini jantawairiki.
21 Tzimatsi jaka shirampariiti tsipatapiintakairi iiniro itsipawitai Awinkathariti Jesús,
22 itzimi akaatsitakari owakiraa jowiinkaataka Jesús irojatzi itzinaantaari inkitiki.
Akowatzi aminai ankaatairi ñiitakariri Jesús jañagai". 23 Ipoña jookoitaki apiti: José,
jiitaitziri Barsabás, irijatzi jiitsitaitari Justo, ipoñaapaaka Matías. 24 Ari jamanakowin-
tanakari, ikantzi: "Pinkatharí, iiroka yotashiritziriri maawoni, jirika apiti nookotakiri,
poñaayinari tsika itzimi piyoshiitakiri iiroka, 25 iriitaki nonkaatairi notyaantapiroritzi
nantawaitaimi, poyaataiyaarini Judas-ni opiyaakaashiwaitakari iyaaripironka irirori.
Tima Judas, jataki irirori tsika jiyaati". 26 Ikimitakaantakawo jirikaiti jiñaaritaita, jiñaatzi
iriitaki Matías. Iriira tsipatapaariri jirikaiti 11 Otyaantapiroriiti.

2

Ipokantakari Tasorintsinkantsi

1 Okanta imonkaatapaaka joimoshirinkaitziro kitiijyiri "Oyiipataantsi". Japato-
taiyaani maawoni jiyotaani Jesús.* 2 Ari omapokashitakari antawoiti poimata-
paintsiri ojyawitapaakawo antawo tampiya, okinapaaki jinoki inkitiki, ookanta-
paakawo pankotsi japatotaiyakani. 3 Jiñaashitataika paampashithakiirikitapaintsiri,
jookantapaakari apaanipaini ikaatzi apatotainchari. 4 maawoni jinampishiritanta-
paakari Tasorintsinkantsi. Ari jitanakawo jiñaawaiyitanakiro pashiniyitatsiri ñaantsi,
iriitaki Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiriri.
5 Okanta janta Jerusalén-ki, ari isaikayitziri Judá-mirinkaiti poñaayitachari intaina
pashiniki nampitsi. Iriiyitaki pinkathatasorintsiiti. 6 Ikanta ikimaitakiro poimat-
apaintsiri, ipokaiyapaakini ojyiki atziri, tii jiyotawakiro oita kantachari, tima iki-
mathatakiro apaanipaini ñaantsi okaatzi jiñaawaiyiitziri, irootaki iñaani. 7 Iyokitzi
ikantawakaanaka, josampitawakaiyani: "¿Tiima Galilea-jatzi jinatzi ñaawaiyitakirori
pashiniyitatsiri ñaantsi? 8 ¿Iitama akimantariri jiñaawaiyitziro añaanipaini aaka? 9 Tima
akaayitakiri jaka Parto-jatzi, Medo-jatzi, Elam-jatzi, Mesopotamia-jatzi, Judea-jatzi,
Capadocia-jatzi, Ponto-jatzi, Asia-jatzi, 10 Frigia-jatzi, Panfilia-jatzi, Egipto-jatzi, Africa-
jatzi okaakitapai Cirene. Tima akaatakiri iijatzi poñaayitachari Roma, Judá-mirinkatatsiri,
kaari Judá-mirinkawitachari pairani. 11 Iijatzi Creta-jatzi, Arabia-jatzi. Ari akaatakiri
maawoni akimayitakiri jiñaawaiyitantawo añaanipaini, ikinkithatakotziri Pawa ita-
sonkawintantzi". 12 Iyokitzi ikantawakaanaka atziripaini, tii jiyotzi iita jiñiiri.
Ikantawakaiyani: "¿Oitama jiroka?" 13 Iro kantacha tzimatsi iijatzi atziri thainkantaniri,
ikantayitzi irirori: "¡Ishinkitaiyatyaani jirikaiti!"

Itanakawori ikinkithatanakiri Pedro

14 Ipoña ikatziyanaka Pedro irirori, itsipatakari 11 Otyaantapiroriiti, jiñaawaitanaki
shintsiini, ikantzi: "¡Ajyininká! ¡Jerusalén-jatziiti! Pinkimisantawakina onkantya piy-
otantyaari. 15 Piñaajaantakima iirokaiti ishinkitatya jirikapaini. Tii, tima owakiraa
ijinokitapaaki ooryaatsiri.† 16 Imonkaatatya josankinatakiri pairani kamantantaniri,
Joel-ni, ikantaki:
17 Ikantzi Pawa:
Tzimatsi awisatsini iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.
Ari notyaantakiniri atziriiti Notasorinka okimiwaitakawo isakopiroitatyiinirimi.
Ari inkinkithatakoyitanaina itomiiti iijatzi irishintoiti.
Ari jiñaawiyayitatya mainariiti,
Ari imishiyitaki antariyitapaintsiri.

---

* **2:1** Kantakotachari jaka "Oyiipataantsi", irojatzi ikantayiitsitari "Pentecostés". † **2:15** Kantakotachari jaka "ijinokitapaaki ooryaatsiri", irootaki ikantaitziri pairani "ooryaatsiri 3". Okaatzi jamitari Judá-mirinkaiti irirori, tii ishinkitanita owakiraa onkitiijyitamanai.

18 Ari nonkimitaakiri mainaripaini jompirayiitari, iijatzi mainawopaini.
Notyaantainiri Notasorinka paata, ari inkinkithayitai.
19 Ari jiñiitaki inkitiki kaari jiñiitapiintzi.
Jiñaitiro kipatsiki iraantsi, paampari, antawo kachaaryiinka.
20 Impoña jiñaitiri ooryaatsiri intsiwakimati,
Jiñaitiri iijatzi kashiri inkimityaawo iraantsi,
Irootaintsi imonkaataiya kitiijyiri impiyantaiyaari Pinkathari.
Tima antawo jowaniinkawo onkantaiya.
21 Inkaati pairyaanairini Pinkathari, jawintaayitaari, iriiyitaki awisakoshiritaatsini.
22 ¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! Pinkimaiyini nonkanti. Piñagaiyakirini iiroka, jirikaranki Jesús Nazaret-jatzi, iriitaki jotyaantakimiri Pawa. Itasonkawintayitakimi, joñaagayitakimiro okaatzi kaari piñaawitaiyani pairani. 23 Iro kantzimaitacha, jamayiitapaakimiri pairani jirika, powamaakaantakiri iirokaiti ipaikakotantakariri kaaripiroshiririiti, ari imonkaatakari onkaati awijyimotirini, tima irootaki ikinkishiritsitakari Pawa. 24 Ikanta jowiriintairi pairani Pawa ikamawitaka, tii ishinitanairi inkimaatsiwaitaiya. Tima tii aawiyaajaitziri kaamanitaantsi. 25 Tima iri josankinatakotakiri iijatzi pairani David-ni, ikantaki:
Noñaapiintziri Nowinkathariti itsipatana.
Tima isaiki irirori nakopiroriki, tikaatsi iitya kitsirinkinani.
26 Irootaki nokimoshiritantari,
Kaminiwaanti nokanta nothaaminta.
Iriitaki noyaakopirotairi, nawintagaiyaari.
27 Tima iiro pookawintanawo noshiri sarinkawiniki aririka nonkamawitatya.
Iiro pishinitziro iijatzi nowatha ompathai, pitasorintsiti ninatzi.
28 Piyotaakinawo tsika nonkantya nañaashiritai.
Ojyiki poimoshirinkaina aririka nontsipataimi.
29 Iyikiiti, ayotaiyini aaka tii iri achariniiti David-ni kinkithatakotachani jaka, aña kamataiki pairani irirori, ikitaitakiri, irojatzi isaiki iroñaaka. 30 Tima Kamantantaniri jinatzi irirori, jiyotsitaka pairani tzimatsi ikajyaakaakiniriri Pawa, ari impinkatharitakairi incharinityaari.‡ 31 Tima okimiwaitakawo jiñaakityiiromi David-ni, ikinkithatakotakiro jañagai Cristo, ikinkithatakotakiri iiro isaiki Sarinkawiniki, iiro opathai iijatzi iwatha. 32 Iriitaki jañaakagairi Pawa jirika Jesús. Imapirotatya, maawoni noñagaiyairini naaka. 33 Aritaki tzinagaa, isaikimotapairi jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantapai. Ari imonkaatari okaatzi ikajyaakaitsitakariri pairani Ashitariri, aritaki jotyaantakiniri Tasorintsinkantsi okimiwaitakawo isakopirotaitatyiinirimi. Irootajaantaki piñaayitakiri iroñaaka. 34 Tima kaari David-ni tzinagaachani inkitiki, aña iriitaki ñaawaitakirori pairani jiroka, ikantaki:
Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti: Pisaikapai nakopiroriki ampinkathariwintanti.
35 Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri kisaniintzimiri, ari paatzikairi pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.
36 ¡Ajyininká! iro kamiithatatsiri ayotaiyironi jiroka maawoni aakaiti ichariniyitai Israelni. Jirika Jesús pipaikakotakaantakiri iirokaiti, iri Ipinkatharitakaakiri Pawa, irijatziita Cristo".
37 Okanta ikimaiyawakini ikaatzi apatotainchari, antawoiti jowashiritakoniintaiyanakani, josampitanakiri Pedro, iijatzi pashinipaini Otyaantapirori, ikantaitanakiri: "Iyikiiti, ¿tsikatya nonkantaiyaaka naaka?" 38 Ari jakanakiri Pedro:

‡ **2:30** Tzimatsi osankinarintsi pairyiiriri Cristo isaikimotairi Pawa tsika ipinkathariwintantzi irirori.

“Pimpiyashiriyitai, powiinkaawintaiyaari Jesucristo, pimpairyaayitanairi. Iro jiyotantaityaari ipiyakotaimiro Pawa pikaaripirowitaka, ari inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi. 39 Irootaki ikajyaakaitsitakimiri iijatzi iiroka, irojatzi ikajyaakaitsitakariri pitomipaini, ikaatzi nampiyitawori intaina. Tima maawoni ikaimashiriyitairi, irijatzi ikajyaakaitsitakariri iijatzi irirori”. 40 Ojyiki okaatzi ikinkithatanakiri Pedro, ishintsithatanakiri iijatzi, ikantanakiri: “¡Powawisaakoshiritaiya! ¡Pintainaryiiyaari atziriiti kinashiwaiyitainchari!” 41 Irojatzi ikimisantantanakari ojyiki atziri, owiinkaayitanaka, ikaatzi 3,000 kimisantanaatsiri. 42 Oisokiro jowanakiro okaatzi jiyotaayitakiriri Otyaantapirori, kamiitha jaapatziyawakaanaa. Ari ipitoryaapiintaiyironi tanta, jaakowintanakawo iijatzi jamanamanaiyani.§

Jañaantari itayitanakawori ikimisantzinkaritzi

43 Iyokitzi ikantawintaiyakawoni jiñaakiro itasonkawintantayitaki Otyaantapiroriiti, jantayitakiro kaari jiñiitapiintzi. 44 Ojyiki jaapatziyawakaanaka ikaatzi kimisantanaatsiri, jantitaawakaanaawo okaatzi tzimimoyitziriri. 45 Ipimantayitziro tzimimoyitziriri. Jayi kiriiki ipayitziri kimisantanaatsiri ikaatzi ashironkaayitachari. 46 Ari ikantaitanakitya kitiijyiriki jaapatziyawakaanaa japatotaiyani tasorintsipankoki. Tii jowajyaantanakiro ikaimawakaiyani ipankoki jatyootawakaiyani, ari ipitoryiiro tanta. Kimoshiri ikanta itsipatawakaiyani, itsinampashiriyitanai. 47 Ithaamintapiintanakari Pawa. Iro inimoyitakiriri atziriiti jiñaayitakiro tsika ikantayitanaa. Ari okantaitanaatya kitiijyiriki jojyiñaanairi Awinkathariti kimisantzinkariiti inkaati awisakoshiriyitaatsini.

3

Joshinchagaitziri kisopookiri

1 Okanta pashini kitiijyiri, aritaki tsiniriityaanaki jamanapiintaitantari. Ari itonkaanakiri Pedro itsipatanakari Juan, jiyaatiro tasorintsipankoki.* 2 Ari itonkiyotakotantaka jamaitziri shirampari kisopookitatsiri. Ari ikantsitatya owakiraa itzimapaaki. maawoni kitiijyiri jamaitapiintziri omooki tasorintsipanko jiitaitziro “Owaniinkaanto”. Ari isaikapiintziri impashitantaityaariri kiriiki ikamiyitziri tyaayitatsiri. 3 Ikanta jirika jiñaawakiri Pedro itsipatakari Juan, iro intyaantapaatyaawomi tasorintsipankoki, ikamitawakiri impashitanatyaari kiriiki. 4 Ari ikimpoyaanakiri. Ikantziri: “¡Paminina!” 5 Ikimisantatzi shirampari, jiñaajaantaki impatyiiri tsika oitya. 6 Iro kantacha Pedro, ikantanakiri: “Tii itzimi noiriikiti, tii itzimi iijatzi oro, iro kantacha tzimatsi nantzimotimiri. ¡Pinkatziyi! ¡Paniitai! Nompairyiimiri Jesucristo Nazaret-jatzi, iriitaki matimironi”. 7 Jakotashitanakiri, ikathatakiri, jowatziyakiri. Omapokashitanaka ishintsitanai iitziki iijatzi ijyoonkitziki. 8 Ari jomiyanaka ikatziyanaka, aniitanaki. Ari itsipatanakari jirikaiti ityaapaaki tasorintsipankoki, anii-aniiwaitanai, mitaamitaawaitanai, ithaamintanaari Pawa. 9 Ithonka jiñaitakiri janiitanai, ikimakiri iijatzi ithaamintanaa. 10 Iyokitzi ikantaitanakiri jiñaitakiri, tii ikompiitawakari jirika shirampari, iriitaki kamitantapiintatsiri impashitaityaari omooki tasorintsipanko, jiitaitziri “Owaniinkaanto”.

Ikinkithatakaantzi Pedro ityaapiintaitzi tasorintsipankoki

§ **2:42** Kantakotachari jaka “ipitoryiirori tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkinkishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jatyootawakaiyani, ipitoryiiro tanta, jowaiyani, jiraiyini iijatzi imiri. Tima jimatakotaatziiri Jesús tsika ikantanairo jiwiyaantanaawo jowakaanaari jiyotaanipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintaitakiri, ikantaitzi “Pimpitoryiiro tanta”. * **3:1** Kantakotachari jaka “tsiniriityaanaki”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

11 Ikanta kisopookiwitachari, tii jookani jowanakiri Pedro itsipatakari Juan. Iyokitzi jowanakiri atziriiti, thaankipiroini ipiyowintapaakari awisatapishitzi tasorintsipankoki jiitaitziro "Jashi Salomón". 12 Ikanta jiñaawakiri Pedro, ikantawakiri: "¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¿Iitama piyokitziiwintantanari naaka? Iiro pikinkishiriwaitashita naaka ashitawo noshintsinka, naaka tasorintsi nimatantariri naniitakagairi jirika. 13 Aña Iwawani Abraham-ni, Isaac-ni, Jacob-ni, iwawanitanakari iijatzi achariniiti, iriitaki matakirori jiroka, impinkathaitantyaariri Itomi Jesús, paakaantakiri iirokaiti janta jiwariitiki. Ikowawitaka Pilato jomishitowakaantairimi, tii pikowimaita iirokaiti. 14 Iriitakimi pomishitowakaantaimi Tasorintsitatsiri, matzirori itampatzikashiritzi, aña pomishitowantashitaari tsitokantzinkari. 15 Ari okanta pipiyakaantakariri añaakaashiritantatsiri. Iro kantacha Pawa jañaakagairi. Noñagaiyakirini naakaiti jañagai. 16 Okaatzi oshinchagairiri jirika shirampari piñaapiintziri iirokaiti, iro matakaakiriri jawintaashiritanaawo nopairyaakirira Jesús. Irootaki piñaantariri iroñaaka ishintsitai tyaaryoopiroini. 17 Iyikiiti, niyotzi naaka, tii piyopirotziro okaatzi pantayitakiri, ari ikimitakari iijatzi pijiwaripaini. 18 Iro kantacha Pawa, ari ikinakairo jimonkaatziro okaatzi ikinkithatakaayitakiriri maawoni Kamantantaniriiti, ikantaki: 'Aritaki inkimaatsitakaitatyaari Cristo paata'. 19 Irootaki, pimpiyashitantaiyaariri iirokaiti Pawa, powajyaantayitairo piyaaripironka, onkimiwaityaawomi jojyitakotaatyiiromi pikaaripirowitaka. Ari piñagairo intsipashiritaimi Awinkathariti, ijamparyaakoyitaimi. 20 Aritaki jotyaantairi Pawa iijatzi Jesucristo, tima ikajyaakaitsitakimiro pairani aritaki impiyi. 21 Onkantawitatya iroñaaka, ontzimatyii isaiki Jesucristo inkitiki irojatzi inintapaititantyaari Pawa jowakiraatakagairo maawoni okimiyiwita pairani. Tima iro ikinkithatakaayitakiriri Tasorintsishiriri Kamantantaniriiti. 22 Irootaki ikinkithatakotakiri pairani Moisés-ni, ikantaki:

Ari jotyaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari jojyakotapaatyaanawo naaka jotyaantakina. Ajyininka jinatyi. maawoni inkamantapaakairi, ontzimatyii ankimisantiro.

23 Tima maawoni kaari kimisantirini Kamantantaniri, ari japiroyiitairi, iiro jiñairi ijyininkapaini.

24 Ari ikimitsitakari iijatzi Samuel-ni, ikinkithatakotakiro okaatzi añaayitakiri iroñaaka, irojatzi ikinkithatakoyitakiri iijatzi maawoni pashinipaini Kamantantaniriiti. 25 Iirokayitaki ñiironi okaatzi ikajyaakaantakiri Pawa ikinkithatakoyitakiri Kamantantaniriiti. Iirokayitaki ñiironi iijatzi okaatzi ikajyaakaawakaakari pairani Pawa itsipatakari achariniiti. Tima Pawa ikantakiri Abraham-ni:

Iri picharini tasonkawintairini maawoni jyininkatawakaachari tsikarikapaini janta kipatsikinta.

26 Ikanta jañaakagairi Pawa itomi, ari jitakari jotyaantakimiri iirokaitiki, intasonkawintantimini, maawoni iirokaiti powajyaantayitairo piyaaripironka".

4

Pedro itsipatakari Juan jaayiitakiri jiwariitiki

1 Iinirotatsi Pedro itsipatakari Juan ikinkithatakaayitziri atziriiti, ariitaiyapaakani Ompiratasorintsitaari, itsipatapaakari ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, Saduceo-paini. 2 Ikisaiyatyaani, tima Pedro itsipatakari Juan jiyotaatziiri atziripaini, ikantayitziri: "Imapiro jañaayitai kamawitachari, iriitaki Jesús oñaagantapaintzirori". 3 Joirikaitapaakiri, jomontyaakaantakiri irojatzi oñaatamanai, tima aritaki tsiniriityaaki. 4 Iro kantacha ojyiki ikaatzi kimayitawakirori kinkitharintsi, ikimisantayitanaki. Jiroka ikaatzi tzimanaintsiri kimisantzinkariiti, ikaataiyini 5000 shirampariiti.

5 Okanta oñaatamanai, japatotaiyakani Jerusalén-ki maawoni ijiwariti Judá-mirinkaiti, Antaripiroriiti, Yotzinkariiti. 6 Ari isaikakiri iijatzi Anás Ompiratasorintsipirori,

Caifás, Juan, Alejandro, iijatzi ijyininkamirinkaiti Ompiratasorintsipiroriiti.
7 Ikaimakaantakiri jamaitiri Pedro itsipatakari Juan. Josatikaitawakiri niyanki
japatotaiyakani, josampitakiri: "¿Iitakama shintsitakaimiri pimatantawori jiroka?
¿Iitaka pipairyaakiri?" 8 Jakanaki Pedro, ñaapiro ikantakaanakari Tasorintsinkantsi,
ikantanaki: "Pinkathariiti, Antaripiroriiti. 9 ¿Iriima piñaantsikowintanari mantsiyari
noshinchagairi? ¿Pikowatziima piyotaiyini tsika ikanta ishintsitantaari? 10 Ari
nonkamantaiyakimironi, jiyotantyaari maawoni Israel-mirinkaiti. Jirika shirampari
atsipataiyakarini jaka, iri Jesucristo oshinchaakiriri, jiitaitziri Nazaret-jatzi. Iriitaki
nopairyaakiri, irijatzi pipaikakotakaantakiri iirokaiti. Iro kantzimaitacha jañaakagairi
Pawa. 11 Jirika Jesús iri ojyakawori mapi pimanintakiri iirokaiti, pikimitakowaitakari
witsikirori pankotsi. Iro kantacha jowatzikaitairi pankotsinampiki ikimitaawo
iroorikami tzinkamitsi.* 12 Tii itzimi pashini kimityaarini Jesús jowawisaakotantzi.
Tikaatsi ampairyagai jaka isaawiki kipatsi, apaniroini ikantakaawo Jesús".

13 Iyokitzi jowaitanakiri Pedro, iijatzi Juan, ikantaiyanakini piyowintakariri: "Piñiiri
jirika, tii jiyotaapirowiitari, iro kantzimaitacha pinkathañaani jowayiitziri. ¿Iriima
yotaakiriri Jesús itsipatakari pairani?" 14 Irojatzi itsipatakari Pedro, Juan jirika
atziri joshinchagairi. Tii otzimi oitya inkantakotanakiriri. 15 Ipoña jomishitowakaan-
tairi japatotaiyani, ari isaikaiyanakini irirori jiñaanatawakaiyani. 16 Ikantzi: "¿Tsikama
ankantirika jirikaiti shirampari? maawoni Jerusalén-jatzi jiyotaiyakini itasonkawin-
tantaki. Iiro amatairo amanakotiri. 17 Thami asaryiimatashityaari, ari onkantya
iiro jiyaatakaantawo inkinkithatakotiri Jesucristo, impairyaapiintairi". 18 Ipoña
ikaimairi iijatzi. Ikantaiyakirini: "Aritapaaki pikinkithatakotakiri Jesús, iiro papiitairo
pinkinkithatakotairi, pimpairyaayitairi". 19 Iro kantacha jakanakiri Pedro ipoña Juan,
ikantanakiri: "¿Kamiithatatsima nompiyathatyaari Pawa, nonkimisantantimiri iirokaiti?
Incha pinkantina. 20 Iiro okantzi nowajyaantairo nonkinkithatakoyitiro noñaajaantakiri,
nokimajaantakiri iijatzi". 21 Ikanta jasaryiimawaitakari jiwariiti, ipakagairi. Tima
maawoni atziriiti ithaamintanakari Pawa jiñaayitakiro awisayitaintsiri, tii ontzimatyii
oitya jowasankitaawintiriri. 22 Jirika shirampari joshinchaakiri, anaaniintanakiro 40
tzimatsiri josarintsiti.

Jamanaiyani kimisantzinkariiti jawintaashiripirotantyaari iiro ithaawantaiyani

23 Ikanta Pedro ipoña Juan, aritaki ipakagaitairi, jataki japatotaiyani ikaataiyini,
ikamantakiri okaatzi ikantakiriri ijiwari Ompiratasorintsitaari ipoña Antaripirori-
iti. 24 Aritaki ikimaiyakironi, maawoni jamanamanaataiyanakarini Pawa, ikantziri:
"Pinkatharipirorí, iirokataki witsikakiro inkiti, kipatsi, inkaari, opoña okaatzi tziman-
tayitawori. 25 Iirokataki kinkithatakaakiri pairani pinampiri David-ni, ikantaki:

¿Iitama ikiñaaniwintaiyirini atziriiti?

¿Iitama ikinkishiriwaitashitantakari?

26 Apatotaiyakani pinkathariwintantatsiri jaka kipatsiki,

Ipiyoyitaka jiwariiti,

Imaamanitantyaariri Pinkathari, iijatzi Cristo jiyoshiitakiri.

27 Aritzimaitaka jimatakiro Herodes ipoña Poncio Pilato japatotaiyakani nampitsiki,
iijatzi Israel-mirinkaiti ipiyotaiyakani itsipatakari pashinijatzi atziriiti, imaamanitakiri
Jesús, pitasorintsiti Pitomi, piyoshiitani. 28 Ari okantaka, jimatakiro jirikaiti okaatzi
pikinkishiritakari tsika onkantya. 29 Iroñaaka, Pinkathari, paminiro iiroka jasaryi-
imatakina, pishinitainawo pompirayitaana iiro nothaawantawaita nonkamantantairo

* **4:11** Paminiro Mt. 21.42; Ef. 2.20; 1 P. 2.6-8.

piñaani. 30 Iro pishintsinka poshinchaantyaariri mantsiyayitatsiri. Iro pintasonkawintantyaanari nompairyiiri Tasorintsi Pitomi Jesús". 31 Ikanta ithonkakiro jamanamanaataiyakani, ontziñaanaka janta tsika japatotaiyakani. Shintsi ikantakaanakari Tasorintsinkantsi ikinkithatakotanakiro iñaani Pawa, tikaatsi inthaawantanatya.

maawoni tzimimoyitziriri ari ikaatzi jashitaiyawoni

32 Jyikitanaki kimisantanaatsiri. Apaani okantanaa ikinkishiritanaari. Tii ithañaapithatawakaawo oitarika, ipayitawakaawo kowityiimoyitariri. 33 Jirikaiti Otyaantapiroriiti iikiro jiyaatatzi ikinkithatakotziro tsika okanta jañaantaari Pinkathari Jesús. Antawoiti inishironkayitairi Pawa maawoni. 34 Tii itzimawaitzi apaani kowityaaniintawaitatsiri, itzimirika tzimatsini iipatsiti, ipanko, ipimantayitziro. Jayiri kiriiki, 35 ipakiri Otyaantapirori, iriitaki antitaariri maawoni jaantayitari apaanipaini oita ikowiri. 36 Iro jimatakiri Leví-mirinka jiitaitziri José, Chipre-jatzi jinatzi, iri jiitakiri Otyaantapiroriiti irirori, Bernabé. Ojyakaawintachari jiroka wairontsi Bernabé: "Itomi oimoshirinkantaniri". 37 Jirika shirampari tzimatsi iipatsiti, ipoña ipimantakiro. Jaanakiri owinawo iipatsiti, ipapaakiri Otyaantapiroriiti.

5

Ananías itsipatawo Safira

1 Iro kantacha tzimatsi pashini atziri jiita Ananías, itsipatakawo iina oita Safira, ipimantakiro irirori iipatsiti. 2 Jirika shirampari jaapatziyakawo iina, jimanagaantaki owinawo iipatsiti. Jamakiri tzimagaantapaintsiri, ipapaakiri Otyaantapiroriiti. 3 Ikantawakiri Pedro: "Ananías, ¿iitama pishinitantakariri Satanás inthiiyakaimi, iro pikowantari pamatawitiri Tasorintsinkantsi, pimanagaantaki owinawo piipatsiti?" 4 "¿Kaarima iiroka ashiwityaawoni kipatsi? ¿Kaarima iiroka ashityaarini owinawo? ¿Iitama pikinkishiritantakawori pantiro jiroka? Tii iri atziriiti pamatawiti, aña iri Pawa pikowawitakari pamatawitirimi". 5 Ikanta ikimawaki Ananías, tyaanaki, kamanaki. Antawoiti ithaawaiyanakini ikaatzi kimayitaintsiri. 6 Ipoñaanaka mainariiti, iponatapaakiri, jaanakiri, ikitatakiri.

7 Tikira osamanitzi, ari otyaapaaki iina Ananías, tii iyotzi iroori oita awisaintsiri.* 8 Josampitawakiro Pedro, ikantziro: "Pinkantina, ¿Arima ikaatzi owinawo?" Akanaki iroori: "Jii, ari ikaatzi". 9 Ikantziro Pedro: "¿Iitama paapatziyawakaantakari pikowi piñaantyaari Itasorinka Pinkathari? Jirika ipiyaiyaani aanakiriri piimi ikitatziri, iroñaaka jaitsitanakimi iijatzi iiroka". 10 Apathakiro okantanaka Safira tyaanaki ikatziyaka Pedro, kamanaki. Ikanta ityagaiyapaakini mainariiti, jiñaapaatziiro kamaki. Jaanakiro, itsipatagairo oimi ikitataka irirori. 11 Ikanta jiñaitakiro awisaintsiri, antawoiti ithaawaiyanakini kimisantzinkariiti, iijatzi ikimitsitakari ikaatzi kimakoyitakirori awisaintsiri.

Ojyiki itasonkawintantayiitaki

12 Iikiro jiyaatakaanakitziiro Otyaantapiroriiti japatotapiintaiyanakani janta awisatapishitaki tasorintsipanko jiitaitziro "Jashi Salomón". Iikiro itasonkawintantanakitzi atziriitiki. 13 Ipinkani jowayitanakiri pashiniiti, tii ikowayitanai intsipatanaiyaari. Iro kantzimaitachari tzimataitatsi ojyiki thaamintapirowintanakariri. 14 Iikiro ipokanakitzi shirampariiti iijatzi tsinaniiti, ojyikitanaki ikaatzi kimisantanairiri Pinkathari. 15 Jamakotapaakiri atziri imantsiyariti jomaryaakoyitapaakiri ishitashiki tsika inkinapaaki Pedro. Ikantayitzi: "Inkinapaakirika Pedro jaka, aririka

* **5:7** Kantakotachari jaka "tikira osamanitzi", iro ikantayiitsitari iijatzi "3 horas".

intsimankantanatyaari kapichiini jaampari, aritaki ishintsitai”. 16 Ari ikimiyitapaakari atziriiti poñaayitainchari nampitsiki saikanampitzirori Jerusalén, jamayitaki ojyiki mantsiyariiti iijatzi ojyiki piyarishiritatsiri, joshinchaayitawakiri maawoni.

Ikisaniintaitanakiri Pedro itsipatakari Juan

17 Ikanta Ompiratasorintsipirori, itsipatakari ikaatzi aapatziyakariri, jirikaiti Saduceo-paini, ikisaniintaiyakani. 18 Jaakaantakiri Otyaantapiroriiti, jomontyaakaantakiri. 19 Iro kantacha otsiniriwitanaka, pokaki imaninkariti Pinkathari, ishiryaakotairi, jomishitowayitairi, ikantawairi: 20 “Piyaati tasorintsipankoki, pinkinkithatakotainiri atziriiti tsika okantakota owakiraari añaamintotsi”. 21 Okanta kapichikitiijyiri, ariitaiyapaakani tasorintsipankoki, jitapaawo ikinkithatakaantapaaki. Tiitya jiyotaiyini Ompiratasorintsipirori, apatotaiyachani itsipayitakari jaapatziyani, iijatzi maawoni jantaripiroriiti Israel-mirinkaiti. Ipoña jotyaantaki jamayiitakiri Otyaantapiroriiti jomontyaawiitakari.

22 Ikanta jiyaatashiwitanakari jomontyaani, tii jiñaapairi. Piyapaaka, 23 ikantapaakiri: “Tii añagairi. Irojatzi okanta noñaawitapaakawo ashita kamiithaini, irojatzi ikatziyawita aamaakowintariri. Iro kantacha nashitaryaakowitapaakari, tii noñaapairi”. 24 Ikanta ikimawaki Ompiratasorintsipirori, ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawakagaiyanakani oityaarika awisatsini. 25 Ari jariitapaakari kamantapaakiriri: “Jirikaiti pomontyaakaantawitakari iirokaiti, isaikaiyini tasorintsipankoki ikinkithatakaayitziri atziriiti”. 26 Irojatzi jiyaatantanakari ijiwari aamaakowintaniriiti, jaanaki ojyiki jatziriti, jamairi iijatzi. Iro kantacha tii jakotashiwaitziri. Tima ithaawantatyaari atziriiti intsitokantyaari mapi.

27 Ikanta jariitakaapaakari, jowawisaapaakiri tsika japatotaiyakani jiwariiti. Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitawakiri, 28 ikantziri: “¿Tiima pikimi nokantzi chapinki: ‘Aritapaaki pikinkithatakotakiri Jesús?’ Iikiro piyotaatziiri maawoni Jerusalén-jatzi. Pikantakotakina iijatzi naaka, pikantzi: ‘Iri owamaakaantakiriri Jesús’ ”. 29 Ari jakanaki Pedro itsipatakari pashini Otyaantapirori, ikantanaki: “Iri Pawa nonkimisantapiroti, iiro nokimisantashiwaitari atziri. 30 Tima imapiro powamaakaantakiri iiroka Jesús, pipaikakotakaantakiri. Iro kantacha jañaakagairi Pawa itzimajaantzi ikimisantakiri pairani acharinini. 31 Itzinagairi Pawa, joosaikairi jakopiroriki, itsipataari ipinkathariwintantzi. Iri owawisaakotaini iijatzi. Ikowaki ampiyashiriyitai maawoni aakaiti Israel-mirinkaiti, impiyakotantairori akaaripiroshiriwitaka. 32 Naaka ñaakiro okaatzi jantayitakiri Jesús, ontzimatyii nonkinkithatakotiro. Irijatzi Tasorintsinkantsi matakainawoni, tima iriitaki jotyaantakinari Pawa inampishiritantaiyaana naakaiti nokimisantairi”.

33 Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisanaka, ikowanaki intsitokirimi. 34 Iro kantacha ari ikatziyanaka apaani janta, iitachari Gamaliel. Fariseo jinatzi irirori, irijatzi yotaantzirori Ikantakaantaitani. Pinkatha jowiri maawoni atziri. Ikantanaki: “Ajyininká, incha omishitowawakiri kapichiini jirikaiti”. 35 Ipoña ikantzi: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ontzimatyii pinkinkishiritawatya kamiitha tsikarika pinkantiri jirika shirampariiti. 36 Pinkinkishiritakotiri iitachari Teudas, ikantakaapirowaitaka irirori. Japatotaki pairani 400 atziri. Iro kantzimaitachari itsitokamachiitaitakiri Teudas, ithonka itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari. 37 Iijatzi okimitaka pairani josankinatakotantari maawoni atziri, itzimawita pashini iitachari Judas, Galilea-jatzi jinatzi. Japatotaki atziri. Iro kantacha itsitokamachiitaitakiri iijatzi irirori. Ipoña itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari. 38 Pinkimi nonkantimi naaka: Iiro pimaamanitziri jirika, piñaashiminthatawatyaari. Iriirika antashiwaitawori inintakaanikiini, ari impiyashitaiya apaniroini, inkimityaari apitiroiti

nokinkithatakotakiri. 39 Iro kantzimaitacha, iriirika Pawa matakaayitziriri okaatzi jantayitziri, iiro pimatziri iirokaiti poitsinampairi. Paamaakowintya pimaamanitzirikari Pawa".
40 Inimotanakiri maawoni kimaintsiri. Ikaimairi iijatzi Otyaantapirori, ipajatakaantakiri, ikantakiri: "Aritapaaki pikinkithatakotziri Jesús". Irojatzi ipakaantaariri. 41 Ipoña ishitowaiyanaini Otyaantapirori japatowintaitakari. Thaaminta ikantaiyanakani, ikantaiyini: "Piñaataitiro ikimitakaantakai aakami iriipirori jowasankitaawintakairi Jesús, apairyiiri". 42 Ari ikantapiintanaatya jiyotaantzi maawoni kitiijyiri, ikinkithatakaantzi tasorintsipankoki, ikantzi: "Cristo jinatzi jirikaranki Jesús". Ari ikimitaakirori iijatzi pankotsipainiki.

6

Jiyoyiitaki 7 mitakotantaniri

1 Ikanta ijyikipirotanaki jiyotaani, ñaawaiyitanaki Grecia-paantiri, ikantzi: "Paminiri jantapiintayitakiri Heber-paantiri, ipapiintayitziro owanawontsi kamatsiri oimi, imanintanakiro kaari ijyininkatayita iriroriiti". 2 Ipoñaashitaka 12 Otyaantapiroriiti, japatotakiri maawoni jiyotaani, ikantakiri: "Tii okantzi nookiro nokinkithatakotanairi Pawa naaka, nompapiintantimiri poyaari. 3 Iyikiiti ontzimatyii pamini jaka akaataiyini, inkaati 7 atziri, iriitaki aminakaantapiintironi jiroka. Pamini kamiithashiritzimotakimiri, yotanitatsiri, inampishiripirotantari Tasorintsinkantsi. 4 Ari onkantya naakowintantyaawori naakaiti namanamanaayitya, nonkinkithatakaanti, niyotaantayiti iijatzi". 5 Ikanta maawoni apatotainchari, inimotanakiri okaatzi ikantakiriri. Ari jiyoshiitakiri Esteban, awintaariri kamiitha Pawa, inampishiripirotantakari Tasorintsinkantsi. Jiyoshiitakiri iijatzi Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquía-jatzi kimitakotaariri Judá-mirinkaiti, tima jirika kaari ijyininka Judá-mirinka pairani. 6 Ipoña jaayiitanakiri jirika 7 isaikaki Otyaantapirori, ari jamanamanaatakotawakari, itasonkawintakiri jotzimikapatziitotantakari jako.
7 Iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Pawa. Iikiro ijyikipirotanakitzi iijatzi jiyotaani janta Jerusalén-ki. Ari jimatsitanakawo ikimisantayitanaki ojyiki Ompiratasorintsitaariiti.

Jaakaantaitakiri Esteban

8 Ikanta Esteban ojyiki itasonkawintantayitaki atziriitiki, tima Pawa nishironkatakiriri, ipakiri ishintsinka. 9 Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi Judá-mirinka ikaatzi apatotapiintachari jiitaitziri "Jompirawiitari". Iriiyitaki poñaayitainchari Cirene-ki, Alejandría-ki, Cilicia-ki, Asia-ki. Jiñaanaminthatakiri Esteban. 10 Tii ikitsirinkaitziri Esteban, tima imapiro jiyotanitakaakiri Tasorintsinkantsi. 11 Irootaki ikantantakariri ijyininka iwitsikakotiri kaaripirori ñaantsi, inkanti: "Nokimakiri Esteban ithainkimawaitziri Moisés-ni, ari ikimitakiriri Pawa iijatzi". 12 Iro owatsimaapirotanakiriri atziriiti ikisaniintanakiri Esteban, ari ikimitsitanakari Antaripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti. Jaakaantaitakiri, jaayiitanakiri japatotaiyani jiwariiti. 13 Ari jamaitapaakiri thiiyakotakariri Esteban, ikantapaaki: "Jirika shirampari ojyiki ithainkakiro tasorintsipanko, ithainkakiro Ikantakaantaitani iijatzi. 14 Nokimakiri ikantaki: 'Jirika Jesús jiitaitziri Nazaret-jatzi impookakiro tasorintsipanko, impoña jowashiñaayitairo amiyitari aakaiti jiyotaayitairi Moisés-ni' ". 15 Ikanta jiwariiti apatotainchari, ikimpoyaanakiri Esteban, jiñaatziiri ipooki ikimitanakari maninkari.

7

Joipiyanakiniri ñaantsi Esteban irojatzi itsitokantaitakariri

1 Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitakiri Esteban, ikantziri: “¿Imapiroma ikantakoitzimiri?” 2 Ari jakanaki irirori, ikantzi: “¡Iyikiiti! ¡Iwaapatiitarí! Pinkimi nonkantimi. Pairani isaikawitantakari acharini Abraham-ni janta Mesopotamia-ki, joñaagakari owaniinkatachari Pawa, tikiraamintha jiyaatanakiita inampityaawo Harán-ki. 3 Ikantakiri: ‘Pookanairo pinampitsiti, pookanairi pijyininkamirinkaiti, piyaati pashiniki kipatsi noñaayimiri naaka’. 4 Ikanta Abraham-ni, jookanairo inampitsiti iitachari Caldea. Irojatzi ipokantaari inampitaawo Harán-ki. Ikanta ikamai iwaapati, irojatzi jotyaantantakariri Pawa jaka, tsika anampitawo iroñaaka aakapaini. 5 Iro kantzimaitacha, tii jashitakaapirotari, tikaachaajaini jashitakaiyaari kapichiini. Ikajyaakaimaitakari impiri paata, aririka inkamaki. Iri ashitaiyaawoni inkaati charinitaiyaarini. Irootaki ikantakiriri okantawitaka Abraham-ni tikiraamintha itzimi jowaiyani. 6 Iro kantacha ikantakiri iijatzi: ‘Jiñiiro pinchariniyityaari inampityaawo iipatsitiki pashini atziri. Onkaati 400 osarintsi inkimaatsiwaitya jompirawaitaityaari janta. 7 Impoña nowasankitaakiri naaka inkaati ompirawaitatyaarini. Iriima pinchariniyityaari namairi maawoni jaka nampitsiki, ari jantawaitainari naaka’. 8 Ipoña ikantakiri Pawa iijatzi pairani Abraham-ni: ‘Ontzimatyii pintomishitaanitya, tima tzimatsi ankajyaakaawakaiyaari’. Jimatakiro pairani Abraham-ni. Iijatzi ikimitaakiriri itomi irirori, iro jimaakotapaakitziini 8 kitiijyiri, itomishitaanitakiri. Ari ikimitaakiro Isaac itzimaki pairani Jacob-ni. Ari ikimitaakiri iijatzi Jacob-ni 12 itomipaini, achariniyitanakari aakaiti. 9 Ikanta jirikaiti, achariniyitaari aakaiti, ikisaniintakiri iririntzi José, ipimantakiri. Ari okanta jariitantakari inampiki Egipto-jatzi. Iro kantacha, ari itsipatapiintakari Pawa, 10 jowawisaakotairi okaatzi ikimaatsiwaiwitaka. Ipakiri yotanitaantsi, irootaki jaapatziyantakariri iwinkathariti Egipto-jatzi iitachari Faraón. Irojatzi ipinkatharitantakari irirori Egipto-ki, ipinkathawintakiri ijyininkamirinkaiti Faraón. 11 Ipoña ariitaka antawo tajyitsi janta. Owanaa ikowityaaniintaiyakini Egipto-jatzi. Ari okimitakari iijatzi inampiki Canaán-jatzi. Tii jiñiiro pairani acharinini oitya jowayitaiyaari. 12 Ari ikimakiri Jacob iinitatsi owanawontsi Egipto-ki. Jotyaantakiri itomiiti ramanantakiti.* 13 Ikanta japiitakiro jiyaataiyini, ari jiyotairi José iririntzipaini. Ari okanta jiyotantakari Faraón ijyininkamirinkaititari José. 14 Ipoña José, ikaimakaantairi iwaapati Jacob, iijatzi maawoni ijyininka, ikaatzi 75 atziri jataintsiri Egipto-ki. 15 Ari okanta jariitantakari Jacob Egipto-ki. Ari ikamairi irirori janta. Ari ikimitakari iijatzi ikaatzi achariniyitanakari. 16 Ipoñaashitaka jaatonkiyiitanairi Siquem-ki, ikitatairi janta, jamanantakiniriri pairani Abraham-ni itomipaini Hamor.

17 Okanta imonkaatzimataka okaatzi ikantakiriri pairani Pawa acharini Abraham-ni. Tzimanaki ojyiki iriintsiti ajyininkapaini janta Egipto-ki, 18 irojatzi itzimantakari pashini pinkathari janta Egipto-ki, kaari yotakotirini José. 19 Ikanta jirika pinkathari, ojyiki jamatawitakiri ajyininka, jowashironkaawaitakiri. Ishintsiwintakiri jookayitiri iinchaaniki, inkamantyaari, iiro ijyikitanta. 20 Aripaiti itzimakiri Moisés irirori. Iriitaki jirika iintsi kamiithatzimotakiriri Pawa. Ikaatzi mawa kashiri jimanawitakari ipankoki ashitariri. 21 Okanta imonkaapaititapaaka jookawintantyaariri inkamimi, oñaakiri irishinto Faraón, aakiri, otzikatakari okimitakaantakiri iriitakimi owaiyani iroori. 22 Ari ikantakari Moisés-ni jiyotantakawori okaatzi jiyotanitari Egipto-jatzi. Ñaapirori shirampari jinaki, iroopiro okantaka jantayitakiri.

23 Ikanta otzimaki 40 josarintsiti Moisés-ni, ikowaki jariityaari ijyininkapaini, Israelmirinkaiti. 24 Iro kantacha jiñaapaaki Egipto-jatzi jowasankitairi ijyininka. Ipiyakowintapaakari Moisés ijyininka, itsitokakiri Egipto-jatzi. 25 Jiñaajaantaki Moisés-ni ari inkinkishiritaiyatyaani ijyininkapaini, iriitaki jotyaantakiri Pawa jookakaawintairi. Iro kantzimaitacha jirikaiti tii jiyotakotaiyirini. 26 Okanta okitiijyitamanai, jiñaaki

* **7:12** Kantakotachari jaka “owanawontsi”, irootaki ikantayiitziri iijatzi “trigo”.

jantawakaiyani ijyininka. Ari ikowawitaka Moisés jookakairimi, ikantawitapaakari: ‘Iiro powashironkaawakaiyani pantawakaa, pijyininka powawakaiyani’. 27 Ikanta ijyininka Moisés, jotatsinkawakiri. Ikantziri: ‘¿Iitaka kantakimiri iiroka nowinkatharíti? ¿Pikowatziima iiroka piyakawintina? 28 ¿Pikowatziima pitsitokina pikimitaakiri chapinki Egipto-jatzi?’ 29 Ikimawaki Moisés ikantakiriri ijyininka, shiyanaka. Jataki iipatsitiki Madián-jatzi. Ari isaikakiri nampitsinintsiki, irojatzi itzimantakari apiti itomi.

30 Okanta awisaki okaatzi 40 osarintsi. Janta otzishimashiki, okaakitapai otzishi iitachari Sinaí, ari joñaagakari imaninkariti Pawa, ipaampatakairo kitochiimaishi. 31 Iyokitzi jowanakiro Moisés jiñaakiri. Ikowajaantzi jaminiro okaakiini, ari ikimakiri Pinkathari jiñaanatziri, ikantziri: 32 ‘Pawa ninatzi naaka, naakataki ipinkathataki picharini, Abraham, Isaac, iijatzi Jacob’. Ari ithaawanakiri Moisés, okawaitanaka, tii ikowi jaminanairo. 33 Ipoña ikantanakiri iijatzi: ‘Pinothopairi pi-zapato-ti, tima pikatziyantatyaawo kipatsi notasorintsipathatakaakiri. 34 Noñaakiri janta Egipto-ki niyoshiitakiri pijyininkapaini, ojyiki jashironkaawaitaka. Nokimakiri jatikashiriwaitaiyakani. Irootaki nopokantakari nookakaawintairi. Iirokataki notyaanti janta Egipto-ki pantiro’.

35 Tima pairani jimanintawiitakari Moisés-ni, ikantaitakiri: ‘¿Iitaka kantakimiri iiroka nowinkathariti?’ Añaiiritajaantaki jotyaantakiri Pawa impinkathariwintairi ijyininkapaini, iri ookakaawintairini iijatzi. Iriira matakairini imaninkariti Pawa jiñaakiri ipaampatakairo kitochiimaishi. 36 Irijatzi Moisés-ni omishitowairiri pairani ajyininkapaini Egipto-ki, ojyiki itasonkawintantzi janta. Ari ikimitaakiro iijatzi inkaariki jiitaitziri ‘Kityonkaari’, iijatzi okimitaka isaikawaiwitantakari okaatzi 40 osarintsi otzishimashiki. 37 Irijatzi Moisés-ni kantakiriri pairani ajyininkapaini: ‘Ari jotyaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari jojyakotapaatyaanawo naaka jotyaantakina. Ajyininka jinatyi’. 38 Irijatzi Moisés-ni apatotakiriri pairani ajyininkapaini janta otzishimashiki, ikinkithawaitakaakiri maninkari otzishiki Sinaí, itsipayitakari ajyininkapaini. Iriitaki aajaantakiro añaakaantaniri ñaantsi, irojatzi jowawisaantakairori aakaiti. 39 Iro kantacha tii ikowi achariniiti inkimisantiri Moisés-ni, ojyiki ipiyathatakari. Iro ikowaiyakini impiyaimi inampiki Egipto-jatzi. 40 Iro ikantantakariri Aarón-ni: ‘Iriiwitaka Moisés owawisaakowintanari Egipto-ki. Iro kantacha tii ayotzi iita awijyimotakiriri kaari ipokanta jiyaatzi chapinki otzishiki Sinaí. Piwitsikina nowawanitaiyaari’. 41 Ari jiwitsikaitakiniri kimiwityaarini iwankiri vaca. Ikowaiyakini inkimitakaantiri Pawa. Jowamaakiniri ipirapaini joimoshirinkantyaariri iwawani. Añaiiriwitaka witsikakiriri. 42 Irootaki, jintainaryaantanakariri Pawa jirikaiti, ishinitanakiri impinkathatairi oorintayitachari inkitiki, tima iriitaki josankinatakotsitakari Kamantantaniriiti, ikantaki:

¡Israel-mirinkaiti! ¿Naakama pipinkathatantaka pipirapaini pitaapiintziri?
Tima iro pantapiintakiri okaatzi 40 osarintsi janta otzishimashiki.

43 Añairi Moloc pipinkathatashitapiintakari, pikinakinatakaapiintakiri ipankojyitaitziri.
Ari pikimitapiintakiri jiwawanitashiitari kimitariri impokiro jiitaitziri Renfán,
Pipinkathatashiwaitakari piwitsikayitani iirokaiti.
Irootaki noshinitantimiri jaayiitimi intaina panaanakiro Babilonia.

44 Isaikawaitantakari pairani achariniiti otzishimashiki, otzimimotziri tasorintsithaanti. Ari jowakoitziro josankinari Moisés-ni. Jiroka tasorintsithaanti, irootajaantaki jiwitsikakaantakiri Moisés-ni tsika okantajaanta joñaagakiri Pawa. 45 Irootaki jiroka jaajaapiintakiri pairani achariniiti, irojatzi jariitantakari kipatsiki ontzimi jashitaiyaari. Iro jamayitairi ijiwatantakariri Josué, joitsinampaantakariri ashiwitawori iipatsiti, ikantakaari Pawa. Ari ikantaitatziiro joisokirotakawo

tasorintsithaanti, irojatzi itzimantakari pairani David-ni. 46 Ikanta pinkathari David,
ojyiki jaapatziyakari Pawa, ikantaki irirori: ‘Tima iiroka Pawa ipinkathataki pairani
Jacob-ni, pishinitina naaka niwitsikimi pankotsi pisaikantyaari’. 47 Iriitzimaitaka
Salomón witsikakiniriri tasorintsipanko. 48 Iro kantzimaitacha Pawa, Jinokijatzi tii
inampitantawo pankotsi jiwitsikani atziri. Iro ikinkithatakotakiri Kamantantaniri,
ikantaki:
49 Jiroka ikantakiri Pawa:
Irootaki inkiti nosaikantakari nopinkathariwintantzi.
Irooma kipatsi nimakoryaakiiminto inatzi.
¿Tsikama onkaatika pankotsi jiwitsikayiitinari?
Iiro nimonkaatawo nimakoryaantyaawo.
50 ¿Kaarima naaka witsikayitakiro maawoni tzimayitatsiri?
51 Iikiro ikantatzi Esteban: ‘Iro kantacha iirokaiti, ari pinkantapiintatya pik-
isoshiritzi, tii pikimisantanitzi, pikimitakari pashinijatzi atziri kaari ajyininkayita.
Pashi powapiintakiro pipiyathatakari Tasorintsinkantsi pikimitakoyitaari picharini-
iti’. 52 ¿Tzimaajaitatsima apaani Kamantantaniri kaari inkimaatsitakaawaitaitya pairani
pichariniiti? Jowamaayitakiri ikaatzi kinkithataintsiri, ikantaki: ‘Aatsikitaki matzirori
itampatzikatzi’. Aritaki pokaki iroñaaka matzirori, iriitaki pipithokashitakari iirokaiti,
pitsitokakiri. 53 Tima iirokaiti yoyiwitawori Ikantakaantaitani okaatzi jiyotaawitakairi
maninkari, iro kantacha owanaa pipiyathataka”.
54 Ikanta ikimaiyawakini apatotainchari, antawo ikisanakiri Esteban, jatsikaiki-
tashitanakari. 55 Iriima Esteban inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi, jaminanaki
inkitiki, jiñaakiro jowaniinkawo Pawa, jiñaakiri iijatzi Jesús ikatziyaka jakopiroki Pawa.
56 Ipoña ikantanaki: “¡Pamini! Noñaakiro inkiti ashitaryaanaka, noñaakiri Itomi Atziri
ikatziyaka jakopiroki Pawa”. 57 Ari jojyipikanakiro ikimpita jirikaiti. Ikaimaiyanakini
shintsiini, ishiyashitapaakari Esteban. Joirikapaakiri. 58 Jaayiitanakiri othapita-
paa nampitsi. Ari jitapaakari itsitokantari mapi, jaatonkoryaiyanakironi iithaari,
jookanakiniri mainari iitachari Saulo, ikantanakiri: “Paminawakinawo noithaari,
nontsitokawakiriita”. 59 Ikanta itsitokaitziri Esteban, jamanamanaatanakari ririori
Pawa, ikantziri: “Nowinkathariti Jesús, jatashirinkatakina noñaapaimi”. 60 Ari jotzi-
irowanakari, jiñaawaitanaki shintsiini, ikantanaki: “Nowinkatharití, iiro poipiyiniri
jiroka kaaripironkantsi”. Ithonkakiro jiñaawaitaki jiroka, makoryaanaki.

8

Ipatzimaminthatziri Saulo kimisantzinkariiti

1 Ikanta Saulo jaminakotakiri Esteban itsitokaitziri, ikantanaki ririori: “Ariwí,
kamaki Esteban”. Aripaiti jitaitanakawo ipatzimaminthataitziri kimisantzinkariiti
Jerusalén-ki. Irootaki ishiyantanakari maawoni Judea-ki, ikinanaki iijatzi nampitsiki
Samaria. Iiniromaita isaikanaki Otyaantapiroriiti. 2 Ikanta pinkathatasorintsitaniri ik-
itatakiri Esteban, antawoiti jiraakowaitakari. 3 Iriima Saulo ikowanaki ririori japirotir-
imi kimisantanaatsiri. Jiyaatashitapiintakiri ipankoki, jinoshikayitziri shirampari,
tsinani, maawoni. Jomontyaakaantayitakiri.

Ikinkithaitziro Kamiithari Ñaantsi nampitsiki Samaria

4 Ikanta maawoni shiyayitanainchari, jatayitanaki pashiniki nampitsi.
Ikinkithatakoyitakiro Kamiithari Ñaantsi janta. 5 Ikanta Felipe, iriitaki shiyanainchari
iijatzi, ariitaka nampitsiki Samaria. Ikinkithatakotapaakiri Cristo. 6 Ari japatotapaaka
maawoni atziripaini, jowakimpitatakawo ikinkithatziri Felipe, tima jiñaayitakiro
itasonkawintantapaaki iijatzi. 7 Joshinchaayitai ojyiki atziri piyarishiritatsiri. Antawo
ikaimayitzi piyari ishiyayita. Ojyiki atziri kisopookiwitachari, kaari kamiithawitachani

iitzi, joshinchaayitairi maawoni. 8 Irootaki ikimoshiritantakari maawoni nampitawori janta nampitsiki.

9 Iro kantacha tzimatsi janta iitachari Simón. Jyiripiyaari jinawitaka pairani. Jamatawitaki ojyiki atziri nampitawori Samaria-ki. Owanaa ikantakaapirowaitaka. 10 Jawintaapiintawitakari atziriiti, jiwariiti, maawoni, ikantayitzi: "Thami ankimisantiri, tima jirika Simón jimatakiro jiñaawiyatari Pawa". 11 Ikimisantaitziri Simón maawoni ikantayitziri. Ojyiki osarintsi jiyokitziiwintaitakiri jantawiyarinkakiini. 12 Iro kantacha jariitapaaka Felipe, jiyotaantapaakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, kinkithatakotziri iijatzi Pawa impinkathariwintantai. Jowiinkaayitanaka shirampariiti, iijatzi tsinanipaini. 13 Ari jimatsitanakawo iijatzi Simón irirori, ikimisantawitanaa, owiinkaawitaka iijatzi. Joyaatyaatani jowanakiri Felipe, jiñaakiri itasonkawintantayitzi. Iyokitzi jowakiri.

14 Ikanta Otyaantapiroriiti saikatsiri Jerusalén-ki, ikimakotakiri Samaria-jatzi ikimisantayitairo iñaani Pawa. Irootaki jotyaantantakariri Pedro itsipatanakari Juan. 15 Ikanta jariitaiyakani Samaria-ki, jamanamanaatakotapaakari kimisantzinkariiti, inampishiritantyaariri Tasorintsinkantsi. 16 Apa ipairyaakiri Awinkathariti Jesús jowiinkaayiitakiri. Tikiraamintha inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi. 17 Ikanta Pedro itsipatakari Juan, jotzimikapatziitotantakari jako apaanipaini. Ari inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi. 18 Jiñaakiri Simón jantakiri Otyaantapirori, jotzimikapatziitotantakari jako atziri, jinampishiritantaari Tasorintsinkantsi, ipinawitanakari irirori Otyaantapirori, 19 ikantanakiri: "Jirika kiriiki, pimpina naaka pishintsinka, nonkimitantimiri iiroka, nonampishiritakaantyaariri Tasorintsinkantsi nojyininka, notzimikapatziitotantyaari nako". 20 Ari jakanakiri Pedro, ikantziri: "¡Ari pintsipatawiitaiyaari piiriikiti pimpiyashitaiya! ¿Piñaajaantakima ari pamanantantatyaawo piiriikiti ipashitantari Pawa? 21 Iiro pimamachiitziro pinkimitakotyaanawo naaka, jiñaakimi Pawa tii pitampatzikashiritzi. 22 Powajyaantairo piyaaripironka, pinkowakotairi Pawa, añaawakiro aririka impiyakotaimiro pikinkishiriwitakari. 23 Niyotakimi naaka, ojyiki pikisashiriwaitaka. Ari pikantapiintatya pikaaripiroshiriwaitzi". 24 Ipoña jakanaki Simón, ikantanaki: "Pamanakotaina Pinkathariki, iiro awijyimotantana pikantakinari".

25 Ikanta Pedro itsipatakari Juan, ithonkakiro ikinkithatakotakiri Pawa. Ipoña ikinayitanaki pashiniki nampitsi okaatzi saikatsiri Samaria-ki, ikinkithatakiro Kamiithari Ñaantsi. Ari ipiyaiyaani Jerusalén-ki.

Felipe iijatzi Etiopía-jatzi

26 Ikanta imaninkariti Pawa, jiñaanatakiri Felipe, ikantziri: "Piyaati nampitsiki iitachari Gaza, pimpampithatanakiro aatsi poñaachari Jerusalén-ki irojatzi janta". Tima jiroka aatsi irootaki kinachari otzishimashiki. 27 Jataki Felipe. Okanta niyanki aatsi, itonkiyotakari Etiopía-jatzi. Jiwari jinatzi. Iriitaki kimpoyiiri kiriiki janta Etiopía-ki opinkathariwintantzi tsinani iitachari Candace. Ipoñagaatyaawo irirori Jerusalén-ki ipinkathatziri Pawa.* 28 Iro jiyaatairo irirori inampiki, isaikantakawo ishiyakominto, jiñaanatziro josankinari Kamantantaniri Isaías-ni. 29 Jiñaanashiritanakiri Tasorintsinkantsi jirika Felipe, ikantziri: "Piyaati, pontsitotyaari shiyakotainchari". 30 Ikanta ipokashitapaakiri Felipe, ikimatziiri Etiopía-jatzi jiñaanatziro josankinari Isaías-ni. Ari ikantziri: "¿Pikimathatziro piñaanatziri?" 31 Ari ikantzi Etiopía-jatzi: "¿Tsika onkini nonkimathatiro, tii itzimi iitya yotainawoni? Pimpoki iiroka, pintsipatina". 32 Jiroka Osankinarintsi jiñaanatziri:

* **8:27** Kantakotachari jaka "Jiwari jinatzi", totaanikiri inatzi. Tima iro jamitaiyarini pairani ikaatzi saikapankoyitziriri pinkathari, itotaanikiyiitziri, onkantya iiro jowaiyantakaantantayita ipankoki pinkathari.

Ikimitakaitakiri jaayiitziri oijya jowamaitiri.
Ikimitakari oijya tii ikaimawaitzi jamiiyiitiri,
Ari ikimitakari iijatzi irirori, mairi ikantaka.
33 Tsinampashiri ikantakaitakari, tii otampatzikatzi okaatzi ikantakoitakiriri.
Ari jowamaitakiri, tiimaita itzimi jowaiyanipaini irirori.
34 Ikanta jirika jiwari Etiopía-jatzi, josampitanakiri Felipe: “Pinkantina. ¿Iitaka ikinkithatakotziri Kamantantaniri? ¿Irijatzima kinkithatakotacha? ¿Pashinima ikinkithatakotzi?” 35 Ari jitanakawo Felipe ikinkithatakaanakiri josankinari Isaías-ni, ikinkithatakotanakiniri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesús.
36 Okanta osamaniityaaki, ikinimotapaakiro jiñaa, ikantzi Etiopía-jatzi: “Jiroka jiñaa. ¿Iiroma okantzi nowiinkaatya naaka?” 37 Jakanakiri Felipe, ikantziri: “Pinkimisantapirotanakirika, ari onkantaki”. Ikantzi Etiopía-jatzi: “Nokimisantzi, iriitaki Jesucristo Itomi Pawa”. 38 Ari jowatziyakaantapaakiro ishiyakominto Etiopía-jatzi. Ayiitanaki apitiroiti, jatanaki jiñaaki. Ari jowiinkaatakari. 39 Ikanta itonkaanai jiñaaki, jaanairi Felipe Tasorintsinkantsi. Jirika jiwari Etiopía-jatzi, tii jiñaanairi tsika ikinanaki. Iro kantacha jirika atziri kimoshiri ikanta jiyaatai irirori. 40 Iriima Felipe jiñaashitaawo isaikapai Azoto-ki. Ipoña jawisaki pashiniki nampitsi ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi, irojatzi jariitantaari Cesarea-ki.

9

Pashinishiritai Saulo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

1 Ikanta Saulo, tii jowajyaantziro jasaryiimayitari jowamairi jiyotaani Pinkathari. Irootaki jiyaatashitantakariri ijiwari Ompiratasorintsitaniri Judá-mirinka, 2 ikantapaakiri: “Posankinatiniri Ompiratasorintsitaari saikatsiri nampitsiki Damasco, pinkantiri: ‘Pishinitiri Saulo jaayitiri tsipatanaariri jiitaitziri “Aatsi”. Intyaayiti japatoyiitapiinta, joojoyitiri shirampari iijatzi tsinani, jamakiri jaka Jerusalén-ki’ ”.
3 Iro jariitzimataka nampitsiki Damasco, ari jomapokakiri morikanaintsiri inkitiki, joorintapaaka ikatziyaka Saulo. 4 Tyaanaki Saulo. Ikimatzi ñaantsi inkitiki, ikantaitzi: “¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimaminthatantanari?” 5 Jakanaki Saulo, ikantzi: “¿Iitama iiroka Pinkathari?” Ari ikantaitanakiri: “Naakataki Jesús pipatzimaminthatakiri. Iirokataki owasankitaawaitacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpaikatyiiyaawomi thoyimpithowari”. 6 Ikanta Saulo, ompitawaitanaka ithaawanaki, ikantanaki: “Pinkathari, iita pikowiri nantairi naaka”. Ari ikantanakiri Awinkathariti: “Pinkatziyi, piyaati nampitsiki. Ari inkamantaitimiro oitya pantiri”. 7 Owanaa ithaawanaki ikaatzi oyaatakiriri Saulo, tima ikimawakiro iijatzi irirori ñaantsi, tii jiñiimaitari ñaawaitatsiri.
8 Ipoña ikatziyawitanaa Saulo. Ikowawita jokiryiima, tii okantzi jaminanai. Irootaki ikathatantanaariri itsipayitakari, jaanakiri nampitsiki Damasco. 9 Ari isaikakiri janta okaatzi mawa kitiijyiri, tii okantzi jaminawaitai, tii jowaiya, tii jirai iijatzi imiri.

10 Okanta janta Damasco-ki, ari isaiki apaani yotaari jiita Ananías. Iriitaki jiñaanatakiri Awinkathariti imishiniki, ikantziri: “¡Ananías!” Ari jakanakiri irirori: “¿Iitaka, Pinkathari? Jaka nosaiki”. 11 Ikantziri: “Piyaati janta aatsiki jiitaitziri ‘Tampatzikari’. Ari osaiki ipanko iitachari Judas, posampikowintiri shirampari jiita Saulo, iri poñaachari nampitsiki Tarso. Ari isaikiri irirori jamanamanaata.
12 Nomishitakaakiri irirori. Jiñaakimi pityaashitapaakiri, potzimikapatziitotantakari pako, irojatzi jaminawaitantanaari”. 13 Ikanta ikimawaki Ananías, ikantanaki: “Pinkathari, ojyiki nokimi ikinkithatakoitziri jirika shirampari, kowiinka okanta jantayitakiri Jerusalén-ki jowasankitaayitziri pikitishiritakaani”. 14 “Iro ipokantari iroñaaka jaka, tima jotyaantatziiri ijiwari Ompiratasorintsitaniri jaayiitiri pairyiimiri

jawintaashiritaimi”. 15 Ikantzi Pinkathari: “Piyaati. Tima jirika shirampari iriitaki niyoshiitakiri naaka inkinkithatakotaina maawoni nampitsiki. Inkinkithatakairi Israel-mirinkaiti ijyininkatari irirori, iijatzi pashinijatzi atziri kaari ijyininkata, iijatzi iwinkathariti. 16 Ari noñaagakiri iijatzi tsika onkaati inkimaatsiwintina naaka”. 17 Ipoña jiyaataki Ananías pankotsiki isaikaki Saulo. Tyaapaaki, jotzimikapatziitotantapaakari jako. Ikantziri: “Iyiki, jotyaantakina Awinkathariti Jesús, oñaagakimiri aatsiki pikinapaaki pairani. Iro jotyaantantanari pokiryaantaiyaari, inampishiritantaimiri iijatzi Tasorintsinkantsi”. 18 Ari oparyaanaki jokiki kimiwitariri shimapintaki, aminanai kamiitha. Ipoña ikatziyanaka, jatanaki jowiinkaataitiri. 19 Ari jowawaitanaa, irojatzi ishintsitantaari kamiitha. Kapichi isaikimowaitapaintziri kimisantzinkariiti nampitawori Damasco-ki.

Ikinkithatzi Saulo Damasco-ki

20 Ari jitanakawo Saulo ikinkithatakaantanaki japatotapiintayita Judá-mirinkaiti, ikantzi: “Iriitaki Itomi Pawa iitachari Jesús”. 21 Iyokitzi jowanakiri ikaatzi kimiriri, ikantawakaa: “¿Tiima iriitaki jirika kisaniintziriri Jerusalén-ki ikaatzi pairyiiriri Jesús? ¿Tiima irijatzi pokaintsiri jayiri kimisantzinkari ijiwariki Ompiratasorintsitaari?” 22 Iro kantacha Saulo iikiro ishintsitatzi ikinkithatakaantzi tikaatsi inthaawantanatya. Tii jiyotzi iita inkantayitiri Judá-mirinkaiti nampitawori Damasco-ki, ikimiri Saulo ikantzi: “Jirikaranki Jesús Cristo jinatzi”.

Saulo ishiyapithatari Judá-mirinkaiti

23 Okanta awisanaki ojyiki kitiijyiri, ikantawakaanaka Judá-mirinkaiti: “Thami antsitokiri Saulo”. 24 Tima kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti joyaawintakari ishitowapiintaitzi inampiki, inkini intsitokiri. Iro kantacha Saulo jiyotaki ikowaitatzi jowamaitiri. 25 Ikanta kimisantzinkariiti, jotitakiri antawoki kantziri, jowayiitakotairi tsiniripaiti jikokiroki jotantotaitziro nampitsi. Ari okanta ishiyantakari Saulo.

Ariitaa Saulo Jerusalén-ki

26 Ikanta jariitaa Saulo Jerusalén-ki, ikowawitaka intsipatapaiyaarimi jiyotaani Pinkathari. Iro kantacha owanaa ithaawantakari, jiñaajaantzi tii ikimisantapirotai irirori. 27 Iro kantacha tzimatsi kimisantzinkari iitachari Bernabé, jaapatziyanakari Saulo, jataki joñaagantairi ipiyota Otyaantapirori. Ikantapaakiri: “Jirika Saulo jiñagairi Awinkathariti janta aatsiki jatachari Damasco-ki, ikinkithawaitakaakiri. Ari jitanaawori Saulo janta nampitsiki Damasco ikinkithatakotanairi Jesús. Tikaatsi inthaawantanatya”. 28 Ari okantari isaikantapaari Saulo Jerusalén-ki, itsipayitapaari Otyaantapirori. 29 Ikinkithatakotakiro iwairo Pinkathari Jesús, tikaatsi inthaawantya. Ikinkithatakaayitziri Judá-mirinkaiti Grecia-paantiri. Iro kantacha ikowaki intsitokiri jirikapaini. 30 Ikanta jiyotaiyakini kimisantzinkariiti, jaanakiri Saulo janta Cesarea-ki. Jotyaantairi Tarso-ki.

31 Ikanta kimisantzinkariiti, nampiyitawori Judea-ki, Galilea-ki, Samaria-ki, kamiitha ikanta isaikawaitaiyini, iikiro jantakishiripirotanakitzi, pinkatha jowapiintanakiri Pinkathari, jaamaakowintari Tasorintsinkantsi. Iikiro jiyaatatzi ijyikipirotanaki.

Joshinchagaitairi Eneas

32 Ikanta jariitantayitaka Pedro nampitsiitiki, irojatzi jariitantaka Lida-ki inampiyitawo oitishiritaari. 33 Ari jiñaapaakiri iitachari Eneas, kisopookiri jinatzi, tzimakotaki 8 osarintsi jomaryaawaitaka. 34 Jiñaanatapaakiri, ikantziri: “¡Eneas, joshinchagaimi Jesucristo. Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto!” Ari ikatziyanakari Eneas. 35 Ikaatzi nampitawori Lida-ki iijatzi Sarón-ki, jiñaayitairi ikatziyawaita Eneas, iro ikimisantantanakariri Awinkathariti.

Añaantaari Dorcas

36 Okanta nampitsiki Jope, tzimatsi apaani yotaawo oita Tabita, jiñaaniki Grecia-
paantiri jiitaitziro “Dorcas”. Jiroka tsinani itakotantapiintaka, onishironkatantapi-
intaki iijatzi. 37 Okanta apaani kitiijyiri, omantsiyataki Dorcas, kamaki. Jaayi-
itakiro, ikaawoshiitakiro, jomaryaitapaintziro jinoki opankoki. 38 Okanta janta Jope-
ki tii intainapirotzi osaiki nampitsi Lida, tsika jariitaka Pedro. Ikanta ikimaiyakini
yotaariiti ari isaikiri Pedro janta, jotyaantaki apiti shirampari inkamantiri, inkantiri:
“Pimpokanaki thaankipiroini Jope-ki”. 39 Jatanaki Pedro. Ikanta jariitapaaka janta,
jaayiitanakiri jinoki tsika jomaryaitakiro. Opiyowintapaakari maawoni kamatsiri
oimi, iragaiyapaakani, oñaagapaakiri kithaarintsi oshirikapiintani Dorcas. 40 Ipoña
Pedro jomishitowakiro maawoni, ari jotziirowanaka, amanamanaatanaka. Ipoña
ipithokashitanaawo kaminkawo, ikantzi: “¡Tabita, pintzinai!” Ari okiryaanai iroori,
oñaatziiri Pedro, isaikaki. 41 Iri thawakotanaintsiri Pedro, jowatziyakiro. Ipoña ikaimay-
itakiro kamayitatsiri oimi iijatzi ikaatzi oitishiritaari, jiñaayitakiro añagai. 42 Ikanta
ikimakoitakiro nampitsiki Jope, ojyiki kimisantanakiriri Pinkathari. 43 Ojyiki kitiijyiri
isaikawaitanaki Pedro nampitsiki, iri isaikimotaki shirampari iitachari Simón “Mishi-
nantsipakori”.

10

Pedro iijatzi Cornelio

1 Tzimatsi Cesarea-ki shirampari iitachari Cornelio, iriitaki ijiwariti owayiriiti Roma-
jatzi jiitaitziri “Italia-jatziiti”. 2 Jirika shirampari pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzi,
ari ikaatziri ijyininkamirinkaiti ipinkathatziri Pawa. Ipapiintziri ashironkainkari
ojyiki iiriikiti okantawitaka tii ijyininkatari. Jamanamanaatapiintakari Pawa irirori.
3 Okanta apaani kitiijyiri, itainkanaki ooryaatsiri, ari jomapokakiri imaninkariti Pawa
ityaashitapaakiri isaikaki, jiñaawakiri koñaawoini, ikantapaakiri: “¡Cornelio!”* 4 Iyokitzi
ikantanaka Cornelio, ithaawankakiini josampitanakiri, ikantziri: “¿Pinkathari, iitama
pikowakotanari?” Ikantanakiri maninkari: “Ikimakimiro Pawa pamanamanaatani,
jiñaakimi pinishironkatantapiintaki. 5 Potyaanti pompiratani nampitsiki Jope ja-
mantyaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro. 6 Ari jimayimotziri ijyamitzi jiitaitziri
Simón, ‘Mishinantsipakori’ saikathapiyaatzirori inkaari. Iri kamantimini oita pan-
tairi”. 7 Ikanta ishitowanai maninkari, ikaimaki Cornelio apiti jotzikatani. Ikaimaki
iijatzi jowayiriti, jawintaari irirori, pinkathatasorintsiwaitaniri jinayitatzi jirikaiti.
8 Ikamantakiri okaatzi ikantaitakiriri. Jotyaantakiri Jope-ki.

9 Okanta okitiijyitamanai, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri, irootaintsi jariitzi-
mataiyaani Jope-ki jotyaantakiri. Ari jatiitanaki irirori Pedro jamanamanaatya
jinoki pankotsipankaki. 10 Ikimaminthatakiro itajyi, ikowaki joya, iro kantacha
owakiraa jonkotsiyiitzi joyaari, ari jiñaawiyatakari. 11 Jiñaakiro ashitaryaanaka inkiti,
jowayiitaitakiro kimiwitawori antawo manthakintsimaanka, ithatoyiitakiro opatziki.
12 Okanta janta manthakintsimaankaki tzimatsi ojyiki kantashiwaitachari piratsi,
ikaatzi konthayitatsiri kipatsiki, iijatzi tsimiripaini. 13 Ikimatzi ñaanatakiriri, ikantaitziri:
“Pedro, pintzinai, powamairi jirikapaini, poyaari”. 14 Ari jakanaki Pedro: “Iiro
Pinkatharí. Tii nowapiintari naaka jirikapaini ipinkaitziri”. 15 Japiitaitanakiri Pedro
jiñaanaitziri, ikantaitziri: “Tima jirikapaini ishinitaantziri Pawa, iiro piitashiwaitari
iiroka ‘Ipinkaitziri’ ”. 16 Mawajatzi apiitaka jiroka. Ipoñaashitaka jaayiitanairo manthak-
intsimaanka inkitiki.

17 Antawo okantzimoshiriwaitanakari Pedro, ikinkishiriwaita oita ojyakaawin-
tachari okaatzi jiñaakiri. Ari jariitaiyapaakani jotyaantani Cornelio, josampikowin-
tapaakiro ipanko Simón. 18 Jariitapaakawo pankotsi, ikaimaiyapaakini shintsiini

* **10:3** Kantakotachari jaka “tainkanaki ooryaatsiri”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

josampitantapaaki, ikantzi: “¿Ari jimayiri jaka Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro?”
19 Ikinkishiritakominthaitziro Pedro jiñaakiri, jiñaanashiritakiri Tasorintsinkantsi,
ikantziri: “Pamini, ariitapaaka mawa shirampari aminaminatzimiri. 20 Pinkatziyi,
payiiti. Iiro pikisoshiriwaitzi, pintsipatyaari, tima naakataki otyaantakiriri”.
21 Ari jayiitapaaki Pedro, ikantapaakiri shirampariiti: “Naakataki paminaminatzi.
¿Iita pipokantari?” 22 Ikantaiyanakini irirori: “Nopoki jotyaantana Cornelio,
ijiwari owayiriiti. Tampatzikashiriri jinatzi, pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzi,
iri jaapatziyapiintari pijyininkapaini Judá-mirinka. Tima chapinki ipokashitakiri
imaninkariti Pawa, ikantakiri: ‘Pinkaimakaantiri Pedro, impokantyaari pipankoki,
ari pinkimiro inkamantimiri’ ”. 23 Ikanta Pedro ityaakaanakiri pankotsiki, ari
jimagaiyapaakini. Okanta okitiijyitamanai, jataki Pedro joyaatanakiri pokashitakiriri,
ari itsipatanakari iijatzi Jope-jatzi, “iyikiiti” jinatzi.

24 Okanta pashini kitiijyiri ariitaiyakani Cesarea-ki. Ari joyaawintakari Cornelio
itsipayitakari ijyininkamirinkaiti, iijatzi jaapatziyaminthatani ikaimayitakiri irirori.
25 Jariitapaaka Pedro pankotsiki, ishitowashitanakiri Cornelio, jotziirowashitawakari,
impinkathatawakirimi. 26 Iro kantacha Pedro jowatziyakiri, ikantziri: “Pinkatziyi,
atziri ninatzi iijatzi naaka, ari nokimitzimi iiroka”. 27 Ikanta jiñaanatziri Cornelio,
ityaakaapaakiri, jiñaapaakitzi ojyiki atziri apatotainchari. 28 Ikantanaki Pedro: “Piyotaiyini
iiroka, naakaiti Judá-mirinkaiti tii ishinitaitana nontsipatimi iirokaiti kaari
nojyininkata, tii okantaajaitzi nontyaapankotimi. Iro kantacha owakiraini jiyotaakina
Pawa, tii okantzi nonkantayitimi: ‘Nowinkani pinatzi’. 29 Irootaki kaari nojyinkaantanaka
nopokanaki pikaimakaantakina. Iroñaaka nokowi niyoti iita pikaimakaantantanari”.

30 Ikantanaki Cornelio: “Chapinki, aritaki tzimaki 4 kitiijyiri, ari ikaatajaantaki
iroñaaka ooryaatsiri, ithatanaka. Nosaiki naaka jaka nopankoki notziwintawaita,
namanamanaata otsiniriityaaki, ari ikoñaatzimotakina shirampari, shipakiryaa okantapaaka
iithaari.† 31 Ikantapaakina: ‘Cornelio, ikimakimi Pawa pamanamanaatari, ikinkishiritakiro
pinishironkatantapiintaki. 32 Potyaanti nampitsiki Jope amirini Simón,
jiitaitziri iijatzi Pedro. Ari jimayimotziri ijyamitzi jiitaitziri Simón, mishinantsipakori
nampitawori inkaarithapiyaaki’. 33 Ari notyaantakiri thaankipiroitiini ñaakitimini,
pimatakiro pipokanaki thaankipiroitiini. Jirika ipiyotakina Pawa. Incha pinkantinawo
ikantakimiri Awinkathariti”.

34 Ikantanaki Pedro: “Ari niyotziri iroñaaka imapirotatya Pawa tii jimanintanitziri
atziriiti, 35 jaapatziyayitari pinkathatanairiri, tampatzikashiritatsiri, okantawitaka
tsikarika inampiyitawo, kaari nojyininkawita. 36 Tima jiroka Ñaantsi kinkithatakotziriri
Jesucristo, jatakotaintsiri nojyininkaki Israel-mirinkaiti, iriitaki Pawa kantakaawori
nokinkithatakotantaariri. Iriitaki pinkathariwintaini maawoni, iriitaki saikakaayitaini
iijatzi kamiitha. 37 Piyotaiyini iirokaiti okaatzi awisaintsiri noipatsitiki. Tima
pikimakowintakiro ikinkithatakotakiri pairani Juan-ni okantakota owiinkaataantsi.
Irojatzi ipoñaantanakari Galilea-ki, 38 jiñaitakiri Jesús Nazaret-jatzi. Iri Pawa ipakiri
ishintsinka iijatzi Itasorinka. Ikinayitanaki irirori inishironkatantayitzi, jowawisaakoyitaki
ojyiki piyarishiritatsiri. Iro jimatantakawori jiroka tima Pawa tsipatakariri.
39 Naakayitaki ñaayitajaantakiri maawoni jantayitakiri Jesús janta Judeaki
ipoña Jerusalén-ki. Ipoñaashitaka jowamaitakiri, ipaikakoitakiri. 40 Iro kantacha
imonkaataka mawa kitiijyiri jañaakagairi Pawa, ikantakaakawo irirori noñaayitairi
naakaiti. 41 Tii joñaagapanaatari maawoni atziri, apa naakaiti, jiyoshiitakiri pairani Pawa
jiñaayitairi. Aritaki jañagai, notsipatawaari nowaiyani iijatzi nirawaitaiyini. 42 Iriitaki
otyaantaiyakinarini nonkamantayitairi atziriiti, nonkantairi: ‘Iri Jesús jowakiri Pawa

† **10:30** Kantakotachari jaka “ithatanaka”, irootaki ikantayiitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

jiyakawintairi maawoni añaayitatsiri, ikaatzi kamayitaintsiri iijatzi'. 43 Irijatzi Jesús ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniriiti, ikantaki: 'Inkaati kimisantairini jirika impairyaayitairi, aritaki impiyakotainiri iyaaripironka' ".

44 Jiñaawaiminthaitzi Pedro, ari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi maawoni kimisantakiriri ikinkithatzi. 45 Iyokitzi jowanakiri ikaatzi oyaatakiriri Pedro, jiñaakiro inampishiriyitantapaakari Tasorintsinkantsi kaari ijyininkata, okimiwaitakawo isakopiroitatyiinirimi,‡ 46 ikimaiyakirini jiñaawaitantanakawo pashiniyitatsiri ñaantsi, ithaamintanakari Pawa. 47 Ikantanaki Pedro: "¿Kantatsima ompitapithatyaari jowiinkayitya jirikaiti atziri, kimiyitanakairi aakaiti inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi?" 48 Ari jotyaantaki jowiinkaayiitiri jirikaiti impairyaitiri Jesucristo. Ipoñaashitaka jirikaiti ikantanakiri Pedro: "Pisaikimowaitanakina".

11

Ikamantapairiri Pedro kimisantzinkariiti Jerusalén-ki

1 Ipoña ikimaiyakini pashini Otyaantapiroriiti iijatzi iyikiiti nampitawori Judeaki, ikantaitzi: "Ikimayitairo Iñaani Pawa kaari ajyininkata, ikimisantayitai irirori". 2 Iro jariiwitaa Pedro Jerusalén-ki, jiñaanaminthatawairi Judá-mirinka kimisantayitaatsiri.* 3 Ikantawairi: "¿Iitama pariitantariri kaari ajyininkata, patyooyitakiri iijatzi?"† 4 Ari ikamantanakiri Pedro tsika okanta opoñaantakari. Ikantanakiri: 5 "Nosaiki naaka nampitsiki Jope, namanamanaaminthata, ari noñaawiyatakari. Noñaaki kimitawitakawori antawoiti manthakintsimaanka, ithatoyiitakiro opatziki, jowayiitakoitakiro okinapaakiro inkitiki irojatzi tsika nosaikaki naaka. 6 Ari naminapirotanakiro, noñaaki ojyiki katsimari piratsi, noñaaki ikaatzi kamathayitatsiri kipatsiki, ipoña tsimiripaini. 7 Ipoña nokimaki ñaanatakinari, ikantana: 'Pedro, pinkatziyi, powamairi jirikapaini, poyaari'. 8 Ari nakanaki: 'Iiro Pinkatharí, tima tii namonkomachiitziri naaka jirikapaini ipinkaitziri'. 9 Japiitaitanakina jiñaanaitana, ikantaitzi: 'Tima jirikapaini ishinitaantziri Pawa, iiro piitashiwaitari "Ipinkaitziri".' 10 Mawajatzi apiitaka jiroka. Ipoña jaayiitanairo inkitiki okaatzi noñaakiri. 11 Ari jariitaiyapaakani mawa shirampari aminaminatanari, jotyaantaitakiri ipoñaakawo Cesareaki. 12 Jiñaanashiritanakina Tasorintsinkantsi, ikantakina: 'Poyaatanakiri jirikaiti, iiro pikisoshiriwaitanaki'. Irootaki nimatakiri. Jirika 6 iyikiiti notsipatanakari. Iri notsipatakari notyaapankotakiri shirampari kaari ajyininkata. 13 Ikamantawakina, ikantana: 'Chapinki, noñaaki maninkari ikatziyapaaka jaka nopankoki, ikantakina: "Potyaanti jatatsini nampitsiki Jope onkantya jamantyaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro. 14 Iriitaki kamantimironi tsika pinkantya pawisakoshiritantaiyaari, pintsipataiyaari maawoni pijyininkamirinkaiti".' 15 Ikanta nokinkithawaitakaapaakiri, ari omapokashitakinari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi iriroriiti, iroowaitaki inampishiritantakairi aakaiti owakiraini. 16 Ari nokinkishiritanakiro ikantakiri pairani Awinkathariti: 'Imapiro Juan jowiinkaatantawo jiñaa, iro kantacha ari piñaayitakiro iirokaiti inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi kimiwaitakimi jowiinkaatantatyiimirimi'. 17 Iriitajaantaki Pawa nishironkatakiriri iijatzi iriroriiti ikimitaayitai aakaiti akimisantairi Pinkathari Jesucristo. ¿Iitama nonkowantyaari naaka nomaamanitiri Pawa?" 18 Ikanta ikimaiyawakini iyikiiti nampitawori Jerusalén-ki, tikaatsi inkantaiyanakini. Ithaamintaiyanakarini Pawa, ikantaiyanakini: "¡Ari okantari! ¡Inishironkatairi Pawa kaari ajyininkata! ¡Kantatsi jowajyaantairo iyaaripironka, onkantya jañaashiritantaiyaari!"

---

‡ **10:45** Jirikaiti "oyaatakiriri Pedro", irijatzi jiitaitsitari "Totamishitaaniri". * **11:2** Kantakotachari jaka "Judá-mirinka", irijatzi jiitaitsitari "Totamishitaaniri". † **11:3** Kantakotachari jaka "kaari ajyininkata", irijatziita jiitaitziri "kaari totamishitaaniri".

Kimisantaatsiri Antioquía-ki

19 Aritaki jowamaitakiri Esteban, jitaitantanakawori ipatzimaminthaitziri
kimisantzinkariiti. Iro ipoñaantanakari ishiyayitanaka kimisantzinkariiti Fenicia-ki,
Chipre-ki, Antioquía-ki. Ari ikinkithatakaayitakiri Judá-mirinkaiti tsika okantakota
Kamiithari Ñaantsi, tiimaita ikinkithatakairi kaari ijyininkata. 20 Iro kantzimaitachari,
ari jariitaiyakani Antioquía-ki, kimisantaatsiri poñaachari Chipre-ki ipoña Cirene-
ki. Ikinkithatakaapaakiri iijatzi kaari ijyininkata, ikinkithatakotakiniri Kamiithari
Ñaantsi tsika ikantakota Jesús, Awinkathariti. 21 Okantakaapirowaitakari ishintsinka
Awinkathariti jirikaiti, jowajyaantakaakiri pashinijatzi atziri jamitashiwaiwitakari.
Ojyiki kimisantanairiri Awinkathariti. 22 Ikanta kimisantanaatsiri Jerusalén-ki,
ikimakotakiri, jotyaantakiri Bernabé Antioquía-ki. 23 Ikanta jariitaka Bernabé,
jiñaapaakiri tsika ikanta Pawa jinishironkatairi jirikaiti, antawoiti ikimoshiritapaaki.
Ikaminaapaakiri maawoni joisokiroshiritantyaariri Awinkathariti. 24 Tima
jirika Bernabé nishironkataniri jinatzi, jawintaashiripirotari Awinkathariti,
inampishiripirowaitantari Tasorintsinkantsi. Irootaki ijyikipirotantanakari
kimisantanairiri Awinkathariti. 25 Ipoña Bernabé, jataki Tarso-ki jiñiiri Saulo. 26 Ikanta
jiñaapairi, jamairi Antioquía-ki. Ari isaikimowaitakiri jiyotaaniiti apaani osarintsi,
jiyotaayitaki ojyiki atziri. Ari jitanakawo Antioquía-ki jiitaitziri “Cristo-wiriiti”.

27 Okanta apaani kitiijyiri, jariitaiyakani Antioquía-ki kamantantaniriiti ipoñaanakawo
Jerusalén-ki. 28 Ipoñaashitaka, apaani kamantantaniri iitachari Agabo, ikatziyanaka
japatotaiyani, ikantanaki: “Ari jiñaitaki antawoiti tajyitsi maawoni nampitsiki”.
Iri Tasorintsinkantsi ñaanashiritakiriri jiyotantakawori. Irootaki monkaatainchari
ipinkathariwintantari Claudio. 29 Irootaki ikinkishiritantaiyakarini Antioquía-jatzi
inishironkatyaari Judea-jatzi jotyaantiniri iyikiiti ikaatzi jinintakairiri. 30 Iro ji-
mataiyakirini, jowaitakiri Bernabé itsipatakari Saulo iri aminakaantironi. Jotyaan-
takiniri antaripiroriiti janta Judea-ki.

12

Jowamaitantakariri Jacobo, ipoña jomontyaitakiri Pedro

1 Ikanta pinkathari Herodes ipatzimaminthatakiri kimisantzinkari. 2 Ikantakaantaki
inthatzinkaitiri Jacobo, iririntzi Juan. 3 Ikanta jiñaakiro Herodes iwitsikimotakari
kamiitha Judá-mirinkaiti, joirikakaantakiri iijatzi Pedro. Ari awisayitakiri jiroka
joimoshirinkayiita jowantapiintaitawori tantaponka. 4 Ari joirikakaantakiri Pe-
dro, jomontyaakaantakiri. Jowayitaki ikaatzi 16 owayiriiti aamaakowintyaarini.
Ikinkishiriwitaka Herodes joñaagantirimi atziriitiki jaminakotirimi ikinakaashitakari,
onkaatakirika joimoshirinkaitawo kitiijyiri Anankoryaantsi. 5 Jomontyaaminthaitziri
Pedro, amanamanaataiyachani kimisantzinkariiti japatowintakari Pawa.

Jomishitowaitairi Pedro

6 Okanta imonkaatzimatapaaka jaantyaariri Herodes jirika Pedro joñaagantiri
atziriitiki. Jimayi Pedro tsiniripaiti josatikakiri apiti owayiri, joojoitantakari
apiti ashirotha. Saikayitatsi pashini owayiriiti ityaapiintaitzi jaamaakowintari.
7 Ari jomapokashitakari ipokaki imaninkariti Awinkathariti, ikitainkatakota-
paakiri. Jotsinkamirikitapaakiri Pedro, jowakiryaakiri, ikantziri: “¡Pinkatziyi!”
Oparyaashiwaitanaka ashirotha joojoitantakariri jakoki. 8 Japiitakiri maninkari,
ikantziri: “Pinkithaatya, pi-zapato-tya”. Ari ikantakiro Pedro. Iikiro ikantatzi
maninkari: “Pintyaantyaawo pipiwiryaakominto, poyaatina”. 9 Shitowanaki
Pedro joyaatanakiri maninkari. Tii jiyotzi imapirorika okaatzi jantziri
maninkari. Okimitzimowaitakari jiñaawiyatatyaarimi. 10 Ikanta jawisanaki apaani
aamaakowintariri, jawisanakiri pashini. Iro ishitowimati, jariitapaakawo ashirotatsiri

ashitakowontsi, ishiryaashiwaitanaka apaniroini. Shitowaiyanakini. Ikanta janiitaki, iro itaponiintanakityaami, ari jookanairi maninkari apaniroini. 11 Ari ikinkishiritanaka Pedro, ikantanaki: “Ari niyotzi imapirotatya jotyaantakiri Pinkathari imaninkariti, jowawisaakowintaana Herodes-ki, jowawisaakowintaana tsika inkantawaitinami Judá-mirinkaiti”.

12 Ikanta jiyotanakiro Pedro jiroka, jatanaki opankoki María, inaanati Juan, jiitaitziri iijatzi Marcos, tsika japatotaita jamanamanaataita. 13 Kaimapaaki ityaapiintaitzi. Okanta mainawo iitachari Rode, jatanaki aminiri iitakarika. 14 Ari iyopaantitawairi Pedro jinatzi, antawoiti okimoshiritanaki, tii ashitaryaanakiniri intyaantapaatyaari, opiyitsitanaka inthomainta okamantantzi, okantapaaki: “Pedro jinatzi kaimatsiri”. 15 Ari ikantaitawakiro: “¡Tii pishinkiwintatya!” Iikiro oshintsitatzi iroori, okantzi: “Imapirotatya”. Ikantaiyini irirori: “Aamashitya imaninkariti Pedro”. 16 Iikiro ikaimatzi Pedro. Ikanta jashitaryaitakiniri, jiñaatziiri Pedro, jiyokitziitaiyanakini. 17 Ari jowaankanakiro jako Pedro jimairitantaityaari. Ipoña ikinkithatakotanakiro tsika ikantakiro Awinkathariti jomishitowantaariri. Iikiro ikantanakitzi Pedro: “Pinkamantiri Jacobo iijatzi pashini iyikiiti”. Ari ishitowanai, jatanaki pashiniki nampitsi.

18 Okanta okitiijyitamanai, ojyiki okantzimoshiriwaitakari aamaakowintariri, tima tii jiyotaiyini tsika ikinaki Pedro. 19 Ikantakaantaki Herodes jaminaminayiitairi, tiimaita jiñiitairi. Irootaki jookoitantanakariri aamaakowintawitakariri, jowamaakaantaitakiri. Ikanta awisaki jiroka, ari ishitowairi Herodes Judea-ki, jataki inampitapaintyaawo Cesarea-ki.

Ikamantakari Herodes

20 Ari ikantapiintatya Herodes imaamaniwaitakiri nampitawori Tiro-ki iijatzi Sidón-ki. Ikanta ikinkishiritaiyakani imaamanitani jaapatziyaiyaari, tima ari jiyomparitapiintaiyani. Jotyaantaitaki jatashitirini Herodes jaapatziyaiyaari. Ikanta saikapankotziriri Herodes, jawintaapirotani, iitachari Blasto, jaawakiri kamiitha pokashitakiriri. Ikantakowintakiri Herodes-ki tsikapaiti inkinkithatakaantyaariri. 21 Monkaatapaaka kitiijyiri ikaimakaantakiri Herodes inkinkithatakairi. Ari ityaantanakawo owaniinkatachari iithaari ikinkithatakaantapiintantari, saikapaaki isaikamintoki japatotaiyakani, kinkithatanaki. 22 Ari ikaimotaiyirini atziriiti, ikantzi: “¡Jirinta ñaawaitaintsiri, Pawa jinatzi, kaari atziri!” 23 Tii okantzimotari Herodes ikimitakaantaitakari Pawa ithaamintaitakari. Irootaki omapokantanakari jomantsiyaakiri imaninkariti Awinkathariti, ikiniwaitanaki, kamaki.

24 Iro kantacha, iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Awinkathariti, iikiro ijyikipirotanakitzi kimisantzinkariiti.

25 Ikanta Bernabé ipoña Saulo jimonkaatakiro jantakiro jotyaantantaitakariri Jerusalén-ki, piyaiyaani Antioquía-ki, ari itsipataari Juan jiitaitziri iijatzi Marcos.

13

Jitanakawo ikinkithatakaantzi Bernabé itsipatari Saulo

1 Tzimatsi kamantantaniriiti janta Antioquía-ki japatotapiintaiyani kimisantzinkariiti, tzimatsi iijatzi yotaantaniriiti. Jirika ikaataiyini: Bernabé, Simón jiitaitziri iijatzi Kisaakiri, Lucio poñaachari Cirene-ki, Manaén itsipatakari pairani Herodes jantaritaiyakini, iijatzi Saulo.* 2 Okanta japatowintaiyarini Awinkathariti, itziwintaiyarini, jiñaanashiritakiri Tasorintsinkantsi, ikantziri: “Powinari Bernabé pintsipataakinari Saulo nantawaitakairi”. 3 Ikanta ithonkatakiro jamanamanaataiyakani, itziwintaiyani, jotzimikapatziitotantakari jako, jotyaantaiyakirini.

Ikinkithataiyini Otyaantapirori Chipre-ki

* **13:1** Jirika “Herodes”, iriitaki pinkathariwintantatsiri pairani Galilea-ki.

4 Ikanta jotyaantani Tasorintsinkantsi, jataiyanakini Seleucia-ki, ari jotitaiyanakani
jiyaatiro Chipre-ki. 5 Aatakoiyapaakani Salamina-ki. Jitapaakawo ikamantanta-
paakiro iñaani Pawa japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. Ari jiyaatsitanakari iijatzi
Juan jimitakowaitiri. 6 Jaathakiryaanakiro othampijyaaki, irojatzi jariitantakari
Pafos-ki. Ari jiñaakiri jyiripiyaari Judá-mirinka, thiiyinkari jinatzi, jiita Barjesús.
7 Jirika jyiripiyaari jaapatziyani jinatzi pinkathari Sergio Paulo. Yotaniri jinatzi
jirika pinkathari, ikaimakaantakiri Bernabé itsipatakari Saulo, ikowatzi inkimiro
iñaani Pawa. 8 Iro kantacha jirika jyiripiyaari iitachari iñaaniki Grecia-jatzi Elimas,
jotzikatzikatiri pinkathari iiro ikimisantanta. 9 Ikanta Saulo, jiitaitziri iijatzi Pablo,
ikimpoyaanakiri jirika, ishintsitakaapirotanakiri Tasorintsinkantsi, 10 ikantanakiri:
“¡Thiiyinkarí! Kaaripirori pinatzi. Itomi kamaari pinatzi. Pimanintakiro kami-
ithari. ¿Iiroma powajyaantziro potzikatzikatziro tampatzikatzimotirini Nowinkathar-
iti? 11 Iroñaaka jowasankitaitimi, osamani pinkantya pinkamampotaakiti”. Ap-
athakiro ikantanaka, tii jokichaatanai. Ikowakowawaitzi kathawakotairini. 12 Ikanta
jiñaakiro pinkathari awisaintsiri, ikimisantanaki. Iyokitzi jowakiro ikinkithatakoitziri
Awinkathariti.

Ariitaka Pablo itsipatakari Bernabé Antioquía-ki saikatsiri Pisidia-ki

13 Ikanta ishitowanai Pablo janta Pafos-ki itsipayitakari ikaataiyini otitanaka
jiyaatiro Perge-ki saikatsiri janta Panfilia-ki. Iro kantacha Juan, tii joyaatanairi,
piyanaka irirori Jerusalén-ki. 14 Ikanta jariitaka Perge-ki awisanaki pashiniki
nampitsi Antioquía saikatsiri janta Pisidia-ki. Ikanta janta, ityagaiyini japato-
tapiinta Judá-mirinkaiti kitiijyiriki jimakoryaantaitari, saikaiyapaakini. 15 Aritaki
ithonkaitakiro jiñaanayiitziro josankinari Kamantantaniriiti, Ikantakaantaitani iijatzi,
ikantaki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita: “Iyikiiti, kimitaka tzimatsi pinkantiri
iiroka onkantya inthaamintantayityaari atziriiti”. 16 Ipoña ikatziyanaka Pablo,
jakowakotanaki imairitantayiityaari, ikantanaki: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡maa-
woni iirokaiti ikaatzi pinkathatairiri Pawa!

17 Iriitaki Pawa iyoshiitakiriri pairani achariniiti, Israel-mirinkaiti. Iriitaki
ojyiñaakiriri. Ipoña joñaagantakiro ishintsinka jowawisaakoyitairi Egipto-ki.
18 Ipoña ipiyathawaitakari Pawa otzishimashiki okaatzi 40 osarintsi. Iro
kantacha Pawa jamawitakiro ipiyathayitakari. 19 Ipoña japirotakiri Pawa
ikaatzi 7 jyininkamirinkatawakaachari janta Canaán-ki, irootaki jashitakagaariri
achariniiti jiroka kipatsi. 20 maawoni jiroka nokinkithatakoyitakimiri awisaki
450 osarintsi okaatzi osamanitaki. Ipoña jowakiniri jiwariiti aminakoyitirini,
irojatzi jiwiyaantantapaakawori Samuel-ni, Kamantantaniri. 21 Iro kantzimaitacha
ikowawitaka apaani iwinkatharipirotityaari. Irootaki Pawa jowantakanariri Saúl-ni,
itomi Cis, ijyininkamirinkaiti Benjamín. Iri pinkathariwintakiriri okaatzi 40 osarintsi.
22 Iro kantacha Pawa jaapithatairi ipinkathariminto Saúl-ni, ipoyaatanaari David-ni.
Tima iri David-ni ikinkithatakotaki pairani Pawa, ikantzi:

Jinimotakina noñaakiri David, itomi Isaí,

Iriitaki matironi jantiro nokowiri naaka.

23 Ikanta itzimaki Jesús, icharinimirinkatakari David-ni. Iriitaki ikajyaakaakiri Pawa
jotyaantiri jowawisaakoyitai aakaiti Israel-mirinkaiti. 24 Tikiraata impokiita Jesús,
ikinkithatakotsitakari Juan-ni, ikantaki: ‘Ontzimatyii pimpiyashiriyitai, powiinkaaw-
intaiyaari Pawa’. 25 Ikanta Juan-ni jimonkaatzimatakiro jantawaitani, ikantanaki:
‘¿Piñaajaantakima naakataki jirika? Tii naaka. Aña aatsikitaki nopinkathapirotsi-
takari naaka, tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpiratani onkantya nonothopaitsi-
tantyaariri i-zapato-ti’.

26 ¡Iyikiiti! ¡Abraham-mirinkaiti! ¡maawoni iirokaiti ikaatzi pinkathatairiri Pawa!
Aakatajaantaki jotyaantayiitakai jiroka Ñaantsi awisakoyitantaiyaari. 27 Tima
ikaatzi nampitawori Jerusalén-ki iijatzi ijiwaripaini, tii jiyotaiyawakirini Jesús,
jiyakawintaiyakirini. Kaari jiyotantaajaitawakawo, jimonkaatatziiro josanki-
natakoyitakiriri Kamantantaniriiti, okantawita japiipiintawitakawo jiñaanatapiintakiro
japatotapiintaiyani kitiijyiriki jimakoryaantaitari. 28 Ipoña ikowakotakiri Pilato
intsitokakaantiri Jesús, okantawitaka tikaatsi inkinakaashitapaintya irirori.
29 Okanta jimonkaatakiro jantayitakiro okaatzi josankinatakoitakiriri pairani,
jowatzikaryaakotakiri ipaikakoitakiri, ikitaitakiri. 30 Iro kantacha Pawa jowiriintairi.
31 Ari jitanakawo Jesús joñaagapanaatari ikaatzi tsipatakariri pairani ipoñaantakari
Galilea-ki irojatzi Jerusalén-ki. Ojyiki okaatzi kitiijyiri joñaagapanaatari. Iriitajaantaki
kinkithatakoyitairiri iroñaaka tsikarikapaini isaikayitzi atziri. 32 Irijatziita
nokinkithatakotzimiri iroñaaka iirokaiti, nokinkithatakotzimiro Kamiithari Ñaantsi
okantakota ikajyaakaakiniriri Pawa achariniiti. 33 Ari jimonkaatakiro Pawa okaatzi
ikajyaakaakiniriri, tima jowiriintairi Jesús joñaagayitairi aakaiti, tima icharinitti
anaiyatziini. Irootaki osankinatakotachari Salmo-ki, okantzi:
Notomi nowimi iiroka.
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.†
34 Aritaki ikinkithatakotsitakari Pawa jowiriintairi Jesús, iiro oshitziwaitanta iwatha.
Ikantaki jiñaawaitaki:
Ari nimonkaatainiri David-ni okaatajaantzi nokajyaakaakiniriri.
35 Tzimatsi pashini Salmo okoñaatakopirotzi jiroka, okantzi:
Iiro pishinitziri oshitziwaiti iwatha pitasorintsiti.
36 Imapiro, kaari David-ni onkinkithatakoti jaka, tima jañaakaapaintziri Pawa jirika
David-ni, ipoña jimakoryaaki, itsipataari icharinitti ikitayitaa, ari oshitzitairi iwatha.
37 Irooma iwatha jirika jowiriintairi Pawa, tii jiñiiro oshitziwaiti iwatha irirori.
38 Iyikiiti, ontzimatyii piyoyitai iirokaiti, iri nokinkithatakotzi Jesús, tima iri matairori
ipiyakotaimiro piyaaripironka. 39 Iikirorika paakowintatyiiyaawo Ikantakaantani
Moisés-ni, iiro ipiyakoitzimiro piyaaripironka. Irooma aririka pinkimisantanairi Jesús,
ari impiyakotaimiro irirori. 40 Paamaakowintaiya iirokaiti, pipishitaawokari josanki-
natakotakiri Kamantantaniriiti, ikantaki:
41 Pinkimaiyini manintzirori tyaaryoori,
Ari piyokitziitapainti, irojatzi pimpiyantatyaari.
Tima ontzimawitatya paata oitya nantzimotaimiri,
Iirotzimaita pikimisantziro, intzimawitatya ooñaawontimironi”.
42 Ikanta ishitowimatanai Pablo japatotapiintaita, ikowakotaiyakirini kaari
ijyininkata, ikantziri: “Pimpiyai pashiniki kitiijyiri jimakoryaantaitari, papiitiro
pinkinkithatakainawo jiroka ñaantsi”. 43 Ikanta jiyaataiyaini Judá-mirinkaiti iijatzi kaari
ijyininkata japatotaiyani, tzimatsi ojyiki oyaatanakiriri Pablo itsipatakari Bernabé. Ari
ikaminaathayitakiri onkantya joisokirotantyaawori inishironkayitairi Pawa.
44 Okanta ariitaa pashini kitiijyiri jimakoryaantapiintaitari, ipiyotaiyakani
ojyiki atziri ikimisantziro iñaani Pawa. 45 Iro kantacha jiñaakiri Judá-mirinkaiti
ipiyotaiyapaakani atziriiti, ikisashiritaiyanakani, jitanakawo jimaamaniwaitanakiri
Pablo, ithainkimawaitanakiri. 46 Tii ithaawanaki Pablo itsipatakari Bernabé,
ikantakiri irirori: “Iro kamiithawitachari nitawakimi nonkamantayitimiromi iirokaiti
iñaani Pawa, tima Judá-mirinka pinayitzi. Irooma pimanintaiyakironi, iiro piñiiro
jañaashiritakaitaimi. Irootaki nonkinkithatakaantyaariri kaari ajyininkata. 47 Tima ari
okanta jotyaantakina Nowinkathariti, ikantakina:

† **13:33** Kantakotachari jaka “Salmo”, irojatzi ikantayiitsitari iijatzi “Salmo 2”. Tima pampithagaantsi inayitatzi ikantaitziri Salmo. Ojyiki okaatzi, iro josankinaitakiri pairani.

Iiroka nowaki pinkitiijyiinkatakotiri kaari pijyininkata,
Ari onkantya pinkinkithatakotantaiyaanariri awisakotaantsi.
Pothotyiiro maawoni kipatsi”.
48 Ikanta ikimaiyawakini kaari ijyininkawita, ikimoshiritaiyanakini,
ikantaiyanakini: “Owa okamiithatataitzi iñaani Pinkathari”. Tima ithonka
ikimisantaiyanakini ikaatzi jiyoshiitaitakiri jañaashiriyitai. 49 Ithonka ikinkithatakoi-
tanakiro iñaani Awinkathariti nampitsipainiki. 50 Iro kantacha Judá-mirinkaiti,
ikinkithawaitakaaki ñaapiroriiti jiwatakaantatsiri nampitsiki, tsinaniiti pinkathataawo,
tsipatapiintawitakariri Judá-mirinkaiti japatotaiyani, jashiminthatakaanakari
impatzimaminthatiri Pablo itsipatakari Bernabé, jomishitowairi inampitsitiki.
51 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé jotikanairo iipatsikiiti jiyoitantyaari tii
ikimisantaitziri Pawa janta. Ari jawisaiyanakini pashiniki nampitsi Iconio-ki.
52 Iro kantacha kimoshiri ikantaiyakani jiyotaaniiti, inampishiripirowaitantanakari
Tasorintsinkantsi.

14

Jiyaataki Pablo itsipatakari Bernabé Iconio-ki

1 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé, ityagaiyakini japatotapiintaiyani Judá-mirinka
janta Iconio-ki. Ikinkithatakaapaakiri, ari ikimisantaiyanakini ojyiki Judá-mirinkaiti
ipoña kaari ijyininkata. 2 Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi kisoshiriri Judá-mirinka,
ikaminaakiri kaari ijyininkata imaamanitiri kimisantakaantapaintsiri. 3 Irootaki,
isaikantapaakari osamani janta. Iikiro ikinkithatakotanakitziiri Awinkathariti
tii ithaawaiyini. Itasonkawintayitakiri, ari okanta jiyoyiitantari imapirotatya
ikinkithatakotziro inishironka Awinkathariti. 4 Iro kantacha jimaamanitawakaanaka
ikaatzi nampitawori janta. Tzimatsi aapatziyanakariri Judá-mirinkaiti, tzimatsi
pashinipaini aapatziyanakariri Otyaantapiroriiti. 5 Ipoñaashitaka Judá-mirinkaiti
itsipayitakari kaari ijyininkata, ikinkithawaitakaakiri jiwariiti jowasankitaawaitiri
impoña intsitokakaantantyaariri mapi. 6 Iro kantacha iriroriiti, jiyotaki okaatzi
jantaitiri, shiyaka ikinaiyanakini Listra-ki jawisaki irojatzi Derbe-ki, irootaki
nampitsiiti saikatsiri janta Licaonia-ki. Ipoña jiyaayitanaki iijatzi pashiniki nampitsi
okaatzi tzimayitatsiri janta. 7 Ari ikinkithayitakiro iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta.

Itsitokawiitakari Pablo Listra-ki

8 Okanta janta Listra-ki tzimatsi shirampari kisopookiri, tii janiiwainitzi, tima
ari ikantatya owakiraa itzimapaaki. Ari isaikaki jirika shirampari, 9 ikimisantziri
Pablo. Ipoñaashitaka Pablo ikimpoyaanakiri shirampari, jiyotakiri owanaa jawin-
taashiripirowaitaka, kantatsi joshinchagairi. 10 Jiñaanatanakiri shintsiini, ikantanakiri:
“¡Pinkatziyi, pintampatzikatiro piitzi!” Apathakiro jimitaanaki shirampari katziyanaka,
aniitanai. 11 Ikanta jiñaitakiro jantakiri Pablo, ikaimaiyanakini atziriiti iñaaniki Licaonia-
jatzi, ikantaiyini: “¡Jayiitzimotakai pawa jojyakari atziriwí!” 12 Ikimitakaanakiri Bern-
abé iriimi iwawani iitachari “Júpiter”, iriima Pablo ikimitakaanakiri iriimi iwawani
iitachari “Mercurio”, tima iriitaki ñaawaitatsiri. 13 Ikanta ijyiripiyaariti Júpiter, saikatsiri
iyaapapankotiki ipiyotapiintaiyani, jamaki ipirapaini, inchatiyapaini. Itsipayitakari
atziriiti ikowawitaiyani impinkathatiri Otyaantapiroriiti, jowamainiri ipiraiti, in-
tainiri.* 14 Iro kantacha Bernabé itsipatakari Pablo jiyotaki irirori ikowiri jantaiyirini,
isagaanakiro iithaari, josatikantanakari atziriiti, ikaimanaki, 15 ikantzi: “¿Iitama pan-
tantyaawori jiroka? Atziri ninayitatzi naaka, ari nokimitzimi iirokaiti. Irootaki
nopokantakari nonkamantayitaimi powajyaantayitairo pamitashitapiintakari. Ontz-
imatyii pinkimisantairi Pawa Kañaanitatsiri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi

* **14:13** Kantakotachari jaka “ipirapaini”, iri toro-paini.

maawoni tzimayitantawori. 16 Irijatzi shiniyitakiriri pairani pichariniiti jantapiintayitantakawori inintashiyitari iriroriiti. 17 Iro kantzimaitacha tii jimanapithapirotziri iiro jiyotantaajaita añaatsi irirori. Tima iri Pawa nishironkatapiintakairi aakaiti, jowaryiiro inkani, okithokitantayitari awankiripaini, iri payitairori maawoni owayitari, ari okanta akimoshiriyitantari". 18 Okantawitaka ikantayiwitakari atziriiti jiroka, ojyiki opomirintsitaka jowajyaantakaantyaariri jowamainiri ipirapaini intainiri.

19 Ari jariitaiyapaakani Judá-mirinka poñainchari Antioquía-ki iijatzi Iconio-ki. Ikaminaayitapaakiri atziriiti. Irootaki itsitokantawitakariri Pablo. Jinoshikanakiri jookakiri nampitsithapiki, jiñaajaantaki aritaki jowamaakiri. 20 Ipoña jiyotaaniiti Pablo japatowintapaakari, ari ipiriintanaari iijatzi ipiyanaa nampitsiki. Ikanta okitiijyitamanaki jataki Derbe-ki itsipatanaari Bernabé. 21 Ikanta ikamantantapaakiro Kamiithari Ñaantsi janta Derbe-ki, ikimisantakaaki ojyiki atziri. Ipoñaashitaka ipiyaawo Listra-ki, Iconio-ki irojatzi Antioquía-ki. 22 Ari ikinkithatakaayitanairi jiyotaaniiti, ikaminaayitanairi onkantya joisokiroyitantyaariri jawintaashiritanakari, ikantayitziri: "Ontzimatyii añiiro ankimaatsiwaityaari antyaantaiyaari ipinkathariwintantai Pawa". 23 Jowanaki antaripiroriiti jiwatirini kimisantzinkariiti japatotapiintaiyani. Ipoña jamanamanaatakowintakari, itziwintayitakari, ikantapiintaki: "Nowinkatharití, paamaakowintaiyaari jirikaiti awintaayitanaimiri".

Piyaa janta Antioquía-ki saikatsiri Siria-ki

24 Ipoña ikinapairo Pablo janta Pisidia-ki, irojatzi Panfilia-ki. 25 Ikinkithatakaantanaki janta Perge-ki, ipoña jawisanaki irojatzi janta Ataliaki. 26 Ari jotitanaa irojatzi Antioquía-ki, tsika jowaitakiri pairani jiyaatantyaari inkamantantiro inishironkatantai Pawa. Irootaki jimonkaatakiri jantayitakiro. 27 Ikanta jariitaa Antioquía-ki, japatoyitapairi kimisantzinkariiti, ikamantapairi okaatzi jantakaayitakiriri Pawa, tsika ikanta Awinkathariti jawintaashiritakaayitaari kaari ijyininkata. 28 Ari isaikapairi Pablo itsipatakari Bernabé itsipayitapaari jiyotaaniiti.

15

Japatoyiita Jerusalén-ki

1 Ipoña jariitaka Antioquía-ki, shirampariiti ipoñaayitakawo Judea-ki, jiyotaantayitapaaki, ikantantapaaki: "Iyikiiti, iirorika pimonkaayitziro Ikantakaantani Moisés-ni, pintomishitaanitaiya, iiro pawisakoshiriyitai". 2 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé owanaa jiñaanaminthatakiri jirikaiti ariitapainchari. Irootaki ikowayiitantakari jotyaantaitiri Pablo, Bernabé ipoña pashinipaini, jiyaati Jerusalén-ki jiñiiri Otyaantapiroriiti ipoña antaripiroriiti, inkinkithawaitakotiro kantainchari. 3 Ipoña jotyaantakiri ikinanaki Fenicia-ki irojatzi Samaria-ki, ikamantantayitanaki tsika ikantayitaa ikimisantayitai kaari ijyininkata. Ikimoshiritaiyanakini iyikiiti ikimawaki. 4 Ipoña jariitaiyakani Jerusalén-ki. Kamiitha jaawakiri kimisantzinkariiti, Otyaantapiroriiti ipoña antaripiroriiti. Ikamantapaakiri jantakaayitakiriri Pawa. 5 Iro kantacha kiyopayipaini Fariseo kimisantaatsiri, ikatziyanaka iriroriiti, ikantanaki: "Ikaatzi kimisantayitaatsiri kaari ajyininkata, okowapirotatya jimonkaayitairo Ikantakaantani Moisés-ni, intomishitaanitaiya".

6 Ari japatotaiyakani Otyaantapiroriiti itsipayitakari antaripiroriiti jiñaanatakotziro tsika okantakota jiroka. 7 Ikanta osamanitaki jiñaanatawakaawintakawo, ikatziyanaka Pedro, ikantanaki: "Iyikiiti, pinkinkishiritaiyironi iirokaiti tzimatsi jantzimoyitakairi Pawa pairani. Jotyaantakina naaka nokinkithatakaayitairi Kamiithari Ñaantsi kaari ajyininkata, ari okanta ikimisantantayitaari iriroriiti. 8 Tima Pawa jiyotziri ishiriki, ari joñaagayitairo ikowi irirori inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi kaari ajyininkata ikimitaayitakai pairani aakaiti. 9 Tima jaapatziyayitaari Pawa jirikaiti ikimitakai

iijatzi aakaiti, joitintashiriyitairi jawintaashiritaari. 10 ¿Kamiithatatsima piñaantawaityaari Pawa? ¿Iitama piñaatinatakaantyaariri jiyotaani? Tima pishintsiwintawaitakiri jimonkaatiro kaari aawiyaajaitzi aakaiti, kaari jaawiyaajaitzi achariniiti. 11 Irootaki inishironka Awinkathariti Jesús owawisaakoshiriyitairi aakaiti. Ari inkimitsitaiyaari iijatzi iriroriiti".

12 Ari jimairitaiyanakini maawoni, ikimisantanakiri Bernabé itsipatakari Pablo ikinkithatakotziro jantakaayitakiriri Pawa pashinijatziki atziriiti, itasonkawintakaayitakiri. 13 Ikanta ithonkakiro ikamantantaki, ikantanaki Jacobo: "Iyikiiti, pinkimisantawakina: 14 Ikamantakairo Simón tsika ikanta Pawa jitantanakawori jiyoshiiyitaki pashinijatzi atziriiti, inkimisantantaiyaariri, impairyaayitairi. 15 Ari imonkaatari josankinatakotakiri pairani Kamantantaniriiti, ikantaki:

16 Aririka onkaatapaaki jiroka, ari nompiyi.

Nowatziyairo ipanko David tyagaintsiri.

Nompinkatharitakairi incharinityaari inkimitaiyaari ikanta irirori nopinkatharitakaakiri.

17 Jaminaminataina pashinijatzi atziri, inkantayitaina: 'Nowinkathariti',

Ari onkantya nashitantaiyaariri kaari pijyininkata, impairyaayitaina.

18 Ari ikantaki jiñaawaitaki Awinkathariti, oñaagantzirori ikinkishiritsitakari owakiraini jitantanakawori.

19 Irootaki nonkantantyaari naaka, iiro okantzi añaakaawaitiri kaari ajyininkata ikaatzi kimisantayitairiri Pawa. 20 Apa otyaantiniri osankinarintsi ashintsiwintiri iiro jowayitantari wathatsi jashitakaayitariri iwawaniwaitashitari, iiro jimayimpiriwaiyitanta, iiro jowakoyitantawo iriraani piratsipaini. 21 Tima irooyitaki josankinari Moisés-ni ikinkithatakotapiintaitziri tsikarikapaini japatotapiinta Judá-mirinka kitiijyiriki jimakoryaantaitari. Irootaki jitanakari pairani. Irootaki jowajyaantantyaawori jirokapaini iiro ikantzimoshiritakaantari ajyininkapaini".

22 Ikanta Otyaantapiroriiti itsipatakari antaripiroriiti, kimisantzinkariiti, jowaki jotyaantiri Antioquía-ki intsipatyaari Pablo iijatzi Bernabé. Jirika ikaatzi jowakiri: Judas jiitaitziri iijatzi Barsabás, ipoñaapaaka Silas. Iriiyitaki jiwatakaayitirini iyikiiti janta. 23 Iriiyitaki aanakironi osankinarintsi. Jiroka okantzi osankinata: "Iyikiiti, naakaiti Otyaantapiroriiti, antaripiroriiti. Niwithataiyimini iirokaiti kaari nojyininkamirinkata nampiyitawori Antioquía, Siria, ipoña Cilicia-ki. 24 Niyotaiyakini tzimatsi poñaayitanainchari jaka, iri oñaashirinkakimiri janta, ikowi pimonkaayitairo Ikantakaantaitani, pintomishitaanitaiya. Kaari notyaantani naakaiti. 25 Irootaki nokinkithawaitantari jaka, nowaki akaataiyirini, jiyaatantyaari jiñiimi intsipatanatyaari itakokitani Pablo intsipatanatyaari Bernabé. 26 Iriiyitaki atsipiwintakariri Awinkathariti Jesucristo. 27 Jirika notyaantakimiri iroñaaka: Judas intsipatakari Silas. Iriitaki kinkithawaitakaapaakimini janta inkamantapaakimiro maawoni jiroka. 28 Tii okantzi noñaakaawaitimi iirokaiti, tima iro kamiithatzimotakiriri Tasorintsinkantsi, iijatzi naakaiti. Apa pimayitanairo kowajaantachari. Jiroka: 29 Iiro powayitari wathatsi jashitakaitariri iwawanitashiitari. Iiro powakoyitawo iriraani piratsi. Iiro pimayimpiriwaitzi. Aririka pimonkaayitanakiro jiroka, kamiithataki. Ari okaatzi".

30 Ikanta jotyaantaitakiri, jataki Antioquía-ki. Ari japatotapaakiri kimisantzinkariiti, ipapaakiri osankinarintsi. 31 Ikanta jiñaanatawakiro, ikimoshiripirotaiyanakini. 32 Tima kamantantaniri jinayitzi Judas ipoña Silas, ithaamintakaapaakari iyikiiti joisokirotyaari Pawa, ikinkithawaitakaapaakiri. 33 Okanta osamanitaki isaikimowaitakiri kamiitha, jotyaantairi ipoñaakawo pairani. 34 Iro kantacha Silas okamiithatzimotakiri irirori isaikanaki. 35 Iijatzi Pablo itsipatakari Bernabé irojatzi isaikanaki iriroriiti

Antioquía-ki, itsipayitakari ojyiki pashinipaini, iikiro jiyotaantanakitzi, ikamantantziro iñaani Awinkathariti.

Jookawintairi Pablo jirika Bernabé, japiitakiro jiyaatzi ikinkithatzi

36 Ikanta osamanitaki, ikantairi Pablo jirika Bernabé: "Thami apiitiro ariityaari inampiitiki iyikiiti tsika akamantantakiro iñaani Awinkathariti. Aminairi tsika ikantayitaka". 37 Ari ikowawitaka Bernabé jaanakirimi Juan, jiitaitziri iijatzi Marcos. 38 Iro kantacha tii inimotziri Pablo jaanairi, tima Marcos jookawintakiri pairani Panfilia-ki, tii jothotyiiro intsipatyaari ikinayitaki ikinkithatakaantzi. 39 Ari jiñaanaminthatawakaiyakani. Aripaiti jookawintawakaanaka. Jaanakiri Bernabé jirika Marcos, otitanaka ikinanaki Chipre-ki. 40 Iriima Pablo, jaanakiri Silas. Ipoña jamanamanaatakotawakari iyikiiti, ikantaiyini: "Nowinkatharití, nawintaimi iiroka, aritaki pinishironkatakiri jirika". Ari jiyaataiyanakini. 41 Ikanta ikinanaki Siria-ki, Cilicia-ki, jominthashiritakaayitaari ikaatzi kimisantayitaatsiri.

16

Timoteo itsipatari Pablo iijatzi Silas

1 Ikanta jariitaka Pablo janta Derbe-ki itsipatakari Silas irojatzi jariitantakari Listra-ki. Ari jiñaaki jiyotaani Awinkathariti jiita Timoteo, otomi Judá-mirinka kimisantatsiri, Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari. 2 Ikanta jirika Timoteo kamiitha ikinkithatakotaiyirini kimisantzinkariiti nampitawori Listra-ki iijatzi Iconio-ki. 3 Ari ikowakiri Pablo intsipatyaari Timoteo. Iro kantacha jitawakari itomishitaanitakiri iiro ikisawaitanta Judá-mirinkaiti nampitawori janta, tima jiyotaiyini maawoni Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari Timoteo. 4 Ikanta ikinayitanaki nampitsiitiki, ikamantayitanakiri kimisantzinkariiti jimonkaayitairo josankinatakiri pairani Otyaantapiroriiti itsipatakari antaripiroriiti janta Jerusalén-ki. 5 Ari okanta ityaaryooyitantanakari kimisantzinkariiti jawintaayitanaka, iikiro jiyaatanakitzi kitiijyiriki ijyikipirotanaki.

Jomishimpiyaakiri Pablo Macedonia-jatzi

6 Ikanta Pablo joshinampitanakiro Frigia iijatzi Galacia, tima tii ishinitairi Tasorintsinkantsi inkinkithatakaanti janta Asia-ki. 7 Irojatzi jariitantakari Misia-ki. Ari ikinkishiriwitakari jiyaatiro Bitinia-ki, iro kantacha tii ishinitairi Itasorinka Jesús. 8 Awisanaki janta Misia-ki, oirinkaiyapaakani nampitsiki Troas. 9 Ari janta imishiwaitakiri Pablo tsiniripaitiki, imishitaki Macedonia-jatzi, ikantziri: "Pariitina nonampiki, pinishironkayitaina naakaiti". 10 Ikanta imishiwaitaki Pablo, ari niwitsikaiyanakani niyaataiyini Macedonia-ki, tima niyotanaki iri Pawa kaimashiritakinari janta nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi.

Jomontyaitakiri Filipos-ki

11 Ari notitaiyanakani Troas-ki, apatziro nowanakiro niyaatiro Samotracia-ki. Okanta okitiijyitamanaki irojatzi naatakotantapaakari nampitsiki Neápolis. 12 Opoña nawisanaki irojatzi Filipos-ki, jinampiyitawo poñaayitainchari Roma-ki, otzinkami nampitsi inatzi janta Macedonia-ki. Ari nosaikawaitapaakiri janta. 13 Okanta kitiijyiri jimakoryaantapiintari Judá-mirinkaiti, niyaataki jiñaathapiyaaki, tima nokinkishiritaiyakani ari jamanamanaatapiintaiyani. Ari noñaapaaki tsinani apatotaiyakani, nosaikaiyapaakini nokinkithatakotziniro Kamiithari Ñaantsi. 14 Okanta tsinani apatotainchari oita Lidia, opoñaawo iroori nampitsiki Tiatira. Opoki iyompariwaita manthakintsi pitzirishimawoyitatsiri. Tima opinkathatapiintakiri Pawa jiroka tsinani, okimaminthatakiri ikinkithatzi Pablo, jiminthashiritakaanakawo Awinkathariti.

15 Owiinkaataka, otsipatakari ikaatzi saikapankotzirori. Ipoñaashita okantaiyanakinani: “Piyotzirika iirokaiti notyaaryoowintairi Awinkathariti, pimpokaiyini pimayi nopankoki”. Ari nimataiyakironi, tima irootaki shintsiwintakinari.

16 Opoñaashitaka apaani kitiijyiri, niyaataiyini namanamanaatya, notonkiyotaka mainawo ompirataawo. Piyarishiritatsiri, jiyotakaayitziro iitarika awijyimotirini atziri. Irootaki ipinaitantariri ojyiki ompiratawori. 17 Jiroka mainawo itanakawo oyaatanakiri Pablo, oyaataiyanakinani iijatzi naakaiti, okantzi okaimi: “¡Jirika shirampariiti jompiratani jinatzi Pawa Jinokijatzi, iriitaki kamantimironi pawisakoshiritantaiyaari!” 18 Ari okantapiintatya jiroka kitiijyiriki, irojatzi owatsimashiritantakariri Pablo, ipithokashitanakawo, jiñaanatanakiri piyari aagashiritakirori, ikantziri: “Piyaapithatairo mainawo, iri Jesucristo matakaimironi nopairyaakiri”. Apathakiro ikantanaka piyari jiyaapithatairo.

19 Ikanta jiñaakiro ompiratawori, jiyotanaki iiro jaantaawo ojyiki kiriiki. Joirikakiri Pablo itsipataakiri Silas, jaanakiri jiwariitiki, irojatzi janta ipiyowintantapiintaita. 20 Ikantapaakiri pinkathariiti aminakotantaniri: “Jirikaiti Judá-mirinka jinatzi. Ichapishiryaayitakiri atziriiti jaka anampiki, 21 jiyotaayitakiri kaari ashiniyitzi jantaitiro, tima aakaiti ijyininkamirinkaiti Roma-jatzi”. 22 Ari ipithokashitaitanakari Pablo itsipatakari Silas, ikantaki pinkathariiti aminakotantaniri: “Paatonkoryaayitiri, pimpajawaitiri”. 23 Aritaki ipajawaitakiri ojyiki, jomontyaakaantakiri. Ikantanaki: “Paamaakowintapirotyaari”. 24 Ikimaki aamaakowintantaniri ikantaitakiri, jomontyaapirotakiri inthomainta, jawitsinaakiitantakari inchakota.

25 Okanta niyankiiti tsiniripaiti, jamanamanaata ipoña ipampithagaiyini Pablo itsipatakari Silas, kimaiyatsini pashini omontyaari. 26 Omapokashitanaka ontziñaanaka, iiwokapaakiro jomontyaitakiri. Apathakiro ashitaryaayitanaka ashitakowontsi, ishiryaakowaitashitanaka omontyaari ithatakowiitantakari ashirotha. 27 Ipoña ikakitanaki aamaakowintantaniri, jiñaatziiro ashitaryaaka jomontyaawiitakari, ari jinoshikanakiro jowathaaminto ikowi josataiya, jiñaajaantaki shiyayitaka omontyaariiti. 28 Iro kantacha Pablo ikaimotanakiri, ikantziri: “¡Iiro powashironkaawaitashita, iinitatsi nosaikaiyini maawoni jaka!” 29 Ipoñaashitaka jirika aamaakowintantaniri ikaimakaantaki ootamintotsi, ishiyapirotanakitya ityaapaaki, okawaitanaka ithaawanaki, jotziirowashitapaakari Pablo itsipatakari Silas. 30 Ipoña jomishitowanakiri, josampitakiri, ikantziri: “Pinkatharí, ¿Iitama nantiri naaka nawisakoshiritantaiyaari?” 31 Ikantanakiri ririori: “Pinkimisantairi Pinkathari Jesús, aritaki pawisakoshiritai iiroka iijatzi ikaatzi saikapankotzimiri”. 32 Ikinkithatakotanakiniri tsika ikantakota Awinkathariti iijatzi ikaatzi saikapankotakiriri. 33 Ipoñaashitaka iinta oniyankiititzi tsiniriri jirika aamaakotantaniri ikiwanakiniri jaawiyaitakiri ipajaitakiri. Ipoña jowiinkaayitaka jirika itsipatakari ijyininkamirinkatari. 34 Ari jaanakiri ipankoki, ipapaakiri jowanawo. Kimoshiri ikantanaka jirika ikimisantairi Pawa itsipayitaari ikaatzi saikapankotakiriri.

35 Okanta okitiijyitamanai, jirikaiti pinkathari aminakotantaniri ikaimakaantakiri kimpoyaakotaniri, ikantakiri: “Pomishitowakaantairi jirikaiti”. 36 Ikanta aamaakotantaniri, ikantakiri Pablo: “Ikantakaantakina pinkathari nomishitowayitaimi. Kantatsi iroñaaka piyaayitai kamiitha”. 37 Iro kantacha Pablo ikantanaki ririori: “Josankinatakotakaantani Roma-jatzi ninatzi naaka, iro kantacha ipajawaitakina japatotapiintaita, tii jaminawakiro tzimatsirika nokinakaashitani. Jomontyaakaantakina. ¿Iroñaakama ikowi jimanakaina jomishitowayitaina? ¡Tii nokowiro! Pinkantiri impokanaki ririori jomishitowayitaina”. 38 Ikanta jirika aamaakotantaniri, ikamantakiri pinkathari. Ikimawaki josankinatakotani jinatzi Roma-jatzi, antawoiti ithaawaiyanakini. 39 Jatanaki pinkathariiti, ikantapaakiri Pablo itsipatakari Silas: “Pimpiyakotina nowasankitaakaantawaitakimi”. Ari jomishitowakaantairi, ikantawairi: “Piyaataityaami”. 40 Ari

jiyaataiyaini opankoki Lidia. Ikinkithatakaayitanairi kimisantzinkariiti, ithaam-intashiritakaayitanairi, jataiyaini.

17

Imaamaniitantaki Tesalónica-ki

1 Ikanta jariitantayita Pablo itsipatakari Silas ikinayitanaki Anfípolis-ki, Apolonia-ki irojatzi jariitantakari Tesalónica-ki, otzimi janta japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. 2 Tima iro jamitapiintakari Pablo aririka jariitya pashiniki nampitsi, ityaapiintzi tsikarika japatotapiinta Judá-mirinkaiti, ikinkithatzi. Irootaki jimatapaakiri iroñaaka. Ipoña japiitairo pashiniki kitiijyiri jimakoryaantaitari, japiitairo iijatzi. Ari jiñaanaminthatapiintakiri Judá-mirinka. 3 Jookoyitatziiniri Osankinarintsipirori tsika ikinkithatakota Cristo inkamimotanti, impoñaashitaiya jañagai iijatzi. Ikantayitziri: "Jirika Jesús nokinkithatakotakimiri, iriitaki Cristo". 4 Ari ikimisantanaki tsika ikaatzi Judá-mirinka, itsipatanakari Pablo iijatzi Silas. Ikimisantaiyanakini iijatzi ojyiki Grecia-paantiri pinkathatasorintsitaniri, ari okimitsitakari iijatzi pinkathataawo tsinaniiti. 5 Iro kantacha Judá-mirinkaiti kaari kimisantatsini, tii inimoshiritanakiri. Japatotaki kaaripiroshiririiti. Jotyaantakiri imaamanitanti nampitsiki. Imaamanipankotakiri iijatzi Jasón, jaminaminatziri Pablo itsipatakari Silas. 6 Tii jiñaashitari janta, jinoshikanakiri Jasón itsipataanakiri pashini kimisantzinkariiti, jaanakiri isaiki jiwatakaantzirori nampitsi, ikantaiyapaakini: "¡Tzimatsi shirampariiti ochapishiryaantaintsiri nampitsiitiki, pokaki iroñaaka jaka. 7 Jirika Jasón oosaikawakiriri ipankoki! Ithainkayitakiro jirikaiti ikantakaantani pinkatharitatsiri Roma-ki, ikantaiyakini: 'Tzimatsi pashini pinkathari, jiita Jesús' ". 8 Ikanta ikimaiyawakironi jiroka, tii inimotaiyanakirini atziriiti iijatzi jiwariiti. 9 Ikowakoitakiri Jasón impinawintya itsipayitakari pashinipaini, ari onkantya impakaantaiyaariri.

Jataki Pablo itsipatanaari Silas Berea-ki

10 Ikanta kimisantzinkariiti, jotyaantairi tsiniripaiti Pablo itsipatanaari Silas, jiyaatai Berea-ki. Ikanta jariitaiyakani janta, jataiyakini japatotapiintaiyani Judá-mirinka. 11 Jirikaiti Judá-mirinka, nishironkatantaniri jinaiyatziini tii ikimitari Tesalónica-jatzi, kamiitha ikimisantawakiro ñaantsi. Jaakowintanakawo kitiijyiriki jiñaanatanakiro Osankinarintsipirori jiñaantyaawori imapirotatyaarika ikamantaitziriri. 12 Ojyiki Judá-mirinkaiti kimisantanaintsiri, ari ikimitsitakari iijatzi Grecia-paantiri pinkathataari, iijatzi tsinaniiti. 13 Iro kantacha Judá-mirinkaiti nampitawori Tesalónica-ki, ikimakotakiri ikinkithatakaantatzi Pablo janta Berea-ki, pokaiyanakini, imaamaniminthawaitapaakiri atziriiti. 14 Iro kantacha kimisantzinkariiti jaanakiri Pablo inkaarithapiyaaki. Iriima Silas itsipatakari Timoteo ari isaikanaki irirori. 15 Ipoña jawisakagaitanakiri Pablo irojatzi jariitantakari Atenas-ki. Ikanta ipiyaiyaani Berea-ki, ikantapairi Silas itsipatakari Timoteo: "Ikaimakaantaimi Pablo, piyaatai thaankipiroini".

Isaiki Pablo Atenas-ki

16 Ikanta Pablo joyaawintari Atenas-ki Silas itsipatakari Timoteo, ojyiki oñaashirinkakiri jiñaayitziri Atenas-jatzi jamanamanaatari ojyakaantsipaini.* 17 Irootaki ikinkithawaitakaantakariri Judá-mirinkaiti, iijatzi pashinipaini pinkathatasorintsitaniri janta japatotapiintaiyani. Ojyiki ikinkithawaitakaapiintaki iijatzi kitiijyiriki tsikarika ipiyotapiintaiyani atziriiti janta nampitsiki. 18 Jiñaanaminthayitziri iijatzi yotaniriiti janta nampitsiki. Tzimatsi kantayitatsiri: "¿Iitamachiitaka ikinkithatakotziri jirika kiñaaniri?" Ikantaiyini pashini: "Kimitaka ikinkithatakotatziiri pashinitatsiri pawa".

* **17:16** Jiroka nampitsi Atenas otzinkami inatzi nampitsi, ari jinampitawori ojyiki yotaniriiti Grecia-jatzi.

Iro ikantayitantakari tima Pablo ikamantantatziiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Jesús, jañaantaari iijatzi.† 19 Ipoña jomiyaanakiri otzishiki iitachari “Areópago”, tsika japatotapiintaiyani. Josampitakiri: “Incha pinkinkithatakotinawo owakiraatatsiri piyotaantziri jaka nonampiki. 20 Tima pikinkithatakotakinawo kaari nokimapiintzi. Nokowaiyini niyoti iita kantakotachari”. 21 (Tima okaatzi itzimawintziri Atenas-jatziiti itsipatakari ariitzinkariiti janta, ikimisantayitziro owakiraatatsiri ñaantsi, jowawisaimaityaawo.)

22 Ikatziyanaka Pablo ipiyowintaitakari, ikantanaki: “Atenas-jatziiti, noñaakimi naaka, tzimatsi ojyiki piwawaniyitari, pamanamanaatashitapiintari. 23 Nokinayitzi pinampiki, noñaayitakiro pitaapiriminto. Tzimatsi apaani osankinataka, okantzi: ‘PAWA KAARI JIYOYIITZI’. Irijatzita nokinkithatakotzimiri naaka. 24 Iri witsikakirori kipatsi maawoni tzimantayitawori, irijatzi Pinkathariwintzirori inkiti iijatzi kipatsi. Tii isaikantawo tasorintsipanko jiwitsikani atziriiti. 25 Tii ikowiro irirori jiwitsikaitiniri tsikarika oitya. Tima iriitaki añaakaayitairi maawoni aakaiti, irijatzi añiinkatakaayitairi, ipayitairo maawoni tsikarika oitarika. 26 Iriitaki witsikakiriri itawori shirampari, jojyiñaakiri, itzimpookakiri inampitantyaawori maawoni kipatsiki. Ikinkishiritsitaka tsika onkaati osamaniti jinampitaiyaawo tsikarikapaini. 27 Iro jantantakawori jiroka, onkantya jaminaminaitantyaariri. Kimiwaitaka ipampipampiwaitatyiimi jaminaminaitziri. Ari jiñiiri. Tima tii intaina isaiki Pawa ari itsipayitai maawoni aakaiti. 28 Iriitaki añaakaayitairi iroñaaka, ijyiwatakaayitai, iri tzimakaayitairi. Irojatzi ikantsitakari pijyininkaiti iiroka, kinkitharyaantzi, ikantaki: ‘Jashiyitai Pawa’. 29 Tima jashiyitai Pawa, tii okantzi ankinkishiritakowaityaari ikimitatyaari ojyakaantsi jiwitsikani atziriiti, jiwitsikayitziri oro, kiriiki, mapi. 30 Tima pairani ojyiki jamawitakiro Pawa okaatzi jantashiwaitakari imasontzinkakiini. Iro kantacha ikantayitairi maawoni tsikarika inampiyitawo, ikantairi: ‘Powajyaantairo kaaripirori pamitashiyitari’. 31 Tima Pawa jiyoshiitaki apaani shirampari, iriitaki jotyaantairi jaminakoyitairo okaatzi antayitakiri. Aritaki jiyotajaantakiro irirori Pawa tsikapaitirika jimatairo. Tima joñaagantakiri shirampari jowiriintairi ikamawitaka”.

32 Ikanta ikimawaki ikinkithatakotakiri kaminkari ipiriintaa, ishirontaminthatanakari. Tzimatsi pashini kantanakiriri: “Ari apiitiro paata nonkimimi pinkinkithatakotiro jiroka”. 33 Jiyaapithatanairi Pablo. 34 Iro kantacha joyaatanakiri tsikarika ikaatzi, kimisantai irirori. Jirika ikaatzi kimisantaatsiri: Dionisio, irijatzi apaani tsipawitariri ipiyotapiinta Areópago-ki. Opoñaapaaka tsinani iitachari Dámaris, tzimayitatsi pashini.

18

Ariitaka Pablo Corinto-ki

1 Ikanta okaatapaaki jiroka, ishitowanaki Pablo Atenas-ki, jataki Corinto-ki. 2 Ari jiñaakiri Judá-mirinka iitachari Aquila, Ponto-jatzi jinatzi jirika. Owakiraa jariitaka Aquila itsipatakawo iina Priscila ipoñaakawo Italia-ki, tima pinkathari Claudio ikantakaantaki janta Roma-ki ishitowayiti maawoni Judá-mirinkaiti. Jataki Pablo jariitari Aquila. 3 Ari isaikapaaki Pablo intsipatyaari. Tima okaatzi jantawaititakari jirika, ishirikayitziro tontamawotatsiri manthakintsi, ipankoitawo. Irojatzi

† **17:18** Jiitaitziri jaka “yotaniriiti”, iriiyitaki kimisantzirori jiyotaantziri iitachari “Epicuro”, ikantzi: “Iro kowapirotachari ankimoshiriwaiti”. Tzimatsi iijatzi pashini jiitaitziri jaka “yotaniriiti”, jiita “Stoa-jatziiti”. Ikimisantaiyironi iriroriiti okaatzi jiyotaantziri pairani iitachari “Zenón”, ikantaki: “Ontzimatyii añaakopirotanitya”. Iro jiitaitantariri “Stoa-jatziiti”, tima japatotapiintaiyani jiitaitziro iñaaniki iriroriiti “Stoa”, owaankiityaani inatzi, pothopooki ikantayitziro.

jantawaitsitari pairani Pablo irirori. 4 Ari ikantapiintatya Pablo jiyaatzi japatotapiintaita kitiijyiriki jimakoryaantaitari, ikinkithatakaantayitaki inkitsirinkantyaariri Judá-mirinkaiti inkimisantakaayitairi, iijatzi Grecia-paantiri.

5 Ikanta Silas itsipatakari Timoteo ariitaiyapaakani ipoñagaawo Macedonia-ki. Ari jaakowintanakawo Pablo ikinkithatakaantanaki. Ikantakiri Judá-mirinkaiti: "Jirika Jesús, Cristo jinatzi". 6 Iro kantacha tii inimotziri Judá-mirinkaiti, ikisaniintanaka, ikawiyawaitanakiri. Ari jotikanairo iithaari Pablo jiyotaitantyaari tii ikimisantaiyini, ikantanakiri: "Iirokayitaki kantashityaawoni pimpiyashitantaiyaari, tii naaka kantashityaawoni. Iroñaaka nompithokashityaari kaari ajyininkata". 7 Shitowanaki japatotapiintaita. Jataki ipankoki atziri iitachari Justo, pinkathatasorintsitaniri jinatzi. Isaikanampitziro irirori japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. 8 Ikanta Crispo, jiwatatsiri japatotapiinta Judá-mirinka, ikimisantanakiri Awinkathariti, ari ikimitaakiro iijatzi ikaatzi saikapankotziriri. Iijatzi ikimitanakari ojyiki Corinto-jatzi, ikimayitakiro ñaantsi, kimisantayitanaki, jowiinkaayitakiri. 9 Ikanta Pablo, jomishimpiyaakiri Awinkathariti tsiniripaiti, ikantakiri: "Iiro pithaawi. Piyaatakairo pinkamantantiro ñaantsi jaka, iiro pimairitzi". 10 "Tima ari notsipatzimi naaka, iiro jowatsinawaitaitzimi jaka, tima tzimatsi ojyiki nashiyitaari naaka jaka nampitsiki". 11 Iro isaikantanakari Pablo Corinto-ki, awisanaki apaani osarintsi niyankitapai pashini. Jiyotaantayitziro iñaani Pawa.

12 Okanta ijiwatantari Galión janta Acaya-ki, jitanakawo Judá-mirinkaiti imaamanitanakiri Pablo. Ipoña jaanakiri janta jiwariki. 13 Ikantapaakiri: "Jirika shirampari ikinakaashitakawo jiyotaayiitziri atziriiti ipinkathatairi Pawa, ipiyathatakawo ikantakaantaitziri". 14 Iro jiñaawaitanakimi Pablo, ikantanaki Galión jiñaanatanakiri Judá-mirinkaiti: "Iroorika pikinkithatakotzi ikinakaashitakari jirika shirampari, itsitokantaki, aritaki nonkimakimi pinkantayitina. 15 Aña pikantawakaawintashitawo piñaawaiminthatashitari, pipairyaaminthawaitashitari, piitashiwaitari: 'Ikantakaantaitani'. Piyotaiyironi iirokaiti tsika pinkantiro, tii nomiraawintawaitawo naaka". 16 Jomishitowaiyakirini. 17 Ikanta Grecia-paantiri, joirikanakiri iitachari Sóstenes, iri jiwatsitacha japatotapiinta Judá-mirinka. Ipajawaitanakiri. Iro kantzimaitachari Galión, tii jimatzimaitawo irirori.

18 Ojyiki kitiijyiri isaikawaitanai Pablo janta Corinto-ki. Ari jiyaatai itsipatanaawo Priscila iijatzi Aquila, jiyaatairo Siria-ki. Ikanta janta Cencrea-ki, tikira jotitanaata, jamiitanakiro iishi, ari jimonkaatziro okaatzi ikantantakiri. 19 Ikanta jariitaka Efeso-ki, jataki Pablo japatotapiintaita, ikinkithatakaayitapaakiri Judá-mirinkaiti. Ari jookanairi Aquila itsipatakawo Priscila. 20 Ikowakowitawaari Judá-mirinkaiti osamani isaikanaki, tiimaita ikowi Pablo. 21 Ikantanairi jiyaatzimatanai: "Ontzimatyii nariitaiya Jerusalén-ki joimoshirinkaita. Iriirika Pawa kowatsini, ari nompiyi noñaayitaatimi". Ipoñaashitaka jotitanaa Pablo, jatai.

Piyaa Pablo Antioquía-ki, ipiyanaawo iijatzi ikinkithatzi

22 Ikanta jariita Cesarea-ki, awisapai Jerusalén-ki jiwithatapaiyaari kimisantzinkariiti. Ipoña jawisanai Antioquía-ki. 23 Ikanta osamanitaki, japiitairo iijatzi jariitantayita nampitsi tzimatsiri janta Galacia-ki iijatzi Frigia-ki, jominthashiritakaayitari jiyotaani.

Ikinkithatzi Apolos janta Efeso-ki

24 Okanta janta Efeso-ki, ariitaka Judá-mirinka iitachari Apolos, Alejandría-jatzi jinatzi. Kamiitha ikinkithatzi, jiyotakopirotziro Osankinarintsipirori. 25 Tzimatsi kinkithatakotsitakariri Juan-ni owiinkaatantaniri, ikinkithatakoitsitakawo iijatzi okaatzi ikamantantakiri Juan-ni ikantakota Jesús. Ari iwiyaa jiyotakotziro irirori. Iro kantacha, kamiitha ikanta joñaagantawitawo ikinkithatakotziri Jesús. 26 Ari ikinkithatakaantapaaki Apolos japatotapiintaita. Ikanta okimakiri Priscila otsipatakari

Aquila, jaanakiri Apolos, jiyotaakiri tsika ikantakotajaanta Jesús. 27 Ikowaki Apolos jawijyi Acaya-ki. Ari ipawakiri kimisantzinkariiti Efeso-jatzi apaani osankinarintsi jaapatziyantawatyaariri Acaya-jatzi. Ikanta jariitaka Acaya-ki, ojyiki ithaamintakaapaakari kimisantzinkariiti inishironkayitairi Pawa. 28 Jimatatziiro Apolos ikitsirinkayitakiri Judá-mirinkaiti, joñaagayitziri Osankinarintsipirori ikinkithatakoitziri Cristo, ari okanta jiyotakotantaitakariri Jesús, iriitaki Cristo.

19

Ariitaa Pablo Efeso-ki

1 Ikanta Apolos isaiki Corinto-ki, anonkanaki Pablo otzishimashiki, ariitaka Efeso-ki. Jiñaapaakiri kimisantawitachari. 2 Josampitapaakiri: "¿Inampishiritantakimima Tasorintsinkantsi owakiraa ikimisantakaitakimi?" Ikantaiyanakini iriroriiti: "Tiitya. ¿Oitama kantakotachari jiroka? ¿Iitama ikantaitziri Tasorintsinkantsi?" 3 Ari ikantzi Pablo: "¿Iitaka powiinkaawintakari pikimisantawitaa?" Ikantaiyini iriroriiti: "Iro nowiinkaawinta jiyotaantakiri Juan-ni". 4 Ipoña Pablo jiyotaanakiri, ikantayitziri: "Jowiinkaatantzira Juan-ni, ojyakaawintamachiitatya jowajyaantaitiro kaaripirori. Iro kantzimaitacha ikantsitaka Juan-ni: 'Pinkimisantairi aatsikitaintsiri, iri poyaatapaatyaanani'. Iriitaki Jesucristo ikinkithatakotakiri jaka". 5 Ikanta ikimaiyawakini jirikaiti, jowiinkaawintanakari Awinkathariti Jesús, ipairyaayitainiri irirori. 6 Ipoña Pablo jotzimikapatziitoyitantakari jako, ari inampishiritantanakari iriroriiti Tasorintsinkantsi. Jiñaawaiyitantanakawo pashiniyitatsiri ñaantsi. Ikamantantayitanakiro ñaantsi jiyotakaayitanairiri Pawa. 7 Ikaataiyini 12 atziriiti.

8 Ipoña jawisaki Pablo japatotapiintaiyani Judá-mirinka, ari ikinkithatakaantapaaki ikaatzi mawa kashiri. Tikaatsi inthaawakaiya, ikowi jiyotakaayitairi atziriiti tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai. 9 Iro kantacha tzimatsi tsika ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, tii ikowi inkimisantaiyini, ikijyimawaitakiri tsipatanaariri jiitaitziri "Aatsi". Ikanta Pablo, jintainaryaanakari jirikaiti. Ikaminaayitanairi jiyotaaniiti janta iyaapapankotiki jiitaitziro "Tiranno". Ari jiyotapiintakiri maawoni kitiijyiriki. 10 Ari ikantapiintanakitya, tzimakotaki apiti osarintsi. Ikimakoyitairo iñaani Pawa nampiyitawori Asia-ki, Judá-mirinkaiti, Grecia-paantiripaini, maawoni.

11 Ojyiki itasonkawintantaki Pablo janta ikantakaakari Pawa. 12 Matataitacha iijatzi oshinchaantanaki imanthakipaini Pablo. Aririka jaayiitiro tsikarikapaini, intirotantaityaari mantsiyari, aritaki ishintsitanai. Aritaki onkantaki iijatzi ishintsiyitai piyarishiriyitatsiri. 13 Ikanta tsikarika ikaatzi Judá-mirinka kinakinawaitatsiri janta joshinchaayitziri piyarishiritatsiri, ikowawitaiyakani iriroriiti joshinchaanti impairyiiri Jesús. Ikantawitari piyariiti jiñaanatziri: "¡Piyaapithatiri, nompairyiimiri Jesús, ikinkithatakotziri Pablo!" 14 Irootaki jimawitaiyakarini 7 itomiiti Judá-mirinka iitachari Esceva, jiwawitariri ompiratasorintsitaniriiti janta. 15 Iro kantacha jakakiri piyariiti, ikantakiri: "Noñiiri Jesús, niyotakotziri Pablo. Irooma iirokaiti, tii niyotzimi". 16 Ikanta piyarishiritatsiri joirikanakiri jirikaiti, antawoiti jomankiyanakari, joitsinampaakiri maawoni, jomishiyairi ipankoki jaatonkoryaamirikitakiri, antawo jowatsinawaitakiri iwathaki. 17 Ikimaiyakini nampitawori Efeso-ki, Judá-mirinkaiti iijatzi Grecia-paantiri, maawoni. Owanaa ithaawaiyanakini. Ari okanta ipinkathaitantanakariri Awinkathariti Jesús. 18 Ari ipokayitanaki iijatzi ojyiki kimisantayitaatsini, ithawitakoyitapaakiro iyaaripironka. 19 Jamayitapaakiro jyiripiyaariwitachari tsika jiñaanatakotapiintziro ijyiripiyaaritantari, itaayitapaakiro. Ikanta jaminaitakiro tsikarika okaatzi opinatari itaayiitakiri, ariitaka ikaatzi: 50,000 ikithoki kiriiki. 20 Iikiro ikimakopiroitanakitziiri Awinkathariti.

21 Okanta okaatapaaki jirokapaini, jominthatakawo Pablo jariitantya Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki. Impoña jawisanaki irojatzi Jerusalén-ki. Ikantsitaka iijatzi: "Aririka

niyaataki Jerusalén-ki, ari nawisaki niyaati Roma-ki". 22 Ipoña jotyaantaki Macedonia-ki apiti imitakotapiintirini, Timoteo itsipatakari Erasto, iinirotatsi isaikanaki irirori Asia-ki.

Imaamanitantaitzi Efeso-ki

23 Okanta janta Efeso-ki antawoiti ikisawakaawintakari tsipatanaariri jiitaitziri "Aatsi". 24 Iri poñaakaantakawori iitachari Demetrio, ashiropakori. Tzimayitatsi iijatzi kimitakariri irirori jiwitsikayitziro oryaani ojyakaawo oyaapapankoti iwawanitashiitari jiitaitziri "Diana". Iri jaantayitari ojyiki kiriiki. 25 Japatotaiyakani maawoni ashiropakoriiti. Ikantaki Demetrio: "¡Shirampariiti! Tima iro añaantari aakaiti jiroka antawairi. 26 Iro kantacha, aritaki pikimakotakiri jiitaitziri Pablo, ikitsirinkaki ojyiki atziriiti, ikantayitziri: 'Jiwitsikani atziriiti tii impawati'. Tii apa ikantakiro anampitsitiki Efeso, aña jimatsitakawo maawoni jaka Asia-ki. 27 Tii apa onkantzimotai iiro jamanantapiroitanairi awitsikani, iro kantzimopirotairi, ompiyakotya inkimakoitiro antawoiti awawani Diana maawoni jaka Asia-ki, ari jowajyaantaitanakiro impokaiti oyaapapankotiki".

28 Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisaiyanakani, ikaimaiyanakini: "¡Antawoiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!" 29 Iikiro ikamiñiinkatanakitzi jiñaawaitaiyini jirikaiti. Ipoña joirikaitanakiri Gayo itsipataitanakiri Aristarco, jaitanakiri japatotaiyapiintani atziriiti. Jirika jaitanakiri iriitaki itsipatapiintari Pablo jariitantayita, Macedonia-jatzi jinaiyini. 30 Ikowawitaka Pablo intyaapaakimi irirori, tiimaita ishinitziri jiyotaaniiti. 31 Ari ikimitsitakari jiwariiti jaapatziyani Pablo, ikantakaantakiri: "Iiro pimatsitawo iiroka janta". 32 Ikanta janta japatotaiyakani, iikiro ichiraachiraataiyatziini, tii ojyawakaa okaatzi ichiraawintaiyirini. Tima jirikaiti atziriiti tii jiyopirotaiyini oita japatowintaiyarini, ikaimakaimawaitashitaiyani. 33 Iro kantacha tsikarika ikaatzi Judá-mirinka, jiñaakiri Alejandro josatikaka janta ipiyotaiyakani, ishintsiwintanakiri inkinkithatakotiri. Ikanta Alejandro jakotanaki jimairitantawatyaari, ikinkithawaitakaawitakari. 34 Iro kantacha jiyotaiyakini atziriiti Judá-mirinka jinatzi jirika Alejandro, iikiro japiitanakitziiro ikaimaiyini, osamani ikantaka ikaimi, ikantaiyini: "¡Antawoiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!"* 35 Ipoña ikatziyanaka osankinaryaantzi, jomairintakiri, ikantakiri: "Efeso-jatzí, jiyotaitzi maawoni, aakaiti kimpoyaawintawori oyaapapankoti awawani Diana, iijatzi ojyakaani poñainchari inkitiki. 36 Irootaki pinkinkishiritantawatyaari kamiitha, iiro pimaamanitantashiwaita. 37 Tima jirikaiti shirampari pamayitakiri, tii jowaaripirotziro kaapapanko, tii ikijyimatziro iijatzi awawani. 38 Ikowirika jiyakawintanti Demetrio itsipayitakari ikaayitziri, jaanakiri ajiwariki jaminakotiniri, iri witsikiniriri okaatzi kantzimotariri. 39 Okowatyaarika ayotakotiro maawoni aakaiti, kimitaka kantatsi apatotiri maawoni jiwariiti, jaminakotantyaawori. 40 Okaatzi awisaintsiri iroñaaka, aritaki jowasankitaawintaitakairo amaamanitantaki. Iiro otzimi ankantiri ampiyakowintantyaari". 41 Ikanta ithonkakiro jiñaawaitakiro jiroka, jotyaantairi atziriiti.

20

Ipiyaawo Pablo Macedonia-ki iijatzi Grecia-ki

1 Ikanta ithonkaka ikamiñiinkataki jiñaawaitaiyini, japatotakiri Pablo jiyotaani ikaminaayitanairi. Ipoñaashitaka jiwithayitanaari, jataki Macedonia-ki. 2 Ari jariiyitanaawo maawoni nampitsi tsika isaikayitzi iyikiiti, ikaminaayitanairi. Irojatzi jariitantakari Grecia-ki. 3 Ari isaikawaitapaakiri ikaatzi mawa kashiri. Iro jotitanaiyaami jiyaatantyaari Siria-ki, ari ikimakiri jowamaatyiiri Judá-mirinkaiti jariitatyaarika janta. Irootaki ipiyantanaari Macedonia-ki. 4 Ari itsipatanaari Sópater Berea-jatzi jinatzi itomi

* **19:34** Kantakotachari jaka "osamani ikantaka ikaimi", apiti ikanta hora osamanitaki.

Pirro. Ipoñaapaaka Aristarco, ipoñaapaaka Segundo, Tesalónica-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Gayo, Derbe-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Timoteo, Tíquico iijatzi Trófimo, Asia-jatzi jinayitzi jirika. 5 Ari jiiwataiyanakini jirikaiti iyikiiti, joyaawintapaakina Troas-ki notsipatakari Pablo. 6 Okanta awisanaki kitiijyiri jowantapiintaitantawori tantaponka, ari notitanaari Filipos-ki. Awisaki 5 kitiijyiri, noñaayitapairi iriroriiti janta Troas-ki, ari nosaikaiyapaakini okaatzi 7 kitiijyiri.

Ariita Pablo Troas-ki

7 Okanta ariitapaa kitiijyiri japatotapiintaita, ari napatotaka nompitoryiiro tanta, ikinkithatakaantaki Pablo. Tima nawisatyi oñaatamanai, iikiro jiyaatakaanakitziiro ikinkithatzi, niyankiititakotakina.*† 8 Ari napatotaiyani jinoki pankotsi, ojyiki ootamintotsi joisaitaki. 9 Ikanta mainari iitachari Eutico isaiki opatzimooki pankotsi. Tima osamanitaki ikinkithataki Pablo, ayimatakiri iwochokini mainari, paryaanaki isaawiki, kamapaaki.‡ 10 Ipoña jayiitapaaki Pablo, joiyotashitapaakari mainari, jawithakitapaakiri. Ikantanaki: “Iiro pithaawaiyini, añagai”. 11 Ipoña ipiyanaa Pablo jinoki, ipitoryaapaakiro tanta, owaiyakani. Iikiro ikinkithatanakitzi, irojatzi okitiijyitantanakari. Ipoña nawisaiyanakini. 12 Iriima mainari, jaayiitanairi jañagai. Irootaki ithaamintashiripiroitantanakari.

Jawisanaki Troas-ki irojatzi Mileto-ki

13 Ari niiwataiyanakini naakaiti, notitaiyanakani irojatzi Asón-ki, ari nokinkishiritakari naanairi Pablo, tima ikowakitzi irirori inkinanaki kipatsiki. 14 Ikanta noñaapairi Pablo janta Asón-ki, ari jotitanaari, jataiyakinani Mitilene-ki. 15 Opoña nawisaiyakini janta, nokitiijyitakotapaaki Quío-ki, opoña namaatakotanai apaani kitiijyiri ariitakina Samos-ki, ari naatakotapainta Trogilio-ki. Ipoña nawisanaki pashini kitiijyiri, ariitaiyakinani Mileto-ki. 16 Ari okanta nawisantanakawori Efeso tii naatakotapainta, tima Pablo tii ikowi jiyaatapainti janta, iiro josamanipirowaitanta Asia-ki. Ikowatzi jariitsitaiya Jerusalén-ki, tikira joimoshirinkaitanakiro kitiijyiri “Oyiipataantsi”.§

Inkinkithatakairi Pablo jantaripiroriiti Efeso-jatzi

17 Ikanta nariitaka Mileto-ki, ikaimakaantapaakiri Pablo jantaripiroriiti kimisantzinkariiti Efeso-jatzi. 18 Ikanta ipokaiyakini, ikantawakiri: “Piyotaiyini iirokaiti tsika nokanta nosaikimotakimi owakiraa nariitantakari Asia-ki. 19 Ari nokantapiintatya nantawaitziniri Awinkathariti, tsinampashiri nokanta, owanaa niraawaitaka noñaakiro ikowaiyakini Judá-mirinkaiti imaamanitina. 20 Iro kantacha tii nowajyaantanakiro nokinkithatakaimiro onkaati pinintaawaitaiyaari, niyotaapiintakimi pipankoitiki, iijatzi janta ipiyotapiintaiyani atziriiti. 21 Nokinkithatakaakiri nojyininkapaini Judá-mirinka iijatzi Grecia-paantiri, nokantayitziri: Pimpiyashitairi Pawa, pawintagaiyaari Awinkathariti Jesucristo. 22 Iroñaaka niyaati Jerusalén-ki, Tasorintsinkantsi minthashiritakaakinari, tii niyotzimaita oityaarika awijyimotinani janta. 23 Iro kantacha tsikarika niyaayitzi, jiyoshiritakaakina Tasorintsinkantsi, ikantashiritana: ‘Ojyiki piñaashiwaityaawo jomontyaawaitaitimi’. 24 Iro kantzimaitacha naaka, tii onkantzimowaitina onkaati nonkimaatsityaari, tii nonishironkapirowaitanaka. Iro kowapirotacha nonkimoshiriwintiro nonkimitakaantiro irootaintsimi nimatiro nonkitsirinkanti nariitya tsika iwiyaa noshiyi. Tima irootaintsi nothotyiiro

---

* **20:7** Kantakotachari jaka “japatotantapiintaitari”, irojatzi ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”. † **20:7** Kantakotachari jaka “impitoryiirori tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkinkishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jatyootawakaiyani, ipitoryiiro tanta, jowaiyani, jirawaitaiyini imiri. Tima jimatakotatziiri Jesús jiwiyaantanaawo jowakaanaari jiyotaanipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintakiri, ikantaitzi “impitoryaitiro tanta”. ‡ **20:9** Kantakotachari jaka “paryaanaki isaawiki”, irootaki ikantakoitziri pankotsi, mawa okanta opiwiryaa jiwitsikayiitziro. Ari ipoñaakari iparyaaki mainari irojatzi isaawiki. § **20:16** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzi ikantaitsitari “Pentecostés”.

ikantakinari Awinkathariti Jesús nonkamantantiro Kamiithari Ñaantsi okantakota inishironkayitai Pawa. 25 Nokinkithatakaakimi iijatzi iirokaiti tsika okantakota ipinkathariwintantai Pawa. Iiromaita papiitairo piñaayitaina. 26 Irootaki nokowantari nonkantimi tii naaka kantakaashityaawoni intzimantaiyaari piyashitaachani, 27 tima nokinkithatakimiro maawoni ikinkishiritakari kitziroini Pawa jantiri, tikaatsi nimanimotimi. 28 Pinkimpoyaayitaiya, ari pinkimitakaayitaiyaari piyotapiintachari tsika jowayitakiri Tasorintsinkantsi. Pinkimitaiyaari aamaakowintaniri paamaakowintaiyaari kimisantairiri Awinkathariti, iriitaki ikapathainkawintairi ipinawintayitairi. 29 Niyotzi naaka aririka niyaatai ari impokapaaki pashiniiti, inkimitapaatyaari katsimari piratsi, inkowapaaki japirotiri kimisantzinkariiti. 30 Ari intzinaayitanatya pikaataiyakini jamatawitaki kimisantzinkariiti, jowajyaantakaakiri ikimisantawitari. 31 Pinkinkishiritiro iirokaiti, mawa osarintsi nosaikimowaitakimi, tii nowajyaantapaintziro nokaminaayitzimi, niraakowaitakimi. 32 Nawintaari Pawa naaka, iyikiiti. Iriitaki aamaakowintimini, iriitaki nishironkatimini tima irootaki ikantayitakairi. Ari inthaamintashiritakaimi, aritaki jiñaakaayitaimiro okaatzi ikajyaakaayitakiriri maawoni oitishiritaari. 33 Tii noñiiro naaka nonintakotantiri, kiriiki, oro, ikithaataitari. 34 Piyotaiyini iirokaiti, naakataki antawaiwintaincha naantari kowityiimoyitanari, ari nokimitaakiro nantawaiwintakiniri iijatzi ikaatzi tsipayitakinari. 35 Ari nokinakairo niyotaantakimirori tsika ankantiro antawaipirotapiintai, anishironkatantyaariri kowityaaniintawaitatsiri. Ari nokinkishiritakaimiro ikinkithatakotapaintziri Awinkathariti Jesús, ikantaki: ‘Kimoshiripirowintaari jinatzi nishironkatantaniri, tii ari inkantajaantaitiri ipashitaitari’ ”.

36 Ikanta ithonkanakiro Pablo ikantakiro jiroka, jotziirowanaka jamana-manaatakaanakari maawoni piyotainchari. 37 maawoni jiragaiyakani, jawithak-itawakaayitaka, ari jiwithatawaari Pablo jiyaatai. 38 Owashiri ikantaiyanakani, tima ikimakiri ikantaki iiro piñagaana. Ari joyaataiyanakirini irojatzi jotitantanaari Pablo.

21

Jiyaatantaari Pablo Jerusalén-ki

1 Ikanta nookanairi iyikiiti, otitaiyanaanani, tampatzika nowanakiro niyaati Cos-ki, okitiijyitamanai ariitakina Roda-ki, opoña nawisanaki irojatzi Pátara-ki. 2 Ari noñaapaaki antawo pitotsi jatatsiri Fenicia-ki, ari notitaiyanakani. 3 Ikanta namaatakotzi, nami-nakotanakiro nampatiki othampijyaa jiitaitziri Chipre, nokinakotanaki nakopiroiniki irojatzi Siria-ki. Tima tzimatsi ajyaagawontsi jookaitanakiri Tiro-ki, ari naatakotaiya-paakani. 4 Noñaapairi kimisantzinkariiti, ari nosaikimowaitanakiri okaatzi 7 kitiijyiri. Ikantawakiri Pablo: “Iiro piyaatzi Jerusalén-ki”. Iro ikantantakari, jiyoshiritakaak-itziiri Tasorintsinkantsi. 5 Okanta awisanaki 7 kitiijyiri, iro nawijyimatantyaari. Ari joyaatanakina maawoni iyikiiti, itsipayitakawo iinaiti, iijatzi jowaiyaniiti. Irojatzi oth-apikitapaa nampitsi, ari notziirowaiyapaakani impanikiitiki, namanamanaataiyakani. 6 Ipoña niwithatawakaayitanaa, otitanaana naakaiti, piyaiyanaani iriroriiti ipankoitiki.

7 Ipoña namaatakotanai irojatzi Tolemaida-ki, ari niwithayitapaari iyikiiti, apaani kitiijyiri nosaikimowaitanakiri iriroriiti. 8 Okanta okitiijyitamanai awisakotanakina, ariitakina Cesarea-ki. Opoña nokinanaki ipankoki Felipe kinkithatakaaniri, ari nosaikapaakiri. Jirika Felipe iriitaki kaatatsi pairani 7 jowaitakiri jimitakoyitiri Otyaantapiroriiti. 9 Tzimatsi Felipe 4 mainawo irishinto, kamantantaniro inayi-tatzi. 10 Aritaki ojyikitaki kitiijyiri nosaikapaaki janta, ari jariitakari apaani ka-mantantaniri ipoñaakawo Judea-ki, jiita Agabo. 11 Ikanta jiñaapaakina naakaiti jaa-paakiri jowathakiro Pablo, joojotakari jakoki iijatzi iitziki jiñaawaitanaki, ikantzi: “Ari

inkantyaari ashitakariri jirika owathakirontsi joojotiri Judá-mirinkaiti janta Jerusalén-ki, jaakaantakiri janta kaari ajyininkata. Irootaki jiyotakaakinari naaka Tasorintsinkantsi”. 12 Ikanta nokimaiyawakini, nokantakantawitanakari Pablo: “Iiro piyaatzi Jerusalén-ki”. Ari ikantsitawitakari iijatzi Cesarea-jatziiti. 13 Iro kantacha ikantanaki irirori: “¿Iitama piraantaiyarini, owanaa powashiritakaakina? Aña minthatakina naaka. Aririka onkantya joojoyiitina nonkamawintantyaariri Awinkathariti Jesús Jerusalén-ki, imawaityaata”. 14 Tii nokitsirinkashitari, nokantanakiri: “Imatyaata ikowiri Awinkathariti”.

15 Ikanta okaatapaaki jiroka, witsikaiyanaanani, jataiyakinani Jerusalén-ki. 16 Ari joyaatanakina tsika ikaatzi Cesarea-jatzi iyotaariiti jinatzi. Iriitaki aanakinari ipankoki shirampari Chipre-jatzi iitachari Mnasón, pairanitaki jiyotaaritzi jirika, iriitaki nomayimotaiyirini.

Joirikaitakiri Pablo tasorintsipankoki

17 Okanta nariitaiyapaakani Jerusalén-ki, kimoshiri ikantaiyani iyikiiti jiñaawakina. 18 Okanta okitiijyitamanai, jaanakina Pablo nariityaari Jacobo, ari isaikakiri iijatzi maawoni antaripiroriiti. 19 Jiwithatapaakari Pablo, ikamantapaakiri maawoni oiyita jantakaayitakiriri Pawa janta inampiitiki pashinijatzi atziriiti. 20 Ikanta ikimaiyawakini, ithaamintanakari Pawa. Ipoña ikantaitanakiri Pablo: “Iyikí, imapiro ijyikitaki ajyininkapaini Judá-mirinka kimisantanaintsiri iijatzi, iinirotzimaita ishintsiwintaitziri kimisantzinkariiti jimonkaayitiro Ikantakaantani Moisés-ni. 21 Ikimakowintakimi piyotaakiri ajyininka nampitawori pashiniki nampitsi, pinkantayitirimi: ‘Tii okowapirota pinkimisantairo Ikantakaantani Moisés-ni, tii okowapirota pintomishitaanitairi pitomiiti, tii okowapirota iijatzi antayitairo okaatzi amiyitari pairani’. 22 ¿Tsikama ankantyaaka? Iyoyitaki iroñaaka ajyininka, ariitaimi jaka. 23 Iro kamiithatatsi pantiro jiroka: Tzimatsi akaataiyini jaka, ikaatzi 4 shirampari monkaatironi ikajyaakaantziri. 24 Pintsipatanatyaari jirikaiti, pantiro onkaati kitiwathatakagaimini. Iiroka pinakowintirini inkaati intaayitiri, aririka jamiitaitakiniri iishi. Ari jiyoyiiti thiiyaantsi inatzi okaatzi ikantakoitakimiri iiroka, aña pimatsitataitawo iiroka pimonkaatziro Ikantakaantaitani. 25 Irooma naakaiti, niyotaiyini ikinakaashitakawo ajyininkapaini shintsishintsiwaiwitachari jimonkaatakaantiromi Ikantakaantaitani. Tima ikaatzi kaari ajyininkata kimisantayitaatsiri, notyaantakiniri pairani osankinarintsi nokinkishiritaiyakarini jaka, nokantaki: ‘Iiro powayitari wathatsi itagaitziniriri iwawanitashiitari. Iiro powakoyitawo iriraani piratsi. Iiro pimayimpiriwaitzi’. Apamachiini jantayitairo jiroka”. 26 Jaanakiri Pablo 4 shirampari. Okanta okitiijyitamanai itsipayitakari inkitiwathatakaitairi, ityaaki tasorintsipankoki inkamantanti tsika onkaati kitiijyiri onthonkantyaari ikajyaakaantakiri, ikinkithatakotakiro tsikapaiti jamayitantyaariri jashitakaiyaariri Pawa.

27 Monkaatzimatapaaka 7 kitiijyiri, tsikarika ikaatzi Judá-mirinka poñaayitachari Asia-ki, jiñaakiri Pablo tasorintsipankoki. Japatotaki atziri, impokashitiri Pablo joirikiri, 28 ikaimaiyini, ikantzi: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡Pimitakotina! Iriitaki jirika shirampari kinakinayitatsiri tsikarikapaini jiyotaayitziri atziriiti pithokashitariri ajyininkapaini, pithokashitawori Ikantakaantani Moisés-ni, pithokashitawori tasorintsipanko. Iro owatsipirotainchari, ityaakaakiri iroñaaka kaari ajyininkata tasorintsipankoki, ithainkatasorintsiwaitakiro”. 29 Iro ikantantawori jiroka tima jiñaakitziiri Pablo janta Jerusalén-ki itsipatakari Trófimo poñaachari Efeso-ki, jiñaajaantzi ityaakaakitziiri tasorintsipankoki. 30 Apatotapaaka ojyiki atziriiti, shiyapaaka joirikakiri Pablo, jinoshikanakiri jomishitowakiri jikokiroki tasorintsipankoki, jashitaitanakiro.

31 Iroowitaincha intsitokirimi, ari ikamantaitakiri ijiwari owayiriiti poñaachari Roma-
ki, ikantaitakiri: “Imaamanitawakaatya janta”. 32 Ikanta jiwari japatotanakiri jowayir-
iti, ishiyapaaka ipiyotaiyakani atziri. Ikanta jiñagaiyawakirini ipokaki, jowajyaan-
tanakiri ipajawaitziri Pablo. 33 Joirikaitapaakiri Pablo, ikantanakiri jowayiriti: “Poo-
jotantyaari apiti ashirotha”. Ipoña josampitanakiri atziriiti: “¿Iitaka jirika, iita jan-
takiri?” 34 Tzimatsi chiraachiraatanaintsiri, tiimaita ojyawakaa okaatzi ichiraawin-
taiyarini. Tii jiyotiro jiwari oita awisatsiri. Jotyaantakiri jowayiriti jaanakiri Pablo
jimaapiintaiyini. 35 Ikanta joirinkakaawitari Pablo, iikiro ishintsitatzi atziriiti ikowi
impajawaitiri, irootaki inatantatanakariri owayiriiti inkini jotzikaawintiri. 36 Tima
maawoni joyaatakowintanakiri, ikaimaiyini: “¡Powamairiwí!”

Ikinkithatakota Pablo

37 Irootaintsi jomontyiitiri imaapiintzi owayiriiti, josampitanakiri Pablo jiwari,
ikantziri: “¿Kantatsima nonkinkithawaitakaimi kapichiini?” Ari ikantanaki jiwari:
“¡Tsika piyotziroka noñaani! 38 Tima iiroka Egipto-jatzi poñaakaantakawori chapinkipaiti
maamanitaantsi, kinapaintsiri otzishimashiki, jamaki 4000 owayiriiti”. 39 Ikantzi
Pablo: “Judá-mirinka ninatzi naaka, nopoñaawo Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki.
Otzinkami inatzi nonampi, nokowi pishinitina nokinkithawaitakairi nojyininka”.
40 Ishinitakiri. Katziyanaka Pablo pawitsiki, itzinaawakotanaka jimairitantawatyaari
ijyininkapaini. Ari jimairitaiyanakini. Kinkithawaitanaki Heber-paantiki iñaaniki
iriroriiti, ikantanakiri:

22

1 “Iyikiiti, iwaapatiitarí, pinkimi nonkinkithatakotya”.

2 Ikanta ikimaitawakiri iñaaniki iriroriiti, ari jimairipirotaiyanakini. Iikiro ikan-
tanakitzi Pablo:

3 “Judá-mirinka ninatzi naaka. Notzimaki Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki, iro
kantacha jaka Jerusalén-ki nokimotataki, jiyotaani ninatzi Gamaliel, niyopirotziro
Ikantakaantani achariniiti. Nokowapiintawitaka noshiripirotyaari Pawa, pikimitaka
iirokaiti iroñaaka. 4 Pairani nopatzimawaiwitakari tsipatanaariri jiitaitziri ‘Aatsi’ nowa-
maayitaki. Ojyiki nonoshikayitaki shirampari, tsinani, maawoni, nomontyaakaan-
takiri. 5 Jiñaayitakina nantayitakiro jiroka maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzi
Antaripiroriiti. Iriiyitaki payitakinari osankinarintsi ipakaantziri ajyininka Judá-
mirinka janta Damasco-ki. Ipoña niyaataki naminaminayitziri jirikaiti, namayitiri jaka
Jerusalén-ki jowasankitaitiri”.

Ikinkithatakota Pablo ikimisantantaari (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 “Okanta naniitzi aatsiki, irootaintsi nariitya Damasco-ki, jiwiyaaka tampatzika
ooryaatsiri, ari jomapokakinari morikanaintsiri inkitiki, joorintakotapaakina
nokatziyaka, 7 ari notyaanakiri kipatsiki. Nokimatzi ñaanatanari, ikantana:
‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimaminthatantanari?’ 8 Nosampitanakiri naaka:
¿Iitaka iiroka Pinkatharí? Ari jakaitanakina: ‘Naakataki Jesús Nazaret-jatzi
pipatzimaminthawaitakiri’. 9 Ikaatzi tsipatakinari jiñaakiri oorintapainchari,
antawoiti ithaawaiyanakini, tiimaita ikimathataiyironi iriroriiti jiñaanataitakina.
10 Ipoña nosampitanakiri, nokantziri: ‘Pinkatharí. ¿Iitama pikowiri nantairi
naaka?’ Ari ikantanakina Pinkathari: ‘Pintzinai, piyaati nampitsiki Damasco.
Ari inkamantayiitimiro oitya pantayitiri’. 11 Tima kamampotaaki jowanakina
oorintakinari, ikathatashitaana notsipayitakari irojatzi Damasco-ki.

12 Ari isaikiri janta shirampari jiita Ananías, pinkathatasorintsitaniri jinatzi, ji-
monkaayitziro Ikantakaantani Moisés-ni. Pinkatha jowiri maawoni Judá-mirinka

nampiyitawori Damasco-ki. 13 Pokaki Ananías jiñiina. Ikanta jariitapaaka, ikantapaakina: ‘Iyiki Saulo, pokiryagai’. Apathakiro nokantanaka nokiryaanai, aminawaitanaana. 14 Iikiro ikantanakityaana Ananías: ‘Iiroka jiyoshiitani Iwawani acharinitiri. Jiyoshiitakimi piyotantaiyaawori ikowakaimiri irirori, ari piñaakiri Cristo tampatzikatatsiri, ari pinkimañaanitakiri iijatzi. 15 Iirokataki kinkithatakotairini maawoni atziriki. Pikinkithatakoyitairo okaatzi piñaakiri, okaatzi pikimakiri. 16 Iroñaakataki, tikaatsi poyaawintanaki. Pinkatziyi, powiinkaatya, pimpairyagairi Awinkathariti pinkowakotairi onkantya impiyakotantaimirori piyaaripironka’ ”.

Ikamantantziro Pablo jotyaantaitziri inkinkithatakairi pashinijatzi atziri

17 “Ikanta nopiyapaaka Jerusalén-ki, niyaataki tasorintsipankoki namanamanaatya, ari noñaawiyawaitakari. 18 Noñaakiri Awinkathariti, ikantakina: ‘Pishintsitanaki, pishitowi Jerusalén-ki, tima iiro ikimisantaitzimi pinkinkithatakotina jaka’. 19 Ari nokantanakiri naaka: ‘Pinkatharí, jiyotaiyini maawoni niyaatapiintaki japatotapiintaita, nomontyaakaantakiri kimisantaimiri iiroka, owanaa nopajatakaantawaitakiri. 20 Tima jowamaitakiri pairani potzikatani Esteban, kinkithatakotzimiri iiroka, ari nokaatakiri iijatzi naaka janta, naapatziyakari owamaakiriri, naamaakowintakanari iithaaripaini’. 21 Iro kantacha ikantanakina Pawa: ‘Piyaati, tima naakataki otyaantimini intaina isaikayitzi kaari pijyininkata’ ”.

Isaikimotakiri Pablo ijiwariti owayiriiti

22 Ikanta ikimawakiro atziriiti jiroka, japiitanairo ikaimaiyini ikantzi: “¡Jirika shirampari tii okantzi jañi! ¡Pashiryiiyaari!” 23 Iikiro ishintsitatzi ikaimaiyini, jotikakotaiyani iithaariki.* 24 Ikanta jiwari, ikantakiri jowayiriti: “Paanakiri inthomainta jirika, ampajatawakiri onkantya inkamantantairori oita jiñaawaitakiri jowatsimaantakariri ijyininkapaini”. 25 Aritaki joojoyiitakiri impajawaitantyaariri, ikantakiri Pablo pashini jiwari, ikantziri: “Josankinatakotani Roma-jatzi naaka. ¿Shinitaantsitatsima impajaitina, tii jaminakoitawakinawo oita nokinakaashitakari?” 26 Ikanta ikimawaki jirika, ipiyashitanakari ijiwaripirori, ikantapairi: “Nowinkatharití, ¿Piyotakima iita antakiri? Iriitaki jirika, josankinatakotani awinkatharipiroriti saikatsiri Roma-ki”. 27 Ikanta ikimawaki, ipokashitanakiri Pablo, josampitapaakiri: “¿Imapiroma posankinatakota iiroka?” Ari jakanaki Pablo, ikantzi: “Jii”. 28 Ikantzi jiwari: “Ojyiki nopinakowintaka naaka onkantya nosankinatakotantyaari”. Ikantzi Pablo: “Tiitya naaka, josankinatakoitakina kitziroini owa notzimapaaki”. 29 Ikimawaki ikantaki, apa joojoryaakotanakiri. Ithaawanaki jiwari, joojotakaantakiri osankinatakotachari Roma-ki.

Jaitanairi Pablo japatotapiintaiyani ijiwari Judá-mirinkaiti

30 Okanta okitiijyitamanai, ikowi jiyopiroti jiwari oita jimaamanitantariri Judámirinkaiti jirika Pablo. Japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, ijiwaripirori Judámirinkaiti. Jomishitowaitairi Pablo, joosaikakiri japatotaiyani.

23

1 Jaminapaakiri Pablo jiwaripiroriiti apatotainchari, ikantanakiri: “Iyikiiti, naamaakowinta naaka iiro otzimanta nantzimotiriri Pawa”. 2 Ikanta Ananías, Ompiratasorintsipirori, ipajatanakiri ipaantiki Pablo. 3 Iro kantacha Pablo, ikantanakiri: “¡Thiiyinkarí, Pawa pajatimini iiroka! Saikawitakimi jaka piyakawintantinawomi Ikantakaantaitani, ¿Pipiyathatawo iiroka pipajatakina nopaantiki?”* 4 Ikanta apatotainchari, ikantanakiri Pablo: “¿Arima pinkantiri pinkawiyiri jompiratasorintsitari Pawa?”

* **22:23** Ikantaitzi iijatzi, jookawanitsitaka kipatsi tsika ipiyotaiyakani, tima ikisaiyatyaani. * **23:3** Kantakotachari jaka thiiyinkarí, iriitaki Ompiratasorintsitaniri, kimitawori okitamaawita jowantaitariri kaminkari. Paminiro Mt. 23.27.

5 Ikantzi Pablo: “Iyikiiti, tii niyowita naaka ompiratasorintsi jinatzi, okantzi Osankinar-
intsipiroriki: ‘Iiro pikawiyiri jiwatakaantatsiri’ ”.
6 Jiyotziri Pablo ijiwaripiroriti apatotainchari, Saduceo jinatzi, iriima pashinipaini
Fariseo jinatzi, ikantanaki: “Iyikiiti, Fariseo ninatzi naaka, iijatzi nojyininkapaini.
Iro jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai kamayitatsiri”. 7 Ikantaki Pablo,
ojyiki jiñaanatawakaanaka Fariseo-paini itsipatakari Saduceo-paini. 8 Tima ikantaiyini
Saduceo-paini: “Iiro jañaayitai kamayitatsiri, tikaatsi maninkariiti, tikaatsi iijatzi shir-
itsi”. Iriima Fariseo-paini, ikimisantayitzi irirori imapirotatya jirokapaini. 9 Ari ichi-
raiyanakini maawoni. Ikanta yotzinkari Fariseo, ikatziyanaka, ikantzi: “Jirika shiram-
pari tikaatsi ikinakaashitani. Kimitaka maninkariiti ñaanashiritakiriri, aamaashityaari
shiritsi”. 10 Iikiro ishintsitatzi ichiraiyini, ithaawanaki ijiwari owayiriiti jowatsinaawai-
tanakiri Pablo, ikaimaki jowayiriti jomishitowairi, jaanairi jimaapiintaiyini.
11 Okanta otsiniritanai, joñaagaari iijatzi Awinkathariti, ikantairi: “Pablo, iiro pi-
thaawi, ari pinkinkithatakotakina Roma-ki pikimitaakiro jaka Jerusalén-ki”.

Ikinkishiritaita intsitokaitiri Pablo

12 Okanta okitiijyitamanai, ikamantawakaaka tsikarika ikaatzi Judá-mirinka,
ikantawakaa: “Thami amajyikawintiri Pablo irojatzi antsitokantantyaariri”.
13 Tima janaakiro 40 ikaataiyini shirampariiti kantaintsiri. 14 Ipoña jiyaatashitakiri
ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi Antaripiroriiti, ikantakiri: “Nokantaiyakini
nomajyikawintiri Pablo irojatzi nontsitokantyaariri. 15 Incha pintsipatawakaiya
iirokaiti pikaatzi papatotapiinta, pinkamitiri ijiwari owayiriiti, pinkantiri: ‘Pamainari
Pablo onkitiijyitamanai naminakotairo ikinakaashitakari’. Impoña naakaiti
aamaakowinta nonkantya nowawakiri tikira jariitapaa jaka”.
16 Kimaki itziniri Pablo, jatanaki imaapiintzi owayiriiti inkamantapaakiri.
17 Ikaimaki Pablo apaani owayiri, ikantakiri: “Paanakiri jirika mainari pijiwaritiki,
tzimatsi oita inkantiriri”. 18 Ikanta owayiri jaanakiri ijiwaritiki, ikantapaakiri:
“Jiwarí, ikowakotakina Pablo namakimiri jirika mainari, tzimatsi ikowiri inkantimiri”.
19 Ipoña jiwari, jaanakiri mainari jantyaatsikiini, josampitakiri: “¿Oita pinkantinari?”
20 Ikantanaki mainari: “Ikinkishiritaka Judá-mirinkaiti inkowakotimi onkitiijyitamanai
paanairi Pablo japatotapiinta jiwariiti, jaminakotairo ikinakaashitani. 21 Iiro
pikimisantziri, tima manaiyakani 40 shirampariiti. Ikantaiyakini: ‘Thami
amajyikawintiri Pablo irojatzi antsitokantyaariri’. Aritaki witsikaiyakani iroñaaka,
joyaawinta tsika pinkanti iiroka”. 22 Jotyaantairi jirika mainari, ikantawairi: “Iiro
pikamantantziro jiroka”.

Jowawisaitakiri Pablo pinkathariki Félix

23 Ikanta jiwari ikaimaki apiti pashini ijiwari owayiriiti, ikantakiri: “Papatoti
200 powayiriti, pintsipataakiri 70 owayiriiti tyaakotachani moraki, iijatzi pashini
200 aatsini jowathaaminto. Paanakiri tsiniripaiti Cesarea-ki. 24 Piwitsikiniri mora
intyaakaanatyaari Pablo, paamaakowintyaari kamiitha. Paanakiri pinkathariki Félix”.
25 Ari josankinataki jotyaantiniriri pinkathari, okantzi:
26 “Josankinari Claudio Lisias jotyaantziniri pinkathari Félix: Ojyiki niwithatz-
imi. 27 Jirika shirampari notyaantimiri, joirikakaantani Judá-mirinkaiti jaka, iroow-
itainchami intsitokirimi. Ikanta niyotaki josankinatakotani ajiwaripiroriti saikat-
siri Roma-ki, naanaki nowayiriti, nookakaawintakiri. 28 Nokowaki niyoti iita ik-
inakaashitakari jirika imaamanitantaitariri, naanakiri japatotaiyani ijiwaripiroriti,
29 noñaatzi jimaamaniwintashitari Ikantakaantaitani jashitari iriroriiti. Tikaatsi oitya
intsitokantyaariri, tii okantzi iijatzi jomontyaawaitaitiri. 30 Nokimaki ikowaiyakini
Judá-mirinkaiti intsitokiri, irootaki notyaantantzimiriri iiroka. Nokantakiri jirikaiti
maamaniwaitziriri inkamantimiro oita itzimawintantariri jirika”.

31 Jimatakiro owayiriiti. Jaanakiri tsiniripaiti Pablo janta Antípatris-ki. 32 Okanta
okitiijyitamanai, piyiiyaani owayiriiti aniitashitanainchari. Iriima tyaakotanainchari
iikiro joyaatanakitziiri Pablo. 33 Ikanta jariitaka Cesarea-ki, ipapaakiri osankinarintsi
pinkathari, ikantapaakiri: “Pinkatharí, jirika Pablo”. 34 Ari ithonkakiro pinkathari
jiñaanatawakiro osankinarintsi, josampitanakiri Pablo, ikantziri: “¿Tsika pipoñaaka?”
Ikantzi Pablo: “Nopoñaawo Cilicia-ki”. 35 Ikantanaki: “Ari nonkimakimi paata jariita-
paatya maamanitzimiri”. Ipoña ikantakaantaki jaayiitanakiri ipankoki Herodes, ari
jaamaakowintaityaari.

24

Ikinkithatakota Pablo janta Félix

1 Okanta awisanaki 5 kitiijyiri, ariitapaaka Cesarea-ki, Ananías Ompiratasorintsi-
taniri itsipatakari Antaripiroriiti yakawintantaniri jiita Tértulo. Jawisashitapaakiri
pinkathari imaamanitiri Pablo. 2 Ikanta jamaitapaakiri Pablo, ñaawaitanaki Tértulo,
ikantanakiri Félix: “Paasoonki pinkathari, noñiiro kamiitha nosaiki, paasoonki piyotan-
itzi ojyiki pantakiniri kamiithatatsiri nojyininka. 3 Okaataki jiroka kamiichaanikiri
nowinkatharipiroti Félix, owanaa ipaasoonkitapiintakimi maawoni nojyininka. 4 Iro
kantacha iiro osamanitanta, nokowatzi pinkimisantawakina kapichiini nonkantimiri.
5 Noñaakiri naaka, jirika shirampari owaaripirotantaniri jinatzi. Ithonka ikinakinay-
itaki nampitsiki, tii apa jimaamanitakiri nojyininka nokaatzi no-Judá-mirinkatzi, iri-
jatzi jiwatakaanairiri iitashiwaitachari ‘Oshiritanaariri Nazaret-jatzi’. 6 Ikowaki iijatzi
jowaaripirotiromi notasorintsipankoti, irootaki noirikakaantakariri, nokowawitaka
naminakotantirimi Ikantakaantaitanari naakaiti. 7 Iro kantacha, ipokapaaki jiwari
Lisias, shintsiini jaapithatakinari, jowatsinaawaitanakina. 8 Ikantanakina: ‘Ontzi-
matyii piyaataiyini pinkathariki jiwitsikimiro kantainchari’. Incha posampitiri iiroka
ayotantyaawori tyaaryoorika nomaamanitantakariri”.

9 Irojatzi ikantsitakari iijatzi Judá-mirinkaiti ikaatzi pokaintsiri.

10 Ari itzinaawakotanaka pinkathari jiñaawaitantyaari Pablo. Ikantanaki Pablo: “Ojyiki
nokimoshiritaki iirokataki kiminani nonkinkithatakotya, tima niyotzi iirokataki wit-
sikapiintziniriri nojyininkapaini imaamanitawakaa.

11 Kantatsi posampitakowintiro iiroka, owakiraa nariitaa naaka Jerusalén-ki okaatzi
12 kitiijyiri, nokowawita nopinkathatapairimi Pawa. 12 Tii noñaanatantawaitzi, tii
nomaamanitziri atziripaini tasorintsipankoki, ari nokimitaakiro nampitsiki, tikaatsi
nomaamaniti japatotapiintaita. 13 Jirikaiti kinkithatakotakinari jaka, iiro jiñaitziro
imapiro ikantakotanari. 14 Ari okantaka, notsipataari naaka jiitaitziri ‘Aatsi’. Irootaki
ikantakiri iroñaaka jirikaiti yakawintanari nokimisantashiwaitani jinatzi. Ari nok-
inakairo nopinkathatziri Pawa ikimisantziri pairani nochariniiti. Nokimisantziro
Ikantakaantani, iijatzi josankinaripaini Kamantantaniriiti. 15 Ari nojyari iriroriiti,
joyaawintari Pawa jañaakaayitairi kamayitaintsiri, tii apa jañaayitai kamiithashiriri aña
jimatsitaiyaawo kaaripiroshiriri. 16 Irootaki nokowakiri iiro otzimi oitya nantzimotiriri
Pawa, iijatzi atziriiti. 17 Awisaki ojyiki osarintsi nokinawaitaki, nopiyaa nonampiki na-
mai nompashitapaiyaariri nojyininka kowityaawaitatsiri, nokowawitapaa iijatzi non-
taapainirimi Pawa. 18 Irootaki nantziri tasorintsipankoki, aritaki namiitakiro noishi
onkantya nonkitiwathatantyaari, tiitya ojyiki nonkaataiyini, tikaatsi nomaamaniwaiti
janta. Aripaiti jiñaapaakina tsikarika ikaatzi Judá-mirinka poñainchari Asia-ki. 19 Iriitakimi
pokatsi jaka inkinkithatakotina iitarika jiñaakotakinari. 20 Tii ipokaiyini irirori. Jirikatz-
imaitaka pokaintsiri jaka apatowintakinari, incha inkantimi oitarika jiñaakotakinari
nokinakaashitakari. 21 Aamaa iro ikantakotanari nokantakiri chapinkipaiti: ‘Iro
jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai kamayitatsiri’ ”.

22 Tima pinkathari Félix jiyopirotziro jiitaitziri “Aatsiwiri”, irootaki jowajyaantantanariri, ikantanakiri: “Aririka impokaki jiwari Lisias, ari inkamantapaakinawo jiroka”.
23 Ipoña ikantakiri ijiwari owayiriiti: “Paamaakowintinari Pablo, pishinitiniri jarityaari jaapatziyani impantyaariri kowityiimotziriri”.
24 Okanta pashini kitiijyiri, piyaa Félix, itsipatakawo iina Drusila, Judá-mirinka inatzi iroori. Ikaimakaantapairi Pablo inkimawakiri inkinkithatakairi tsika okantakota jawintaashiritantaariri Jesucristo. 25 Iro kantacha Pablo jitanakawo ikinkithatakaanakiri tampatzikashiritaantsi, ñaakoshiritaantsi, jowasankitaantaiti paata. Ari ithaawanakiri Félix, ikantanakiri: “¡Aritapaaki, piyaatai! Ari napiitairo nonkaimakaantaimi paata nosaikashiwaityaarika”. 26 Tima joyaawintawitatya Félix impinatirimi Pablo, onkantya jomishitowakaantaiyaariri. Irootaki japiitantawitakariri ikaimakaantziri inkinkithawaitakairi. 27 Awisaki okaatzi apiti osarintsi. Ari okaatapaaki ipinkatharitzi Félix. Ikowatzi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti, jomontyaakaantanakiri Pablo. Ari ipoyaataariri pashini pinkathari iitachari Porcio Festo.

25

Ikowaki Pablo iriitajaantaki César aminakotirini ikinakaashitani

1 Aritaki jowaitakiri Festo impinkathariwintanti. Iro awisanaki mawa kitiijyiri jataki Jerusalén-ki ipoñaanakawo Cesarea-ki. 2 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari ñaapiroriiti Judá-mirinkaiti, ikinkithatakotakiri Pablo. 3 Ikowaki jotyaantairi Pablo Jerusalén-ki. Ikinkishiritaiyani intsitokakaantiri niyankithaki aatsi. 4 Ari ikantanaki Festo: “Aritaki jomontyaitakiri Pablo janta Cesarea-ki, irootaintsi niyaatai janta.
5 Incha joyaatanakina pijiwariti, tzimatsirika ikinakaashitani jirika shirampari, ari piyakawintiri janta”.
6 Tii osamanipirotzi isaikawaitapaintzi Festo janta Jerusalén-ki, ipiyaa Cesarea-ki. Okanta okitiijyitamanai, isaikapai isaikamintoki ipinkathariwintantzi, ikaimakaantakiri Pablo.* 7 Ikanta ityaapaaki Pablo, ari ipokaiyapaakini Judá-mirinkaiti poñaayitainchari Jerusalén-ki, ikantakowaitapaakiri ojyiki kaaripirori, okantawita tii jiñaawitawo imapirotatyaarika okaatzi ikantakoitziriri. 8 Kinkithatakotanaka Pablo, ikantaki: “Tikaatsi kaaripirori nanti naaka, tii nopiyathatawo Ikantakaantani nojyininkapaini, tii nowaaripirotziro tasorintsipanko, tii nokawiyawaitziri iijatzi César ijiwaripirori Roma-jatzi”. 9 Iro kantacha pinkathari Festo ikowi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti, josampitanakiri Pablo: “¿Pikowatziima piyaati Jerusalén-ki, niyakawintimi janta?” 10 Ikantanaki Pablo: “Iro tampatzikatatsi nosaiki jaka paminakotina, iirokataki jowaki César ijiwaripirori Roma-jatzi. Aritaki piyotaiyakini tikaatsi kaaripirori nantzimotiriri nojyininkapaini Judá-mirinka.
11 Ontzimatyiimi nokinakaashipirotani, kamiithatatsimi jowamaitina. Irooma tikaatsi nonkinakaashitatya, iiro okantzi potyaantina janta. Nokowatzi iriitajaantaki pinkathari César aminakotinani”. 12 Ipoña Festo ikinkithawaitakaakiri ikaataiyini ipinkatharitzi. Ari ikantanakiri: “Pikowirika jaminakotimi César, ari piyaatiri janta”.

Jaitanakiri Pablo pinkathariki Agripa

13 Ipoña pinkathari Agripa itsipatakawo iina Berenice ipokaiyakini Cesarea-ki, jiwithatyaari Festo.† 14 Ikanta isaikawaitapaintzi janta, ikinkithawaitakaakiri Festo ikantakota Pablo, ikantziri: “Tzimatsi jaka shirampari jookanairi pinkathari Félix jomontyaitakiri. 15 Tima niyaataki chapinki Jerusalén-ki, ojyiki ikantakoitawakiri

* **25:6** Kantakotachari jaka “tii osamanipirotzi”, irojatzi ikantakoitziri 8 tiirika 10 kitiijyiri isaikawaitapaintzi.
† **25:13** Jirika Agripa, jiitaitziri iijatzi Herodes.

ijiwari Ompiratasorintsitaariiti itsipatakari Antaripiroriiti, ikowakotakina nontsitokakaantiri. 16 Ari nokantanakiri naaka: ‘Jiroka namitaiyarini naakaiti Romajatzi: Ontzimatyii japatotaiyaani maamanitawakaachari, inkinkithatakotantyaariri iyakawintaari. Imapirorika otzimi ikinakaashitani, aritaki onkantaki intsitokaitiri’. 17 Irootaki nimatakiri ipokaiyakini iriroriiti, tii nojyinkaapaaki, jatakina nosaikamintoki, nokaimakaantakiri shirampari. 18 Iro kantzimaitacha okaatzi ikantawitapaakari iyakawintakiriri, tii noñiiro onkantapirotya nokinkishiriwitakari. 19 Apa ikinkithatakotakiro ikimisantashitari, ikinkithatakotakiri iijatzi jiitaitziri Jesús jowamaitakiri, iriitaki ikantziri Pablo iiniro jañi. 20 Tiimaita niyotziro tsika nonkantiro jiroka, nosampitakiri Pablo ikowirika jiyaati Jerusalén-ki jaminakoitantyaariri janta. 21 Iriima Pablo ikowaki iriitajaantaki aminakotirini César Augusto awinkatharipiroti Roma-ki. Irootaki nokantantakari jomontyaitawakiri irojatzi notyaantantatyaariri”. 22 Ipoña Agripa, ikantanakiri Festo: “Nokowi nonkimiri naaka jirika shirampari”. Ari ikantzi Festo: “Ari pinkimajaantakiri onkitiijyitamanai”.

23 Okanta okitiijyitamanai, ityaaki janta Agripa itsipatakawo Berenice owaniinka ikantaka. Itsipatakari ijiwari owayiriiti, jiwariiti saikatsiri janta. Ikantakaantaki Festo jamaitiri Pablo. 24 Ari jiñaawaitanaki Festo, ikantzi: “Pinkathari Agripa, pinkathariiti ikaatzi apatotainchari jaka, jirika shirampari. Owanaa jiyakawintakiri Judámirinkaiti janta Jerusalén-ki iijatzi jaka Cesarea-ki. Ichiraapiintaki ikowi jowamairi. 25 Noñiimaitakawo naaka tikaatsi ikinakaashitani jirika jowamaitantyaariri. Iro kantzimaitacha, iriitajaantaki kowaintsiri jaminakotiri Augusto, irootaki notyaantantyaariri janta. 26 Iro kantacha tii noñi naaka oitya nosankinatiniriri pinkatharipirori tsika ikantakota jirika, irootaki namantakariri piñiiri iirokaiti, iiroka pinkathari Agripa namakiniri, onkantya pinthonkakiro posampitiri, tzimatsi nosankinatiri. 27 Tima tii okamiithatzimotana notyaanti apaani omontyaari, iirorika otzimi tsika osankinatakotya okaatzi ikinakaashitakari”.

26

Ikinkithatakota Pablo Agripa-ki

1 Ipoña Agripa ikantanakiri Pablo: “Kantatsi piñaawaiti iiroka”. Ari itzinaawakotanaka Pablo, ñaawaitanaki, ikantzi: 2 “Pinkatharí Agripa, owanaa nokimoshiritaki nonkinkithawaitakaimi iroñaaka, nokowi nonkinkithatiro okaatzi ikantakotanari Judá-mirinkaiti. 3 Tima piyopirotziro iiroka okaatzi jamitari ajyininkapaini Judá-mirinka. Irootaki nokowantari pinkimisantawakina nonkantimiri”.

Jañaantari Pablo tikira ikimisantanakiita

4 “Jiyotaiyini nojyininkapaini Judá-mirinka tsika nokanta iiniro nomainaritapaaki, nosaikimotantakariri Jerusalén-ki, 5 naakatapiintaki Fariseo monkaawaitaniri, tii nopiyathanitawo Ikantakaantaitani. Ikowirika, kantatsi inkinkithatakotina. 6 Irootaki nosaikantari iroñaaka jaka, tima nokinkithatakotatziiro ikajyaakaakiniriri Pawa pairani achariniiti, oyaakoniintaiyakirini aakaiti. 7 Pinkatharí Agripa, irojatzi noyaakoniintsitakari naaka, irootaki ikantakotakinari iroñaaka ajyininkapaini. Irojatzi joyaakoniintsitakari maawoni ajyininkaiti ichariniyitaari 12 itomiitini Israel-ni. Irootaki jiñaashintsitapiintakari jantainiri Pawa jiñaantaiyaawori. 8 ¿Iitama kaari pikimisantanta iiroka jañaakairi Pawa kamawitainchari?”

Ipatzimawitakari Pablo kimisantzinkariiti

9 “Nimawitakawo naaka pairani noñaashintsiwaitaka, nokinkishiriwitaka nantayitimi ojyiki nomaamanitiri ikaatzi pairyaanairiri Jesús Nazaret-jatzi. 10 Irootaki nantakiri

Jerusalén-ki. Ishinitakinawo ijiwari Ompiratasorintsitaari, ojyiki nomontyaakaantakiri oitishiritaari. Ikanta noñiiri jowamaitziri inimotana. 11 Tzimatsi ojyiki nowasankitaaki onkantya jowajyaantantyaawori ikimisantzi. Ari nokantapiintakiri tsika japatotapiintaita. Owanaa nokisaniintakiri jirikaiti, nopatzimawaitakiri, nimatsitakari saikatsiri pashiniki nampitsi".

Japiitziro Pablo ikinkithatakota ikimisantai (Hch. 9.1-19; 22.6-16)

12 "Iro niyaatantakari nampitsiki Damasco, jotyaantakina ijiwari Ompiratasorintsitaari. 13 Iro kantacha niyankithaki aatsi, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri noñaaki oorintanainchari inkitiki, janaanakiri ishipakiryaani ooryaatsiri, joorintapaakina nokatziyaka naaka, nokaatakiri tsipatakinari. 14 Tyiiyanakinani maawoni. Nokimatzi jiñaanaitakina noñaaniki Heber-paantiki, ikantana: '¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimatantanari? Iirokataki owasankitaacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpatzitatyiiyaawomi thoyimpithowari'. 15 Ipoña nakanakiri naaka: '¿Iitaka Pinkathari?' Ari jakanakina Nowinkathariti: 'Naakataki Jesús, pipatzimatakiri. 16 ¡Pinkatziyi! Iro noñaagantzimiri iroñaaka pantawaitaina. Pinkinkithatairo okaatzi piñaakiri, onkaati piñiiri paata nantakaimiri. 17 Aritaki piñiiro nowawisaakotaimi pijyininkaki, iijatzi janta kaari pijyininkata tsika notyaantimi. 18 Onkimityaawo pokiryaakairimi. Aritapaaki ikinashiwaitaka otsinirikitzi, aña janiiyitai kitainkariki. Aritapaaki ipinkathatakiri Satanás, aña Pawa pinkathariwintairini. Ari nompiyakotainiri iyaaripironka, nontasorintsishiritakairi awintaashiritaanari naaka. Tima irootaki ikajyaakagaitakinari' ".

Tii ipiyathawaitanaka Pablo joñaagaitakari

19 "Pinkatharí Agripa, tii nopiyathatanaka joñaagaitakinawo inkitiki, 20 aña nitanakawo nokinkithatanakiniri Damasco-jatzi, Jerusalén-jatzi, maawoni nampiyitawori Judea-ki iijatzi ikaatzi kaari ajyininkata, nokantayitziri: 'Pimpiyashitairi Pawa, pantairo oñaagantironi powajyaantairo piyaaripironka'. 21 Irootaki kantakaawori, joirikantakinari nojyininkapaini tasorintsipankoki, ikowawitaka intsitokina. 22 Iro kantacha inishironkatakina Pawa iikiro niyaatatzi nokinkithatakotziri iroñaaka. Nokinkithatakiniri maawoni, ñaapiroriiti kaari ñaapirotachani. Okaatzi nokinkithatapiintaki, tii notikapaintziro josankinatakiri Moisés-ni, ipoña Kamantaniriiti. Tima josankinaitakiro onkaati awisatsini, ikantaitaki pairani: 23 Ontzimatyii inkami Cristo, aririka inkamawitatya iri itakaantyaawoni jañagai iijatzi. Ari onkantya inkinkithatakoitantyaanariri awisakotaantsi ajyininkapaini, inkinkithatakoitiniri iijatzi kaari ajyininkata".

Ikowi Pablo inkimisantakairi Agripa

24 Ikantakiro Pablo jiroka, ikaimanaki Festo: "¡Pablo, pishinkiwintatya! Okantakaimi paakowintawo piñaanawaitzi". 25 Ari jakanakiri Pablo: "Pinkatharí Festo. Tii noshinkiwinta, okaatzi nokantakiri imapirotatya. 26 Jiyopirotzi pinkathari Agripa, irootaki nokantantawori jirokapaini. Niyotzi naaka jiyotakotziro maawoni, tii jimanakota. 27 Pinkatharí Agripa, ¿pinkimisantiro josankinari Kamantaniriiti? Niyotzi naaka pikimisantziro". 28 Ari jakanakiri Agripa: "¿Piñaamachiitaki pikantakina kapichiini ari pinkimisantakaakina, nonkimitantaiyaariri 'Cristo-wiriiti?' " 29 Ikantzi Pablo: "Okantawitaka kapichiini nokantakimiri, tiirika, ojyiki nokantakimiri, onkamintha iri Pawa kantakaiyaawoni, tii apa iiroka pinkatharí, aña iijatzi maawoni pikimaiyakini iroñaaka, pinkimitaina nokantaka naaka, okantawitaka iiro joojoitantzimiro ashirotha".

30 Ipoña ikatziyanaka pinkathari Agripa itsipatakawo Berenice, pinkathari Festo, maawoni ikaatzi saikaintsiri, 31 jataiyakini jantyaatsikiini ikinkithatakotziro jiroka. Ikamantawakaiyakani: "Iiromi jomontyaawaitaitzirimi jirika shirampari, tikaatsi

inkinakaashitya onkantya jowamaitantyaariri”. 32 Ipoña Agripa ikantanakiri Festo: “Ari ampakagairimi jirika shirampari, iiromi ikowakimi irirori jaminakotiri César awinkatharipiroriti”.

27

Jotyaantaitakiri Pablo Roma-ki

1 Ikanta ikowaki jotyaantiri Pablo janta Italia-ki, itsipataakiri pashinipaini omontyaari, ari niyaatsitanakari iijatzi naaka. Iri aanakiri iitachari Julio jiwatziriri jowayiriti pinkathapirori Augusto. 2 Ari notitakotanakari Adramitio-jatzi niyaatiro Asia-ki. Notsipatanakari Aristarco Tesalónica-jatzi poñaachari Macedonia-ki. 3 Okanta okitiijyitamanai ariitakina Sidón-ki, ari jaapatziyanakari Julio jirika Pablo, ishinitakiri jariitapaintyaari jaapatziyanipaini impantawatyaariri kowityiimotariri. 4 Ipoña nawisanakiro Sidón, otonkiyotakina tampiya, tii okantzi namaatakoti, iro nokinakotantanakari othampijyaaki Chipre. 5 Naathakiryaanakiro inkaari irojatzi Cilicia-ki, iijatzi Panfilia-ki. Ariitakina Mira-ki, nampitsi saikatsiri Licia-ki. 6 Ari jiñaitapaaki pashini notitantanaiyaari poñaachari Alejandría-ki iyaatiro Italia-ki, ari jotitaiyakinani jiwari. 7 Ojyiki kitiijyiri namatsinkakota namaatakotzi. Owanaa nopomirintsiwaitaka nariitantakari Gnido-ki. Iikiro otonkiyotakotatyaana tampiya, nomontyaakotaki Salmón-ki, noshinampitanakiro othampijyaa Creta. 8 Owanaa opomirintsitaka namaatakotzi, irojatzi nariitantakari nampitsi ikantaitziro “Aachaaki” okaakitapai nampitsi Lasea.

9 Awisaki ojyiki kitiijyiri namaatakotaki, aritaki tyaawontsitzimatapai, kowiinkatanaki namaatakoti. Irootaki ikantantakari Pablo:* 10 “Pinkimisantawakina, kimitaka akowiinkatakotatzi amaatakoti, ari ampiyakiro amaatakomintotsi, iijatzi pajyaagawopaini, aritaki ankamagaantaki iijatzi”. 11 Iro kantacha ijiwari owayiriiti tii ikimisantziri Pablo, iri ikimisantaki ashitawori amaatakomintotsi itsipatakari antakotzirori. 12 Tii okamiithatatzi jowawisairo tyaawontsi tsika jaatakowitaka, ikowaiyini jiyaaniinti Fenice-ki saikitachari janta Creta-ki, iiro oñaashirinkantari tampiya kinatsiri kirinka iijatzi katonka. Ari ikowaki jowawisairo tyaawontsi.

Itampiyatakotzi inkaariki

13 Ikinkishirita ari onkantaki jamaatakoti tima owakiraa itapaakawo otampiyatzi kapichiini. Ari namaatakonaki othapiyaaki Creta. 14 Iro osamanitaki kapichiini antawotapaaki tampiya, jiitziro iriroriiti “Euroclidón”, ookantapaakawo amaatakomintotsi, 15 onoshikakotanakina. Tii jiñi tsika inkantairo jamaatakominto, ishinitakiro onoshikakotina tampiya. 16 Owanaa nopomirintsitakawo pitotsi thatainchari amaatakomintotsiki. Nokinakotaki othampijyaaki iitachari Clauda tii otampiyapiroti janta. 17 Ari notiyitakiro pitotsi amaatakomintotsiki. Tima ithaawantatyaawo jaintakotya iintatzi inkaari jiitaitziro “Sirte”, joojoitakiro onaminaki amaatakomintotsi iiro okotaanta. Ishinitanakiro onoshikakotina tampiya. 18 Okanta okitiijyitamanai, iikiro oshintsitatzi otampiyatzi, ari jitanakawo jowiinkagaantaki jajyaagawo. 19 Okanta pashini kitiijyiri, jowiinkanakiro iijatzi okaatzi ashitari amaatakomintotsi. 20 Ojyiki kitiijyiri awisaintsiri tii noñaayitairi ooryaatsiri iijatzi impokiro. Antawoiti notampiyatakotaki tii niyoti aririka nawisakotai.

21 Tima awisaki ojyiki kitiijyiri tii nowaiya, ikantanaki Pablo: “Pinkimisantawakina, okamiithawita pinkimisantinami irojatzi asaikakimi Creta-ki. Iiro añiiromi okaatzi owaaripirotakairi. 22 Iro kantzimaitacha iroñaaka, iiro okantzimowaitzimi, tima iiro

* **27:9** Kantakotachari jaka “tyaawontsitzimatapai”, irojatzi ikantakoitziri “ikaatapiintakiro itziwintaiyani”.

pikamagaantzi apaani, onkantawitatya ompiya amaatakomintotsi. 23 Inkaanki tsiniri-
paiti, noñaaki maninkari, jotyaantani Pawa Ashitanari, nantawaitziniri, 24 ikantakina:
‘Pablo, iiro pithaawi, ontzimatyii pariitya jiñiimi César pinkatharipirori Roma-ki. In-
ishironkatimi Pawa pawisakotakaantyaariri pikaataki jaka amaatakomintotsiki’. 25 Ari
ikantakina. Irootaki pinthaamintantyaari, tima nawintaashiritakari naaka Pawa,
niyotaki aritaki imatatya ikamantakinari maninkari. 26 Iro kantacha ontzimatyii
ompojakotya othampijyaaki”.

27 Okanta tsiniri, aritaki awisaki 14 kitiijyiri, ariitakina inkaariki Adriático
onoshikakotakina tampiya. Niyankiiti tsiniri, ari ikaimanaki antakotzirori
amaatakomintotsi ikinkishiritaiyani iro nariitaiya kipatsiki. 28 Ari jimonkaatakiro
tsika iwiyaa ochiinkaatzi, jiñaatziiro tii ochiinkaapirotzi, ipoña japiitiro iijatzi, jiñaatzi
kapichiini ochiinkaatapai.† 29 Ithaawanaki nompojakotya, jowiinkaki 4 againtironi
amaatakomintotsi opataki, ari jamanaiyanakani onkitiijyitantyaari thaankipiroini.
30 Iro kantacha ikaatzi antakotzirori ikinkishiritaka ishiyi, jotitantanatyaawo pitotsi
thayitainchari, jamawinatawo jowiinkayitiro ayiintironi othowaki amaatakomintotsi.
31 Iro kantacha Pablo ikamantakiri jiwari, iijatzi jowayiriti, ikantziri: “Aririka
ishiyaki jirikaiti, iiro pawisakotai iirokaiti”. 32 Ari itotakotanakiro owayiriiti pitotsi,
joimaatakiro.

33 Irootaintsi onkitiijyitzimati, ikantanaki Pablo: “Aritaki awisaki 14 kitiijyiri oyaaw-
inta oitya awisatsini, tii powaiya iirokaiti. 34 Okowapirota iroñaaka poya pañaantyaari,
tima tikaatsi kamagaantatsini apaani”.‡ 35 Aritaki ikantaki Pablo, jaaki tanta, ipaa-
soonkitakiri Pawa. Ipitoryaakiro, owanaka. 36 Ipoña jominthatanaka maawoni,
owaiyakani iijatzi. 37 Jiroka nokaataiyini notitaiyani 276 atziri. 38 Aritaki ithonkakiro
jowaiyakani, jowiinkayitaki owanawontsi othomakantyaari tinari.

Otsitsiyaki

39 Okanta okitiijyitamanai, jirikaiti antakotzirori, okompitzimotakari kipatsi,
jiñaapaaki opaayaa. Ari ikowi jaatakotyaami janta. 40 Itotakoyitakiro oojotantari
ayiintzirori amaatakomintotsi, jookakiro, itzinaakoyitanairo antawoiti manthakintsi,
jiwitsikanairo iyomawo inkomatantyaari inkini jaatakoiyani opaayaaki.§ 41 Iro
kantacha aintakotapaaka othowaki iintaatzi inkaari, tii okantanai nojyiwatakoti.
Tankanaki opataki ookantapaakawo otamaryaani inkaari. 42 Ari ikowanaki owayiriiti
intsitokanakirimi omontyaariiti, iiro jamaatanta ishiyayiti. 43 Iro kantacha ijiwari
owayiriiti, ikowaki jowawisaakotiri Pablo, tii ishinitziri jowamaitiri, apa ikantanakiri:
“Ikaatzi yotzirori jamaatzi, jamaati jiyaati kipatsiki. 44 Iriima pashinipaini
jontarikayitya inchakotaki inkini jamaati”. Ari okantari nawisakotantaari maawoni.

28

Isaikaki Pablo othampijyaaki iitachari Malta

1 Ikanta nawisakotai maawoni, ari niyotaki jiroka othampijyaa oita Malta. 2 Ari
jaawakina kamiitha maawoni nampitawori janta. Tima oparyaatzi inkani, katsinkaiti
okantaka, jowaampataki paampari, ari ikaimakina. 3 Ari jiyaatanaki iijatzi Pablo jayi
tsitsi, iro ipiyawitapaaka jowapairo itsima, shitowanaki maanki, jatsikakiri jakoki.

† **27:28** Kantakotachari jaka “tii ochiinkaapirotzi”, irojatzi ikantaitziri pairani okaatzi 20 jimonkaatantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 36 metro. Kantakotachari iijatzi “kapichiini ochiinkaatapai”, irojatzi ikantaitziri pairani okaatzi 15 jimonkaatantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 27 metro. ‡ **27:34** Kantakotachari jaka “tikaatsi kamagaantatsini”, iro ojyawori ikantaitzi “iiro opiyakagaantawaita kishichaaniki”. § **27:40** Kantako-tachari jaka “itzinaakoyitanairo antawoiti manthakintsi”, irootaki ookantari tampiya inkini ishiyakoti otitantawori amaatakomintotsi.

4 Ikanta jiñaakiri nampitawori janta jowikantapaakari, ikantaiyanakini: “Jirika shirampari owamaantzinkari jinatzi, okantawitaka jawisakowitaka impiinkimi, tiimaita ishinitaitziri jañi”.* 5 Iro kantacha Pablo jotikanakiri maanki paampariki. Tikaatsi awijyimotirini. 6 Joyaawintaiyani jaawaakairimi irojatzi inkamantatyaari. Ikanta osamanitaki jiñaatzi tikaatsi awijyimotirini, ikantaiyini: “Pawa jinatzi jirika shirampari”.

7 Tzimatsi janta jiwari nampitawori othampijyaaki iitachari Publio. Otzimimotziri okaakiini jowani. Jaawakina kamiitha maawoni jaanakina. Mawa kitiijyiri nosaikimowaitakiri. 8 Ari nokimakotakiri iwaapati Publio ikatsinkaakitatzi, ishiwaiwaita. Ityaashitanakiri Pablo. Ikanta jamanakowintakari, jotirotantakari jako, apathakiro ishintsitanai. 9 Jantakiro jiroka, pokayitanaki maawoni mantsiyari nampitawori janta othampijyaaki, joshinchaayitakiri. 10 Ari ipashitanakari ojyiki tsikarika oiyita. Ikanta notitanaa niyaatantaiyaari, ipayitawaana naayitanairi.

Ariitaka Pablo Roma-ki

11 Ikanta nosaikaki mawa kashiri janta othampijyaaki, ari notitanaari pashiniki amaatakomintotsi, owawisaakirori iijatzi janta tyaawontsi. Opoñaawo jiroka amaatakomintotsi Alejandría-ki. Jiwitsikaitakiro opataki jojyakaantawo “Tsipari” iwawanitashiitari.† 12 Ari nariitaka janta Siracusa-ki, mawa kitiijyiri nosaikanaki janta. 13 Ipoña nawisanai irojatzi nariitantakari Regio-ki. Ikanta okitiijyitamanai, okamintha otasonkakotakina tampiya kinatsiri katonkanta, irojatzi nariitantakari Puteoli-ki pashini kitiijyiri. 14 Ari noñaapaaki tsikarika ikaatzi iyikiiti, ikantawakina nosaikanaki. Iro nosaikantanakari okaatzi 7 kitiijyiri. Ari nopoñaanaari irojatzi nariitantakari Roma-ki. 15 Ikanta ikimakotakina iyikiiti nampitawori Roma-ki, itonkiyotawakina aatsiki jiitaitziro “Apio” tsika jiyomparitapiinta. Okanta janta jiitaitziro “Mawapanko”, ari joyaawintakina pashini. Ikanta Pablo jiñaapaakiri iyikiiti, ipaasoonkitanakiri Pawa, thaamintashiri ikantanaka. 16 Ari nariitapaaka Roma-ki. Ikanta ijiwari owayiriiti jowawisaapaakiniri omontyaariiti pashini jiwari. Iriima Pablo ishinitakiri isaikawaitapaaki tsikarika ikowiro, apaani owayiri aamaakowintariri.

Ikinkithatakaantzi Pablo janta Roma-ki

17 Ikanta awisanaki mawa kitiijyiri nariitaka, japatotakiri Pablo ñaapiroriiti Judámirinkaiti nampitawori Roma-ki. Ikantakiri: “Iyikiiti, pairanitaki jaakaantakina ajyininkapaini janta Jerusalén-ki, ipoña jowawisaakina ijiwariki Roma-jatziiti. Irootaki jantakiri, okantawitaka tikaatsi nantzimotiriri, tii nomaamanitziro okaatzi jamitari pairani achariniiti. 18 Ojyiki josampiwitakina Roma-jatzi janta, tii jiñaashita nonkinakaashityaari intsitokantinari, ikowawitaka impakaakaantainami. 19 Iro kantacha ajyininkapaini Judá-mirinka tii ikowi, ontzimatyii nonkowakotiri iriitaki aminakotinani César, okantawitaka tikaatsi niyakawinti naaka ajyininkapaini. 20 Irootaki napatotantzimiri iroñaaka nonkamantimiro. Nokinkithatakotairi oyaakoniintari maawoni Israelmirinkaiti, irootaki piñaantanari jaka joojoitantanawo ashirotha”. 21 Ari ikantanaki iriroriiti: “Tii noñi naaka josankinatakotina poñaachani Judea-ki. Tikaatsi nonkimakotimiri iijatzi jariita ajyininkapaini jaka. 22 Apa nokimakowintzimi ikinkithatakoitakiri kimisantashiwaitachari. Nokowaki nonkimimi tsika pikantzi iiroka”.

23 Ikinkishiritaka japatotya pashini kitiijyiri. Ari japatowintakari ojyiki atziri jimaapiintzi Pablo. Ikinkithatakiniri tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai, joñaagakiri tsika josankinatakoitsitakari Jesús, jitanakawo josankinariki Moisés-ni irojatzi josankinatakiri Kamantaniriiti. Tima jitanakawo okitiijyitamanai irojatzi jyiitiini. 24 Tzimatsi

---

* **28:4** Irootaki ikantakiri, tima jiñaajaantzi atziriiti iri Pawa otyaantakiniriri maanki, jowasankitairi. † **28:11** Jiitaitziri jaka “Tsipari”, iriitaki apiti itomi “Júpiter”, iwawanitashiitari jiitaitziri Cástor ipoña Pólux.

tsika ikaatzi kimisantawakiriri, iriima pashinipaini tiimachiini. 25 Tiira jaapatziyawaa,
apaanipaini jiyaayitai. Jiwiyaantawaari Pablo ikantawairi: “Jiroka ikantsitakari
pairani pichariniiti, jiñaawaitakairi Tasorintsinkantsi Kamantantaniri Isaías-ni, ikantaki:
26 Piyaati, pinkantiri jirika atziriiti:
Pinkimawitatya, iiromaita pikimathatziro.
Paminawitya, iiromaita piñagaiyironi.
27 Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.
Ashikimpita jinaki.
Tii jokichaatai iijatzi.
Irootaki kaari jiñaantawo.
Kaari ikimanta,
Kaari ikinkishiritanta,
Tii ikimisantzi, iiro nowawisaakotairi.
28 Piyotaiyini iirokaiti, aritaki jowawisaakotairi Pawa kaari ajyininkata. Aritaki
inkimisantai iriroriiti”. 29 Ikantakiro Pablo jiroka ñaantsi, jatanai Judá-mirinkaiti, ojyiki
jiñaanatawakaanaka.

30 Ari isaikapairi Pablo okaatzi apiti osarintsi. Jaapiintakiri kamiitha ikaatzi ariiyi-
tariri. 31 Ari ikinkithatakiniri ipinkathariwintantai Pawa, ikinkithatakotsitakari iijatzi
Awinkathariti Jesucristo jiyoitantyaariri. Tikaatsi oñaashirinkawaitirini.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI ROMA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori, jompiratani Jesucristo ninatzi, tima iriitaki
kaimashiritakinari Notyaantapiroriti, irijatzi owakinari nonkamantantiro Kamiithari
Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa. 2 Jiroka Kamiithari Ñaantsi ikajyaakaakiriri Pawa,
iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Osankinarintsi Tasorintsitatsiri,
3 ikantakota Itomi Awinkathariti Jesucristo, iintsitapaintsiri itzimaki, icharinitawakari
David-ni. 4 Ikanta jañagai pairani, aripaiti joñaagantaka Itomi Pawa jinatzi,
otzimimotziri ishintsinka, tasorintsishiriri jinatzi iijatzi. 5 Ikamintha Cristo iro
jinishironkatantakinari Pawa. Iri owakinari Notyaantapiroritai, nonkamantayitairi
pashinijatzi atziri kaari ajyininkata, inkimisantayitaita iriroriiti. 6 Iijatzi
iirokaiti Roma-jatzi ari akaatsitaka ikaimashiritai Jesucristo. 7 Ikaimashiritaimi
pinkitishiritai pikaatzi pinampitawo Roma-ki. Jitakotani Pawa pinayitzi. Onkamintha
inishironkawaitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi inkimitaimi Awinkathariti Jesucristo,
piñaayitiro kamiitha pisaikayiti.

Ikowi Pablo jariityaari Roma-jatzi

8 Jiroka nitawatyaari nonkanti: Nopaasoonkitziri Pawa, okantakaantziro jantziri
Jesucristo. Nopaasoonkitakowintzimi iirokaiti, tima ithonka ikimakoitakimi tsikarika-
paini tsika pikantayitanaa pikimisantayitai. 9 Ari nokantapiintanakitya namanakow-
intzimi. Iri Pawa yotatsi, nantawaishintsitainiri nokinkithatakotanairo Kamiithari
Ñaantsi tsika ikinkithatakota Itomi. 10 Aririka namañaari, nokowakotziri ishinitainaata
niyaati pisaikaiyini iirokaiti, iroorika inkowakaakinari naaka. 11 Tima nokowapiro-
taki noñaayitimi. Nokowi nonishironkashiriyitimi onkantya paawiyashiriwaitantyaari.
12 Ari onkantya nonthaamintakaantimiri iiroka, piñaakinarika naaka tsika nokanta
nawintaashiritakari Cristo. Ari pinthaamintakaina naaka, noñaakimirika iirokaiti tsika
pikanta pawintaashiritari.
13 Iyikiiti, nokowi piyoti, iro noshiritapiintaka niyaati pisaikaiyini noñaantimiri
powapiyashiriyitaiya, nokimitaakiri pashinijatziiti atziri. Iro kantacha, ojyiki otzikapi-
intakinari. 14 Iro kantacha ontzimatyii niyaatashitiri Grecia-paantiri, kaari Grecia-
paantitatsini, yowaitanaatsiri, iijatzi kaari yowaitatsini. 15 Irootaki, nokowantari
nokinkithatakotairo iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta pinampitawo iirokaiti Roma-
jatziiti.

Itasorinka Pawa owawijaakotantatsiri

16 Tii nokaaniwintziro naaka nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi. Tima
iro ojyakawori iroomi itasorinka Pawa, iro owawijaakoshiritairini maawoni
kimisantaatsini. Nokimitaakiro naakaiti no-Judá-mirinkatzi, naakataki itanakawo
nokimisantanaki, jimpoitapaaki Grecia-paantiriiti. 17 Tima iro Kamiithari Ñaantsi
kinkithatakotziriri Pawa tsika ikanta itampatzikashiritakagairi atziriiti. Ari
ikantakaanta irirori jawintaashiritaityaari. Tima irootaki josankinaitantakawori,
kantatsiri:
Tampatzikashiri jinayitai awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.

Kaaripiroshiriri jinatzi atziriiti

18 Iriima atziriiti kaari tampatzikashiritatsini, thainkatasorintsitatsiri,
ikisaniintapirotakiri Pawa, joñaagantakiro iyatsimanka janta inkitiki. Tima

jirikaiti kaaripiroshiritapiintatsiri, kimiwaitaka jotzikayitatyiiromi tyaaryoori iiro jiyotakoitantawo. 19 Tima jiyotakowitari iriroriiti Pawa. Iri Pawa kantakaawori jiyotakowitantakariri. 20 Tima owakiraa jitanakawo Pawa jiwitsikakiro kipatsi, ari jiyotimi atziriiti tzimatsi Pawa, jiñaayitakiro jiwitsikani. Ari onkantya inkinkishiritantyaarimi otzimimotziri Pawa ishintsinka, kañaaniri jinatzi irirori. Tikaatsi otikañaanitachani, inkantawitaiya: “Tii niyotziro”. 21 Añа jiyotakowitari Pawa, tiimaita impinkathatapiintairi, tii ipaasoonkitapiintairi iijatzi. Apa ikinkishiritakotawo kaaripirotatsiri, iro kaari ikinkishiritantanaa kamiitha. 22 Ikantaiyawitani: “Yotaniri ninatzi”, añа masontzishiriri jinayitaki. 23 Iro jowajyaantantawori ipinkathawitari Pawa kañaaniri. Ari jitayitanakawo ipinkathayitziro witsikaantsi jojyakaawo atziri, tsimiri, piratsi, iijatzi ikaatzi kamathayitatsiri kipatsiki.

24 Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka. Irootaki jantapiintantawori onkaati inkaaniwintirimi. 25 Jowajyaantanakiro ikimisantañaanitziri Pawa tyaaryootatsiri, apa ikimisantanakiro thiiyaantsi. Ipinkathatanakiro jiwitsikaitziri, ojyawaitanakawo iroomi ompirawaityaarinimi. Tiimaita ipinkathatanairi Pawa witsikakirori kitziroini maawoni jiroka, apinkathatapiintziri aakaiti. Ari onkantyaari.

26 Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri inintashiwaitari. Irootaki jantantawori okaatzi inkaaniwintirimi. Ari itanakawo opaantawakaawaita kiyopayipaini tsinaniiti. 27 Ari ikimitanakari iijatzi kiyopayipaini shiramparіiti, ipaantawakaawaitanaka, iro ikowapirotanaki impaantawakaiya ishiramparinkakiini, jantanakiro inkaaniwintirimi. Iriimaitaka owasankitaawaitaincha okantakaantziro ikinakaashiwaitakari.

28 Iro opoñaantari ishinitziri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka, iro jantantakawori kaari kamiithatatsini. Tima tii ikinkishiritakotanairi Pawa. 29 Iro jantapiintanaki kaari tampatzikatatsini, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ikowapirowaitziri kiriiki, jantayitziro kamaawoyitatsiri, inintakotantawaitzi, itsitokantawaitzi, imaamanitawakaawaita, jamatawitantawaitzi, ikawiyantawaitzi, 30 ikijyimatantawaitzi, ithiiyakotawakaawaita, ikijyimawaitziri Pawa, ikawiyapootantawaitzi, ikantakaapirowaita, iñaapirowaita, jiyotashiwaitawo kaaripirotatsiri, ipiyathawaitari ashitariri, 31 imasontzishiriwaitaki, tii imonkaawainitzi, tii inithaantawaitzi, tii inishironkatantzi. 32 Jiyowitaiyawoni jirikaiti okaatzi ikantakaantziri Pawa, ikantaki: “Ikaatzi matakironi jiroka inkamayitai”. Iro kantacha, iikiro jantapiintatziiro, jominthatakaari pashinipaini jimayitiro.

2

Tampatzika ikanta Pawa aririka jiyakawintanti

1 Kimitaka pikantashiriwaitzi iiroka, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaaripirotaki”. Iiro pikantawaitziro jiroka. Tima aririka piyakawintiri pashini atziri, iirokataki iyakawintainchari. ¿Tiima pantapiintziro iiroka kaaripirori? 2 Ayotaiyini tampatzikashiriri jinatzi Pawa aririka jiyakawintanti. Iri owasankitairini ikaatzi antayitakirori jiroka. 3 Iirokaiti patzirinkakiini, pikantapiintaiyini, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaaripirotaki”, ¿Piñaajaantakima iiro jowasankitaimi iiroka Pawa? 4 ¿Pimanintatziirima nishironkapirowaitakimiri, oyaakoniintzimiri, amatsinkawintzimiri iijatzi? ¿Tiima piyotakotziro iro jamatsinkawintantakimiri jowajyaantakaantimirori piyaaripironka? 5 Iiromi powajyaantairo piyaaripironka, ari piñiiromi patsipitaiyaawo iyatsimanka Pawa. Tima paata, aririka joñaagantapaititairo iyatsimanka, jaminakoyitairo maawoni, tampatzika inkantya jowasankitaantayitai. 6 Onkimiwaityaawo impinayitairimi apaanipaini okaatzi jantakiri. 7 Iri Pawa añaakaayitairini ikaatzi kamaitanakawori kamiithari, irootaki jiñaampiyantakawori

jowaniinkawo, jiñaampiyakawo ipinkathaitairi, jiñaampiyakawo inkantaitatyaani jañaayitai. 8 Iro kantacha, katsimaki inkantaiya Pawa jowasankitaayitairi ikaatzi kamaitapiintanakawori inintashiwaitari, piyathawaitakariri, imanintawaitakiro tyaaryootatsiri. 9 Inkimaatsiwaitaiya, jowashiripirowaitaiya maawoni kamaitapiintakawori kaaripirori. Iriira itanatyaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri. 10 Iriima kamaitapiintakawori kamiithari, ari jowaniinkataiya, impinkathaitairi, kamiitha isaikayitai. Iriira itanatyaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri. 11 Tima tikaatsi atziri jimaakitiri Pawa.

12 maawoni kaari kimakotironi Ikantakaantaitani, ompiyakaashitaiyaari iyaaripironka, tima iiro jaminakoitairi imonkaatakirorika Ikantakaantaitani. Iriima ikaatzi kimakowitakawori, ari jaminakoitairi imonkaatakirorika. 13 Tima kaari tampatzikashiritzimotirini Pawa ikaatzi kimakowitakawori Ikantakaantaitani, aña iri tampatzikashiritzimotakiriri Pawa monkaayitakirori. 14 Jirikaiti kaari nojyininkayita, kaari kimakowityaawoni Ikantakaantani Moisés-ni, kaari ñaawityaawoni tsika osankinata, jimonkaaminthawaitashitakawo. Okimiwaitakawo ontzimaatyiimi pashini ikantakaantaitani jashitaiyaarimi iriroriiti. 15 Okimiwaitakawo jiroka Ikantakaantaitani osankinashiritantyaarimi, tima jiyotziro oita jantiri. Aririka jimonkaatairo, kimoshiri inkantya. Iirorika jimonkaayitziro, okimiwaitakawo apaniroinimi jiyakawintawaitaka, tima jiyotakiro ikaaripirowaitaki. 16 Irootaki jantaitiri paata aririka inkantairi Pawa jirika Jesucristo: “Paminakotairo maawoni jantakiri jimananikiini atziriiti”. Irootaki nokantapiintakiri nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.

Judá-mirinkaiti ipoña Ikantakaantaitani

17 Iroñaaka nonkantayitimi iirokaiti Judá-mirinka nojyininkatari. Kimitaka pikantaiyakini iirokaiti: “Aña niyotakotaitziro naaka Ikantakaantaitani. Niyotziri Pawa. 18 Niyotziro okaatzi ikowiri. Niyotziro tampatzikatatsiri, tima jiyotaakinawo Ikantakaantaitani. 19 Ari onkantaki niyotairi kaari yotironi, kimitakariri amajyookitachari, nonkimitakaantiro nonkitiijyiinkatakotairimi saikatsiri otsinirikitzi. 20 Ari niyotaayitairi masontzishiriri. Kantatsi niyotairi kaari yowaitatsini, kimiwaitariri iinchaaniki. Tima otzimimotana naaka Ikantakaantaitani. Irootaki matzirori iyotanipirotakaantzi”. 21 Aririka okantaka piñaawaitakiri piyotaayitiri pashini, ¿Iyomachiitakimima iiroka? Tima pikantapiintzi iiroka: “Iiro pikoshitzi”. ¿Tiima pikoshinitzi iiroka? 22 Pikantapiintzi: “Iiro pimayimpiritzi”. ¿Tiima pimayimpiritzi iiroka? Pikantapiintzi: “Iiro pipinkathatziri ojyakaawontsi”. ¿Tiima pikoshitanitziro iiroka tasorintsitatsiri? 23 Pikantakaapirowaitaka iiroka piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima pipiyathawaitawo iiroka, pithainkakiri Pawa? 24 Tima ari okanta josankinaitakiro, kantatsiri:

Iirokaiti kantakaantakirori, iro ithainkatasorintsitantakari pashinijatzi atziri ipairyaaminthawaitashitakari Pawa.

25 Ikaatzi monkaatzirori Ikantakaantaitani, kamiithawitaka itomishitaanita, tima irootaki ojyakaawintacha jashitari Pawa. Iro kantacha tiirika jothotyiiro jimonkaatiro maawoni Ikantakaantaitani, aminaashiwaitaka itomishitaanita. 26 Iriima pashinijatzi kaari ajyininkata, kaari totamishitaanitachani, aririka jimonkaaminthatashityaawo Ikantakaantaitani, iriitaki kimipirowaitakariri totamishitaaniri, tima jashipirotaari Pawa. 27 Jirikaiti kaari totamishitaaniri monkaaminthatashitawori Ikantakaantaitani, iri aminakotaimini iirokaiti paata tyaaryoorika pimonkaatziro piyotakotziri, pipiyathatakaworika, iri iyakawintimini, jowasankitagaitimi, okantawitaka totamishitaaniri pinawitaka iirokaiti. 28 Tsika akantayita koñaawoini awathaki, tiira iro jiitaitantairi “Judá-mirinka”. Ari okimitari atominthawaitashitaka awathaki, tiira iro

jiitaitantairi “totamishitaari”. 29 Aña opoñaantari a-Judá-mirinkatzi iro kantakaantzirori tsika akantashiriyita. Ari okimitsitari iijatzi añaantakawori atomishitaa, iro kantakaantakirori oshiritakari. Tii iro amonkaatashitantyaawori osankinatachari, inthaamintawintantairi ajyininkapaini, aña oshiritakagaari Pawa, ari inthaamintawintai ririori.

3

1 Kimitaka pikantaki iirokaiti: “¿Tikaatsima opantaini a-Judá-mirinkatzi? ¿Iitama atomishitaaritantari?” 2 Nokantzi naaka: “Ojyiki opantairi aakaiti. Jiroka itanakawori, iriira achariniiti aaka itakawori jiñaanatakiri Pawa. 3 Tzimatsi achariniiti kaari oisokirotyaarini Pawa, ¿Irooma ompoñaantyaari Pawa jowajyaantiro joisokiroyitanta? 4 Tii ari onkantya. Okantawitaka ithiiyaniwitaka maawoni atziriiti, tii ithiiyanita Pawa ririori. Ari okantzi josankinaitakiri, kantatsiri:

Ari pikantatya iiroka, tampatzikañaaniri pinatzi,
Iirokami jaminakoitaimi, ari panaakotantakimi”.

5 Tima antapiintzirowa kaaripironkantsi, oñaagantziro tampatzikashiriri jinatzi Pawa. Kimiwaitaka ari ankantakimi: “Iro noyaaripiroshirinka oñaagantzirori owanaa ikamiithapirotzi Pawa, ¿Iitama jowasankitaawintantinawori okaatzi oñaagantzirori ikamiithapirotzi ririori? Kaarira tampatzikashiriri”. (Ari okanta akinkishiriwaitari aakaiti atzirinkakiini.) 6 Tii ari onkantzimaitya. Kaarimi tampatzikashiriri Pawa, iirotya jaminakotairimi isaawijatziiti, jowasankitaawaitairi. 7 Kimitaka ankantimi iijatzi: “¿Iitama jowasankitaantyaanari Pawa nothiiyaka, tima nothiiyapiintaka iro kantakaantakirori jiñaapinkathaitantariri Pawa tii ithiiyanita ririori?” 8 Kimitaka ankantimi iijatzi: “¡Thami ankaaripiroti! tima iro oñaagantironi kamiithari”. (Irojatzi jiyakowintaitakinari naaka nokinkithatakotakiro kimitakawori jiroka, imapirotatya.) Iro kantzimaitacha irootaki kamiithatatsi jowasankitaitiri ikaatzi ñaawaitzirori jiroka.

Tikaatsi tampatzikashiriri

9 ¿Irooma kantakotacha jaka, a-Judá-mirinkatzi tii opantapirotai aakaiti? ¿Iiroma okantzi anaakoyitairi pashinijatzi? Iiro okantzi, tima aritaki nokantsitaka maawoni akaataiyakini, kimiwaitakimi ompiyakaashiwaitaimi ayaaripironka, okantawitaka a-Judá-mirinkatzi iijatzi kaari Judá-mirinkatatsini. 10 Tima aritaki osankinatakotaka, kantatsiri:

Tikaatsi tampatzikashiriri, tii itzimaajaitzi apaani.
11 Tii itzimi kimathawaitaniri.
Tikaatsi oshiritaiyaarini Pawa jiyotakotairi.
12 Ithonka ipiyashiritaiyakani, tii opantaari.
Tii itzimi iitya mataironi inkamiithashiriti.
Tii itzimaajaitzi apaani.

13 Kaaripiroñaaniwaitaki, okimiwaitakawo ithano iroomi omoona ikitaitantariri kaminkari.
Amininitaka ithiiya,
Kipiyapaantiwaitaki jojyakari ikanta maanki.
14 Tima ikijyimawaitantapiintaki, ikawiyantayitzi.
15 Amikiitaka jiyaayitzi jowamaanti, ikowi inkapathainkatakaanti.
16 Ipampithawookitapiintakiro ikinaitzi japirotantaitzi, ikowi inkimaatsitakaantawaitya.
17 Tii ipampithawookitapiintairo jatachari isaikaitai kamiitha.
18 Tii ipinkathaakitairi Pawa.

19 Ayotzimaita jiyakawintairi Pawa maawoni pankinawaitakawori jimonkaatairomi Ikantakaantaitani. Iiro okantai jotikañaanitaiya inkanti: “Tiitya nomaakiwaitziro”.

20 Tima tikaatsi matakironi jimonkaatiro Ikantakaantaitani, ari onkantya inkantantyaariri Pawa: “Tampatzikashiri ninatzi”. Añaa aririka ayotakopirotanairo Ikantakaantaitani, ari ayopirotziri owanaa akaaripirotaki.

Pawa otampatzikashiritairi, aririka awintaashiritanaiyaari

21 Iro kantzimaitacha, owakiraa joñaagairo Pawa tsika okanta antampatzikashiritantaiyaari. Tii ojyawo pairani, apankinawaitashitawo Ikantakaantaitani antampatzikashiritantaiyaawomi. Irootaki josankinatakotakiri Kamantantaniriiti, irojatzi josankinatakotaitakiri Ikantakaantaitaniki. 22 Iriira Pawa otampatzikashiritaini, aririka awintaashiritanaiyaari Jesucristo, ankimisantanairi irirori. Tii anashitaiya tsika ikantayita pashiniiti, 23 maawoni akaaripiroshiritaki. Irootaki iiro okantanta añaayitairo jowaniinkawo Pawa. 24 Iro kantzimaitacha, Pawa, jotampatzikashiritai, inishironkapirotanta irirori jotyaantairi Cristo Jesús ipinawintai aakaiti. 25 Irootaki jotyaantantakariri Pawa inkapathainkawintai Cristo jowamaitakiri, ari jotsimaryaagari Pawa awintaashiritaiyaaririka Cristo. Iro jimatantakawori Pawa jiroka, jiñaantaityaariri ikantaitani itampatzikashiritzi irirori. Pairani Pawa owanaa ikisashiwitakawo iyaaripironka atziriiti, amawi ikantapiintakiro. 26 Irooma iroñaaka, okimiwaitaawo jojyipithatakairomi ayaaripironka, jotampatzikashiritai. Tampatzikashiri ikanta irirori, itampatzikashiritakairi iijatzi awintaashiritanaariri Jesús.

27 ¿Tzimatsima ankantakaapirowintaiyaari? Tikaatsi. ¿Iitakama? ¿Irooma kantakaantawori tii itzimi iita monkaataironi Ikantakaantaitani? Kaari, añaa iro kantakaantzirori awintaashirinka. 28 Iiro okantzi inkantakaapirowaitya tampatzikashiriri, tima tii ikitsirinkiro jimonkaatairomi Ikantakaantaitani. Apa jimatairo jawintaashiritaari Cristo. 29 ¿Apaanima aakaiti a-Judá-mirinkatzi jantzimotairo Pawa? Tii. Ari akaatairi kaari ajyininkayita, jantzimotairo maawoni. 30 Apaani ikanta Pawa. Tsika ikantakaayitai aakaiti jotampatzikashiritai, ari inkimitagairi iijatzi kaari totamishitaaritachani. 31 ¿Nomanintatziiroma naaka Ikantakaantaitani nokinkithatakotakiro awintaashirinkantsi? ¡Tii ari onkantya! Añaa kamiithatsitacha jiroka.

4

Jojyakaawintantzi Abraham

1 Thami oshiritakotyaari Abraham-ni acharinitanakari. ¿Tsikama ikantaitakirika irirori itampatzikashiritantaari? 2 Iroomi ipankinatani Abraham-ni tampatzikashiritakagairinimi, aritaki inkantakaapirowaitatyaami irirori. Iiro ikantakaapirowintaarimi Pawa. 3 Jiroka okantziri Osankinarintsipirori:

Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.

4 Thami ojyakaawintawakiro: Aririka jantawaiti atziri, ipinaitziri. Tii inishironkatashitaitari, añaa ipinaitatziiri jiriiwitaitakiri jantawaitaki. 5 Iriima atziri kaari antawaitatsini, jiñiirorika impinatashitaityaari, inishironkaitatziiri jirika. Ari ikantsitari atziri thainkatasorintsiwaitatsiri pairani, jawintaashiritaari Pawa, aritaki jotampatzikashiritairi. Ari inishironkatairi jawintaashiritaari, tii ipankinawaitawo jimatantaawori. 6 Iijatzi David-ni ikinkithatakotsitakawo inkimoshiritakagairi Pawa itampatzikashiritani, kaari ñagaironi iñaashintsiwintaiyaawo, ikantaki:

7 Kimoshiri inkantaiya atziri ipiyakoitairi ikaaripirowitaka,
Okimiwaitaawo jimanakoitaatyiinirimi iyaaripironka.
8 Kimoshiri inkantaiya atziri, ipiyakopirotainiri Pawa iyaaripironka.

9 Jirikaiti kimoshiritaatsini, ¿Apama aakaiti jiitaitai “totamishitaari?” Kimitaka tii, ari jojyayitai kaari totamishitaachani. Pinkinkishiritiro akantakiri:

Jawintaanaka Abraham, irootaki ikimitakaantaitaariri tampatzikashiritaniri.

10 ¿Tsikapaitima Pawa ikimitakaantaari Abraham-ni itampatzikashiritani? ¿Aripaitima
jimatakiro itomishitaaritaki? ¡Tiira! 11 Iro jimpoitai Abraham-ni itomishitaaritá. Jiroka
totamishitaaritaantsi aririka omatatakotanaki iro jiyoitantari jawintaari Pawa. Iri-
ima Abraham-ni jawintaitsitakari kitziroini Pawa, ari jotampatzikashiritaitakiri tiki-
raamintha itomishitaanita. Ari ikantaka Abraham-ni jitantakawori itampatzikashiri-
takaitziri. Irootaki ikimitakaantaitakariri iriitakimi charinityaaririmi maawoni tam-
patzikashiriiriti, tii okowaajaita intomishitaaritai. 12 Imapirowitatya aakaiti jiitayiitai
“totamishitaari” aakataki icharinipirotani Abraham-ni, akaatziri iijatzi atomishitaari-
tai. Tiimaita ankimitakotyaari ikanta irirori itomishitaarita, aña awintaashiritanaari
Pawa, ikimitaakiro irirori Abraham-ni, jawintaashiritsitakari kitziroini tikiraamintha
itomishitaarita.

Iro awintaashirinka añaantaiyaawori ikajyaakaakairi

13 Tima ikajyaakaitsitakanari Pawa jirika Abraham-ni itsipataakiri charinityaarini,
ikajyaakaakiniri kitziroini tikiraamintha osankinata Ikantakaantaitani. Apa jawin-
taashiritanaka Abraham-ni. 14 Tima inkaati ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, kaarira
jirikaiti pankinawaitashitawori Ikantakaantaitani. Arimi onkantyaami, aminaashi-
waityaami awintaashiritari Pawa, tii opantawo ikajyaakaakairi. 15 Iitarika panki-
nawaitawori Ikantakaantaitani, apa jowatsimairi Pawa iiro ikitsirinkiro. Iiromi otzi-
maki Ikantakaantaitani, iiro otzimimi iijatzi ikinakaashiitani.

16 Iitarika ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, iriitaki awintaashiritaariri inishi-
ronkapirotani irirori. Ari jiñaayitairo maawoni ichariniyitaari, tii apa añaayitairo
aakaiti Judá-mirinka, jashitakaitakari kitziroini Ikantakaantaitani, aña maawoni
awintaashirityaarini Pawa, ojyakotaariri Abraham-ni. Ari ojyawo incharinitaimi
Abraham-ni maawoni aakaiti. 17 Irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri:

Aritaki nojyiñagaimiri chariniyitimini, iiro okantaajaitzi ijyininkamirinkatawakaiya.

Iro jiroka ikajyaakaani Pawa. Irootaki jawintaashiritantanakariri Abraham-ni.
Imapirotatya jimonkaatairo Pawa jiroka, tima kantatsi jañaakaayitairi kamayitatsiri,
irijatzi witsikairori kaari tzimawitachani pairani. 18 Jiroka ikantakiriri Abraham-
ni: “Aritaki nojyiñagaimiri charinitimini”. Iro ikimisantantakari Abraham-ni, owanaa
opomirintsitzimowitakari inkimisantantyaariri. 19 Tii jowajyaantapaintziro kapichiini
jawintaashiritanaka. Iikiro joshiritakopiintanakityaawo jiroka, ikantzi: “¿Tsikama
onkantyaaka jiroka? Aña tzimataiki naaka 100 nosarintsiti. Irootaintsi nonkami. Jiroka
noina Sara, tii owaiyantanitzi”. 20 Ari okanta ikinkishiriwaitaka, tii ikisoshiriwintziro
okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa, tii okantzimoniintawaitari jawintaakari. Iikiro
jimapirotanakitziiro jawintaashiritanakari, ari ikantapiintanaatya ithaamintapiin-
tanakari. 21 Jiyotaki Abraham-ni ari jimatakiro Pawa okaatzi ikajyaakaakiniriri.
22 Irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani. 23 Josankinatakaantakiro Pawa
tsika okantakota jiroka. Tii josankinaminthatakaantashitawo ampinkathatantyaariri
Abraham-ni. 24 Iro josankinatakaantantakawori onkantya ayotantaiyaari
inkimitakaantai itampatzikashiritani iijatzi aakaiti, aririka awintaashiritanaiyaari
añaakagairiri Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. 25 Tima iri Cristo kamawintairi
aakaiti, okantakaantziro akaaripirowaitaki. Irijatzi Cristo añagaatsi okanta
itampatzikashiritakaantairi.

5

Opoñaantari itampatzikashiritakai

1 Jiroka okantakari. Iro awintaashirinka tampatzikashiritakairi. Irootaki aripirotan-
taariri Pawa. Iriitaki Jesucristo matakagaironi jiroka. 2 Tima awintaashiritaari
Jesucristo, jiyotakaayitairo inishironkatani Pawa anayitai. Kimoshiri akantayitaa

añaayitairo paata jowaniinkawo Pawa. 3 Iro kantzimaitacha tii apa ankimoshiriwintiro jiroka, añа ankimoshiriwintsityaawo iijatzi awijyimotainiri. Tima ayotaiyini aririka añaayitiro ankimaatsiwaitya, iro ompoñaantyaari ankamaitanitya. 4 Aririka ankamaitapiintanatya, ari aawiyashiritanitai. Aririka aawiyashiritapiintanaki, ari añaayitakiro awintaapirotanaiyaari oyaakoniintani. 5 Iiro jaminaakaashitai oyaakoniintani. Tima aritaki añaayitakiro jitakopirotakai Pawa, jotyaantakairi Itasorinka okimiwaitakawo isakopiroitatyiinirimi.

6 Okanta ikowapaititaki Pawa, aripaiti ikamawintayitakai Cristo, okantawitaka athainkatasorintsiwitaka, tii aawiyawainitzi. 7 Tikaatsi matapiintaironi inkamawintiri pashini atziri. Tzimimaitaka kamawintirini atziri kamiithashiriri. 8 Iro kantzimaitacha aakaiti kaaripiroshiriri anawitaka, ikamawintakai Cristo. Owanaa jitakopirotakai Pawa, jotyaantakiri Cristo inkamawintai. 9 Jotyaantakiri Cristo inkapathainkawintai onkantya jotampatzikashiritantairi. Ari jimatataikiro jiroka iiniro akaaripiroshiriwaitzi, ¿Kamiithatatsima anthaawantawaityaari japiroitai jotampatzikashiritai? 10 Tima pairani iiniro akisaniintawaitziri Pawa, jotyaantakainiri Itomi inkamawintai, ari okanta aripirotantaariri. Ari okanta iijatzi ayopirotantaari aritaki awijakoshiritai, tima jañaawintai Cristo. 11 Ari ikimoshiritakaapirowaitai Pawa, tima iri Awinkathariti Jesucristo aripirotakagairiri.

Adán ipoña Cristo

12 Apaanimachiini ikantaka pairani shirampari kantakaantanakirori ikaaripirotaki. Iro owasankitaantsi jiñaaki, ikaamaniyitai. Iro antitanaincha maawoni ikaatzi charinitanaariri, ikaaripirotanaki maawoni isaawijatziiti, ikaamaniyitanaki. 13 Iro awijaintsiri tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantaitani. Tima jirikaiti añaayitaintsiri pairani tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantaitani, inashitaiya jiyakawintaitiriri. Iriima jirikaiti impoiyitaatsiri itzimayitai piyathatakawori Ikantakaantaitani inashitaiya iijatzi jiyakawintaitiri. 14 Ikamaki Adán, ikamitaka iijatzi charinitanakariri irirori okantawitaka inashitaka iyaaripironka. Iro jatakotanaintsi irojatzi itzimantakari pairani Moisés-ni. Iriira Adán ojyakaawintakariri pashini shirampari pokaintsiri, 15 iriitakira Jesucristo jirika. Jiroka okanta jojyakaawintaitakiri: Atzirimachiini jinaki Adán, ikaaripirowaitaki, iriitaki kantakaantakawori ikamayitantakari ojyiki atziriiti. Ari ikimitsitakari Jesucristo, atziri jinaki irirori, ikamawintantaki, iri kantakaantakirori jañaashiritantaari ojyiki pashini atziriiti, ikantakaantakiro Pawa inishironkatantzi. 16 Iro kantacha Pawa jinashitakawo inishironkatantzi irirori, tii jojyakotari itanakawori ikaaripirowaitzi. Tima iyaaripironka apaani atziri, irootaki kantakaantakirori jowasankitaitantariri ojyiki atziriiti. Irooma inishironka Pawa irootaki kantakaantakirori jotampatzikashiritantaariri ojyiki kaaripirowaiwitachari. 17 Tima ikaaripirotaki pairani Adán, kimiwaitanaka atziritanakityiimi “Kaamanitaantsi” iro ompirawaityaarinimi atziriiti. Irooma inishironkatani Jesucristo, okimiwaitanakawo atziritanakityiimi “Añaamintotsi”, iro ompiratanatyaarinimi tampatzikashiriiti.

18 Jiroka okaatzi jojyakaawintakoitziri: Apaani shirampari kaaripirotaintsiri, iri kantakaantakirori jowasankitaantaitakari ojyiki atziriiti. Iriima pashini kamiithashiriri shirampari, iri kantakaantakirori jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziriiti, jañaashiriyitai. 19 Apaani atziri piyathari, iri kantakaantakirori ikaaripiroshiritantakari ojyiki atziriiti. Iriima pashini atziri kimisantaniri, iri kantakaantakirori itampatzikashiritantaari ojyiki atziriiti. 20 Iro opoñaantari josankinatakaantaitziro Ikantakaantaitani, jiyotantaiyaari atziriiti kaaripiro jinayitzi. Okantawitaka antawoiti ipiyathawitaka, antawoiti inishironkatairi Pawa. 21 Pairani kimiwaitaka atziritatyiimi “Kaaripironkantsi”, iro ompirawaitatyaarinimi atziriiti, irojatzi owamaantakariri. Iro

kantacha kimiwaitaka atziritatyiimi “Nishironkataantsi”, iro pinkathariwintantaatsinimi. Tima aritaki inishironkayitai Awinkathariti Jesucristo, itampatzikashiritakaayitai ankantaitatyaani añaayitai.

6

Ikamapithaitakiro kaaripironkantsi

1 ¿Kamiithatatsima ankanti: Thami ankaaripirowaiti inishironkapirotantairi Pawa?
2 ¡Tii ari onkantya! Añа okimiwaitanaawo ankamapithatatyiiromi ayaaripironka.
¿Kantatsima kaminkari inkaaripiroti iyaamaninkakiini? 3 Aamaashitya pipiyakotakiro
iirokaiti owiinkaawintakari Cristo Jesús, akimitakowaitaari tsika ikanta jowamaitakiri
ririori. 4 Iro ojyakaawintacha ankamayitaimi koñaawoini tsika akantawita pairani.
Ikitaitakai. Ipoñaashitaka apiriintaa iijatzi, akimitakotaari Cristo. Tima jowaniinkawo
Pawa owiriintairiri Cristo, ari okanta ikimitakaantairi aakaiti owakiraarimi atziri
añaayitaimi.
5 Tima ojyakotaari ririori, kimiwaitaka ankamayitaimi, aritaki iijatzi ampiriintayitai ikimitaakiro ririori. 6 Kimiwaitaka koñaawoini tsika akantayita pairani,
ari intsipataitakairimi Cristo impaikakoitaimi. Ari okanta akamapithatantakawori
akaaripirowaitaki. Irootaki kaari ojyantaari ompirayitari “Kaaripironkantsi”. 7 Tima
apaani kaminkari tikaatsi jantayitai iyaamaninkakiini, tii ikaaripirotai. 8 Tima
ari atsipataari Cristo jowamaayiitai, awintaashiri antsipataiyaari jañaashiritai iijatzi.
9 Tima ayotaiyaini iiro japiitairo Cristo inkamawintantai. Apawojatzi okanta ikamaki,
añagai. Okimiwaitaawo tii ompirawaitaari “Kaamanitaantsi”. 10 Apawojatzi ikamawintakiri kaaripiroshiriiriti. Irooma iroñaaka jañaawintairi Pawa. 11 Ari pinkimitaiyaari
iirokaiti, pinkimitakaantaiya pinkamapithatatyiiromi piyaaripironka, iri Cristo Jesús
kantakaantakirori pañaawintantaariri Pawa.
12 Irootaki, iiro pishinitanta ompiyakaashiwaitaimi piyaaripironka. Poitsinampairo
pikowashitziri. 13 Kimitawaitakimi pinkamakityiimi, piriintaimi iijatzi,
pinkimitakaantiro aritakimi jatakimi Pawaki, pinkantapairimi: “Jiroka nowatha,
nantantapiintaawori kamiithatatsiri”. Aritapaaki pikimitakaantawo piwatha iro
pinkaaripirowaitantapiintya. 14 Aritapaaki pikimitakaantawo “Kaaripironkantsi”
atziritatyiimi, irootaki ompirawaitimini. Tii pañiimotairo Ikantakaantaitani, añа iro
pañiimotai nishironkataantsi.

Ompirataari tampatzikashiritaantsi

15 ¿Kamiithatatsima ankantayiti iroñaaka: “Thami ankaaripiroshiriti, iiro
añiimotantaawo Ikantakaantaitani, iro añiimotai nishironkataantsi?” ¡Tii ari onkantya!
16 ¿Tiima piyotzi aririka jompirataitimi, ontzimatyii pinkimisantapiintiri ompiratzimiri? Pikimitakaantakiro atziritatyiimi piyaaripironka, iro ompirawaitimini.
Aririka pikantaka kamashiritakimi. Irooma pinkimitakaantanairo iri Pawa
pinkimisantapiintai, aritaki pintampatzikashiritai. 17 Pairani pikimitakaantakawo
iroomi “Piyaaripironka” ompirawaitakimini. Irooma iroñaaka poisokirotaawo
pikimisantanairo jiyotaitakimiri. 18 Tii ompirataimi “Piyaaripironka”, añа
“Tampatzikashirinkantsi” ompirataimiri. 19 Nojyakaawintatziimiro tsika okanta
ayotakotapiintziro aririka jompiraitai, ari onkantya ankimathatantyaawori
okaatzi kompitzimowaitairi aakaiti. Tima pairani pikimitakaantawaitakawo
atziritatyiimi “Kamaawotatsiri” iro ompirawaitakimini, ari okimitaakimiri iijatzi
“Piyathataantsi”, tima ojyiki pipiyathatapiintaka. Irooma iroñaaka ompirataimi
“Tampatzikashiritaantsi”, ari onkantya piñaantaiyaawori pinkitishiritai.
20 Iiniro ompiratzimi “Kamaawotatsiri”, pisaikaminthawaitashitaka, tikaatsi shintsiwintimini pintampatzikashiriti. 21 Iro kantacha piyotai tikaatsi opantawo jiroka. Añа

iro kamiithatatsi pinkaaniwintakotairo tsika pikantawita pairani. Piyotai iijatzi iitarika antayitzirori jirokapaini aritaki inkamashiriyitai. 22 Tiira okimitakaantaimi iirokami ompiratani “Piyaaripironka”. Añairi Pawa ompirataimiri. Irootaki kamiithatzimotaimiri. Tima pimatairo pinkitishiritai, ari pinkantaitaatyiiro pañaanitai. 23 Jiroka “Kaamanitaantsi” iro kimiwaitakawori impinaitirimi antawaitapiintakironi kaaripirotatsiri, kimitawaitaka iriimi ompiratani. Irooma “Kañaanitaantsi” iro kimiwaitakawori inishironkatani Pawa ipashitaariri ikaatzi tsipashiritaariri Jesucristo, Awinkathariti.

7

Jojyakaawintaitziro aawakaantsi

1 Iyikiiti, iirokaiti noñaanatzi pikaatzi piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima piyotaiyini aririka inkami atziri, ikamapithatakiro Ikantakaantaitani? 2 Ikimiwaitakawo tsinani tzimatsiri oimi. Iinta jañiimotziro oimi, ontzimatyii ontsipatapiintyaari. Irooma aririka inkamapithatakiro, aripaiti osaikashiwaitaiya. 3 Irooma oñaaki pashini shirampari iinta jañiimotziro oimi, omayimpirotaki. Irooma inkamakirika, ari osaikashiwaitaari, kantatsi oimintaiya pashini, iiro ikimitakaantaitawo mayimpiro.

4 Iyikiiti, okaatzi ojyakaawintachari jaka kimiwaitaka atziritakityiimi “Ikantakaantaitani”, iro piimintyaarimi pairani. Aritaki pikamapithatakiro jiroka, pitsipataari Cristo jowamaitakiri pairani. Okimiwaitaawo saikashiwaitaimi iroñaaka piimintaari pashini, jañaakaitairi pairani. Iro pantawaitantaanariri iirokaiti Pawa. 5 Tikira añiiro ojyakaawintainchari “Kaamanitaantsi”, owanaa apiyathatakawo Ikantakaantaitani, amatapiintakiro kamaawotatsiri. Irootaki owamaashiritakairi. 6 Okimiwaitaawo iroñaaka akamapithatairo, asaikashiwaitaa. Añagairi owakiraari, iriitaki Tasorintsinkantsi, kantakaawori antawaitantaanariri Pawa. Tii okimitaawo pairani, apankinawaitawo amonkaatiro paijatori josankinaitakiri.

Kaaripironkantsi saikashiritantatsiri

7 ¿Kamiithatatsima ankanti: “Tii opantawo Ikantakaantaitani?” ¡Tii! Añairootaki yotakaanawori nokaaripirotapiintzi. Tima jiroka Ikantakaantaitani, kantatsiri:
Iiro pinintakotantawaitzi.
Iro kantzimaitacha iiromi niyotakotairomi jiroka, iirotya niyotaajaitzimi tzimataitatsi nokinakaashitakari nonintakowaitantapiintaki. 8 Irooma niyotakotairo jiroka Ikantakaantaitani, tii okantai namawiwainitai, owanaa nonintakowaitantapiintaki. Iiromi niyotakotairomi jiroka ikantakaantaitani, iirotyaami okaaripirowaitzimi nantayitziri. 9 Pairani tii niyowita kaaripirori ninatzi aririka nonintakowaitanti nokinkishiritaniki. Nosaikashiwaitapiinta, tikaatsi shintsiwintinani. Irooma niyotakotairo Ikantakaantaitani, ari niyotanaki nokaaripirowaitaki. Niyotanai iijatzi aritaki nonkamashiritai. 10 Irootaki owamaashiritanari jiroka ikantakaantaitani. Añairootawitaka Ikantakaantaitani, inkañaanitantaityaarimi. 11 Nokimitakaantakiro naaka atziritatyiimi “noyaaripironka”, iro amashiwaitakinari niyotakotairo Ikantakaantaitani. Amatawiwaitakina, irojatzi owamaantakinari. 12 Iro kantzimaitachari jiroka Ikantakaantaitani tasorintsi inatzi, tampatzika inatzi, kamiithari.

13 ¿Irooma owamiithanka, kantakaawori nonkamantaiyaari? ¡Tii ari onkantya! Kaari Ikantakaantaitani owamainani, añanoyaaripironka owamainani. Apa iyotakaakinawo noyaaripironka jiroka Ikantakaantaitani. 14 Ayotai iro ashiri okinkithatakotzi Ikantakaantaitani. Okimiwaitaawo impimantaitiromi awatha jompirawaitaityaawo, iroomi “Kaaripironkantsi” kimitaiyaawoni ompiratantaniri. 15 Iro kaari niyotanta iita nokaaripiroshiritantari. Tii naaka kowaminthawaitashitachani. Owatsimaashiriwaitina. 16 Tii inimowaitaajaitina okaatzi nimatapiintakiri, ari niyotziri kamiithari inatzi Ikantakaantaitani. 17 Irootaki okimitantakawori tii naaka antashiwaityaawoni,

aña “Kaaripironkantsi” inatzi otzirintakinari, iro shintsiwintanari nimatantawori. 18 Okantawitaka nokowi nantiro kamiithari, tii nimatziro. Okimiwaitakawo irootakimi nowatha kaari kamiithatatsini. 19 Tii nokitsirinkiro nimatiro kamiithari nokowawitakari. Iro nimatapiintaki kaaripirori kaari nonintziri. 20 Irootaki okimiwaitantakawori atziritatyiimi “Kaaripironkantsi” otzirintakina, irootaki antakaapiintakinawori kaaripirori.

21 Iro shintsiwintapiintakinari nonkaaripiroshiriwaiti, okantawitaka naaka kowawitacha nantiromi kamiithari. 22 Aña noshiriki, nokantashiritzi: “Imapiro Ikantakaantani Pawa”. 23 Irooma nowathaki koñaawoini, okimiwaitakawo oñaashintsiwaityaawomi noshiri. Okimiwaitakawo iijatzi nowatha omontyaakaantairomi noshiri, ari oshintsiwintawaitiro onkaaripiroshiriwaiti. 24 ¡Ikantamachiitana! ¿Iitama mataironi jomishitowakaantairo noshiri omontyaakaantawaitakiro nowatha? 25 Iriitaki Awinkatharitи Jesucristo matairori. Nopaasoonkitairi Pawa otyaantakiriri jimatantaawori. Iro noshiri nothotyaantawori nokimisantziro Ikantakaantani Pawa. Irooma koñaawoini nowatha iro nimatantapiintantari okantakaantani “Kaaripironkantsi”.

8

Joshiritapiintaitari Tasorintsinkantsi

1 Aritaki atsipashiritaari Cristo Jesús, iiro añiiro jowasankitaayiitai. 2 Tima tii añiimotairo Ikantakaantaitani kinkithatakotzirori kaaripironkantsi, kantakaantzirori akamashiritantaari. Aña añiimotairo pashini ikantakaantaitani kinkithatakotzirori añaashiriyitai atsipashiritaari Cristo Jesús. 3 Tikaatsi kitsirinkironi intampatzikashiritantyaawo Ikantakaantaitani, tima maawoni aakaiti atzirinkakiini otzimimotai awatha kaari aawiyawaitatsini. Iriima Pawa iri kitsirinkairori itampatzikashiritairi atziriiti, jotyaantapaititakiri Itomipirori jatziritzimotanti, otzimimowitakari iijatzi irirori iwatha okimitawo awatha aaka. Iriitaki jowasankitaawintaki iyaaripironka atziriiti. 4 Irootaki aawiyantaawori atampatzikashiriyitai, tima iroopiro inatzi ikantakaantaitakiri. Irootaki amatapiintai jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi. Iiro antapiintashitaawo anintashiwaitari aakaiti. 5 Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, okimiwaitakawo atziritakimi “Nintashiwaitaantsi”, iro ompiratantyaarimi. Iriima oshiritakotaawori inkimisantiri Tasorintsinkantsi, iriitaki ijiwatairi. 6 Ikaatzi oshiritakowaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa iñaantyaawori inkamashiriti. Iriima oshiritapiintanakariri Tasorintsinkantsi, kamiitha jañaayitai. 7 Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa iñaantyaawori inkisaniintiri Pawa, tii ikimisantairo ikantakaantziri Pawa, iiro ikitsirinkairo inkimisantairi. 8 Ikaatzi matakironi jiroka iiro jinimotakairi Pawa.

9 Irooma iirokaiti tii pimatairo jiroka, aña poshiritapiintaawo ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, tima iri saikashiritantzimiri. Iriima kaari yotairini Itasorinka Cristo, tiimachiini jashitaari Cristo. 10 Okantawitaka pikaamaniwathawitaka, okantakaantziro piyaaripironka, aritaki isaikashiritantaimi Cristo, ari pañaashiritanai, okantakaantakiro jotampatzikashiritaimi. 11 Aritaki isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi, irijatzi añaawathatakagaimini iijatzi, ari ikimitaakiri Cristo Jesús, jañaakaawathatairi.

12 Ari okantari iyikiiti, tii opantawo antapiintashiyityaawo anintashiwaitari. 13 Iroorika pantapiintanairi, aritaki pinkamashiritai. Irooma poshiritapiintanaiyaaworika ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, ojyawaitanaawo atziritatyiimi “Pinintashiwaitani”, iro powamaakimi, aritaki pañaashiritai. 14 Ikaatzi antanairori ikowiri Tasorintsinkantsi, aritaki intomitaiyaari Pawa. 15 Tima jirika Tasorintsinkantsi jotyaantakiri Pawa, iiro jookawintaimi iiro papiitantaawo pinkimitaiyaari ompirataariwo ithaawawaitzi. Iriitaki kantakaantironi intomitantairi Pawa. Aripirotaiyaari Pawa, ankantairi: “Paapá, Ashitanarí”. 16 Iri Tasorintsinkantsi

yotakaironi aakaiti itomi Pawa. 17 Tima itomi Pawa anayitai, ari atsipataari Cristo ashitaawo maawoni jashitari irirori. Tima atsipatakari Cristo akimaatsiwaitaka, ari antsipataiyaari iijatzi tsika otzimapai jowaniinkawo.
18 Nokinkishirita naaka kapichiini inatzi akimaatsiwaita, tikaatsi oitzimaitya jiroka aririka añaagairo paata jowaniinkawo. 19 maawoni jiwitsikani Pawa joyaaniintairi japatopaititairi itomiiti Pawa. 20 Jaminaashiwaitaka jiwitsikani, tii jaawiyiro ikowawitari, tima Pawa kantakaawori okantantapaintari. Iro kantacha jirikaiti oyaawintacha 21 jiñaayitairo jowaniinkawo, aririka isaikashiwaitaiya itomitaari Pawa. Ari okaatapaaki akimitakaantawo atziritatyiimi “Shitzitaantsi”, iro ompiratantachanimi.
22 Kimiwaitaka maawoni jiwitsikaitakiri jatikawaiyityaani, ikimitakawo tsinani ontzimaaniti. 23 Iijatzi aakaiti, okantawita añaawitakari Tasorintsinkantsi itsipashiriyitai, kimiwaitaka iiniro atikawaiti akowi awijakoti iiro akimaatsiwaitanta, akowapirotaki tsikapaiti intomitai koñaawoini Pawa. 24 Iro oyaakoniintani kantakaawori awijakoshiritantaiyaari, okantawitaka tikira añaayitziro jiroka. Arimi añaayitakiromi, ¿Iikiroma oyaakoniintatyiiro? 25 Ari okantari oyaakoniintani, ontzimatyii amatsinkashiritya, oyaakotairo kaari añiiri.
26 Tima tii aawiyashiritanitzi, Tasorintsinkantsi nishironkatairi. Tii ayotzi tsika ankantya amaña. Iro kantacha iri Tasorintsinkantsi amanakowintairi, okimiwaitakawo jatikawintatyiimi. 27 Ikimathatziri Pawa jirika Tasorintsinkantsi jamanakowintai. Tima iriitaki iyotakopirotziriri Pawa iita ikowakairiri oitishiritaari.

Aritaki ankitsirinkairo maawoni

28 Ayotirika oitya awijyimotaini, aritaki inkantakaatyaawo Pawa onkamiithatzimoyitai. Tima iro ikaimashiritantairi antiniri ikowakaakairi. 29 Ikaatzi jiyotsitakari Pawa aritaki inkimisantairi, iriitaki inkimitakaantairi itomipirori. Jirika Itomi, iri kimitanakawori itzinkami itomitari, ari jimpoiyitapaaki pashini ojyiki iyikiiti. 30 Jirikaiti itomitaari Pawa, iriitaki ikaimashiritairi, jotampatzikashiritairi, ari onkantya iñaantaiyaawori jowaniinkawo.
31 ¿Tsikama ankantakotiroka jiroka? Aña jinithaapirowaitakai Pawa, ¿arima intzimai iitya kitsirinkaini? 32 Pawa tii ithañaaniintari itomipirori, aña ishinitakiri intsitokaitiri ikamawintantakairi aakaiti. Aritaki jantzimotakairo Pawa jiroka, ¿iiroma jantzimotai pashini kowityiimotaini? 33 Aritaki añaayitakiro jotampatzikashiritai, ¿arima intzimaki iitya yakawintaini, jiyoshiitaira Pawa? 34 Iriitaki Jesucristo kamawintairi, ipiriintaa iijatzi, isaikapai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantai, iriitaki kantakowintairi aakaiti. Aritaki okanta, ¿arima intzimai iitya owasankitaawaitaini?
35 ¿Iitama mataironi jaapithatairi Cristo, jowajyaantantairi jitakotai? Onkantawitatya ompomirintsitzimowaitai, iikiro jiyaatatyi jitakotai. Ari inkimitairori intzimirika owashironkaawitaini, inkowi imaamaniwaitai, antajyaaniintawaiti, onkowityiimowaitai ankithaatyaari, ankowiinkatakowaiti, japathakiroryaitai. 36 Ari osankinatakotaka, kantatsiri:

Ari okantaitatyaani jowamaakaantaitina nawintaamachiitaimi iiroka.
Ikimitakaantaitakinari piratsi jowamaitziri.*

37 Okantawitaka añaayitiro jirokapaini, aritaki ankitsirinkairo maawoni jiroka, tima jitakoyitai Pawa, ari jimatakaakairo ankitsirinkiro. 38 Jiroka nawintaakari naaka: Onkantawitya añaawityaawo tsika oita: kaamanitaantsi, añaamintotsi, maninkariiti, pinkathariiti, awijyimotantatsiri iroñaaka iijatzi paata, tzimatsiri ishintsinka, 39 tsikarika oita jiwitsikaitziri, saikatsiri jinoki, iijatzi saikatsiri isaawiki. Tikaatsi owajyaantakairini Pawa iiro añaantaawo jitakotai okantakaantakiro jantzimotakairi Awinkathariti Jesucristo.

---

* **8:36** Ikantakoitziri jaka “piratsi”, iri kantakotacha “oijya”.

9

Jiyoshiitaitakiri Israel-mirinkaiti

1 Jiyotzi Cristo tyaaryoori inatzi nonkantimiri. Tima iriitaki Tasorintsinkantsi
pinkathariwintashiritanari, iri yotakaanari tii nothiiyawaita, nonkantimiro jiroka:
2 Owanaa nowashiritakotakari nojyininkapaini Judá-mirinka kaari kimisantatsini,
ojyiki okatsitzimoshiritakina. 3 Owanaa nonkowataikimi jawijakoshiritaimi
nojyininkamirinkaiti, nonkowataikimi nonkamawintairi jawijakotantaiyaari.
Ari onkantaajaitakimi iijatzi jowajyaantainami Cristo, ari niyotakimi iro
jawijakoshiritantaiyaarimi nojyininkamirinkaiti, 4 icharinitari Israel-ni. Tima
iriitaki itomiwitakari Pawa jirikaiti, joñaagawitakari jowaniinkawo, tzimatsi
ikajyaakaawakaakari, josankinawitakanari Ikantakaantaitani, jinintaawaiwitaka
ithaamintapiintakari, tzimatsi ikajyaakaakiniriri. 5 Iriitaki ijyininkamirinkaititakari
achariniiti. Irijatzi ijyininkamirinkaititakari Cristo, Pawatatsiri anaayitziriri maawoni,
ari inkantaitatyaani inthaamintaityaari. Ari okantari.

6 Okantawitaka jirikaiti tii ikimisantanitzi, ¿kamiithatatsima ankanti: “Iiro imonkaata
ikajyaakaantakiri Pawa?” ¡Tii! Tima inkaati impaitaitiri iroñaaka “Israel-mirinkaiti”,
pashinijatzi jinatyi, kaari icharinipirori Israel-ni. 7 Ari okimitaawo awijyimotakiriri
Abraham-ni. Tii ikimitakaantaitziri ijyininkamirinka apititatsiri jowaiyani, añа apaani.
Iriitaki ikinkithatakoitziri jaka, ikantaitaki:

Iri Isaac jowaiyanipirori.

8 Ari ikimitsitakari Pawa tii ikimitakaantairi iriimi itomipirori maawoni jowaiyan-
takaantakiri Abraham-ni, apa itomitakari ikajyaakaakiniriri incharinimirinkatyaari.
9 Jiroka ikajyaakaakiniriri, ikantakiri:

Paata pashini osarintsi onkimipaititaiyaawo iroñaaka, ari napiitiro nariitaimi, intzi-
maki otomi Sara.

10 Ari okimitakari awijyimotakirori Rebeca, itsipaanitakaakawori acharinini Isaac.
11 Tikira intzimiita jirikaiti, tikira jantayitzi kamiithari iijatzi kaaripirori, aritaki tzi-
maki ikowakiri Pawa oitya jantiri. Ari imonkaatari jantayitiri. Tii iri kowashiwaityaa-
woni jantiro, añа Pawa kantakaawori jantantawori oitarika, ikaimashiritairi. 12 Jiroka
ikantaitakirori Rebeca:

Iri iyaapitsi ompiratyaarini jantariti.

13 Jiroka josankinaitakiri iijatzi:

Nitakotakari naaka Jacob, iriima Esaú nokisaniintakiri.

14 ¿Irooma ankantantyaari: “Tii itampatzikashiritzi Pawa, apaani jitakotaka, iriima
pashini ikisaniintakiri? ¡Tii ari onkantya!” 15 Tima Pawa ikantakiri Moisés-ni:

Iitarika nokowiri nonishironkatiri, aritaki nonishironkatatyaari.

Iitarika nokowiri nitakotyaari, aritaki nitakotatyaari.

16 Ñaakiro, kaari atziri kowashiwaityaawoni jantayitiro iitarika, añа iri Pawa kantakaa-
wori jantaitantawori iitarika inishironkatairi irirori. 17 Ari ikantaitakiri iijatzi Faraón,
jiroka josankinatakoitakiriri, ikantakiri:

Irootajaantaki nopinkatharitakaantakimiri jiñaantaityaawori noshintsinka
natsipitakaimiri iiroka. Irootaki inkinkithatakoitantinari maawoni kipatsiki
impairyaitaina.

18 Ari ikantari Pawa, inishironkatziri ikowiri irirori. Irijatzi kantakaawori ikisoshiri-
tantari ikowiri irirori.

19 Kimitaka ari pinkantakina: ¿Iitama jowasankitaantariri Pawa ikaaripirotakaay-
itziri, iiroma okantaajaitzi jowashiñagairo ikowakiri Pawa jantiri? 20 Iro kantacha,
nonkanti naaka: Tikaatsi piyomachiiti iiroka patzirinkakiini pinkantantyaari. Tii

pipinkathatziri Pawa. Incha poshiritakotyaari witsikayitzirori kowitzi. ¿Kantatsima oñaanatiri iyowiti, onkantiri: Tii opantaajaitana piwitsikakina? 21 ¿Iiroma jiwitsiki apaani owaniinkatachani, jiwitsikaki pashini kaari opantapirotawo? Aña kantatsi, tima iriitaki ashitawori iyowiti. 22 Ari ikimitsitari iijatzi Pawa, jiwitsikayitakiri ojyawitakawori kowitzi. Tzimatsi jiwitsikakiri jiñaayitairo jatsipitaiyaawo iyatsimanka, jatsipitaiyaawo ishintsinka japirotantaiyaari. Iro kantzimaitacha Pawa, amawi ikantawintapaintakari jirikaiti. 23 Opoñaantari jiwitsikiri Pawa kaari opantari, ikowatzi imonkatziyantaiyaariri pashini jiwitsikani ikowiri inishironkatairi, jiyoshiitakiri pairani jiñaayitairo jowaniinkawo. 24 Aakayitaki jiyoshiiyitairi ikaimashiriyitai. Tii apa aakaiti a-Judá-mirinkatzi, ari akaayitairi pashinijatzi kaari ajyininkata. 25 Iro jiñaawaitakaakiriri Pawa pairani Oseas-ni, ikantaki:

Jirika atziri kaari nojyininkawita, nonkimitakaantairi, “Nojyininka”.
Ikaatzi kaari nitakowita pairani, nonkimitakaantairi, “Nitakotani”.
26 Irooma janta tsika ikantaiwitaka, “Tii pijyininkatyaana iirokaiti”,
Ari inkantayiitai, “Itomiiti pinatzi Pawa, Kañaaniri”.

27 Jiroka ikantsitakari Isaías-ni ikinkithatakotziri incharinityaari Israel-ni:

Onkantawitya ojyiki incharinityaari, inkimiwaitaiyaawo ojyikitzi impaniki jiñaathapiyaaki,
Kapichiini awijakotaatsini.
28 Tima jomapokairi Pinkathari maawoni kipatsijatziiti, tampatzika inkantya jowasankitaakaantairi.
29 Ikantaki iijatzi Isaías-ni:

Iiromi ityaaryootakimi achariniiti, ikimpoyaawintakiri Pinkathari Shintsipirori,
Ari añaayitairomi jiñaakiri pairani Sodoma-jatzi, iijatzi Gomorra-jatzi.

Jotampatzikashiritairi jawintaamachiitantaita

30 ¿Irooma ankantantyaari: “Iro jotampatzikashiritantaitariri kaari ajyininkata jawintaamatsita irirori? 31 Irooma aakaiti icharinipirotari Israel-ni, tii akitsirinkiro añaayitiro, okantawitaka apankinawaitawo Ikantakaantaitani”. 32 ¿Iitama kaari ikitsirinkantawo? Iro kaari ikitsirinkantawo tima joshiritakowaitatyaawo ipankinatashitari irirori. Tii joshiritakotaawo ikowakairiri Pawa jawintaashiritari. Okimiwaitakawo jantziwatakityiiyaawomi mapi. 33 Ari ojyawaitakawo okaatzi josankinaitsitakari, kantatsiri:

Nowakiro mapi ikowapiroitani janta otzishiki Sion. Owaryaantzi jiroka mapi aririka jantziwaityaawo.
Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaitaa paata.

10

1 Iyikiiti, nokowi naaka jawijakoshiritai nojyininkapaini Israel-mirinka. Irootaki namanantariri Pawa. 2 Niyotzi naaka ithaamintashiwaitari Pawa jirikaiti, jantashiwaitawo tii ikimathatzimaitawo. 3 Tii jiyotaiyini ikowatzi Pawa jotampatzikashiritairi, tii ikimisantzi ikowashitawo intampatzikashiritantyaawo ipankinawaitari apaniroini. 4 Iri Cristo othotyaakirori okantakota Ikantakaantaitani, iri tampatzikashiritakairi awintaashiritanaariri.

5 Jiroka okaatzi josankinawitakari Moisés-ni okantakota Ikantakaantaitani intampatzikashiritaitantyaarimi, ikantaki:

Inkaati monkaataironi, iriitaki añaashiritaatsini.
6 Tii imonkatziyawo okantakota awintaashirinkantsi otampatzikashiritantatsiri. Tii okowapirota jimonkaataitiro tsikarika oitya. ¿Kantatsima monkaawaitzirori Ikantakaantaitani jiyaati inkitiki ishintsiwintairi Cristo jowawijaakoshiritanti? 7 ¿Kantatsima

jiyaati iijatzi sarinkawiniki jowiriintairi Cristo ikamawitapainta? 8 Aña jiroka ikantaitaki:
Aritaki piyoshiritairo ñaantsi, aritaki piyothatairo iijatzi.
Okaatzi kantakotachari jaka "ñaantsi", irootaki nokinkithatakaapiintakimiri awintaashiritaari Cristo. Jiroka okanta: 9 Aririka piñaanitaiyaawo pinkanti, "Nowinkathariti jinatzi Jesús", aririka pawintaashiritanaiyaari Pawa iri owiriintairi ikamawitaka, aritaki pawijakoshiritai. 10 Aritaki pawintaashiritaari irootaki jotampatzikashiritantaimiri. Aritaki añaanitaawo jiroka, irootaki jowawijaakoshiritantairi. 11 Tima ari okantzi Osankinarintsipirori:
Inkaati awintaashiritaiyaarini, iiro jaminaashiwaitaa.
12 Onkantawitya aakarika Judá-mirinka, aakarika Grecia-paantiri, iriitaki Cristo Awinkatharitita maawoni. Iitarika amanaiyaarini aritaki inishironkatairi. 13 Tima jiroka ikantaitaki:
Iitarika amanaiyaarini Pinkathari, impairyaagairi, aritaki jawijakotai.
14 ¿Kantatsima jamanaitiri Pawa tii jawintaashiritaitari? ¿Kantatsima jawintaashiritaityaari Pawa, tii ikimakoitziri? ¿Kantatsima inkimakotaitiri tii ikinkithatakoitziri? 15 ¿Kantatsima inkinkithatakoitiri, tii itzimi otyaantantatsini? Iroowa josankinaitantakawori, kantatsiri:
¡Owanaa inkamiithakiitataiki amironi kamiithari ñaantsi isaikantaitari kamiitha!
16 Iro kantzimaitacha, tii maawoni inkimisantaitiro Kamiithari Ñaantsi. Irootaki ikantantakari Isaías-ni:
Pinkatharí, kimitaka tii ikimisantaitziro nokinkithatziri.
17 Okowatya jitaityaawo inkimaitawakiro iñaani Pawa jawintaashiritaitantyaariri.
18 Nokantzi naaka, "¿Aritakima ikimaitakiro?" Aritaki, jiroka josankinaitakiri kantatsiri:
Ikinkithatakoyiitakiro nampitsiitiki,
Ikimaitakiro tsikarika isaikayitai jaka kipatsikika.
19 Napiitiro nonkanti, "Jirikaiti icharinitakari Israel-ni, ¿Ikimathapirotakiroma?" Iriitaki Moisés-ni oñaagantakirori josankinariki, ikantaki:
Ari nonkantakaiyaawo pisamaniintaiyaari pashinijatzi atziriiti kaari jyininkatawakaachani.
Owanaa pinkisashiritiri ikaatzi piitziri "masontzishiriiriti".
20 Irojatzi ikantakiri Isaías-ni irirori:
Jiñaayitaana kaari kowakowatinani.
Noñaagayitaari kaari aminaminatinani.
21 Iro kantacha jiroka ikinkithatakotakiri Isaías-ni ikantakota Israel-mirinkaiti, ikantaki:
Nakotashitapiintawitakari, iro kantzimaitacha tii ikimisantaiyinani, piyatha ikantaiyakani.

11

Tzimayitatsi Israel-mirinka kitsirinkakirori

1 ¿Nokantatziima imanintziri Pawa jirika Israel-jatzi jashitari? ¡Tii ari nonkanti! Tima naakatsitaka kaatziriri Israel-mirinkaiti, icharini Abraham-ni ninatzi, icharini ninatzi iijatzi Benjamín-ni. 2 Tima tii imanintana Pawa, iriitaki yoshiitakinari. Pinkinkishiritiro Osankinarintsipirori, tsika ikinkithatakota Elías-ni jamanakowintari ijyininkapaini, ikantaki:
3 Pinkatharí, jowamaitakiri Kamantaniriiti,
Ipookaitakiro taapirimintotsi.
Naaka yotapainchari, ikowaitatzi iijatzi jowamagaitina naaka.
4 Jiroka ikantzi Pawa jakanakiri:

Tii iiroka yotapainchani. Aña nokimpoyaawintaki pashini ikaatzi 7,000 shirampariiti
kaari otziirowachani impinkathatairi Baal.
5 Ari okantakari iijatzi, tzimatsi kapichiini nojyininka jiyoshiitakiri Pawa inishi-
ronkatairi. 6 Kaarimachiini ipankinatani jinishironkatantaariri Pawa, aña jinishi-
ronkatashitaari. Ari okantakotari nishironkataantsi.
7 Ari okanta, tii ikitsirinkiro maawoni Israel-mirinkaiti ikowawitaiyarini. Iro kan-
tacha tzimayitatsi kiyopayipaini kitsirinkakirori, ari ikimiyitakari jiyoshiitakiri Pawa.
Iriima pashiniiti ikisoshiritakaayitairi Pawa. 8 Irootaki josankinaitantakawori jiroka,
kantatsiri:
Iri Pawa kantakaawori ijampashiritantaitari.
Tzimawitacha irooki tiimaita iñaantzi.
Tzimawitacha ikimpita tiimaita ikimayitzi.
Irojatzi ikantzimaitawo iroñaaka.
9 Jiroka josankinatakotakiri iijatzi David-ni, ikantaki:
¡Onkamintha jaitairi tsika joriyiitakiri!
¡Onkamintha jantziwatataitya!
¡Onkamintha jowasankitaitiri!
10 ¡Onkamintha iiro jokichaakitzi!
¡Onkamintha intsiyamitsitakairi!

Jawijakoshiritai pashinijatzi atziri

11 Tima ikantai: “Onkamintha jantziwatataitya nojyininkapaini”. ¿Irooma ojyakaaw-
intachari japiroitairi? ¡Kaari! Iro ojyakaawintacha ikinakaashitapaintari, jowawi-
jaakominthatairi Pawa pashinijatzi atziri, iro jimatantakawori Pawa jiroka onkantya
iñaantyaariri nojyininkapaini jirikaiti, iro inkowantapirotaiyaari irirori jawijakoyitai.
12 Tima ikinashiwaiwitaka okantakaantakiro inishironkaitantyaariri pashinijatzi atziri
nampitawori maawoni kipatsiki. Iro kamiithapirotatsiri aririka japiitairo inishi-
ronkaitairi paata nojyininkapaini.
13 Iroñaaka nonkantimi iirokaiti kaari nojyininkayita. Naakataki jowaitaki Notyaan-
tapiroriti nonkinkithatakaayitaimi kaari nojyininkata pashinijatzi pini. Shiritha
nonkantawintyaawo nantawairi. 14 Iro nokowapirotairi ikowashiryaakotakinawo
nojyininkapaini okaatzi nimatziri, ari jawijakoshiritantaiyaari kiyopayipaini irirori.
15 Tima imanintakiri iriroriiti Pawa, iro opoñaantari raapatziyaiyaari Pawa maawoni
isaawijatzi. Irooma paata raapatziyaiyaari Pawa nojyininkapaini, onkimiwaityaawo
impiriintaatyiimi ikamawitaka. 16 Incha nojyakaawintawakimiro: Tima tsika okanta
ojyi naarijyintsi, ari okantsitari iijatzi ojyipatha. Jiroka ojyakaawintachari: Tima
iriiyiwitaka itayitakawori nochariniiti itasorintsishiritaki, ari inkimitaiyaari paata
inkaati incharinitaiyaari. Inkimitaiyaawo iijatzi okanta inchaparitha, ari okantsitari
iijatzi otiwa.
17 Jiroka ojyakaawintari inchaparitha, iriiyitaki nochariniiti itayitakawori pairani.
Ojyakaawintachari otiwa, iriitaki nojyininkapaini Judá-mirinka tzimayitaatsiri
iroñaaka. Kimiwaitaka inchikaitakiromi jiroka otiwa, ojyookatiwatantyaari pashini
otiwa jontsirikaitakiri, kamiitha onkantya ojyooki okantakaawo oparitha. Ikaatzi
ojyakaawintziri otiwa jontarikaitakiri, iriitaki atziriiti kaari nojyininkata.* 18 Irootaki
iiro okantanta pasagaawintawaitya. Pinkinkishiritiro, iirokataki otiwa inchato,
iirotaki añaakaayitziri oparitha. 19 Kimitaka ari pakakimi iirokaiti, pinkantaiyini:
“Aña ichikaitakiro otiwa nojyookatiwatantaari naaka”. 20 Ari okantawitari,
iro kantzimaitachari pinkinkishiritiro kimiwaitaka iriimi nojyininkapaini Judá-
mirinka inchikatiwaitakimi okantakaantziro tii ikimisantzi. Irooma iirokaiti kaari

* **11:17** Kinkithatakotachari jaka pankirintsi ashitawori oparitha, ashitawori otiwa, irootaki ikantaitsitari “Olivo”.

nojyininkata, iirokataki poyaatapaakariri okantakaantziro pawintaashiritaa. Tii okantzi piñaapirowaitashitya, aña pimpinkathatiri Pawa. 21 Tima Pawa iri chikakirori itakawori otiwa, paamaakowintya jimataimikari iijatzi iirokaiti. 22 Ari piñiiro katsima jinatzi Pawa, iro kantacha nishironkataniri jinatzi iijatzi. Ikaatzi antziwashiritainchari iñaayitakiro owanaa ikatsimatzi Pawa. Irooma iirokaiti, ari piñaapiintairo inishironkayitimi iikirorika poisokirotyaari Pawa. Irooma iirorika poisokirotari, ari inkimitakaantakimi otiwa ichikaitakiri. 23 Ikaatzi ichikatiwaitakiri pairani, aritaki jontsirikaitairi iijatzi, aririka jowajyaantairo ithainkawaitziri Pawa. Tima Pawa kantatsi jimatiro. 24 Iirokaiti kimitakawori otiwa pankirintsiniro jontarikaitakiri pankirintsipiroriki. Owanaa onkamiithapiroti iroorika jontsirikaitai otiwapirori oponkitzipiroriki iroori.

Impiyashiritakaitairi Israel-mirinkaiti

25 Iyikiiti, nokowi piyotiro kaari ikimathaitzi pairani onkaati jantiri Pawa. Iiro poshiriwaitashita aritaki piyotakiro maawoni. Añaayitakiri jirikaiti nojyininka Israel-mirinkaiti, tzimatsi kisoshiritakaakiriri. Iro kantacha, inapaintatzi jiroka irojatzi imonkaatantatyaari inkaati awijakoshiritaatsini kaari nojyininkata. 26 Impoña, jawijakoshiritai iijatzi Israel-mirinkaiti. Ari okanta josankinatakoitakiri, kantatsiri:

Ari impoñiiya Sion-ki ookaakowintaniri,
Iri kantakaiyaawoni jowajyaantantyaawori icharinitti Jacob ithainkatasorintsiwaitzi.
27 Ari onkantya othotyaantyaari okaatzi kajyaakaawakaantsi,
Naakataki apirotaironi iyaaripironka.

28 Tima jirikaiti nojyininka Judá-mirinka imanintakiro Kamiithari Ñaantsi, ikimitakaantari Pawa iri iisaniintani, ari okanta inishironkatantaimiri Pawa iirokaiti. Iro kantacha Pawa, aña jiyoshiitsitataikari nojyininkapaini, iikiro jiyaatatyi jitakotyaari, ari onkantya iñaantyaawori tsika okanta ikajyaakaakiniriri itanakawori nocharinitti. 29 Tima aririka inkaimashiritanti Pawa, inishironkayitantzi. Iiro jowajyaantziro. 30 Pipiyathatsitakari pairani iirokaiti Pawa. Ipoñaanaka nojyininkapaini ipiyathatanakari, iro opoñaantakari inishironkayitaimi iirokaiti. 31 Jirikaiti piyathawaiwitachari iroñaaka, aritaki iñaayitairo paata inishironkaitairi ikimitaitzimi iirokaiti iroñaaka. 32 Ari okantakari, joñaagantakiro Pawa maawoni apiyathawaitaka, ari ikinakaakiro joñaagantantawori inishironkayitakai maawoni.

33 Iyokitzii nowataikiri Pawa jiyotanipirowaita, ikimathatziro maawoni. Tikaatsi yopirotironi jantiri ririrori, tsikarika inkantairo. 34 Jiroka josankinatakoitakiri, ikantaitaki:

¿Iitama yotzirori ikinkishiritari Pinkathari?
¿Iitama matironi inkaminairi?
35 ¿Kantatsima jomapokaitiri impashitaityaarimi ririrori? Aña iriitataiki itakawori ipashitantaka.
36 Iriitaki Pawa kantakaantawori otzimantari tsikarika oitarika, iriitaki poñaakaantawori, iriitaki ashitawori. Ari jashi jowatyiiro ipinkathaitairi. Ari onkantyaari.

12

Onkaati jantayitiri kimisantzinkariiti

1 Iyikiiti, aritaki inishironkatakimi Pawa, nokowakotzimi pishiniwintaiyaari iiroka, pinkimitaiyaarimi piratsi itagaitziniriri Pawa. Tii pojyakotajaantari piratsi, aña pañaayitai iirokaiti pinkitishiriyitai, irootaki inimotziriri Pawa. Ari okanta ikowiri Pawa apinkathayitairi. 2 Iiro pikimitakowaitashitari isaawijatzi. Iri Pawa pishiniti jowakiraashiritaimi. Ari onkantya piyotantyaawori ikowakaimiri, kamiithatatsini, inimotirini, matzirori okamiithatzi.

3 Iri Pawa nishironkataanari naaka okanta niyotaayitantaimiri, irootaki nokantantzimiri: Iiro pikimitakaantashiwaita iirokataki ñaapirori. Pinkinkishiritakotya kamiitha iiroka, pimatantyaawori ikowakaimiri Pawa iikiro piyaatatyi pawintaanatyaari. 4 Poshiritakotiro tsika akantayita awathaki. Tima tsika akantawathayita, iro antakaayitairori oiyitarika.* 5 Aaka jojyakaawintaitzi awintaashiritaari Cristo. Akimiwaitaa aakami iwatha Cristo. Okantawitaka apashiniwaiwita, iro kantacha apaani akantaa, kimiwaitaka ayontaawathatawakaatyiiyaami. 6 maawoni aakaiti itasonkawintayitakai amonkaatantyaawori antayitairi. Tzimatsirika kamantantaniritatsiri, jantiro ikowakairiri Pawa, iikiro jawintaatyiiyaari. 7 Tzimatsirika amitakonitantatsiri, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika yotaantatsiri, jimonkaatiro irirori. 8 Tzimatsirika minthatanitakaantachari, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika pashitantanitachari, impantapirotai ojyiki. Tzimatsirika jiwatakaantaniritatsiri, ishirithawintyaawo jantawairi. Tzimatsirika nishironkatantatsiri, kimoshiri inkantya jimonkaatairo.

9 Ontzimatyii pitakotantaiya kamiitha, iiro pamawinawaita. Samaniinta powairo kaaripirori, irooma kamiithari kiso powanairo. 10 Pinkamaityaawo pitakoyitantya, pinkimitakaantiro pitakotyaarimi pirintzi okaakiini. Pimpinkathatiri pashinipaini. 11 Shiritha pinkantya, iiro pipirawaita pantawaitainiri Awinkathariti. 12 Kimoshiri pinkantya poyaakoniintiri Cristo. Amawiwaini pinkantya aririka piñaayitiro pomirintsitzimotimini. Pamanapiintaiya. 13 Ontzimatyii pimpashitaiyaari okowityiimowaitari oitishiritaari. Poimaantapiinti pipankoki.

14 Pamanakotyaari owatsinawaitzimiri inishironkaitantyaariri irirori. Iiro pipiyatari. 15 Pintsipatyaari pinkimoshiriti ikaatzi kimoshiriwaitatsiri. Pintsipatyaari piraawaitya ikaatzi iraawaitachari. 16 Aapatziya pinkantawakaiya. Iiro pimanintantawaitzi, pintsipatyaari kowityaawaitatsiri. Iiro pikimitakaantashiwaita yotaniri pinatzi. 17 Tzimatsirika owaaripirowaitimini, iiro pipiyatari. Poñaagantiro, tampatzika pikantzimotari atziriiti. 18 Pintyaaryoowintairo pisaikantaiyaari kamiitha. 19 Nitakotaní, iiro pipiyakowintawaita iiroka, pashitakaiyaari Pawa iri piyakowintimini. Tima jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:

Ikantzi Awinkathariti:
Naakataki owasankitaantatsini,
Naakataki piyakowintantachani.

20 Aririka intajyaaniinti piisaniintani, pimpiri jowanawo. Aririka imiriniinti, pimpiri imiri. Aririka pimatanairo jiroka, ari inkiraanikiwaitanaki jirika jiñaakirorika pantakiri.† 21 Paamaakowintya oitsinampaimikari kaaripironkantsi. Iro kamiithatatsi pimatapiintanairo kamiithari pinkitsirinkantyaawori kaaripirori.

13

1 Ontzimatyii pinkimisantairi pinkathariwintzimiri pinampiki. Tii ipinkatharintsiwaitashita irirori, aña Pawa kantakaawori ipinkatharintsitantari. 2 Iitarika kowatsini jimaamaniwaitiri pinkatharintsi, okimiwaitakawo iriimi Pawa jimaamaniwaitakiri, irootaki jowasankitaantaityaariri. 3 Ikaatzi antayitzirori kamiithari, iiro ithaawantawaitari pinkatharintsi. Iriima antayitzirori kaaripirori, iri thaawantawaityaarini. Ari okantari, pantzirorika iiroka kamiithari, iiro pithaawantawaitashitari pinkatharintsi, iriitaki thaamintaimiri. 4 Tima iri Pawa kantakaawori ipinkathariwintantari jirikaiti onkantya inkimpoyaawintantimiri. Aririka pantiro iiroka kaaripirori, ontzimatyii pinthaawi, tima tii aminaashiwaita otzimimotziri josataaminto. Tima

* **12:4** Kantakotachari jaka “tsika akantayita awathaki”, iro ojyakaawintachari okantayita: oki iro jaminaitantari, irooma kimpitantsi irootaki ikimaitantari, irooma paantintsi irootaki jowaitantari, irooma akotsi irootaki joirikaitantari, irooma iitzintsi irootaki janiitaitantari. † **12:20** Kantakotachari jaka, “ari inkiraanikiwaitanaki”, iro ojyawori ikantaitzi iijatzi “powaampatiniri iitoki ojyiki paampari”.

iriitaki Pawa kantakaawori ipinkatharitantari jirikaiti, irijatzi Pawa kantakaiyaawoni jowasankitaakaantantyaariri kaaripiroshiririiti. 5 Irootaki pinkimisantantyaariri jirikaiti. Tii apa pinthaawantaiyaawo jimashirinka. Aña irootaki tampatzikatatsiri pimatairo jiroka. 6 Irootaki pimpinatantyaariri ikowakoyitzimiri jiwawintzimiri pinampiki, iro jañaantyaari irirori, tima jimonkaatatziiro ikowiri Pawa. 7 Ontzimatyii pimpinayitairi maawoni pinkatharipirorintsi, iijatzi ikaatzi kimpoyaawintantatsiri nampitsi. Ontzimatyii pinkimisantiri, pinkatha powiri.

8 Iiro piñaashintsiwintawaitawo piriiwitanti, aña piñaashintsiwintaiyaawo pitakotawakaayitaiya. Iitarika itakotantachari, jimonkaatatziiro Ikantakaantaitani. 9 Jiroka josankinaitakiri Ikantakaantani, kantatsiri:

Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
Iiro pinintakotantawaitzi.

Tzimatsi iijatzi ojyiki pashini ikantakaantaitakiri. Iro kantzimaitachari jiroka iroopirotatsiri ikantakaantaitakiri, kantatsiri:

Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantyaari pitakotapiinta iiroka.

10 Opoñaantari iroopirotatsiri jiroka ikantakaantaitani, irootaki apatotzirori maawoni ikantakaantaitakiri. Iitarika itakotaariri ijyininka, tii jowaaripirowaitairi.

11 Ontzimatyii amatapiintairo jiroka, tima irootaatsi awijakoshiriyitai. Okimiwaitakawo amagaatyiimi, iro kantacha ontzimatyii ankakiyitai. 12 Tima irootaintsi onthonkaiya tsiniriri, iro onkitiijyiinkatai. Irootaki owajyaantantyaawori antayitziro kaaripirori, jantapiintziri tsinirikiri. Iro kamiithatatsi ankimitakaantairo ankithaatakotyaawomi ampiyakowintantyaari, 13 onkantya antantyaawori kamiithari jantapiintaitziri okitiijyiinkatzi. Ari onkantya iiro aniyawaitanta, iiro ashinkiwaitanta, iiro amayimpiriwaitanta, iiro antantaawo kamaawotatsiri, iiro amaamanitawakaanta, iiro asamawakaanta. 14 Pojyakotaiyaari Awinkathariti Jesucristo, pinkimitakaantiri iriimi pinkithaatakotyaari. Iiro pantashiwaitawo okaatzi pinintashiwaitari.

14

Shipitashiritaniri

1 Ontzimatyii paapatziyaari shipitashiritatsiri. Iiro pamawinawaitawo jiroka piñaanaminthawaitantyaari. 2 Tima tzimatsi kimisantzinkari oshiritachari kantatsi jowayityaawo oitarika. Iro kantacha tzimatsi pashini shipitashiriri, apa jowayitawo pankirintsi. 3 Jirika kimisantzinkari owawori oitarika, iiro imanintawaitziri pashini kaari oyaawoni. Ari inkimitsityaari kaari owayitawori iiro imanintziri pashini owayitawori, tima Pawa tii jimanintziri irirori. 4 ¿Kantatsima ishintsithataitiri ompiratanintsi? Iiro, iri shintsithatirini ompiratariri, irijatzi thaamintawintirini. Ari okantari, iri Pawa otzikayitariri maawoni owayitawori oitarika, irijatzi thaamintawintirini.

5 Tzimatsi kimisantzinkari omairintantawori kitiijyiri. Tzimatsi pashini kaari opashinitzimotzi kitiijyiri. Ontzimatyii inkinkishiritakotaiya maawoni, tii okantzi jotzikayitiri pashini oitarika ikinkishiritari. 6 Itzimi pinkathatzirori kitiijyiri, iri Awinkathariti ipinkathatzi. Ari okimitsitari iijatzi, iitarika owayitawori maawoni oitarika, iri Awinkathariti ipinkathatzi jowayitantawori, tima ipaasoonkitapiintziri. Ari ikimitari pinkayitzirori owanawontsi, iri Awinkathariti ipinkathatsita ipaasoonkitapiintziri. 7 Tii añaashiwaita aakaiti, tii akamawaitashita iijatzi. 8 Iinta añaayitzi, iriitaki Awinkathariti añiimotairi. Aririka ankamaki, irijatzi Awinkathariti akamimotzi. Ari okantari, iriitaki Awinkathariti ashitairi iinta añaayitzi, ari okimitsitari iijatzi aririka

ankamayitaki. 9 Tima irootaki itzimantakari Cristo, ikamimotantaki, iro jashipirotantairi iinta añaayitzi, iijatzi aririka ankamayitaki.

10 ¿Iitama pikijyimatantariri pijyininka? ¿Iitama pimanintantariri iiroka? Añа iri yakawintantaatsini Cristo maawoni paata. 11 Tima iro josankinatakoitakiri, kantatsiri:
Jiroka ikantakiri Awinkathariti: “Jotziirowaitai ipinkathaitaina maawoni. Imapiro”.
Aritaki inthaamintaiyaari maawoni Pawa.
12 Aripaiti anthawitakotaiya maawoni aakaiti Pawaki.

13 Irootaki owajyaantantyaawori akijyimatawakaayita. Ontzimatyii ankantashiriti: “Iiro nokantzimoniintakaari pashini ‘nirintzitari’, notzikashiriwaitzirikari”. 14 Niyotzi naaka tii ithañaapithatantawo Pawa owayityaawo oitarika. Iro kantacha, tzimatsirika kinkishiriwaitachani kamiithatatsi impinkaitiri, jimatiro impinkawaiti irirori. 15 Aririka poñaagatyaari pashini kimisantzinkari powayityaawo ipinkiri irirori, tii pitakoshiritari. ¿Kamiithatatsima pinkantzimoniintakaiyaari pashini okantakaantziro powamachiitawo owanawontsi? ¿Pikowatziima powaaripiroshiritairi jirika? Irijatzi jirika kimisantzinkari, ikamawintakiri Cristo iijatzi. 16 Ari okantari, tii okantzi poñaagayitiri powayitari pikinkishiritari iiroka kamiithari inatzi, impoña inkantaitimi: “Jantakiro jirika kaaripirori”. 17 Aakaiti ipinkathariwintai Pawa, tii okowapirota okaatzi awayitari, okaatzi amiriyitari. Añа iro kowapirotacha antampatzikashiriyitai, asaikayitai kamiitha, ankimoshiritai, tima iriitaki kantakaawori Tasorintsinkantsi. 18 Iitarika matanakironi jiroka jantawaitainiri Cristo, aritaki jinimotakaakiri Pawa, ari inkimitairi iijatzi atziriiti jaapatziyaari. 19 Ari okantari, ontzimatyii pantapiintairo kantakaantzirori isaikantaitari kamiitha, kantakaantironi inthaamintashiritawakaantyaari. 20 Aririka powayityaawo oitarika, paamaakowintya papaatzirokari imonkaatakiniriri Pawa pashini kimisantzinkari. Tii othañaantsita owayitari. Iro kantacha, itzimirika owayitawori oiyitarika impoña inkantzimoniintyaari pashini, jantakiro kaaripirori jirika. 21 Tii opantawo pinkantzimoniintakaiyaari “pirintzitari”, okantakaantziro powayitari wathatsi, pimiritawo kachori, pantayitiro oitarika. 22 Iro kamiithatatsi piyotakoshiritairi iiroka, iri Pawa yotakotaimironi jiroka. Tzimatsirika kaari shipitashiriwintironi jiroka, aritaki jimatairo inkimoshiritai. 23 Iro kantacha iitarika shipitashiriwaitatsini, aririka jowatyaawo oitarika, ari onkimitzimotaiyaari jantakiro kaaripirori. Tii jantairo okaatzi jiyotakoshiriwitari, kaaripirori inatzi jiroka.

15

1 Aakaiti kimisantzinkari aawiyashiritaniriiti, ontzimatyii antsinampashiritzimotairi shipitashiritatsiri, tii apa antayitiro inimoyitairi aakaiti. 2 Ontzimatyii antairo inimotirini ajyininka, onkaati minthashiritakaiyaarini jantairo kamiithari. 3 Irootaki jantakiri Cristo, tii ikowi inimotirini apaniroini irirori. Tima josankinaitakiro, kantatsiri:
Ikaatzi kawiyawaitimini iiroka, irijatzi kawiyakinari naaka.
4 maawoni osankinatainchari pairani, kimitakawori jiroka, josankinaitakiro jiyotaitiro. Jiroka Osankinarintsipirori, iroowa añaantawori atsinampashiriwaitzi, iro thaamintashiritakairi oyaakoniintantari. 5 Iriitaki Pawa kantakaawori atsinampashiriwaitzi, irijatzi thaamintashiritakairi. Owanaa nokowakotapiintakiri inkantakaiyaawo paapatziyawakaiya, maawoni pinkimitakotaiyaari ikanta Cristo Jesús. 6 Onkimiwaityaawo ari pintsipatawakaiya maawoni pimpampithaawintiri Pawa, ashitariri Awinkathariti Jesucristo.

Ikinkithaitainiri Kamiithari Ñaantsi kaari Judá-mirinkatatsini

7 Owanaa jaapatziyakai Cristo aakaiti, iijatzi pinkimitaiya iirokaiti, paapatziyaari pashini atziri, irootaki impinkathaitantyaariri Pawa. 8 Irootaki nokantapiintakiri:

Iri Cristo jotyaantaitaki jantawaiwintiri nojyininkapaini Judá-mirinka. Iro jimatantakawori jiroka jiñaantaityaawori imapirotatya ikajyaakaakiriri Pawa pairani acharinitiiti.* 9 Ari ikantakiniri kaari nojyininkata, iro ipinkathayitantaariri iriroriiti, inishironkatairi Pawa. Jiroka josankinaitakiri, kantatsiri:
Nothaamintawintaimi janta isaikayitzi kaari nojyininkata.
Nompairyagaimi nompampithaawintaimi.
10 Jiroka ikantsitaitakari iijatzi:
Pashinijatziiti, pinthaamintaina iirokaiti pintsipataiyaari jashitaari Pawa.
11 Ikantaitaki iijatzi:
Pashinijatziiti, pinthaamintaiyaari Awinkathariti.
¡maawoni atziriiti pinthaamintaiyaari!
12 Ipoña ikantaki iijatzi Isaías-ni:
Ari intzimaki incharinityaari Isaí.
Iriitaki pinkathariwintairini pashinijatzi atziriiti.
Irijatzi joyaakoniintairi kaari ajyininkata.
13 ¡Iri Pawa thaamintakaimini, iri saikakaimini kamiitha pikimisantairi! Tima iri kantakaiyaawoni oyaakoniintantyaariri. ¡Iri Tasorintsinkantsi kantakaiyaawoni poyaakopirotantyaariri!
14 Iyikiiti. Niyotzi naaka imapiro pinishironkatawakaa iirokaiti, yotanipirori pinatzi, pimatakiro piyotaawakaayitaka. 15 Iro kantacha, nosankinatzimiro jiroka noshintsithatzimiro iiro pimaijantantawo. Tima inishironkapirotaimi Pawa, 16 jotyaantaana nokinkithatakotainiri Jesucristo kaari nojyininkata. Nokinkithatainiri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa, okimiwaitaawo naakami Ompiratasorintsitaari. Iriima kaari nojyininkata, iriitaki kimiwaitakawori jashitakaitariri Pawa, namayitainiri Pawa iro kamiithatzimotairiri. Iriitaki Tasorintsinkantsi matironi jotampatzikashiritairi. 17 Okaatzi jantakaanari Cristo Jesús, kantawitacha nasagaawintyaawomi naaka, nonkinkithatakotiro nantawaitainiri Pawa. 18 Apa nokinkithatakotairo jimatakaakinari Cristo. Tima noñaayitakiri kaari nojyininkata ikimisantairo nokinkithatakotakiniriri, okaatzi nantawaitzimotakiri. 19 Iri Tasorintsinkantsi pakinawori shintsinkantsi notasonkawintantakari, iro nimatantakawori kaari jiñiitapiintzi pairani. Nimatairo nokinkithatairo Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Cristo nitanakawo Jerusalén-ki, nokinayitanaki irojatzi Ilírico-ki. 20 Ari okanta nokowantakari nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi tsika tii ikimakoitziro iwairo Cristo. Tii apa nokowi niyaati tsika ikinkithatakaantaitaki. 21 Jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:
Ari jiñiiri nampitawori tsika tii ikinkithatakoitziri jirika.
Ikaatzi kaari kimakotirini, ari inkimathatakotairi.

Ikowaki Pablo jiyaatiro Roma-ki

22 Iro kaari okantanta niyaati pisaikaiyini iirokaiti, okantawitaka ojyiki nokowapiintawitaka. 23 Iro kantacha aritaki nimatakiro, tima tikaatsi nantanairi jaka nampitsiki, aritaki ojyikitaki osarintsi nokowapiintawita nariitimi. 24 Aririka nimatakiro niyaati España-ki, ari nokowi nariitanakimi pinampiki. Aririka nosaikimowaitanakimi janta, nokowi pimitakotina potyaantina España-ki. 25 Iro kantacha, nitapaintyaawo niyaati Jerusalén-ki nimitakoyitiri oitishiritaari. 26 Tima jirikaiti Macedonia-jatzi, iijatzi Acaya-jatzi, jotyaantaiyakinani irirori kiriiki nompantyaariri ashironkainkari kimisantzinkariiti nampitawori Jerusalén-ki. 27 Iriitaki kowashitaincha impashitantayiti, tikaatsi shintsiwintirini. Okimiwaitakawo impinakowintatyaami ikimisantakaakiri kaari ijyininkata. 28 Aririka nimonkaatakiro nompayitiri Jerusalén-jatzi

* **15:8** Iri ikantakoitzi jaka “Judá-mirinkaiti” jiitaitzi “totamishitaari”.

jotyaantaitakiniriri, aripaiti nawijanaki pinampitawo iirokaiti niyaati janta España-ki.
29 Niyotzi iri Cristo tasonkawintapirotinani aririka nariitakimi janta.
30 Iyikiiti, nokowakotzimi pamanakotapiintaina iirokaiti, pojyakotyaanawo
nokantapiintziro naaka. Iro nokowakotzimiri, niyotzi pipinkathatziri iirokaiti
Awinkathariti Jesucristo, iri Tasorintsinkantsi kantakaimirori pitakotantakinari.
31 Pamanakotina iiro jaakaantantana thainkashiriri nampiyitawori Judea-ki.
Pamanakotina jaawakoitantinawori kamiithaini ipakaantaitziriri oitishiritaari
Jerusalén-jatzi, iro inimotantyaariri iriroriiti. 32 Iro nonkimoshiritantyaari niyaati
pisaikaiyini iirokaiti, iriirika Pawa kowakainawoni. Ari nimakoryiimowaitimi
iirokaiti. 33 ¡Onkamintha iri Pawa tsipashiritimini, kamiitha isaikakaayitimini! Ari
onkantyaari.

16

Jiwithaitari atziriiti

1 Iroowa Febe aanakironi jiroka osankinarintsi. Iro nokimitakaantaa iroomi notsiro.
Ojyiki antawaitaki iroori japatotapiintaitaka Cencrea-ki. 2 Paawakiro kamiitha iroori,
irootaki jashitaari iijatzi Awinkathariti, kantatsi Paawakiro kamiitha pikimitaapiintziri
pashini oitishiritaari. Pimitakoyitiro iitarika okowayitziri. Tima ojyiki imitakoyitaki
iroori. Ari okimitakinari naaka ojyiki imitakotakina.
3 Piwithatyaanawo Priscila iijatzi Aquila. Irootaki tsipayitakinari nantawaitziniri
Cristo Jesús, 4 irootaki shiniwintakinari owawijaakotakina. Owanaa nopaasoonki-
takiro jirokaiti, ari ikimitaakiro pashinijatzi kaari nojyininkata apatotapiintachari
pashiniki nampitsi. 5 Piwithatinari iijatzi apatotapiintachari opankoki. Piwithati-
nari iijatzi nitakotani Epeneto, iri itanakawori nokimisantakairi Cristo janta Acaya-
ki. 6 Piwithatinawo María, antawaiwintakimiri ojyiki iirokaiti. 7 Piwithatinari An-
drónico, iijatzi Junias nojyininkapaini jinatzi, iri tsipatakinari jomontyaitakina. Iriitaki
itakawori ikimisantaki tikiraamintha naaka, irijatzi ipinkathatakiri Otyaantapiroriiti.
8 Piwithatinari nitakotani Amplias, jashitaari Awinkathariti. 9 Piwithatinari Urbano,
tsipatapiintakinari nantawaitziniri Cristo Jesús. Piwithatinari nitakotani Estaquis.
10 Piwithatinari Apeles, jaapatziyakari Cristo. Piwithatinari maawoni saikapankotziriri
Aristóbulo. 11 Piwithatinari nojyininka Herodión. Piwithatinari saikapankotziriri
Narciso, inampishiritantaari Awinkathariti. 12 Piwithatinawo Trifena, iijatzi Trifosa.
Irootaki tsipatakinari nantawaitziniri Awinkathariti. Piwithatinawo nitakotani Pérsida.
Irojatzi notsipatakari nantawaitziniri Awinkathariti. 13 Piwithatinari Rufo, jiyoshiitairi
Awinkathariti. Piwithatinawo iijatzi inaanati, nokimitakaantari naaka iroomi nonaa-
nati. 14 Piwithatinari Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, itsipatapiintari
iijatzi iriroriiti, jiitaitziri iyikiiti. 15 Piwithatinari Filólogo, Julia, Nereo iijatzi jitsiro,
Olimpas, maawoni tsipatariri iriroriiti jiitaitziri oitishiritaari. 16 Itako pinkantya
piwithatawakaanaiya. Jiwithayitzimi iirokaiti maawoni apatowintapiintakariri Cristo
jaka.
17 Iyikiiti, jiroka nokowakotzimiri: Paamawintyaari ñaanaminthatawakaachari
otzikaminthatawakaawori jiyotaitakimiri pairani. Iiro pitsipayitari iirokaiti. 18 Aña
okimiwaitakawo atziritanakityiimi “Inintashiwaitani”, iro ompiratanatyaarini.
Kaari Awinkathariti Jesucristo ompiratyaarini. Iriitaki nintathawaitziriri
shipitashiriri jamatawiwaitiri. 19 Nokimaki naaka kamiitha pikantaiyani iirokaiti,
tii pipiyathawaita, irootaki oimoshirinkakinari. Nokowi naaka pinkamiithashiripiroti,
onkimiwaityaawo tii piyotaajaitiromi kaaripirori. 20 Iri Pawa saikakaimini kamiitha,
irootaintsi inkantakaiyaawo pinkitsirinkantyaariri Satanás, onkimiwaityaawo
powithoryaakityiirimi paatzikakiri. ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti
Jesucristo!

21 Jiwithatzimi Timoteo, tsipatanari nantawaitzi, iijatzi nojyininkapaini Lucio, Jasón, iijatzi Sosípater.
22 Naaka Tercio osankinatziniriri Pablo. Naakataki withatzimiri iijatzi, naaka jashita Awinkathariti.
23 Jiwithatzimi Gayo. Ari nosaikiri ipankoki. Jiwithatzimi iijatzi nampitawori jaka. Jiwithatzimi Erasto, owiriri kiriiki ashitari nampitsi. Jiwithatzimi iijatzi Cuarto, jiitaitziri iyiki.
24 ¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori thaamintaantsi

25 Thami anthaamintyaari kimpoyaawintaimiri, pimatantyaawori Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, kaari ikimathawiita pairani. 26 Iro kantacha, joñaaganta ririori, jiyotaantayitaki maawoni nampitsiki, inkimisantakaantyaariri iijatzi janta. Irootaki josankinatakaakiriri Kamantantaniriiti jirika Pawa, Kañaaniri. 27 Thami anthaamintaiyaari apaanitatsiri Pawa. Yotaniri jinatzi. Tima iri Jesucristo kantakaiyaawoni aakowintantyaawori anthaamintaiyaari. ¡Ari onkantyaari!

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi. Jotyaantapiroriti Jesucristo
ninatzi, tima iri Pawa kowakaakinawori, ikaimashiritakina. Ari notsipatakari
Sóstenes nosankinatzimiro. Iriitaki nokimitakaantairi iyiki. 2 Iiroka nosankinay-
itzini pikaatzi papatowintaari Pawa janta Corinto-ki, pikaatzi jotampatzikashiriyi-
taimi Cristo Jesús. Iri kaimashiriyitaimiri pikitishiriyitantaari, pikimitaari pashiniiti
nampiyitawori tsikarika janta, pairyaapiintairiri Awinkathariti Jesucristo, tima irijatzi
Pinkathariwintairiri iijatzi irirori. 3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa,
kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ipaasoonkitakagaitziri Pablo itasonkawintantaitzi

4 Nopaasoonkitapiintziri naaka Pawa, tima antawoiti inishironkayitaimi,
itsipashiritakaimiri Cristo. 5 Irijatzi kantakaawori pikinkithatakotapiintantaariri,
piyotakopirotantaariri iijatzi. 6 Irootaki poisokirotantawori okaatzi nitakari
nokinkithatakotakimiri Cristo. 7 Pikanta poyaawintari impiyi Awinkathariti Jesucristo,
tikaatsi kowityiimotimini itasonkawintzimi pantawaitantaiyaanariri irirori. 8 Iri
kantakaiyaawoni pintyaaryoowintantyaariri irojatzi impiyantaiyaari, ari onkantya
iiro otzimanta oitya jiyakawintapaimiri irirori. 9 Oisokiro jowimi Pawa, iriitaki
kaimashiriyitaimini okanta paapatziyantaariri Itomi, Awinkathariti Jesucristo.

¿Ijyinitatziima pairani irirori Cristo?

10 Iyikiiti, noshintsithatzimi nompairyiiri Awinkathariti Jesucristo. Nokowakotz-
imi paapatziyawakaiya, onkimiwaityaawo apaanimi onkantya pikinkishiritaniiti, iiro
pikantawakaawintawo oityaarika. 11 Tima nokimakiri ijyininkamirinkaiti Cloé ikan-
tapaakina tii paapatziyawakaa kamiitha. 12 Tzimatsi pitsipayitari janta kantat-
siri: “Nokimisantziri Pablo”. Pashini kantayitatsi: “Nokimisantziri naaka Apolos”.
Pashini kantatsi: “Nokimisantziri naaka Pedro”. Tzimatsi pashini kantayitanaintsiri:
“Nokimisantziri naaka Cristo”. 13 ¿Ijyinitatziima pairani Cristo? ¿Naakama paikakow-
intzimiri? Tima powiinkaayitaka pairani iirokaiti, ¿Naakama ipairyaitaki, inkantaiti:
“Powiinkaawintyaari Pablo?” 14 Iro nopaasoonkitantariri Pawa okamintha tii naaka
owiinkaayitimini. Apa nowiinkaamachiitakiri pairani Crispo, itsipatakari Gayo. 15 Iro
iiro itzimanta janta kantashiwaitachani iroñaaka: “Nowiinkaawintakari Pablo”. 16 ¡Jaa!
Irijatzi nowiinkaatsitakari pairani Estéfanas, notsipataakiri ijyininkamirinkaiti. Tii
nokinkishiritziro tzimatsirika pashini nowiinkaatakiri janta. 17 Tii iro jotyaantantyaa-
nari Cristo nowiinkaatanti, añа jotyaantakina nonkamantantairo Kamiithari Ñaantsi.
Tii nokimitakotapaakari yotaniri nokinkithatakoyitziro. Tima tii nokowi aminaashi-
waitya iroopirotatsiri ipaikakoitakiri Cristo.

Iri Cristo, ishintsinka Pawa, jiyotani iijatzi

18 Tima aririka ankinkithatakaawityaari kaari oshiritachani ipaikakoitakiri Cristo,
ikimitakaantai masontzishiri anatyiimi. Irooma aakaiti awijakoshiritaari anai, ay-
oyitai imapirotatya joñaagantakiro ishintsinka. 19 Tima josankinatakoitsitakari kaari
oshiritachani, ikantaitaki:
Naapithatiri jiyotani yotaniwitachari.
Nompiyapithatiri ikinkishiritani kinkishiriwaiwitachari.

20 ¿Tsikama inkantaiyaarika yotaniri? ¿Tsikama inkantaiyaarika yotzinkari ikaatzi
yotaantashiwaitawori iroopirotzimotziriri iriroriiti? Aña Pawa jomasontyaayitairi
jirikaiti isaawijatziiti, yotaniwitachari pairani. 21 Tima jirikaiti yotaniwaitashitachari,
tii imatanitziro jiyotairi Pawa. Iriima Pawa matzirori jiyotanitzi, inimotakiri irirori
jowawijaakoshiriyitairi ikaatzi kimisantañaanitairiri, okantawitaka itzimayitzi okim-
itzimowitari masontzishirinkantsi inatzi iñaani Pawa. 22 Aririka jiñiiro nojyininka-
paini Judá-mirinka intasonkawintantaiti, iro inkimisantantyaari iriroriiti. Iriima
Grecia-paantiri, aririka inkimayitiri ikimitakaantari iriroriiti yotaniri jinatzi, iri-
itaki inkimisantiri. 23 Irooma naaka, nokinkithatakotanairi Cristo ipaikakowin-
tantaka. Irootaki okompitzimotantakariri nojyininkapaini. Iriima Grecia-paantiri
ikimitakaantakina nomasontzishiriwaitatyiimi. 24 Iro kantzimaitacha aakaiti, ay-
otaiyini joñaagantairo Cristo Itasorinka Pawa, iijatzi jiyotani. Irojatzi jiyoyitairi maa-
woni ikaimashiriyitairi Pawa, onkantawitatya Judá-mirinkarika jinatzi, kaaririka Judá-
mirinka, maawoni. 25 Tima Pawa janairi jiyotaniwaitashitari atziriiti, okantawitaka
jirika atziriiti okimitzimowitakari masontzinkantsi inatzi ikantayitakiri Pawa. Tima
Pawa janairi atziriiti otzimimotziri ishintsinka, okantawitaka jirika atziriiti okimitzi-
motakari tii aawiyantanitzi okaatzi ikantawitakari Pawa.

26 Iyikiiti, ontzimatyii pinkinkishiryaakotawakiro tsikarika pikantaiyani iiroka
pairani tikira ikaimashiritaitzimiita. Tii itzimapirotzi yotaniri pikaataiyini, tii
itzimapirotzi pijiwariti, tii itzimapirotzi ñaapirori pinkathariwintzimiri. 27 Iro
kantacha Pawa jiyoshiitairi ikimitakaantawitakari atziriiti masontzi jinatzi, ari
onkantya jowaañaantyaariri paata yotaniwaitashitachari. Jiyoshiiyitairi iijatzi
ikimitakaantaiwitakari kaari aawiyawaitaniri, ari onkantya jowaañaantaityaariri
paata ñaapiroriiti. 28 Ari ikinakaakiro Pawa jiyoshiiyitantaariri imanintaminthatani
atziriiti kaari ñaapirotzimoyitirini. Ari okanta opoñaantaari inintayitairo okaatzi
jimanintawiitakari. 29 Ari ikinakairo Pawa iiro itzimanta iitya asagaawintawaitachani.
30 Iri Pawa tsipashiritakagaimiriri Cristo Jesús, jotyaantairi irirori jiyotanitakaayitaimi,
jotampatzikashiriyitaimi, jowamiithashiriyitaimi. Iri pinatakowintaimiri
pisaikashiwaiyitantaari. 31 Irootaki josankinayiitantakawori pairani, kantatsiri:

Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithatatsiri asagaawin-
taiyaawo jantayitairi Awinkathariti.

2

Ikinkithatakoitairi Cristo ipaikakoitakiri

1 Iyikiiti, niyaapaititaki naaka nariitimi nonkinkithatakotantimiriri Pawa, tii nokim-
itakotapaakari yotaniwaitashitaniri, tii nonintaaminthawaitashitapaakimi. 2 Apa
nokowapirotatainakiro nonkinkithatakotapiintanaimiri Jesucristo, ipaikakoitakiri.
3 Tii noñiiro inimotina kamiitha nosaikimoyitakimi, aña thaawashiri nokantaka.
4 Ari okanta kaari okitsirinkapirotantzimi noñaaniyitakari, tii ojyawo jiñaani yotani-
waitashitaniri. Iro kantacha okaatzi noñaaniyitakari, imatakiro oñaagantakiri Tasor-
intsinkantsi, oñaagantakiro ishintsinka. 5 Ari okantakari, iro ishintsinka Pawa kimisan-
takaakimiri, kaari jiyotani atziriiti matakaimironi.

Itasorinka Pawa oñaagantayitzirori

6 Iro kantzimaitacha, aririka ankinkithatakairi antapashiritaniri, okamiithatzi
ankinkithatakotiniri yotanitaantsi. Iro kantacha jiroka yotanitaantsi, tii ojyawo okaatzi
jiyotaniwaitashitari isaawijatzi, jiyotaniwaitashitari pinkathariyiwitachari iroñaaka.
Tima iiro ikantaitatyaani jirikaiti. 7 Aña jiroka yotanitaantsi nokinkithatakotziri
naaka, tii jiyotakopiroitziro pairani. Okimiwaitakawo jimanaitatyiiromi. Irootaki
ikowitataikari Pawa, ari onkantya añaantaiyaawori paata jowaniinkawo. 8 Jirikaiti

pinkathariwitachari iroñaaka, tikaatsi apaani yotakopirotironi jiroka yotanitaantsi. Ari jiyotakiromi, iiromi ipaikakotakaantzirimi Awinkathariti, otzimimopirotziri jowaniinkawo. 9 Iro kantzimaitacha, iro josankinatakoitsitakari pairani, ikantaitaki:
Okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa itakoyitaariri irirori,
Anaapirotziro jokitapiintaitari, ikimapiintaitziri,
Anaapirotziro okaatzi añaampiyakari.
10 Irooma aakaiti, jotyaantakairi Itasorinka Pawa jiyotakaantairori. Ari ikantari Tasorintsinkantsi, jiyotakaapirotairi Pawa. 11 Tima tikaatsi matironi jiyotiniri ikinkishiritani pashini atziri, apaniroini jiyotziro ishiriki irirori. Ari ikimitari iijatzi Pawa, tikaatsi yotinirini ikinkishiritani, añа apaniroini jiyotziro irirori ishiriki. Jirika Tasorintsinkantsi, ishiri Pawa jinatzi. 12 Irootaki Pawa inampishiritakaantairiri Itasorinka ashiriki, ayopirotantaiyaawori ikajyaakaakairi aakaiti akimisantairi. Iro kaari kantaajaitatsini jiyotairo isaawijatziiti, 13 yotaantapiintakirori jiyotashiwaitari irirori. Añа okaatzi akinkithatakotairi aakaiti iro jiyotakairi Tasorintsinkantsi. Irootaki akinkithatakaayitairiri antapashiritaniri okantakotajaanta ashiri.
14 Iriima kaari antapashiritaniri, tii ikimisantziro iriroriiti jiyotakaantawitakari Tasorintsinkantsi, añа okimitzimowaitakari masontzishirinkantsi. Tii okantaajaitzi jiyotakotairo irirori, tiira inampishiritantari Tasorintsinkantsi yotakaantatsiri. 15 Irooma aakaiti antapashiritaniri, aritaki ayotajaantairo maawoni oiyitarika. Ari okantari, okantawitaka tii ikimathayitai isaawijatziiti tsika akantayitanaa aakaiti. 16 Irootaki josankinatakotsitaikari jaka, kantatsiri:
¿Tzimatsima iitya yotakopirotairini ikinkishiritani Awinkathariti?
¿Tzimatsima iitya matirini jiyotairi?
Irooma aakaiti, jiyotakaayitairo okantakota ikinkishiritani Cristo.

3

Antawaitanainiriri Pawa

1 Iyikiiti, tiitya nimataajaitiro nonkinkithatakaayitimi nokimitairi nokinkithatakairi antapashiritaniri. Añа kimiwaitakimi owakiraa pitanatyaawo pawintaiyaari Cristo. Kimiwaitakimi iiniro piinchaanikiti, 2 iiniromi ithotaayiitzimi, tikira ipaitzimiroota tatsinaayitatsiri owanawontsi. Tima tii okantzi pinkimathatairo niyotaawitzimiri, iiniro pikantayita irojatzi iroñaaka. 3 Tikiraata pantapashiritziita. Piñaanaminthatawakaayita pikisakoniintawaita. ¿Kaarima jiroka imayitapiintakiri isaawijatziiti? 4 Tima tzimayitatsi janta, kantatsiri: “Nokimisantziri Pablo”. Pashini kantayitatsi: “Nokimisantziri naaka Apolos”. ¿Kaarima jiroka kimitakawori iñaanaminthatawaka isaawijatziiti?
5 ¿Iitama naaka? ¿Iitama Apolos? Naakamachiini apitiroiti jompiratani Pawa, jotyaantakina nonkinkithatakaayitaimi pinkimisantantaiyaari iirokaiti. 6 Tima naaka jojyakaawintaitaki pankitaintsiri. Iriima Apolos iri jojyakaawintaitakiri oyaatapaakinari ithamaitakotziro nopankitakiri. Iriima Pawa iri matajaantakirori jantapatakaapaakiro pankirintsi. 7 Tii jiñaapirotajaanta pankitakirori, ari ikimitari thamaitakotakirori. Añа iri ñaapirotajaantachari Pawa, antapashiritakaayitaimiri. 8 Kimiwaitaka intzimirika jantawaitakaitani. Jotyaantaitakiri impankiwaiti, jotyaantaitaki pashini inthamaitakotiro. Apa impinamachiitairi okaatzi jantawaimachiitaki, joipiyaitairi inampiki, tima tii ikowapirotajaanta iriroriiti. 9 Ari nokanta naakaiti, kimitawaitaka naakami antawaitziniriri Pawa. Irooma iirokaiti, pikimiwaitakawo iiroka pankirintsimashi. Pikimiwaitakawo iijatzi iirokaiti, iirokami pankotsi.
10 Naaka kimiwaitakariri yotzirori jiwitsikiro. Naaka itakaantanakawori niwitsikakiro pankotsi, iri Pawa nishironkatakinari nitantanakawori niwitsikiro. Ipoña

ipokapaaki pashini thonkatironi jiwitsikiro. Iro kantacha ontzimatyii jamatsinkawintyaawo inthonkantyaawori kamiitha. 11 Iriitaki Jesucristo ojyakawori itapiintawori jaayiitziri jiwitsikaitantawori pankotsi. Iiro okantzi ontzimi poyaatyaarini. 12 Aririka jowaitakiro itapiintawori, kantatsi iroñaaka inthonkaitairo pankotsi. Jiwitsikaitantyaawo oro, kiriiki, mapipaini poriryaayitatsiri. Ari onkantaki iijatzi jiwitsikaitantyaawo inchakota, tsipanapaini. 13 Iro kantacha, aririka ontaiya pankotsitatsiri, ari jiñaitiro iitarika jiwitsikantaitakawori pankotsiyitatsiri. 14 Okimitatya, iroomi jiwitsikaitantya mapipaini, iiro apirota ontaayitya, imapiro okisonitaki okaatzi jiwitsikaitantakari. Ojyiki ipinapiroitakiri witsikakirori pankotsi. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikiro pankotsi, impinapiroitairi iijatzi. 15 Irooma, tzimatsirika witsikantakawori pankotsi kaari jyinkaatsini ontaiya, kapichi ipinaitairi jirika. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikakirori jiroka pankotsi, kapichi inkantaiya jawijakoshiritantaiyaari, jojyakotaiyaari awijakotatsiri intaawityaami.

16 ¿Tiima piyotaiyini iirokaiti, iirokataki ojyakaawintari pankotsi? Kimiwaitakimi iiroka itasorintsipankoti Pawa, iirokataki inampishiritanta Tasorintsinkantsi. 17 Aririka intzimi owaaripirotirini ojyakaawintari itasorintsipankoti Pawa, ari jowaaripirotairi Pawa irirori, tima tasorintsi inatzi ipanko. Ari okanta jojyakaawintaitzimi iijatzi iirokaiti.

18 Paamaiya jamatawiitzimikari. Kimitaka tzimayitatsi janta kantatsiri: “Yotaniri ninatzi”. Añа iro kamiithawitachari inkinkishiritakopirotairomi okaatzi kimitzimowitakariri isaawijatzi masontzishirinkantsi inatzi. Tima jiroka, irootaki kantakaiyaawoni jiyotanitantaiyaari. 19 Tima Pawa tii opantzimotari okaatzi ikimitakaantakiri isaawijatziiti yotanitaantsi inatzi. Irootaki josankinatakoitakiri pairani, ikantaitaki:
Iri Pawa oirikayitakiriri yotaniwaitashitachari, jiyoshirinkakiini.
20 Josankinaitaki iijatzi kantatsiri:
Jiyotsitakawo Pawa ikinkishiriwaitari yotaniwaitaniri.
21 Irootaki, iiro jasagaawintantawo atziriiti okaatzi jiyomachiiwitari iriroriiti. Irooma iirokaiti, aritaki onkantaki piyotakoyitairo maawoni: 22 Okaatzi niyotaayitakimiri naaka, jiyotaayitakimiri Apolos, jiyotaayitakimiri Pedro, okantakota kipatsijato, añaamintotsi, kaamanitaantsi, awijayitatsiri iroñaaka, awijayitatsini paata. Aritaki onkantaki piyotakoyitairo iirokaiti maawoni jiroka, kimiwaitaka iirokami ashityaawonimi maawoni,* 23 tima iirokaiti jashiyitaa Cristo, iriima Cristo jashitari irirori Pawa.

4

Jantawairi Otyaantapiroriiti

1 Ari okantari, ontzimatyii inkimitakaantaitina jompiratani Cristo, naakaiti jowaki niyotaantairo kaari jiyotakowiita pairani. 2 Iro kantacha itzimirika jowaitakiri jantayitairo oityaarika, ontzimatyii intyaaryoowintairo jimatantaiyaawori kamiithaini. 3 Niyotzi naaka pimonkatziyatyaanari nokaataiyini. Tikaatsi oitzimotina pikowirika paminakotinawo nantakirorika kamiithaini. Tikaatsi oitzimotaajaitina inkowirika jaminakotinawo jiwayitatsiri nampitsiki. Tima tii nokinkishiritapiintawo naaka nimonkatziyaari nokaataiyini. 4 Aririka niyakawintyaami naaka, kimitakatya tii otzimimotaajaitana nokinakaashitani. Iro kantacha tii naaka yakawintawaitachani, añа iriitaki Awinkathariti aminakopirotainani tzimatsirika. 5 Irootaki iiro pimatantawo iirokaiti pimonkatziyayitairi iityaarika. Añа iri Awinkathariti aminakoyitairini maawoni impiyapaititakirika. Iriitaki oñaagantapaironi okaatzi antayitakiri manaantsikiini. Ari joñaagantapairo iijatzi okaatzi akinkishiriwitari antayitirimi. Ari inkantaiyaari Awinkathariti thaamintawintaini paata.

* **3:22** Jiitaitziri jaka “Pedro”, irijatzi jiitaitziri “Cefas”.

6 Okaatzi nokinkithatakotakimiri jaka, nojyakaawintatya naaka notsipatakari Apolos. Iro nokantantzimirori onkantya poisokirotantyaawori Osankinarintsipirori, tima irootaki ikantaitapiintakiri: “Iiro powanaapirotziro osankinatainchari”. Aritaima powajyaantairo pimonkatziyapiintakina, pasagaawintapiintakina pinkantaiyini, “Iri anairiri pashini”. 7 Pikantayitaki ¿Piñaajaantakima panaakoyitairi pashiniiti? ¿Piyotashitakawoma apaniroini kaari jiyotaitzimi? ¿Iitakama pasagaawintantari pikimitakaanta apaniroini piyotanitashita?

8 Pasagaawintaiyakani iirokaiti pikimitakotakari pinkathariiti, ajyaagantaniriiti, aashiryaaniintawaitziri jowanawo. Kimiwaitakimi tii niyotaayitzimi naakaiti. Onkamintha pimpinkatharipirowintantimi, ari onkantya nontsipatantimini tsika pipinkathariwintantzi. 9 Otyaantapirori ninatzi naakaiti tii nokimitaajaitari pinkathariiti, tii noñaapirotaiya. Aña ikimiwaitakawo iroñaaka jowamaakaantakinami Pawa, maawoni jaminakowintaitakina tsika ikantaitakina jowamaitana, jaminakoyitakina atziriiti iijatzi maninkariiti. 10 Ikinkishiritakoitakina tii opantina nokinkithatakotziri Cristo. Irooma iirokaiti pikinkishiritakota yotaniri pinayitatzi pikinkithatakotairi irirori. Irooma naakaiti ikinkishiritakoitakina tii naawiyashiripirowainitzi. Irooma iirokaiti ikinkishiritakoitzimi aawiyashiriwaitaniri pinatzi. Owanaa ipinkathaitakimi iirokaiti, irooma naakaiti, tiimachiini. 11 Iikiro niyaatatzi noñaashiwaitakawo, irojatzi nokantziro iroñaaka, notajyaaniintawaitzi, nomiriniintawaitzi, thonkatakotakina, jowatsinaawaitaitakina, tii ontzimimotina nopanko, 12 ojyiki nantawaitaki, naakajaantaki antawaiwintacha. Itzimirika kisaniintawaitanari, nonishironkayitziri naakaiti. Aririka jowatsinawaitakina, amawi nokantaiyani. 13 Aririka inkawiyawaitaitina, naminaminayitziro notsimaryaakaayitairi. Ikimitakaantakina tii opantana, kaagashimi ninayiti. Iiniro ikantaitana irojatzi iroñaaka.

14 Tii iro nosankinatantawori jiroka nokowi nowaañaayitimi, aña nokowatzi nonkaminaayitimi, nokimitakotari iwaapatiitari ikaminairi jitakotani itomi. 15 Kimitaka tzimawitaka ojyikipiroriiti kowawitainchari jiyotaimi iirokaiti, iro kantacha tii niyotzi tzimawitakarika kowawitainchani jaapatziyaimi jojyariri iwaapatiitari. Irootaki nojyakaawintakiri naaka, kimiwaitaka iriimi Jesucristo matakaakinawoni nojyakotyaari naakami piwaapatitari, nokinkithatakaapaakimiro pairani Kamiithari Ñaantsi.* 16 Irootaki nosankinatantzimirori jiroka: Pinkimitakotaiyaanawo naaka. 17 Irootaki notyaantantakimiriri iroñaaka Timoteo, nokimitakaantziri iijatzi iriimi nitakotani notomi, iriitaki tyaaryoowintakiriri Awinkathariti. Iriitaki kinkishiritakaapaimironi tsika ikantakaakina Cristo, tsika nokanta niyotaayitairi kimisantzinkariiti tsikarika isaikayitzi. 18 Tzimatsi pikaataiyirini janta ñaapirowaitachari, ikowaiyini pinkimisantiri irirori. Iñaajaantzi iiro napiitairo nariitaimi. 19 Iro kantacha thaankipaiti nompiyitapaatya, iriirika Pawa kowaintsini. Ari onkantya noñaantyaawori imapirorika jaawiyashiriwainitzi ikaatzi ñaapirowaitainchari janta. Aamaashitya jiñaawaiminthawaitashitaka. 20 Ikaatzi ipinkatharipirotakairi Pawa, iriitaki oñaagantironi jaawiyashiriwainitzi. Tii jiñaawaiminthatashita. 21 ¿Arima inimotakimi nariitaimi nowasankitaawaitapaakimi? Aña iro pinkowataiki nonishironkatapaimi, iiro noshintsiwintawaitapaakimi.

5

Jiyakawintaitziri antayitzirori kaaripiroyitatsiri

1 Tima nokimakowintaki tzimatsi janta pikaatziri, imayimpiriwaitaki. Jimatataikiro kaaripirokitatsiri kaari ikimakoitzi jantayitiro kaari kimisantatsini. Tima ipaantawaitawo inaanathoriti, iinantari iwaapati. 2 ¿Iitama piñaashitantariri pikaatziri janta

* **4:15** Kantakotachari jaka “ojyikipiroriiti”, ikaatzi 10,000.

matakirori jiroka? Tiitya powashiritakotyaari piñaakiri jantakiro. Añа iro kamiithawitacha pomishitowakaantirimi jirika shirampari.

3 Okantawitaka tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha nokinkishiritakotapiintakimi kimiwaitaka ari ankaatimi asaiki janta. Irootaki pinkimitakaantantyaawori iroñaaka ari ankaati janta, niyakawintakiri jirika shirampari. 4 Ontzimatyii papatotaiya, pimpairyiiri Awinkathariti Jesús, pinkimitakaantiromi aririka nonkaatajaantimi janta. Pimatiro iroñaaka okaatzi ikantakimiri Awinkathariti, 5 pomishitowiri shirampari, jowasankitaawaitiriita Satanás. Aamaashitya aritaki onkantai jawijakoshiritai paata impiyairika Awinkathariti Jesús.

6 Tii opantawo pasagaawintawaitya. ¿Tiima piyotziro okaatzi ikantaitakiri: “Kapichiini inawitaka shiniyakairori tanta, iro kantacha oshiniyakairo maawoni tantapatha?” 7 Pinkimitakaantairo iiroka posokatyiiromi shiniyapathatakairori tanta, pojyiyitairo kamiitha. Irootaki pimayitiri, pomishitowiri matapiintakirori kaaripiroyitatsiri, iiro jantitaantawo. Añа ontzimatyii pinkimitaiyaawo tanta kaari shiniyatsini, jowapiintaitari joimoshirinkaitziro kitiijyiri “Anankoryaantsi”. Tima ikamawintayitakai Cristo jojyakaawintari oijya jowaitari joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi. 8 Iro amatantaiyaawori okaatzi jojyakaawintayiitakiri. Ontzimatyii owajyaantairo kowiinkatatsiri, kaaripirotatsiri, ojyakaawintakari shiniyakairori tanta. Añа ontzimatyii ankamiithashiritai, añaawaitairo tyaaryootatsiri, ojyakaawintakari tanta kaari shiniyatsini.

9 Aritaki nosankinatsitakimi pairani, nokantakimi: “Iiro paapatziyaminthatari matapiintakirori kaaripiroyitatsiri”. 10 Nokantayitakimiro jiroka, tii iri nonkantakoti kaari kimisantayitatsini, antayitzirori kaaripiroyitatsiri, jyampitsiwaitaniri, amatawitaniri, pinkathatashiwaitariri ojyakaawontsi. Iri nonkantakoyitimi, iirotya okantaajaitaimi pisaikayiti kipatsiki. 11 Iri nokantakotzi iitashiminthawaitachari “Iyikiiti”. Iriiyitaki iiro paapatziyaminthatari, iriirika matapiintakironi kaaripiroyitatsiri, jyampitsiwaitaniri, ipinkathatashiwaitakari ojyakaawontsi, ikawiyantawaitaki, ishinkiwaitapiinta, jamatawitantapiintaki. Tii aritaajaitzi patyooyitairi jirikaiti. 12 Tikaatsi owayitaini aakaiti iyakawintairi kaari kimisantatsini. Iro kamiithatatsi iyakawintairi akaatapiintairi akimisantzi, jantayitirorika kaaripiroyitatsiri. 13 Irootaki pookantyaariri jirika shirampari matapiintakirori jiroka kaaripirori. Iriima Pawa iri aminakoyitairini kaari kimisantayitatsini.

6

Tii okamiithatzi jaminakotairo amaamanitawakaani kaari kimisantatsini

1 Aririka pimaamanitawakaiya pikaatzi pikimisantzi, tii okamiithatzi piyaati jaminakotimiro jiwayitatsiri nampitsiki, kaari kimisantatsini. Añа iro kamiithatatsi piyaatashitawakaiya pikaataiyini pikitishiritai. 2 ¿Tiima piyotaiyini iirokataki aminakoyitairini paata maawoni isaawijatziiti? ¿Iiroma pimatziro piwitsikayitiro pomirintsitzimoyitzimiri kapichiini iirokaiti? 3 Tima aakataki aminakoyitairini iijatzi maninkariiti. ¿Iiroma okantzi aminakotantiro okaatzi añaakotantayitziri iroñaaka? 4 ¿Iitama pishinitantariri jaminakoyitaimi kaari pikaatapiintziri papatowintari Pawa? 5 Añа ontzimatyii pinkaaniwintakotyaawo jiroka. ¿Tikaatsima yotaniri pikaataiyini, witsikimironi? 6 Añа jiroka pikantapiintaka, piyaatashiyitakiri jiwari kaari kimisantatsini, pikowakotakiri jiwitsikayitimiro pimaamanitawakaa, okantawitaka pikantawakaapiinta “iyikiiti”.

7 Iro oñaagantzirori iinirotatsi pikinashiwaita, piyakawintawaitakiri pikaataiyini janta. ¿Iitama kaari pamawitantawo inkawiyawaitaitimi, jamatawiwaitaitimi? 8 Iro pimayitirimi jiroka. Añа iirokataiyakini kantzimoniintawakaacha, pamatawitawakaiyani pikantawakaawita “iyikiiti”.

9 ¿Tiima piyotaiyini, iiro jiñaitairo paata impinkathariwintairi Pawa ikaatzi
kaaripiroyitatsiri? Paamaakowintaiya, otzimikari pikinakaashitani. Ari inkantaitiri
antapiintakirori kaaripiroyitatsiri, pinkathayitakiriri ojyakaawontsi, mayimpiriiti,
paantawakaayitachari ishiramparikiiniki, 10 koshintzipaini, jyampitsiwaitaniri,
shinkiryaantzi, kawiyantaniri, amatawitantaniri. Iiro jiñaayitairo impinkathariwintairi
Pawa jirikaiti. 11 Pairani, ari pikantawitakari iirokaiti. Irooma iroñaaka
okimiwaitakawo inkiwayiitaimi, ikitishiritakaitaimi, jotampatzikashiriyiitaimi,
tima pipairyaapiintairi Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki Tasorintsinkantsi
kantakaayitaimini.

Pimpinkathatantaiyaari Pawa, tsikarika oiyita pantayitairi

12 Tzimatsi kantayitatsiri: “Ishinitaitanawo nantayitiro tsikarika oitya”. Iro kan-
tacha tii opantawo maawoni jantayiitiro. Aritaki okantawita, ishiniyiitairo antayitiro
tsikarika oitya. Iro kantacha tii akowataitziro aakowintyaawo oityaarika ishiniyiitairi.
13 Tzimatsi kantayitatsiri iijatzi: “Iro otzimantari owanawontsi inimoniintawaitantairi
amotziki. Iro otzimantari amotzi, ankimaniintapirowaityaawo owanawontsi”. Ari
okantawitari, iro kantacha Pawa japitiroryaayitairo jiroka, japirotairo. Irootaki iiro
pikantawaitashitanta iiroka: “Iro otzimantari awatha añaathatawakaantyaari”. Tii ari
onkantya. Añа iro otzimantari awatha ampinkathatantaiyaari Awinkathariti. Iro
itzimantari Awinkathariti animotakaantaiyaariri awatha. 14 Tima Pawa, iiro japiro-
tajaantairo awatha, añа ari jowiriintai, joñaagantayitairo ishintsinka, ankimitaiyaari
ipiriintaa pairani irirori Awinkathariti. 15 ¿Tiima piyotaiyini iri Cristo ashitaawori
piwatha? ¿Kantatsima aapithatairi jashitaari irirori, ashiniwaitairo awatha amayim-
piriwaitantyaawo? ¡Tii ari onkantya! 16 ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi mayimpiriwaitatsiri,
kimiwaitaka iwathatanaatyaawomi jiroka, apaani ikantanaa iwathaki? Iro okantziri
josankinaitakiri:
Apaani inkantaiya iwathaki jaawakaanaa.
17 Iriima tsipatanaariri Awinkathariti, iwathashiritanaatyaari, kimitawaitaka apaani
ikantakaanaari. 18 Ontzimatyii pishiyapithatiro mayimpiritaantsi. Okaatzi kantashi-
waitachari kaaripirori jantaitziri, kaari atziri owashironkaachani irirori, pashini
atziri jowashironkaawaitaki. Irooma jimayimpiritaki, iri owashironkaawaitain-
cha apaniroini iwathaki. 19 ¿Tiima piyotaiyini iro piwatha ojyakawori pankotsi
isaikantari Tasorintsinkantsi? Iri Pawa ompirayitzimiri. Tii iiroka añaashiwaitachani
apaniroini, 20 añа iri Pawa pinakowintapirotaimiri okantantaari jashitaimi. Irootaki
pimpinkathatantaiyaariri Pawa ontzimirika pantayitairi, pikinkishiritairi iijatzi.

7

Imaamanitawakaiya aawakaachari

1 Iroñaaka nakimiro okaatzi posampitanari posankinariki: Iro kamiithawitacha iiro
otzimimi iina shirampari. 2 Iro kantacha, ontzimatyii piinayitaiya, pimayimpiritzikari.
Ari onkimitaiyaari iijatzi tsinaniiti, ontzimatyii oimintayitaiya. 3 Ari okamiithatziri
piñaawakaapiintaiya paawakaayita. 4 Okaatzi iinantaitari, tii apaniroini ashitaawo
owatha, añа irijatzi ashitaawo oimintari. Ari okimitari iijatzi, ikaatzi jiimintaitari,
tii apaniroini jashitaawo iwatha, añа irojatzi ashitaawo iinantakari. 5 Irootaki, tii
okantanta poshitaawintyaawo piñaawakaapiintaiya paawakaayita. Iro kantacha, kan-
tatsi pinkinkithawaitawakaiya pintziwintantyaawori pamanamanaatani. Impoña
pitanaiyaawo piñaawakaanaiya, ari onkantya iiro jowapithaantzimi Satanás, tima tii
piñaakotanita iirokaiti. 6 Irootaki jiroka noshinitantziri, tiimaita noshintsiwintantzi
maawoni jimonkaataitiro jirokapaini. 7 Añа nokowawitatya naaka maawoni shiram-
pariiti inkimitakotaiyaanawomi tsika nokanta naaka. Iro kantacha iiro imata jiroka.

Tima Pawa jinashitakawo itasonkawintayitakai maawoni aakaiti. Ari ikanta Pawa itasonkawintakiri ikaatzi kaari tzimatsini itsipatari, iriima pashinipaini ontzimayiti itsipatari.

8 Nokantziri mainariiti: Iro kamiithatatsi pisaikashiwaitaiya iiro otzimi pitsipatari, nokimita naaka. Irojatzi nokantsitariri ikaatzi kamayitatsiri itsipatari. 9 Irooma tiirika pimatziro piñaakotanitya, ontzimatyii pintsipayitaiya. Tima iro kamiithatatsi pintsipataiya, ari onkantya iiro piñaantawo ayimawaitimi.

10 Okaatzi jiinantaitakari, aawakagainchari, nokantziro: Tii okamiithatzi pookawakaiya. Tii naaka kantironi jiroka, aña iriitaki Awinkathariti. 11 Aririka pookawakaiya, iro kamiithatatsi pisaikawaiti apaniroini iiro pitsipataa. Irooma iirorika, kantatsi pimpiyashitairi piimipirori. Iirokaiti jiimitaitari, tii okantzi pookayitiro piinatakari.

12 Nokantziri pashiniiti: Iyikiiti, tzimatsirika piinantari kaari kimisantatsini, ontzimatyii poisokirotyaawo, aapatziyakotimirorika iroori. Ari nokantziri naaka, tii iri Awinkathariti shintsiwintimini. 13 Ari okimitsitari tsinani oimintariri kaari kimisantatsini, ontzimatyii oisokirotyaari irirori, jaapatziyakotaworika. 14 Okantawitaka tii ikimisantzinkaritzi oimi, itasorintsishiritakaitairi irirori, okantakaantakiro iina. Ari ikimitsitari shirampari kimisantaniri, iinantawori kaari kimisantatsini, itasorintsishiritakaitairo iroori, ikantakaantakiro oimi. Irooma aririka jookawakaatya, kimitaka iiro jawijakoshiritai jowaiyani. Irooma itsipatawakaa, itasorintsishiritakairi iijatzi jowaiyani. 15 Iro kantzimaitacha, inkowirika jookawakaiya kaari kimisantatsini, kantatsi jimatiro. Tikaatsimaita shintsiwintirini iiro jookawakaa, akantayitairi “Iyikiiti”, iijatzi “Chookiiti”, aayitziriri kaari kimisantatsini. Irooma kantatsirika aapatziyawakaiya kamiithaini, iro ikowiri Pawa. 16 Iiroka iinantaitari, tii piyotzi iirokataki kantakaantironi jawijakoshiritantaiyaari piimi. Iiroka jiimintaitari, tii piyotzi iirokataki kantakaantironi awijakoshiritantaiyaari piina.

17 Ari okantari. Tsika akanta asaikayitzi, iiro athaatyaawintziro owashiñairo tsika akantapiinta. Iro ikowakairi Awinkathariti, tima ari akantayitsitari ikaimashiritantairi Pawa. Irootaki nokantantapiintakiri naaka jantaitiro nariitari kimisantzinkariiti tsikarika japatotaiyani. 18 Thami ojyakaawintawakiri shirampari totamishitainchari, jashi jowatyiiro tsika ikantaka. Tiirika itomishitaanita jitantanakawori ikimisantantaari, tikaatsi oitya intomishitaanitantyaari iroñaaka. 19 Tikaatsi oitya aakarika totamishitaaniri, tiirika atomishitaanita. Iro kowapirotachari antayitairo ikantairi Pawa amayitairo. 20 Ari ankantaiyaari maawoni, iiro athaatyaawintashitawo owashiñairo tsikarika akantayita owakiraa ikaimashiriyitantairi Pawa. 21 Ari okimitari iijatzi. Iirokarika ompirataari ikaimashiritantakimiri Pawa, iiro okantzimoshiriwaitzimi. Irooma aririka jowapithaashitimi ompiratzimiri pishitowai, pimatiro. 22 Ikaatzi ompirataari ikaimashiritairi Awinkathariti, inkinkishiritya isaikakaashiwaitaari. Ikaatzi kaari jompiraitari ikaimashiritantaariri, okimiwaitaawo jompiratanimi Cristo jinatzi. 23 Tima Pawa pinakowintapirotaimiri jashitantaimiri, iro kamiithatatsi iiro pikimitakotari ompirataari, ishintsiwintawaitaitziri jimonkaatiro ikowakaashitariri pashini atziri. 24 Iyikiiti, ontzimatyii maawoni iiro athaatyaawaitzi tsika akantayita ikaimashiritantairi Pawa atsipashiritantaariri.

25 Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori mainawoiti. Tii otzimi ikantakaantairi Awinkathariti okantakota jiroka, iro kantacha nonkantimiro nokinkishiritari naaka. Iri Awinkathariti nishironkatakinari okanta pawintaantanari naaka. 26 Jiroka okaatzi nokinkishiritari: Tima asaikimotatziiro jashironkaapaititaita, pashi powayitairo tsika pikantayita pisaikai iroñaaka. 27 Thami ojyakaawintawakiro, otzimirika iiroka piina, iiro okantzi pookiro. Tiirika otzimi piina, iiro paminaminatzi pintsipatya. 28 Irooma aririka pintsipatatya, tii pantziro kaaripirori. Ari okimitsitari

aririka ontsipatya mainawo ikamitantaitakiri aantyaariri shirampari, tii antziro kaaripirori. Iro kantacha ikaatzi aawakaayitachari, aritaki jiñaayitaki pomirintsitzimotyaarini. Apa nokantashitzimi naaka onkantya iiro piñaantayitawo pomirintsitzimowaitimini iirokaiti. 29 Iyikiiti, kimitaka irootaintsi imonkaapaititya. Itanatyaawo iroñaaka, ikaatzi tzimatsiri iinaiti, ontzimatyii inkimitakaantairo tiirikami otzimayitzi. 30 Ikaatzi iraawaiyitachari, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya jiraawaitantyaari. Ikaatzi kimoshiriwaiyitatsiri, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya inkimoshiriwaitantyaari. Ikaatzi amanantayitatsiri oiyitarika, ontzimatyii inkimitakaantairo tii iri ashiyityaawoni. 31 Itzimirika otzimimoyitziri oiyitarika jaka, ontzimatyii inkimitakaantairo, tii opantapirotawo. Tima irootaintsi ompiyashiwaitaiya okaatzi tzimayitatsiri kipatsiki, okaatzi antapiintayiwitakari.

32 Irootaki nokowakotaimiri iirokaiti iiro pikinkishiritakowaitantawo maawoni jiroka. Ikaatzi kaari tsipayitachani, inkamaityaawo jantanairo ikowiri Awinkathariti, jinimotakaantyaariri. 33 Iriima ikaatzi aawakagainchari, ontzimatyii jinimotakaayitairo itsipatari, ontzimatyii inkinkishiritakotapiintairo tzimayitatsiri jaka kipatsiki. 34 Ñaakiro, apiti onkantya joshiritakotapiintaiyaari. Ari okimitsitari iijatzi tsinani kaari tsipatachani, iijatzi mainawo, kantatsi onkamaityaawo ikowiri Awinkathariti, tsikarika oiyitari antayitziri iijatzi okinkishiriyitari. Irooma okaatzi tsipayitainchari, ontzimatyii inimotakairi oimi, onkinkishiritakotairo iijatzi tzimayitatsiri jaka kipatsiki. 35 Tii noshintsiwintatyiimi nokantayitzimirori jiroka. Añairo kamiithatatsi nonkantayitimiro nominthatakaantimiri pantayitairo kamiithatzimotimini, ari onkantya pinkamaipirotantyaariri Awinkathariti.

36 Tzimatsirika ashityaawoni mainawo antawokitaintsiri, jiñaakirorika kamiithatatsi ontsipatya, kantatsi jimatiro, tii okaaripirotzi. Aawakaawaitya.* 37 Iriima ashitawori mainawo, kaari kowatsini ontsipatya, kamiithataki iijatzi okaatzi jantakiri, iro ikowakiri jantiri irirori. 38 Ari okantari. Aririka aawakaatya mainawo, jantakiro kamiithari jirika. Irooma iirorika itsipatakaawo, jantakiro kamiithapirotatsiri.

39 Jiinantaitarí, okowapirotatya ontsipatapiintyaari oimi iinta aawakaa. Irooma aririka inkamimotakiro, osaikashiwaitaa iroori, kantatsi agai pashini oimi, iro kantacha ontzimatyii inkimisantzinkariti iijatzi irirori. 40 Iro kantacha tzimatsi nokinkishiritari naaka, ari onkimoshiripirotiri jiroka osaikashiwaitaiya, iirorika agai pashini. Kimitaka Itasorinka Pawa ñaawaitakaanawori jiroka.

8

Owanawontsi jashitakagaitariri ojyakaawontsi

1 Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Tzimatsi oiyita ayotakotzirori jirokapaini, kaari jiyoyitzi pashini kimisantzinkariiti, ari onkantakimi asagaawintzimotyaari. Iiro amatziro jiroka, añairo kamiithatatsi atakoyitaiyaari jirikaiti, aminaminayitairo anthaamintashiritakaiyaari. 2 Ari okanta, tzimatsi asagaawintawaitachari, kantatsiri: “Naaka yopirotaniri”. Tikiraamaita jiyotanita ikaatzi kantayitatsiri. 3 Iriima Pawa jiyoyitziri irirori ikaatzi itakotaariri.

4 Nakawakiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Tima ayotaiyini aakaiti iitarika ikantaitziri ojyakaawontsi, tii otzimaajaitzi jañaantari. Tii itzimayitzi pashini pawatatsini, añaapaani ikanta Pawapirori. 5 Niyotzi tzimayitatsi jaka kipatsiki ojyakaawontsi iwawanitashiitari, ikaatzi tzimayitatsiri iijatzi inkitiki iwawaniwaitashitakari. Iriitaki jiitashiwaitapiintakari: “pawa”, ikantziri pashini: “nowinkathariti”. 6 Irooma aakaiti, apaani ikanta aitziri “Pawa”. Iriitaki ashitairi,

* **7:36** Kantakotachari jaka “ashitawori mainawo”, irijatzi kantakotachari kamitantakirori iinatyaawo mainawo.

witsikayitakirori maawoni. Iri kantakaawori atzimayitantari. Ari ikimitari iijatzi, apaani aitziri “Nowinkathariti”. Iriitaki Jesucristo, itzimi jiwitsikakaitakiri maawoni. Iri kantakaawori okanta añaantayitaari.

7 Iro kantacha tzimatsi ojyiki kaari yotakotironi jiroka. Irootaki itzimayitantari amitapiintakawori jashitakaari owanawontsi ojyakaawontsi, jowimaityaawo owanawontsi. Jirikaiti atziriiti, ikaatzi matapiintawitakawori, okantawitaa ikimisantayitai, shipitashiriri ikantayitaka iroñaaka. Aririka jowayitaiyaawo owanawontsi onkimitzimotyaari jantakiro kaaripirori. 8 Iro kantacha tii iro owanawontsi matakaironi jaapatziyantairi Pawa. Ontzimirika owanawontsi apinkapiintani, tii antziro kaaripirori. Aririka antziwaityaawomi jiroka, tii owamiithashiritai iijatzi. 9 Iro kantacha ontzimatyii paamaakowintaiya, potzikashiritzirikari shipitashiririiti, pinkantayiti: “Nosaikashiwaita naaka, kantatsi nowayityaari iitarika”. 10 Pinkinkishiritakotiro iita awijatsini jaminimi jirikaiti shipitashiritaniri. Okimitatya jiñiimi poyaawo owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Okantawitaka pikantapiintawitaka iirokaiti: “Niyotzi naaka, tii otzimi jañaantari ojyakaawontsi”, aamaashitya kantatsi jimatanakiro joyaari irirori. 11 Ari onkantya jirika shipitashiriri, jantantanatyaawori irirori kaaripirotzimotziriri. Iirokataki kantakaashitatyaawoni. ¿Tiima pikantawitaari “Iyikiiti?” ¿Tiima ikamawintairi irirori Cristo? 12 Ari pikinakaakiro iiroka pikaaripirotakaakiri jirikaiti. Powatsipirotakiri, pishipitashiripirotakairi. Aña pikaaripirotzimotakiri iijatzi iiroka Cristo. 13 Irootaki nowantapiintariri naaka wathatsi, ari onkantya iiro noitzipinashiritantari ikaatzi nokantayitairi “Iyikiiti”.

9

Jimonkaataitiniriri Otyaantapiroriiti

1 ¿Iiroma okantzi nosaikashiwaitya naaka? ¿Kaarima naaka Otyaantapirori ñaajaantakiriri Jesús, Awinkathariti? ¿Kaarima naaka kimisantakagaimiriri Awinkathariti? 2 Kimitaka tzimayitatsi kaari yotinani naaka Otyaantapirori. Irooma iirokaiti piyotaiyini, tima iiroka ikimisantakaayitai Awinkathariti nokinkithatakoyitaimiri, iro oñaagantzirori naakataki Otyaantapirori.

3 Jiroka nonkantiriri ikaatzi kinkithatakowaitanari: 4 ¿Iiroma okantzi intziyaitina naakaiti? 5 ¿Iiroma okantzi ontzimi notsipatari naaka? ¿Iiroma okantzi ontzimi itsipatari kimisantatsiri iijatzi? Aririka ontzimi, ¿iiroma okantzi nontsipatanatyaawo janta pisaikaiyini iirokaiti? Iro jimatapiintakiri pashini Otyaantapiroriiti, iro jimatapiintsitari ikaatzi jirintzitari Awinkathariti, iijatzi Cefas.* 6 Piyotzi iirokaiti iikiro nantawaitatzi naaka, naantyaari nañaantyaari, irojatzi jantziri Bernabé. ¿Apama nokantakaawo naakaiti tii ishiniitina nowajyaantiro nantawairi nonkinkithatakaantayitzi? 7 Pinkinkishiritakotiri tsika ikanta owayiri tzimatsiri ijiwari. ¿Kamiithatatsima impinatiri ijiwari impantyaariri jowanawo? Ari ikimitsitari pankiwaitatsiri, ¿Iiroma okantzi jowaiyaawo iwankiri? Iijatzi ikimitsitari pirawaitachari, ¿iiroma okantzi inintaiyaari ipira?†

8 ¿Pikinkishiritama iirokaiti okaatzi nokantayitakimiri iro jamitamachiitari atziriiti? Aña irojatzi okinkithatakotsitakari Ikantakaantaitani. 9 Tima josankinatsitaka pairani Moisés-ni, kantatsiri:

Aririka pantawaitakairi piratsi, iiro itajyaaniintawaitzi.

¿Pikinkishiritama apa piratsi joshiritakotari Pawa ikantantakari? 10 ¡Tii! Aña aakaiti jojyakaawintaki. Irojatzi jojyakaawintsitaitakari ikantaitaki:

Tzimatsirika pankiwaitaniri, otikakiwaitaniri, iro jimatantawori jiroka onkantya jowantaiyaawori.

* **9:5** Ikantayiitziri jaka “Cefas”, iriitaki Pedro. † **9:7** Kantakotachari jaka “ipira”, iri cabra-paini, jiraitapiintziri itini.

11 Ari okimitsitari, naakaiti awintaashiritakaimiri, ¿Iiroma okantzi pimpayitaina
nañaantyaari? 12 Iro pantapiintainiriri pashinipaini janta. ¿Iiroma okantzi pimatainawo
naakaiti? Tiimaita noshintsiwintapiintzimi nonkantimiro jiroka. Amawi nokan-
takiro. Tii nokowaiyini nomanonkimi pitanakawo pikimisantairo Kamiithari Ñaantsi
nokinkithatakotaimiri Cristo.
13 ¿Tiima piyotaiyini, jowapiintawo Ompiratasorintsitaari tzimagaantatsiri
jashitakaitawori tasorintsipankoki? ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi piratsi jashitakaitariri
Pawa taapirimintotsiki, oshinitaantsitzi jowayityaari Ompiratasorintsitaari? 14 Ari
okimitsitari iijatzi okaatzi ikantakaantanari Awinkathariti nokinkithayitairo
Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii impinayiitaina nantantyaawori.
15 Tii noshintsiwintzimi pairani nosaikimotantzimiri pimayitinawo. Tii noshintsi-
wintzimi iijatzi nosankinatantzimiri. Aña iro nokowataiki nonkamimi naaka, tikira
itzimanakiita iitya kantatsini: “Tii tyaaryoo inatzi okaatzi jasagaawintawaitakari
Pablo”. 16 Tii nasagaawintawaitawo nokinkithatakaayitaimiro Kamiithari Ñaantsi. Aña
kimiwaitaka iri Pawa shintsiwintanari nantairo, okantawitaka tii naaka minthatashi-
waityaawoni. Iirorika nimatairo jiroka. ¡Inkantamachiitina naaka!
17 Naakami kowashiwaityaawoni nimatiro, ari naminaminatakiromi impinaitina.
Aña Pawa owataikinari nimayitairo jiroka. 18 Ari okantaka, tikaatsi iitya noyaaw-
intantyaari pimpinataina iirokaiti. Tima nokimitakaantawo iroomi impinaitinarimi
noñiiro nokimoshiritai. Iro nokimoshiritantari iroñaaka tii nokowakotaimiro pimp-
inatina nokinkithatakaimiro Kamiithari Ñaantsi. 19 Ari nokinakairo nosaikashiwait-
antaari, tikaatsi shintsiwintawaitinari impinatina. Naakatajaantaki kimitakaantacha
ompirataari. Ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziri. 20 Ari nokantsitawo
iijatzi nontsipatyaaririka nojyininkapaini Judá-mirinka, nimatsitawo okaatzi jamiyi-
tari iriroriiti, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Irojatzi nimatsitari notsipataari
pankinatawori Ikantakaantaitani, nimonkaatziro iijatzi, niyowitaka tikaatsi shintsi-
wintinani nompankinatyaawo, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. 21 Ari okantsi-
tari, aririka nontsipatyaari kaari kimakotaajaitironi Ikantakaantaitani, nokimitako-
tari iriroriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Tiimaita nopiyathatajaantari Pawa,
tima ontzimatyii nimonkaatiro ikantanari Cristo nantiro. 22 Ari okimitsitari, aririka
nontsipatyaari shipitashiriwaitaniri, nokimitakotari jantayitziri iriroriiti, onkantya
jawijakoshiritantaiyaari. Ari nokimitziri maawoni nashiyitachari atziriiti, onkantya
jawijakoshiritantaiyaari iriroriiti. 23 Iro nimayitantawori maawoni jiroka onkantya
nonkinkithatantyaawori Kamiithari Ñaantsi, onkantya nontsipatantaiyaariri iijatzi
naaka, itasonkawintaitakina.
24 ¿Tiima pikinkishiritakotziri monkatziyawakaachari ishiyaiyani onkantya
jiñaitantyaariri intzimi ityaawoni jariitya? Apaani inkantya ityaawoni jariitya, iriitaki
impinaitairi. Pinkimitaiyaari iirokaiti. 25 Ikaatzi ñaantapiintawori imonkatziyawakaiya,
ikimpoyaawainita, jiñaashiwaitawo intzityaawo inintayitziri. Iro jimatantyaawori
jiroka onkantya impinaitantyaariri, jamathaitantaityaari shiwithatapo. Iro kantacha
sampiyanitatsi jiroka. Irooma aakaiti, okaatzi ojyakaawintachari impinaitairi, iiro
othonkanita. 26 Irootaki nojyakaawintantapiintawori okimiwaitawo nojyatyiimi,
tii notimpaawaitzi. Nokimitakaantawo noñaashintsiwaityaawo nonkapojanti, aña tii
nokapojawaitashitawo tampiyainka. 27 Okaatzi noñaashiwaitakawo notziwintawaitaka,
nokimitakaantakawo nompiratatyiiyaawomi nowatha. Irootaki nimatantakawori,
iiro ikimitakaantaitantanari jimaitakiri janaitziri, iiro aminaashiwaitanta
nokinkithatakaantapiintaki.

10

Ikinkithatakoitziro okaatzi ipinkathatashiitari

1 Iyikiiti, iiro apiyakotziro tsika okanta jiñaayitakiri achariniiti. Iro ipampithatakiri
minkori otzishimashiki. Jimontyaayitakawo inkaari, jowiryaataitapaintziniri. 2 Ari
joñaagantakiro jawintaashiritakari Moisés-ni, ipampithatakiro minkori, jimontyaakiro
inkaari.* 3 Jowaiyakawoni iijatzi achariniiti okaatzi itasonkawintaitakiri.
4 Imiritaiyakawoni jiñaa itasonkawintaitakiri oshitowaatzimotakiri shirantaaki. Tima
iriitajaantaki Cristo tsipashiritakariri, iri oñaagakiriri jiñaa shirantaaki. Iri Cristo
kimiwaitakawori jiroka shirantaa. 5 Iro kantacha, tzimatsi ojyiki iriroriiti kaari
jinimotakai Pawa, irootaki ikamagaantantakari otzishimashiki.
6 Okaatzi awijaintsiri, tzimatsi ojyakaawintakairi, ari onkantya iiro akimitantari
iriroriiti, antiro kaaripirori. 7 Iro iiro okantanta antsipatyaari pashiniiti thaam-
intashiwaitariri ojyakaawontsi. Tima irootaki jimayitakiri achariniiti pairani, jiroka
ikinkithatakoitakiri:
Isaikaiyini atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini.
Ari ikatziyanaka ithaamintashiwaitaiyani.†
8 Ari okimitari iijatzi, tii okantzi antayitiro kaaripirotatsiri. Irojatzi jantayitakiri
achariniiti, irootaki jiñaantakawori ikamayitaki kitiijyiriki 23,000 atziri.‡ 9 Ari okim-
itsitakari iijatzi tii okantzi owatsimairi Pawa. Irojatzi jimayitakiri pairani iriror-
iiti, irootaki jatsikayitantakariri maanki.§ 10 Ari okimitsitari iijatzi, tii okamiithatzi
asamaniintantawaiti. Irojatzi jimatsitakari. Iro jiñaantayitakawori japirotakiri jiitaitziri
“Apirotantaniri”.* 11 maawoni awijayitaintsiri, irootaki jojyakaawintaitakairi, josank-
inatakoitakiro onkantya jiyotaantairori iroñaaka aakaiti, tima asaikantaawo othonkima-
paititaa kipatsi. 12 Paamaakowintaiya iirokaiti. Iiro pikantawaitzi, “Iiro nimatziro
naaka jiroka”, omapokashitzimikari pimatanakiro jiroka. 13 Iro kantacha pinintashiri-
waitirorika, pinkinkishiritya tii apaniroini pikantaka iiroka, aña ikitsirinkayitakiro
pashini atziriiti. Kinataniri inatzi Pawa, iiro ishinitzimi inintashiritakaapirotimiro
kaari pinkitsirinki. Aririka pinintashiriwaiti, iriitajaantaki Pawa oñaayimironi pinkit-
sirinkantyaawori, onkimiwaitanatyaawo pishiyapithatatyiiromi.
14 Nitakotaniiti, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi, piñaayitiririka pashiniiti
ipinkathawaitziri ojyakaawontsi. 15 Iroñaaka tzimatsi nonkantimiri, nonkimitakaan-
tatyiimi yotaniri pinatyiimi nonkantimiro. Pinkinkishiritakotiro. 16 Tima apato-
tapiintaiyani arawaitaiyini, akinkithashiritakotziro jamanamanaawintakari pairani
Cristo, jimiritaiyakarini jiyotaaniiti, ¿Kaarima jiroka withaawakagaantsi, oimoshirinkiri
Cristo ikapathainkawintakai? Aririka ampitoryiiro tanta, ¿Kaarima jiroka withaawak-
agaantsi, oimoshirinkiro iwatha Cristo, akinkishiritakotziro ikamawintakai? 17 Ari
okanta, aririka owayityaawo, intzimayiwitatya ojyiki akaataiyini apatotaiyani, maa-
woni owaiyawoni tanta jiwitsikaitakiri apapathawoini. Ari akantayitaari aakaiti,
akimitaawo apapathatatsiri. 18 Ari ikimiyitari iijatzi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti,
jiwithaawakaayita iijatzi iriroriiti, itaayitairo jashitakaariri Pawa taapirimintotsiki.
19 Irootaki kimiwaitakawori okaatzi jantapiintakiri pashinijatzi atziriiti itaayitziniri
iwawaniwaitashitari. ¿Piñaajaantakima nokantatzi añaanitatsi ikaatzi iwawaniwait-
ashitakari? 20 ¡Tii! Iro kantzimaitacha tzimataitatsi piyari amawinawaitachari, iri
ikimitakaantakiri iwawani, iriitaki jashitakaapiintakari owanawontsi. Aña kaari
Pawa jashitakaiya owanawontsi. Iro kaari nokowakaayitzimi iirokaiti pintsipatyaari

* **10:2** Iro jimaitakiri kimitakawori owiinkaataantsi, aririka jowiinkaataitya, joñaagantaitziro tzimatsi jawintaashiritanaari. † **10:7** Okaatzi ikantakoitziri jaka “ithaamintashiwaita”, iro jantakiri pairani icharinitiiti Judá-mirinkaiti jiwitsikaki ojyakaawontsi kimiwaitariri iryaani vaca, iri joimoshirinkawintaiyarini, ipinkathawaitziri ojyakaawontsi. Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika okantakota “Ikantakaantaitani”. ‡ **10:8** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” ikantakota “Balaam”. § **10:9** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika ikantakota “Moisés”. * **10:10** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika ikantakota “Coré”.

powayitaiyaawo okaatzi jashitakaitariri piyariiti, piwithagaarikari iriroriiti. 21 Aririka pimiritapiintyaawo jashitakaitariri piyari, tii onkamiithati pimirityaawo amiritapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti. Ari okimitsitari, powapiintyaaworika jashitakaitariri piyari, tii okamiithatzi poyaawo owapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti. 22 ¿Akowatziima owatsimairi Awinkathariti? ¿Anairima otzimi irirori ishintsinka?

¿Notzikashiriwaitantima ipinkathataitziri Pawa?

23 Jiroka ikantaitzi: "Ishiniitanawo nantayitiro oiyitarika". Iro kantacha tii opantawo jantaitiro maawoni. Aritaki okantawitaka, ishiniitairo antayitiro oiyitarika. Iro kantacha tzimayitatsi antayitziri kaari minthatakaiyaarini pashinipaini jantayitairo kamiithari. 24 Tii okamiithatzi iro ankinkishiritakowaiti akowayitziri aakaiti, aña iro kamiithatatsi añaashintsiwintaiyaawo kamiithatzimotirini pashinipaini. 25 Aririka pamananti wathatsi, iiro posampitakowintawaitziri, pinkanti: "¿Ipoñaatyaama wathatsi itagaitziniri ojyakaawontsi?" Aña pamanantiri, poyaari. 26 Tima iri Awinkathariti, ashitari tzimayitatsiri kipatsiki. 27 Ari okimitsitari, aririka inkaimimi patyootiri kaari kimisantatsini, patyootiri pikowirika. Iiro posampitakowintziri pinkanti: "¿Ipoñaatyaama jirika wathatsi janta itagaitziniri ojyakaawontsi?" Aña poyaari. 28 Irooma tzimatsirika kamantimini, inkantimi: "Jirika wathatsi itagaitziniri ojyakaawontsi", iiro powari. Iro pimatantakawori jiroka pikinkishiritakotanakiri kantakimiri, pikinkishiritanaka iijatzi kantatsi jowaaripiroshiritanti. 29 Tima nokantakimi "kantatsi jowaaripiroshiritanti", tii iro nonkantakoti jowaaripiroshiritimi iiroka, aña iri nokantakotzi kamantakimiri, kantatsi jowaaripiroshiritiri irirori. Kimitaka ari posampitanakina naaka, pinkanti: "¿Iitama nontzitantawaityaariri apamachiini ikinkishiritakotana pashini atziri? 30 Tima nopaasoonkitziri Pawa noñaayitziro nowari, ¿iitama nonkinkishiritakotantyaawori onkaati inkijyimataitina?"

31 Jiroka nakimiro: Aririka powawaitya, pinkinkishiritakotiro, pinkantashiriti: "Tzimatsirika ñaayitinani nowawaitya, ¿arima notzikashiritakiri jirika? ¿arima ipinkathashiritairi Pawa?" Ari pinkimitsityaawo pimiriwaitya, iijatzi pantayitairo oiyitarika. 32 Ontzimatyii paamaakowintaiya iiro poitzipinashiritantari Judá-mirinkayitatsiri, kaari Judá-mirinkayitatsini, ikaatzi pikaatapiintziri papatowintari Pawa, maawoni. 33 Irootaki nantziri naaka, nopankinatawo ninimotakaantaiyaari maawoni atziriiti okaatzi nantayitziri. Tii apa nantiro kamiithatzimotanari naaka, aña iro nantzi onkaati kamiithatzimotirini pashinipaini, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari.

11

1 Pinkimitakotaiyaanawo naaka. Iro nimatsitari naaka, nokimitakotari Cristo.

Osawoinawo tsinaniiti

2 Nothaamintaimi iroñaaka, tima pikamaitakawo namitakaakimiri, okaatzi niyotaakimiri. 3 Iro kantacha, jiroka nokowiri piyotiro: Iri Cristo ijiwaritari shiramparіiti. Iriima shiramparіiti iri ojiwaritari tsinaniiti. Iriima Pawa iri ijiwaritari Cristo.* 4 Okaatzi amitapiintakari ashiramparitzi, tii asawoinayita amanamanaatya, aririka ankinkithatakaanti. Aririkami asawoinatzimotanti, owinkatharyaakiro aito.† 5 Irooma tsinaniiti kaari sawoinatachani amanamanaayita, okinkithatakaantayitzi,

* **11:3** Kantakotachari jaka "ijiwaritari", irojatzi kantakotachari "iitoitari". Tima iroowaitaki okaatzi saikantairi aitoki otzimi kinkishiritakairi, akowantayitari antayitiro akowayitziri, kimitawaitaka iroomi aito jiwatainimi antayitiro oitarika. Kantatsi ankanti: "Aitotari Cristo". Irojatzi kimitakawori ankanti: "Ijiwatai Cristo". † **11:4** Kantakotachari jaka "owinkatharyaakiro aito". Tii ayotakopirotziro iita kantakotachari "aito". Tima tzimayitatsi kantayitatsiri iri Cristo ojyakaawintari "aito". Tzimatsi pashini kantayitatsiri iro kantakotachari "aitopirori". Tima aririka asawoinatya amanamanaatya, akimitakotakawo tsinani. Owinkatharyaakiri pashinipaini.

owinkatharyaantaki. Okimitakowaitakawo tsinanipaini amiitzirori oishi. 6 Tsinani kaari kowatsini osawoinatya, amiipirotataitirotya oishi. Tima maawoni jiyoitzi kaaniwintaantsi inatzi, ontzimatyii osawoinatya. 7 Iriima shirampariiti iiro isawoinawaita irirori, ikimitakotari Pawa, iri Pawa owaniinkatakaariri. Irooma tsinani, iri shirampari owaniinkatakaawori. 8 Tima pairani owakiraa jiwitsikantawori Pawa itanakawori tsinani, iro jaaki iwatha shirampari jiwitsikantakawori. Irooma owakiraa jiwitsikantakariri Pawa itanakawori shirampari, tii iro jayi owatha tsinani. 9 Ari okimitsitakari, owakiraa Pawa jiwitsikantawori tsinani iri jiwitsikajaantakini shirampari, tikaatsi intsipawaitya. Iriima shirampari, tii iro jiwitsikaitini tsinani. 10 Irootaki osawoinatantyaari tsinani onkantya oñaagantantyaawori tzimatsi opinkathatani iroori, ari onkantya inimotakaantyaariri iijatzi maninkariiti. 11 Tii otzimashita tsinani, tii itzimashita shirampari, aña apitiroiti jashitari Awinkathariti, ikowityaawakaa apitiroiti. 12 Tima itanakawori tsinani iwatha shirampari jiwitsikaitaki. Iro kantacha iijatzi, ikaatzi shiramparitaatsiri iroñaaka, iro tsinani owaiyantayitairiri. Tima iri Pawa kantakaawori apitiroki itzimayitantari. 13 ¿Iitama pikinkishiritakotawori okaatzi nokantayitakimiri? ¿Kamiithatatsima tsinanipaini amanamanaatyaari Pawa iiro osawoinayita? 14 Aakaiti ashiramparitzika, tii amitawo osanthairo aishi, aritaki ankaaniwintatya. 15 Irooma tsinaniiti, iro owaniinkatakaawori oishi. Kimiwaitaka iroomi oishi ojyanatyaawoni osawoinawo. 16 Tzimatsirika janta kowatsiri inkisakoshirityaawo, nonkantiriri: Irootajaantaki namitapiintakari naaka niyotaantziro. Irojatzi ikantapiintziri apatowintariri Pawa tsikarikapaini janta.

Aminaashiwaita joimoshirinkaitziro jatyootani Awinkathariti

17 Iro kantzimaitacha, tzimatsi pashini nonkamantimiri, iiro nothaamintakotzimiro. Tima tii onkamiithatzimotina pantapiintakiri papatotaiyani. Onkaatimi kamiithatzimotimini, irootataiki jowasankitaawintaitimiri. 18 Tima nokimaki ikamantaitakina pinashitawakaaka janta papatotapiintaiyani. Iro nonkimisantirimi, 19 tima iro awijapiintatsini jiroka. Kimitaka tzimayitatsi kowashiwaitachani inkantakoitiri “Ñaapirori jirika”. 20 Ari okimitapiintari papatotaiyani iirokaiti patyootawakaiyani, aminaashiwaita poimoshirinkiro jiitaitziri “Jatyootani Awinkathariti”. 21 Tima powapiintakawo thaankipiroini pashitari. Tajyaaniinta ikantayita pashinipaini. Tzimatsi pashini shinkiwaiyitachari. 22 ¿Arima onkantyaari? ¿Tikaatsima pipankopaini tsika powapiintyaawo pashitari, tsika pirawaitapiinti? ¿Pithainkawaitatziirima ikaatzi apatotapiintachari ipinkathaitziri Pawa? ¿Pimanintatziirima kowityaawaitatsiri? ¿Pikinkishiritama ari nonthaamintakotapaakimiro? Iiro.

Itantanakawori jatyootani Awinkathariti (Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 Okaatzi niyotaakimiri pairani okantakota itantanakawori “Jatyootani Awinkathariti”, iriitaki Awinkathariti yotaakinawori. Jirokataki: Okanta pairani tsiniripaiti tikira ipithokashitaitari Awinkathariti Jesús, jaakiro tanta, 24 ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipoña ikantaki: “Poyaawo, nowatha inatzi, iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantyaanari”. 25 Ari ikimitaakiro iijatzi ipakaakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiritaitari, ikantzi: “Niraani inatzi, irootaki shitowaatatsini onkantya jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziri. Irootaki pimatapiintairi aririka pimirityaawo, aririka pinkinkishiritapiintaina”. 26 Ari powapiintaiyaawo, pimiritapiintaiyaawo iiroka, onkantya piyotakaantaiyaariri atziriiti ikamawintayitai Awinkathariti. Irootaki pimatapiintairi irojatzi impiyantaiyaari Awinkathariti.

Owaminthawaitashitatyaawo jatyootani Awinkathariti

27 Tzimatsirika owaminthawaitashityaawoni, iraminthawaitashityaawoni, kimiwaitaka iriitajaantakimi Awinkathariti inthainkawathataki, ithainkakiro iijatzi iriraani. 28 Aña iro kamiithatatsi, tikira oyaawo, tikira ariro, ontzimatyii ankinkishiritakotawatya kamiithashiritakairika. 29 Tzimatsirika owashiwaityaawoni, irashiwaityaawoni kaari kinkishiritakopirotironi ojyakaawintachari “iwatha”, ari jowasankitaitakiri. 30 Irootaki itzimantayitari shipitawaitatsiri, mantsiyawaitatsiri, tzimayitatsi makoryaayitaintsiri. 31 Irooma akinkishiripirotanakarika tikira owanakawo, iiro añaajaantziro jowasankitai Pawa. 32 Iro kantacha aririka jowasankitaawaitakai, jiñaantakaawaitatyi ikimitakaantai aakatakimi itomipirori. Ari onkantya iiro jowasankitaapirotantai paata, inkimitakaantayitairi tsika inkantayitairi isaawijatziiti.

33 Iyikiiti, irootaki okowantari poyaakotawakaayitaiya iirokaiti, iiro posatikasatikawaita aririka papatotaiyani patyootawakaiya. 34 Pitajyaatziirika, powanatya pipankoki tikira piyaatanakiita, ari onkantya iiro jiñaakaantaitzimi papatotya. Aririka nariitimi, ari nothotyaakimiro niyotaayitimiro jirokapaini.

12

Tasonkawintashiritaantsi

1 Iroñaaka nonkantimiro tsika okantakota tasonkawintashiritaantsi. Iyikiiti, tii nokowi onkompitzimotimi. 2 Piyotaiyini iiroka, pairani tikira pikimisantanaki, tzimapiintatsi pikinakaashitani, thaamintashiri piyaatashitziri ojyakaawontsi kaari ñaawaitaajaitatsini. 3 Irootaki nonkantantimirori jiroka: Itzimirika janta kinkithatakaantashiwaitachani, inkantapaaki “¡Kamaari jinatzi Jesús!” kaari Itasorinka Pawa ñaawaitakairini jirika. Irooma aririka inkanti, “Awinkathariti jinatzi Jesús”, iri Tasorintsinkantsi ñaawaitakairiri.

4 Apaani jinatzi Tasorintsinkantsi, tzimatsi ojyiki tsika ikinakairo itasonkawintayitai amatantayitawori. 5 Apaani jinatzi Awinkathariti, tzimatsi ojyiki tsika ankinakairo antawaitainiri irirori. 6 Apaani ikanta Pawa, tzimatsi ojyiki tsika okanta jimatakaayitairo oiyitarika. 7 maawoni aakaiti, tzimatsi oiyita jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi ari onkantya aminthashiritakaantyaariri pashini kimisantzinkariiti jantayitairo kamiithari. Ari ikinakairo Tasorintsinkantsi joñaaganta, jimatakaayitairo oiyitarika. 8 Thami ojyakaawintawakiro, tzimayitatsi itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta jiyotanitantari. Tzimatsi pashini itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta ikinkithatakotantawori ikinkishiritanaari. 9 Tzimatsi pashini itasonkawintajaantakiri Tasorintsinkantsi ari okanta jawintaashiripirotantaari. Tzimatsi pashini itasonkawintakiri Tasorintsinkantsi ari okanta joshinchaantantari. 10 Tzimatsi pashini jimatakaakiri intasonkawintanti, pashini inkamantantaniriti, pashini japiitakotairo ikamantantakiri kamantantaniri, onkantya jiñaantaityaawori imapirorika Tasorintsinkantsi matakaakiriri inkamantantiro. Tzimatsi pashini jimatakaakiri jiñaawaiyitiro pashiniyitatsiri ñaantsi, tzimatsi pashini jimatakaaki jowawijaayitiro okaatzi ikinkithatakoitakiri. 11 maawoni jiroka irootaki itasonkawintantayitakiri Tasorintsinkantsi, imatakaantakiro tsikarika oiyitarika. Apaani ikanta Tasorintsinkantsi. Iriitajaantaki matzirori itasonkawintayitai aakaiti, imatakaayitairo okaatzi ikowiri irirori.

12 Ari okanta awithaawakaantaari, jojyakaantai aakami iwatha Cristo. Tsika akantayitanaa awathaki, iro matakaayitairori oiyitarika. Ari akimitsitaari aakaiti, inashiyita amayitairo oiyitarika. 13 Tima apaani ikanta Tasorintsinkantsi owiinkaatakaayitairi, ari okanta awithaawakaantaari, okantawitaka aakarika Judá-mirinkaiti, Greciapaantiri, ompirataari, saikashiwaitaari, maawoni. Okimiwaitaawo maawoni antsipatawakaiya aakaiti arapiintayitairo jiñaa añaakaashiritantatsiri, ojyakaawintakiri Tasorintsinkantsi.

14 Pinkinkishiritakotiro tsika okanta awatha. Apaani akanta awathaki, iro kantacha
tzimatsi ojyiki inashiyita oiyitarika amayitiri. 15 ¿Kantatsima oñaawaiti aitzi, oñaanatiro
ako, onkantiro: “Tii niroopirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka pimatziro poirikayitziro
oiyitarika?” ¿Tiima iroopirotzi aitzi? 16 ¿Kantatsima oñaawaiti akimpita, oñaanatiro
oki, onkantiro: “Tii niroopirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka piñaayitziro oiyitarika?”
¿Tiima iroopirotzi akimpita? 17 Iroomi yoshiitachani oki awathaki, ¿arima onkan-
takimi ankimi? Iroomi yoshiitachani akimpita, ¿arima onkantaki ankimantyaawomi
sankaatsini? 18 Ari okantari awatha. Tima iri Pawa matakirori jiwitsikakiro, tsika
okantajaanta ikowaki jiwitsikiro, ari onkantya inashiyitantyaari oityaarika omayitiri.
19 Arimi ojyawakaiyaami maawoni tsika okantayita awatha, iirotya awathatawomi.
20 Ari okantari, apaani inawita awatha, iro kantacha tzimatsi ojyiki inashiyita oiy-
itarika amatayitantyaawori. 21 ¿Kantatsima oñaawaiti oki, oñaanatiro ako, onkantiro:
“Naaka kowapirotajaantacha, irooma iiroka, tii?” ¿Kantatsima oñaawaiti aito, onkim-
itakotyaawo okaatzi oñaawaitakiri aitzi? 22 ¡Iiro imatziro! Aña okaatzi tzimatsiri
awathaki kaari iroopirotzimotaini, irootaki kowapirotachari. 23 Iro akithaatantapiin-
tari, amanairo awathapaini, akimitakaantawo pinkatharintsi inawita janta. Okaatzi
amanakoyitziri awathaki, akimitakaantawo iroopiromi inayiti. 24 Irooma okaatzi
kaari amanayitapiintziri awathaki jiñaayiitapiintziri, tikaatsi oitya antayitironi iroori.
Ari ikimitsitari Pawa jiwitsikakiro awatha, ontzimatyii anithaayitairo kimitzimow-
itakairi tii okowapirotajaanta. 25 Iiro okantzi ampitharyiiro awathatari. Aña iro
kamiithatatsi, anithaapirowaitairo maawoni awathatari. 26 Aririka owatsinawaitya
kapichiini awathaki, kimiwaitaka owatsinaatyaami maawoni awathaki. Aririka
owaniinkawaitya kapichiini awathaki, kimoshiri ankantya maawoni awathaki.

27 Ari akantayitaari aakaiti awintaashiriyitaari Cristo, kimitawaitaka aakaiti
iwathami anayitaimi Cristo. 28 Jiroka ikantakaayitaari Pawa ikaatzi kimisantaatsiri:
Itanakawo, tzimatsi Otyaantapirori. Apititanaintsiri, tzimatsi kamantantaniriiti.
Mawatanaintsiri, tzimatsi yotaaniriiti. Ipoñaapaaka itzimayitanaki tasonkawintan-
taniri, oshinchaantaniri, mitakotantaniri, jiwatakaantaniri, ñaawaiyitzirori pashiniy-
itatsiri ñaantsi. 29 ¿maawonima Otyaantapiroritzi? ¿maawonima akamantantaniritzi?
¿maawonima ayotaantaniritzi? ¿maawonima atasonkawintantaniritzi? 30 ¿maawonima
oshinchaantaniritzi? ¿maawonima añaawaiyitziro pashiniyitatsiri ñaantsi? ¿maawonima
owawijaañaanitziro pashini ñaantsi? 31 Aña iro kamiithatatsi, pinkowapiroyitairo
intasonkawintayiitaimi pimatantyaawori kowapirotachari. Iro kantzimaitacha,
tzimatsi oita anairori jiroka. Aritaki nonkamantakimiro.

13

Iro kowapirotajaantachari atakonka

1 Thami ankantashitawatya kantatsi noñaawaitiro naaka pashiniyitatsiri ñaantsi
jiñaawaiyitziri pashini atziri, nimatsitatyaawomi okaatzi jiñaawaitziri maninkariiti.
¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nimatziro nitakotantya
nantantawori jiroka, nokaminiinkawaitashitaka. 2 Ari okimitsitari iijatzi,
thami ankantashitawatya kamantantaniri ninatzi naaka, niyotakotziro kaari
jiyotakowiita pairani, nawintaapirowaitari Pawa ari onkantakimi joshirinkinawo
otzishi jowatziyairo tsikarika janta. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro
kantacha tiirika nitakotanta nantantawori jiroka, tikaatsimachiini nimonkaati.
3 Iijatzi okimitari, thami ankantashitawatya arimi nompashitantyaawo maawoni
tzimimotanari ontzimantyaari joyaari kowityaawaitatsiri. Ankantashitawatya ojyiki
natsipiwintakari iityaarika, notaawintawaikari. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro
kantacha tiirika nitakotanta nimatantawori jiroka, tikaatsi nonintagaiya.

4 Itzimi itakotantachari, tsinampa ikanta, nishironkatantaniri, tii isamani-
intawainitzi, tii jasagaawainita, tii jiñaapirowainita. 5 Itzimi itakotantachari tii
ikaaripirowaantinitzi, tii ithañaawainita, tii ikisanita, tii jothataashiwaitawo
inkisaniintanti. 6 Itzimi itakotantachari tii ikimoshiriwintziro jantirorika
kaaripirori, añа iro ikimoshiriwintzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori. 7 Itzimi
itakotantachari amawiwaitapiintaniri jinatzi, ikimisantapiintanitzi, oyaakotani
ikanta, joisokirotapiintanita.
8 Iiro othonkanita atakotantya. Irooma pashinipaini aritaki onthonkanitaiya, okimi-
tatya jiroka: kamantantaantsi, jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi, jiyoyiitairo oiyi-
tarika. 9 Tima tikira jiyoyiitziro maawoni, tikira ikamantantaitziro okantakoyita maa-
woni tzimayitatsiri. 10 Irooma aririka onkaatapaaki monkaatachani, iiro akowanairo
maawoni onkaati piyayitaachani. 11 Iroowaitaki akimiyita atziritzi. Iinirorika aryaan-
itzi, akimiyitari iinchaani, tsika ikantziro jiñaawaitzi, tsika ikantziro ikinkishiriyita,
tsika okanta jiyotayitanairi. Irooma antaritapaaki, iiro akimitakotanaari tsika ikan-
tayita irirori. 12 Kantatsi ojyakaantiro iijatzi tsika akanta aminaatyaawo ashirotaki.
Iiro akoñaatzi kamiithapiroini, iiro ayotajaantzi tsika akantawaita. Irooma paata
ari ayotakopiroyitairi tsika ikanta Pawa, ari ankimitaiyaari irirori jiyoyitai aakaiti.
13 Jiroka kaatatsiri mawa kantaitachani osaiki, iiro othonkanitaa: awintaashirinka,
oyaakowintanka, atakonka. Iro kowapirotajaantachari jiroka atakonka.

14

Jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi

1 Pintyaaryooti pitakoyitantantyaari. Paminaminapirotairo iijatzi intasonkawin-
tayiitaimi pimatantyaawori oiyitarika. Okimitatyaawo jiroka pinkamantantaniritai.
2 Aririka apatotaiyaani antsipatyaari kimisantzinkariiti, tzimatsirika intasonkawin-
taitaki jiñaawaitantanatyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi, iiro akimathatziri, iiro ay-
otziro oita ikantziri. Tii iro jiñaawaitantari jirika ankimathatantyaariri aakaiti, añа
iri Pawa kimathatirini. 3 Irooma intzimirika itasonkawintaitakiri inkamantanti,
iri kinkithatakaini maawoni aakaiti, jiwitsikashiritakaantairi, inthaamintakaantairi,
inkimoshiritakaantairi. 4 Ikaatzi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi, apaniroini
ithaamintashiriwaita. Iriima kamantantaniritatsiri, iri thaamintashiritakaariri maa-
woni kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitachari. 5 Owanaa inimowitinami maawonirika
iirokaiti pimatiro piñaawaitantyaawomi pashinipaantitatsiri ñaantsi. Iro inimopirotainari
maawonimi iirokaiti pimatiromi pinkamantantaniriti. Irootaki anairori pashini. Iro
kantacha tzimatsirika matironi jowawijaañaanitiniri ñaawaitzirori pashinitatsiri ñaantsi,
iriitaki thaamintakaayityaarini kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitachari.
6 Iyikiiti, thami ankantashitawatya, niyaataki nariitzimi janta, apa
noñaawaitantapaakawo pashinipaantitatsiri ñaantsi. ¿Nothaamintashiritakaakimima?
Thami ankantashitawatya iijatzi niyaataki janta, nokinkithatakotakimiro ikimath-
atakaakinari Pawa, nokinkishiritakaimi, nokamantayitaimiro, niyotaayitaimiro
iijatzi. Iro opoñaantakari pithaamintashiritanaa. 7 Incha nojyakaawintawakimiro
iijatzi, okimitakawo aririka ajyowiwaiti, aririka ampiyompiwaiti. Iirorika
anashitawo oyamininka, irojatzi apiipiinti, tikaatsi yotironi iitarika akowiri
ampampithairi. 8 Ari okimitari iijatzi aririka antyooti. Iirorika okamiñiinkatzi
kamiitha, tikaatsi yotatsini akaimatziiri owayiritya. 9 Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti.
Iirorika piñaawaipaantitantawo ikimathaitziri, piñaawaitashiwaitaka. 10 Kimitaka jaka
kipatsiki ojyiki nashiyitachari ñaantsi jiñaawaiyiitziri. Tzimayitatsi ojyiki oiyitarika
ikantayiitziri jiñaawaiyiitzi. 11 Tzimatsirika ñaanatantanawori pashinitatsiri ñaantsi
kaari nokimathatziri, nokimitakaantari pashinijatzi jinatzi, ari ikimitsitanari iijatzi
irirori. Tii nojyininkamirinkatari kamiithaini. 12 Niyotzi naaka, pikowapirotatzi

iirokaiti intasonkawintaitimi janta. Iro kantacha ontzimatyii paminaminapiroyitairo pinthaamintashiritakaiyaari maawoni apatotapiintachari janta.

13 Tzimatsirika ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi, ontzimatyii inkowakotairi
Pawa onkantya jimatakaantyaariri jowawijaañaanitairo jiñaawaitaitziri. 14 Aririka na-
manamanaatantyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi kaari nokimathatzi noñaawaitziro,
nothaamintashitakawo, okantawitaka tii nokimathatziro okaatzi namanamanaatari.
15 Aña iro kamiithatatsi namanamanaatantyaawo ñaantsi nokimathatziri,
thaamintakaiyaanari iijatzi. Ari nonkantiro iijatzi nompampithaawintiririka
Pawa. 16 Thami ankantashitawatya, tzimatsi piyotainchari japatotaiyani, ari
pitanakawo pipaasoonkitziri Pawa, apaniroini pithaamintawaitaka iiroka, iriima
pikaataiyakini tii itasonkawintaitziri inkimathatantyaawori piñaawaitakiri. ¿Arima
inintaawaitatyaawo pinkantayitakiri? Tii jiyotaajaitzi kamiitharika inkantaiyini
“¡Ari onkantyaari!” 17 Ariwitaka pipaasoonkitaki iiroka. Iriima pashinipaini
tiimachiini piwitsikashiritakaari. 18 Owanaa nopaasoonkitapiintakiri naaka Pawa
jamanamanaatakaanawo pashinipaantitatsiri ñaantsi, kimiwaitaka nanaakimi
pimatapiintziro iirokaiti. 19 Irooma aririka nontsipatyaari napatotya pashinipaini
kimisantzinkariiti tii nimatziro. Irootya nokowapirotataiki noñaawaitimi kapichiini
onkantya inkimathatantyaanari, tiitya nokowaajaitziro noñaawaipirotiro kaari
inkimathataitinari. Irootaki nimatairi niyotaantantaari kamiithaini.*

20 Iyikiiti, iiro pojyari ikinkishiryaa iinchaaniki, aña iro kamiithatatsi pojyari ikink-
ishiryaa antari. Ariwitaka pinkimitakotyaari iinchaaniki iiro pantantawo kaaripirori.
21 Pinkinkishiryaakotiro Ikantakaantaitani osankinatakotachari, kantatsiri:

Jiroka ikantakiri Awinkathariti:
Nokowi nonkantiri atziriiti,
Inkaati notyaantiri, pashinijatzi jinatyi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi, iri
kamantantaironi jirika.
Iro kantacha iiro ikimisantawakiri.

22 Jiroka ojyakaawintachari. Ari mataka itasonkawintaitakai añaawaitantyaawo
pashinitatsiri ñaantsi, iro joñaagaitziriri kaari kimisantatsini. Iro imatantakari
itasonkawintaitakai ankamantantantyaari, iro joñaagaitairi aakaiti akimisantzinkaritzi.
23 Akantashitawatya, ari papatotaiyani maawoni iiroka, maawoni pamana-
manaatantyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi. Impoña intyaapaaki kaari
kimisantatsini, kaari itasonkawintaitzi. ¿Iiroma ikantapaaki: “¡Ishinkiwintatya
jirika!”? 24 Incha ankantashitawatya papatotaiyani iirokaiti janta pikamantantzi.
Impoña intyaapaaki kaari itasonkawintaitzi, kaari kimisantatsini. Ari poñaagakiniri
ikinkishiriwaitashitari irirori, iro inkinkishiritakotantanatyaari, 25 iro ompoñaantyaari
inkamantantairo ikinkishiriwaitashitakari jimananiki, impoña jotziirowanai
impinkathatanairi Pawa, inkanti: “Imapirotatya itsipashiritaimi Pawa iirokaiti jaka”.

26 Iyikiiti, jiroka onkaati pantayitairi aririka papatotapiintaiya. Kantatsi im-
pampithaayiitairo Salmo, jiyotaantayiitai, kinkithatakoyitaironi okaatzi ikimathataka-
gairiri Pawa, jiñaawaitakaayitairi pashinitatsiri ñaantsi, intzimayitai owawijaañaanitaironi.
Tima maawoni pantayitairi ontzimatyii piwitsikashiritakaantaiyaari pashinipaini.
27 Tzimatsirika ñaawaitantawori pashinipaantitatsiri ñaantsi, iiro itzimapirotzi ojyiki,
apa inkantya apiti, tiirika ikaatzi mawa. Iiro inkamiñiinkatawakaiyaani jirikaiti, aña
joyaawintya jimatantyaawori pashini. Ontzimatyii intzimi iitya owawijaañaanitirini.
28 Tikaatsirika owawijaañaanitirini, ontzimatyii jimairiti tsika papatotaiyani. Apa
jamanamanaashirityaari Pawa, ari onkaati. 29 Oshinitaantsitzi inkamantanti apiti,

* **14:19** Ikantakotakiri jaka Pablo “noñaawaitimi kapichiini”, iro ojyawori inkanti “nokowataiki noñaawaiti 5 ñaanchaaniki inkimathaitiri, tii nokowaajaitziro noñaawaiti 10,000 ñaantsi kaari inkimathataitinari”.

tiirika mawa. Iriima pashinipaini inkinkishiritakotiro kamiitharika okaatzi ikamantantziri. 30 Irooma intzimirika inkimathatakaanairi Pawa, iinirorika ikamantantzi pashini, kamiithatatsi jimairitawaki onkantya inkamantantantyaari pashini. 31 Tima tii okantzi jiñaawaitaiyini apiti, aña jitawatyaawo apaani impoña pashini. Ari onkantya jiyotantaiyaari maawoni, thaamintashiri inkantayitaiya. 32 Itzimirika matakirori ikamantantapirotanai, iriitaki matakironi jiñaakotanitya inkamantanti. 33 Aririka inkamiñiinkatashiwaitya kaari Pawa kantakaantironi. Aña iri Pawa santzikoityaakaantatsiri.

Iroñaaka nonkamantimiro pashini jamitapiintari ikaatzi oitishiritaari japatotaiyaani tsikarikapaini: 34 Mairi okantapiintaiya tsinaniiti, tii oshinitaantsitzi oñaawaiyiti. Aña iro kamiithatatsi onkimisantayiti, tima iro Ikantakaantaitani. 35 Tzimatsirika oitya onkowiri iyotiri, osampitiri oimi janta opankoki. Tii okantzi oñaawaiti aririka japatoitya. 36 ¿Iirokaitima kinkithatakaantakirori iñaani Pawa? ¿Iiroma inimotzimi pimayitapiintairo jimayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini?

37 Tzimatsirika janta kantatsiri “Naaka kamantantaniri, antapashiri nokanta”, ontzimatyii jiyotaitimi iri Awinkathariti kantakaawori nosankinatantamirori jiroka. 38 Tiirika ikimisantayitzi jirika, iirotya pikimisantsitari iiroka. 39 Iyikiiti, ontzimatyii paminaminapirotairo pinkamantantayitai. Iiromaita pimapirotziro potzikatzikatairi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi. 40 Irooma pimatairo jirokapaini, ñaakotani pinkantawintyaawo, santzikoitiini pinkantya.

15

Jañaantaiyaari kamayitatsiri

1 Iyikiiti, nokowi nonkinkishiritakaimiro tsika okantakowita Kamiithari Ñaantsi okaatzi nokinkithatakotakimiri, poisokirotanaari pikimisantai. 2 Iro owawijaakoshiritaimini, iikirorika poisokirotanatyaawo nokinkithatakoyitakimiri. ¿Aminaashiwaitama pikimisantayitanai?

3 Jiroka kowapirotachari, iro ikamantaitakinari naaka, nokamantakimiro iijatzi iirokaiti: Ikamawintakai Cristo okantakaantziro akaaripirowaitaki, jimonkaatajaantakiro okaatzi ikinkithatakoitakiriri Osankinarintsipiroriki. 4 Ipoña ikitaitakiri, iro awijawitaka mawa kitiijyiri, jowiriintaitairi. Irojatzi ikinkithatakoitakiri Osankinarintsipiroriki. 5 Ipoña joñaagaari Cefas, joñaagaari iijatzi maawoni 12 jiyotaani.* 6 Ipoña joñaagapanaatari iijatzi ojyiki jiitaitziri iroñaaka “Iyikiiti”, 500 ikaataiyini. Iinirotatsi jañaayitzi ojyiki jirikaiti, ari makoryaayitaki tsikarika ikaatzi. 7 Ipoña joñaagaari Jacobo, ipoña joñaagaari iijatzi maawoni Otyaantapirori.† 8 Naaka iwiyaantapaakawo joñaagaana, kimiwaitaka naakami impoiwaitatsinimi nontzimaki. 9 Tima naaka iijatzi Otyaantapirori, janaayitana maawoni pashini. Tiitya opantaajaitawo noitya “Otyaantapirori”, tima nowasankitaawaitakiri kimisantanairiri Pawa, apatowintanaariri tsikarikapaini. 10 Iro kantzimaitacha, tii aminaawaitashita jinishironkapirowaitaana Pawa, tima iriitaki kantakaakawori Notyaantapirotantaari. Naakatzimaitaka antawaipirotaatsiri nanairi pashinipaini, okantakaantziro nantashiwaiwitakari pairani. Tii naaka matashityaawoni apaniroini jirokapaini, aña Pawa nishironkataanari nimatantaawori. 11 Irootaki nosankinatantzimirori okaatzi nokinkithatapiintakiri, irojatzi ikinkithatapiintakiri iijatzi pashini Otyaantapiroriiti. Irootaki pikimisantayitairi iirokaiti.

12 Aritaki nokinkithayitaimiro jowiriintaitairi Cristo, jowamaawiitakari, ¿Iitama pikantantari: “Iiro añaayitai ankamakirika?” 13 ¿Pikinkishiritama tii jowiriintaitairi Cristo? 14 Ari onkantyaami, naminaashiwaitaka nokinkithataki, paminaashiwaitaka

* **15:5** Ikantaitziri “Cefas”, irootaki pashini iwairo Pedro. † **15:7** Ikantaitziri “Jacobo”, irootaki pashini iwairo Santiago, iririntzi Jesús.

iirokaiti pikimisantaiyakini. 15 Kimiwaitaka nothiiyatyaami nokinkithatakotapiintakiri Pawa, nokantantapiintaki: “Pawa owiriintairi Cristo, ari inkimiyitairi aakaiti”. 16 Ari onkantyaami, iiro ipiriintayitaami kamayitaintsiri, tii ipiriintsita iijatzi Cristo irirori. 17 Tiirika jowiriintaitairi Cristo, paminaashiwaiwitaka pikimisantayitai. Iikiro pinkaaripiroyitatyiimi tikaatsi piyakotaiminimi. 18 Aña piyapirowaitakami ikaatzi makoryaayitaintsiri, aminaashiwaiwitaka jawintaanaari Cristo. 19 ¡Inkantamachiitaimi aakaiti! Aminaashiwaitakami awintaanakari Cristo, aminaashiwaitakami oyaakoniintawitaari, añaaminthawaitashitaka kapichiini iroñaaka. Mapirowaitakaimi.

20 Iro kantacha tii ari onkantya. Jowiriintayiitairi Cristo ikamawitaka. Iriitaki itakaantaawori jañagai tsika inkantayitaiya paata ikaatzi makoryaayitaintsiri. 21 Jiroka okantakota: Pairani, okaatzi jantakiri atziri iro poñaakaantakawori akaamaniyitzi maawoni. Iro kantacha iri iijatzi atziri poñaakaantaawori ampiriintayitai maawoni akamawitaka. 22 Iro akaamanitantaari maawoni okantakaantziro ajyininkamirinkaititari Adán-ni. Iro kantacha ari añaayitai maawoni okantakaantziro ajyininkashiritaari Cristo. 23 Jiroka tsika okantakota: Iri Cristo itaawori ipiriintaa. Impiyairika paata, ari jowiriintayitapairi jashiyitaari irirori. 24 Ompoñaashitatya onthonkaiya maawoni, japirotairi Cristo pinkathariwintashiwaitachari, otzimimowaitashitari ishintsinka. Iri Cristo matakagaironi aakaiti jashitantairi Pawa, matzirori Ipinkatharipiroritzi. 25 Tima aritaki jitaniintakawo Cristo ipinkathariwintantzi, irojatzi paata imonkaatantapaatyaari inkitsirinkairi iisaniintani, jaatzikantaiyaari iitzi. 26 Iwiyaantapaatyaawoni iisaniintani inkitsirinkairi irootaki “Kaamanitaantsi”, inkimitakaantairo atzirimi jinatyi japirotairo. 27 Tima aritaki ikinkithatakoitsitakari Cristo, ikantaitaki:

Itzimi matakirori ikitsirinkairi maawoni, jimatakiri jaatzikantaari iitzi.

Ikantakoitziri jaka “maawoni”, tii inkantaitatyi iri Pawa inkitsirinkaitairi, aña iri Pawa kantakaiyaawoni jimaitantyaawori maawoni. 28 Aririka impinkathariwintairo Itomi maawoni, iri Pawa pinkathariwintairini iijatzi irirori, tima ari ikinakairo Pawa impinkathariwintantaiyaawori maawoni tzimayitatsiri.

29 Iirorika jañaayitaimi kamayitaintsiri, ¿iitama jowiinkaawintaitantariri kamaintsiri? 30 Iijatzi okimitsitari, iirorika ipiriintayiitaami, ¿iitama añaantapiintakawori aakaiti ipatzimaminthawaitaitai? 31 Iyikiiti, ¿Pithainkanama? ¿Kaarima naaka thaamintawintaimiri nokimisantakaayitaimiri Awinkathariti Jesucristo? Aña imapirotatya jiroka, okantaitatyaani kitiijyiriki ikowayiitzi jowamaitina. 32 Ari okimitsitakari iijatzi jaka nosaiki Efeso-ki, jimaamaniwaitakina katsimashiriiti. Iirorika apiriintayitaami, nontsipatataityaarima iriroriiti, nonkantawaitashitimi:

Thami anintaawaitawatya, owawaitya, arawaiti, oimoshirinkawaitya. Aamaashitya iro ankami.

33 Irootaki paamaakowintantyaawori jiroka otzimikari pikinakaashitani. “Iiro pitsipaminthatari kaaripirori, pimatzirokari iiroka”. 34 Pinkinkishiritaiya kamiithaini. Iiro pitzipinawaitashita. Kimitaka tzimayitatsi iirokaiti tii piyotakopirotairi Pawa. ¡Kaaniwintaantsiwaitaki!

35 Kimitaka tzimayitatsi kantashiritatsini janta: “¿Tsikama inkantyaaka impiriintai tonkitsipooki? ¿Tsikama onkantya jiñaitairo iwatha?” 36 ¡Masontzí! Ojyakaantawakiro okanta okithoki pankirintsi. Iimpowakitzi okithoki, akitakitziro, ari ojyookai. 37 Jiroka okithoki pipankitapiintziri apakithowoini okantawita, iro kantacha ojyookanakirika pashini onkantawaitanatya. Tima tii pipankitapiintziro ojyookimataki pankirintsi.‡ 38 Aña iri Pawa jyookakaayitzirori otzimayitantari owatha ikowiri irirori. Iriitaki nashitakaayitawori ijyookakaayitziro, pashiniyitatsiri pankirintsi. 39 maawoni otzimayitzi owatha, tii ari ojyawakaiyani. Thami ojyakaantawakiro, aakaiti atziritzi

‡ **15:37** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, iro trigo, okaayitzi ojyayitawori.

anashiyita awathaki, inashiyita iwatha piratsiiti, tsimiriiti, iijatzi shimapaini. 40 Iijatzi ikimiyita inkitiwiri tii jojyayitai akantayita aakaiti isaawiwiri. Otzimimotziri jowaniinkawo, tii okimitawo owaniinkawo aakaiti. 41 Tima inashita iijatzi jowaniinkawo ooryaa, jowaniinkawo kashiri, iijatzi jashi impokiropaini. Tzimayitatsi impokiropaini kaari kimiyityaarini pashini.

42 Ari ankantaiyaari aakaiti ampiriintayitairika. Tima ikitaitapiintziro awatha, ari oshitzitziri, iro kantacha aririka jowiriintayiitairo, pashini onkantayitanaiya iiro oshitziwaitai. 43 Aririka inkitaitiro awatha manintaawo inatzi, iro kantacha ari jowiriintayiitairo onkantya owaniinkatantaiyaari. Tii aawiyawainitzi iroñaaka awatha, aritzimaitaka jowiriintayiitairo ontzimantaiyaari oshintsinka. 44 Okaatzi ikitaitziri awatha tzimawitacha oshiri. Iro kantacha aririka jowiriintayiitairo awatha, ari ontzimayitai atasorinka. Ari ikantayitari añaayitziri iroñaaka otzimi ishiri, iro ayotantayitari tzimatsi iijatzi pashini awatha tzimaatsini otasorinka. 45 Ari okanta josankinatakoitakiri itanakawori shirampari, Adán, ikantaitzi:

Iri itanakawori jañaanaki, opoña otzimanaki ishiri.

Iriima jirika kimitapaatyaarini, otzimimotziri itasorinka, iriitaki añaashiritakaantatsini.

46 Ari akantayitari. Tii otzimimowitai atasorinka kitziroini. Aña iro itanakawo otzimawitaka ashiri, opoña ontzimayitai atasorinka. 47 Tima jirika itanakawori shirampari, kipatsi jaayiitaki, jiwitsikapithayiitakiri. Iriima apititanaintsiri shirampari, inkitiki ipoñaakawo irirori. 48 Tsika ikantajaanta jiwitsikayiitakiri kipatsipitha jirika itakawori, iri akimiyitakari aakaiti. Iriima inkitiwiriiti, iri kimitakariri poñainchari inkitiki. 49 Ari ankantayitaiyaari iijatzi aakaiti. Tima ojyawitakari atzimayitaki jiwitsikapithayiitakiri kipatsi, aritaki ojyayitaiyaari iijatzi jirika poñainchari inkitiki. 50 Iyikiiti, jiroka okantakota okaatzi nokantakiri: Iiro okantzi isaikayitai ipinkathariwintantzi Pawa tzimayitatsiri iwatha, iriraani, shitzitaatsini iwatha. Aña iriiyitaki saikayitaatsini inkaati kaari shitziyitaatsini iwatha.

51 Pinkimi, nonkamantimiro kaari jiyotakoitzi pairani. Jiroka: Ari jañaakaayitai maawoni aakaiti. Iiromaita añaayitziro maawoni amakoryaayiti. 52 Paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri, omapokashitaiya intyooyiitai. Apathakiro onkantapaintya iroowaitaki amachookapainti. Ari jowiriintayiitairi kamayitaintsiri, jañaantaiyaawo wathatsi kaari shitzinitatsini. Irooma maawoni aakaiti añaayitatsiri impashinitakaayitai. 53 Okaatzi awathatari iroñaaka shitzinitatsiri, impashinitakaayiitairo iiro oshitziwaitai. Akaatzi akaamaniwainitzi iroñaaka ari impashinitakaayiitai, kañaaniri ankantayitaiya. 54 Aririka imonkaapaititaiya jiroka, ari imonkaataiyaari jojyakaawintaitakiro “Kaamanitaantsi”, okimitakotari atziri, ikantaitaki:

Jirika jiitaitakiri “Kitsirinkantaniri”, japirotairo jiitaitziri “Kaamanitaantsi”.

55 ¡Kaamanitaantsí! ¿Kantatsima pinkitsirinkantai iroñaaka?

¡Kaamanitaantsí! ¿Iinirotatsima pithoyini?

56 Okaatzi ojyakaawintachari jaka othoyini, irootaki kaaripironkantsi. Irootaki Ikantakaantaitani yotakairi tzimataitatsi akinakaashitani. 57 Iro kantacha nopaasoonkitziri Pawa, tima iri matakagairori aakaiti oitsinampaantaawori, jotyaantakairi Jesucristo ikitsirinkantaawori “Kaamanitaantsi”.

58 Iyikiiti, ontzimatyii pintyaaryootapiintai, pantawaitapiintainiri Awinkathariti. Tima aritaki piyoyitai tii paminaawaitashita, iriitaki Awinkathariti matakaimironi.

16

Kiriiki jotyaantaitziniriri oitishiritaari

1 Iroñaaka nosankinatakotiri apiyotziri kiriiki otyaantiniriri oitishiritaari. Nonkantayitaimiro okaatzi nokantayitakiriri Galacia-jatzi. 2 Aririka papatotapiintaiya, ontzimatyii pookayiti kapichi tzimimotzimiri. Ari onkantya iiro nopomirintsitantapaakawo

naaka, nariitapaakimirika janta.* 3 Aririka nariitakimi kantatsi powi aanakirini kiriiki
janta Jerusalén-ki intsipataanakiro nosankinaripaini. 4 Ari nonkaatanakiri niyaati
janta, añaamachiitawakiro ari nonkantakiro.

Ikinkishiritari jantiri Pablo

5 Iiro nariitsitzimi thaankiini, añа nitapaintyaawo niyaati Macedonia-ki, impoña
nimpoitapaakiro janta pinampiki. 6 Aririka nariitapaakimi, aamaashitya osamani
nosaikimotanakimi, kimitaka ari nontyaawontsitakotiri. Ompoñaashitatya potyaan-
taina tsikarika nokowiro niyaatai. 7 Tii nokowiro naaka kapichiini onkantya nari-
itapaintimi. Añа nokowatzi osamani nosaikimowaitapaintimi, iriirika Awinkathariti
shinitainawoni. 8 Irojatziita nosaikawaki jaka Efeso-ki, irojatzi ariitantatyaari kitiijyiri
joimoshirinkaitziro “Oyiipataantsi”.† 9 Iro nimatantyaawori jiroka iinirotatsi jaka
ojyiki nantawaitawainiri Awinkathariti, kamiitha okanta noñaakiro. Tzimaki ojyiki
maamaniminthatakinari.
10 Aririka jariitakimi Timoteo, paawakiri kamiitha, tima irijatzi antawaitainiriri
Awinkathariti, ari jojyana naaka. 11 Tii okantzi intzimayiti janta manintawaitirini.
Iro kamiithatatsi paapatziyawatyaari, irojatzi jawijantatyaari impiyai naakaki. Tima
oyaawinta nowakiri impoki intsipatatyaari pashinipaini iyikiiti.
12 Iriima Iyiki Apolos, nokantakiri intsipayitanatyaari ikaatzi notyaantaimiri
iirokaiti. Iro kantacha tii ikowi jiyaati irirori. Añaamachiitawakiri ari jimatakiro paata.

Iwiyaantawori withataantsi

13 Paamaakowintaiya iirokaiti, poisokirotyaawo pikimisantanakiri, shirampari
pinkantanatya, pishintsishiriyiti. 14 Itakotani pinkantawakaayitaiya, pantzi-
motawakaiyaarika oiyitarika.
15 Iyikiiti, piyotaiyirini iirokaiti saikapankotziriri Estéfanas, iriiyitaki itanakawori
ikimisantayitanaki pinampiki Acaya. Ikamaiyitanaawo iriroriiti jantawaiwintanairo
oitishiritaari. 16 Noshintsithatimi iirokaiti pinkimisantairi iriroriiti, ari pinkimit-
sityaari ikaataiyini jantawaitzi, kamaitanaawori. 17 Owanaa nokimoshiritaki noñaakiro
jariitakina Estéfanas, itsipatapaakari Fortunato, iijatzi Acaico. Iriitaki owakowinta-
paakimiri iirokaiti tii okantawita pariitina jaka, 18 potapishiritantyaanari. Iriiyitaki
otapishiriyitapaimiri iijatzi iirokaiti janta. Pimpinkathatawairi.
19 Jiwithayitzimi apatowintapiintakariri Pawa jaka Asia-ki. Jiwithatzimi iijatzi Aquila
opoña Priscila. Ari ikimitsitakimiri iijatzi apatowintapiintakariri Pawa ipankoki.
20 Jiwithatsitzimi iijatzi pashini iyikiiti. Itako pinkantya piwithatawakaanaiya.
21 Irooma jiroka, iroowa nosankinatajaantzimiri nakoki naaka, niwithatzimi.
Naakataki Pablo. 22 Jowasankitaawiitapairi kaari itakotaiyaarini Awinkathariti.
Impiyitaajaitaiya thaankipiroini Awinkathariti. 23 ¡Onkamintha inishironkayitaimi
Awinkathariti Jesucristo! 24 Nitakotzimi maawoni iirokaiti, iri Cristo Jesús matakaina-
woni. Ari onkantyaari.

---

* **16:2** Kantakotachari jaka “papatotapiintaiyaani”, irojatzi ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”. † **16:8** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzi ikantaitsitari “Pentecostés”.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi,
irootaki ikowakaakinari Pawa. Ari nokaatziri iyiki Timoteo nosankinatzimiro.
Iirokataki nosankinatziniri pikaatzi papatowintaari Pawa janta nampitsiki Corinto,
irijatzi nosankinayitziniri oitishiritaari janta nampitsiki Acaya. 2 Inkamintha
inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitaimiri
iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ikimaatsitakari Pablo

3 Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki
Ashitairi, nishironkatantaniri. Iriitaki Pawa, oimoshirinkantaniri jinatzi. 4 Aririka
ontzimi pomirintsitzimotaini, iri Pawa oimoshirinkairi, iro amatantyaawori aaka
oimoshirinkiri pashinipaini opomirintsitzimotari. Irojatzi amatiri aakaiti okaatzi
jantzimotakairi Pawa. 5 Irojatzi matachani, aririka añaayitiro ankimaatsipirowaitya
ikimitapaintziro Cristo, ari añiityaawo iijatzi inkimoshiripirotakaayitai. 6 Aritaki okan-
takari, irootaki nokimaatsiwaitantakari naaka, iro niyotantyaawori tsika nonkantya
noimoshirinkayitaimi iirokaiti, ari onkantya pawijakoshiriyitantaiyaari. Irootaki iki-
moshiritakaantakinari iijatzi naaka, ari onkantya niyotantyaawori tsika nonkantiro
nonkimoshiritakaayitaimi iirokaiti aririka piñaayitairo okaatzi nokimaatsiwaitakari
naaka. 7 Iro niyopirotantakari aritaki inkimoshiritakaayitaimi iirokaiti ikimitaitakina
naaka, aririka pimatanairo pinkimaatsiwaitya nokimitaakiro naaka.

8 Iyikiiti, nokowi piyoyitairo okaatzi noñaakiri naaka pomirintsitzimoyitakinari
nosaikantapaintari Asia-ki. Owanaa jowatsinaawaitaitakina noñaajaantaki ari
nonkamakimi. 9 Nokinkishiryaawo iroñaaka, iro ishinitantakinawori Pawa noñaakiro
nokamawitaka, onkantya nawintaashiripirotantyaariri, tii okantzimaita nawin-
taapirowaitya naaka. 10 Iro kantacha Pawa jimatakiro jowawijaakotaana nonkamimi,
iikiro jiyaatakaatyiiro. Awintaashiri nowakiri iikiro inkimpoyaawintatyiina paata.
11 Iijatzi pinkimitanaiyaari iirokaiti pintsipataina naaka, pamanamanaataiyaari Pawa
inkimpoyaawintantinari. Ari onkantya impaasoonkipirotantaiyaariri Pawa inkaati
kimakoyitainani jimapirotakiro Pawa ikimpoyaawintaana.

Opoñaantakari Pablo jariityaari Corinto-jatzi

12 Niyotzi naaka tampatzika nokantaka tsikarika nosaikimoyitantaki. Iri Pawa
yotatsi tikaatsi namatawiti, tikaatsi oitya nonkaanikowintyaari. Tsika nokantaka
niyotaayitakimi iirokaiti, tii nokinkithatakotapaintziro kapichiini ikimitakaantawitari
isaawijatzi yotanitaantsi inatzi, añaa apa nokinkithatakopiintakiro tsika ikanta Pawa
inishironkatantzi. 13 Tima okaatzi nosankinayitakimiri tikaatsi nimanapithatimi,
onkaati pomirintsiwaitachani inkimathaitairo. Onkamintha pinkimathatapiintairo
okaatzi nosankinatzimiri. 14 Kimitaka aritaki pikimathatakina kapichiini, kantatsi
pinkimoshiriwintaina paata impiyairika Awinkathariti Jesús. Ari nonkimitsityaari
iijatzi naaka, kimoshiri nonkantawintaimi iirokaiti paata.

15 Irootaki nashiminthatantakawori napiitairo nariitaimi janta, onkantya
pinkimoshiriwintantainari nariitaimira. 16 Ari nokowawitakari nariitanakimimi
niyaatantyaarimi Macedonia-ki, ompoña napiitanairomi iijatzi nompiyairikami.
Ari onkantyaami pimitakotantawainarimi potyaantaina Judea-ki. 17 Iro kantacha
noipithokakiro nokinkishiriwitakari nantirimi. ¿Piñaajaantakima iirokaiti owanaa

namatawipiintakimi? ¿Pikinkishiritama noñaawaitashitaka nonintakaanikiini, nokantapiintaki “¡Ari! Nariitakimi?” ¿Piñaajaantakima niyotaawitakawo iiro nimatziro nariitimi? 18 Tima Pawa kaari thiiyinkari, jiyotzi irirori tii nothiiyawaita naaka nokantzi “¡Ari!” 19 Ari ikimitsitari iijatzi Itomi, Jesucristo, tsika itzimi nitapaakari nokinkithatakotapaakimiri notsipatantakariri Silvano ipoña Timoteo. Tima Jesucristo tii ikantanitzi irirori “¡Ari!” jiyotakirika iiro jantziro oityaarika. Tima okaatzi jantapiintakiri Jesucristo okimiwaitakawo iriimi Pawa kantapiintaintsini “¡Ari!” 20 Iri Jesucristo yotakaapirotairi ari imonkaataiya okaatzi ikajyaakaantziri Pawa. Irootaki ankantantayitaiyaari aakaiti awintaashiriyitaari “¡Ariwí!” Irootaki impinkathayiitantaiyaariri Pawa. 21 Okimiwaitakawo iri Pawa withaakaayitakairimi Cristo, irijatzi saipatziitoyitainimi, 22 okimiwaitakawo impothoyitatyaimi jashiyitaira. Tima añiiro jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro Pawa jothotyiiro okaatzi ikajyaakaakairi.

23 Imapirotatya, jiyotzi Pawa tii namatawitzimi nokantzimiri: Kantakaantzirori kaari nariitantzimi Corinto-ki, iiro nokisantapaakimi. 24 Tiira naaka ompiratimini onkantya pinkimisantantyaanari. Aña oisokiro pikantawintanakawo okaatzi pikimisantanairi. Apa nonkaminaayitaimi naaka pantantaiyaawori oimoshirinkaimini.

2

1 Jiroka nokinkishiritakari: Iiro napiitairo nariitimi, iroorika owashiritakaawaitimini nariitzimi. 2 Aririkami nowashiritakaawaitimi janta, ¿iitaka thaamintashiritakaiyaanani naaka? 3 Irootaki notyaantantakimirori pairani nosankinari, iiro niyaatashitantzimi powashiritakaawaitina. Aña iirokawitaiyakani thaamintashiritakainanimi. Irootaki nokantashiriwitantakari: “Iiro niyaatsita, nonkimaita tzimatsirika thaamintashiritakainani. Ari onkantya nonkimoshiritakaantawaityaariri iriroriiti”. 4 Tima pairani notyaantakimiro nosankinari, nowashiriwaitatya nosankinatzimiro. Tii iro notyaantantzimirori onkantya nonkantzimoniintakaantimiri. Aña nokowawitatya piyoti owanaa nitakopirotataikimi.

Ipiyakotziri Pablo kantzimoniintakaantachari

5 Nokowi nonkinkithatakotiri shirampari owashiritakaawaitakinari janta. Tiira naaka inkantzimoniintakaawaitya, kimitaka maawoni iirokaiti ikantzimoniintakaayitakimi. (Nokantantawori “kimitaka”, tii nokowi nowanaapirowaitiro.) 6 Ojyiki pikaataiyakini iirokaiti, aritaki powasankitaawaitakiri. Iro kantacha aritapaaki powasankitaakiri. 7 Pimpiyakotiri, pinkimoshiritakairi, ayimawaitzirikari jowashiritani. 8 Nokowakotzimi pinkantairi jirika shirampari: “Nitakotaimi”. 9 Pairani, nosankinatakimi nokantaki: “Powasankitairi”. Noñaantashitzimi noñaantimiri imapirorika pikimisantana. 10 Iro kantacha ikowi Cristo pimpiyakotairi jirika shirampari. Irootaki nantairi naaka tima iro kamiithatzimotaimini maawoni iiroka. Inkaati pimpiyakoyitairi iirokaiti, aritaki nompiyakotairi iijatzi naaka. 11 Irootaki antayitairi onkantya iiro ikitsirinkantai Satanás. Tima ayotaiyironi okaatzi ikowiri jantiri irirori Satanás.

Kantzimoshiritakaariri Pablo janta Troas-ki

12 Chapinki, ariitakina naaka nampitsiki Troas niyaatantakari nokinkithatakaantziro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo. Ari nimatataikiro nokimisantakaantaki ikantakaantakiro Awinkathariti. 13 Iro kantacha tii inimotina janta, tiira noñaapaakiri iyiki Tito. Irootaki nawijantanakari Macedonia-ki.

Iri Cristo oitsinampaakaantatsiri

14 Iro kantacha, onkantawitya tsikarika ankinayiti, kantatsi ampaasoonkitiri Pawa. Tima okimiwaitakawo oyaatzishitatyiirimi Cristo, ipiyaawo irirori nampitsiki joitsinampaantaki jowayirita. Ojyakotatyaawo iijatzi iyainkatzi kasankari maawoniki

nampitsi. Ari ankantayityaari aaka aayiti tsikarikapaini ankamantayitairi atziri tsika ikantakota Cristo. 15 Akimiwaitakawo kasankainkari itayiri Cristo jinimotakaantyaariri Pawa. Jiroka kasankainkari, ari inkimainkayitairo awijakoshiritaatsini, iijatzi inkaati piyashiriwaitaachani. 16 Tzimayitatsi, okimitzimowaitari jiroka kasankainkari owamaantaniromi inatyi. Iriima pashinipaini okimitzimowaitari iro añaakaashiritairini. ¿Iitama jojyakaawintaitziri jiroka kasankainkari? 17 Kaarira jirikaiti kinkithatashiwaitawori iñaani Pawa ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki. Añа iriitataikira mapirotanairori ikinkitharyaantsitzi. Irootaki nimatanairi naaka iijatzi. Iri Pawa otyaantakinari nonkinkithatakaanti, nantawaitainiri Cristo, iri Pawa kimpoyaanari nantayitziro.

3

Antawaiwintzirori owakiraari kajyaakaawakaantsi

1 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya naaka? ¿Nojyakotatyaarima amayitzimirori josankinari, ikantzimaitzimi: “Paawakina kamiitha?” ¿Nojyakotatyaarima kowirori posankinatiniri osankinarintsi, jayimaityaawo tsika ikinayitzi? 2 Añа iirokaiti kimiwaitakawori osankinarintsimi jaapatziyantaitinari, iro josankinashiritantaitakinari naaka. Tima aririka jiñaayitaimi atziriiti tsika pikantayitanaa, ari jiyoyitairo okaatzi nantzimoyitakimiri, okimiwaitanakawo jiñaanayitatyiiromi okaatzi josankinatakoyiitakinari. 3 Ari añiirori iirokataki ojyawaitakawori osankinarintsimi josankinatajaantakiri Cristo. Iro kantacha tiira iro nonkinkithatakotiri osankinarintsi koñaatatsiri, kimitawori aririka josankinayiitiro mapikota, añа nokinkithatakotatziiro ipashinishiritakaayitaimi Itasorinka Pawa Kañaaniri.

4 Nokinkithatakotantawori jiroka, tima iri Cristo kantakaakawori awintaashiriyitantaariri Pawa. 5 Tii aaka aawiyashityaawoni apaniroini, añа iri Pawa matakaayitairori. 6 Iriitaki Pawa matakaakinawori nokinkithatakotairo owakiraari kajyaakaawakaantsi. Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi kaarimachiini osankinarintsi kimityaawoni itanakawori kajyaakaawakaantsi kaamanitakaantatsiri. Añа iri kantakotachari Tasorintsinkantsi añaashiritakaantatsiri.

7 Pairani josankinatantaitakawori Ikantakaantaitani mapikotaki, okoñaatapaintzi jowaniinkawo Pawa, opoña opiyanaka. Ikanta jiñaakiro Moisés-ni, shipakiryaapoo ikantanaka, tii okantaajaitzi jaminapootairi Israel-mirinkaiti. Iro kantzimaitachari jiroka Osankinarintsi owanaa okaamanitakaantaki, okantawitaka otzimimotziro owaniinkawo. 8 Irooma okaatzi jimayitairi Tasorintsinkantsi iroñaaka, iro owaniinkapirotataitachari. 9 Tima owaniinka okantawitaka okaatzi owasankitaakaantaintsiri, iro mapirotataitironi owaniinkatya tampatzikashiritakaantatsiri. 10 Jiroka owaniinkapirotaachari iroñaaka anaapirowaitakiro tzimawitachari pairani owaniinkawo. 11 Ari okaatapaaki owaniinkawitapainchari kitziroini. Irooma owaniinkapirotaachaniri iro kantaitaachani iroñaaka.

12 Tzimataiki iroñaaka minthashiritakainani, tontashiri nonkantanaiya nonkinkithatakaantai. 13 Tii nonkimitawityaari Moisés-ni ipashikapootaka iiro jiñaantari Israel-mirinkaiti opiya ishipakiryaapoowitaka. 14 Tima kisoshiri jinaiyakini pairani Israel-mirinkaiti, irojatzi ikantayita iroñaaka ikaatzi icharinyitaari. Tima aririka inkimiro jiñaanayiitiro itanakawori kajyaakaawakaantsi, iiro ikimathatziro kimiwaitaka impashikaitatyiinirimi ikinkishiryaamintoki, apa Cristo mataironi inkimathatakairi kimiwaitaka impashikaryaakotairomi ikinkishiryaaminto. 15 Iinitatsi iroñaaka, aririka inkimiro jiñaanayiitiro Ikantakaantani Moisés-ni, pashikashiri ikantayitaka. 16 Irooma intzimirika piyashiritairini Awinkathariti, aritaki impashikaryaakoshiritaiya. 17 Ikantakoyiitziri jaka “Awinkathariti” irijatzi Tasorintsinkantsi, itzimi saikakaantashiwaitaachani. 18 Irooma aakaiti

awintaashiritaari Cristo, ojyanaari Awinkathariti. Tima okimiwaitaawo iroñaaka aminaatyiirimi Awinkathariti jaamparyaakawo ashirotaki. Tima aminapooyitziri ashirotakiki iroñaaka, tii akimitari Moisés-ni ipashikapoowaitaka pairani ririori. Irooma paata aririka añaapirotajaantairo jowaniinkawo, aripaiti ankimitagaiyaari ririori. Iriitaki matakaironi jirika Awinkathariti, Tasorintsinkantsi.

4

1 Iri Pawa nishironkataanari okanta nantawaitantaanariri ririori. Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana. 2 Nowajyaantairo owaañaawaitinanimi, tiimachiini nomanakaawaitawo niyotaantzi onkantya namatawitantantyaari, tiimachiini nothiiyakowaitawo iñaani Pawa. Aña okaatzi nokinkithatakotanairi tyaaryoori inatzi, ari okanta jiñaantawori Pawa kamiitha okantzimoyitaari atziri okaatzi nokinkithatakaantayitairi. 3 Tzimatsirika kaari kimathatironi tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi nokinkithatziri, tiira naaka imanapithawaitirini, aña tzimatsi kantakaawori kaari ikimathatantawo okimiwaitakawo impashikapithatatyiirimi ikinkishiryaaminto, iriitaki piyashiwaitaachani. 4 Okimiwaitakawo osoryaakitatyiimi irooki jirikaiti kisoshiriri. Iriira kamaari jiitaitziri “iwawani isaawijatziiti”, osoryaakitirini, ari okanta kaari ikimathatantawo Kamiithari Ñaantsi. Kimiwaitaka tii jiñaayitairomi kitiijyiinkari ojyakaawintachari jowaniinkawo Cristo, ojyajaantakariri Pawa. 5 Iriitaki Jesucristo nokinkithatakotairi, nokantzi: “Awinkathariti jinatzi”. Tii naaka kinkithatakowaitachani. Apa jowamachiitakina naaka Jesús pompirawaitaina iirokaiti. 6 Tima ikantaki Pawa: “Onkitiijyiinkatai tsinirikiri”. Irootaki ojyakaawintacha ikitiijyiinkashiritakaana naaka, ari okanta nonkitiijyiinkatakotantaiyaariri iijatzi pashinipaini niyotakaayitairi Pawa, onkimitzimotantaiyaariri iriroriiti jiñagaatyiiromi jowaniinkawo Pawa oshipakiryaaki ipooki Cristo.

Awintaashiri ankantayitaiya

7 Okimiwaitakawo iityaami owaantyaawonimi pinapirotachari kowitziki. Iri ojyakaawintachari jaka Pawa ipasapiyaayitairo itasorinka awathaki, iro awatha ojyakaawintakari kowitzi. Iro jantantawori onkantya jiñaitantyaawori iriitaki otzimimopirotziri itasorinka, tiimachiini otzimimotai aakaiti. 8 Tima nokimaatsiwaiwitaka, tiitzimaita nowashiriniinta. Notajyaaniintawaiwitaka, tiitzimaita ayimawaitina. 9 Ipatzimaminthawaitaitakina, tiitzimaita jookawintaitina. Jowatsinawaitaitakina, tiitzimaita impiyakaashiitina. 10 Ojyiki jowamaimawaitaitakina ikimitaitakiriranki Jesús, ari jiñaayiitairo jañaantari Jesús. 11 Jiroka kantakotachari, owanaa noñaapiintawitakawo nonkamimowintiromi nokinkithatakotairi Jesús, ari onkantya jiñaantinari atziri, ari jiyoyitai tsika ikanta Jesús jañi ririori. 12 Iro nokamimatantakari naaka, onkantya pañaashiritantaiyaari iirokaiti.

13 Iro nimatakiri naaka okaatzi josankinatakoyiitakiri pairani, kantatsiri:
Nokimisantanai naaka, irootaki noñaawaitantari.
Irootaki nimatanairi naaka, nokimisantanai, irootaki noñaawaitantari. 14 Tima niyotzi naaka jowiriintairi Pawa jirika Awinkathariti Jesús, aritaki jowiriintaina iijatzi naaka, intsipatakagainari Jesús, ari pintsipataina iijatzi iirokaiti. 15 Nimatantawori nokinkithayitai ari onkantya pinintaawaitantaiyaari iirokaiti. Tima iikirorika pijyikipirotanakityi iirokaiti inishironkayitairi Pawa, ari ijyikipirotai paasoonkipiintairini, ipinkathatairi.

16 Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana naaka, okantawitaka jowamaimawaitaitakina. Aña thaamintashiri nokantapiintanaa. 17 Okaatzi nokimaatsiwaitaka iroñaaka kapichiini inatzi, iiro okantaitatyaani. Irootaki noñaantaiyaawori paata antawoiti owaniinkatachari kaari thonkanitachani. Iro anagaironi okaatzi nokimaatsiwaiwitakari, iiro okantaajaitai nimonkaataiyaawo oitarika. 18 Tima noñaampiyatyaawo naaka kaari

jiñaayiitzi iroñaaka, iiromaita othonkanitaa jiroka. Tii okowapirotajaanta okaatzi koñaayitatsiri iroñaaka kaari kisonitatsini.

5

1 Inkantawitya jowaaripirowiitatyaawo apanko jaka kipatsiki, iro kantacha ayotzi tzimatsi pashini apanko kaari thonkanitachani janta inkitiki, iri Pawa witsikakiro, kaari atziri witsikironi. 2 Ari okimitsitari iijatzi awatha, owanaa okimaatsitakaawaitakai. Akowataiki ontzimimotai pashini awatha añaantaiyaari inkitiki. 3 Aritaki onkantyaari, jiroka ashiri iroñaaka ari ontzimai paata owakiraari awatha. 4 Iiniro añaantayitawo awathatari iroñaaka, atikawaita akimaatsiwaita. Tiimaita akowajaantataitziro ampiyashiwaitaiya. Aña iro akowataitzi ontzimimoyitai pashinitatsiri awatha, akowairo kantaitachani añaamintotsi poyaataiyaawoni jiroka añaaminto kaari kañaanitatsini. 5 Iriitaki Pawa matakaayitaironi tsika ankantayitaiya. Tima añiiro jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro jimonkaatairo Pawa okaatzi ikajyaakaakairi.

6 Iriitaki shintsishiritakairi. Ayotaiyini iinirotatsi añaayitzi iroñaaka awathaki, tikiraata atsipataariita Awinkathariti. 7 Awintaashiri owiri iiniro añiika, okantawitaka tii añaawitari. 8 Aritaki nokantaki, shintsishiri akantaka, akowayitaki ookawintairo awatha, antsipatantaiyaariri Awinkathariti. 9 Akowapiintakiro antayitiro okaatzi inimotziriri irirori, atanatyaawo iroñaaka, ari onkimitsitaiyaari paata aririka antsipatajaantaiyaari. 10 maawoni aakaiti ari ankatziyimotairi paata, aririka jaminakoyitairi maawoni, jiñaantaiyaawori ikaatzi antayitakirori kaaripirori iiniro jañaawita, iriitaki jowasankitaayitairi. Jaminakoyitairi iijatzi ikaatzi antayitakirori kamiithari, iriitaki inkimitakaantairi impinataatyiirimi.

Amatakaayitairi pashinipaini raapatziyaiyaari Pawa

11 Nokinkithatakaantapiintzi naaka, ari nokinakairo jiñaantayiityaawori imapiro nopinkathatairi Pawa. Jiyotziro irirori, onkamintha piyotaiyironi iijatzi iirokaiti. 12 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya napiipiintantawori? Tii ari onkantya. Aña nokowatzi piyoti tsika nokantataika naaka, ari onkantya piyotantyaawori iiroka tsika pinkantiri pakayitiri kamiithaini ikaatzi asagaawintawaitachari janta, kantashiwaitachari: “Kamiithari ninatzi naaka”, tiimaita ikowaajaitzi inkamiithashiritaiyini. 13 ¿Nokimitakotzimirima shinkiwintawaitachari nokantayitantzimiri? Tikaatsi oitya, aña nokamaipirowintanaatyaari Pawa. Irooma nokimitzimotzimirika atziri shintsitatsiri, nokowatziira nonintaashiritakaayitaimi nokantayitantzimiri. 14 Okaatzi nantayitziri, iroora nantantayitaawori jitakotaana Cristo. Tima ikamawintayitai maawoni aaka, okimiwaitanakawo maawonimi aakaiti ankamayitakimi iijatzi. 15 Jiroka ipoñaantari ikamawintantakairi maawoni ipoña jañagai iijatzi, ari onkantya antapiintantaiyaawori ikowiri irirori, iiro antashiwaitawo okaatzi anintashiwaitari aakaiti.

16 Irootaki, iiro okantzimowaitantari atziri tsika ikanta jiñaitziri iwathaki. Tima imapirotatya otzimimotakiri iwatha iijatzi Cristo isaikimotantapaintairi. Iro kantacha tii añaayitzimaitaawo iroñaaka. 17 Irootaki nokantantzimiri, ikaatzi wathatakoshiritanaariri Cristo, owakiraashiri ikantayitanaa, tii ikimitanaa tsika ikantawita pairani, othonka owakiraatzimotanairi maawoni. 18 Iriitaki Pawa matakaantzirori maawoni jiroka. Irijatzi kantakaakawori okanta aripirotantaariri irirori okantakaantakiro jantzimoyitakairi Cristo. Ikantayitai irojatzi antayitairi aakaiti, amatakaayitairi iijatzi pashinipaini raapatziyantaiyaariri Pawa. 19 Irootajaantaki jotyaantantakariri Pawa jaka kipatsiki jirika Cristo, onkantya raapatziyantaiyaariri isaawijatziiti, iiro jowasankitaawintantaari iyaaripironka. Irojatzi jotyaantantakinari naakaiti nonkinkithatakaayitairi atziriiti raapatziyantaiyaariri Pawa. 20 Iro nimatanairi naaka, jotyaantaitakina nonkinkithatakotairi Cristo. Okimiwaitakawo iriitajaantakimi Pawa

apiitakaapiintakinawori, nokantzi: “Paripirotaiyaari Pawa. Irootaki ikowairi Cristo”.
21 Tii jantanitziro Cristo kaaripirori. Iro kantzimaitacha Pawa ikimaatsitakaawaitakari okimiwaitakawo jantatyiiromi kaaripirori. Ari ikinakaakiro Cristo, jotampatzikashiriyitantairi, ikimitakaayitai ikanta irirori.

6

1 Naakataki tsipataimiri antawaitainiri Pawa, noshintsithatzimi iiro pimanintawaitziro okaatzi jinishironkataimi Pawa, aminaashiwaitakari. 2 Jiroka ikantakiri irirori:
Niyotaki kamiitha imatya, aripaiti nokimakimiro pikowakotanari.
Imonkaapaititapaaka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”, nonishironkataimi.
Iro apiipaititachari iroñaaka, jiroka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”. 3 Tii nokowiro iitya otzikatzikawaitirini jawijakoshiritai, ari onkantya iiro ithainkimawaitantaitanawo nantawaitani. 4 Añа nokowatzi noñaagantairo kamiitha jompiratani Pawa ninatzi, oisokiro nonkantanitya, aririka awijyimotina oityaarika: inkimaatsitakaawiitina, impomirintsitakaawiitina, jowasankitaawiitina, 5 impajawiitina, jomontyaitina, jowatsinaawaitaitina, nantawaipirowitatya, ayimawaiwitina nowochokini, owamaimawaiwitina notajyi, 6 kitishiri nonkantaiya, yotani nonkantaiya, aapatziya nonkantantai, itakotani nonkantantai, nampishiri jowaina Tasorintsinkantsi, nishironka nonkantantai, 7 noñaawaitapiintairo tyaaryoori, intasonkawintakaantaina Pawa, nantapiintairo tampatzikashiritakainani nonkimitakaantanakiro nowayirityaami, notzikaawintaka ipoña nopiyakowintaka. 8 Inkantawitatya inthainkimawaitaitina, impoña impinkathaitanakina naaka. Onkantawitatya inkawiyawaitaitina, impoña inthaamintawaitaitina. Onkantawitya noñaawitapiintyaawo tyaaryoori, jiitapiintaitakina “thiiyinkari”. 9 Onkantawitatya iiro itzimawita kaari ñaayitinani naaka, tzimimaitacha yopirotinani. Nonkamimawaiwitya, iiniromaita nañi. Jowasankitaawiitakina, tiimaita jowamaayiitana. 10 Owashiri nonkantawitatya, iikiromaitacha nonthaamintayitya. Nonkowityaaniintawaiwitya naaka, iro kantacha nonintaakaayitaiyaari pashinipaini. Tikaatsi tzimimowaiwityaanani naaka, iro kantacha nonintaawo kowapirotajaantachari.
11 Corinto-jatziiti, nokantapirotatziimiro jirokapaini, tikaatsi nimanimowaitimiri.
12 Tikiraatarika awintaashiritawakaayita, iirokaitira kantashitawori, tiira naaka.
13 Incha paapatziyaina naaka nokimitaakimi iiroka, tikaatsi nimanimowaitimi. (Nokantzimirowa jiroka, kimitawaitaka iintsimi noñaanatzi.)

Akimitaawo itasorintsipankoti Pawa Kañaaniri

14 Iiro piwathatakotanaari kaari kimisantatsini. ¿Kantatsima kamiithashiriri jaapatziyaari jantawaiti kaaripiroshiriri? ¿Kantatsima ontsinirikiti tsika okitiijyiinkatzi?
15 ¿Kantatsima Cristo jakakotiniri ikowiri kamaari? ¿Kantatsima kimisantzinkari intsipatyaari kaari kimisantatsini jashityaawo tsikarika oitya?* 16 ¿Kantatsima ankimitakaantiro itasorintsipankoti Pawa tsika ipinkathataitziri ojyakaawontsi? Irooma aakaiti akimisantayitai akimiyitaawo aakami tasorintsipanko tsika inampitawo Pawa Kañaaniri. Jiroka ikantaki Pawa:
Ari nonampishiritantaiyaari, notsipataari naniiyitai.
Naakataki inkimitakaantai Iwawani,
Iriiyitaki nashitaari Naaka.
17 Iro ikantantari iijatzi Awinkathariti:
Pintainaryaapithatairi pashinijatzi atziri, iiro pitsipaminthatari jirikaiti.
Iiro pantapiintanairo nopinkakaimiri.
Ari naapatziyaimi,
18 Pinkimitakaantaina naakami piwaapati,

* **6:15** Jiroka pashini iwairo kamaari ikantayiitziri “Belial”.

Nonkimitakaantaimi naaka iirokayitakimi notomiiti, iirokayitakimi nishintoiti.
Ari ikantziri Awinkathariti, Shintsipirotatsiri.

7

1 Nitakotaní, aritaki ikajyaakaakairo Pawa, ontzimatyii ankitishiritai, owajyaantairo maawoni kaaripirori, okaatzi antayitziri, okaatzi akinkishiriyitari iijatzi. Añaontzimatyii oñaagantairo apinkathatziri Pawa, ikitishiritakai.

Ikimoshiritzi Pablo jowajyaantairo Corinto-jatzi kaaripirori

2 Paapatziyaina naaka. Tii nokantzimoniintakaawaitzimi iirokaiti, tii nowaaripirotakaantawaitzimi, tii nathaagawaitzimi iijatzi. 3 Tii iro nokantantawori jiroka nothawitakotatziimi. Añanapiitawaimiro nokantsitakimiri: “Nitakopirotataikimi”. Irootaki nonkantapiintakimiri iinta atsipatawakaa añiika iroñaaka, ari nonkimitsityaawori iijatzi ankaatairika ankamawitya. 4 Ojyiki nawintaashiriyitakimi iirokaiti. Nasagaawintakimi. Aririka nonkinkishiritakoyitimi, pithaamintakaana, kimoshiri nokanta, okantawitaka owanaa jimaamaniwaitaitakina jaka.

5 Tima nariitaka Macedonia-ki tii okantzi nimakoryaapaaki tima ojyiki pomirintsitzimotakinari. Tzimayitatsi ñaanaminthawaitashitakinari, irootaki kantzimoshiriwaitakinari. 6 Iro kantacha Pawa ikimoshiritakaapiintairi ikaatzi okantzimoniintawaiyitari, ari ikimitsitakinari naaka, jariitapaaka Tito nosaikira. 7 Ojyiki nothaamintashiritanaka noñaawakiri. Iro nothaamintashiripirotantanakari ikamantapaakina tsika pikantaiyani iirokaiti. Ikantapaakina: “Jaawakina kamiitha Corinto-jatziiti, ikowaiyakini jiñiimi, owanaa okatsitzimoshiritakiri okaatzi jantzimotakimiri, antawoiti jitakoyitaimi”. Ari ikantapaakinari, iro oimoshirinkapirotakinari. 8 Pairani, nosankinatsitantakimirori, noñaajaantawitaka owanaa owashiritakaawaitimi okaatzi nokantayitakimiri. Ikanta notyaantataikimirowanki, nokantashiriwaitanaki: “Iirotya notyaantaajaitzinirimi”. Niyotzimaitaka iroñaaka kapichiini powashiriwaitapainta iirokaiti. 9 Irootaki nokimoshiriwintantawori notyaantakimiro. Tii nokantatyi iro nokimoshiriwintzi nowashiritakaawaitakimi. Añairo nokimoshiriwintairi powajyaantayitairo kaaripirori. Ari pikinakaakiro iirokaiti pinimotakaantaariri Pawa poitsinampaayitairo powashiritani, tii nowaaripirowaitajaantzimi naaka. 10 Tima aririka jowashiritakaantya Pawa, ikowatzi jowajyaantakaayitairo kaaripirori, onkantya awijakoshiritantaiyaari. Irootaki iiro okantzimoshiriwaitantai jiroka. Irooma jowashiritakaantashiwaityaarika isaawijatziiti, ari jiñaitakiro inkamashiriyiiti. 11 Opoñaantari jowashiritakaawaitakimi Pawa, irootaki kinkishiritakaanaimiri kamiithapiroini, pipiyakowintaana, owatsimaanakimi, thaawashiri pikantanaka, pitakopirotaana, powasankitaakiri kantakaantzirori. Ari pikinakaakirori poñaagantantakawori kitishiri pikantayitanaa. 12 Jiroka opoñaantanakari kitziroini nosankinatantakimirori pairani, iro jiyotakaantaimiri Pawa tsika pinkantya piñaashintsiwintaiyaana naaka. Tii iro nosankinamachiitantyaawori jowasankitaantaityaariri kantakaashitakawori, tiimachiini nopiyakowintantawo jathaagawiitakina.

13 Iro nothaamintashiritantari. Owanaa okimoshiritakaakina iijatzi nokimawaki paawakiri kamiitha Tito, powawijaakiniri okantzimoshiriwaiwitakari irirori. 14 Tima aritaki nokamantsitakari naaka Tito tsika pikantaiyani iirokaiti, nokantakiri: “Kamiitha jinaiyatziini Corinto-jatziiti”. Tii powaañaantanawo okaatzi pantayitakiri, tima imapirotatya okaatzi nokantsitakariri Tito. Ari okimitsitakari iijatzi okaatzi nokantzimiri iiroka. 15 Jitakopirowaitaimi Tito, aririka inkinkishiritakoyitaimi tsika pikantaiyakani paawakiri kamiitha, pikimisantawakiri, pipinkathatawakiri. 16 Antawoiti nokimoshiritsitaka naaka kantatsi nawintaashiripiroyitaimi iroñaaka.

8

Kiriiki impashiyiityaariri oitishiritaari

1 Iyikiiti, nokowi piyotakotairi ikaatzi apatowintaariri Pawa jaka Macedonia-ki, inishironkayitairi. 2 Okantawitaka jiñaawitakawo owanaa pomirintsitzimowaitakariri, kimoshiri ikantaiyani. Okantawitaka ikowityaaniintawaiwitaka, ojyiki kiriiki ipashitantayitakari. 3 Ikowakaanikiini jantayitakiro irirori jiroka, ipantayitaki okaatzi jaawiyayitziri, janaantaki ipashitanta. 4 Ikantakina naaka: “Thami ampashiyityaari kiriiki pashini kimisantzinkariiti, ikaatzi kowityaaniintawaitatsiri”. 5 Jimapirowaitakiro okaatzi jantakiri anaawaitanakiro nokinkishiritakowitakariri. Iri jaakowintajaantanaka Awinkathariti, ari ikimitaakinari iijatzi naakaiti. Tima irootaki ikowakaakiriri Pawa. 6 Irootaki noshintsithatantakariri Tito impiyanai onkantya iminthashiritakaantimiri pantayitairo iijatzi iirokaiti. Iriitaki tsipatapaakimiri pitantanakawori pipashitantayitaka. 7 Iirokaiti anaantayitanaatsiri pantayitanakiro ojyiki oiyitarika. Kamiitha pikimisantayitanai, kamiitha pikinkithatakaantayitanai, kamiitha piyoyitanai, thaaminta pikantayita, antawoiti pitakotakina. Nokowi panaayitantai pimpashitantayitaiya.

8 Iiro noshintsiwintzimi pimayitantyaawori. Apa nonkinkithatakoyitimiri tsika ikantayitaka jaka jiminthayitaa inishironkatantzi. Onkamiithawaitimi poñaagantairo pitakopirowaitantayita. 9 Kamiithawaitaki pimayitairomi jantapaintziri Awinkathariti Jesucristo, inishironkapirowaitantapaintzi. Otzimimowitari irirori maawoni, ikimitawaitakari ajyaagantzinkari, iro kantacha ikimitakotapaintari kowityaaniintaniri. Iro jimatantakawori jiroka onkantya pinintaawaitantaiyaari onkimiwaityaawomi pajyaagantaiyaami inkitiki. 10 Jiroka okaatzi nokinkishiritari naaka: Iro kamiithatatsi pothotyiiro okaatzi pitanakari. Iirokaiti itayitanakawori awijanaintsiri osarintsi pikinkishiritaka pimpashitantayitya. Pimatakiro pitanakawo. 11 Incha pothotyiiro. Pinkimitakaantairo owakiraa pithaamintaiyanakaniranki pitantanakawori. Incha pothotyaantyaawo okaatzi tzimimotzimiri. 12 Tii ikowakotajaantai Pawa anaakairo ampashitantyaawo okaatzi tzimimotakairi. Apa ampashitantaiyaawo okaatzi aawiyiri. Aritaki inimotakiri Pawa. 13 Tii nokowakotzimi pimpashitantya inintaawaitantyaari pipashitakari, iro ompoñaantyaari pinkowityaawaiti iirokaiti okantakaantziro pipashitantaka. 14 Aña iro kamiithatatsi, pimpashityaari okowityiimowaitari iroñaaka, aritaki impashitaimi iiroka paata aririka onkowityiimowaitimi. Ari onkantya pimonkaatawakaantyaari. 15 Irootaki josankinatakotsitaitakari, kantatsiri:

Ikaatzi aapirotaintsiri, tii otzimagaantawaitzi.

Iriima againtsiri kapichiini, tii okowityiimowaitari.

16 Nopaasoonkitziri Pawa, tima iriitaki kantakaakawori okanta jitakotantzimiri Tito, ari ikimitaana naaka nitakotzimi. 17 Tima nokantakiri: “Tito, pimpiyanai Corintoki”. Aña minthatsiwaitaka. Iro jiyaati iroñaaka. 18 Nontsipataimiri Tito pashini iyiki. Kamiitha kinkitharyaantzi jinatzi. Pinkatha jowayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini, ikimayitakiri ikinkithatakotairo Kamiithari Ñaantsi. 19 Irijatzi iyoshiitakiriri jaka kimisantzinkariiti, jowakiri intsipatanatyaana paata naanakiniri kiriiki pashini kimisantzinkariiti kowityaawaitatsiri. Irootaki oñaagantironi imapirotatya jitakoyitakari, iro ompoñaantyaari ipinkathayiitairi Pawa. 20 Ari onkantya iiro ikinkithatakowaitaitantana tsika nonkantya nantitaantiri kiriiki ipashitantayiitari. 21 Tima nokowatzi onkamiithatzimotiri atziri nantayitiri, ari onkimitzimotyaari iijatzi Pawa. 22 Notyaantiri iijatzi pashini iyiki intsipayitanatyaari. Iriitaki nokitapiintakari, jominthakitakawo jimitakotanti. Nokinkithatakotakiniri tsika pikantaiyani iirokaiti, iro jiminthapirotantanakari jimitakoyitimi, tima jawintaapirotani jowayitanakimi.

23 Jirika Tito, notsipaminthari jinatzi, iri nokaatapiintakiri nantawaiwintakimi. Iriima pashini apiti iyiki itzimi intsipatanatyaari, jotyaantani jinatzi kimisantzinkariiti saikayitatsiri jaka, ipinkathapirotziri Cristo. 24 Ontzimatyii paawakiri kamiitha aririka jariitatya janta. Iro jiyotantyaari iyikiiti kimisantatsiri jaka imapirotatya okaatzi nokinkithatakotakimi iirokaiti jaka.

9

1 Niyotzi naaka tii okowajaantzi nosankinatakotimiri piiriikiti inkaati potyaantiniriri pashinijatzi oitishiritaari. 2 Tima niyotaki ayimatapiintakimi iirokaiti pantiro. Aritaki nokinkithatakotakimi jaka Macedonia-jatziki, nokantayitakiri: “Ikowitataika Acaya-jatzi impashitantayitya chapinki awijanaintsiri osarintsi”. Nokinkithatakotakimi iirokaiti nominthatakaayitanakari iijatzi iriroriiti.* 3 Iro kantzimaitacha, iro notyaantantimiriri iyikiiti onkantya inkamantantimiri, iri itapaatyaawoni joyiiyitiri kiriiki. Tima tii nokowi aminaashiwaitya okaatzi nokinkithatakotakimiri iirokaiti jaka. 4 Tima nokowatzi kapichiini nariitanakimi nawijanakirika janta. Kimitaka ari joyaatanakina tsika inkaati Macedonia-jatzi. Aririka noñaapaakiro tikiraamintha poyiiyitzi kiriiki, owanaa nonkaaniwintawaitya, tima aritaki nokinkithatakotsitakimi jaka. Ari pinkimitsitatyaari iijatzi iirokaiti pinkaaniwintawaitya. 5 Irootaki notyaantsitantimiriri jirika iyikiiti, iri itapaatyaawoni jariityaami janta tikiraamintha niyaatiita naaka. Iriiyitaki oyiitakotapaakimirini kiriiki ikaatzi pikajyaakaantakiri iirokaiti. Witsika pinkantakiri maawoni kiriiki aririka nariitapaatya. Ari onkantya iiro noshintsiwintantapaakimi pantayitiro.

6 Apa pinkinkishiritiro jiroka:
Ikaatzi pankitatsiri kapichiini, iipichokiini joyiitzi.
Iriima ikaatzi pankipirotaintsiri, ojyiki joyiiti.
7 maawoni iirokaiti ontzimatyii pimpashitantaiya okaatzi pikowiri. Iiro pishintsiwintantawaitzi impashitantaitya ojyiki tiirika ikowaitzi, ari onkantya iiro okatsitzimoshiriwaitantari ipashitantaka. Tima atziri kimoshiriwintapirowaitzirori okaatzi ipashitantari, iriiyitaki jitakotari Pawa. 8 Iri Pawa ojyiñaapirotaimironi okaatzi kowityiimowaitzimiri. Aritaki ontzimagaantaki onkaati pimpashitantawaitaiyaari kamiithapiroini iiroka. 9 Okimiwaitakawo okaatzi kinkithatakotachari Osankinarintsipiroriki, kantatsiri:
Okaatzi tzimimotziriri Pawa, irootaki jantitainiriri ikaatzi kowityaaniintawaitatsiri.
Tima tampatzikashiri jinatzi irirori, ari inkantaitatyaani.
10 Iri Pawa kithokitakaironi okaatzi pankiyitachari, irijatzi jyookakairori, ari okanta joyiipayiitantawori okaatzi jowayiitari. Ari inkimitaimiri iijatzi iirokaiti impayitaimiro kowityiimotzimiri, ari onkantya ontzimimotantaimiri pimpashitaiyaariri pashinipaini, tampatzikashiri pinkantya. 11 Irootaki impapirotantimiri Pawa onkantya pimpashitantapiintantyaari. Ari onkantya impaasoonkitantyaariri Pawa, ikaatzi aayitzirori apashitantayitari. 12 Ari okantari, okaatzi pipashitantayitari tii apa pinishironkatiri kowityaawaitatsiri, aña iro ompoñaantyaari impaasoonkipiroyitairi Pawa. 13 Aririka jiñaayitakiro okaatzi pipashiyitakariri, ari pikimitsitayitakari iijatzi pashinipaini, owanaa impinkathatanakiri Pawa. Tima jiñaayitiro tii apa piñaawaitashiyita, pikantzi: “Nokimisantairi Cristo okinkithatakotziri Kamiithari Ñaantsi”. Aña jiñaayitiro iijatzi pantayitziro oñaagantzirori imapiro pikimisantayitanai. 14 Iro ompoñaantanatyaari jitakopirowaitanaimi, jamanamanaatakowintaimi, okantakaawo jinishironkataimi Pawa. 15 Ari ankimitsitanaiyaari iijatzi aakaiti ampaasoonkitanairi Pawa, tima inishironkatakai aaka, iro mapirotataitzirori okamiithatzi, iiro okantzi othotyiiro ankinkithatakotiro.

* **9:2** Jiitayiitziri jaka “Acaya”, iro kipatsi tsika janta osaiki nampitsi Corinto.

10

Ikinkithatakotziro Pablo okaatzi jantayitziri

1 Naakataki Pablo, tzimatsi nokowakotzimiri. Tsinampashiri nonkantya iiro nowatsimaawaitzimi, nonkimitakotyaari Cristo. Tima niyotzi tzimatsi ikantakoyiitakina: "Jirika Pablo tsinampashiriri jinatzi isaikimotapiintai, irooma isaiki intaina katsima ikanta". 2 Nokowakotzimi, iiro piyaatakairo powatsimaawaitina. Ari onkantya iiro niyakawaitantapaakimi aririka nariitapaakimi. Tima niyotaki ari nonkantayitapaakiri ikaatzi saikimoyitakimiri janta kantayitaintsiri: "Tikaatsi jiitya Pablo, ari ikimiyitari pashini atziriiti tii otzimimotziri ishintsinka". 3 Imapirowitatya ari nokimitari pashini atziriiti, tima jirika iita nomaamanitziri, tii ikimitari nomaamanitziri atziri. 4 Tima aririka nomaamanitanti naaka, tii noirikayitziro omanamintotsi okaatzi jomanatantapiintari atziriiti, añ*a* itasorinka Pawa nomaamanitanta naaka. Ari okanta noitsinampaayitantariri ikaatzi ishintsitakaawitakari noisaniintani. 5 Ari okanta nokitsirinkantaariri naakaiti maamaniwaitaniri, nokitsirinkayitairi asagaawintawaitaniri otzikatzikatantatsiri kaari jiyotakoyiitantari Pawa. Nokimitakaantaawo noirikaatyiiromi nokinkishiriwaiyitari, noshintsiwintaatyaami nonkimisantairi Cristo. 6 Aririka nonkimakowintaimi pipiyashitaari iirokaiti pikimisantapirotairi iijatzi, aripaiti niwitsitya nowasankitairi inkaati piyathayitachari.

7 Paamaiya jowapiyimowaitzimikari. Tima tzimayitatsi pikaataiyini kantayitatsiri: "Jashitana naaka Cristo". ¿Ikinkishiritama tii jashitsitana iijatzi naaka? Iroorika ikinkishiriyitakari, ikinakaashitakawo, tima naaka jashipirotataika Cristo. 8 Aamaashitya ari pinkantayitanaki iirokaiti: "Jitanakawo iroñ*aaka* Pablo jasagaawintawaitawo okaatzi ikinkithatakoyitziri". Tii nokaaniwintakotawo okaatzi inkantayiitiri, tima iriitaki Awinkathariti owakinari niyotaantayitai, tii jowana nowaaripirotantawaiti. 9 Irootaki kaari nokowanta onkimitzimotimi okaatzi nosankinatakimiri, nokowatzi nominthaawawaitimi. 10 Aamashitya tzimayitatsi kantayitatsiri: "Tima jotyaantapiintairo Pablo josankinari, owanaa ishintsithatapiintakai, ikinkithatakotapiintairo pomirintsitzimotairi antayitiro. Iro kantacha isaikimoyitai jaka, kimiwaitaka tii ishintsinitzi. Ikanta ikinkithayitaki manintaari jinaki". 11 Jiroka nakayitiri ikaatzi kantayitatsiri, nokantziri: "Tsika nokanta nosankinayitakimi, ari nokantsitakari iijatzi nosaikimoyitakimi". 12 Tii notsipatari naaka pikaatziri pisaikaiyini, asagaawintawaitachari. Tii jiyotaajaitzi iriroriiti. Tzimatsi tsika ikaatzi monkatziyawakaapiintachari, jiñ*aajaantaki* janaawakaantayitawo okaatzi kamiithatzimowaitashitariri iriroriiti. 13 Irooma naaka tii nasagaawintashiwaitawo nimonkatziyiro kamiithatzimowaitashitanari naaka, apa nokinkithatakotairo nimonkaatakiro ikantakinari Pawa nantiniri. Jiroka ikowakiri nantainiri, ontzimatyii niwiyairo nantawaitiniri janta tsika pisaikaiyini iirokaiti. 14 Irootaki noñ*aashintsitakowintantzimiri* iirokaiti, tii nanaakairo okaatzi ikantakinari Pawa. Tima naakataki itakawori nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñ*aantsi* tsika ikantakota Cristo. 15 Irootaki kaari nokimitantari ikaatzi asagaawintashiwaitawori jimonkatziyani, añ*a* tzimataawitacha pashini itzimi itataitanakawori imonkaatakiro. Iro kantacha, iikirorika pantapashiriwaitanakityi, iiro nopomirintsiwaitanaimi iirokaiti, 16 kantatsi niyaayiti pashiniki nampitsi nonkinkithatakaantairo Kamiithari Ñ*aantsi*. Iro nimatiri, iiro nokinanaki tsikarika jitayitakawo ikinkithatakaantzi pashini atziri, nasagaawintawaitawokari jimonkaatakaani pashini. 17 Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithapirotatsiri asagaawintaiyaawo jantayitziri Awinkathariti. 18 Tima tikaatsi aimachiitya asagaawintawaitya apaniroini anthaamintawaitya. Iro kowapirotachari inthaamintapirowintai Awinkathariti.

11

1 Nokowi iikiro pamawitatyiiro okaatzi nosankinatakimiri jaka, onkantawitatya

onkimitzimotimi jantziri masontzi. Nokowi iikiro piyaatatyi piñaanayitiro. 2 Owanaa naamaakotakimi iirokaiti, iri Pawa kantakaakinawori. Tima naakataki itakawori nokinkithatakaakimi okanta jashiyitantaimiri Cristo. Nokimitakaantawaitaimi iirokatakimi nishinto, tzimatsimi nokajyaakaakimiri pintsipatyaari, aamaakoni nowapiintanaimi iiro pikaaripirowaitanta irojatzi paawakaantapirotatyaari. Iri ojyakaawintachari Cristo, itzimi kimitakariri iriimi paayitairimi paata. 3 Tima nothaawakaatziimi intzimi iitya amatawitimini, inkimitakotapaatyaari maanki amatawitakirori pairani Eva. Aritaki joitzipinatakimi, jowajyaantakaimiro pawintagaari Cristo, pikinatanaari. 4 Kimitaka iirokaiti, tii pijyinkaashitawo pakayitiri pashini kinkithatakotimirini Jesús, ari pakakiri onkantawitatya jinashitapaatyaawo okaatzi nokinkithatakotakimiri naaka Jesús, okaatzi nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, okaatzi nokinkithatakotakimiri Tasorintsinkantsi. 5 ¿Pikinkishiritama iirokaiti janaakoyitana naaka jotyaantapiroritani jirikaiti? 6 Aamaashitya tii nokinkithatzi kamiithaini naaka, iro kantacha iyotani nokanta. Irootaki piñaakoyitapiintakinari. 7 ¿Nokinakaashitakawoma tii nokowakoyitzimi kiriiki, nokinkithatakaayitakimiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa? Aña tsinampashiri nokantaka nantawaiwintakimi niyotaantayitakimirori, tii nokowakowaitzimi. Arira okanta ikimitakaantaitzimiri ñaapirori pinayitzi. 8 Okanta nokinkithatakaapaakimi pairani, iri pashinijatzi kimisantzinkariiti payitakinari kiriiki nañaantari. Okimiwaitakawo nonkoshitatyiirimi iriroriiti okanta nantawaiwintantakimiri iirokaiti. 9 Iinirotatsi nosaikimotakimi pairani, owanaa nokowityaaniintawaitaki. Tiimaita noñi pimpina oitya nañaantyaari. Ikamintha jariitaiyakani iyikiiti Macedonia-jatzi, iri payitapaakinari. Ari okantakari kaari noñaantawo pimpayitina kiriiki iirokaiti. Ari nonkantapiintatyiiro iiro nokamitzimi. 10 Antawoiti nokimoshiriwintakiro tii nokowakoyitzimi, ari nonkantapiintanakityiiro maawoni nampitsiitiki okaatzi saikatsiri Acaya-ki. Jiyotziro Cristo tyaaryoo nokantaki. 11 ¿Piñaajaantzima iirokaiti iro nokantantawori jiroka tii nitakotzimi? Jiyotzi Pawa nitakotzimi.

12 Iikiro niyaatakaatyiiro onkantya jirikaiti kinkithatakaaniri pasagaawintawaitakari iirokaitiki, iiro ikantanta: “Ari nokimitakari Pablo”. 13 Jirikaiti kinkithatakaaniri kaari Otyaantapirori, amatawitaniri jinayitatzi, apaniroini ikimitakaantashiwaitaka iriirikami jotyaantapirotani Cristo. 14 Tikaatsi oitya jomapokakaantairori jiroka. Tima jimatsitawo iijatzi Satanás jojyakotari ishipakiryi maninkari onkantya jamatawitantatyaari. 15 Iro iiro jomapokantawaitai ikaatzi antawaiyitziniriri Satanás, irojatzi jimatsitari irirori. Inkimitakaantawaitya jantawaitatzi onkantya inkamiithashiritakaantaiyaariri atziriiti. Arimaitaka jowasankitaawintaitairi okaatzi jantayitziri.

Ikimaatsiwaitaka Pablo Jotyaantapiroritzi

16 Incha napiitawakiro nonkantimi, onkamintha iiro nokimitzimotzimiri masontzi. Irooma nokimitzimotakimiri, pishinitawakina nasagaawintawatya kapichiini. 17 Okaatzi noñaawaitziri iroñaaka, tii okimitajaantawo jiñaawaitirimi Awinkathariti. Aña nokimitakotatyaari masontzi jasagaawintashiwaita. 18 Ari ikantapiintakari pashini atziriiti, ari nonkantyaari naaka iijatzi. 19 Pikimitakaantawaitaka iirokaiti yotaniri pinayitzi, ¿iitama pikowantawaitari pinkimisantayitairi masontzi? 20 Irootajaantaki pantayitakiri iirokaiti, pikimisantapiintakiri ikaatzi kimitakaantawaitakamiri jompiratani, aapithawaiyitzimirori tzimimotzimiri, athaagawaiyitakimiri, asagaawintawaitachari, pajapoowaiyitzimiri iijatzi. 21 ¿Piñaajaantzima tii naawiyawaitanitzi naaka nimatantyaawori kimitakawori? ¿Kantatsima nonkaaniwintakotyaawo tii nimatataitziro? Iiro. Arimaitaka nantataiki kimitawori okaatzi jantawitaiyakarini iriroriiti, nasagaawintawaitya, onkantawitatya nonkimiwityaari masontzi.

22 Iroorika jasagaawintawaitaka jiñaawaitziro noñaani Heber-paantiri, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka ijyininkamirinkaititari Israel-ni, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka icharinimirinkaititari Abraham-ni, iijatzi naaka. 23 Iroorika jasagaawintawaitaka jantawaiyitainiri Cristo, iijatzi naaka. (Imapirotaajaitatya nokimitakari naaka jiñaawaitzi masontzi.) Iro kantacha nasagaawintawo nanaakowaitairi jirikaiti nantawaitzi, nanaakowaitairi iijatzi noñaapiintakiro jomontyaawaitaitakina, ipajawaitaitakina, jowamaimawaitaitakina. 24 Noñaakiro okaatzi 5 japiitapiintakina ipajawaitana nojyininkapaini janta japatotapiintaita.* 25 Mawajatzi okaatzi jompojawaitaitakina. Apawojatzi ipichiitakina. Mawajatzi nopitaminkakowaitaka. Tsiniripaiti nosaikakowaitaki niyantyaaniki inkaari, ari nokitiijyitakotakiri. 26 Ojyiki nariitantayitaka. Nokinayitaki okowiinkayitzi jiñaa. Nokinimoyitakiri ipiyota koshintziiti. Ikowayitaki nojyininkapaini jowaaripirowaitinami, iijatzi ikimitakari kaari nojyininkata. Nokowiinkatakowaitaki nampitsiitiki iijatzi otzishimashiki. Nokowiinkatakotaki inkaariki. Owanaa nopomirintsiwaitakari iitashiwaitachari “iyiki”, kaarimaita. 27 Ojyiki nantawaitaki, ayimawaiwitakina nomakoni. Ayimawaitakina nowochokini, notajyi, nomiri, noyatsinkari. Tajyaaniinta nokantapiintaka. Nomaawaitaki tsikarikapaini. 28 Tzimatsi ojyiki awijyimoyitakinari. Iro kantzimopirotakinari isaikayitai kamiitha ikaatzi kimisantayitaatsiri tsikarikapaini. 29 Tzimatsirika mantsiyataintsini, nokimitakaantawo naakami mantsiyatatsini. Tzimatsirika inkaaripirotakagaitakiri, owanaa nompiyakowintawaityaari.† 30 Ari okantakari nasagaawintawaita naaka, nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawainitanta. 31 Itzimi yotatsiri tii namatawitantzi, iriitaki Pawa, Ashitariri Awinkathariti Jesucristo. ¡Thaaminta jowapiintayiitairi! 32 Tima pairani nosaikantapaintari Damasco-ki, ikimpoyaawintakaantakiro ijiwatakaani Aretas maawoni nampitsi, iiro noshitowanta, ari onkantya jaakaantantyaanarimi. 33 Iro kantacha jotitakina kantziriki nokaataiyirini, jowayiikotakina jantakironta nampitsiki, ari okanta noshiyantaari.

12

Kimiwaitakawori owathaantimi kitochii

1 Tii okantzi nasagaawintawaitya. Iro kantacha iikiro nonkinkithatakotatyiiro noñaawiyatakari, okaatzi joñaagakinari Awinkathariti. 2 Niyotakotziri jirika shirampari jashitaari Cristo. Tzimakotaki 14 osarintsi jirika shirampari jaayiitairi inkitiki, jiyaapirotatzi ojinokitajaantzi inkiti. Kimitaka jiyaashirinkatatyiimi, tii niyopirotzimaita. Tiirika, jiyaatatzi koñaawoini iwathaki, tii niyopirotziro.* 3 Iri Pawa yotatsiri jiyaashirinkatatziirika, jiyaatatziirika koñaawoini iwathaki. Incha nitapanaatyaawo nonkinkithatakotiri jirika shirampari. 4 Jaayiitairi janta ikimoshiriitapai. Ari ikimayitairo tsikarika oiyitari kaari kantaajaitatsini inkinkithatakoyiitiro. 5 Ariwitaka jasagaawintyaawomi jirika shirampari okaatzi jiñaakiri. Iro kantacha iiro nasagaawintawaita. Apa nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawaitanta. 6 Arimi

* **11:24** Okinkithatakota josankinariki Moisés-ni, kantatsi jowasankitagaiti atziri aririka jowaaripirotakiri pashini. Ontzimatyii jaayitiri tsika japatotapiintayiita, onkantya impajawaitantayiityaariri. Iirorika okaaripirotzi okaatzi ikinakaashiwaitakari, iiro ipajapiroitziri. Irooma imapirorika okaaripirotaki okaatzi ikinakaashitakari, ontzimatyii jowasankitaapiroitiri. Iro kantacha tii oshinitaantsitzi janaakaayiitiro onkaati 40 impajawaitaitiri. Irootaki jamitaiyarini pairani impajataiti onkaati 39 itzimirika kaaripirowaitaintsiri, ari onkantya iiro ipiyathatantawo Ikantakaantaitani, aririka janaakaakiro onkaatimi 40. Irootaki jiiyitairi jirikaiti “Kowityaapaaka apaani imonkaatantyaari 40”. Okaatzi kinkithatakotainchari jaka, ari ikantaitakiri Pablo, ipajawaitaitakiri irirori. † **11:29** Okantzi jaka “mantsiyataintsini”, kimitaka tzimatsi kinkishiritakotawori iri ikantakoyiitzi shipitashiriwaitatsiri jawintaari Cristo. * **12:2** Kantakotachari jaka “ojinokitajaantzi inkiti”, irojatzi ikantaitsitari “mawatanaintsiri inkiti”. Ari ikantayitapiintziri Judá-mirinkaiti ikinkithatakotziro. Ikantaiyini: “Itanakawori inkiti, ari osaikayitziri minkori. Apititanaintsiri inkiti, ari isaikayitziri kashiri, ooryaa, impokiropaini, maawoni. Irooma mawatanaintsiri ojinokitajaantzi inkiti, ari inampitawori Pawa”.

nasagaawintyaawomi okaatzi noñaayitakiri, iiromi nomasontzishiriwaitzimi. Aña aritakimi noñaawaiyitakiromi tyaaryoori. Iro kantacha tii nokowi jasagaawintashiwaitapiintaitina. Apa impinkathawintaitinawo okaatzi nantayitakiri, okaatzi ikimakoyiitakinari. 7 Okaatzi noñaawiyatakari owaniinka okantaka, jiyotaki Pawa aritakimi nasagaawintawaitatyaami. Irootaki ishinitantakinawori nonkimaatsiwaitya onkantya iiro nasagaawintantawaita. Okaatzi nokimaatsiwaitapiintaka okimiwaitakawo owathaawaitatyiinami kitochii. Iriitaki kamaari kantakaawori okanta ikimaatsitakaantawaitakinari. 8 Mawajatzi nokowakotakiri Awinkathariti jookakaawintaina ikimaatsitakaapiintaitana. 9 Ikantakina irirori: “Tima aritaki nonishironkawaitakimi, tikaatsi kowityiimowaitimini. Aña kantataitatsi noñaagantapirotairo noshintsinka atziriki kaari aawiyawaitatsini”. Ikanta nokimawakiro, kimoshiri nokantanaka, nashiminthatanakawo nokinkithatakoyitairo tii naawiyawainitzi, tima ari onkantya aawiyakaawaitantainari ishintsinka Cristo. 10 Irootaki nokimoshiritantakari naaka okantawitaka tii naawiyawainiwitya, ikawiyawaitaitana, nokimaatsiwaitaka, jowatsinawaitaitana, opomirintsitzimowaitakina, ojyiki noñaayitakiri nantawaitziniri Cristo. Niyopaititairo tii naawiyawainitzi apaniroini, ari noñaataitziro jimatakaatyaanawo naawiyawainishiritai.

11 Kimitaka masontzi ninatyi noñiiro nasagaawintawaitaka. Iiroka kantakaawori nimatantakawori. Iro kamiithawitacha pikinkithatakoyitainami kamiithaini. Okantawitaka tii noñaapirota naaka, tii janaakotzimaitana jirikaiti iitashiwaitachari “Ñaapirori Otyaantapirori”. 12 Tima nosaikimowaitakimi pairani iirokaiti, noñaagakimiro imapiro naaka Notyaantapiroritzi. Owanaa namatsinkawintakimi. Owanaa notasonkawintantaki, tii piñaapiintaiyironi, irootaki piyokitziiwintantakinari. 13 ¿Iitama pikinkishiriwaitantari nomanintawaitatziimi? ¿Tiima naapatziyimi nokimitairi pashini kimisantzinkariiti? ¿Irooma kantakaantawori tii noñi oitya pimpashityaanari? Tzimatsirika nokinakaashitakari, pimpiyakotinawo.

Ikinkithatakotziro Pablo mawatanaintsiri jariitanta

14 Nokinkishiritaka napiitairo niyaatashitimi, iro mawatanaintsiri nariitimi. Iiro nayiri inkaati pimpinatinari. Kaari piiriikiti nonkowi nashityaari, aña iirokataiki nokowapirotaki nashitimi. ¿Kamiithatatsima apaani iinchaaniki impinakowintiro ikowityiiri iwaapati? Tii, aña iri iwaapati pinakowintirini jiintsiti. 15 Irootaki nimatiri naaka, onkimiwaitaiyaawo naakami piwaapatitari. Aritaki nimatakiro noshinitakowintaimi onkantya pawijakoshiritantaiyaari. Antawoiti nitakotakimi. ¿Iitama kaari pitakotantana naaka? 16 Kimitaka tzimayitatsi iirokaiti kantatsiri: “Pablo tii ikowakoyitai aakaiti, owanaa jiyotzi, ari ikinakairo jamatawiwaitakai”. 17 ¿Piñaajaantakima jamatawiwaitakimi iijatzi ikaatzi notyaantayitakimiri? 18 Notyaantakimiri Tito, iijatzi pashini iyiki. ¿Jamatawitakimima Tito? ¿Tiima nojyashiritawakaiyani maawoni naaka, naapatziyayitaimi iirokaiti? 19 ¿Piñaajaantakima iirokaiti iro nokantakantawaitantakari nokowashita notzikaawintya? Tii ari onkantya, nitakotaniiti. Aña iri Cristo ñaawaitakaakinari, onkantya niwitsikashiritakaantimiri. Iri Pawa yotatsi. 20 Okantzimowaitakina naaka añaiyironi ankantaniintawakaawaitya aririka nariitapaatyaami. Onkantzimowaitina iijatzi noñaapaakimi pintzimawintawakaawaitya, pinkisawakaawaitya, pinkisaniintawakaawaitya, iiro paapatziyawakaawaita, pinkijyimatawakaawaitya, pinkantakaapirowaitya, pimaamanitawakaawaitya. 21 Onkantzimowaitina nonkaaniwintawaitimi Pawaki. Aamaashitya ari nonkantaniintakowaitapaakimi pantayitakirorika kaaripirori, tii powajyaantziro pantayitziro kamaawoyitatsiri, pimayimpiriwaitzi, piñaathatantashiwaitapiintaka iijatzi.

13

1 Irootaki mawatatsiri nariitimi. Ari naminakotapaakimiro, ikantajaantaitakiri:

Apaani iyakawintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini
okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaayiitiri.
2 Ari nonkantapaakiri nowasankitairi ikaatzi antzitakawori kaaripirori janta pisaik-
inta, ari nonkimitsitapaatyaari iijatzi pashinipaini antayitanairori iroñaaka. Tima
aritaki nokamantsitakimiro napiitantakawori pairani nariitzimi. Irojatzi nosanki-
natzimiri iroñaaka. 3 Aamashitya pikantaiyatziini iirokaiti: “Kaari Cristo otyaantirini
Pablo inkinkithatakaanti, kimitaka Pablo kaari mapirotzirori”. Paamaakowintya,
jirika Cristo, kaari atziri saikimotantamachiitapaintsini, añа otzimimopirotaitziri ish-
intsinka irirori, kantatsi joñaakaayitaimiro tsikarika oiyitarika. 4 Ari okantawitaka,
kimiwaiwitaka tii jaawiyawaitanitzi jirika ipaikakoyiitantakariri. Iro kantzimaitacha
jañaakagairi ishintsinka Pawa. Ari nokimitsitakari iijatzi naaka, tii naawiyawaitanitzi,
iro kantacha irijatzi Pawa shintsitakagaanari, kantatsi noñaagayitaimiro tsikarika oiyi-
tari.
5 Iiro pikinkishiritakowaitashitana tii nimapirowainitzi naaka, añа pinkinkishir-
itakotawatya. ¿Mapirowaitanirima pikantaka iiroka pikimisantai? ¿Tiima piyotaiyini
inampishiritantaimi Cristo? Aritaki okantari, tiirika, aamaashitya tii pimapirowainitzi
iiroka. 6 Niyopirotataitzi, aririka piñaawakina janta, iiro pikantawakina: “Kaari
mapirowaitaniri jirika”. 7 Nokowakotziri Pawa, ari onkantya iiro noñaakotantapaakimiro
pikinakaashitani. Tii iro nokantantzimirori jiroka nonkowashiwaitapaatya
nonkimitakotapaatyaari mapirowaitaniri. Añа nokowapirotataitatzi pantayitairo
okaatzi tampatzikatatsiri. Irootaki nokowakiri, onkantawitya otzikaawakinami,
iiro noñaagantzimiro noshintsinka nowasankitaapaakimi, iro niyotakaantapirotimiri
naakataki mapirowaitaniri. 8 Tii nokowiro naaka noñaagantashiwaityaawo noshintsinka,
iro owatsipiro aririka nonkowimi namatawitantimi. Apa nokowi noñaagantataitiro
onkantya jiyotakoyiitantyaawori tyaaryoori. 9 Aritaki nonthaamintatya aririka
noñaakimi paawiyawaishiritanai, onkantawitatya iikiro inkimitakaantaitatyiinami
naaka kaari aawiyawaitaniri. Iro namanamanaatakopiintakari, onkantya
piñaantyaawori iirokaiti pothotyiiro paawiyashiripirotaniti. 10 Irootaki notyaantantz-
imirori osankinarintsi, tiira nosaikimoyitatziimi iirokaiti janta, ari onkantya iiro
nowatsimaawaitantapaakimi paata. Tima iri Awinkathariti owakinari onkantya
niwitsikashiritakaantantyaari, tii jowana nowaaripiroshiriwaitanti.

Iwiyaantawori withataantsi

11 Iyikiiti, jiroka iwiyaantawori nonkantimiri: Pinkimoshiritaiyini. Pothotyaayitairo
paawiyashiriwaiyitai. Pinthaamintashiriyitai. Paapatziyawakaiyitaiya. Kamiitha
pisaikayitai. ¡Iri Pawa nampishiriyitimini, itakotantaniri jinatzi, iri saikakaantatsiri
kamiitha! 12 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya janta. 13 Jiwithatsitzimi iijatzi
oitishiritaari nampitawori jaka. 14 ¡Onkamintha inishironkawaitaimi Awinkathariti
Jesucristo! ¡Onkamintha jitakowaiyitaimi Pawa! ¡Onkamintha inkantakaiyaawo Tasor-
intsinkantsi paapatziyawakaantaiyaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI GALACIA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naakataki Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi. Otyaantapirori ninatzi
naaka. Kaari atziri otyaantinani, aña Jesucristo otyaantakinari itsipatakari Ashitairi
Pawa owiriintairiri pairani ikamawitaka. 2 Ari nokaatziri maawoni iyikiiti kimisan-
tanaatsiri jaka nosankinatzimiro jiroka. Iirokaiti notyaantzini pikaatzi pikimisantai
janta Galacia-ki. 3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaay-
itaimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. 4 Tima iro ikowakiri
Ashitairi Pawa ishinitakowintai Cristo, ikamawintayitakai akaaripiroshiriyiwitaka,
ari onkantya iiro akimitakotantaari ikaatzi kaaripirowaitatsiri, okimiwaitakawomi
jookaakowintaimi. 5 Onkamintha impinkathatapiintayiitairi Pawa. Ari onkantai-
tatyaani.

Tikaatsi pashini Kamiithari Ñaantsi owawisaakoshiritantatsini

6 Pomapokantakinawo powajyaantanakiro pikimisantawitanakari Pawa. Tima
iriitaki iyoshiiwitaimiri, antawoiti jitakoyitzimi irootaki jotyaantantakimiriri Cristo.
¿Iitama pikimisantashitantakawori pashini kaari kimityaawoni Kamiithari Ñaantsi?
7 Tima tyaaryoo nonkanti naaka, tikaatsi pashini ñaantsi owawisaakoshiritantatsini.
Kimitaka tzimatsi owajyaantakaakimirori, ikowatzi joitzipinashiritimi, irootaki
jowashiñaantayitakawori tsika okanta ikinkithatakoyiitziri Cristo. 8 Aririkami
nowashiñaayitakimiromi naaka okaatzi nokamantsitakimiri pairani, jowasankitaiti-
naata. Ari okimitari iijatzi, aririkami impokaajaitimi maninkariiti poñaachani inkitiki,
inkinkithatakotapaakiro pashini ñaantsi kaari kimityaawoni nokamantsitakamiri
pairani, jowasankitaitiriita irirori. 9 Aritaki nokantsitakimi pairani, irootaki
napiitimiri iroñaaka nonkanti: Tzimatsirika owashiñaakironi nokinkithatakotapaakiriri
Cristo kitziroini, jowasankitaawiitiriita.

10 ¿Irooma naminaminatzi kamiithatzimotirini atziriiti? Aña tii, naminaminatatzi-
iro kamiithatzimoyitziriri Pawa. Iroorikami naminaminatimi kamiithatzimoyitirini
atziriiti, tii jompiratani ninatyi Jesucristo.

Jantawairi Pablo

11 Pinkimi iyikiiti, okaatzi nokamantakimiri Kamiithari Ñaantsi, kaari atziri
yotakainawori. 12 Aña iri Jesucristo yotaakinawori maawoni, tima kaari
atziri ashityaawoni. 13 Pikimakotaiyakinani tsika nokantawita pairani iinta
nimonkaayiwitawo jamiyitari nojyininkapaini Judá-mirinka. Pikimakotaiyakinani
iijatzi owanaa nokisaniintayiwitakari kimisantayitanairiri Pawa, nowasanki-
taakaantawitaka ojyiki, nokowawita nowajyaantakairimi ikimisantayitanai.
14 Tima nimapirowitanakityaawo naaka nimonkaayiwitawo jamiyitari pairani
nojyininkapaini, tikaatsi notsipawitakari anaakotinani nokantawitaka. 15 Iro
kantzimaitacha pairani tikiraamintha notzimaajaitziita naaka, jiyoshiitsitakina Pawa.
Antawoiti jitakotsitakina irootaki jowawisaakoshiritantaanari. 16 Joñaagaanari Itomi,
niyotakotairi. Ikowaki nokinkithatakotainiri kaari Judá-mirinkatatsini tsika okantakota
jawisakoshiritantaitari. Tikaatsi atziri nosampitanaki nonkantiri: ¿Iitama nantiri?
17 Tii noshiyashitapaintari noñiiri itayitakawori jotyaantapiroritzi janta Jerusalén-ki.
Aña apatziro nowanakiro niyaatanaki Arabia-ki, ipoña nopiyapaaka irojatzi Damasco-
ki.

18 Okanta awisaki pairani mawa osarintsi, ari niyaatashitakiri Pedro noñiiri isaiki
irirori Jerusalén-ki, apa nosaikimowaitapaintziri okaatzi 15 kitiijyiri. 19 Iro kantacha
tii noñaapaaki pashini Otyaantapirori, apa noñaapaakiri Jacobo iririntzi Awinkathar-
iti.* 20 Imapirotatya okaatzi nosankinatzimiri, tii namatawitzimi, jiyotzi irirori Pawa.
21 Ipoña niyaataki nampitsiki Siria iijatzi janta Cilicia-ki. 22 Tikira jiñaayitanaata Judea-
jatzi ikaatzi kimisantayitanairiri Cristo, 23 apa ikimakoitashitakina ikantaitzi: “Jirika
maamanitairi pairani ikisaniintai, kowawitachari japirotai, ikinkithatakotairo irirori
tsika ikantaita ikimisantaitzi”. 24 Irootaki ipinkathayitantaariri irirori Pawa ikimakoy-
itakina.

2

1 Okanta awisaki pairani 14 osarintsi, ari niyaatairi iijatzi Jerusalén notsipatanakari
Bernabé ipoña Tito. 2 Iro niyaatantakari tima Pawa oiminthashiryaakinari.
Okanta nariitaka pairani janta, napatotapaakiri jiwayitziriri kimisantzinkari,
nokamantapaakiri okaatzi nokinkithatakaayitairi kaari nojyininkata Kamiithari
Ñaantsi. Iro napatotantapaakariri onkantya iiro aminaashiwaitanta okaatzi
nantayitakiri. 3 Tii noñiiro ishintsiwintaitawakiri notsipatakari Tito jimatairo
intomishitaanitya, okantawita Grecia-paantiri jinatzi irirori, kaari nojyininka. 4 Tima
ari josatikashiwaitakari kajyaawaitachari inkimisantimi, iriiyitaki kowawitachari
intomishitaanitakaantya. Tii inimoyitziri irirori isaikashiwaitaiya kimisantayitatsiri,
onkimiwaityaawomi rookakaawintaatyiirimi Jesucristo. Iro ikowapirotaiyini
inkimitakotyaari ikanta ompirataari. 5 Iro kantacha tii noshinitakaantziro inkimi-
takotyaari, iro nokowapirotaki jiyotakotiro Kamiithari Ñaantsi awisakoshiritantaiyaari.
6 Ikanta nokinkithawaitakaapaakiri jiwari ipinkathayitziri kimisantanaatsiri,
inimotanakiri, tikaatsi pashini ñaantsi inkantanakiri. (Kimitaka nokinashiniintaka
nokantaki “jiwari ipinkathataitziri”, aña tikaatsi atziri jimaakiti Pawa.) 7 Iro kaari
otzimanta inkantawakinari, tima jiyotanaki imapirotatya jotyaantakina Pawa
nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi kaari totamishitaanitachani. Ikimitaakiri
Pedro jotyaantakiri irirori inkinkithatakaayitairi nokaatzi notomishitaaniyita.
8 Tima iriitaki Pawa otyaantakiriri Pedro inkinkithatakaayitairi totamishitaaniriiti.
Irijatzi otyaantakinari naaka nonkinkithatakaayitairi kaari nojyininkata. 9 Ikanta
Jacobo, Pedro ipoña Juan, itayitakawori ijiwatziri kimisantzinkari, jiyotanaki
iri Pawa itakotaanari, iri shinitakinawori nantayitakiri. Aripaiti jaawakina
kamiitha, ari ikimitaawakiri iijatzi Bernabé, ari onkantya niyaatakaantyaawori
nonkinkithatakaayitairi kaari nojyininkata. Ari inkimitanatyaari irirori
inkinkithatakaayitairi ikaatzi totamishitaanitachari.* 10 Ipoña ikantanakina: “Aririka
piyaayitaki tsikarika, ontzimatyii pitakoyitaiyaari ashironkainkariiti”. Aritaki
nimatsitakawo nitakoyitakari, irootaki nantapiintakiri.

Ikisathaitziri Pedro Antioquía-ki

11 Ikanta jiyaataki pairani Pedro Antioquía-ki, tzimatsi ikinakaashitakari irirori,
ari noshintsithatakiri. 12 Tima owakiraa jiyaataki pairani Antioquía-ki, jimawita-
paakawo kamiithari, jatyootapaakiri kaari ijyininkata. Iro kantacha jariitaiyakani
pairani jotyaantani Jacobo, ari otzimanakiri ikinakaashitani Pedro, jowajyaantanakiro
jatyoowitari kaari ijyininkata. Antawoiti ithaawantakari ariiyitapainchari amiyita-
wori itomishitaanita. 13 Jimatsitanakawo pashini Judá-mirinkaiti kimisantawitain-
chari, ari ikimitsitanakari iijatzi Bernabé irirori, jimatakotanakiri jirikaiti. 14 Ikanta
noñaakiri Pedro tii jimonkaatziro tyaaryoori Kamiithari Ñaantsi, ari napatotakiri
ikaatzi kimisantayitatsiri, jiñagaiyakinani maawoni nokantakiri Pedro: “Judá-mirinka

* **1:19** Jacobo, irijatzi ikantaitziri iijatzi Santiago. * **2:9** Pedro, irijatzi ikantsitaitari iijatzi Cefas.

pinatzi iiroka, powajyaantairo amiyitari pairani, pikimitakotakari kaari ajyininkata. ¿Iitama pishintsiwintantariri atziriiti kaari Judá-mirinkatatsini jojyakotairo akimiyita aaka? 15 Imapirowitatya, a-Judá-mirinkatzi aakaiti, tii akimitakowitari kaari ajyininkata ikantaitapiintawiitari ‘kaaripiroshiriri’. 16 Iro kantacha, ayotzi tikaatsi matironi intampatzikashiriti jimonkaawityaawomi Ikantakaantaitani, añа apaniroini jimatziro Jesucristo jotampatzikashiritakai awintaashiritaari. Irootaki awintaantaariri aaka, antampatzikashiritaita. Tima tii imatziro otampatzikashiritanti Ikantakaantaitani”. 17 Incha nonkantawaki: Aririka aminaminatanakiro jotampatzikashiriyitai Jesucristo, ari okanta owajyaantantanaawori aminaminawitawo amonkaatiromi Ikantakaantaitani. Impoña intzimi kantatsini: Kaaripiroshiritakimi powajyaantairo Ikantakaantaitani. ¿Imapiroma ikaaripiroshiritakaakai Jesucristo? Añа tii. 18 Iro aminaashiwaitachari ashintsiwintawakaiya, ankanti: “Thami amonkaayitairo maawoni Ikantakaantaitani”. Iro kimiwaitakawori napirotiromi nompookiro kaari witsikachani kamiitha, impoña napiitairomi niwitsikairo tsika okantawita pairani. 19 Tima okimiwaitakawo nonkamapithatakityiiromi naaka Ikantakaantaitani, ari okaatapaaki nopankinatawo nimonkaayitairo. Apa noñiiro nañagai nantainiri okaatzi ikowakaanari Pawa. 20 Nokimitakaantanakiro nontsipatanaatyiiyaarimi Cristo ikimaatsitakaitakari pairani ipaikakoitakiri. Tima nokimitanaatyaari ikanta kaminkari, tikaatsi jantanai, okaatzi nantayitanairi tii naaka nintakaashitironi, Cristo antakaanawori. Nawintaanaari Itomi Pawa, tima antawoiti jitakotaana, ikamawintaana. 21 Tii nokowi napaatiro inishironkataana Pawa. Irootaki kaari nokantanta: “Ontzimatyii amonkaayitiro Ikantakaantaitani añaantyaawori owawisaakoshiriyitai”. Tima aririkami nonkantimi, aminaashityaami ikamawintayitakai Cristo.

3

Inampishiritantai Tasorintsinkantsi awintaashirityaaririka Cristo

1 Iyikiiti nampiyitawori Galacia-ki, ¿tsikama okinakika piyotani? ¿Iitama amatawitakimiri? Pairani ojyiki nokinkithatakaakimiro tsika ikantaitakiri Jesucristo ipaikakoitakiri. 2 Apa nokowi nosampitimi tsika ikanta inampishiritantakimiri Tasorintsinkantsi. ¿Irooma inampishiritantakimiri pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Añа tii. Iro kantakaantakirori pawintaashiritanaari Cristo. 3 ¿Pipiyakotakiroma itampatzikashiritaimi Tasorintsinkantsi? ¿Irooma pikinkishiryaari piñaashintsiwaitya apaniroini piwathaki iro othotyaakaimini ontampatzikashiritakaimi? 4 ¿Aminaashityaama pikimaatsiwintakari kitziroini? Kimitaka tii aminaashiwaita. 5 Tima Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi, itasonkawintayitakimi, piñaayitakiro oiyita kaari piñaapiintayiwita. ¿Irooma piñaantayitakawori okantakaantziro pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Añа tii. Iro piñaantayitakawori pawintaanaari Jesucristo.

Ikajyaakaawakaari Pawa itsipatari Abraham

6 Tima pairani Abraham-ni jawintaanakari Pawa, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani. 7 Iro piyotaiyirini iiroka, inkaati awintaashiriyitaachani, iriitaki matakirori ikimitakotaari Abraham-ni. 8 Jiroka Osankinarintsipirori jiñaawaitakiri Pawa jiñaanatziri Abraham-ni, tima jiyotsitataika aritaki jotampatzikashiriyitairi pashinijatzi atziriiti kaari Judá-mirinkatatsini aririka jawintaashiritaiyaari. Ikantaki pairani:

Tasonkawintaari pinatzi iiroka pawintaashiritaana, ari nonkimitakaayitaiyaari iijatzi pashinijatzi atziriiti.

9 Ari ikantzimaitakari Pawa tasonkawinta jowayitairi awintaashiriyitzinkari, ikimitaakaantaari tsika ikantakiri pairani Abraham-ni jawintaashiritakari.

10 Tima ikaatzi awintaawori ipankinatawo jimonkaayitairomi Ikantakaantaitani, tii
okantzi jothotyiiro jimonkaayitiro, ari jashironkaayitaiya. Tima josankinaitaki pairani
kantatsiri:
Ari jashironkaayitaiya inkaati kaari othotyiironi jimonkaayitairo josankinaitakiri
Ikantakaantaitani.
11 Ari okantzimaita, tikaatsi matironi intampatzikashiritzimotiri Pawa jimonkaayi-
tairomi Ikantakaantaitani. Irootaki ikantantaitari osankinarintsiki:
Tampatzikashiriri jinatzi awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.
12 Irooma Ikantakaantaitani tii ari onkantya, tima josankinaitaki kantatsiri:
Inkaatirika monkaataironi, iriitaki ñiironi jañaashiriyitai.
13 Iro kantzimaitacha ikamintha Cristo jookaakowintai jowasankitaawintairomi Ikan-
takaantaitani, aña iri jashitakagaitaka apaniroini jowasankitagaitakiri. (Iriitaki okan-
takotakiri osankinarintsi, ikantaitaki pairani:
Owasankitaari jinatzi ithataitziri inchakotaki.)
14 Iro jimatantakawori jiroka Jesucristo, tima irootaki ikajyaakagaitakiriri pairani
Abraham-ni. Ari okanta jiñaantayitaawori kaari Judá-mirinkatatsi intasonkawintayiitairi,
itsipashiriyitai maawoni Tasorintsinkantsi awintaashiriyitaari.
15 Pinkimi iyikiiti nonkinkithatakotimiro okaatzi amiyitari aaka. Ontzimirika
oitya ankajyaakaawakaiyaari, osankinatakotziro iro jiyotantaityaari tzimatsi
amonkaatiniriri ajyininka. Aririka osankinatakotatya, tikaatsi matironi
jowashiñagairo okaatzi osankinatainchari. 16 Ari ikimitaakiro pairani Pawa,
tzimatsi ikajyaakaakiniriri Abraham-ni impiriri intsipataakiri incharinityaari.
Piñaakiro iyikiiti, tii ikinkithatakoitziri jaka inkaati inchariniyitanatyaari Abraham-
ni, apa ikinkithatakota apaani incharinityaari, iriitaki Cristo. 17 Ñaakiro, iriitaki
jitaka Pawa pairani Abraham-ni ikajyaakaakiniri, ikantakiri: “Abraham, tzimatsi
antzimotawakaiyaari”. Ipoña awisaki pairani okaatzi 430 osarintsi, ari jimpoitairi
Moisés-ni josankinayitairo Ikantakaantziri Pawa. Iro kantzimaitacha okaatzi
josankinayitakiri Moisés-ni, tii owashiñairo okaatzi ikajyaakaitsitakariri Pawa
pairani Abraham-ni irirori. 18 Tima iroorikami kowapirotachani amonkaayitairomi
Ikantakaantaitani añaantyaawori impayitairi Pawa, aminaashityaami okaatzi
ikajyaakaitsitakanariri pairani Abraham-ni. Tima pairani tii otzimitsiwita
Ikantakaantaitani jimonkaatirimi Abraham-ni, apa jawintaashiritakari Pawa, irootaki
ikajyaakaantakanariri jowawisaakoshiritairi.

Iitama otzimantari ikantakaantaitani

19 ¿Iitama otzimantakari Ikantakaantaitani? Iro otzimantakari oñaagantiro
ipiyathanka atziriiti, irojatzi jariitantatyaari incharinityaari Abraham-ni
ikajyaakagaitakiniri pairani. Iri jotyaantaki Pawa maninkariiti josankinatakairi
Moisés-ni Ikantakaantaitani. Iri Moisés kantakowintakiriri atziriiti. 20 Tima ojyiki
ikaataki kantakowintantaniri. Iriima Pawa apaani ikanta irirori.
21 ¿Owashiñaakiroma Ikantakaantaitani okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa Abraham-ni?
Aña tii owashiñairo. Iroorikami owawisaakoshiritantatsinimi Ikantakaantaitani, ari-
takimi imatakiromi ookaakowintairimi onkantantyaari antampatzikashiriyitai aririka
amonkaayitairo. 22 Iro kantacha, oñaagakairo osankinarintsi imapiro akaaripiroshiri-
witaka. Ontzimatyii awintaashiritaiyaari Jesucristo, añaantaiyaawori ikajyaakaakairi
pairani Pawa.
23 Tima pairani tikira awintaashiritanaata, kimiwaitaka omontyaakaantaimi Ikan-
takaantaitani, oyaawinta akanta imonkaatya awintaashiritantyaari, tii añaawitawo
asaikashiwaitya antayitairo anintakaanikiini aaka. 24 Tima pairani iyotaayitai Ikan-
takaantaitani, okimitakaantakai jiyotaitziri iintsi jiyotantyaawori oitya jantiri. Irootaki
iyotakairori iijatzi awintaashiritantaariri Cristo, ari okanta otampatzikashiriyitantairi

awintaashiritaari. 25 Aritaki ayoyitairo awintaashiriyitaari, tii okowanaa iyotaayitai
Ikantakaantaitani oitya antairi. 26 Tima awintaashiri powayitanairi Cristo, itomi
jowayitanaimi Pawa. 27 Pikaatzi powiinkaawintaari Cristo, pikimitakaantanaatyaawo
iriimi pinkithaatakotaiya. 28 Tima pikaatzi pawintaashiritanaari Jesucristo, tikaatsi
jimaakitanairi irirori, okantawita: aakarika Judá-mirinka, tiirika a-Judá-mirinkatzi,
aakarika ompirataari, tiirika pompirataaritzi, aakarika shirampari, iroorika kooya,
tima tikaatsi oitayita jiroka, owithaawakaa ikantakaayitai maawoni. 29 Tima aw-
intaashiri powayitanairi Cristo, kimiwaitajaantanaka iirokami incharinintaiyaami
Abraham-ni, iirokataki ñiironi okaatzi ikajyaakagaitakiniriri pairani irirori.

4

1 Pinkimi nonkanti iijatzi. Ikimitakoitakari iinchaaniki jashitakaari iwaapati jajyaa-
gawo inkajyaakairi paata jantaritaki. Okantawitaka iriiwitaka ashitakawo jajyaagawo,
iiniro jiryaanitzi, ikimitakotari ikanta ompirataari, 2 tima tzimatsi kimpoyiiniriri ja-
jyaagawo jashitakaariri iwaapati. Paata aririka jantaritaki, imonkaataatya ikantakiri
ashitariri, aripaiti impaitairi jashitakaitariri pairani. 3 Ari akantayitakari aakaiti
pairani, akimitakotakari ikanta iintsi, akimiwitakari iijatzi ompirataari, amonkaatashi-
waitakawo jamiyitapiintaitakari isaawiki. 4 Iro kantacha inintapaititapaaki Pawa,
jotyaantakiri Itomi, itzimantapaakawo tsinani, ontzimatyii jimonkaatapaintiro Ikan-
takaantaitani. 5 Iro jotyaantantaitakariri onkantya isaikashiwaitantaiyaari monkaayi-
witawori Ikantakaantaitani. Iro añaantaawori itomiyitai Pawa. 6 Tima itomi pinayitaatzi
Pawa, jotyaantakimiri Tasorintsinkantsi inampishiritantimi. Iriitaki ñaawaitakaayitairi
aririka amanayitya, akantzi: “¡Paapá, Ashitanarí!” 7 Ñaakiro tii pikimitakotaari ikanta
pairani ompirataari, itomi jowayitaimi Pawa. Tima itomitaimi, ikowaki piñaayitairo
okaatzi ikajyaakaayitakimiri.

Ampankinatyaaworika Ikantakaantaitani akimitanaatyaari pimantaari

8 Tima pairani tii piyowitari Pawa, apa piwawanitashiyitakawo jiwitsikanipaini
atziri, irootaki ompirayitzimiri. Tiimaita ompawawitya jiroka. 9 Irooma iroñaaka
piyotairi iiroka Pawapirotatsiri. Ankantakotiro, aña iriitaki Pawa yotzimiri iiroka,
jaapatziyaimi. ¿Iitama pikowantari papiitairo pikantawita pairani? Tii opantawo.
¿Pikowatziima pinkimitakotaiyaari pimantaari? 10 Tima pomairintapiintantakawo kiti-
ijyiripaini, kashiripaini, iijatzi osarintsipaini. 11 Tii pinimotakaayitinawo. Kimitaka
aminaashiyitaka okaatzi niyotaawitakimiri.

12 Iyikiiti, pinkimi nonkantimiri: Ontzimatyii pinkimitaiyaana naaka, tima nowa-
jyaantairo nokantawita pairani, nokimitakotaimiro pikantaiyani iirokaiti kitziroini.
Tii pimanintashiritawakina 13 nomantsiyawaiwitaka, nosaikimotakimi, ari okanta
nitantapaakawori nokinkithatakotzimiro Kamiithari Ñaantsi. 14 Aña tii pimanintashir-
itawakina piñaawakina nomantsiyawaitaki, pikimitakaantakina naakami imaninkar-
iti Pawa, paawakina kamiitha. Pikimitakaantakina iijatzi iriirika paawaki kami-
itha Jesucristo. 15 Pairani owakiraa piñaawakina antawoiti pikimoshiriwintawakina.
Kimiwaitakimi aritaki pantakinawomi nonkantimimi: “Iyikiiti, pinkithokiryiinawo
poki pimpinawo”. Iro pantantyaawori jiroka tima antawoiti pitakotakina. ¿Tsikama
iitaka kaari pikimoshiriwintantaana iroñaaka? 16 ¿Piñaajaantakima nokisaniintatziimi
nokinkithatakotzimiro tyaaryoori? 17 Iyikiiti, ikaatzi kowatsiri intzipinashiriyitakaimi,
ikowayitatzi irirori pinkinkishiritakotiri kamiithashiri jinayitzi. Tii ikamiithashiriy-
itzi, aña ikowayitatzi pinthainkashiriyitaina naaka, iro paapatziyantyaariri irirori.
18 Kamiitha iyikiiti onkantaitatyaani paapiintina kamiitha, tii okowajaantzi nosaikimo-
timi. 19 Notomiiti, antawoiti okatsitzimotakina nokinkishiritakoyitzimi, kimiwaitaka

okatsitakotzi tsinani. Iikiro onkatsitzimotatyiina irojatzi pimonkaatantatyaawori jinintakaakimiri Cristo. 20 Tsika nonkantaajaityaaka nosaikimotantaimiri janta onkantya nonkinkithawaitakaantimiri kamiitha. Tima tii niyotzi oita awijyimotakimiri.

Ojyakaawintantzi Sara ipoña Agar

21 Nokowi jakina ikaatzi kowayitatsiri jimonkaayitairo Ikantakaantaitani. ¿Tiima ikimakotziro tsika okantakota? 22 Jiroka okantakota: Pairani itzimaki apiti itomi Abraham-ni. Itakawori itomi, iri owaiyantakiri pimantaawo, iriima pashini itomi, iri owaiyantakiri iinapirori, kaari jompirata. 23 Tima jinintakaanikiini Abraham-ni jowaiyantakaakiro pimantaawo, irootaki tasonkacha jowaiyantapiintaitziri iintsipaini. Iriima owaiyantakiri iinapirori, jinashitaka irirori, tima iriitaki ikajyaakaakinirori Pawa. 24 Tzimatsi oita ojyakaawintakiri jiroka apiti tsinani, tima apiti okaatzi kajyaakaawakaantsi. Tsinani iitachari Agar pimantaawo, irootaki ikimitakari ikaatzi pankinatawori jimonkaatiromi Ikantakaantaitani josankinatakaantakiri pairani Pawa otzishiki Sinaí. 25 Jiroka otzishi Sinaí saikatsiri Arabia-ki, ari jiitaitzirori iijatzi Agar. Ikaatzi otomiyitari Agar, ikimitakotakawo tsika okanta ompirataawo. Iriitaki ojyakaawintaki Jerusalén-jatzi pankinatashiwaitawori Ikantakaantaitani. 26 Irooma pashini tsinani iinapirotari Abraham-ni kaari pimantaawo, iri ojyakaawintaki nintaayitaachani pashiniki nampitsi iitachari iijatzi Jerusalén saikatsiri inkitiki. 27 Iro josankinatakoitaki pairani ikantaitaki:

Okantawitaka tii powaiyantzi, maanirothaki pinawitaka, iro kantzimaitacha antawoiti piñiiro pinkimoshiritai.
Tii piñaawitawo pinkimaatsiwaitya powaiyanti, pinthaamintawintya.
Tima ojyiki tzimaatsini powaiyani okantawitaka jimanintawiitakimi, ari panaakotairo tzimawitachari oimi.

28 Iyikiiti, ari akimitaari Isaac otomi iinapirori Abraham-ni, tima tzimatsi ikajyaakaayitakairi iijatzi aakaiti. 29 Ikimita pairani otomi tsinani ompirataawo tzimaintsiri jinintakaanikiini Abraham-ni, antawoiti ikisaniintakiri otomi iinapirori tzimaintsiri inintakaanikiini Tasorintsinkantsi. Irootaki tasonkachari iijatzi iroñaaka. 30 Iro kantzimaitacha ¿Iitama ikantaitakiriri Abraham-ni osankinarintsiki? Tima ikantaitaki:

Ontzimatyii pomishitowiro pompiratani, iyaataita, aanairiita otomi. Tima iri otomi piinapirori ashitaiyaawoni okaatzi tzimimotzimiri.

31 Ari okantzimaita iyikiiti, tii otomiyitai ompirataawo, aña akimiyitaari otomi tsinani saikashiwaitaachari.

5

Pintyaaryoowintairo pisaikashiwaita

1 Tima iriitaki Cristo kimitakaantakawori jomishitowakaantaimi, irootaki añaantaawori asaikawaitashitaa. Ontzimatyii antyaaryoowintayitairo, tii okantzi apiitairo ankimitakotaiyaari ompirataari. 2 Pinkimi nonkanti. Naakataki Pablo kamantzimirori jiroka ñaantsi. Aririka pinkowi pimonkaatiro intomishitaaniitimi, aminaashiwaitaka pikimisantanairi Cristo. 3 Nokowi napiitiro nonkantiri kowatsiri intomishitaaniitya, ontzimatyii jothotyiiro maawoni Ikantakaantaitani. 4 Tima ikaatzi kowanaatsiri jimonkaatiro Ikantakaantaitani onkantya jotampatzikashiriyiitantyaariri, jintainaryaapithaitairi Cristo, iiro jiñiiro nishironkataantsi. 5 Irooma aakaiti, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi akimisantairi Cristo, oyaakowintashiri owiri jotampatzikashiritai. 6 Tzimayitatsi totamishitaanitachari, iriima pashini tii jimatziro irirori. Tii okowajaanta jiroka jashiyitaira Cristo. Iro kowapirotacha ankimisantapirotanairi ari onkantya atakoyitawakaantanaiyaari. 7 Pairani kamiitha pikanta pikimisantayitanaki. ¿Iitama owajyaantakaakimirori tyaaryoori? 8 Tii iri owajyaantakaimironi itajaantanakimiri jiyoshiiwitakimi.

9 Tima ikantaitzi: “Kapichiini inawita shiniyakaawori tanta, aritaki imatakiro
oshiniyakairo maawoni tantapatha”. 10 Nawintaakari naaka Awinkathariti, iri
kinkishiritakaimini iiro poshiritantawo pashiniyitatsiri. Iro kantzimaitacha, ari
jowasankitaitakiri kowatsiri intzipinashiritakaimi, onkantawitatya tsikarika intzimi.
11 Iyikiiti, tii noshintsiwintaajaitzimi pintomishitaanitya. Ari nonkantimi, ¿Arima
inkisaniintawintaitakinawomi nokinkithatakotziro ipaikakotaitakiri Cristo? 12 Iro
kantzimaitacha, ikaatzi kowatsiri intzipinashiritakaimi, nokowataiki naaka iri
pithokashitataitachani intotaanitya.
13 Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiiyiitaimi okanta piñaantayitaawori pisaikashi-
waiyita. Iro kantzimaitacha, tii okantzi pantayitairo okaatzi pinintashiyitari iiroka.
Añа iro kamiithatatsi pitakotawakaayitaiya. 14 Ojyiki inawita ñaantsi josankinayi-
itakiri Ikantakaantaniki, iro kantzimaitachari, apaani okanta kowapirotachari ay-
otairi, okantzi:
Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.
15 Irooma aririka powatsimaawakaiya, impoña pinkisawakaayitya iijatzi, ari piñaakiro
powamaashiritawakaiya.

Inintashitaitari, opoña ikowakaantziri Tasorintsinkantsi

16 Pinkimi nonkanti: Aririka pantapiintayitairo ikowakaimiri Tasorintsinkantsi,
ari piñiiro powajyaantairo pinintashiyitari. 17 Tima tzimatsi pinintashitari iiroka,
tzimatsi iijatzi ikowakaimiri Tasorintsinkantsi. Tii ojyawakaa jiroka, añа inashiyita.
Ari okanta iiro pantapiintantawo pinintashitari. 18 Tima iriirika Tasorintsinkantsi
antakaanaimironi jinintakaayitzimiri, tii pañiimotairo Ikantakaantaitani. 19 Tii jo-
maanta antapiintayitairori inintashitari, jiroka ikantayita: Tii ikinayitawo itsipatari,
imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ñaathatashiwaitantaniri jinatzi, 20 jamanayitari
witsikaantsi, ijyiryaayita, ikisaniintawakaawaita, jiñaanaminthatawakaiyani, tii jawin-
taawakaa, ikatsimatawakaayita, jimaamanitawakaa, ikisaniintawakaayita, tii jaap-
atziyawakaa, 21 isamaniintantawaitzi, itsitokawakaa, ishinkiwaiyita, ikowapiroshir-
itakiro joimoshirinkawaitya jantantyaawori kaaripirori, jantayitziro tsikarika oiyi-
tari. Tima irootaki noshintsithatakimiri pairani iiro pantantayitawo jiroka. Tima
aririka pantayitakiro, iiro piñiiro impinkathariwintaimi Pawa. 22 Irooma okaatzi
jantakaantziri Tasorintsinkantsi, añiiro atakotantya, thaaminta ankantya, kamiitha
asaikanai, iiro athaawakowaita, nishironkata owanti, aapatziya ankantanti, tyaaryoo
ankantawintantya, 23 tsinampashiri ankantya, iiro anintashiwaitawo oityaarika. Tii
onthañaapithatairo Ikantakaantaitani amayitairo jirokapaini. 24 Iro kantacha, ikaatzi
owajyaantairori kaaripirori jashiyitaari Cristo, okimiwaitakawo impaikakotaatyiiromi
inintapiintashitakari jantashiyityaarimi irirori.
25 Tima inampishiritantai Tasorintsinkantsi, ontzimatyii amayitapiintairo okaatzi
ikowakaayitairi. 26 Tii okamiithatzi asagaawintawaitya, tii okamiithatzi ankantzimoni-
intakaawaityaari ajyininka, tii okamiithatzi iijatzi ankisaniintakowaitiri jashiyitari
pashini.

6

1 Iyikiiti, aririka piñi tzimatsini ikinakaashitani, tima antapashiri pikantaka iiroka,
pinkaminairi. Paamaakowintya pikijyirikari, otzimikari pikinakaashitani iiroka.
2 Pimitakotawakaiya, pinkimitakaantiro pijamparyaakotawakaiyaami jinaitziro
tinari. Tima ari onkantya pimonkaatantyaawori pantayitanairo ikowakaimiri Cristo.
3 Tzimatsirika kinkishiriwaitachani, inkanti: “Ñaapiro ninatzi naaka”. Apaniroini
jamatawiwaitaka tima tikaatsi iimachiitya irirori. 4 Añа ankinkishiritakotya maawoni,
inkini ankimoshiriwintawaitya. Iiro akantashiriwaitashita: “Nanaakiri jirinta”. 5 Tima
maawoni otzimayitzi antayitiri.

6 Ikaatzi ikinkithatakaapiintaitziri iñaani Pawa, okamiithatzi impinayitiri
kinkithatatsiri, tima tzimatsi kowityiimoyitziriri irirori.
7 Tikaatsi matironi jamatawitiri Pawa. Ikaatzi kowawitachari jamatawitirimi,
apaniroini jamatawiwaitaka. Okimiwaitakawo oitarika impankiitirimi, aririka
onkithokitanaki iiro opashinitzi okithoki irojatzi jiyoshiitai tsika okanta ipankitakiri.
8 Ari ikimitari ikaatzi antapiintakirori inintashitari, kimitawaitaka joyiipataatyiiromi
owasankitaantsi. Iriima ikaatzi antanaironi ikowakaantziri Tasorintsinkantsi, kimitawaita iri oyiipataironimi kañaanitaantsi. 9 Ontzimatyii aamaakowintya iiro apirawintawo antayitairo kamiithayitatsiri. Iikiro aatakaatyiiro iiro okantzimoniintawaitai,
iro añaantaiyaawori kimiwitawori joyiipataitakiri. 10 Irootaki okowapirotantari anishironkayitairi maawoni, aaka tyaaryoopirotawakaachani akaatzi akimisantayitai.

Ithaamintawo Pablo ipaikakowintakari Cristo

11 Iyikiiti, naaka osankinatajaantzimirori nakoki jiroka, antawopaini nokantay-
itakimiro. 12 Tima ikaatzi shintsiwintakimiri pintomishitaaniyitya, inintakaashiwaitawo irirori, iro jinimotakaantyaariri ikaataiyini. Ari onkantya iiro imaamaniwaitantari inkinkithatakotiri Cristo ipaikakoitakiri. 13 Tima ikaatzi totamishitaanitainchari, tiitya jimonkaataajaitziro Ikantakaantaitani. Iro kantacha ishintsiwintaiyakimini iiroka pintomishitaanitaiyaani, ari onkantya jasagaawintantyaari
aririka jimatakaakimiro ishintsiwintzimiri. 14 Irooma naaka tii nokowi nasagaawintawaitya, añа iro nokowataiki nonthaamintaiyaawo ipaikakotaitakiri Awinkathariti
Jesucristo. Tima ipaikakowintakina naaka Cristo, okimiwaitanaawomi onkamapithatatyiinami isaawisato, ari nokimitzimotakawo iijatzi naaka nokamapithatakiro
isaawisato. 15 Tikaatsi oitzimotanaiyaari Cristo aakarika totamishitaaniri, tiirika atomishitaanita. Añа iro kowapirotanaachari ikimitakaantayiitai owakiraami jiwitsikayiitai. 16 Inkaati kimisantayitaironi nokantayitakiri, ari isaikayitai kamiitha, nishironka
jowayiitairi. Ari inkantaiyaari ikaatzi jashipiroyitaari Pawa, ikimitaawitakari pairani
Israel-mirinkaiti.
17 Ari okaatapaaki iyikiiti, tii nokowi imaamaniwaitaitina. Tima ojyikitaki
jowirontawintaitakinari naaka Awinkathariti Jesús.

Iwiyaantawori withataantsi

18 Iyikiiti, onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI EFESO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakaakinari Pawa.
Iirokaiti nosankinayitzini pikaatzi jashiyitaimi Pawa, pikinatanaari iijatzi Jesucristo
pawintaanaari janta Efeso-ki. 2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha
isaikakaayitaimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Itasonkashiriwintantzi Cristo

3 Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo, iri
tasonkashiriwintairi jotyaantakairi Cristo ipoñaakawo inkitikinta. 4 Iri yoshiitakairi
kitziroini tikiraamintha jiwitsikiroota kipatsi, jiyotsitaka ari jashiyitai Itomi,
kitishiri ankantzimotaiyaari, tikaatsi ikantakotai. 5 Antawoiti jitakoyitakai. Ari
okanta jotyaantantakairiri Jesucristo, iro opoñaantari itomiyitai, tima ikowitataika
pairani inishironkayitai. 6 Irootaki anthaamintantaiyaariri Pawa, tima antawoiti
inishironkayitai, jaapatziyayitai, iro opoñaantari jotyaantakairi jitakopirotani.
7 Tima antawoiti jitakoyitai, ipinakowintayitai ikapathainkawintakai Itomi. Ari
okanta ipiyakotantairori antayiwitakawo kaaripirori. 8 Ari ikinakaataikiro Pawa,
tima yotaniri jinatzi, iroopirori ikinkishiritani irirori. 9 Jiyotakaayitairo okaatzi
ikinkishiritsitakari irirori, tikaatsi yowityaawoni onkaati jantairi. 10 Tima okaatzi
ikinkishiritsitakari, ari othotyaatya imonkaayitaiya. Aririka impiyai Cristo, ari
impinkathariwintapairi maawoni tzimayitatsiri inkitiki, iijatzi kipatsiki.
11 Ikinkishiritsitakawo okaatzi jiyotakaayitairi iroñaaka. Irootaki jiyoshiiyitantairi,
tima ikajyaakaitsitakairi Itomi jotyaantainiri aakaiti. Tima okaatzi jantayitakiri, iro
ikinkishiritsitakari irirori. 12 Irootaki jimayitantakawori jiroka Pawa, onkantya non-
thaamintantaiyaari nokaataiyini nitayitakawo nawintaakari Cristo. 13 Ari pikimiy-
itakari iijatzi iirokaiti, owakiraa pikimakotawakiri Cristo, ikinkithatakotaitapaakiro
Kamiithari Ñaantsi, pikimisantanaki. Tima ikajyaakaitsitakimiri pairani jotyaantimiri
Tasorintsinkantsi, iri yotakaimironi jashiyitaimi, ari inkantaitatyiironi inampishiri-
tantaimi. 14 Tima añiiro tii jookawintai Tasorintsinkantsi, ari ayotziri imapiro Pawa
jothotyiiro okaatzi ikajyaakagairi. Ari onkantaatyiiya irojatzi inkimitakaantairomi
jomishitowaatyiirimi ikaatzi ipinakowintairi jashiyitaari. Irootaki inthaamintawin-
tantaityaariri.

Yoshiritakaantzirori ipoña oñaagantzirori

15 Tima nokimakotakimi tsika pikanta pikimisantanairi Awinkathariti Jesús, tsika
pikanta pitakoyitanaari ikaatzi itasorintsitakaitairi, 16 tii nowajyaantziro nopaa-
soonkitakowintzimi, namanamanaatakotapiintzimi. 17 Namanamanaatari Iwawani
Awinkathariti Jesucristo, ashiyitawori owaniinkawontsi. Iro nokowakotziriri jiyoshir-
itakaimi, joñaagapirotaimiro tsika ikantakota irirori, 18 inkinkishiritakaimi onkantya
piyotakotantyaawori joyaakoniintari ikaimashiriyiitairi, piyotakotantyaawori iijatzi
owaniinkatataika joñaagayitairiri Pawa jashiyitaari, 19 piyotakotantyaawori iijatzi anta-
woiti ishintsinka tikaatsi kimityaarini. Ojyiki onkantakaayitai ishintsinka akaatzi
akimisantayitairi. Tima irojatzi ishintsinka 20 jowiriintantaariri pairani Cristo ikamaw-
itaka, jaanairi inkitiki, joosaikawairi jakopiroriki. 21 Ari ikaatairi Pawa ipinkathariwin-
tairi maawoni pinkathariwitachari. Tii apa impinkathariwintairi ikaatzi tzimayitatsiri
iroñaaka, ari ikaatzi impinkathariwintairi tzimayitaatsini paata. Imapiro janaakotan-
taki, tima pinkatharipirori jinatzi. 22 Tima irijatzi Cristo jimatakairi Pawa ijiwatairo

maawoni, ikimitakowaitakari aatzikiriri iisaniintani. Irijatzi Cristo ikimitakaanta Pawa iriimi jiitotaiyaarimi ikaatzi kimisantaatsiri. 23 Iriima ikaatzi kimisantayitaatsiri, kimiwaitaka iwathami jinaatyiimi Cristo, inampishiriyitantaari. Jothotyiiro iijatzi Cristo isaikayitaki tsikarika jantapaini.

2

Jitakotai Pawa iro awisakoshiriyitantaari

1 Iriitaki Pawa añaakaayitaimiri iirokaiti, tima pairani kimiwaitaka owamaayitatyiimimi piyaaripiroshirinka, 2 iro pantayitapiintakiri tsika ikanta piñaayitziri isaawisatziiti, pantashitakawo ikantakaantziri oshinchiirori tampiyainka, irijatzi kantakaawori ijyikitantari piyathariiti. 3 Ari akantawitakari pairani maawoni aakaiti, antapiintakiro anintakaashiyitari, añaamatashiyitari iijatzi, irootaki akinkishiritapiintakiri. Ari ojyakowitakari inkaati jowasankitaayitairi. 4 Iro kantzimaitacha Pawa nishironkatantaniri, jitakoyitai antawoiti, 5 jañaakaayitai owamaimawitakai kaaripirori, jañaakagairi Cristo. (Tima antawoiti inishironkataimi Pawa, irootaki jowawisaakoshiritantaimiri iijatzi iiroka.) 6 Tima jañaakagairi Cristo, ari inkimitsitairi aakaiti. Iri kantakaawori atsipashiritantaariri Cristo Jesús inkitiki. 7 Iro jantantakawori maawoni jirokapaini jiyoyiitantyaari antawoiti jinishironkatantaki, jotyaantakairi Cristo Jesús jowawisaakoshiriyitai. 8 Irootaki piñaantaawori pawisakoshiriyitai poshiriyitaari. Aña iri Pawa, kimitakaantaawori impashitaimiro awisakoshiritaantsi, 9 tii iiroka matironi powawisaakoshiritya apaniroini. Ari onkantya iiro pasagaawintashiwaitanta. 10 Tima iro jiwitsikayitantakairi ankimisantairi Cristo Jesús antayitapiintainiri kamiithayitatsiri, irootaki ikowakaayitakairi kitziroini antayitainiri.

Aripirotairi Cristo ipaikakoitakiri

11 Tima maawoni iirokaiti tii pi-Judá-mirinkatzi, jiiyitzimi nojyininkapaini “Kaari totamishitaaniri”. Iriima iriroriiti jiitawakaayita “Totamishitaaniri”. Tikaatsi oitzimaitya, tima jantashiyitakawo koñaanitatsiri awathaki. 12 Pinkinkishiritakotya pairani tikira pikimisantziriita Cristo, tii pitsipawitari Israel-mirinkaiti, pinashitaiyakani. Tii piyotakowitawo ikajyaakaawakaari. Okantawitaka pisaiki kipatsiki, tii piyotakotziri Pawa, tikaatsi poyaakoniinti. 13 Irooma iroñaaka pikimisantairi Cristo Jesús, paapatziyaatyaari Pawa. Okantawitaka intaina powawitakari pairani, iro kantacha ikapathainkawintakimi pairani Cristo, aripaiti paapatziyaari Pawa. 14 Ari okanta ikantakaakawo Cristo asaikantaari kamiitha. Iriitaki kantakaakari Judá-mirinka ijyininkatantaariri kaari Judá-mirinkatatsini, jaapatziyawakaa. Tima pairani antawoiti ikisaniintawakaayitaka. Irooma iroñaaka kimiwaitaka jotantoryaatyiiromi otantotsi jiyoshiiwitakari kitziroini. 15 Kantakaantakirori opoñaantakari ikisaniintawakaa antawoiti, tima nojyininkapaini owanaa ikisaniintapiintakiri kaari monkaatironi Ikantakaantaitani. Iro kantacha ikimaatsiwaitakawo pairani iwathaki Cristo, ipiyapithatairi kantakaantzirori ikisaniintawakaa, ari opoñaanaa jaapatziyawakaayitanaa, okimiwaitanakawo apaanimi atziri ikantanaa iroñaaka. 16 Tima ikamawintakai pairani Cristo ipaikakoitakiri, ari okaatapaaki akisaniintawakaapiintaka, akimitakaantanakiro owamaakityiiromi. Tima apaani akantanaa awathaki aripiroyitaari Pawa. 17 Iro ikantsitantaitakari:

Ipokaki, ikamantayitaimiro Kamiithari Ñaantsi onkantya pisaikantaiyaari kamiitha,
tima intaina pisaikayitaki. Ari ikimitaayitakiri iijatzi saikayitatsiri okaakiini.

18 Tima iri Cristo kantakaakawori añaantaawori atsipataari awintaari Pawa, tima apintzi jinatzi Tasorintsinkantsi matakairori. 19 Tii piyotakowitari pairani Pawa, tii pijyininkawitari iijatzi. Iro kantzimaitacha pikimiyitaari iroñaaka ikaatzi kimisantayitziriri, tii pipashinitzimotairi, tima pijyininkayitaatyaari Pawa. 20 Pikimiwaitanaawo

iirokami mapipanko jiwitsikaitakimi. Iriima Kamantantaniriiti ipoña Otyaantapiroriiti, iri kimityaawonimi otzitironi. Iriima Cristo iri kimitatyaawonimi mapi jowayiitakiri onaminaki otzipankotzirori. 21 Tima okaatzi jiwitsikaitantakawori mapipanko, kamiitha opiwiryaawakaayita irojatzi iwitsikantatyaari itasorintsipankoti Awinkathariti. 22 Ari pikimiyitanaari iirokaiti, pikimiwaitakawo okaatzi piwiryaayitainchari, ari inampishiritantaimi Pawa.

3

Inkinkithatakairi Pablo kaari Judá-mirinkatatsini

1 Irootaki opoñaantari, naaka Pablo, tima jomontyaitakina nokinkithatakotaimiri Jesucristo iirokaiti kaari nojyininkata, 2 piyotaiyini iri Pawa owakinari nonkinkithatakaayitaimi, tima antawoiti inishironkatakimi. 3 Tima aritaki nosankinatakimiro kapichiini tsika okanta jiñaawiyatakaakinawo kaari jiyotakowiita pairani. 4 Aririka piñaanatakiro, ari piyotairo okaatzi naaka niyotakotairiri Cristo kaari jiyotakowiita pairani. 5 Tima pairani tikaatsi atziri yotakowityaawoni jantiri Pawa. Iro kantzimaitacha, jiyotakaana Tasorintsinkantsi nokaatzi Notyaantapiroritzi iijatzi Kamantantaniriiti. 6 Jiroka kaari jiyotakowiita: Aña jawisakoshiritsitaiya kaari nojyininkawita aririka inkamantayiitairi Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo Jesús. Ari joñaagairi ikajyaakagaitakiriri Judá-mirinka, tima ijyininkayitawakaa. 7 Irootaki nimatantaawori iroñaaka nokinkithayitairo, iriitaki Pawa tasonkawintashiritanari nantantawori, tima owanaa inishironkataana, otzimimotziri ishintsinka irirori.

8 Aña naaka janaakotani maawoni oitishiritaari. Iro kantzimaitacha inishironkataana naaka, ishinitakina nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi kaari Judámirinkatatsini, iro jiyotantaiyaari antawoiti itasonkawintayitairi Cristo. 9 Ishinitakinawo noñaagairi okaatzi manakowitachari pairani jantiri Pawa. Tima iri witsikayitakirori maawoni añaayitairi iroñaaka. 10 Iro jantantakawori maawoni jiroka, onkantya jiyotantyaari inkitiwiriiti pinkathariyitatsiri, yotaniri ikanta Pawa, aririka jiñaayitai akaatzi akimisantairi. 11 Tima iro ikinkishiritapiintakari jantiri, irootaki jotyaantantakariri Awinkathariti Cristo Jesús. 12 Tima awintaari iroñaaka Cristo, aritaki jaapatziyai Pawa, iiro athaawashiriwaitzi. 13 Irootaki nokantantzimiri: Ñaa okantzimoniintzimikari okaatzi nokimaatsikowintakimi. Aña iro thaamintashiritakaayitimini iirokaiti.

Antawoiti itakotaantsi kaari jothotyaiti jiyotakoitiro

14 Irootaki opoñaantari notziirowashitari Ashitariri Awinkathariti Jesucristo, 15 tima iri iwaapatitakari Pawa, ikimitakaantayitai aakayitaki ijyininka. Okantawita aakarika inkitijatzi, aakarika kipatsijatzi. 16 Nokowakotapiintakiri Ashitairi, otzimimotziri owaniinkayitachari, antawoiti intasonkawintayitimi, jaawiyaashiritakaimiro Itasorinka. 17 Nokowakotapiintakiri iijatzi Cristo inampishiriyitantimi, tima pawintaayitanaari iirokaiti. Pinkimitakotyaawo pankirintsi parithatatsiri kamiithaini, iro paapaikantanatya jitakonka. 18 Iro inkimathapirotantaiyaawori oitishiritaari, okimiwaitakawo antawoiti inatyiimi jitakonka Cristo, santha onkaatimi, jinoki onkantyaami, inthomai inatyiimi. 19 Irootaki namanakotapiintantzimiri pinkimathapirotairo antawoiti jitakotai Cristo, anairo maawoni jiyotakowiitari, iro piñaantaiyaawori jothotyiimi Pawa isaikashiripirotantaimi.

20 Thami anthaamintaiyaari Pawa, tzimatsiri ishintsinka, iriitaki ñaakaayitaironi owanaa anaanakiro okaatzi akamiyitziriri. Iiro othotyiiro ankinkishiritakotiro ishintsinka aririka añaayitiro jantzimoshiriyitairi. 21 Thami anthaamintaiyaawo okaatzi

jantakaakiriri Cristo Jesús, iijatzi okaatzi jantzimotziriri awintaayitaariri. Ari inkimitaiyaari inkaati ancharinitaiyaari ari inkantaitaatyaani iijatzi inthaamintaiyaari irirori. Ari onkantyaari.

4

Withaa ikantakaayitai Tasorintsinkantsi

1 Ari okantayitakari, tima jomontyaitakina nokinkithatakotziri Awinkathariti. Irootaki nonkantantimiri: Pantapiintainiri ikowakaayitaimiri, tima ikaimashiritani pinayitatzi. 2 Tsinampashiri pinkantaiya, aapatziyashiri pikantantai. Iiro pisamawakaayita. Añaontzimatyii pitakotawakaayitaiya. 3 Piñaashintsitaiyaawo pisaiki kamiitha, tima iri Tasorintsinkantsi owithaawakaayitaimiri. 4 Okimiwaitakawo apawatha akantanaa, tima apaani ikanta Tasorintsinkantsi. Ari okimitari iijatzi apaani okanta ikajyaakaayitaimiri Pawa poyaakoniintairi. 5 Apaani ikanta Awinkathariti, apaani ikanta akimisantairi, apaani ikanta owiinkaawintaari. 6 Apaani ikanta Pawa, iriitaki Ashiyitairi maawoni. Iri pinkathariwintayitairi maawoni, jothotyiiro inampishiriyitanta maawoni. 7 Iro kantacha, inashiyitaka jimatakaayitairi Cristo itasonkawintayitakai. Okimiwaitakawo oityaami impashiyitakairimi. 8 Irootaki josankinatakoyiitakiri pairani kantatsiri:

Tzinagaa, jiiwatairo joitsinampaakiri owayiriwitakariri.
Tima okaatzi jaapithatantakiri, ipashiyitaari jowayiriti.

9 ¿Iitama ikantantaitari: “Tzinagaa?” Iro ikantantaitari, tima ipokitsitapainta isaawiki jaka kipatsiki. 10 Tima itzimi ijyaawiinkainchari kipatsiki, irijatzi tzinagaachari janaapirotanakiro inkiti, iro jothotyaantaawori isaikantaawo maawoni tsikarikapaini. 11 Iri tasonkawintantaatsiri okanta Otyaantapiroritantari tsikarika akaayitzi. Tzimatsi pashini kamantantaniritatsiri. Tzimatsi pashini kinkithatakaantayitanairori ñaantsi jawisakoshiritantaitari. Tzimayitatsi iijatzi pashini jiwayitanairiri kimisantzinkari, tzimayitatsi iijatzi yotaantaniriiti. 12 Ari ikantayitaari maawoni jirikaiti, iriiyitaki yotakaayitairini inkaati oshiriyitaachari tsika inkantya jantawaitainiri Cristo, inkini jiwitsikashiritakaayitaiyaari, inkimitantyaaworimi iwatha Cristo jinatzi. 13 Irojatzi añaantaiyaawori ayopirotakotairi Itomi Pawa, onkimityaawomi awithaawakaatyiiyaami akimisantayitai. Iro amatantyaawori aatakairo ojyakotaiyaari Cristo, antapashiritanaatyiimi. 14 Aritapaaki akimitakari ikanta iintsi, owanaa ipashiniyitzi iikiro jiyaatatzi ikimotatzi. Tima ari ikimiyitari kaari jyinkaatsini jamatawiyiitiri, jiyotaitiririka kaari tampatzikatatsini. Iriiyitaki kimitakawori aapanayitakairi tampiya, okinayitzi tsikarikapaini. 15 Añairo akinkithatakoyitai tyaaryoopirotatsiri onkantakaakai atakonka. Ontzimatyii antapashiriyitai, ankimitaiyaari tsika ikanta Cristo irirori. Tima iri Cristo kimitanaiyaawonimi aito, 16 irooma maawoni aakaiti akimitawo aakami iwatha. Apaani atziri oimonkachari iwathaki kamiitha jiwithaawakaayita jowawitonkiyita, tima kamiitha ikanta itikatsitzi iwathaki. Ari ankantayitaiyaari aakaiti iwathayitai Cristo, antawaitainiri kamiitha irirori, amitakotawakaayitanaiya, atakotawakaanaiya iijatzi.

Owakiraari añaantari ikantakaayitaawo Cristo

17 Pinkimi nonkantimiro okaatzi jiyotakaakinari Awinkathariti: Aritapaaki pikimitakoyitari isaawisatziiti, tima aminaashiyitaka jantayitziro okaatzi ikinkishiritari, 18 okimiwaitakawo ikinkishiritani tsiniriwiri. Kisoshiri ikantayitaka, tii ikowaiyini jiyotakotairi Pawa, tii jiñiiro jinintaiyaawo inintakaawitakariri. 19 Tii inkaaniwintaiya, iro ayimatakiri imayimpinka, iyaaripiroshirinka jamitapiintakari, iijatzi ijyampitsinka. 20 Irooma iirokaiti, piyotakotairi Cristo, tii okantzi pantayitairo jiroka. 21 Tima imapirorika pikimisantairi, piyotanairo tyaaryoori inatzi okaatzi jiyotaantapaintziri

ririrori. 22 Tsikarika pikantayiwita pikaaripirotzi pairani, ontzimatyii powajyaantayitairo, tima amatawitakimi okaatzi pinintawaitziri iiroka. 23 Aña ontzimatyii pinkimitakaantairo owakiraataatyiimi pikinkishiryaani. 24 Ontzimatyii powakiraashiriyitai, iro jiwitsikantakimiri Pawa pairani pinkimitaiyaari ririrori, tampatzikashiripiro pinaatyi, kitishiripirori pinkantya.

25 Tii okamiithatzi pamatawiyitanairi pijyininkapaini, iro kamiithatatsi piñaaniyitaiyaawo tyaaryooyitatsiri. Tima okimitanaatyaawo awithaawakaatyiiyaami. 26 Iijatzi okimitari, aririka pinkijya, pintyaaryooti pikaaripiroshiritzikari. Ontzimatyii piñaashintsityaawo powawisaantyaawori thaankiini pimashirinka, iiro pimaakotziro irojatzi pashini kitiijyiri, 27 pishinitairikari Kamaari jantakaimiro kaaripirori. 28 Koshintzirika pinatzi, powajyaantairo, ontzimatyii pantawaitai. Pinkimaatsiwintyaawo pantawaiwintiro pikowayitziri, onkantya piñaantyaawori ontzimimoyitimi, iro pimpashiyityaariri ashironkaayitachari. 29 Iijatzi okimitari, tii okamiithatzi piñaawaitashityaawo kaaripirori ñaantsi. Aña iro piñaawaitapiinti kamiithari ñaantsi, onkantya piwitsikashiritakaantyaariri kimayitzimiri. 30 Iirorika pantayitanairo kamiithayitatsiri, ari jowashiritakotakimi Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki. Tima iriitaki kimpoyaawintapiintakimiri irojatzi paata pawisakoshiritantaiyaari. 31 Powajyaantiro iroñaaka pikisashiritaka, aritapaaka pikisapiintaka, piñaakatsimatantzi, piñaanaminthatantayitzi, pikijyimatantzi. Ontzimatyii powajyaantairo pantayitakiro kaaripiroyitatsiri. 32 Aña ontzimatyii pinkamiithashiritai, pinishironkatawakaayitaiya. Ontzimatyii pimpiyakoyitairi ikaatzi owaaripiroshiritakimiri, ikimitagaimi Pawa ipiyakotaimi ririrori ikamimotaimi Cristo.

5

Tsika inkantaiya jashitaari kitainkari

1 Tima jitakoyitani pinatzi Pawa itomiyitaimi, ontzimatyii pinkimitakotaiyaari ikimita ririrori. 2 Itakoshiri pinkantanti, pinkimitakotyaari Cristo jitakoyitakai, ishiniwintakai impaikakoitiri. Irootaki kimitakawori okasankainkatzi itagaitziniriri Pawa, owanaa okamiithatzimotakiri.

3 Tima oitishiritaari ikantakaitami iirokaiti, tii okamiithatzi pimayimpiriti, imapiro okowiinkatzi. Tii aritaajaitzi pikinkithatakoyitairo. Ari okimiyitari pashini kaaripiroyitatsiri, iijatzi okimita aririka pinintayitiro ajyaagawontsi. 4 Tii okantzi piñaawaiyitiro kaaripirori, potsinampaantayiti, tii opantawo jirokapaini. Aña iro kamiithatatsi pimpaasoonkitairi Pawa. 5 Ari piyotaki iiroka iiro jagaitairi mayimpiriwaitatsiri tsika ipinkathariwintantai Cristo itsipatari Pawa. Ari inkimityaari iijatzi kaaripiroshiritatsiri, ikaatzi nintayitzirori ajyaagawontsi ikimitakaantawo iwawanimi inatyi. 6 Tzimatsi kaminaayitimini inkowi jamatawitimi, ari onkantya joitzipinashiritantimiri. Ari jowasankitairi Pawa inkaati piyathatachani. 7 Tii aritaajaitzi iijatzi pintsipaminthatyaari jirikaiti. 8 Tima pairani tikira pikimisantziriita Awinkathariti, kimiwaitaka pisaikatyiimi otsinirikitzi, pantayitapiintakiro kaaripirori. Iro kantacha jashitaimi Pawa, kimiwaitaa pisaikaatyiimi okitiijyiinkatzi. Irootaki pisaikantaiyaari kamiitha pinkimitakaantanakiro isaikaitzi okitiijyiinkatzi. 9 Tima inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi, ari piñaayitairo pinishironkatantai, pintampatzikashiritai, piñaawaitapiintairo tyaaryoori. 10 Ontzimatyii pantapiintayitanairo kamiithatzimotirini Awinkathariti. 11 Iiro pitsipaminthatari kimitakariri saikayitatsiri otsinirikitzi. Aña pinkaminaathatiri, tima tii okamiithatzi jantayitziri, aminaawaitaantsi inatzi. 12 Tima antawoiti owañaantsi aririkami ankinkithatakotiro okaatzi jantayitziri jimananikiini. 13 Iro kantacha aririka pinkaminaathatiri, kimiwaitaka pootatyiinirimi iyaaripironka. Aritaki inkinkishiritanaiya, inkowanakiro inkamiithashiriyitai, tima okimitatyaawo isaikanaatyiimi okitiijyiinkatzi. 14 Irootaki josankinaitantakari pairani, ikantaitzi:

Aritaki pimaaki, pinkakiti,
Pintzinai pitsipayitakari kaminkari,
Iri ootaimini Cristo.
15 Aamaakowinta pinkantawintaiyaawo onkaati pantayitiri, iiro pojyakoyitari
masontzishiriri, añairi pinkimitakotya ikantayita yotaniri. 16 Iiro pisaikawaitashita,
tima tzimatsi ojyiki kaaripiroshiriririiti. 17 Iiro pimasontzishiriwaitzi, añapaminaminatiro pinkimathatairo ikowakaimiri Awinkathariti. 18 Iiro pishinkiwaita,
tima ojyiki okowiinkatzi. Añairo kowapirotacha isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi.
19 Pinkinkithatakotawakaanaiyaawo Salmo-paini, pimpampithaayitairo onkaati
jiyoshiritakaimini Tasorintsinkantsi, thaaminta pinkantawintyaari Awinkathariti.
20 Paasoonki powapiintairi Ashitairi Pawa piñaayitziro maawoni tsikarika oiyita,
pimpairyaanairi Awinkathariti Jesucristo.

Pimpinkathatawakaayitaiya

21 Ontzimatyii pipinkathatawakaayitaiya, tima pinkatha powayitairi Pawa.
22 Iinantaitarí, pipinkathatairi piimiiti, pinkimitakaantiri pipinkathatziri
Awinkathariti. 23 Tima ikaatzi iimintaitari ijiwatziro iina, ikimitakari Cristo ijiwatziri
kimisantzinkariiti. Tima Cristo ikimitakaantari kimisantzinkariiti iriimi iwatha,
iriimi Cristo iitotanaiyaarimi iriroriiti. Irijatzi owawisaakoshiriyitairini. 24 Tima
maawoni kimisantzinkariiti pinkatha jowairi Cristo, ari onkimiyityaari tsinaniiti
opinkathatapiintairi oimiiti. 25 Iimintaitarí, pitakoyityaawo piinaiti, pinkimitakotyaari Cristo jitakoyitakari kimisantzinkariiti, iriitajaantaki shiniwintakariri
ikamawintayitairi. 26 Iro jantantakawori jiroka onkantya intasorintsitakaantairi.
Ari imataari jowiinkaataitya, ikantapiintaitzi: “Nokimisantairo Iñaani”. 27 Tima
ikowatzi Cristo kitishiri inkantayitaiya ikaatzi kimisantairiri, kimitajaantakimi tii
ikaaripiroshiritzimi kapichiini. Jojyakotari Cristo ikanta pairani aatsini iina, tii
ikowi jiñiiro iinatyaari ontsimitsiwaiti, ompitsipookiwaiti, añaowaniinka onkantya.
28 Iro jantayitairi iimintaitari, jitakotyaawo iinaiti. Inkimitakaantiro jitakotawo
iwatha irirori, ari inkimitanairo iijatzi iinaiti jitakotyaawo. 29 Tima tii jiñaitzi apaani
kimaatsitakaawaityaawoni iwatha, añaitakopirowaita ikanta. Ari ikimitairi iijatzi
Cristo ikaatzi kimisantayitairiri. 30 Ikimitakaantayitaari iriirikami imishina, iriirikami
itonki, iriirikami maawoni iwathaki. 31 Tima ikantaitzi:
Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina, apaani inkantaiya iwathaki
jaawakaana.
32 Owanaa okompiwitaka pairani inkimathayiitiro jiroka. Añairi Cristo ojyakaawintacha jaka, ipoñaiijatzi kimisantayitairiri. 33 Ari okantari, ontzimatyii pitakoyitaiyaawo piinaiti, pikimitaa pitakota iiroka. Ari onkimiyitanaiyaari iijatzi iinataitari,
opinkathayitairi oimi.

6

1 Iintsiití, pikimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatatsiri ikowakaimiri
Awinkathariti. 2 Ojyiki ikantakaantakiri pairani Pawa. Iro kantacha ari osatikakari
apaani Ikantakaantani itanakawori okinkithatakotziro ikajyaakairi Pawa, ikantaki:
Pipinkathatairi ashitzimiri,
3 Aritaki piñaakiro osamani paminawaiti jaka kipatsiki.
4 Irooma iirokaiti iwaapatiitarí, tii okamiithatzi pinkisakaawaityaari powaiyaniiti, añairo kamiithatatsi pintampatzikayitiri, pinkaminairi tsika okanta ikowiro Awinkathariti.
5 Ompirataarí, pinkimisanti iirokaiti onkaati jompiraitimiri. Iiro pamatawiwaitziri ompiratzimiri. Pinkatha powiri, pinkimitakaantiri pipinkathatziri Cristo. 6 Iiro
powakowintashiwaita pantawaitiniri aririka jaminimi, iro pinimotakaantyaariri. Añ

pashi powiro pantawaitapiintiniri, tima jompiratani jowanaimi Cristo, pantiro ikowiri Pawa. 7 Shiritha pinkantawintyaawo jompirayitzimiri, pinkimitakaantiro iriitajaantakimi Awinkathariti pantawaitiniri, kaari atziri. 8 Tima ayotaiyakini, iri Awinkathariti pinayitaini okaatzi antayitakiro kamiithari, onkantawitatya aakarika ompirataari, tiirika jompirayiitai. 9 Ari pinkimityaari ompiratantaniriití, ontzimatyii paapatziyaari pompiratani, iiro pasaryiimawaitari. Tima jompiratari Inkitijatzi pompiratani, ari ikimitsitzimiri iijatzi iiroka, jompiratzimi, tikaatsi imaakiniti irirori.

Ipiyawintashiritantari kimisantanaatsiri

10 Iyikiiti, piñaashintsishiritya, tima iri Awinkathariti otapishiritantimironi ishintsinka. 11 Pinkimitakaantiro pinkithaatakotatyaawomi jashitari Pawa ipiyakowintantaitari. Iro piñaantyaawori pimpiyatyaari kamaari. 12 Tima kaari atziriiti koñaawoini antaminthayitaini, iri antaminthatairi kaari koñaayitatsi. Iriiyitaki pinkatharitashiwintawaitachari, tzimawitachari ishintsinka, tsiniriwiri jinayitzi ompiraminthatariri isaawisatzi, irijatzi antashiwaitakawori kaaripirori inkitiki. 13 Ikimita apaani owayiri jawintaawo iithaari ashirotatsiri, ari pinkimitanaiyaari iiroka pawintaayitanaiyaari Pawa. Aritaki pimatakiro pimpiyakowintya. Tima aririka piñaashintsishiripirotanatya, tikaatsi iiwokashiritimini. 14 Pintyaaryooyitai, pinkimitakotyaari ikanta jiwitsikaanta owayiriiti. Tima iro jitapiinta joojothakiyitanatyaawo iithaari iiro ipakoowaitanta. Ari pinkimitapiintanaiyaari iirokaiti, pinkinkishiritakoyitanairo tyaaryoori, ari onkantya iiro pipakooshiriwaitanta. Ikithaatapiintawo owayiriiti ashirotaki ishipaniiki, inkini otzikaawintiri. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiti tampatzikashiri pinkantayitanaiya, tima iro otzikaawintashiritimini. 15 Ityaantapiintari owayiriiti i-zapato-ti, inkini jiyaayiti tsikarika. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti aamaakowinta pinkantapiintaiya inkini piyaayiti tsikarika pikinkithatakotairo Kamiithari Ñaantsi isaikantaitari kamiitha. 16 Jawintaapiintawo owayiriiti jotzikaawintaminto joirikayitziri iiro okintantari paampakiiyitaintsiri chikopi. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti pawintaapirotanaiyaari Pawa inkini potzikaashiriwintanaiya pimpiyatantyaariri kamaari. 17 Jawintaapiintawo owayiriiti ashironaki jamathaitari. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiti pawintaayitanaiya jowawisaakoshiritaimi Pawa. Ipiyakowintantapiintawo jowathaaminto owayiriiti. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti pimpiyakowintantyaawo Iñaani Pawa inkinkishiritakaimiri Tasorintsinkantsi. 18 Pamanamanaatapiintayitai, tima Itasorinka Pawa kinkishiritakaiyaamini pinkowakotiriri. Tyaaryoo pinkantayitanaiya inkini pamanakotapiintanaiyaari maawoni oitishiritaari. 19 Impoña pamanakoyitakina naaka, iñaapirotakaantinari Pawa niyotantyaari nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi kaari jiyotakowiita pairani. 20 Tima iro kamiithatatsi noñaapirowintyaawo nonkinkithatakaanti. Irootaki jomontyaawintaitakinari. Iro kantacha iikiro niyaatakaatyiiro nonkinkithatakaanti.

Iwiyaantawori withataantsi

21 Aririka jariitapaatya Tíquico janta pisaikaiyini, iriitaki kamantapaakimini tsikarika nokantaka, tsikarika iita nantayitakiri jaka. Tima jirika Tíquico iyiki jinatzi, nitakopirotakari. Iri tyaaryootaintsi jimitakotakina nokinkithatakaantaki. 22 Iro notyaantantyaariri, onkantya piyotantyaari tsika nokanta nosaikaiyini jaka. Ari onkantya pinthaamintashiritantyaari.

23 Ari okantzimaita iyikiiti. Onkamintha isaikakaayitaimi kamiitha Ashitairi Pawa, ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantya pitakotawakaantanaiyaari, awintaashiri powanairi. 24 ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo, pikaataki pitakopirowaiyitaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILIPOS-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi, ari notsipatakari Timoteo
nosankinatzimiro. Tima jompiratani Jesucristo ninayitzi. Iiroka nosankinayitzini janta
Filipos-ki pikaatzi ikitishiritakaimi Cristo Jesús. Irijatzi nosankinatzini ikaatzi jiway-
itzimiri pinkimisantayitai. 2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha
isaikakaayitaimi. Ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamanamanaatakoyitari Pablo kimisantzinkariiti

3 Aririka nonkinkishiritakotapiintimi, owanaa nopaasoonkitziri Pawa. 4 Kimoshiri
nokantapiintaka aririka namanamanaatakoyitimi, 5 tima ari akaataiyakini
akinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. Irojatzi pikantanakiro pairani owakiraa
pikimawakina nokamantapaakimiro ñaantsi, tii powajyaantanakiro irojatzi iroñaaka.
6 Niyotajaantzi naaka, owanaa okamiithataki okaatzi pawintaashiriyitaari Pawa,
tima iriitaki kamiithashiritakaimini irojatzi impiyantatyaari Jesucristo. 7 Tima
kamiitha okanta nonkinkishiritakotapiintimi, nitakoyitani pinatzi. Okantawitaka
jomontyiitakina naaka, ari akaatzi inishironkayitai Pawa. Ari okantari iijatzi
jaayiitanakina pinkatharintsiki, tima nokinkithatakotakiro janta Kamiithari Ñaantsi.
8 Iri yotatsi Pawa owanaa nokowityaataikimi noñaayitimi. Iro jitakonka Jesucristo
kantakaawori. 9 Namanakotapiintakimi pitakopirowaitantyaari, yotani pinkantya,
pinkimathatairo maawoni, 10 onkantantyaari pantapiintayitairo kamiithari. Ari
onkantya pinkitishiritantyaari iiro otzimanta inthawitakotaitimiri paata impiyakirika
Cristo. 11 Ikamintha jotampatzikashiritaimi Jesucristo okanta pantayitantaawori
kamiithari. Iro impinkathayiitantyaariri Pawa, inthaamintapiintantaityaariri.

Nañaantaari Cristo

12 Iyikiiti, nokowi piyotakotiro awijyimotakinari. Tii othataawaitashita awijyimotina
jirokapaini, añaa iro iyaatakotantyaari Kamiithari Ñaantsi jawisakoyiitantyaari. 13 Ari
matzimaitaka, tima ikaatzi saikapankotziriri pinkathari, owayiriiti kimpoyaawinta-
nari, jiyotaiyaini maawoni jomontyaawintashitaitanari Cristo. 14 Tima jiñaayitakina
iyikiiti jomontyaawintaitanari Cristo, tii ithaawaiyanakini, iikiro ikinkithayitanakitzi,
jawintaapirotanakari Awinkathariti.

15 Tzimatsi jaka kajyaawaitachari ikinkithatakotziri Cristo, ojyiki ikowaki janaina
impinkathayiitiri onkantya inkisaniintantaitinari naaka. Iro kantacha tzimatsi pashini
itakotajaantakinari, kamiithapiroini ikinkithayitanaki irirori. 16 Jirikaiti ikaatzi kisani-
intakinari, tii ishinitziri atziripaini inkimisantina, apaniroini ikowi inkimisantaitiri
onkantya janaantyaanari naaka, irootaki ikajyaawaitantari ikinkithatakotziri Cristo.
Ikowatzi jirikaiti inkimaatsipirotakaitina jomontyiitakina. 17 Iriima ikaatzi itakota-
jaantakinari, jiyotaiyini irirori Pawa kantakaawori jomontyiitantakinari onkantya
nonkinkithatakotantyaawori janta Kamiithari Ñaantsi. 18 Tikaatsi iitzimaitya kisaniin-
tanari, iro kowapirotacha irijatzi Cristo ikinkithatakoyiitzi. Irootaki oimoshirinkak-
inari. Ari imapirotya nonkimoshiriti, 19 tima niyotzi irootaintsi jomishitowaitaina.
Okantakaantziro pamanakoyitakina, inishironkatakina Itasorinka Jesucristo. 20 Iro
nokowapirotairi nonkinkithatakotiri Jesucristo, tikaatsi nonthaawakaiya. Tii nokowi
jowaañiitaina paata. Aririka intsitokaitakina, irooma iirorika, ari nonkantaitatyaani
nantayitiro kamiithari, irootaki impinkathaitapiintantyaariri Cristo. 21 Tima iri Cristo

nañaantaari naaka. Irooma aririka intsitokaitakina kamiithataki iijatzi. 22 Irojatzirika
nañi iikiro niyaatakaatyiiro nantiniri Awinkathariti ikowakaayitanari. Tii niyotzimaita
otzimi nokowiri. 23 Apitiroiti nokowiro. Kamiithawaitaki intsitokaitina niyaataita
nontsipatapaiyaari Cristo. Iro kamiithapirotzimotakinari naaka. 24 Iro kantacha
okowapirota iijatzi nañi, ari onkantya nosaikimotantimini iirokaiti. 25 Niyotaki iiro
nokamita, osamani nosaikimoyitanaimi iirokaiti, ari onkantya nonthaamintakaan-
timiri pawintaanaiyaari Cristo. 26 Tima aririka nariitapaimi iirokaiti, ojyiki pinki-
moshiriwintawaina, piyotanaki iri kantakaawori Jesucristo imatantari.
27 Jiroka pinkantayitanaiya: Pantapiintanairo kamiithatzimotirini Cristo.
Irootaki pantapiintanairi, tima aririka niyaataki nariitimi, kamiitha noñaapaakimi
pisaikaiyini. Irooma iirorika nimatziro nariitimi, nokowi nonkimakotimi
kamiitha paapatziyawakaayita, piñaashintsishiriwintaiyaawo Kamiithari Ñaantsi
akimisantanairi. 28 Iiro pithaawantashiwaitari kisaniintzimiri. Tima jirikaiti ari
inkinkishiritakaiyaari Pawa japiroyiitatyiiri. Ari inkimitsitimiri iijatzi iirokaiti
pikimisantairi, jiyotakaayitaimi imapiro pawisakoshiriyitai. 29 Tima tii apa
ikowakaakimiro Cristo pinkimisantairi, aña ontzimatyii pinkimaatsikowintaiyaari
iijatzi. 30 Ari akaataiyakini akimaatsikowintakari. Tima piñiiyakinani pairani owanaa
nokimaatsikowintakari janta. Irojatzi nokantziro iroñaaka pikimakowintana owanaa
nokimaatsikowintakari jaka.

2

Itsinampashirinka ipoña iñaapironka Cristo

1 Tima aritaki joimoshirinkaimi Cristo, tima jitakotakimi, tima isaikashiritantakimi
Itasorinka, tima piyotairo pinishironkatawakaiyani, 2 ontzimatyii paapatziyawakaayi-
taiya, pitakotawakaayitaiya, onkimiwaityaawo apaanimi onkantaiya pikinkishiritani.
Irootaki oimoshirinkanari. 3 Aririka ontzimi oitya pantayitiri, iiro pikisawakaaw-
intawo, tsinampashiri pinkantya, iiro pasagaawintawaitawo. Tii opantawo pinkan-
tanti: “Naaka kamiithapirotatsi, tii opantari jirinta”. Aña iro kamiithatatsi pinkanti:
“Iri kamiithapirotataitatsi jirinta, janaakowaitakina naaka”. 4 Tii apa okamiithatzi
pinishironkapirowaitya iiroka, aña ontzimatyii pinishironkayitairi iijatzi pashini-
paini. 5 Pojyakotyaari tsika ikantapainta Jesucristo, 6 Pawapirori jinaki iririori, ti-
imaita inchiraawintya jitapirotyaawo Ipawatzira. 7 Aña jowajyaantanakiro ipinkathar-
itzi, jojyakotanakari ompirataari, itzimaki, ikimitakotapaakari ikantayita atziriiti.
8 Ikimitapaakari atziri, tii ipinkatharitanai ikimiwita. Aña shiritha ikantapainta iro-
jatzi ikamantakari ipaikakoitakiri. 9 Irootaki opoñaantari Pawa iñaapirotakagaari Cristo,
ipinkathariwintapirotzi, janaanakiri ikaatzi jiwitsikaitakiri. 10 Ikowi Pawa maawoni
impinkathapiroitiri Jesús, onkantawitya tsikarika janta inampiyiityaawo, inkitiki,
kipatsikinta, iijatzi otapinaki kipatsi. 11 maawoni inkantayiitai: “Pinkatharipirori
jinatzi Jesucristo”. Aripaiti ipinkathayiitairi Pawa Ashitairi.

Ikimitari ootamintotsi kimisantzinkariiti

12 Ari onkantzimaityaari nitakotani iyikiiti. Tima pairani nosaikimotakimi janta,
owanaa pikimisantapiintakina. Ari pinkimitanairo iijatzi nosaiki intaina, pantapiin-
tairo okaatzi nonkantimiri. Pinkamaiwintanaiyaari Pawa jowawisaakoshiriyitaimi,
pinkatha pantiniri okaatzi ikowakaayitakimiri. 13 Tima Pawa iriitaki kowashiritakaan-
tatsiri, okanta pantapiintantawori kamiithari. Irijatzi Pawa antakaayitimironi.
14 Pantainiri Pawa maawoni kamiithari, iiro pikisawakaawintawo, 15 ari onkantya
iiro otzimanta oitya iyakawintimini. Tima itomi Pawa pinayitatzi, powajyaantiro
kaaripirori, kamiitha pisaikimoyitairi kinashiwaitainchari. Pinkimitakotyaari
kitiijyiinkatakairori tsiniriri. 16 Pintyaaryoowintanairo pikimakotakiro ñaantsi,

iro pañaashiritantaiyaari. Aririka pintyaaryoowintakiro, antawo nonthaamintimi impiyairika Cristo, tima tii natsipitashiwaitawo nokinkithatakotakimiro iñaani Pawa. 17 Onkantawitya jowamaawintaitinawo nokimisantakaayitakimi, owanaa nonkimoshiriti, ari pinkimiyitanatyaari iirokaiti, pinkimoshiriwintaiyinani. Aririka jowamaitakina, ojyakawo nañaantari japaayiitziro imiriyiitari isaitaitziri piratsi itagaitziniriri Pawa. 18 Irootaki pinkimoshiriwintantinari iijatzi iirokaiti iroñaaka.

Timoteo ipoña Epafrodito

19 Iriirika kowaintsini Awinkathariti Jesús, ari piñaakiro thaankiini notyaantimiri Timoteo. Tima aririka impiyaki, inkamantapaina tsika pikanta pisaikaiyini janta, ari onkantya nonkimoshiritantyaari. 20 Tima tii itzimi ojyainani naaka ikimitaka Timoteo, owanaa ikowaki inishironkayitaimi. 21 Tzimayiwitacha pashini, apa joshiriyitawo oiyitarika ikowiri, tii joshiritakotawo ikowakaantziri Cristo Jesús. 22 Iro kantacha, piyotaiyini iiroka kamiitha ikanta isaikimotakina Timoteo, iri tyaaryootaintsi itsipatakina nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. Owanaa jimitakotakina, kimiwaitaka iriimi notomi. 23 Iriitaki nokowakiri notyaantimiri janta, aririka niyotaki tsika inkantaitina. 24 Aamaa nowakiri Awinkathariti thaanki inkantakaiyaawo, naaka jatashitajaantimini janta.

25 Iri nitawatya notyaantaimiri iyiki Epafrodito, potyaantakinari pairani. Owanaa inishironkatapaakina. Iri kimitakotakariri owayiri ishintsishiritaki itsipatakina nokinkithatakaantzi. 26 Jirika Epafrodito, owanaa ikinkishiritakoyitakimi, antawoiti ikowaki jiñaapaimi, tima jiyotaki pikimakotaiyakirini jimantsiyawaitaki. 27 Ari ikantawitaka jimantsiyatzi, iroowitaincha inkamimi. Iro kantacha jinishironkatakiri Pawa, joshinchagairi. Tii apaniroini inishironkatakiri irirori, aña jimatsitakina naaka, tii ikowakaanawo nimapirotya nowashiripirowaitakotyaari aririka inkamimotakina. 28 Irootaki notyaantantaimiriri thaankipiroini janta, ari onkantya pinkimoshiripirowaitantyaari aririka piñaawairi, ari onkantya iiro nowashiripirowaitanta naaka. 29 Kimoshiri pinkantawintawaiyaari, tima pirintzitawakaanaatya pikimisantairi Awinkathariti. Pimpinkathatapiintairi ikaatzi ojyariri irirori. 30 Tima ikamawitaka irirori ikamaitanakawo jantayitziro ikowakairiri Cristo. Ishinitakowintanakawo jimitakotakina, tii inishironkapirowaita irirori, okimiwaitakawo iirokami imitakotinani jaka.

3

Kowapirotajaantachari

1 Ari okantzimaitari iyikiiti, thaaminta pinkantawintaiyaari Awinkathariti. Tima iiro nosamawo naaka napiipiintimiro okaatzi nosankinatakimiri pairani. Iro kamiithatatsi piyopirotantyaari.

2 Ontzimatyii paamaiyaari manintaniriiti kimitakariri otsitsi, kaaripiroshiriiriiti, kowatsiri intomishitaanitakaimi. 3 Tima totamishitaanipirori anayitai aakaiti, inampishiriyitantai Tasorintsinkantsi, jiyotakaayitairo tsika ankantya apinkathayitairi Pawa. Iiro awintaashiwaitawo añaayitziri awathaki, aña iro anthaamintawintya jashiyitai Cristo Jesús. 4 Ari onkantyaami owawisaakoshiritaimi añaayitziri awathaki, nimawaitakiromi naaka nanaakotantimi. 5 Tima pairani owakiraa notzimapaaki, okaatzi 8 kitiijyiri nomaakotapaaki, ari itomishitaaniitakinari. Naakataki Israel-mirinka, icharinitanakari Benjamín-ni, Judá-mirinkapirori ninatzi, Heber-paantipirori noñaawaitziri, nimonkaatziro okaatzi Ikantakaantaitani, tima Fariseo ninawita. 6 Noñaajaantaki nokimisantapirotatziiri Pawa, irootaki nokisaniintantakariri kimisantanairiri Jesucristo. Tima nothotyaawitanakityaawo nimonkaatziro Ikantakaantaitani, tii nomaakitapaintzi apaani. 7 Iro kantacha maawoni jiroka, okaatzi nasagaawintawaitakari

pairani, tikaatsi opantaiyaawoni iroñaaka niyotakotairi Cristo. 8 Imapirotatya, tima
niyopirotairira Cristo, tii opantaajaitawo nokantawita pairani. Nowajyaantanairo
maawoni, nokimitakaantanakiro jookapiintaitziro kaagashi. Iro nokowajaantanairi
niyopirotairi Awinkathariti Cristo Jesús tima irootaki kamiithapirotatsiri. 9 Iriitaki
tsipashiritaanari iroñaaka. Tii nopankinatanaawo nimatiro Ikantakaantaitani, tima
tii otampatzikashiritana. Irooma nawintaanaari iroñaaka Cristo, iriitajaantaki Pawa
otampatzikashiritaanari. 10 Iro nokowapirotanairi niyopirotairi Cristo, tima iriitaki
ashitawori ishintsinka ipiriintaa ikamawitaka. Ari onkantya nonkimitakotantyaariri
tsika ikanta ikimaatsikowintantaka, tsika ikanta iijatzi ikamimotantaki, 11 irootaki
jowiriintantaiyaanari naaka aririka nonkamawitatya.

12 Tikiraata nothotyaataitziro nokantayitakimiri, tikiraamintha noñiiro
nonkamiithashiripiroti. Iro kantacha iikiro niyaatatyi naminaminatiro
irojatzi nothotyaapirotantyaawori, tima niyotzi iri itapaintawori Cristo Jesús
jowawisaakoshiritaana. 13 Iyikiiti, tii nokantatzi naaka: Nimatataikiro nothotyaakiro
nonkamiithashiripiroti. Aña jiroka nokantanaa: Maijanta nowanairo nantayitakiri
pairani tii noshiritakotaawo, apa nokinkishiritakotawo onkaati noñaayitairi paata,
14 ari onkantya nimatantantyaari, irojatzi noñaantaiyaawori paata impinayitairi
Pawa ikaimashiriyitai intsipashiritai Cristo Jesús.* 15 Jirokapaini nokantayitakimiri,
ontzimatyii oshiritakotyaawo maawoni akaatzi antapashiriyitai. Tiirika
poshiritakotawo, Pawa oñaayimironi pinkimitakotantainari. 16 Iro kantacha,
ontzimatyii antyaaryoowintairo antayitantyaawori okaatzi ayotakotajaantakiri.

17 Iyikiiti, ontzimatyii pinkimitaiyaana naaka. Ontzimatyii paminayitairi
pashini aririka jojyakotaanawo naaka tsika nokanta piñaayitakina. 18 Tima aritaki
pairani napiipiintakimiro nokinkithatakotzimiro, irojatzi napiitimiri iroñaaka
nirayimankakiini nonkantimi: Tzimatsi ojyiki saikimotakimiri janta kisaniintziriri
ikaatzi kinkithatakotzirori tsika okanta ipaikakoyiitakiri Cristo. 19 Irootaintsi
jiñaayitiro japiroyiitairi. Ithaamintashiwaitakawo okaatzi jowayitari ikimitakaantakiro
iroomi iwawanityaarimi. Owanaa ikantakaapirowintakawo okaatzi jantayitakiri, tii
ikaaniwintakotawo. Iro ikinkishiritakowaitapiintaka isaawisato. 20 Irooma aakaiti,
iro akowapirotanai anampitaiyaawo isaikinta Pawa. Oyaaniinta akanta impiyi
Owawisaakotantaniri Awinkathariti Jesucristo, 21 pashiniyitakaapaini awathaki
akaamaniwaitzi, ari ankimitakotaiyaari tsika ikanta ririrori otzimi jowaniinkawo.
Aritaki jimatapairo, otzimimotziri ishintsinka ipinkathariwintantawori maawoni
oiyitarika.

4

Pinkimoshiriwintapiintairi Awinkathariti

1 Iyikiiti, nokowataiki naaka poisokirotanaiyaari Awinkathariti. Tima nitakotani
pinayitatzi, owanaa nokowaki noñaapaimi. Iirokayitaki oimoshirinkanari, iirokataki
kantakaantironi impinataitantinari paata, onkimiwaityaawomi namathairi pinayi-
taimi.

2 Nonkantimiro Evodia iijatzi Síntique: Ontzimatyii aripirotawakaiya awintaashiri-
taari Awinkathariti. 3 Nonkantimi iijatzi iiroka notsipaminthari, pinkaminairo jiroka
apiti tsinani aripirotawakaantaiyaari. Tima ari nokaatzi pairani natsipiwintawo Kami-
ithari Ñaantsi nokinkithatakotziro, ari otsipatakari Clemente ipoña pashinipaini ikaatzi
tsipayitakinari pairani. Tima maawoni jirikaiti, osankinatakoyitaka jañaashiriyitai
paata.

---

* **3:14** Kantakotachari jaka “nimatantantyaari”, ikanta pairani atziri matantatsiri ishiya tsika ipiyota ami-
naminthatziriri, ipayiitziri owinawo jimatantaki.

4 Kimoshiri pinkantawintapiintaiyaari Awinkathariti. Napiitawakimiro: ¡Pinkimoshiritapiintaiyini! 5 Ontzimatyii jiyoyitaimi maawoni nishironkataniri pinayitai. Tima aritaki piyimataka Awinkathariti. 6 Iiro okantzimoshiriwaitzimi, añaa pamanamanaatapiintairi Pawa pinkowakoyitiri kowityiimotzimiri. Pimpaasoonkitapiintairi iijatzi. 7 Ari onkantya piñaantyaawori isaikakaayitaimi kamiitha Pawa, kamiithapiro inatzi jiroka, anairo okaatzi akinkishiriyitari aakaiti. Tima jiroka, saikaantsi kamiitha, iro inimoshiritakaimini, iiro okantzimoshiriwaitantzimi tima itsipashiritaimi Cristo Jesús.

Poshiritapiintaiyaawo kamiithari

8 Jiroka nonkantimiri iyikiiti. Poshiritapiintaiyaawo tyaaryoori, pinkathataantsi, tampatzikashirintaantsi, kitishiritaantsi, inimotaantsi, kamiithatzimotaantsi, kamiithashiritaantsi, thaamintaantsi. 9 Pantanairo okaatzi piyoyitakiri, okaatzi nokamantakimiri. Piñaantayityaawo okaatzi niyotaayitakimiri, okaatzi kamiithari piñaakotakinari naaka nantayitakiri. Aririka pantayitanairo jiroka, ari inimowaitimi isaikakaimi Pawa.

Ipashitantari Filipos-jatzi jashi Pablo

10 Antawoiti ikimoshiritakaakina Awinkathariti, noñaakiro papiitairo pinishironkataana. Niyotzi naaka tii pimaijantana, añaa iro kantakaantzirori tii otzimi tsika pinkinakairo pinishironkatantyaanari. 11 Tii iro nonkantantyaari, noñaatziiro nokowityaaniintawaitzi. Añaa namitakawo nokimoshiriwaitzi onkantawitatya tikaatsi tzimimotinani. 12 Niyotakiro tsika okantawaita ankowityaaniintawaiti, ontzimimoyitai ojyiki. Nothotyaakiro namitakawo maawoni, iirorika nowapirowaita, aririka nontajyaaniintawaiti. Namitakawo ontzimimotina ojyiki, namitawo iijatzi nokimaatsiwaitawo tikaatsirika tzimimotinani. 13 Ari onkantaki nonkitsirinkiro maawoni oiyitakarika, tima iri Cristo aawiyashiritakaanawori iroñaaka.

14 Iro kantacha, owanaa okamiithataki okaatzi pipashitakinari, tima piyotaiyakini tzimatsi ojyiki pomirintsitzimotakinari. 15 Pairani nokinantanakari Macedonia-ki, nitantanakawori nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi, tikaatsi nishironkatinani, apa iirokaiti Filipos-jatziiti, pipakaantakinari pipashitanari. 16 Ari pikimitaakiro iijatzi nosaikantakari Tesalónica-ki, papiipiintakiro pipakaantakina pipashitanari, iri naantakari okaatzi kowityiimotapiintakinari. 17 Tii apa noshirityaawo naaka pimpashitapiintyaanawo kowityiimotinari, nokowatzi pantayitanairo iirokaiti kamiithari, inkini impashitaitimi paata iiroka. 18 Aritaki naakiro maawoni pipakaantakinari, ipapaakinawo Epafrodito, ojyikitzimotapaakina tikaatsi kowityiimotinani. Okaatzi pantakiri owanaa okamiithatzimotakiri Pawa, okimitzimowaitakari kasankainkari. Okimiwaitakawo iijatzi okamiithatzimotziri aririka intagaitiniri piratsi. 19 Iri Pawa payitimini onkaati kowityiimoyitimini iiroka, tima otzimimopirowaitziri jowaniinkawo Cristo Jesús. 20 ¡Ankantaityaani apinkathatairi Ashitairi Pawa! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori withataantsi

21 Piwithatyaanari janta ikitishiritakaani Cristo Jesús. Jiwithatsitakimi iyikiiti ikaatzi tsipatakinari naaka jaka. 22 Jiwithayitsitzimi iijatzi ikitishiritakaani jaka, iri withatajaantzimiri ikaatzi saikapankotziriri Pinkathari César.

23 Onkamintha inishironkapirotaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI COLOSAS-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimiro jiroka osankinarintsi. Tima jotyaantapirori Jesucristo
ninatzi, irootaki ikowakiri Pawa. Iri notsipata iyiki Timoteo nosankinatzimiro. 2 Iiroka
nosankinayitzini pikaatzi ikitishiritakaitaimi janta Colosas-ki, tima iirokaiti iyikiiti
oisokirotanakariri Cristo pikimisantanairi. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi
Pawa, kamiitha isaikakaayiitaimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamana Pablo onkantya jiyotanitantyaari kimisantzinkariiti

3 Ari nokantapiintatya namanamanaatari Pawa Ashitariri Awinkathariti Jesucristo,
nokantziri: “Paasoonki Pawa”. 4 Irootaki nopaasoonkitantariri, tima nokimakowin-
takimi tsika pikanta pawintaashiritanaari Jesucristo, itakotani pikantanairi ikitishiri-
takaani, 5 okantakaakimi pikimisantanairo tyaaryoori Kamiithari Ñaantsi, piyotanairo
tzimatsi poyaakoniintari inkitikinta. 6 Okaatzi pikimakiri iirokaiti, jatakotaki maawoni
nampitsiitiki. Ikimisantayitanai iijatzi pashinijatzi atziriiti. Ikimitakimi iirokaiti
owakiraa pikimawakiro ñaantsi, pikimathatanakiro imapiro inishironkayitaimi Pawa.
7 Tima iriitaki iyiki Epafras yotaakimirori pairani janta. Nitakotani jinatzi Epafras, iri
oisokirotakariri Cristo jantawaitziniri. 8 Irijatzi kamantapaakinari owanaa pitakoyi-
tanta ikantakaakimi tasorinkantsi.
9 Tima owakiraa nokimakowintawakimi tsika pikantana, ari nokantapiintanakitya
namanakoyitaimi onkantya pinkimathatantyaawori ikowiri Pawa. Yotanishiri
pinkantayitaiya. 10 Namanakotzimi iijatzi pantapiintantyaawori kamiithatzimotziriri
Awinkathariti, tima irootaki ikowiri pantainiri, iro piyaatakaantyaawori
piyopirotanairi Pawa. 11 Namanakotzimi onkantya otapishiritantimiri ishintsinka.
Iro tyaaryootakaimini jowaniinkawo, intsinampashiritakaimi iijatzi. 12 Ari onkantya
pinthaamintantyaari pimpaasoonkiyitairi Ashitairi. Tima iriitaki kantakaawori
okanta añaantaawori jashiyitai, anintaantaiyaawori okaatzi ikajyaakaayitakairi
ikitiijyiinkatakotairi ikitishiritakaani. 13 Tima pairani kimiwaitaka asaikatyiimi
otsinirikitzi. Iro kantacha jowawisaakoshiritai Pawa, ipinkathariwintayitai
iroñaaka jitakotani Itomi, 14 itzimi kapathainkawintakairi. Okimiwaitakawo
impinakowintatyiimi ikimaatsiwintayitai, ari okanta ipiyakotantairori ayaaripironka.

Ikamawintai Cristo, ari jaapatziyai Pawa

15 Tii ikoñaanitzi Pawa, iro kantacha joñaagantapainta itanakawori Itomi, tzimitachari
tikiraamintha jiwitsikaitiro añaayitziri iroñaaka. 16 Iri Itomi witsikakaantakiro tzimayi-
tatsiri inkitiki iijatzi kipatsiki. Jiwitsikaki koñaanitatsiri, ipoña kaari koñaayitatsini. Jiwit-
sikayitakiri maawoni maninkariiti pinkathariwintzirori tsikarika oiyita. Iriitaki jiwit-
sikakaayitaki maawoni onkantya jashitantyaawori irirori. 17 Iri itajaantanakawo Cristo
itzimi pairani. Irijatzi kantakaawori iroñaaka kaari inashitantayita okaatzi jiwitsikay-
itakiri. 18 Irijatzi Cristo akimitakaanta iriimi aitotyaami akimisantzinkaritai. Irooma
aakaiti iwatha anayitaimi. Iriitaki itakaantawori ipiriintaa ikamawitaka. Irootaki
jitapiintaitantyaariri ipinkathayiitairi iroñaaka. 19 Tima iriitaki Itomi ikowapirota-
jaantakiri Ashitairi inampishiripirotantiri ipawatzi irirori. 20 Iriitaki kamimoyitairi,
kapathainka ikantapainta ipaikakoitakiri. Aripaiti jaapatziyai, onkantawitatya tsika
asaiki kipatsiki, tiirika inkitiki.

21 Pairani kisaniinta powiri Pawa, tii poshiritakotawo ikowakaayitzimiri, iro pantapi-
intashitaka kaaripirori. Iro kantacha Pawa, jaapatziyaimi. 22 Tima atziripirori jina-
paintzi Jesucristo, iro aritantakari ikamimoyitakai maawoni. Iriitaki aayitaini Pawak-
inta, inkantapairi: “Jirikataki, nokitishiritakaani, kitishiripiro ikantayitaa, tikaatsi
kantakowaitairini”. 23 Ari onkantyaari, aririka poisokirotanatyaawo pawintaashir-
ityaari. Tima pairani owakiraa pikimawakiro Kamiithari Ñaantsi, piyotanaki tzimatsi
poyaakoniintari. Ithonka ikimakoyiitanakiri maawoni nampitsiitiki. Irojatzi, naaka
Pablo, ikinkithatakaayitakinari iijatzi.

Jiyotaayitziri Pablo pashinijatzi atziri

24 Antawoiti nokimoshiritzi iroñaaka noñiiro nokimaatsitakowintzimi. Tima
nimonkaatatziiro ikimaatsitakagaitakari Cristo. Iri nokimaatsitakowinta
kimisantzinkariiti, itzimi kimitanaawori iroorikami iwatha Jesucristo. 25 Iro
nantawairi naaka nimonkaayitairo, tima iri Pawa kantakinari: “Pikinkithatakotainiri
atziriiti noñaani, ontzimatyii pothotyiiro maawoni”. 26 Tikaatsi yotaajaitatsini pairani
oita jantiri Pawa, irojatzi okantzimaita iroñaaka. Iro kantacha aakaiti jiiyiitai
“ikitishiritakaani”, jiyotakaayitairo. 27 Tima iro ikowakiri Pawa ayoyitairo. Jiroka
jiyotakairi: Inishironkayitaimi iirokaiti tii nojyininkawitzimi, itsipashiritaimi Cristo.
Iro poyaakoniintantaawori piñairo jowaniinkawo. 28 Irootaki nokinkithatakotantaariri
naaka Cristo. Nokantayitziri atziriiti: “Aritapaaki pikaaripiroshiriwaitaki”.
Niyotaayitairi kamiithapiroini, okimiwaitakawo naayitaatyiirimi Pawakinta,
nonkantairi Pawa: “Jirika kimisantairiri Cristo, iriiyitaki othotyaakirori”. 29 Irootaki
noñaashintsiwintantariri. Tima ishintsinka Cristo aawiyaashiritakaakinawori
nantayitantakawori maawoni.

2

1 Tima nokowatzi piyoyitai antawoiti noñaashintsiwintakimi, iijatzi Laodicea-jatzi
ikaatzi kimisantairiri Cristo, noñaashintsiwintakari. Ari nokimitaakiri maawoni kaari
ñaapootaajaitinani. 2 Iro noñaashintsiwintantzimiri onkantya pinthaamintashiritantyaari,
pitakotawakaantyaari, piyotanipirotantyaari, pinkimathatantyaawori jantayitairi
Ashitairi Pawa tii jiyotakowiitari pairani Cristo. 3 Tima iriitaki Cristo kantakaawori
ikimathatakaantairo kaari jiyotakowiitari, okimiwaitakawo ajyaagawontsi otzimi
jimanawiitari. 4 Nokamantsitzimiro iroñaaka jiroka, iiro piñaantawo jamatawiyiitimi.
5 Okantawita tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha nokinkishiritakotapiintakimi
kimiwaitaka ari ankaatajaantimi asaiki janta pinampiki. Iro nokimoshiripirotantakari
nokimakowintakimi aripiro pikantawakaanaa, oisokiro powanairi Cristo
pawintaanaari.

6 Tima tsika pikanta pikimisantanakiri kitziroini Awinkathariti Jesucristo, iikiro
piyaatatyi pintsipashirityaari. 7 Oisokiro powapirotanakiri pitanakari pikimisantziri,
pinkimitakotyaawo parithatatsiri kamiithaini, pinkimitakotyaawo iijatzi pankotsi ji-
witsikayiitziro, tima irootaki jiyotakaayiitakimiri. Pimpaasoonkitapiintairi Pawa.

Isaikapiroshiritantaimi Cristo

8 Pintyaaryooti, tzimatsi kowatsiri jamatawitimi, paamaakowintya. Ji-
monkaatakaashitzimirokari okaatzi jiyoyitziri, jiyotaayitziriri pairani ichariniiti,
iro jamiyitapiintari jaka kipatsiki. Tima kaari jashi Cristo. 9 Tima Pawa, iri
othotyaapirotzirori inampiwathatantari Jesucristo. 10 Irijatzi othotyaapirotzirori
inampishiritantakimi iirokaiti, tima pawintaashiritanaari Pawa. Pinkatharipirori
jinatzi irirori, janairi ikaatzi pinkathariyiwitachari. 11 Tima pawintaashiritanaari
Pawa, kimiwaitanaa pintomishitaanitatyiiyaami. Tii koñaawo pintomishitaanitya,
iro ojyakaawintacha jowajyaantakaayitaimiro Jesucristo piyaaripiroshirinka,

jañaakaashiriyitaimi iijatzi. Okimiwaitanakawo intomishitaanitatyiimimi. 12 Tima powiinkaayitaka pairani, pikimitatyaari Cristo Jesús tsika ikanta ikamawitapainta ririrori. Iroowaitanaki arimi pinkaatakirimi pinkitatya, ikitawiitakari ririrori. Ipoña pañagai iiroka, jañagaira ririrori. Tima pawintaanaari Pawa tsika itzimi ashitawori ishintsinka añaakagaimiri. 13 Pairani iirokaiti, kimiwaitaka pinkamayitatyiimi okantakaantziro piyaaripironka. Iro kantacha Pawa inishironkataimi, okantawitaka tii pitomishitaaniyita. Tima jañaakagairi Cristo, ari ikimiyitaimiri iiroka jañaakaashiritaimi ipiyakoyitaimiro piyaaripironka. 14 Tima pairani ojyiki ikowawita nojyininkapaini jimonkaayitiromi Ikantakaantaitani, tiimaita jimonkaatziro. Irootaki jowasankitaantyaaririmi Pawa. Tima kimiwaitaka Pawa josankinatakotatyiiromi ayaaripironka. Ikanta ipaikakoitakiri Jesucristo, ari ashiryaakari josankinatakowitakai Pawa, kimiwaitaka arimi intsipatanatyaawomi ipaikakoyiitakiri Cristo. 15 Aripaiti joitsinampaayitakiri pinkathariwitachari, tii otzimimotanairi ishintsinka ririrori. Tii jantziro jimananikiini jirokapaini, joñaagantapirotakiro onkantya jiyotakoyiitantyaawori.

16 Tii okantzi pishintsiwintawakaiya intzitaityaawo owanawontsi, imiriyiitari. Tii okantzi iijatzi pishintsiwintawakaiyaawo joimoshirinkayitari nojyininka, okimitatya osarintsi, owakiraachiiri kashiri, kitiijyiri jimakoryaantaitari. 17 Tima maawoni imonkaayitziri pairani nojyininkapaini, iroowaitaki okanta aamparyaantsi. Kantakotachari jaka iriitaki Cristo.* 18 Paamaakowintya tzimatsi kinkithatakoyitimini, ikowatzi pojyakoyitaiyaari ikantayita iriroriiti. Irootaki ikantantayitzimiri: “Thami antsinampashiriyitai, onkantya ampinkathayitantyaariri maninkariiti”. Iro kantacha tiimaita jiñaapootziri maninkariiti, apa jaakowintawo ikinkishiritakowaitawo inintashiyitari ririrori, kantakaapiro ikantawintakawo. 19 Tii jiwithaajaitari jirikaiti itzimi aitotanaari aakaiti. Jirika aitotaari, iriitaki thaamintakaawori okimotayitzi awatha, irojatzi owithaawakaantayitari. Tima Pawa kantakaakawori.†

20 Apaani kaminkari tikaatsi janti, iiro okantzi jimonkaayitiro itziyiitari. Ari pikimiyitanaari iirokaiti pitsipashiritanaari Cristo, kimitajaantaka pinkamatyiimi. Tii okowajaantzi pimonkaayitairo okaatzi itziyiitari. ¿Iitama paminaashiwaitantari pantayitziro ikantayitziri atziriiti? 21 Ikantzimi: “Iiro powayitawo jiroka, iiro pantayitziro jiroka, iiro poirikayitziro jiroka”. 22 Aña jiyotaashiwaitakimiro Ikantakaantaitani. Tima aririka oyaawo tsika oitya, iiro añiiro tsika onkantai, ari othonkari. 23 Tima aririka antziwintawaitya, añaajaantzi ashironkaawintatyaari Pawa akimisantanairi. Tiimaita, aminaashiwaita jiroka, tima tii owajyaantakaantziro anintashiwaitapiintari.

3

1 Aritaki añagai Cristo, isaikimotapairi Pawa jakopiroriki, ari ikaatapairi ipinkathariwintantzi. Ari pikantayitanaari iirokaiti pitsipashiritaari Cristo, awisakoshiriyitaimi. Pinkowapiintairo jashitari ririrori. 2 Iiro pikinkishiritakoyitaawo isaawisato, aña iro pinkinkishiritakoyiti inkitijato. 3 Kimiwaitaka iroñaaka pinkamayitatyiirikami, tima pisaikimoshiritairi Pawa pitsipashiritaari Cristo, okantawitaka jiroka tii koñaawoini inatyi. 4 Iro kantacha, aririka impiyaki Cristo, aripaiti jañaakaayitai maawoni, owaniinkaki ankantaiya antsipatapaiyaari.

---

* **2:17** Tima apaani aamparyaantsi tii okoñaawaitashita. Aririka añiiro, ayotzi tzimatsi ashitawori jaamparyaa. Ari okimitari iijatzi okaatzi jimonkaayiwitakari pairani, aamparyaa onayitaki okaatzi jantzimoyitairi Cristo. † **2:19** Jiroka ojyakaawintachari jaka: Tii jiyotaajaitzi iri Cristo jiwayitairi aaka, ikimiwaitakawo iriimi aito. Irooma aakaiti akimitakawo iroorikami iwatha. Tima aririka anthaamintya ankimotati awathaki, maawoni awatha othaaminta okimotayitzi, kamiitha okanta owithaawakaayita, irojatzi antariwathayitantatyaari. Irootaki aito jiwatakaantatsiri okanta othaamintantari okimoyitzi kamiitha awatha. Ari ikimitsitari iijatzi Cristo, iri jiwayitanairiri kimisantzinkariiti, irojatzi jantapashiripirotantyaari kamiithapiroini.

Tii opantawo apiiyitairo antayiwitakari pairani

5 Tii opantawo papiitairo pantayiwitakari pairani. Pinkimitaiyaari kaminkari, tii
jantayitairo kaaripirori. Tii okantzi pimayimpiritanai, pinkaaripiroshiriyiti, pinka-
maawoshiriyiti, pinintashiriwaiti, pinkowawaitiri kiriiki. Tima aririka pinkowawait-
iri, aritaki piwawanitanatyaari. 6 Irootaki jantapiintayitakiri atziriiti, iro jowasanki-
taawintairiri paata Pawa. 7 Ari pikantayiwitakari iijatzi pairani iirokaiti, pamiki-
witakawo. 8 Iro kantacha, ontzimatyii powajyaantayitairo iijatzi jirokapaini, okim-
itatya: Pikisawakaawaita, piñaakatsimatawakaawaita, pikimaatsitawakaawaita, pooki-
motawakaawaita, pikawiyawakaawaita, 9 pamatawiwaitantzi iijatzi. Tima aritaki
powajyaantayitairo tsika pikantayiwita pairani. 10 Kamiithashiri pikantayitaa iroñaaka,
tima iri Pawa owamiithashiritaimi, pinkimitaiyaari ikanta irirori, tima iriitaki wit-
sikakimiri pairani. Irootaki piyopirotantaiyaariri iroñaaka. 11 Ithonka inampishiritan-
tai Cristo maawoni, ikimitatya: Grecia-paantiri, Judá-mirinka, totamishitaari, kaaririka
totamishitaari, pashinijatzitatsiri, jyininkatantaniri, kaari yowaitaniri, pimantaari,
maawoni.

12 Inishironkatani Pawa pinayitzi, irootaki jiyoshiitantayitaimiri onkantantyaari
jashipirotaimi. Ikowi iroñaaka pinkitishiripiroyitai. Pinishironkayitantya,
pinithaantaniti, tsinampashiri pinkantya, iiro pisamawaitanta. 13 Amawi
pinkantawakaayitanaiya, pimpiyakotiri owaaripiroshiriwaitimini. Tima aritaki
ipiyakotaimiro iiroka Cristo piyaaripironka. Irootaki pimatanairi iijatzi iiroka.
14 Iro kowajaantachari pitakotawakaayitanaiya, inantyaari paripirotawakaanaiya.
15 Tima apaani akantanaa akimiyitaawo aakami iwatha Cristo, iro añaantyaawori
kamiitha asaikayitanai, aripirotawakaanaiya. Ontzimatyii ampaasoonkiyitairi
Pawa. 16 Poshiritapiintanaiyaawo pikimakoyitakiriri Cristo. Jiroka piyotanitantyaari
onkantya piyotaawakaantapirotantyaari: Ontzimatyii pimpampithaayitanairo
onkaati jiyotakaayitaimiri Tasorintsinkantsi, pimpampithaayitairo Salmo,
pimpaasoonkitairi Pawa. Ari onkantya pinthaamintashiritawakaantyaari. 17 Ari
pinkimityaari ontzimirika pantayitiri, oitya piñaawaitiri, pimpairyaapiintairi
Awinkathariti Jesucristo, pimpaasoonkitiri Ashitairi Pawa.

Antayitairi akimisantayitai

18 Iinataitarí, pipinkathatairi piimiiti, tima iro pantayitanairi pikimisantairi
Awinkathariti. 19 Iimintaitarí, pitakoyitaiyaawo piinaiti, iiro piñaakatsimawaitawo.
20 Itomiitarí, pinkimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatzimotziriri
Awinkathariti. 21 Iwaapatiitarí, tii okamiithatzi pinkisakaawaitashityaari powaiyani,
ari onkantya iiro okantzimoniintawaitantari. 22 Ompirataarí, pinkimisantiri okaatzi
inkantimiri ompiratzimiri jaka kipatsiki. Iiro powakowintashiwaita pantawaiti aririka
jaminimi onkantya pinimotakaantyaariri, aña kamiitha pantawaitapiintainiri, tima
pipinkathataatziiri iiroka Pawa. 23 Ari pinkimitairo maawoni pantayitanairi kamiitha
pishirithawintyaawo. Pinkimitakaantanakiro iriimi ompiratimini Awinkathariti
Jesucristo, kaari atziri ompirataajaitimini. 24 Aritaki piyotaiyakini iirokaiti,
Awinkathariti pinayitaimini paata. Tima iri Cristo ompiratapiintayitaimiri iroñaaka.
25 Iriima ikaatzi antayitapiintanairori kaaripirori, jowasankitaayiitairi irirori. Tima
Pawa, tikaatsi imaakiniti irirori.

4

1 Ompiratantaniriití, paapatziyaari pompirataniiti, tampatzika pinkantawintyaari.
Pinkinkishiritiro, tzimatsi iiroka inkitiki iita ompiratzimiri.

2 Pamanamanaatapiintaiya, aamaakowintashiri pinkantya pamanamanaatya
pimpaasoonkiti. 3 Pamanamanaatakotaina naaka, onkantya ishinitantaitinawori

nokinkithatakotanairo kaari jiyotakowiita pairani. Tima irootaki jomontyaawintaitakinari. 4 Pamanamanaatakotina onkantya nimatantyaawori nonkinkithatakotiro kamiithapiroini, iro inkimathayiitantyaawori.
5 Ontzimatyii pisaikayiti kamiitha pisaikimoyitziri kaari kimisantatsini. Piyotairi, iiro pitsipawaitashitari. 6 Kamiitha inimotiri onkaati pinkinkithatakotiniriri, poshini onkantzimotyaari. Ontzimatyii piyoyiti tsika pinkanti pakayitiri aririka josampiyitimi.

Iwiyaantawori withataantsi

7 Aririka jariitatya iyiki Tíquico pinampiki, iriitaki kamantapaakimini tsika nokanta nosaikaiyini jaka. Tima jirika iyiki, iriitaki imitakopirotakinari jaka nantawaitziniri Awinkathariti. 8 Iro notyaantantyaariri jiñiimi tsika pikantaiyani iirokaiti janta, inkamantimiro tsika nokantaiyani jaka. Ari onkantya piñaantyaawori pinthaamintashiritaiyaani. 9 Ari notyaantimiri iijatzi iyiki Onésimo intsipatanatyaari Tíquico. Tima jirika Onésimo iriitaki poñainchari pairani pinampiki. Tyaaryoo jawintaanakari irirori Awinkathariti, nitakopirowaitani jinatzi. Apiti inkaati kamantapaakimini okaatzi nantayitakiri jaka.
10 Ari itsipatakina Aristarco jomontyaitakina jaka. Jiwithatsitaiyimini iijatzi irirori. Jiwithatsitzimi iijatzi Marcos itomithori Bernabé. Tima jirika Marcos, iriitaki nokinkithatakotakimiri pairani nokantakimi: Aririka jariitatya pinampiki paawakiri kamiitha. 11 Jiwithatsitaiyimini Jesús, jiitaitziri iijatzi Justo. Iriitaiyakini kaatakinari nokinkithatakotziro tsika okanta ipinkathariwintantai Pawa. Owanaa joimoshirinkina iriroriiti, tima tikaatsi pashini nojyininka kimityaarini itsipatakina jirikaiti.* 12 Jiwithatsitzimi iijatzi Epafras, iriitaki pashini poñainchari pairani pinampiki. Irijatzi jompiratani Cristo. Ojyiki jamanamanaatakotapiintakimi, onkantya pintyaaryooshiriyitantyaari, piyotakotantyaawori pantanairo tyaaryoopiroini ikowiri Awinkathariti. 13 Naakatajaantaki ñaakiri Epafras owanaa ikinkishiritakoyitakimi. Ari ikimitsitakari iijatzi Laodicea-jatzi, iijatzi Hierápolis-jatziiti. 14 Jiwithatzimi iijatzi Lucas aawintantaniri. Irijatzi nitakotani. Jiwithatsitzimi iijatzi Demas. 15 Nokowi naaka piwithatinari maawoni kimisantzinkariiti janta Laodicea-ki. Piwithatinawo Ninfas, iijatzi pinkimitaakiri maawoni kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitapiintachari opankoki.
16 Piñaanatiniri nosankinari ikaatzi kimisantzinkariiti janta pisaikinta. Impoña potyaantakiniri Laodicea-jatzi jiñaanatiniri kimisantayitatsiri janta. Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti, piñaanatiro nosankinatakiniriri iriroriiti. 17 Jiroka ñaantsi pinkantiriri Arquipo: “Pantawaitainiri Awinkathariti tsika okantajaanta ikantakimiri, pimonkaatiniri”.
18 Naaka Pablo, jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki niwithatzimi. Iiro pipiyakotana jomontyiitakina, pamanamanaatakotapiintaina. Onkamintha inishironkayitaimi Pawa. Ari onkantya.

* **4:11** Ikantakotziri Pablo jaka “nojyininka”, iriiyitaki jiiyiitziri “totamishitaaniri”, tima aritaki jiiyiitziriri Judá-mirinkaiti.

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka notsipatari Silvano ipoña Timoteo.
Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashiiti pikaataiyini jashiyitaimi Pawa iijatzi
Awinkathariti Jesucristo. Onkamintha inishironkataimi, isaikakaayitai kamiitha
iijatzi.

Ikimitakoitari Tesalónica-jatzi

2 Aririka namanamanaatakoyitaimi, antawoiti nopaasoonkitziri Pawa. 3 Ojyiki
nokinkishiritakotapiintakimi okaatzi pantayitanairi poshiritanaa, okaatzi jiñaitzimi
pitakoyitanta, opoña okaatzi paakowintanaawo iijatzi poyaawintaari Awinkathariti
Jesucristo. 4 Tima niyotaiyini iyikiiti, jitakoyitaimi Pawa irijatzi iyoshiiyitaimiri.
5 Piyotaiyini iirokaiti tii nokinkithatakotashitzimiro Kamiithari Ñaantsi nosaikimotan-
takimiri, aña Tasorintsinkantsi oshinchaashiritakinari, niyotantari tyaaryoori inatzi
okaatzi nokamantayitzimiri. Piñagaiyakinani iijatzi tsika nokanta nosaikimoyitakimi,
owanaa nokowapiintaki nonishironkayitimi. 6 Okantawita ojyiki piñaashitakawo, iro
kantzimaitacha pikimisantayitanai, tima Tasorintsinkantsi oimoshirinkakimiri. Iro-
jatzi pimatantanaawori okaatzi nantakiri naaka iijatzi okaatzi jantakiri Awinkathar-
iti. 7 Ari okanta ikimitantanaimiri ikaatzi kimisantayitanaatsiri nampiyitawori
Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki. 8 Tii iri apaani kimakowintaimini tsika pikantana
pikimisantairi Pawa, aña ikimakoyiitakimi iijatzi tsikarikapaini. Tima nokowaw-
itaka nonkamantirimi tsika pikanta pikimisantayitai iiroka, 9 iri itawakinawori ika-
mantawakina naaka tsika pikantayitaka paawakina kamiitha, tsika pikanta powa-
jyaantayitanairi piwawaniwitari, iro pikowanaki pantiniri ikowiri Kañaaniri Pawa
Tyaaryoori. 10 Ikamantakinawo iijatzi tsika pikanta iiroka poyaawintari Jesús impiyi
inkinapairo inkitiki, tima iri Pawa ashitari jañaakagairi ikamawitaka. Iriitaki matironi
jowawijaakoshiritai aririka imonkaapaititaiya jowasankitaantayiitai.

2

Jantayitakiri Pablo Tesalónica-ki

1 Iyikiiti, piyotaiyini iiroka tii aminaashita okaatzi niyaataki nariitzimi.
2 Pairani tikira niyaatziita pisaikaiyini iiroka, owanaa ikisaniintaitakina Filipos-ki,
jowasankitaawaitaitakina iijatzi. Iro kantzimaitacha iri Pawa shintsishiritakaakinari
nokinkithatakotantakimirori Kamiithari Ñaantsi, okantawitaka ikisaniintaitana.
3 Tima tii nokinakaashitawo okaatzi noñaaniyitakari, tii nokaaripiroshiritzi
nokinkithatakotantzimirori, tii nokowi namatawitanti. 4 Aña Pawa ñaantashiritakinari
naaka, iri otyaantakinari nonkinkithatakotaimiro Kamiithari Ñaantsi, irootaki
kaari nokinkithatakotantapaakimirori okaatzi kamiithatzimoyitziriri atziri, apa
nokinkithatakotakiro kamiithatzimotziriri Pawa, tima iriitaki yoshiritantatsiri.
5 Tima piyotaiyini iiroka tii nonintaathatantimiro okaatzi nokinkithatakotakimiri,
iro noñaantyaari nayi ojyiki kiriiki. Iri yotatsi Pawa. 6 Tii iro nonkowaajaiti
pimpinkathatashitina. Okantawitaka naakataki Jotyaantapiroriti Cristo,
ontzimatyiimi impinkathayiitaina. 7 Iro kantzimaitacha nonishironkatani nowakimi
nokimitakawo apaani inaanatiitari aririka aamaakotyaari iintsiti. 8 Tii apa

nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, aña antawoiti nitakoyitakimi, irootaki noñaashintsitakowintantakimiri.
9 Pinkinkishiritaiyironi iiroka nitantanakawori nokinkithatakotzimiro iñaani Pawa, shintsiini nantawaitaki, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii piñaantaiyawoni iiroka pintziyina. 10 Piyotaiyini iiroka tsika nokanta nosaikimotakimi iijatzi ikimitaka Pawa jiyotzi irirori, tima kamiithashiri nokantaka, kitishiri nokantaka tikaatsi iitya kantakotinari. 11 Piyotzi iijatzi owanaa nonishironkayitaimi, nokimitakotaari iwaapatiitari ikaminairi jowaiyani, jitakotari, ishintsithatziri. 12 Ari nokimitayitakimiri iiroka, inkini pantayitainiri ikowakaayitzimiri Pawa, tima iriitaki iyoshiiyitaimi, ari piñiiro pisaikai ipinkathariwintantai otzimi jowaniinkawo.

13 Irootaki niyaatakaantawori nopaasoonkitanairi Pawa. Tima pairani owakiraa pikimawakina nokamantapaakimiro ñaantsi, piyotanaki kaari jiñaani atziri, irootaki tyaaryoori jiñaani Pawa. Tima pikimisantanakiro, antakaayitaimiro okaatzi ikowakaimiri. 14 Ari pikimitakotanaari iirokaiti ikaatzi kimisantanairiri Jesucristo janta Judea-ki, tima antawoiti jowasankitaayitakiri Judá-mirinka ijyininka. Ari ikimitsitakimiri pijyininka iiroka jowasankitaayitakimi. 15 Tima iriitaki Judámirinka owamaakiriranki Jesús, irijatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri. Iriitaki omishitowayitakinari iijatzi naakapaini. Antawoiti ikisaniintakiri atziripaini. Irootaki kaari inimotziriri Pawa. 16 Tima tii ikowaiyini nonkinkithatakotainiri ñaantsi kaari Judá-mirinkatatsini, onkantya jawijakoshiriyitantaiyaari iriroriiti. Ari okanta ikaaripiroshiriyitantakari jirikaiti Judá-mirinka, ari jiñiimaitaiyaawo jowasankitaayitairi Pawa paata.

Isaikantakari Pablo intaina

17 Iyikiiti, osamani okantawitaka asaikimotawakaaka intaina, owanaa nokinkishiritakotapiintaiyakimini. Iro kantzimaitacha owanaa nokowaki iroñaaka apiitairo añaawakaayitaiya. 18 Ari nokowawitaka nariitimi, iri kantacha Satanás owanaa jotzikaakina. 19 Iro kantzimaitacha paata aririka impiyi Awinkathariti Jesucristo, iirokataki thaamintashiritakainani noñaantyaawori nonkimoshiritai. Tima iirokaiti kantakaakawori impinataitantinari naaka. 20 Iirokataiyakini kantakaiyaawoni noñaantyaawori nonkantakaapirotaiya paata nonkimoshiritai.

3

1 Iro nokinkishiritakariranki nosaiki naaka Atenas-ki, 2 iri notyaantimiri Timoteo pisaikaiyini iiroka. Tima jirika Timoteo iyiki jinatzi, ojyiki jantayitakiniriri Pawa. Ari nokaatakiri noñaashintsitakawo nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi ikantakota Cristo. Tima aririka jariitatya pisaikaiyini iiroka, iri añaashiritakaapaakimini, inkimoshiritakaapaakimi piyaatakaantyaawori pinkimisanti. 3 Tii nokowi onkantzimoniintimi aririka jowasankitaayitakimi, tima aritaki onkantyaari, iro awijyimoyitaini. 4 Irootaki nokantayitsitakimiri nosaikimotantakimiri, iro piñaayitakiri okaatzi awijyimoyitakimiri. 5 Iro kantzimaitacha tii okantzi namawitapairo naaka, nokowaki niyoti irojatzirika pikimisantaiyini. Noñaajaantaki tzimatsi iita kowaintsiri inkaaripiroshiritakaimi, ari aminaashiwaityaami okaatzi nokamantayiwitakimiri pairani.

6 Iro kantacha jiyaataki Timoteo jariitzimi, piyaa nosaiki naaka. Ari ikamantapaana iikiro piyaatatzi pikimisantaiyini, itakotani pikantawakaiyakani. Ikamantakina iijatzi tii pimaijantina, pikowi piñiina, ari nokimitsitakari naaka nokowi noñiimi iiroka. 7 Iyikiiti, okantawitaka ojyiki noñiiro jaka jowasankitaawaitaitana, thaamintashiri nokanta, tima niyotzi iikiro piyaatakaanakitziiro pikimisantaiyanakini iiroka. 8 Tima niyotaki iikiro piyaatatzi pityaaryoowintairi Awinkathariti, kamiitha inimotana

nosaiki. 9 Antawoiti nopaasoonkitakiri Pawa, tima iirokataiyakini matakirori pikimoshiripirotakaakina. 10 Iikiro naakowintatyaawo namana kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, onkantya noñaantyaawori napiitiro nariitimi, ari notampatzikatimiro tzimatsirika pikinakaashitakari pikimisantanai.

11 Iri nokowakotzi Ashitairi, Pawa, ipoña Awinkathariti Jesús, tampatzika nowanakiro niyaati pisaikaiyini iiroka. 12 Nokowakotziri iijatzi iri kantakaiyaawoni piñaantyaawori pitakotawakaiyaani, ari pinkimitsitanaiyaari pashinijatzi atziri. Iro nokowi pinkimitakotyaanawo naaka tsika nokanta nitakotaimi iiroka. 13 Iro jiñaantaimiri Ashitairi, Pawa, kitishiri pikantayitanaa, iiro itzimi iitya kantakotimini paata aririka impiyi Awinkathariti Jesús, intsipataiyaari ikaatzi kamiithashiriri.

4

Okaatzi inimotziriri Pawa

1 Ari okantari iyikiiti. Iri kantakaiyaawoni Awinkathariti Jesús, nonkantantimirori jiroka, shintsitha nonkantimiro. Pairani niyotaakimiro pantayitairo okaatzi inimotziriri Pawa. Ari pimatzimaitakawo. Iro kantacha nokowi iikiro piyaatakaatyiiro irojatzi pothotyaantapirotatyaawori. 2 Aritaki piyotaiyakini iiroka, iriitaki Awinkathariti Jesús matakaakinawori naaka okaatzi niyotaayitakimiri. 3 Jiroka okaatzi ikowiri Pawa onkantya jowamiithashiritantimiri: iiro pimayimpiritzi. 4 Ontzimatyii piyoyitai pinkinatantya, inkini ipinkathayiitaimi pintampatzikashiriyitai. 5 Iiro piñaaposhinitawo mayimpiritaantsi. Iro jimatapiintayitakiri ikaatzi kaari kimisantayitairini Pawa. 6 Paamaakowintaiya pikantzimoniintakaantarikari jirokapaini apaani iyiki kimisantanaatsiri. Tima nokamantakimiro, ari jowasankitairi Pawa inkaati antakironi jiroka. 7 Tii ikowi Pawa ankimitakotyaari mayimpiri, iro ikowaki jowamiithashiriyitai. 8 Tiirika pikimisantzi, tii naaka pinthainkaki, aña iri Pawa pithainkaki. Tima iri Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi.

9 Iro nonkinkithatakotimiri iroñaaka okantakota atakonka. Onkantawitya tii okowa napiitaimiro iirokaiti. Tima pimatakiro pitakotawakaayita, 10 pimatanakiri pitakoyitanaari iyikiiti ikaatzi nampiyitawori maawoni piipatsitiki Macedonia. Iro kantacha ontzimatyii piyaatakairo irojatzi pothotyaantapirotatyaawori. 11 Iro paminaminayiti pisaikayitai kamiitha. Kaari imaamanitantaitzi, pantiro okaatzi pantawairiyitari iiroka. Tima iro niyotaayitakimiri pairani. 12 Ari onkantya jiñaantimiri ikaatzi kaari kimisantayitatsini, tampatzikashiri pikantayita, tikaatsi kowityiimotimini.

Impiyairika Awinkathariti

13 Iyikiiti, nokowi nonkinkithatakotimiro tsika inkantaiya paata ikaatzi kimisantzinkari kamayitaintsiri, iro piyotantyaari iiroka. Iro iiro pikimitakotantari kaari kimisantatsini, antawoiti jiraaniinta jowashiriwaita. 14 Tima ayotaiyini aaka ikamawitaka Jesús, iro kantzimaitacha iijatzi jañagai. Ari inkimitaayitairi Pawa paata ikaatzi kimisantayitaintsiri, ari jañaakaayitairi aririka impiyi Jesús. 15 Jiroka okaatzi jiyotakairi Awinkathariti: Paata aririka impiyi, iri itanaiyaawoni jiñaawairi ikaatzi kamayitaintsiri, aakaiti impoiwaitatsini añaayitzi. 16 Ari inkimaitawairo inkaimapaaki ijiwari maninkariiti, intyootakaantapaaki Pawa. Impoña ikaatzi kamayiwitainchari, iri ityaawoni intzinaanaki, 17 ampoñaapaatya aakaiti kaari kamayitatsini, ari antsipatanaiyaari antzinaashitawaiyaari Awinkathariti, antonkiyotawaiyaari minkoriki. Ari ankantaitatyaani antsipataiyaari Awinkathariti. 18 Irootaki jiroka ñaantsi poimoshirinkawakaantyaari.

5

1 Iro kantzimaitacha iroñaaka iyikiiti, tii okowajaantzi nonkamantimiro tsikapaiti awijantayitantyaari jirokapaini. 2 Ari piyotaiyakini iiroka, tii jiyotaitziro tsikapaiti,

tima omapokashitaiya, onkimitaiyaawo aririka jomapokantaiti inkoshitaiti tsiniripaiti. 3 Intzimayiwitya kantatsini: “Iroñaaka asaikai kamiitha, inimotimi pinkantya”. Iro kantacha ari jomapokaitairi japiroyiitiri maawoni. Onkimitaiyaawo tsinani okimaatsiwaita ontzimaaniti, tikaatsi inkinakaitiro awijashitantyaari onkaati pokatsini. 4 Iro kantzimaitacha tii ari pinkantayityaari iiroka iyikiiti, iiro jomapokaitzimi, ikimitaantziranki koshintzi. 5 Tima piyotakoyitairo iiroka, tii pikimitari aniiyitapiintashitachari tsiniripaiti, inkini iiro jiñaitantari. Añа iri pinkimitakoyitya aniiyitapiintatsiri kitiijyiriki, okoñaatzimoyitairi. 6 Ari okimitari, tii okantzi ankimitakotyaari ikanta maashitachari tsiniripaiti, añа aamaakowinta ankantayitya, ankimityaari kiyoshiriri. 7 Tima tsiniripaiti jimaapiintaitzi, ari ishinkitaitari iijatzi. 8 Iro kantzimaitacha aaka ayopirotaiyini, iri akimiyitaari ikaatzi aniitapiintayitatsiri kitiijyiriki. Ontzimatyii awitsikaantya, ankimisantayitai, atakotantya. Ankimitakotyaari jiwitsikaanta owayiri, ikithaatawo ashirotatsiri iithaari. Ankimitakotyaari iijatzi jawintaawo ashironakitatsiri jamathaitawo, ari ankimityaari aaka awintaanaiyaawo awijakoshiriyitai. 9 Tii iro inkowiri Pawa jowasankitaayitai, añа ikowaki awijakoshiriyitai akimisantairi Awinkathariti Jesucristo. 10 Iriitaki kamawintakairi. Tikaatsi oitya ankamawitya, aririka añaayitai, aritaki añaayitairo asaikimoyitairi paata aririka impiyi. 11 Ontzimatyii poimoshirinkantawakaiyaawo jiroka, witsikashiri pinkantayitya.

Ishintsithatziri Pablo kimisantanaatsiri

12 Iyikiiti, pipinkathayitairi ikaatzi yotaayitaimiri janta, ari pinkimitairi ikaatzi jiwayitzimiri pikimisantairi Awinkathariti. Tima owanaa jiñaashintsitakowintaiyakimini. 13 Pitakoyitaiyaari piñiiro okaatzi jantzimoyitakimiri. Ontzimatyii pisaikayitanai kamiitha. 14 Pishintsithayitairi pirantziiti. Ari pinkimitairi kaari ñaapiroshiriri, poimoshirinkantaiyaari, potzishiriyitairi kaari aawiyashiriwaitatsini ikimisantzi. Iiro pisamawaitari jirikapaini. 15 Tii okantzi pimpiyatantya, iro pinkowapiintiri iiroka paapatziyawakaiya, ari pinkimitairi ikaatzi kaari pijyininkata. 16 Pinkimoshiritapiintaiyaini. 17 Iiro powajyaantziro pamanamanaayitya. 18 Ontzimirika awijyimotimini, pimpaasoonkitiri Pawa. Tima irootaki ikowiri ririori antayitairi akimisantairi Jesucristo. 19 Iiro pomanonkawintawo jantakaimiri Tasorintsinkantsi. 20 Tii okantzi pimanintayitiro ikamantantayiitziri. 21 Iro kantzimaitacha ontzimatyii paminawakiro kamiithaini okaataki. Impoña pintyaaryoowintanairo onkaati kamiithashiritakaimini. 22 Okaatzi ikinkishiritari pashini atziri kaaripiro inatzi, iiro pantayitziro iirokaiti.

23 Nokowakotziri Pawa iikiro jiyaatakaatyiiro jowamiithashiriyitaimi, tima iriitaki kantakaawori asaikantayityaari kamiitha. Nokowakotziri jaamaakowintimi maawoni, piwathaki, iijatzi pishiriki. Ari onkantya iiro otzimanta oitya ikantakoyiitaimiri paata aririka impiyi Awinkathariti Jesucristo. 24 Tima tyaaryooshiripirori jinatzi ririori, aritaki jimatakairo.

Iwiyaantawori withataantsi

25 Iyikiiti, pamanakoyitapiintaina naaka. 26 Piwithatinari maawoni kimisantanaatsiri janta. 27 Nokowi piñaanatiniri iijatzi jiroka nosankinari, tima iro ikowiri Awinkathariti. 28 Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka notsipatari Silvano ipoña Timoteo.
Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashiiti pikaataiyini jashiyitaimi Pawa iijatzi
Awinkathariti Jesucristo. 2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa,
isaikakaayitaimi kamiitha. Ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jaminakotairi paata Pawa kaaripiroshiriri impiyairika Cristo

3 Iyikiiti, okowapirotatya nompaasoonkitakopiintaimi Ashitairiki Pawa, tima iikiro
piyaatakaanakitziiro pikimisantayitanaki. Iikiro piyaatakaanakitziiro iijatzi pitakoy-
itawakaanaka. 4 Irootaki noshiritapiintantzimiri aririka napatotaiyaani notsipayitari
pashini iyikiiti, nokantaiyini: “Iikiro jiyaatakaatziiro ikimisantaiyini Tesalónica-jatzi,
okantawitaka antawoiti ikimaatsiwaitaiyani jowasankitaitziri”.
5 Ari oñaagantari tampatzika ikanta Pawa jiyakawintantzi. Okimiwaitakawo
jiwitsikaantatyiiyaami Pawa inkini impinkathariwintimi. Irootaki pikimaatsi-
wintantayitakawori iroñaaka. 6 Iro tampatzikatatsiri iijatzi inkimaatsiyitakaiyaari
Pawa ikaatzi kimaatsiyitakaakimiri iiroka. 7 Irooma maawoni aakaiti,
akaatzi akimaatsiniintayitakawo, otampatzikatzi impinayiitai paata aririka
impiyi Awinkathariti Jesús, inkinapai inkitiki intsipayitaiyaari maninkariiti
tzimatsiri ishintsinka, 8 inkimitapaatyaari ipaampaporinthatzi paampari. Ari
jowasankitaayiitairi kaari yotairini Pawa, kaari kimisantaironi Kamiithari Ñaantsi
tsika ikinkithatakota Awinkathariti Jesucristo. 9 Iriitaki atsipitaiyaawoni japiroyiitairi,
ari inkantaitatyaani impiyashitaiya, iiro jiñiiro ishintsinka Awinkathariti. 10 Tima
paata aririka impiyi, impinkathatawairi kamiithashiriyitaintsiri, iyokitzi inkantaiya.
Ari pinkimitatyaari iijatzi iiroka, tima pikimisantairo nokamantakimiri. 11 Irootaki
namanakoyitapiintantzimiri iirokaiti. Nokowakotziri pimonkaayitantyaariri
tsika inkantayitya ikaatzi jiyoshiiyitairi. Nokowakotziri jaawiyashiritakaayitimi
pimayitantyaawori kamiithayitatsiri pikimisantai. 12 Iro impairyaitantyaariri
Awinkathariti Jesucristo pipinkathatakaantairi, impoña impinkathatakaantaimini
ririori. Iri Pawa nishironkataini aaka iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

2

Jiñaayitairi owaaripiroshiritantaniri

1 Iyikiiti, nonkinkithatakotimiro okantakota antsipataiyaari Pinkathari Jesucristo,
aririka impiyi paata. 2 Tii nokowi pinkinkishiritashiwaitya piñaajaanti aritaki piyaa
Awinkathariti. Kimitaka iro pikinkishiritaiyakarini piñaajaantzi iro nokinkithatako-
takimiri, piñaajaantzi iro nosankinatzimiri jiyotakaakinari Tasorintsinkantsi. 3 Aña
tii ari onkantya, ñaa jamatawitzimikari. Tima aririka impiyi paata, itanatyaawo
imaamaniitiri Pawa, impoña jiñaayiiti owaaripiroshiritantaniri jiñaiti iijatzi jiiyiitziri
“Otomi Piyashiwaitaantsi”. 4 Kisaniintantaniri jinatyi, inkowi janaantapaaki inkim-
itakaityaari ipinkathaitziri Pawa janta tasorintsipankoki. Impoña inkanti: “Pawa
ninatzi naaka”. 5 Aritaki nokamantayitakimiro jiroka nosaikimotantapaintzimiri.
6 Piyotaiyini iiroka iita otzikakiriri kaari ikoñaatsitanta owaaripiroshiritantaniri, apa
inkoñaati paata aririka imonkaapaititapaatyaarika. 7 Aritaki antawaitaki imananiki-
ini owaaripiroshiritantaniri. Iro kantzimaitacha tzimatsi otzikaapiintakiriri, irojatzi
paata joñaagantantatyaariri, 8 aripaiti jiñaitiri owaaripiroshiritantaniri. Tima aririka

impiyi Awinkathariti, ishintsinka japirotantaiyaariri jowamaapairi, apa intasonkakiri.
9 Jirika koñaatatsini paata, inkimitakotapaatyaari Satanás. Ari ontzimaki ishintsinka,
owanaa jamatawitanti aririka intasonkawintantayiti. 10 Tzimatsi manintayitakirori
inkimisantairomi tyaaryoori ñaantsi, iroowitaka jawijakoshiritantaiyaarimi. Iriiyitaki
piyashitaachani jamatawitakiriri owaaripirotantaniri. 11 Iriitaki kantakaiyaawoni
paata Pawa inkimisantantaityaariri owaaripirotantaniri. 12 Irootaki jowasankitaay-
itantyaariri inkaati thainkawaitatsini, tima owanaa ithaamintakawo jantayiitakiro
kaaripirori.

Jiyoshiitaitakiri awijakoshiritaatsini

13 Iyikiiti jitakotani Awinkathariti, iikiro niyaatatzi naaka namanamanaatako-
tapiintakimi nopaasoonkitziri Pawa. Tima pairani tikiraamintha jiwitsikaitzimi,
aritaki jiyoshiitaitakimi pawijakoshiritai, irootaki pikimisantantaawori tyaaryoori,
irootaki itasorintsishiritakaantaimiri Tasorintsinkantsi. 14 Iriitaki otyaantakinari
naaka nokinkithatantakimirori Kamiithari Ñaantsi, onkini piñiiro paata ipinkathayi-
itaimi ikimiitairi irirori Awinkathariti Jesucristo. 15 Ari okanta iyikiiti, ontzimatyii
pintyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri nosaikimotantapaintzimiri. Ari pinkimi-
tairo iijatzi okaatzi nosankinatzimiri.
16 Onkamintha jitakoyitai Awinkathariti Jesucristo, iijatzi Ashitairi Pawa. Iri ki-
moshiritakaapiintaini, irijatzi nishironkayitairi ishinitaantairori okaatzi kamiithay-
itatsiri. 17 Onkamintha inthaamintashiritakaapiintaimi, iri tyaaryooshiritakaimini
iijatzi, iro piyaatakaantyaawori pikinkithatakoyitanairo kamiithari iro pantayitanairi
iijatzi.

3

Impinkathayiitiro iñaani Pawa

1 Iyikiiti, pamanatakoyitapiintaina naaka niyaatakaantyaawori nonkinkithatakotiri
Awinkathariti, ari onkantya impinkathatantaiyaariri pashinijatzi atziriiti, inkimi-
taimi iiroka. 2 Pamanapiintaiya iiro jowasankitaantana kaaripiroshiriri, tima tii
maawoni inkimiyitai aaka akimisantayitzi. 3 Iro kantzimaitacha tyaaryoori jinatzi
Awinkathariti, ari jaawiyashiritakaayitaimi, iri kimpoyaawintimini iiro ikitsirinkantz-
imi owaaripiroshiritantaniri. 4 Iri Awinkathariti yotakaakinari ari piyaatakaatyi-
iro pantayitanairo niyotaayitakimiri, tima pikowaiyakini pantiro. 5 Nokowakotziri
Awinkathariti inkinkishiripirotakaimiro tsika okanta jitakotzimi Pawa. Intyaary-
ooshiritakaimi pinkimitakotantyaariri Cristo.

Ontzimatyii antawaiyitai

6 Iyikiiti, tzimatsi ikowiri Awinkathariti Jesucristo nonkantimiri: Tii okantzi paap-
atziyaari pirawaitapiintachari kimisantzinkari. Tii jimatziro okaatzi niyotaakimiri-
ranki. 7 Aña ontzimatyii inkimitinami naaka, tima tii nopirawaita nosaikimotanta-
paintzimiri. 8 Tikaatsi nonkamitimiri pimpashitina noyaari, aña nopinatzimiro maa-
woni pipayitanari. Nantawaitaki shintsiini, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii
piñaantaiyawoni iiroka pintziyina. 9 Aña tampatzika inawita pimpayitinami noyaari, apa
nantawaitaki shintsiini onkantya paminayitantinari, iro pinkimitakotantyaanawori
tsika nokantaka naaka. 10 Tima iro nokantapiintakimiri nosaikimotantapaintzimiri
janta, nokantzi: “Inkaati kaari antawaitatsini, iiro jowaa iijatzi”. 11 Ari nokimaki
ikantaitzi tzimatsi pikaataiyini janta pirayitachari, tii ikowi jantawaiti, apa imaaman-
itantayitzi. 12 Tzimatsi iijatzi ikowakaanari Awinkathariti Jesucristo nonkantayitiriri
jirikaiti: “Iiro pimaamanitantzi, santzikoitiini pantawintiro powayityaari”. 13 Iyikiiti,
ari pashi powiro pantapiintairo iiroka kamiithayitatsiri.

14 Tzimatsirika kaari kimisantironi jiroka nosankinatakimiri, iiro paapatziyanaari,
iro jiñaantyaawori inkaaniwintawaitya. 15 Iro kantzimaitacha iiro pikisaniintziri,
pinkaminaayitairi pinkimitakaantiri pirintzi jinatyi.

Iwiyaantawori tasonkawintaantsi

16 Tima iri Pawa kantakaawori asaikantayityaari kamiitha, nokowakotziri iri
inimotakaimironi pisaikaiyini okantawitaka piñaayitiro onkaati awijyimoyitimiri.
Nokowakotziri intsipatimi.
17 Jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki: Tima naaka Pablo withatzimiri. Irootaki
namitapiintari aririka notyaanti nosankinari. 18 Onkamintha inishironkayitaimi maa-
woni Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkantyaari.

JITAKARI PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo osankinatzimirori jiroka. Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi,
tima irootaki ikantakaantziri owawijaakotairi Pawa itsipatari Jesucristo oyaatakoni-
intani. 2 Iiroka nosankinatzini Timoteo, nokimitakaantzimi notomi nowimi akimisan-
tanai. Inkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Cristo Jesús,
inkamintha jitakotimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Ikinakaashiitari jiyotaantaitzi

3 Pairani nawijantakari Macedonia-ki, noshintsithatanakimi pisaiki Efeso-ki, ari
onkantya piyotaantyaariri saikayitatsiri janta, jowajyaantairo ikinakaashiyitakawo
jiyotaantzi. 4 Ikinkithatakotashitawo kinkitharintsi, ikinkithatakotashitawo iijatzi
tsika ikantayita pairani icharinitti. Tii oñaagantziro jirokapaini okaatzi jantakiri Pawa
onkantya ankimisantantaiyaariri, añа iro kantakaantakirori jiñaanaminthatawakaantari
atziripaini. 5 Aryaajaini aaka aririka ayotaanti, akinkithatakotziro tsika ikantaita
jitakotawakaita. Tima aririka ankitishiritanai, aririka ankinkishiritanairo tam-
patzikatatsiri, aririka ankimisantapirotanai, ari amatziro atakotanta. 6 Ari itzipinay-
itakiri jirikapaini, aminaashiwaitaka okaatzi ikinkithatakoyitziri. 7 Ikowashiwaitaka
jiyotaantiro Ikantakaantaitani. Okantawitaka ishintsithatantzi jiyotaantayitzi, iro
kantzimaitacha tii ikimathatsitawo irirori okaatzi ikinkithatakotziri.
8 Irooma aakaiti ayotzi imapiro okamiithataki Ikantakaantaitani, iro kantzimaitacha
ontzimatyii ankimathatiro oita otzimantari jiroka. 9 Tima tii iri josankinayiitini ikaatzi
kamiithashiriyitaintsiri, añа iro jowasankitaayiitantyaariri: maamanitzinkariiti,
piyathariiti, kaaripiroshiririiti, tsimainkatzinkariiti, thainkantaniriiti, manin-
tashiritantaniriiti, owamaayitziriri ashitariri, ashiryaantzinkariiti, 10 mayimpiriiti,
antaminthatawakaachari ishiramparinkaki, noshikantaniriiti, thiiyinkariiti,
kamatawiririiti, ikaatzi otzikayitzirori ayotaantziro kamiithari. 11 Tima inashita
Kamiithari Ñaantsi owaniinkañaanitachari, irootaki ikantakinari Pawa Tasorintsitatsiri
nonkamantantairo.

Jantawairi Pablo

12 Iriitaki Awinkathariti Jesucristo oshinchaashiritakinari. Iro nopaasoonkitantariri,
tima jiyotzi aritaki tyaaryootakina, jotyaantakina nantawaitiniri. 13 Okantawitaka
pairani ojyiki nopairyaashiwaiwitakari, noisaniintani nowiri, nowasankitaapiintakiri
jashiyitaari, iro kantzimaitacha jitakotaana irirori. Tima tii niyowitawo okaatzi
nantakiri, tikira nokimisantanakiita. 14 Iro kantacha jirika Awinkathariti antawoiti
jitakopirotakina, ari opoñaanakari nokimisantanairi Jesucristo, owanaa nitakotanaari.
15 Jiroka nonkantiri tyaaryoori inatzi, ontzimatyii inkimisantaitiro: Ipokaki Jesu-
cristo jaka kipatsiki jowawijaakoyitairi kaaripiroshiririiti. Tima naaka anaayiwitakari
maawoni nokaaripiroshiriwitaka. 16 Iro opoñaantari inishironkataana Jesucristo, tii
isamaniintana okantawitaka naaka mapirowitakawori nokaaripirotzi. Tima tsika
ikantaana naaka, ari inkantayitaiyaari pashini inkaati kimisantayitairini, ari inkantai-
tatyiiro jañaayitai. 17 Nokowi ari inkantaitatyiiro impinkathapiroyiitairi kantaitaachani
Impinkathariti, Kañaaniri, Kaari Koñaanitatsini. Ari onkantyaari.
18 Notomí, Timoteo, tzimatsi nokowiri nonkamantimiri. Ari onkimityaawo okaatzi
ikinkithatakaitakimiri pairani. Iro nonkamantantimirori pinthaamintashiritantyaari
piyaatakairo piñaashintsipirotya kamiitha, 19 iikiro piyaatakaanakityiiro pinkimisan-
tanaki, iikiro pinkinkishiritanakityiiro tampatzikatatsiri. Tima tzimayitatsi owajyaan-
takirori. Okantawita ikimisantayiwita, ikimiwaitakawo impitaminkakotatyiiyaami.

20 Ari ikimitakari Himeneo iijatzi Alejandro. Iriitaki noshinitakiri jowashironkaayitairi
Satanás, ari onkantya jiyotantyaari iiro ipairyaashiwaitantari Pawa.

2

Ikinkithatakoyiitziro amanamanaataantsi

1 Jiroka nitawatyaari noshintsithatimiri: Ontzimatyii pamanamanaataiya,
pinkowakowintanti, pinkantakowintanti, pimpaasoonkiwintairi maawoni.
2 Pamanakoyityaari pinkathariiti. Pamanakotyaari iijatzi maawoni jiwariiti
pisaikayitantyaari kamiitha, pinkathatasorintsi pinkantya, tampatzikashiri
pinkantya iijatzi. 3 Irootaki kamiithatatsiri maawoni jiroka. Irootaki ikowiri Pawa
owawijaakoshiritairi. 4 Tima ikowatzi Pawa maawoni jawijakoshiriyiitai, ikowi
iijatzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori ñaantsi. 5 Jiroka tyaaryoori ñaantsi: Apaani ikanta
Pawa. Apaani ikanta kantakowintziriri atziri janta Pawaki. Iriitaki Cristo Jesús.
6 Iriitaki pinakowintakairi maawoni ikamawintakai, ikimakoitairo inintapaititapaaki
Pawa. 7 Irootaki ipairyaantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri otyaantakinari
nonkinkithatakaayitairi atziri kaari ajyininkayita, niyotaayitairi inkimisantayitairo
tyaaryoori ñaantsi. Tima imapirotatya.

8 Tsikarika japatoyiitapiintya, nokowiri shirampariiti jamanamanaayitaiya,
tzinaawako inkantya ikimitapiinta. Iro kantzimaitacha kitishiri inkantayitya,
iiro ikisawaita, iiro iñaanaminthatawakaawaita. 9 Ari onkimitanaiyaari tsinaniiti
iiro oñaaminawaita onkithaatyaawo owaniinkatachari, apaawaitiri kiriiki
amanantayitiri othatani poriryaayitatsiri, oñaawinawaityaawo owaniinkatiro oishi.
10 Aña iro amiyitaiyaari antayitapiintairo kamiithayitatsiri. Tima irootaki
kamiithatatsiri antayitziri tsinani kantapiintatsiri: “Naaka, pinkathatasorintsi
ninatzi”. 11 Aririka jiyotaantaiti, owakimpita onkantayitya tsinani, onkimisantanti.
12 Tii noshinitakaantziro iyotaantayiti tsinani, tii noshinitakaantziro ojiwatiri
shirampariiti iijatzi. Apa owakimpitayitya. 13 Tima iri Adán jitaitaka pairani
jiwitsikayiitakiri, iro impoitapaintsiri Eva. 14 Kaari Adán jamatawiitakiranki, aña iro
tsinani jamatawipiroitaki irojatzi antantakawori kaaripirori. 15 Iro kantzimaitacha,
tsinaniiti, tima irootaki owaiyantaatsiri, ari onkantaki awijakoshiriyitai iikirorika
iyaatakaanakityiiro onkimisanti, itakotantya, tyaaryoopiroini onkamiithashiriyiti.

3

Tsika inkantayitya jiwariiti

1 Tyaaryoo inatzi nonkantimiri: Tzimatsirika kowatsini ijiwatiri kimisantzinkariiti,
ari okamiithatzi okaatzi ikowiri jantiri. 2 Ikaatzi jiwayitatsini ontzimatyii inkami-
ithashiriti, iiro itzimayitzi iitya kinkithatakowaitirini, inkinayityaawo iina, kim-
poyaawaini inkantya, jantayitapiintiro kamiithari, impinkathatakaantya, joimaay-
itantaniti ipankoki, yotaantaniri inkantayitya. 3 Iiro ishinkitapiinta, iiro ikisapi-
inta, aña itakotaniri inkantya, tsinampashiri jinatyi, iiro inintapiintashitari kiriiki.
4 Jiyoti ijiwayitairi saikapankotziriri, pinkatha inkantanti jowaiyani, iiro ipiyathawaita.
5 Tima atziri kaari yotironi ijiwatakaanti ipankoki, ¿kantatsima ijiwawintiri ikaatzi
kimisantanairiri Pawa? 6 Ari ikimitsitari owakiraatatsiri ikimisantzi, iiro okantzi
ijiwatakaanti. Tima aririka jimatiro ijiwati, ari inkantakaapirowaitanatya, ari inkim-
itakotatyaari okaatzi awijyimotakiriri pairani kamaari. 7 Ikaatzi kaari kimisantatsini
okowapirota ipinkathatairi jiwariiti. Tima iirorika ipinkathatakaanta jiwari, ari
jiñaakiro inkinkithatakowaitaitiri, irojatzi jamatawitantatyaariri kamaari.

Tsika inkantayitya imitakotziriri

8 Ikaatzi imitakotziriri jiwatziriri kimisantzinkariiti, ontzimatyii impinkathatakaantya, awintaani jowayiitiri iijatzi, iiro ishinkitapiintayita, iiro inintapiintashitari kiriiki jaapithatantiri jojyiñaayitiri. 9 Okowapirota jiyotakoyitairo okaatzi akimisantairi, kaari jiyotakowiita pairani. 10 Onkantantyaari atziri jimitakotiri jiwariiti, ontzimatyii iñaantaitawatyaari kantatsiri jimatiro, aririka iñaantaitatyaari kantatsi jiyaatakairo. 11 Ari onkimiyityaari iijatzi tsinani ontzimatyii ompinkathatakaantya, iiro okinkithatakotantashiwaita, kimpoyaawaitani onkantya, ontyaaryoowintayitanairo maawoni. 12 Inkaati imitakotantatsini inkinayityaawo iina, ijiwatakairi kamiithapiroini jowaiyani iijatzi saikapankotziriri. 13 Aririka imatanairo, pinkatha jowaitiri, ari jiyotairo jawintaashiritya inkinkithatakotairo tsika okanta ikimisantantaariri Cristo Jesús.

Imapiro okamiithataki akimisantziri

14 Nokowataiki niyaatimi shintsipaiti noñiimi. Iro kantacha nitawatyaawo nosankinatimiro jiroka, 15 aamaashitya iirorika niyaatsita, nonkamantsitimiro tsika ikantaita isaikaitzi jashiyitai Pawa. Tima akaatzi jashiyitai Kañaaniri Pawa, akimitanaawo okantaranki tzinkamitsipirori, aakataki otzinkamitanaa ikinkithayiitziro tyaaryoori ñaantsi. 16 Imapiro otyaaryootzi okaatzi akimisantairi, tii jiyotakowiitawo pairani tsika ikantaita ipinkathatasorintsitaitzi. Jiroka akimisantziri:
Jatziritzimotantaki Pawa,
Iri oñaagantakiriri Tasorintsinkantsi ñaapirori jinatzi.
Iri maninkariiti aminayitakiriri,
Iri ikinkithatakoyiitairi pashinijatziki atziri.
Iri ikimisantaitziri jaka kipatsiki,
Iri tzinagaachari jowaniinkawoki.

4

Ikinkithatakotaitziri ookawintironi ikimisantawita

1 Iro kantzimaitacha, jiroka ikantairi Tasorintsinkantsi, ikantzi: Paata, ari jiñaitaki ookawintironi ikimisantawitari, iro inkowanaki inkimisantayitiro jiñaani kamaari, jamatawitantzi. 2 Jiyotaawaitashitantyaawo thiiyinkari kaari iroopirotatsiri, iiro ikimairo jowashiriniintakotyaawo jantayitziri, jampashiri ikantaka. Inkimityaawo okantaranki imatataitzi itagaita iyaampawathatakaantzi iiro akimairo katsiri. 3 Iiro ishinitakaantziro jaawakaitya, intzitakaantiro okaatzi jowayiitari. Tii okamiithatzi jiroka. Tima aakaiti akaatzi akimisantayitairi Pawa, ayotairo tyaaryoori, jiwitsikayitakairo owanawontsi. Ishinitakairo irirori owayitaiyaawo jirokapaini, ampaasoonkiyitairi. 4 Tima okaatzi jiwitsikayitakiri Pawa, kamiitha inayitaki. Tikaatsi oitya apaawaitantyaawori, aña ontzimatyii ampaasoonkiyitairi añaayitziro okaatzi ipayitakairi. 5 Tima aririka amatakiro okantziri jiñaani Pawa amanamanaatakoyitaawo okaatzi ipayitairi, ari intasonkawintakiro.

Antawaitanainiriri kamiitha Jesucristo

6 Iroorika piyotaantaki jiroka, pimatanaatziiro pantawaitainiri kamiitha Jesucristo. Pimonkaatanaatziiro okaatzi pikimisantanairi, pimatanaatziiro okaatzi jiyotaayiitakimiri. 7 Powajyaantayitairo kinkitharintsipaini kaari iroopirotatsini, irootaki amitapiintashiwitakari antawopiroriiti okinkithayitziro jiroka. Aña ontzimatyii piñaashintsishiritanaiya piñaantyaawori pipinkathatasorintsitai. 8 Tima okamiithatzimowitai iijatzi añaayitziro añaashintsiyitya koñaawoini awathaki, aña iro kamiithapirotataitatsi añaashintsishiriyitanaiya añaantyaawori ankitishiripiroyitai. Tii iro antantayitawori jiroka onkantya anintaawaitantyaari iroñaaka iiniro añaayitzi, aña, iijatzi añiiro paata anintaawaitaiya aririka añagai. 9 Tyaaryoo inatzi jiroka ñaantsi, ontzimatyii maawoni

ankimisantayitairo. 10 Irootaki añaantayitawori añaashintsiyita, shintsiini antawaiyitzi, tima oyaakoniintani owiri Pawa tsika itzimi kañaanitatsiri. Kantatsi jowawijaakoshiritairi maawoni atziriiti, iriitaki jowawijaakoshiriyitai inkaati kimisantairini.
11 Irootaki jiroka piyotaantayitairi, ñaashintsi pinkantantiro. 12 Tii nokowi inthainkimawaitaitimi pimainaritzi. Aña ontzimatyii poñaagantiro tsika pikantanaa pikimisantai, ari onkantya inkimitakotantaitimiri. Ontzimatyii paamaakowintyaawo okaatzi piñaawaiyitziri, iijatzi okaatzi pantayitiri. Itakotani pinkantanti, tyaaryooshiri pini, kitishiri pinkantanaiya. 13 Shintsitha piñaanatapiintayitainiri atziriiti Osankinarintsipirori, pinkinkithatapiintairo, piyotaantapiintairo, irojatzi piñaantatyaawori nariitaimi janta. 14 Pinkinkishiritiro ikinkithatakotakimi pairani jiwariiti, ari okanta itasonkawintantakimiri jotzimikapatziitotantzimiro jako. Ñaa papaatzirokari itasonkawintaimi Pawa pimatantaawori jiroka. 15 Ñaashintsi pinkantawintanaiyaawo, onkantya jiñaantaitimiri iikiro piyaatakaanakitziiro pimatanakiro. 16 Paamaakowintayitaiya iiroka tsika pikantayitanaa, pinkinkishiritakotyaawo kamiitha onkaati piyotaantayitairi, onkaati pantayitiri iijatzi. Aririka pimatakiro pintyaaryoowintairo, aritaki piñiiro pawijakoshiritai, iijatzi inkimiyitaiyaari ikaatzi piyotaapiintakiri.

5

Antiniriri pashinipaini

1 Tii okantzi pishintsithatiri antaripirori, kamiitha piñaanayitiri. Iro kamiithatatsi paapatziyaari pinkimitakaantiri iriirikami piwaapati. Ari pinkimitairi mainariiti, paapatziyaari pinkimitakaantiri iriirikami pirintzi. 2 Ontzimatyii paapatziyaawo antawopirotatsiri, pinkimitakaantiro iroorikami pinaanati iiroka. Ari pinkimitairo mainawopaini, paapatziyaawo, iiro poshiritawo pimaamaniwaitiro pinkimitakaantiro iroorikami pitsiro.
3 Pitakotyaawo kamatsiri oimi tsika otzimi mapirotzirori okowityaanintzi. 4 Irooma apaani kamatsiri oimi, tzimayitatsiri iintsiti, osaripaini, iriitaki aminironi jimitakoyitiro, ontzimatyii impiyataiyaawo jaamaakowintaiyaawo okimitaakiri pairani iroori jantaritantakari irirori. Irootaki ikowiri Pawa antayitairi. 5 Irooma apaani kamatsiri oimi matzirori osaikawaitzi apaniroini, awintaiyaari iroori Pawa, aakowintyaawo amanamanaatya onkowakoyitairi. 6 Irooma onthaamintashiwaitanatyaarika onintakaanikiini jirokapaini, tii añi kamiithapiroini, kimitawaitaka onkamakityiimi. 7 Pishintsithatiro omayitantyaawori nokantakiri, ari onkantya iiro otzimanta inkinkithatakoitirori. 8 Tzimayitatsi kaari aminironi ijyininkayitari. Iri owatsipirotakirori kaari aminaironi owaiyantakiriri. Ikimiwaitana jowajyaantakityiiromi ikimisantzi. Iri mapirokitanakirori janaanakiri ikanta kaari kimisantatsini.
9 Jiroka kowachari josankinatakoitantyaawori kamatsiri oimi antawaitainiri Cristo: Ontzimi onkaati 60 osarintsiti, kinatani owapiintakiri otsipatari, 10 kamiithashiri okanta ikimakoitziro, aamaakowinta okantziri owaiyani, oimaantzi opankoki, aapiintakiri kamiitha kimisantzinkari, nishironkatani owapiintziri ashironkainkari, imatapiintakiro okaatzi kamiithayitatsiri. 11 Irooma kamatsiri oimi kaari antawotakonatatsini, iiro josankinatakoitziro. Iiro okantapirota antawaitainiri Cristo, tima iiniro onkowi ayi otsipatari. 12 Aririka omatakiro ontsipatya, ari inkantakowaitaitakiro, tima tii imonkaatziro okaatzi okantawitakari antirimi. 13 Aritaki ompiratanatyaawo iijatzi, onkinayiti pankotsipainiki, onkinkithawaitakotantayiti, akawaitantashitya. 14 Irootaki nokowantari aayitai otsipatari kamatsiri oimi kaari antawopirotatsini, owaiyantayiti, osaikiita opankoki antawaiti. Ari onkantya iiro itzimanta iitya kijyimawaitironi. 15 Tima tzimayitatsi matakirori, antawaitashitakawo ikowiri Satanás. 16 Ikaatzi kimisantzinkari ñiirori ijyininka ikami oimi, ontzimatyii jimitakoyitiro. Ari onkantya

iiro jiñaantawo ikaatzi ikimisantaiyini, iñaashintsityaawo jimitakotiro. Apa jimitakoyitiro matzirori oñiiro okowityaawaitzi.
17 Ontzimatyii impinayiitairi jiwatakaantatsiri ipinkathayiitziri. Iri impapiroyiiti kinkithatakaantapiintatsiri, iijatzi ikaatzi yotaantapiintatsiri. 18 Irootaki okantakotziri Osankinarintsipirori:
Aririka pantawaitakairi piratsi, tii okantzi intajyaaniintawaiti.
Jiroka okantziri iijatzi:
Apaani antawaitatsiri ipinayiitziri.
19 Apaniroinirika ikanta atziri kantakotziriri apaani jiwari, iiro pikimisantziri. Irooma inkaatirika apiti, iirorika inkaati mawa tsika itzimi ñaakotakirini jantakiro kaaripirori, ari okamiithatzi inkimisantaitiri. 20 Iikirorika jantaitatyiiro kaaripirori, payiri tsika ipiyotaita pishintsithatiri, ari onkantya inthaawantaityaari, iiro jimatantayiitawo.
21 Noshintsithatzimi pantiro jiroka. Tima aririka pimatanairo, iiro piñiiro pimaakitanti jiyotzi Pawa nokantzimiri. Jiyotsitawo iijatzi Jesucristo, jiyotsitaka iijatzi maninkariiti ikaatzi jiyoshiitakiri. 22 Tii okantzi pathawaityaawo potzimikapatziitotantyaawo pako ijiwatantaityaari. Tima aririka jiyoitiri jantakiro kaaripirori, kimiwaitaka iirokami kantakaashityaawoni. Añaontzimatyii pinkitishiritai iiroka.
23 Tii apa pirapiintiro jiñaa, iro kamiithatatsi piriro kapichiini kachori, ari piñaakiro pishintsiti pimantsiyawaiwita.
24 Tzimatsi atziri, tikiraamintha jiyakawintaitziriita jantakiro kaaripirori, maawoni ikimakoyiitakiri. Tzimatsi pashini iijatzi kaari jiyotakoitzi jantzirorika kaaripirori, apa inkimakoitiri paata. 25 Ari okimitari iijatzi, tii jimanakotapiintziro atziri jantayitiro kamiithari. Irooma aririka jantiro kaaripirori, ari inkowapiintawitya jimanakotya, iro kantzimaitacha ari inkimakoitakiri.

6

1 Ikaatzi jompiraitari ontzimatyii ipinkathatairi ompiratariri. Iro nokantantari, ari onkantya iiro itzimanta iitya kinkithatakowaitaini, akantakaantzirikari Pawa. 2 Apaani ompirataari ñiirori jompiratari kimisantatsiri, iiro okantzi inkantashiriwaiti: “Iiro pikimitakaantana ompirataari, tima iyiki nowanaimi”. Añaokowapirota jirika ompirataari jantawaipirotiniri tyaaryoopiroini, jitakotani jowiri, tima kimisantzinkari jinatzi. Ontzimatyii piyotaantairo jiroka, pishintsithatantairo.

Kitishiritakaantatsiri ipoñaa inimotaantsi

3 Aririka impoki nashityaawoni inkinkithatakaanti, kaari kimityaawoni okaatzi jiñaaniyitakari Awinkathariti Jesucristo, jinashitapaatyaawo iijatzi inkinkithatakotiro pinkathatasorintsitantatsiri, 4 kantakaapirowainiri jinatzi, tikaatsi jiyoti. Apa ikowi añaanawintawakaantyaawo ñaantsi. Iro ompoñaantyaari asamawakaawaitya, amaamanitawakaawaitya, ankawiyawakaawaitya, ankantakotawakaawaitya,
5 ankisaniintawakaapirowaitya. Iro jimayitapiintakiri kaaripiroshiriri kaari yotakotaajaitironi tyaaryoori ñaantsi. Ikinkishirita jaantyaawo kiriiki jamawinawaitawo impinkathatasorintsitaitiri. Iiro okantzi paapatziyaari iirokaiti. 6 Aritaki okantzimaita, antawo impinawintayiitairo paata apinkathatasorintsitzi. Iro kantacha añaantyaawori impinayiitai, ontzimatyii inimoyitai añiiri tzimimoyitairi. 7 Tima pairani owakiraa atzimapaaki tii amapaaki tzimimotaini. Ari okantari iijatzi aririka ankamai, onkaati tzimimotaini iiro okantzi aanairo. 8 Tima otzimapiintzirika oyaari, otzimapiintzirika ankithaatyaari, aritapaaki. 9 Iriima inkaati kowayitironi jajyaagantya, okaimashiryiiri inkaaripiroshiriti. Ikimitakowaitakari shirikachari iwirintsiki, aririka jantayitanakiro ikowashitari owaaripirotantatsiri, irootaki piyakaashitantachari. 10 Aririka jinintaitapiinti jajyaagantaitya, okimiwaitakawo iro omparithatanatyaami kaaripirotatsiri. Tzimatsi matakirori jinintayitziro jajyaagantya, jowajyaantanakiro

ikimisantzi, okimiwaitakawo iriimi kimaatsitakaawaitachanimi jowathaawaitaka apaniroini.

Pinkimitakaantiro powayiriwintatyiiromi pikimisantanai

11 Irooma iiroka, jashitaimi Pawa, powajyaantairo jirokapaini, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi. Añа iro paminaminatapiintanai pintampatzikashiriti, nishironkata pinkantanti, pinkimisantairi Pawa, itakotani pinkantanti, iiro pisamaniintantzi, tsinampa pinkantya. 12 Iikiro pinkimisantanaatyi, pinkimitakaantanakiro powayiriwintanaatyiiromi kamiithayitatsiri. Pinkimitakaantanakiro iijatzi piñaashintsiwintatyiiyaawomi irojatzi paantatyaawori kantaitachani añaakagaimini. Iro ikowakaitakimiri piñiiro añaantamintotsi, ari onkantya inkimayitantaimiri atziriiti, pikantzi: “Nokimisantai”. 13 Tzimatsi noshintsithatimiri. Tima Pawa itzimi añaakaayitzirori okaatzi tzimayitatsiri, jiyotzi nokantzimiri. Jiyotsita iijatzi Awinkathariti Jesucristo, kinkithatapiintakirori tyaaryootatsiri, irojatzi ikantapaakiriranki jagaitanakiri Poncio Pilato. Jiroka onkaati noshintsithatimiri: 14 Iiro pipiyathatawo ikantakaantaitziri, iiro powashiñaawaitziro, itzimikari kinkithatakowaitashitimini. Piyaatakaanairo iiroka irojatzi impiyantaiyaari Awinkathariti Jesucristo, 15 aririka jinintapaititaki Pawa. Tima apaniroini Pawa intasorintsitai, apaniroini ijiwatakaantairo maawoni tzimayitatsiri, apaniroini impinkathariwintairi ikaatzi pinkathariwintawitachari, apaniroini ijiwawintairi iijatzi jiwariwitachari iroñaaka. 16 Iriitaki ashitawori kantaitachari añaantarintsi, ari isaikatzi tsika oshipakiryaanipirotzi, irootaki kaari jariipirotantaitari. Tikaatsi atziri matakironi jiñiiri, iiro jimaitziro iijatzi. Imapiro ipinkathaitziri. Ari inkantaitatyiironi impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

17 Ontzimatyii piyotaayitairi ajyaagantayitachari iroñaaka, iiro ikantakaapirowaitanta. Iiro jawintaashiwaitawo jajyaagawo, tima iiro okantaitatyaani onkisotzimotiri. Añа ontzimatyii jawintaayitaiyaari Pawa, iriitaki matzirori ithaamintakaapirotantzi. 18 Piyotaantairo jantayiitairo kamiithari. Ikimita ajyaagantaniri otzimimopirowaitziri jajyaagawo, ari pinkimitanaiyaari iirokaiti ontzimimopirowaitaimi pantayitiri, iro pinkimitakaantanairimi pajyaagawo. Piyotaantairo inishironkaitantya, ayimatiri impashitantayitaiya. 19 Iroorika jimatanai jiroka, okimiwaitaka jowaantatyaawomi jajyaagawo inkajyaakaiyaari paata. Ari inkantaitatyiiro iñiiro isaikai kamiitha.

Iwiyaantapaakawori ikantziriri Pablo jirika Timoteo

20 Timoteo, pintyaaryoowintiro piyotaantairo okaatzi inishironkaitakimiri. Powajyaantairo okaatzi ikinkithatakoitziro kaaripirori. Powajyaantiro iñaanaminthatawakaantaitawo ikimitakaantawiitari iroopirori inatzi jiyotaniitari. 21 Tima tzimayitatsi mayitakirori, ikinashiwaiyitanaka, kimiwaitaka intzipinatatyiimi. Onkamintha inishironkayiitimi. Ari onkantyaari.

JAPIITAIRO PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo osankinatzimirori jiroka. Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi,
tima iri Pawa kowakaakinawori nokinkithatakotairo ikajyaakaayitakairi, jañaakaayitai
Cristo Jesús. 2 Iiroka nosankinatzini Timoteo, itzimi nokimitakaanta nitakotani no-
tomi. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo,
onkamintha jitakotimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Pikinkithatakotairi Cristo

3 Ari nokantapiintatya tsiniripaiti iijatzi kitiijyiriki namanakoyitzimi,
nopaasoonkitziri Pawa, itzimi nantawaitainiri, nimatakotairi ikimiyitaka nochariniiti
tampatzikashiriri. 4 Aririka noshirityaawo piraawaitakaranki, owanaa nokowataiki
napiitairo noñiimi, onkantantyaari nonkimoshiriti. 5 Owanaa nokinkishiritakotzimi
tsika okanta poshiripirotantanakari. Tima iro itanakawo pisawo Loida,
ipoñaanaka pinaanati Eunice. Niyotzi iijatzi ari pikimitanakari iiroka. 6 Irootaki
napiitantzimiri nonkantimi: “Papiitairo powakiraatairo itasonkawintakimiri Pawa
notzimikapatziitotantakimirowanki nako, pinkimitakaantairo joijaitziri paampari
intsiwakimataki”. 7 Tima Pawa tii ithaawashiritakaantzi. Apa ishintsishiritakaantzi,
jitakoshiritakaanta, jiñaakoshiritakaanta.

8 Irootaki iiro pikaaniwintantawo pinkinkithatakotairi Awinkathariti, ari pinkim-
itainari naaka, iiro pikaaniwintakaana jomontyaawintaitanari Pawa. Aña iriitaki
shintsishiritakaimini, pinkimitakotanakina naaka, nokimaatsitakowintawo Kami-
ithari Ñaantsi. 9 Irijatzi owawijaakoshiriyitairi Pawa, iri iyoshiiyitairi atasorintsishir-
itantaari. Tii aaka matashityaawoni apaniroini, aña iri kowaintsi jantiro. Ari ikan-
taitatyaani pairani Pawa ikowapiintaki inishironkayitai Cristo Jesús. 10 Irootaki ji-
matakiri iroñaaka, ikoñaatakiranki Owawijaakotantaniri, Cristo Jesús. Iriitaki matakirori
joitsinampairo kaamanitaantsi, jookapaintairo Kamiithari Ñaantsi, iro ayotantaari ari
onkantaitatyaani jañaakaayitai. 11 Irootaki jowantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri
otyaantakinari nonkinkithatakaanti, ipoña niyotaayitairi iijatzi kaari nojyininkata.
12 Irootaki iroñaaka noñaashiwaitantawori, tiimaita nokaaniwinta. Tima niyotzi naaka
itzimi noshiritaari, niyopirotsita otzimimotziri ishintsinka onkantya iiro jowajyaan-
takaanawo ikowakaakinari nantainiri irojatzi paata kitiijyiriki impiyairika. 13 Ari
pinkimitanaiyaari iiroka, pimatakotinawo tsika okanta pikimakina nokinkithayitaki,
piyaatakairo poshiritya. Itakotani powanti, tima iro jantapiintanairi jashiyitaari Cristo
Jesús. 14 Tima inampishiritantakimi Tasorintsinkantsi, iri tyaaryooshiritakaimini iiro
powajyaantantawo tyaaryoori ikowakaakimiri piyotaantiro.

15 Pikimayitaki iiroka tsika okanta jookawintawaitanakina Asia-jatzi. Jirikataki:
Figelo ipoña Hermógenes. 16 Iro kantzimaitacha Onesíforo, owanaa jimitakotapiintakina
irirori, tii ikaaniwintakotana joojowiitakina. Antawoiti nokowi inishironkatairi Pawa
ikaatzi saikapankotziriri. 17 Tima iri kowakowatapaakinari jariitaka Roma-ki, irojatzi
jiñaantapaakinari. 18 Iri Awinkathariti nishironkataiyaarini paata kitiijyiriki impiyairika.
Tima piyotaiyini iijatzi iiroka, owanaa jimitakotakina Onesíforo nosaikantakari Efeso-
ki.

2

Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti Jesucristo

1 Notomí, tima iri nishironkataimiri Cristo Jesús, ontzimatyii pintontashiritai. 2 Tima
pikimakina tsika okanta niyotaantaki atziriitiki. Ontzimatyii piyoshiiyiti tsika inkaati

tyaaryooshiriri matanaironi jiyotaanairi iijatzi pashini. 3 Aamaakowinta pinkantya pinkimaatsitakowintanaiyaari Jesucristo. Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti. 4 Tima owayiritachari tii jiñiitziri jantanairo antawairintsi jantayitapiintziri kitiijyiriki. Aña ontzimatyii jitapaintyaawo ikantakiriri ijiwariti. 5 Kantatsi iijatzi pinkimitakotyaari ipinaitziri anaakotantatsiri ishiyaiyani. Tima antawoiti jiñaashintsityaawo. Iro kantacha jimatantyaawori janaakotanti ontzimatyii jantiro jamitapiintaiyarini jiñaashintsitya. Irooma inkowimi jamatawiyaatanti inkini janaakotantimi, iiro ipinaitziri. 6 Kantatsi iijatzi pinkimitakotyaari pankiwairintzi. Tima iriitaki itapiintawo jowayitawo okithoki iwankiri. 7 Ontzimatyii pinkinkishiritakotiro nokantayitakimiri. Tima iriitaki Awinkathariti kimathatakaapirotaimironi maawoni.

8 Pinkinkishiritakotiri Jesucristo icharinitakari David-ni. Tima añagai ririori ikamawitaka. Irootaki jiroka Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotairi. 9 Irootaki nokimaatsitakowintari iroñaaka, noñaantawori joojowaitaitana jomontyaitakina, ikimitakaantaitakina naakami ashiryaantzinkari. Irooma iñaani Pawa iiro jimataitziro joojoitiro. 10 Iro namawitantakawori maawoni jiroka, okantakaantziro nitakotari jiyoshiitairi Cristo Jesús jowawijaakoshiritairi ñaayitaironi kantaitachari añaamintotsi, tima owaniinka onkantya. 11 Jiroka tyaaryoori ikantaitaki:

Aririka ankamakotakiri Cristo, ari antsipataiyaari jañaakaayitai.

12 Aririka amawiwainitaki, ari ankaatairi ampinkathariwintanti.

Irooma aririka ankantayiti: “Tii noñiiri”. Ari inkimitaayitairi iijatzi aakaiti.

13 Tiirika añaawityaawo ankamaiwintyaari, ikamaiwintai ririori. Tima ari jashi jowatziiro ririori, tii ipashinitanitzi.

Pinkimityaari antawairyaantzi antakirori kamiithari

14 Piyotaantairo jiroka. Pishintsithatantiro ikowakaantapirotziri Pawa: Iiro iñaanaminthatawakaashitawo ñaantsiyitatsiri kaari iroopirotatsini. Aña kantatsi onkantzimoniintakaiyaari kimironi. 15 Ontzimatyii piñaashintsitya potampatzikatanairo ñaantsi tyaaryoori, inkini inkanti Pawa: “¡Kamiithataki pantakiri!” Pinkimitakotyaari antawairyaantzi kaari tzimatsini oitya inkaaniwintakotyaari. 16 Powajyaantairo iiroka iñaaniyiitari kaaripirori. Ari opoñaari ithainkatasorintsitantaitzi. 17 Okimitakotawo owawathatanta ampathaawaiti. Irootaki awijyimotakiriri Himeneo ipoña Fileto. 18 Ikinakaashiwaitanakawo ririori jiyotaantziro tyaaryoori, ikantaki: “Kaari tyaaryoori añaayitai aririka ankamayitaki, aña ojyakaawontsi inatzi, aritaki añaashirinkayitakai aakaiti owanaa akimisantanairi Awinkathariti.” Tima okaatzi jiyotaantawitakari jowajyaantakaakiri ikaatzi ikimisantawitanaa. 19 Iro kantacha, okimiwaitakawo Pawa jowatzikatyiimi iroopirori itzinkami, ari jiwitsikakimi ipanko. Ipoña jontarikakotaki apiti osankinatachari kantatsiri: “Jiyotziri Awinkathariti ikaatzi jashiyitari”. Impoña: “Inkaati pairyaagairini Cristo, ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirotatsiri”.

20 Janta antawoitiki ipanko, kimiwaitaka tzimayitatsimi owaniinkatachari kowitzipaini, shipakiryaa okantayita nishironka jowayitziro. Tzimayitatsi iijatzi kowitzi jiwitsikaitziro kipatsinaki, iijatzi inchatonaki kaari inishironkapirotzi. 21 Aririka ankitishiriyitanai, ari ankimitaiyaawo kowitzi inishironkatziro ashitawori, ikowapiintzi jowantayityaawo. Tasorintsishiri inkantakaanai Pawa, aamaakowinta ankantya antayitainiri kamiithayitatsiri. 22 Intaina powayitairo inintashiwaitari mainariiti, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi. Aña iro pinintapiintanaki pinkamiithashiriyitai, oshiritani pinkantya, itakotani powanti, kamiitha pisaikakaantayiti, pintsipayitaiyaari kitishiriri pairyaayitairiri Awinkathariti. 23 Ontzimatyii powajyaantayitairo piñaaniyitawo kaari opantawo, tima iro opoñaantari ikisawakaantayiitari. 24 Irooma aakaiti jompirayitai Pawa iiro okantzi amatiro añaanaminthatawakaiya. Aña

ontzimatyii anishironkashiritanti, ayimaniinta ayotaantai, tsinampashiri ankantya,
25 shipitashiri ankantya ankaminaayitiri kisaniintairi, aamaa ari impiyashiritakairi
Pawa, ari jiyotakotairo tyaaryoori. 26 Ari onkantya inkimitakotantyaariri omathaatari
iwirintsi, tima kamaari ompiratakari, ishintsiwintziri jantayitiniri ikowakaashitari
ririori.

3

Tsika inkantaitya isaikayiitai paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri

1 Ontzimatyii piyoti, paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri antawoiti ompomir-
intsitzimoyitai. 2 Jiroka inkantayitya atziriiti: Apaniroini inishironkapirowaitya,
impiyotashiwaityaari iiriikiti, inkantakaapirowaitya, iiro ipinkathatantzi,
inkawiyantawaiti, piyatha inkantiri ashitariri, iiro jiyotziro impaasoonkitanti,
thainkatasorintsitaniri jinatyi, 3 iiro jitakoniintanta, iiro ikowanitzi impiyakotanti,
thiiyakotani inkantya, iiro jomaantakaawo inintashiyitari, owatsinaantaniri
jinatyi, owanaa inkisaniintiro kamiithayitatsiri, 4 pithokashitaniri jinatyi,
iiro jiñaakonita, asagaawintawaitani jinatyi, iro inintapirotiri ikowashiyitari
anaanakiro ikowakaawitariri Pawa, 5 ari inkimiwaityaarimi pinkathatasorintsitaniri,
ithainki otzimimotziri Pawa ishintsinka. Iiro pitsipayitari iiroka. 6 Ari
jimatakiro jirikaiti isaikapankotanti, jamatawiyitakiro tsinaniiti shipitashiriri,
ikinkishiritakaayitawo antawoiti okaaripiroshiritaki, ontzimatyii awintaiyaari
jirikaiti, irojatzi ompoñaantyaari ayimawaitanakiro onintashiriwaitziri iroori. 7 Irootaki
aminaminatapiintantyaari iyopiroti, iro kantzimaitacha tii iyopirotakotzimaitawo
okaatzi iroopirotatsiri. 8 Iro jimatakiri pairani Janes itsipatakari Jambres, tii
inimotziri jantakiri Moisés, ari ikimitakari jirika atziriiti amatawitantaniri, tii
inimoshiritziri okaatzi iroopirotatsiri. Kaaripiroshiriri jinayitzi, jaminaashiwaitaka
okaatzi ikimisantayiwitari.* 9 Iiromaita jimatziro, ari jiyoyiitairi aminaashiwaita
okaatzi jantziri, ari inkimitakotaiyaari owakiraa akinkithatakotakiri.

10 Irooma iiroka, pinkimitina naaka, okaatzi niyotaantziri, tsika nokinakairo, oita
nokowiri, oita noshiritari, namatsinkawintanta, itakotani nokantantzi, kinatani ni-
natzi, 11 owatsinaari ninaki, ikimaatsitakaawaitaitakina, okimita awijyimotakinari
Antioquía-ki, Iconio-ki, Listra-ki. Tima ojyiki ikimaatsitakaawiitakina, iro kantacha
jowawijaakowintapiintakina Awinkathariti. 12 Ari onkantya, jowatsinayiitairi maa-
woni jashiyitaari Cristo Jesús kowanaatsiri impinkathatasorintsitaniti. 13 Iriima
kaaripirori atziriiti amatawitantaniri iikiro jimapirotatyiiya, jashiminthatyaawo ja-
matawitantapiinti, jimaitsityaari ririori jamatawitaitiri. 14 Iro kantacha iiroka, kiso
powiro okaatzi piyotakiri, otzimi pawintaanaari. Tima piyotzi iita yotaakimirori.
15 Tima pitanakawo iinta piryaanitanaki piyotakotairo Tasorintsitatsiri Osankinarintsi.
Ari piyotairi aritaki pawijakoshiritai aririka pawintagaiyaari Cristo Jesús. 16 Tima maa-
woni Osankinarintsipirori, iri Pawa tasonkashiryaantakirori josankinaitantakawori.
Iro jiyotaayiitantari, iro ishintsithayiitantari inkaminaantaiti, iro jotampatzikayiitan-
tari, iro iñaantayiitantari inkini inkamiithashiriyiiti. 17 Ari jiñiiro ikaatzi jashitaari Pawa
jiyopiroshiritairo jantayitairo maawoni kamiithari.

4

Pikinkithatakotairo ñaantsi

* **3:8** Ikinkishiritakoitziri Janes ipoña Jambres jyiripiyaari jinaiyini, Egipto-jatzi jinatzi. Tima pairani Moisés jaantaariri Israel-mirinkaiti, jirika jyiripiyaariiti ikimitakotari Moisés, jiraantsitakairo jiñaa, ikoñaatakaayitaki iijatzi ojyiki majyiro.

1 Jiroka noshintsithatimiri pantiro. Jiyotzi Pawa nokantzimiri, jiyotsitawo iijatzi
Awinkathariti Jesucristo, intzimi iyakawintairini maawoni añaayitatsiri, ikaatzi ka-
mayitaintsiri iijatzi. Tima irootaintsi inkoñaatai ipinkatharitapai. 2 Pinkimi nonkan-
timi: Okowitya piwitsitya inkini pikinkithatakotairo jiñaani, tii apa pikinkithatako-
tairo aririka onkamiithatzimotimi, añа ontzimatyii pimatiro iijatzi aririka pinkowi-
inkatakoti. Aririka piyotaanti, ontzimatyii potampatzikatanti, shintsitha pinkami-
naanti, piñaashintsithatanti, ñaa pithaatyaawintzirokari aririka pimayitanairo jiroka.
3 Tima paata, iiro ikowaitai inkimisantaitiro tampatzikari okaatzi piyotaantayitziri
iroñaaka, añа impiyotapaatya pashini yotairini, ari jaminaashiwaityaari inkantayiti:
“Ari, kamiithataki jantayiitiro jinintashiyiitari”. 4 Iro ompoñaantyaari impiyashiyiitiro
inkimisantairo ikinkithatashiyiitari, jowajyaantanakiro ikimisantziro iroopirotatsiri.
5 Irooma iiroka, ñaakotani pinkantya, pamawitanairo awijyimotimini pintzimpookay-
itiro Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii pimonkaatiro maawoni onkaati pantanainiriri
Awinkathariti.
6 Tima naaka, kimitaka irootaintsi nompiyakotya, ari nonkimitakotyaawo
isakoitapiintziro imiriitari aririka intagaitiniri Pawa, aritaki sakotzimataka
imiriitari. 7 Tyaaryooshiri nokantapiintaka, okimiwaitakawo nimatakiro antawoiti
nomankiyapiintatya. Okimiwaitakawo iijatzi aritaki nimatakiro nanaantzi nariitya
janta tsika iwiyaa noshiyi. 8 Irootaki okimitantakawori iri Awinkathariti owayitakironi
amathairintsi impayitairiri inkaati tampatzikashiriri. Tima Tampatzikashiri jinatzi
irirori Awinkathariti, iri yotantapaatsini imapirorika ikamiithashiriitzi, aripaiti
impainawo nashi naaka. Tii apaniroini naaka, ari inkimitaayitairi iijatzi inkaati
kaari samaniintachani joyaakoniintziri impiyi.

Apaniroini ikantaitziri Timoteo

9 Nokowapirotataiki paminaminatiro tsika pinkantya pimpokantyaari nosaikira
naaka. 10 Tima jookawintanakina Demas, añа okaimashiritairi irirori isaawijato. Jataki
janta Tesalónica-ki. Iriima Crescente ikinakiro Galacia-ki. Ari ikimitakari Tito ikinaki
Dalmacia-ki. 11 Apaniroini Lucas saikanaintsi itsipatana jaka. Irootaki nokowantari
pimpoki iiroka pintsipatatyaari Marcos, aritaki jimatakiro irirori jimitakotina. 12 Tima
notyaantakiri Tíquico janta Efeso-ki. 13 Aririka pimpokanaki iiroka, pamainawo nowi-
wiryaakominto nookanakiriranki Troas-ki osaiki ipankoki Carpo. Nokowi pamainawo
iijatzi maawoni nosankinayitani saikatsiri janta. 14 Jirikaranki Alejandro, ashiropakori
oñaashirinkapiintakinari, jowasankitaatyiiri Awinkathariti. 15 Irijatzi paamaakowintya
iiroka, tima tii inimotziri okaatzi nokinkithatakoyitakiri owanaa ikisawintakinawo.
16 Tima owakiraa jaayiitakinaranki naaka isaiki pinkatharintsi nonkinkithatakotakiro
okaatzi ikantakoitakinari, tikaatsi tsipatanatyaanani, ithonka ishiyapithatanakina. Iro
kantacha, tii nonintziro naaka jowasankitaawintaitiri jiroka. 17 Añа itsipashiritakina
Nowinkathariti, iriitaki ñaapiroshiritakaakinari. Iro nimatantakawori nokinkithatakairi
maawoni, ari okanta ikimathatantakinari iijatzi kaari ajyininkata. Irootaki kaari
jowankaitantana kajyikarimooki joyaana. 18 Iriitaki Awinkathariti kimpoyaawin-
takinari kaari jowashironkaitantana, iikiro niyaatakaatyiiro irojatzi nariitantaiyaari
ipinkathariwintantzi Inkitijatzi. Ari jashi jowaitatyiiro irirori impinkathayiitairi. Ari
onkantyaari.

Iwiyaantapaakawori itasonkawintantaitzi ipoña withataantsi

19 Nokowi piwithatyaanari Prisca ipoña Aquila, ari pinkimitaakiri Onesíforo, ii-
jatzi ikaatzi saikapankotziriri. 20 Iriima Erasto, ari isaikapaaki irirori Corinto-ki.
Ipoña Trófimo, naaka ookanakiriri Mileto-ki, jimantsiyawaitapaakitzi. 21 Ontzimatyii

pinthaatyaati pariitantyaari nosaiki naaka tikira otyaawontsitanaita. maawoni akantayitairi jaka “iyikiiti”, jiwithataiyimini. Jirika ikaatzi withatzimiri: Eubulo, Pudente, Lino, opoña Claudia.

22 Nokowaki inampishiritantimi Awinkathariti Jesucristo, inishironka jowayitaimi. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI TITO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo otyaantzimirori jiroka, jompiratani Pawa ninatzi. Naaka Jotyaantapirori Jesucristo onkantya joshiritantaiyaari ikaatzi jiyoshiiyitairi Pawa, inkini jiyotairo iroopirotatsiri impinkathatasorintsitairo. 2 Ari jiyoyitairi iriroriiti inkantaitatyiiro jañaayitai. Irootaki ikajyaakaantakiri pairani Pawa tikiraamintha jiwitsikiro kipatsi. Tii jamatawitantanitzi Pawa. 3 Okanta jinintapaititaki, joñaagantaka Pawa Owawijaakotantaniri. Iriitaki kantakaantakirori ikinkithatakoitairo jiñaani. Jimatakina naaka iijatzi, jotyaantakina nonkinkithatakaanti. 4 Iiroka Tito notyaantzini nosankinari. Nokimitakaantzimi tyaaryoomi notomintaimi, atsipatawakaa oshiritaa. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo, Owawijaakotantaniri, onkamintha jitakotaimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Jantayitiri antaripiroriiti ipoña jiwariiti

5 Iro nookantanakimiri Creta-ki pintampatzikayitanti, pamini antaripiroriiti jiwatirini oshiritachari, iro nokowakaakimiri. 6 Inkaati jiwayitatsini ontzimatyii inkamiithashiriti, iiro itzimi iitya kinkithatakowaitashityaarini, kinatani jowiro iina, oshiritani inkantya jowaiyaniiti itzimikari kantakowaitirini piyathari jinatzi, ñaathawaitaniri jinatzi. 7 Tima iri Pawa jantawaitziniri jiwatziriri oshiritaniriiti, ontzimatyii jaamaakowintya itzimikari kantakotirini kantakaapirori jinatzi, kishinkari jinatzi, shinkiryaantzi jinatzi, antantzinkari, ojyityiiriri iiriikiti jaapithatantziri. 8 Aña ontzimatyii joimaantaniti ipankoki, jantapiintayitiro kamiithari, kamiitha inkinkishiritya, tampatzikashiri inkantya, pinkathatasorintsitaniri, jiñaakotanitya, 9 tyaaryooshiri inkantya joshirityaawo ñaantsi otzimi jiyotaayiitakiriri, inkini jimatanairo iririori jiyotaantiro tyaaryoopirori, inkini iijatzi jimonkatziyaari kaari yotaantironi tampatzikari. 10 Tima ojyiki kowatsiri jiñaanaminthatantashiwaityaawo, jiñaawaitashiwaita, jamatawitantzi. Iri antayitakirori jiroka, iitashiwaitachari “Totamishitaaniri”. 11 Ontzimatyii poijyikairi iiroka jiyotaantayitzi, tima ojyiki ikompitakaaka atziriiti ikaatzi isaikapankotaiyini. Jiyotaantashitawo jirikaiti kaari iroopirotatsiri, apa ikowashitaiyakani jaantyaawo kiriiki. 12 Tima tzimatsiranki Creta-jatzi kamantantaniritatsiri, ikantakiranki: “maawoni Creta-jatzi, thiiyinkari ninatzi, kaaripirori, pirantziiti niyawairintzi”. 13 Imapiro jiroka ikantakiri. Irootaki pishintsithatantyaariri iiroka, inkini inkimisantaitiro tampatzikari, 14 ari onkantya jowajyaantantyaawori ikimisantapiintziro ikinkithatashitari Judá-mirinkaiti, tima ishintsithatantaki jirikaiti jowajyaantaitiro tyaaryoori. 15 Irootaki akantapiintziri: Apaani kitishiritaintsiri, tikaatsi iitya owaaripiroshiritirini onkantawitatya iirorika ipinkawaitzi. Iriima apaani thainkashiriri, kaaripiroshiritatsiri, tikaatsi iitya kitishiritakairini onkantawitatya impinkawaiwitya. Tima aritaki owaaripiroshiriwaitaka. 16 Iñaajaantzi jiyotakotairi Pawa. Iro kantacha, okaatzi jantayitziri, iro oñaagantzirori tii jiyotakotairi, aña Pawa ojyiki ipinkimatataikiri jirika. Tima ipiyathatapiintakari iijatzi jirika, tikaachaajaini apaani kamiithari jantiri.

2

Jiyotaantaitziro Kamiithari Ñaantsi

1 Irooma iiroka, okowatya piyotaantairo okaatzi tampatzikatatsiri, jiroka okantakota: 2 Kimpoyaawaini inkantaiya antaripiroriiti, impinkathatakaantya, inkinkishiritakotiro kamiithaini jantayitiri, jothotyiiro inkimisantai, jitakotantai, inkisashiwainitaiya. 3 Ari onkimityaari iijatzi tsinani antawopiroriiti, opinkathatasorintsitantai, iiro okinkithatakotantashiwaita, iiro oshinkitapiintayita. Aña ontzimatyii iyotaantayitairo okaatzi kamiithayitatsiri, 4 onkini ominthashiritakaayityaawo mainawoiti aapatziyaari oimi, iijatzi onkimitairi owaiyaniiti, 5 onkinkishiritakotyaawo kamiithaini antayitiri, kitishiri onkantya, antawairyaanto, pinkatha owiri oimiiti. Aririka omayitanairo jiroka, iiro ithainkawaitaitziro iñaani Pawa. 6 Ari inkimitanaiyaari iijatzi mainariiti, ontzimatyii inkinkishiritakoyitaiyaawo kamiithaini jantayitiri. 7 Irooma iiroka, pinkinkishiritya piyotaantairo tampatzikari, iro piñaantyaawori impinkathawintaitimiro pantayitakiri, ari jimatakoyiitanaimiro. 8 Ari onkantya iiro itzimanta kijyimawintimironi pikantayitziri, aña pashiwinta inkantya kinkishiriwitachari inkantakotashitimi. 9 Ontzimatyii pishintsithayitairi ompirataari iiro ipiyathawaitari ompiratariri, aña jaminaminati jaapatziyaityaari, iiro jiñaanaminthatziri aririka jompiratyaari, 10 iiro ikoshiniintzi kapichiini, aña ontzimatyii joñaagantiro kamiithatatsiri jamiintaityaari. Irootaki jiñaitantyaawori owanaa okamiithapirotataitzi jiyotaantaitziro iñaani Owawijaakotairi Pawa.

11 Tima Pawa joñaagayitairo owanaa inishironkayitai, iriitaki matironi jawijakoshiriyitaimi maawoni atziriiti. 12 Iriitaki yotakaayitairori owajyaantantaawori athainkatasorintsitantzi, iijatzi okaatzi anintashiritziri. Aña kimpoyaawaini ankantya iroñaaka, tampatzikashiri anatyi, apinkathatasorintsitantai, 13 aminawooki owairi oyaakoniintani. Tima irootaatsi inkoñaatai Jesucristo, iriitaki amaironi jowaniinkawo Owawijaakotairi, Pawa. 14 Iriitaki Jesucristo shinitashitainchari apaniroini jowamaitiri. Tima ikowatzi impinawintairo okaatzi akaaripiroshiriyitaki. Iro ikowairi inkitishiritakaayiitai, onkantantyaari jashiyitai irirori, ayimaniinta ankantya antayitairo kamiithari.

15 Irooyitaki jiroka, piyotaantayitairi. Pishintsithatantiro. Iro pinkaminaantyaariri. Iirokataki jowaitaki pimonkaatakaantiro jiroka, ontzimatyii jantayiitiro onkaati pinkantantiri.

3

Inishironka owamiithashiritairi

1 Ontzimatyii pinkinkishiritakaapiintiri janta kimisantzinkariiti ipinkathayitairi pinkathariwintantatsiri pinampiki, iijatzi inkimitairi jiwariiti. Iiro ipiyathanitanta. Ayimaniinta inkantayitya jantayitanairo kamiithari. 2 Iiro ikijyimatanairi pashini, iiro jiñaanaminthatantashiwaita. Aña itakotantani inkantya, tsinampashiri jinatyi iijatzi. 3 Pairani tzimatsi akantayiwita aakaiti, amasontzishiriwaitzi, apiyathawaiyita, tzipinashiri anayitzi, antayitziro añaamatashitari, iijatzi okaatzi anintakaashiyitari, owaaripirotapiintakiri pashini ajyininka, anintakoyitantziro oiyitarika, amanintashiritantzi, akisaniintawakaayita. 4 Iro kantacha imatakaranki inishironkayitai Owawijaakotairi Pawa, jitakoyitaari maawoni atziriiti, 5 ari jowawijaakoshiriyitairi. Iro kantacha tzimatsi oita jantantakawori, tii aakatajaantaki antashityaawoni apaniroini akamiithashiriyitai. Aña inishironkamachiitakai irirori. Ikimitakaantakiro iri kiwayitainimi, kimiwaitaka owakiraami intzimakaayitai Tasorintsinkantsi. 6 Tima okaatzi jantzimoyitairi Owawijaakotairi Jesucristo, iriitaki Pawa kantakaawori, jotyaantakairi Tasorintsinkantsi itsipashiripirowaitai okimiwaitakawo isakopirowaitakairimi. 7 Iro jantantakawori jiroka inkini añaayitiro ikajyaakaayitakairi, ari añaampiyaawo iroñaaka aritaki ankantaitatyaani añaayitai. Aritaki okanta, irootaki ikimitakaantairi kamiithashiri anatzi, tima nishironkatantaniri jinatzi irirori.

8 Imapiro inatzi jiroka okaatzi nokantakimiri. Irootaki nokowantari piyotaayitairi
ikaatzi awintaanaariri Pawa piyotakotanairo iiroka okowapirotatya jiroka, inkini
jantapiintayitanairo kamiithayitatsiri. Imapiro okamiithataki jiroka, owanaa jinin-
taityaawo. 9 Irooma aririka iñaanawintawakaashityaawo tsika ikantakota itzimantayi-
takari pairani itakaantawori, iiro pimatsitawo iiroka posatikasatikawaitya, tikaatsi
oitya, aminaantsi inatzi. Ari pinkimityaari iijatzi aririka iñaanawintawakaatsityaawo tsika
okantakota Ikantakaantaitani. 10 Intzimirika owashiñaironi jiyotaantiro tyaaryoori
ñaantsi niyotaantakiri pairani, iro ompoñaantyaari jowajyaantakairi oshiriwitanain-
chari, pinkaminaathatiri. Iikirorika jiyaatakaatyiiro, papiitiri pinkaminairi. Iikirorika
jiyaatakaatyiiro iiro pishinitainiri jiyotaantai. 11 Tima jiyotaitakiri jirika ipiyaatya,
ikaaripiroshiriwaitaatzi. Apaniroini jiyakawintawaita.

Apaniroini ikantaitziri Tito

12 Notyaantatyiimiri Artemas. Iirorika notyaantzimiri irirori, kimitaka iri notyaan-
timi Tíquico. Aririka jariitatya pisaiki iiroka, nokowi pimpoki iiroka pintonkiy-
otina Nicópolis-ki. Ari nokowiri naaka nontyaawontsitakotiri janta. 13 Iriima Zenas
yotakopirotzirori ikantakaantaitziri, ipoña Apolos, aririka impokimatanaki irirori,
pimpawakiri paawiyiri iiroka, inkajyaakaiyaari impokanakirika. 14 Tima maawoni
aakaiti, iiro asaikashiwaitanta, ontzimatyii anishironkatiri kowityaaniintawaitatsiri.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

15 maawoni jiwithatzimi tsipayitakinari jaka. Nokowi iijatzi naaka piwithatinari
oshiriyitachari janta ikaatzi itakotanari. ¡Onkamintha inishironkayitaimi maawoni
iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILEMÓN

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka. Tima jomontyaawintaitakinari naaka Jesucristo jaka. Iri notsipataka iyiki Timoteo nosankinatzimiro jiroka. Iirokataki notyaantzini, Filemón, nitakotani nowimi, iiroka imitakotapiintakinari. 2 Iro nosankinatzini Apia nokimitakaantaawo “tyootyo”, ipoña nosankinatziniri iijatzi Arquipo tsipayitakairi añaashintsiyita. Irijatzi nosankinatzini kimisantzinkariiti ikaatzi apatotapiintachari pipankoki. 3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi Awinkathariti Jesucristo, kamiitha isaikakaayitaimi.

Jitakonka ipoña joshirinka Filemón

4 Aririka namanamanaatakoyitimi, antawoiti nopaasoonkitziri Pawa. 5 Tima nokimakotakimi itakotani powantzi, kinatani powiri Awinkathariti Jesús, ari pikimitairi iijatzi ikaatzi jashiyitaari irirori. 6 Iro namanakotantzimiri inkini paapatziyawakaayitaiya iirokaiti poshiriyitaa, pinkimathapirotanairo kamiitha okaatzi jantakaashiritaimiri Cristo Jesús pikimisantairi. 7 Iyikí, itako powapiintanairi iiroka oshiriyitanaachari, irootaki jiñaantakawori iriroriiti ithaamintashiripiroyita. Irojatzi oimoshirinkakinari iijatzi naaka, thaaminta nokanta.

Pablo ikantakowintziri Onésimo

8 Niyotzi iroñaaka, naaka jowawitaka Cristo nimonkaatakaimiromi onkaati pantairi. 9 Iro kantacha, apa nonkowakotashitimi kapichiini, tima niyotaki tsika pikanta pitakotanta. Pablo ninatzi naaka, antaripirotapaakina, jomontyaawintaitakinari Jesucristo. 10 Jirika Onésimo nokowaki paawakiri kamiitha. Iriitaki nokimitakaantakiri iriimi notomi, tima naakataki oshiritakaakari Cristo jomontyaitakina.* 11 Tima ti opantawitari jirika, irooma iroñaaka iri opantzimotaimiri iiroka, ari inkimitzimotinari naaka iijatzi. 12 Tima iijatzi notyaantaimiri Onésimo, itzimi nitakoniintari. 13 Ojyiki nokowawitaka intsipatinami naaka. Ari onkantakimi impoyaatimi iiroka jimitakoyitina jaka jomontyaitakina okantakaantziro nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. 14 Aña iro kamiithatatsi, tikiraata nokimi pinkantina iiroka oita pikowiri, ti nokowi naaka noshintsiwintimi pantiro jiroka, iro nokowaki iirokatajaantaki kantatsini oita pikowiri pantiri.

15 Aamashitya irootajaantaki imatantakari ishinitaitziri jirika Onésimo ishiyapithatantakimiri pairani, ari okanta ikimisantantaariri Cristo irojatzi impiyantaiyaari intsipatapiintapaimiri iiroka. 16 Iro kantacha, ti apa pinkimitakaantairi pompiratani pikimiwitari pairani, aña pinkimitakaantairi iriimi pirintzi pitakopirotani. Ari nokimitakaantakiri iijatzi naaka. Aña iiroka mapirotataitironi pitakopirotaiyaari pompiratari koñaawoini, irijatzi jompirataari iijatzi Awinkathariti. 17 Tima pikimitakaantakina iiroka, naaka pitsipatani, ari pinkimitairi iijatzi irirori paawakiri kamiitha, pinkimitakaantiri naakami paawakimi. 18 Tzimatsirika oita kaari jinimotakaimi, tzimatsirika oitya jiriiwitzimiri, pinkimitakaantiro naakami iriiwitimini. 19 Naakataki, Pablo osankinatajaantzimirori jiroka. Imapirotatya, aritaki nompinataimiro jiriiwitzimiri. Añaajaantaki iirokataki iriiwipirotanari naaka nowawijaakoshiritakaantaimi 20 Ari okanta iyikí. Nokowataiki inkantakaiyaami Awinkathariti paawakiri kamiitha Onésimo, tima irootaki inimoshiritinari.† 21 Iro nosankinatantzimirori jiroka niyotzi

* **1:10** Jiroka wairontsi Onésimo iñaaniki iriroriiti okimiwaitawo akantziri aaka: “Opantaari”. † **1:20** Kantakotachari jaka “paawakiri kamiitha Onésimo”, irojatzi ikantsitari: “Nokowataiki pimpantzimotaina iiroka”. Tima iñaaniki iriroriiti iwairo inatzi Onésimo jiroka: “Opantaari”.

aritaki pimatakinawo, tima aritaki pimatakiro ari panaakaanakiro okaatzi nokowakotakimiri. 22 Nokowataiki iijatzi, paamaakowintina niyaatashitimi pisaiki iiroka, ari nomayimotapaakimiri. Iroorika pinkamitantakiri pamanakotina, ari ishinitakiro Pawa imatya.

Iwiyaantakawori jiwithatantaitzi ipoña itasonkawintantaitzi

23 Ari jiwithatzimi Epafras, notsipatakari jaka jomontyaawintaitanari Cristo Jesús. 24 Ari jiwithatzimiri iijatzi Marcos, Aristarco, Demas ipoña Lucas, iriitaki notsipatapiintakari jaka. 25 ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkantyaari.

JOSANKINAYIITZINIRI HEBER-PAANTIRI

Pawa jotyaantakiri Itomi ikinkithatakotairi

1 Pairani, ikowirika Pawa jiyotakairi achariniiti oityaarika, iri Kamantantaniri amironi ñaantsi. Ojyiki japiipiintakiro Pawa, tzimatsi jimatakaayitakiriri Kamantantaniriiti. 2 Iro kantacha owakiraa iroñaaka, jotyaantakairi Itomi irirori inkinkithatakotairi. Tima iriitaki Itomi jiwitsikakaakiri pairani jiroka kipatsi, iriitaki jashitakaaka okaatzi jiwitsikayitakiri. 3 Iri Itomi ikimitakaakiri iriimi jowaniinkatani, shipakiryaa ikanta. Ari ikimiwaitakari tsika ikanta irirori Ashitariri. Tima shintsinkantsi inatzi jiñaanitakari, iro kaari inashiyitanta okaatzi jiwitsikayitakiri jaka kipatsiki. Aritaki jimonkaatapaintziro pairani imatantyaari inkitishiritakaantai, jatai inkitiki, saikapai jakopiroriki Ashitariri itsipatapaari ipinkathariwintantzi. 4 Ari opoñaanakari janaakotziri imaninkariti Pawa, antawoiti jiñaapirotakaitakari irirori.

Iri Itomi anaakoyitairiri maninkariiti

5 Tima ikantawairi Pawa:
Notomi nowimi iiroka.
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.
Ikantawairi iijatzi:
Naakataki piwaapatitaa.
Iirokataki notomintaa.
Tima Pawa tikaatsi apaani maninkari inkantiri kimityaawoni jiroka. 6 Paata aririka japiitairo jotyaantairi jaka kipatsiki itakawori itomintari, inkantayiitai:
Inthaamintaiyaari maawoni imaninkariti Pawa.
7 Tzimatsi iijatzi ikinkithatakoitziri maninkariiti, jiroka ikantaitzi:
Iriitaki matakairiri imaninkariti inkimitakotyaawo tampiyainka.
Iriitaki matakairiri jotyaantaniiti inkimitakotyaarimi paampari.
8 Irooma aririka inkinkithatakotiri Itomi irirori, jiroka ikantzi:
Pawa, iiroka kantaitaachani pimpinkathariwintantai.
Ari pinkimitakotaiyaari pinkathariiti otzimimotziri jinchakiiri jimatantari ipinkathariwintantzi. Iro kantacha aña iiroka mataironi pintampatzikashiritai aririka pimpinkathariwintantai.
9 Iiroka kowirori kamiithari, irooma kaaripirori owanaa owatsimaimi.
Iirokataki isaipatziitotai Pawa, pimpinkatharitantaiyaari. Iriitaki piwawani matakimirori.
Isaitantaimiro yiinkantsi ari pikimoshiritairi tima panaakoyitairi pitsitapiintawitari.
10 Jiroka pashini ikinkithatakoitziri Itomi, ikantaitaki:
Pinkatharí, owakiraa itantanakari pairani iirokataki witsikakirori kipatsi.
Iirokataki witsikajaantakirori inkiti.
11 Jiroka okaatzi piwitsikakiri, aritaki apirotaiya paata, irooma iiroka ari pinkantaitatyaani.
Ari onkimitakotaiyaawo okaatzi piwitsikani paijatomawori kithaarintsi.
12 Tima aririka ompaijatomawoti piithaari, pankowiimawotziro, paminai pashini owakiraari pinkithaataiyaari.
Ari pinkimitagairo paata iiroka piwitsikani kipatsi iijatzi inkiti.
Irooma iiroka ari pinkantaitatyaani iiro pipashinitanitai.
Iiro papirotaa.
13 Ikinkithatakoitakiri iijatzi, ikantaitzi:

Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti, irojatzi paata nowasankitaantyaariri
kisaniintakimiri, aripaiti paatzikantaiyaari piitzi.
Tima tikaatsi maninkari inkimitakaantiri Pawa inkantiri jiroka. 14 Tima maawoni
maninkariiti, apa jotyaantaitziri jimitakoyitairi atziriiti awijakoshiriyitaatsini.

2

Antawoiti owawijaakoshiritaantsi

1 Ontzimatyii ankimisantiro okaatzi jiyotaakairi, onkantya iiro owajyaantantawo.
2 Iiro owashiñaayitairo jotyaantaitantakariri pairani maninkariiti inkamantantiro.
Tima maawoni kaari owakimpitatyaawoni inkimisantairo, jowasankitaitakiri
ipiyathatakawo. 3 Aaka jimapiroiti jowasankitaiti, iirorika owakimpitatawo
ikinkithatakoitziro antawoiti awijakoshiritaantsi, jitapaintari Awinkathariti Jesús
ikinkithatakotapaintziro. Irootaki ikamantayitairi ikaatzi kimayitajaantakirori.
4 Iriitajaantaki Pawa yotakaayitakairori imapirotatya okaatzi ikamantaitakairi,
tima jimatakaantakiro itasonkawintantayiitzi, joñaagakaantakiro kaari jiñaitapiintzi,
Tasorintsinkantsi antakaantakirori jiroka, ari imatajaantakari ikowiri Pawa.

Matakirori jowawijaakoshiritantzi

5 Tii iri maninkariiti jimatakairi Pawa impinkathariwintairo tsika asaikayitai paata,
otzimi nokinkithatakotakimiri. 6 Aña atziriiti jinayiti mataironi paata. Tima ikantaitaki
pairani:
¿Iriipirorima atziriiti pikinkishiritakotantariri?
¿Iitama pikowantari pinishironkayitairi?
7 Aña kapichiini iñiiro atziriiti tii janaakotantzi, iri maninkariiti anaakoniintakiriri.
Iro kantacha, irootaatsi pamathaitairi inkini ipinkatharintsitai, otzimimotairi jowani-
inkawo.
Iri anaakoyitaironi maawoni piwitsikani.
8 Pinkimitakagairi ikanta pairani aatzikiriri iisaniintani, jompirataiyaari maawoni.
Ari inkantakaayitaiyaari Pawa atziriiti, maawoni impinkatharintsitai tima tikaatsi
apaani anaakotantaatsini. Iro kantacha, tikira jiñaayitziro atziriiti jiroka. 9 Iro kantacha,
tzimatsi atziri jotyaantaitakiri, irijatzi ñaapaintzirori kapichiini tii janaakotantzi, iriitaki
anaakotakiriri maninkariiti. Iriitaki nokinkithatakotzi Jesús. Tima iriitaki ñaakirori
ikimaatsitaka irojatzi ikamantakari, ipoña jamathaitakiri ari okanta ipinkathayiitan-
taariri, otzimimotairi jowaniinkawo. Irootaki ikamawintantakairi maawoni, tima
antawoiti inishironkayitai Pawa.
10 Owanaa otampatzikatataiki tsika ikinakaakiro Pawa ishinitakiri Jesús inkimaat-
siwaitya, ari jothotyaakaakiri onkaati jantiri. Tima Jirika, ashiyitariri maawoni, kan-
takaantzirori itzimayitantari maawoni, irijatzitajaantaki kimaatsitakowintaari ikini
jowawijaakoshiritairi, ari onkantya intsipatantataiyaariri maawoni itomiitari janta
jowaniinkawoki. 11 Jiroka okantakopirota, ikimitakaantai Jesús iririntzi, tima ari
akaatziri awaapatitaari Pawa. Iwaapatitari irirori itasorintsishiritakaantzi, awaapati-
taari iijatzi aakaiti itasorintsishiritakaayitai Jesús. 12 Iro ikantantakari pairani:
Nonkinkithatakotaimi iiroka isaikayitzi nirintziyitaari,
Tsikarika japatotapiintaita, ari nonthaamintaimi nompampithagaiyini.
13 Ikantaki iijatzi:
Nawintaani nowairi Pawa.
Ipoña iijatzi ikantzi:
Jirika Naaka, notsipayitaari itomiiti Pawa ikaatzi ikimpoyaakaayitaanari.
14 Akantajaantayitaka aakaiti atziritzi, otzimi awatha, otzimi araani, ari ikantakari
iijatzi Jesús irirori, iro jimatantakawori ikami. Aripaiti joitsinampaakiri kamaari.
Tima otzimimowitatyaari kamaari ishintsinka imaamanitantariri kaamaniriiti. 15 Ari

ikinakaakirori Cristo ikimitakaantaawo joimishitowaatyaimi athaawantawitawo kaamanitaantsi, okimiwaitakawo atziritanakityiimi kaamanitaantsi iro ashitayitakainimi. 16 Imapirotatya, kaari maninkariiti impokashitaki Cristo inishironkatairi. Aaka ipokashitaki, ichariniyitai Abraham-ni. 17 Irootaki jatziripirotantakari ikimitai aaka jirintziyitai, ari okanta jimatantakawori ikowapiintawitakari jimatiromi pairani Ompiratasorintsipirori. Imapiro inishironkatantaki irirori, ityaaryootaki jimatantakawori, iri kantakaantakirori ipiyakotantairori Pawa akaaripiroshiriwitaka. 18 Tima atziri jinapaintzi Jesús ikimaatsiwaitapaintawo irirori inkaaripirotakaitirimi. Irootaki jinishironkatantairi aakaiti inkowaitimi inkaaripiroshiritakaitaimi.

3

Iri Jesús anaakotziriri Moisés

1 Iyikiiti oitishiritaari, nonkantimi pikaatzi ikaimashiritaimi Inkitijatzi: Pinkinkishiritakotairi Cristo Jesús, iriitaki kimitakariri otyaantaari, irijatzi kimitakariri Ompiratasorintsipirori. 2 Jantziri otyaantaari ityaaryoowintziro ikantziriri otyaantziriri. Ari ikantakari iijatzi Jesús. Ikimitakotakari Moisés-ni, ityaaryoowintakiniri ijyininkapaini jashitari Pawa jiitaitziri “Inampipanko Pawa”. 3 Iro kantacha Jesús iri matzirori jiñaapirota janaakotziri Moisés-ni, tima iriitaki witsikakiriri pairani. Iroowaitaki ikantapiintaitzi: “Pimpinkathatiro nopanko”. Tima kaari pankotsi inkantakopiroiti impinkathaitiro, aña iri ipinkathaitzi ashitawori ipanko. Tima itzimi witsikirori pankotsi iri ñaapirotachari.* 4 Tima iri ashitawori pankotsi itzimi witsikakirori, iroowaitaki ikimitaakiro pairani Pawa jiwitsikantakawori maawoni. 5 Ikantaitaki:
Moisés tyaaryoowintakiriri ijyininkapaini jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.
Iro kantacha ikimitakomachiitakari ompirataari, ikinkithatakotairo onkaati awijatsini.
6 Iriima Cristo, iriitajaantaki tomintariri ashitawori pankotsi, iriitaki jiwatairi ikaatzi ikimitakaantaitaari pankotsi. Ari ankaatairi jirikaiti jiitaitakiri “Inampipanko Pawa” aririka antyaaryoowintairi, kiso owanairi irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.

Jimakoryaaminto jashiyitaari Pawa

7 Jiroka ikantakiri Tasorintsinkantsi:
Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:
8 Iiro pikisoshiriwaitzi.
Pikimitarikari pithokashitakinari pairani jookimowaitakinawo iñaani otzishimashiki.
9 Ari ikowakaawitakinawo pichariniiti nowasankitairimi, jookimowaitakinawo iñaani,
Okantawitaka jiñaawitakawo nonishironkatakiri okaatzi 40 osarintsi.
10 Irootaki nokisantanakari,
Nokantaki: Ari ikantapiintatya itzipinashiriwaitzi,
Tii jantayitziro nokowakairiri.
11 Noyatsimankakiini nokantanaki:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.
12 Iyikiiti, ñaa powajyaantzirikari Pawa, Kañaanitatsiri. Iiro pikaaripiroshiriwaitzi, iiro pithainkashiriwaitzi. 13 Iro kamiithatatsi pominthashiritawakaapiintya poshiritaiya. Pitataityaawoota onkantya iiro jamatawiitantzimi pantayitairo kaaripirori, irojatzi piñaantyaawori pinkisoshiriwaiti. 14 Iikirorika oisokiropirotanatyaari Cristo, irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri, aritaki añiiro intsipaminthayitai. 15 Irootaki ikantantaitari:
Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.
Pikimitarikari pithokashitakinari pairani.

---

* **3:3** Iri Moisés kimitawori pankotsi, tima irijatzi ijyininka Judá-mirinka jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.

16 ¿Itzimikama pithokashitakariri ikimataawitakawo iñaani Pawa? ¿Kaarima jirikaiti ijiwatakiri Moisés-ni ipoñaakagaari Egipto-ki? 17 ¿Itzimikama ikisapiintakiri Pawa okaatzi 40 osarintsi? ¿Kaarima antapiintakirori kaaripirori, ikaatzi apirotainchari otzishimashiki? 18 ¿Itzimikama ikinkithatakoitakiri ikantaitaki:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki?
¿Kaarima jirikaiti ikantaitakiri piyathariiti? 19 Ari añiiro oita kaari jariitakaantaari, iro kantakaantakirori tii ikimisantaiyini.

4

1 Iinitatsi ikajyaakaakairi aakaiti kimiwaitakawori jariitakaayitaimi imakoryaamintoki. Irootaki pimpinkathatantaiyaariri, otzimikari oitya otzikaawakimiri, iro iiro pariitantaa.* 2 Tima akimairo aakaiti Kamiithari Ñaantsi, ari akimitaari ikanta acharinitiiti pairani. Iro kantapainchari jirikaiti, tii jinintaimaitawo ikimakowitakari, tima tii jawintaashiritawo ikimawitakari. 3 Irooma aakaiti awintaakari, aritaki jariitakaayitai imakoryaamintoki. Jiroka ikinkithatakotakiro jimakoryaaminto, ikantaki:
Noyatsimankakiini nokantanaki:
Iiro nariitakaari nimakoryaamintoki.
Aña ithonkatakiro pairani Pawa jantawaitani owakiraa jiwitsikantakawori kipatsi.
4 Tima tzimatsi tsika okinkithatakota 7-tapaintsiri kitiijyiri, ikantaitzi:
Jiroka 7-tapaintsiri kitiijyiri, ari ipakaakiro jantawairi Pawa, jimakoryaaki.
5 Jiroka makoryaantsi irojatzi ikinkithatakoitziri, ikantaitzi:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.
6 Ari okantari. Irootaki intzimantaiyaari makoryaashiriyitaatsini. Iriima pashini itayitakawori, tii jariiyita, tima tii ikimisantzi ikinkithawiitanari Kamiithari Ñaantsi.
7 Okanta awijanaki pairani ojyiki osarintsi, japiitairo Pawa ikinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto, jiitairo “iroñaaka”. Irootaki josankinatakotairi David-ni, ikantaki pairani:
Pinkimairi “iroñaaka” Pawa jiñaawaitzi, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.
8 Aririka jimatakiromi Josué jimakoryaapirotakairimi pairani achariniiti, iirotya japiitairomi Pawa inkinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto. 9 Ari ayotziri iinirotatsi ojyakaawintachari jimakoryaamintopirotaiyaari jashitaari Pawa. 10 Iro jojyakaawintakiri pairani Pawa jimakoryaawintakiro jantawaitani ithonkakiro. Tima ari inkimiyitaiyaari makoryaashiriyitaatsini ari onthonkaiyaari jantawaitani.
11 Ontzimatyii antyaaryoowintairo ariitantaiyaari amakoryaashiriyitai, ojyakoyitarikari piyathayitainchari pairani. 12 Tima iñaani Pawa, añaakaantaniri inatzi, shintsiñaani okanta. Okimitakawo osataamintotsi thoyimpiminitatsiri, tii ojyinkaakaanta owawiryaatonkitantzi irojatzi inthomai iipathantsiki. Imapirotzirori iñaani Pawa kimitawaitaka omokayinatatyaimi, irootaki yotakaantironi inkinkishiritaityaari, inkowashiritaitiri iijatzi. 13 Ikaatzi jiwitsikakiri Pawa iiro jimatziro jimanapithatyaari iiro jiñaantaari. Aña Pawa jiyotakotairo maawoni antayitakiri, iriitaki aminakoyitaironi.

Iri Jesús anaakotziriri Ompiratasorintsipirori

* **4:1** Jiroka imakoryaaminto, tzimatsi ojyakaawintachari jaka. Tima pairani, jimakoryaawintakiro Pawa jiwitsikantakawori kipatsi, ikimitakaantakiro “imakoryaaminto” jiroka 7-tapaintsiri kitiijyiri jimakoryaantakari. Ikanta osamanitaki, ishitowayitai Judá-mirinkaiti janta Egipto-ki, 40 osarintsi ikinakinawaiyitaki, irojatzi jariitantakari kipatsiki ikajyaakaakiniriri Pawa. Irojatzi jiroka kipatsi jiitaitakiri “jimakoryaaminto”. Iro ojyakaawintachari iroñaaka kimitawori “Jimakoryaaminto” kimisantzinkariiti, tima tzimatsi kantatsiri: “Iro inkiti jimakoryaaminto kimisantzinkariiti”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Iro ‘jimakoryaaminto’ jiroka awintaashiritaniri jowawijaakoshiritanti Pawa, tima tii okowajaanta iñaashintsiwaitaitya onkantya jawijakoshiritantaiyaari”.

14 Jirika Jesús, Itomi Pawa, iriitaki anaapirotakirori inkiti. Iriitaki ankimitakaantya
Ompiratasorintsipirori. Irootaki oisokirotantyaariri awintaashiritaari ikimaitai akan-
taki: “Nokimisantairi Jesús”. 15 Tima Jesús ikimitaari Ompiratasorintsipirori, irootaki
inishironkatantairi ontzimirika pomirintsitzimotaini. Tima pairani tzimawitaka
ikowashiriwitakari irirori, ari ikimitakotakai añaayitziro awijyimotairi aakaiti. Tiimaita
ikaaripirotapaintzi kapichiini. 16 Irootaki awintaantyaariri amanamanaataiyaari
Jesús kimiwaitaka aashiritaatyiimi tsika ipinkatharitai. Tima aritaki inishironkayitai,
aririka ankowityaashiriwaiti.

5

1 Tima Pawa owakiriri pairani atziri Jompiratasorintsipiroti. Iriitaki kantakowin-
tairini atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri. Iri taayitaironi jashitakaitariri Pawa. 2 Tima
atziri jinaki jirika Ompiratasorintsitaari, otzimimotziri oita pomirintsitzimoyitariri.
Irootaki jamatsinkawintantariri tzipinashiriwaitatsiri atziriiti pokashitziriri, ma-
sontzishiriyitatsiri iijatzi. 3 Jimatsitawo irirori itaawinta okaatzi jashitakaariri
Pawa inkini impiyakotiniri ikaaripiroshiriwaitzi, jantziro ikimitaapiintziniri atziriiti.
4 Tikaatsimaita Ompiratasorintsitaari kantatsini: “¡Naaka Ompiratasorintsitaari!”, aña
Pawa matakairiri jompiratasorintsitantari, ikimitaakiri jowakiri pairani Aarón-ni.
5 Ari ikantakari iijatzi Cristo, tii ikowashitaka apaniroini inthaamintakoityaari,
inkantimi: “¡Naaka Ompiratasorintsitaari!” Aña Ashitariri matakirori, ikantziri:
Notomi nowimi iiroka,
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.
6 Ipoña ikantaki iijatzi:
Iiroka kantaitachani Pompiratasorintsitaariti,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.
7 Tima pairani jatziritapaintzi Cristo, jiraaniintaka jamanamanaatakari Pawa,
ikaimakaimataki shintsiini jamanari. Aña Pawa, otzimimotziri ishintsinka, ari onkan-
takimi jowawijaakotiri iiro jowamaantaitari. Tima Cristo pinkathatasorintsitaniri
jinatzi, ikimisantakiri Pawa ikowakotakiriri.* 8 Okantawitaka Cristo iriiwitaka It-
omi Pawa, ikimaatsitapainta, tima iñaakiro tsika okanta tii ipiyathataita. 9 Ikanta
jimonkaatakaitakiri jantiri, ari imatakari jowawijaakoshiritairi inkaati kimisantairini,
ari inkantaitatyaani jawijakotai. 10 Ari okantakari, Pawa Ompiratasorintsitakaariri, ari
okimitakawo tsika okanta jompiratasorintsitakaakiri pairani Melquisedec.

Ikamantantaitziro aririka owajyaantiro awintaashiritari

11 Tzimatsi ojyiki nokowawitari niyotaimiri tsika ikantakota jirika. Iro kan-
tacha owanaa opomirintsita nimatimiro, tima kisoshiri pikantayitaka, osamani
onkantya pinkimathatantyaawori. 12 Tima osamanitaki, noñaajaantaki iirokataki
yotaantanaatsinimi. Iro kantacha iinta okowa intzimi iitya yotaayitimini iirokaiti,
irojatzi japiitaimiri itayitawori jiyotaantziro iñaani Pawa. Okimiwaitakawo tsika
ikantaitziri ithotaitziri, tikira impaitiri tatsinaatsiri owanawontsi. 13 Ari pikantari
iirokaiti, kimiwaitakimi iinchaaniki ithotaitziri, tima tikira piñaantapiintawoota kami-
ithashiritakaantatsiri. 14 Iriima owayitakawori tatsinaari owanawontsi, iriiwait-
aki ñaantapiintakawori, tii opomirintsitzimotari jiyotziro otzimi kamiithatatsiri, otzimi
kaaripirotatsiri.

* **5:7** Jiroka ikantakiri Jesús, jamanamanaatakari Pawa, ikantzi: “Ashitanarí, pishinitanarika, pinkimitakaanti-
nawo pomishitowaatyiinami iiro nokimaatsiwaitantawo onkaati nonkimaatsityaari. Iiromaita pimatanawo okaatzi
nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzi pikowakaakinari iiroka”. Jiroka ikinakaakiro Pawa ikimisantakiri Jesús
ikowakotakiriri, jamawitakaakiri ikimaatsiyitakari, ishinitakiri inkamimotanti jañaakagairi iijatzi.

6

1 Ontzimatyii niyaatakairo niyotaapirotimiro pashini tsika ikantakota Cristo.
Tii okantzi napiipiintimiro piyotsitakari iirokaiti, okimitatya okantakota jiroka:
Jowajyaantairo kaaripirori kaamanishiritakaantatsiri. Jawintaashiriitaari
Pawa. 2 Jiyotaayitakimiro iijatzi owiinkaataantsi, iijatzi otzimikapatziitotaantsi,
jañaakaayiitairi kamayitatsiri, jowasankitaayiitairi kaaripiroshiriri. 3 Irootaki
aatakaantyaawori pashinitatsiri, inkamintha iri kowatsini Pawa. 4 Onkamintha
iiro aminaashiwaita pikimakiri, itasonkawintaitakimi, inampishiritantakimi
Tasorintsinkantsi, 5 piñaawitakawo okamiithatzimotzimi iñaani Pawa, iijatzi ishintsinka
joñaagantairi paata. 6 Tima ikaatzi ñaawitakawori jiroka, ipoña jowajyaantairo,
iiro jimatairo impiyashiritai jookantaiyaawori iyaaripironka. Kimiwaitakimi
iriitakimi apiitaironimi impaikakotakaantairimi Itomi Pawa, kimitawaitaka iriimi
thainkimawaitakirimi iijatzi ipiyotaiyani atziriiti. 7 Okimiwaitakawo owaantsi
irinkapathatziro inkani, aririka impankiitantyaawo, iroorika jyookanaintsini
pankirintsi pinawontsitachari, iri Pawa tasonkawintakiriri pankitakirori. 8 Iroorika
iyoshiitachani ojyookanaki kitochii, inchashi, tii opantawo, katsimashiri inkantya
pankitakirori, intaayiitairo paata.

9 Irooma iirokaiti, nitakoyitaní, niyotajaantzi iiro pikimitakotawo nojyakaawin-
takiri, tima niyotaiyini naaka pantanairo kamiithari owakiraa jowawijaakoshiriyi-
itaimi. 10 Tima Pawa tampatzikashiri jinatzi, iiro ipiyakotaimiro pantayitakiri iirokaiti,
pitakoyitanaari ikaatzi pairyaayitairiri Irirori, iikiro piyaatakaatziiro pitakoyitari.
11 Irootaki nokowakoyitaimiri, ari pinkantapiintatyi poñaagantairo pintyaaryooshiriy-
itai, irojatzi imonkaayitantaiyaari okaatzi poyaakoshiritaiyarini. 12 Iiro pipirashiri-
waita iirokaiti, aña iro kamiithatatsi pinkimitakotyaari ikaatzi jatakairori ikimisan-
tanai, ikaatzi kamaitanaawori. Tima iriitaki aayitaironi ikajyaakagaitakiriri.

13 Tima pairani owakiraa Pawa ikajyaakaakiniriri Abraham-ni, tikaatsi anaakotirini
Pawa ipairyaakiro iwairo, iri yotironi iijatzi imapirotatya imonkaawainiti. Aña iri
pairyaachari apaniroini iwairo Pawa, 14 ikantakiri Abraham:

Imapiro nontasonkawintimi Naaka,
Imapiro nojyityiimiri Naaka pincharinityaari.

15 Tii jathawaawaita Abraham-ni, amatsinka ikantawintaka, jiñaakiro ikajyaaka-
gaitakiniriri. 16 Tima aririka inkowapiinti atziriiti jiyoti imapirorika imatya ika-
jyaakagaitziriri, ipairyiiro iwairo anaakotziriri, ari jiyoyiiti imapiro jimonkaawainiti
paata. 17 Ari okimiwitawo okaatzi jantakiri Pawa, ipairyagaa irirori imatantyaari
ikajyaakaantakiri. Tikaatsi kantironi impashinitakairo okaatzi ikinkishiritakari jan-
tiri. 18 Ari okanta otzimantanakari apiti kaari ikantayiitai impashinitakaayiitairo.
Iro imatantari ayotai tii ithiiyanita Pawa, irootaki kimoshiripirotakairi aakaiti aw-
intaashiriyitaari Irirori, ayotzi ari imonkaataiya oyaakoniintziri.* 19 Iro oyaakoniin-
tanka jojyakaawintaitziri jaka kimitawori tinari againtaatzirori antawoiti pitotsi iiro
amaatanta. Ari okimitari oyaakoniintani, againtashiri owayitai. Irootaki kantakaa-
wori ankimitakotantyaariri tyaatsiri jotantotaitantakawo tontamawotatsiri.† 20 Ari
añaampiyaawo aakaiti kantatsi antyaayitai kimitakawori jiroka, aririka oyaatzishi-
tanairi Jesús itzimi jojyakaawintaitakiri tyagaintsiri janta. Tima iri Jesús jojyakaawin-

* **6:18** Tima tzimatsi apiti kantakotachari jaka kaari inkantayiitzi impashinitakaayiitairo. Jiroka itawori: “Pawa tii ithiiyanita, aritaki imonkaatatya okaatzi ikajyaakaantakiri”. Jiroka apititanaintsiri: “Tikaatsi pashinitakaironi ipairyaaka apaniroini iwairo Pawa, tima tikaatsi anaakotirini irirori”. † **6:19** Iro ikinkithatakoyiitzi tontamawotatsiri jotantotantaitawori tasorintsipanko, iro jiiyiitzi tasorintsisagaaki. Apa intyi Ompiratasorintsitaniri, tii jaakowintawo intyaapiinti. Iro ikantayiitzi “ari janta joñaaganta Pawa”. Irootaki ojyakaawintawori inkiti tsika añiiri Pawa paata.

taki pairani Melquisedec. Iriitaki Jesús Ompiratasorintsipirori iroñaaka, ari inkantaitatyaani irirori.

7

Jompiratasorintsinka Melquisedec

1 Tima Melquisedec, iri pinkathariwintantaintsi Salem-ki, jompiratasorintsiti jinatzi Jinokijatzi Pawa. Iriitaki aawairiri pairani ipiyaawo Abraham-ni japirotakiri pashini pinkathari jowayiritari, itasonkawintawairi.* 2 Irijatzi ipaki pairani Abraham-ni ajyaagawontsi okaatzi jaapithatantakiri jowayirita. Tima Melquisedec, tzimatsi ojyakaawintachari iwairo. Jiroka itawori ojyakaawinta: “Pinkathari Kamiithashiriri”. Jiroka apititaintsiri ojyakaawinta iwairo ipinkathariwintantzi Salem-ki: “Pinkathari Saikakaantatsiri Kamiitha”.† 3 Tii jiyotaitziro iwairo ashitariri, tii jiyotaitzi iijatzi itzimi ichariniyitanakari. Kimiwaitaka tii otzimimi ipoñaantanakari, tsika ithonkaka iijatzi, ikimitakotakari Pawa, ari ikantaitatziiro irirori Jompiratasorintsitaaritzi.

4 Ari añiiro ñaapirori jinatzi Melquisedec. Tima Abraham-ni, achariniyitaari aakaiti, iri ipaki pairani okaatzi jaapithatziriri pinkathariiti jowayiritari. 5 Iro kimitakawori okaatzi jantapiintayitakiri pairani Leví-mirinkaiti. Ipayitziri apaani tzimimotziriri ijyininka ontzimirika 10, tima iro oshinitaantziri Ikantakaantaitani jantayitiro Ompiratasorintsitaari. Iro jamitaiyarini, tima irimirinkaiti jinatzi ichariniyitari Abraham-ni. 6 Iriima Melquisedec kaari ajyininkata a-Judá-mirinkatzi aaka, kaari ayotaajaitzi iita charinitariri. Iro kantacha, Abraham-ni, itzimi ikajyaakaapiroitakiniriri pairani, iriitajaantaki pakiri Melquisedec apaani kaatatsiri 10 jaapithatantakiri jowayirita. Ipoña Melquisedec itasonkawintanakiri Abraham-ni. 7 Imapirotatya ikantapiintaitzi: “Itzimirika tasonkawintantatsiri, janairi itzimi itasonkawintaitziri”. 8 Itzimirika ipayiitziri apaani iitarika kaatatsiri 10 jaka kipatsiki, atziri jinayitzi, kaamaniri. Iriima Melquisedec, kimiwaitaka kañaaniri jinatyiimi irirori. 9 Irojatzi jantakiri Leví-mirinkaiti, ikaatzi ipashitapiintaitari. Aña kimiwaitaka iriitakimi pinakowintantatsinimi, tima irootaki jantakiri ichariniiti Abraham-ni, 10 itanakawo ipinakowintantaki ipashitakari pairani Melquisedec itonkiyotantawaariri jowayirita. Tima tikiraamintha itzimaajaitzi Leví-ni, aritaki jantsitakawo Abraham-ni jiroka.

11 Pairani, ikaatzi Ompiratasorintsitaari, ichariniiti Aarón-ni jinatzi, ikantayiitziri “Leví-mirinkaiti”. Ari okanta Ikantakaantaitakiri. Iro kantacha jirikaiti Ompiratasorintsitaari, tii jimatajaantziro jowamiithashiritanti. Arimi jimatakiro, iirotya josankinatakoitaimi pashini Ompiratasorintsitaari kimitaariri Melquisedec, kaari charinitariri Aarón-ni. 12 Imapiro itzimai pashini Ompiratasorintsitaari kaari icharinita Aarón. Irootaki ompashinitantaiyaari Ikantakaantaitani, onkantantyaari intzimai pashini Ompiratasorintsitaari. 13 Tima jirika ikinkithatakotaitakiri kimitaariri Melquisedec, kaari ichariniiti Leví-ni, pashinimirinkaiti jinatzi, kaari tzimaajaitatsini apaani ijyininka intzimi jompiratasorintsitaityaari. 14 Jirika kimitakariri Melquisedec, iri Awinkathariti Jesucristo, icharinitakari Judá. Tima pairani josankinariki Moisés-ni, tii oshinitaantsitzi jompiratasorintsitaariti charinitariri Judá.

15 Ari okoñaapirotziri ontzimatyii impoki pashini Ompiratasorintsitaari kimityaarini Melquisedec, 16 tii jompiratasorintsiwita inkimityaari okinkithatakotziri Ikantakaantaitani icharinimachiini Leví-ni. Aña iri kimityaarini apaani tzimatsiri ishintsinka, kaari kaamanitatsini. 17 Tima iri ikinkithatakoitaki, ikantaitzi:
Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,

---

* **7:1** Jiroka wairontsi “Salem” irootaki jiitaitziri nampitsi Jerusalén pairani tikira jinampitawo Judá-mirinkaiti janta.

† **7:2** Jiroka kantakotachari ipakiriri Abraham-ni pairani Melquisedec. Aririka jaapithatanti jowayirita Abraham-ni onkaati 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec. Ari ikantakiro maawoni jaapithatantakiri, ontzimirika 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec.

Ari pinkimitaiyaari ikanta pairani Melquisedec.
18 Ari okanta, tima okaatzi Ikantakaantaitakiri, jowajyaantaitiri, tii imatziro owamiithashiritanti, tzimatsi kowityaachari. 19 Tima tikaatsi owamiithashiriti Ikantakaantaitani. Otzimimaita pashini poyaataawori, irootaki matakaayitaironi okaakishiritairi Pawa, tima iro oyaakoniintiri.

20 Irootaki ikajyaakaakairi jiroka Pawa, tima iriitaki pairyaincha apaniroini iwairo jiyotaitantyaari imapiro imonkaatya. 21 Iriima Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tii ipairyaajaita Pawa jowantaitakariri jirikaiti. Iriima pashini, iri ipairyaawintaka Pawa, ikantaki:
Naaka Pinkathari pairyaawintainchari apaniroini, tii noipithokanitziro noñaani.
Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.
22 Ari okanta, iriitaki iroñaaka Jesús yotakaayitairori imapiro imonkaataiya okaatzi jantzimoitakairi, irootaki anaakotakirori pashini itawitanakawori pairani ikajyaakaawakaitari.

23 Tima ojyiki ikaawitaka pairani Ompiratasorintsiwitainchari, ojyiki poyaayitakariri iriroriiti. Ikamapiintayitaki jirikaiti, tii okantzi jiyaatakairo jantayitirimi, añа intzimi pashini poyaatyaarini. 24 Iriima Jesús, kañaaniri jinatzi irirori, iri kantaitachani Jompiratasorintsiti. 25 Ari okanta, iri Jesús owawijaakoshiritapiintairi okaakishiritantaiyaariri Pawa, ikantakowintapiintai.

26 Iriitajaantaki Ompiratasorintsitaari akowityaapirotakiri. Jiroka ikanta irirori: Itasorintsishiritzi, ikamiithashiritzi, ikitishiritzi, tii isaikimoyitairi kaaripiroshiriri, janaapirotairo inkiti. 27 Jirika Jesús tii ikimitari Ompiratasorintsipirowitachari pairani. Tima aririka intaayitiniri atziriiti jashitakaariri Pawa, jitawo ikowakotziri Pawa impiyakotawakiri iyaaripironka irirori. Iriima Jesús jothotyaakiro maawoni, jimonkaatakiro ishinitaka pairani apaniroini inkimitakotyaari jatsipitakaani Pawa. 28 Ikaatzi Ompiratasorintsitakaakiri pairani Ikantakaantaitani, atziri jinatzi, shipitashiriri, ikaamaniyitzi. Iriima Itomipirori Pawa pokaintsiri pairani awijaki ojyiki osarintsi, Jompiratasorintsitakaakiri Pawa ipairyaaka iwairo. Iri monkaatajaantakirori kamiithaini, ari onkantaityaani.

8

Iri Jesús kantakowintantaatsi owakiraatantaari kajyaakaawakaantsi

1 Jiroka iroñaaka otzinkamipirotari ikantaitakiri: Iriitajaantaki Cristo Ompiratasorintsiwintairi, iri saikaatsiri jakopiroriki Pinkatharipirori, itsipataari ipinkathariwintantai inkitiki. 2 Okimiwaitaawo ari jantawaitimi tasorintsithaantiki, iro kantacha, tiimaita jantawaitzi tasorintsithaantiki jiwitsikani pairani atziriiti, añа inkitiki jantawaitai, otzimi jiwitsikakaantairi Pawa. 3 Tima ikaatzi Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tzimatsi jashitakaariri Pawa, itaayitziniri. Ari ikimitakari iijatzi Jesucristo, tzimatsi iita jashitakaariri Pawa. 4 Iro kantacha, tii okantawita jompiratasorintsitimi Jesucristo, isaikantawitapaintari kipatsiki, tii oshinitakaantziro Ikantakaantaitani, tima tii ijyininkamirinkaititari Leví-ni. 5 Tima jirikaiti Ompiratasorintsitaari ojyakaawontsi jinamachiiyitaki, añа tzimatsi iñaampiyaitakari tsika onkantaiya tyaaryoopiroini inkitiki. Irootaki ikantaitakiriri pairani Moisés, tsika inkantya jiwitsikiro tasorintsithaanti, ikantaitakiri:
Pinkimitakaantiro piwitsikiro, tsika okanta piñaampiyakawo otzishiki.
6 Ari ikantaari Jesús Ompiratasorintsitaari jinatzi, janaakotairi jompiratasorintsitaitaari atziri. Tima Pawa jowakiraatai pashini kajyaakaawakaantsi, iri jowakiriri

iroñaaka Cristo ikantakowintayitai, irootaki anaakotairori okaatzi ikajyaakaantawitakari pairani, iro anaakotairori itakawori kajyaakaawakaantsi. 7 Tima tzimatsi kowityainchari itakawori kajyaakaawakaantsi kaari imonkaayitaki, irootaki okowantakari ontzimi pashini owakiraari, poyaataiyaawoni. 8 Jiroka kowityainchari, tima ikantaitaki pairani:
Ikantzi Awinkathariti:
Paminiro onkaati awijatsini paata,
Ari napiitairo ontzimi nantzimotairiri icharinipaini Israel-ni, icharinipaini Judá-ni.
9 Aririka nowakiraatairo kajyaakaawakaantsi, iiro okimitaawo nantzimowitakariri
chariniiti.
Tima pairani nokimitakaantziri nonkathataatyiirimi,
Naakami iiwatairinimi nomishitowantaariri Egipto-ki.
Tii jimonkaatzimaitawo iriroriiti okaatzi ikajyaakaakinari,
Iro opoñaantari nowajyaantziro nokimpoyaawintziri.
Ari ikantaki jiñaawaitaki Pinkathari.
10 Japiitakiro jiñaawaitaki iijatzi, ikantzi:
Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñiiri paata Israel-mirinkaiti:
Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayitairi.
Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani,
Naakataki inkimitakaantai Iwawani,
Iriiyitaki nashitaiyaari Naaka.
11 Tii okowajaantai jiyotaawakaawaitaiya,
Apa ikantayitairi ijyininka: “Piyoshiripirotairi Awinkathariti”.
Tima maawoni jiyoyitaina.
Ari jiyoyitaina ñaapiroriiti iijatzi ashironkaariiti, maawoni.
12 Owanaa nonishironkatairi ikaaripiroshiriyitaki,
Ari nompiyakotainiri.
13 Tima jiitaitakiro “Kajyaakaawakaantsi Owakiraari”, ari jiyotakoyiitziro jiroka itawitakawori, kimiwaitaki paijatorimi inatyi. Tima okaatzi paijatotaintsiri, jookaitziro.

9

1 Jiroka itakawori kajyaakaawakaantsi, iro ikantakaantakiri Pawa jiyotantaityaari tsika inkantaitya impinkathaitiri. Ari okinkithatakotari tasorintsithaanti tsika ipinkathaitziri pairani. 2 Jiroka tasorintsithaanti, apiti okanta jinashitaitakawo jotantoitziro. Janta antawosagaakitzi tsika ityaapiintaitzi, ari jowayiitakiri ootamintotsi, minkochaaniki, ipoña tasorintsitanta. Ari jiiyiitziro “tasorintsisagaaki”. 3 Irooma inthomainta, tsika ithatashiitakiro tontamawotatsiri, oryaaninaki okanta. Ari jiitaitziro “tasorintsisagaakipirori”. 4 Ari osaikiri itaantapiintaitawori kasankainkari, ari osaikiri iijatzi tasorintsinaki. Iro jiwitsikayiitziri poriryaatatsiri. Ari owakotari inthomainta iipiyokiini “maná” jiwitsikañakitashiitakiro poriryaatatsiri. Ari jowaitzirori iijatzi ikotzi Aarón-ni jyookaintsiri pairani, ari osaikitari mapikota tsika osankinataka kajyaakaawakaantsi.* 5 Okanta jiñokiini tasorintsinaki, ari jowaitaki jiwitsikaitziri jojyakaawo maninkariiti, iriitaki tsimankantawori ishiwanki ashitakowo tasorintsinaki. Iro jiitaitziri “Inishironkaminto”. Iro kantacha iiro niyaatakairo nonkinkithatakotimiro tsika okantayita apaanipaini.
6 Aritaki jiwitsikayiitakiro maawoni jiroka. Ojyiki jantapiintakiri Ompiratasorintsitaari janta antawoki tasorintsisagaaki, ari jantayitziro inkini impinkathatasorintsiti. 7 Irooma iyaapirotanaki inthomainta tasorintsisagaakipiroriki, apa ishinitaitziri intyi Ompiratasorintsipirori. Apawojatzi ityaapiintzi osarintsiki. Aririka

* **9:4** Ikantakoitziri jaka poriryaatatsiri, iriitaki oro.

intyaaki janta, jaanaki irira piratsi intsikirisantyaawo jiiyiitziro “Inishironkaminto Pawa”. Ari onkantya inishironkatantyaariri Pawa, iiro jowasankitaawintantari iyaaripiroshirinka. Ari ikimitairi iijatzi atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri. 8 Ari okantsitari iijatzi, tzimatsi jiyotakaayitairi Tasorintsinkantsi, jiroka okanta: Pairani otzimantawitari tasorintsithaanti, tii okantzi intyaayiti atziriiti janta otasorintsisagaakipirotzi. 9 Jiroka okantakota: Aririka impaitiri Pawa jashitakaitariri, aririka intagaitiniri, tii iro matakaajaantirini impinkathashiritairi Pawa inkini intampatzikayitairo ikinkishiritari. 10 Apa intzitaiyaawo owanawontsi, imiriyiitari, inkiwayitapiintaiya iijatzi. Iro ikantakaantaitakiri okaatzi koñaayitatsiri jantaitiro, irootaki jantayiiti irojatzi jowakiraatakaantaiyaawori Pawa kajyaakaawakaantsi.

11 Mataka ikoñaatai Cristo, iriitaki kimitaariri iroñaaka Ompiratasorintsitaari. Tii ityaajaitzi tasorintsisagaakipiroriki otzimi jiwitsikayitakiri atziriiti, añа jimatakiro ityaaki irirori inkitiki tsika añaampiyayitakawo iroñaaka, anaakopirotantatsiri. 12 Tima Cristo tii ikimitari Ompiratasorintsitaari atziritatsiri tyaamachiitapiintatsiri tasorintsisagaakipiroriki jaanaki iriraani piratsi. Añа iriitajaantaki shinitaincha jowamagaitiri isakotapaintziro iriraani, inkini jiñaayitairo maawoni inkantaitaatyaani jawijakoshiriyitai.† 13 Ojyakaawintatziiro aririka onkamiithatzimotiri Pawa iriraani piratsi, iijatzi isamampoti, kimiwaitaka iro kitiwathatakagairini atziri itzimi antakirori ipinkaitziri. 14 Irooma iriraani Cristo, iro mapirotakirori okantakaakawo pikitishiritantayitaari. Tima ikimita irirori tikaatsi inkinakaashityaari, irijatzita shinitaincha jowamaitiri, ikantakaakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki ojyipithataimirori kaaripirori pikinkishiritani, tima pantayitakiro kaamanitakaantatsiri. Añа ontzimatyii pantayitairo ikowakaimiri Pawa, Kañaaniri.

15 Iriitaki Cristo jotyaantakiri Pawa inkantakowintairi atziriiti, ari okanta jowakiraatakaantaawori kajyaakaawakaantsi. Tima okantakota owakiraari kajyaakaawakaantsi, ontzimatyii inkami apaani, iro jawijakotantaiyaari piyathatakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi. Ari jiñaitairo ishiniyitakairo pairani ankañaanitai. Jiroka kajyaakaawakaantsi, iroowaitaki osankinarintsi tsika okinkithatakoyita okaatzi jashiyiitari, okinkithatakoyitziri iijatzi ashitaiyaawoni aririka inkamaminthataki iwaapatiitari. 16 Iro kaari jiyopiroyitanta intzimi aayitironi okaatzi jashitakaayiitantari, apa jiyoyitzi aririka inkamaki iwaapatiitari. 17 Iinta jañi iwaapatiitari, iiro ipitsitari ikajyaakagaitakiriri jashitaiyaawo. Apa impaitairi aririka inkamaki. 18 Ari okimitari, jitantaitakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi, tzimatsi iita kamaintsiri, iriraani jitantaitanakari. 19 Tima pairani ithonkakiro Moisés jiñaanatakiniri atziriiti Ikantakaantani, jaaki iriraani piratsi, itsipataakiro jiñaa, jaaki inchashimpoki, jankowiitaki kityonkamawotatsiri, itsikirisantakawo osankinatainchari, ari ikimitaakiri iijatzi atziriiti.‡ 20 Ikantakiri:

Jiroka iraantsi iro oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari, irootaki ikantakaantakiri Pawa.

21 Itsikirisantakawo iijatzi iraantsi tasorintsithaanti, ari ikimitaakiro okaatzi saikatsiri inthomainta. 22 Ari okanta, tima kimiwaitaka aririkami intsikirisantaityaawo iriraani piratsi, jimonkaatanairo Ikantakaantaitziri, kimiwaitaka iroomi oitiwathatantatsini. Tima iirorika otzimi iraantsi, iiro ipiyakotantairo Pawa kaaripirori.

Iri Cristo matakirori jowawijaakoshiritantzi

23 Irootaki jatsipiwintantari piratsi itagaitziniri Pawa kimiwaitaka inkitiwathatakaantatyiimi. Irootaki kimitakawori okaatzi awijaintsiri inkitiki, jotyaantakiri Pawa jatsipitakowintantya Cristo, inkitishiritakaantayitairi. Iro anaakotakirori

† **9:12** Ikinkithatakoitziri jaka ikantaitzi piratsi, iri ikinkithatakoitzi cabra-paini ipoña vaca. ‡ **9:19** Kantakotachari jaka inchashimpoki, irootaki jiiyiitziri iijatzi “isopo”.

jatsipitakowintanta piratsi. 24 Tima tii ityi Cristo tasorintsisagaakipiroriki jiwitsikamachiitani atziriiti. Aña irootataiki ojyakaawintacha inkitiki tsika ikinai Cristo, inkantakowintayitai isaiki Pawa. 25 Tima tii japiipiintapaintziro Cristo inkamimotanti. Ari opashinitziri jantziri Ompiratasorintsitaari tyaawitapiintachari apawojatzi osarintsiki tasorintsisagaakipiroriki. Tii iri ashitaajaityaawoni iriraani isakoitziri. 26 Arimi jojyamachiityaarimi Cristo Ompiratasorintsitaari, ojyiki japiipiintiromi inkamawintanti. Arimi jitanatyaawo inkimaatsiwintantyaami owakiraa iwitsikantakari kipatsi. Aña apawojatzi ikamawintantapaintzi. Ari ikantaitanaatziiro joitsinampaakiro kaaripirori. 27 Iroowaitaki ikantaitziri: “maawoni atziri apawojatzi okanta ikami, impoña Pawa yakawintairini”. 28 Iro jantakiri Cristo, apawojatzi ikamaki ikimaatsiwintakotari ojyiki kaaripiroshiriri. Iro kantacha iijatzi inkoñaatapai paata irirori, iiro ikimaatsitakaitawaari, aña jowawijaakotairi ikaatzi oyaakoniintakiriri.

10

1 Iro Ikantakaantaitani ojyakawori aamparyaantsi. Tima okanta apaani aamparyaantsi tii otzimanitzi owatha, apa jiyoyiitzi tzimatsi iita ashitawo jaampari. Ari okantari iijatzi Ikantakaantaitani, iyotaakai tzimatsi paata kamiithataatsini. Ikantakaantaitaki ontzimatyii intaapiintaitiniri Pawa maawoni osarintsiki, iro kantacha tii owamiithapiroshiritziri atziriiti antayitakirori. 2 Arimi imapirotya owamiithapiroshiritanti, ikaatzi antayitakiro arimi jowajyaantakiromi, tima aritakimi oitishiritakiri, iiro iyaatzimi onkatsitzimoshiriwaitirimi jantayitakiro kaaripirori. 3 Aña tii ari onkantya, iro jantapiintakiri awijayitzi osarintsipaini, itaapiintayitziniri Pawa, ikinkishiritakotawo iyaaripiroshirinka. 4 Tima jowamaayitapiintziri piratsiiti ikapathainkatakagaitziri, tii imatziro ompiyakopirotiro iyaaripironka atziri. 5 Irooma ipokaki pairani Cristo jaka kipatsiki, ikantakiri Pawa:

Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaayiitimiri, jatsipitakaityaari.
Aña naakataki potyaantaki natziriti, jatsipitakaityaanawo.

6 Tii apa inimotzimi itagaitzimiri piratsi okantakaantziro iyaaripiroshirinka jirikaiti.

7 Nokantzi Naaka:

Pawá, nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,
Tima aritaki josankinatakoitakina pairani onkaati nantiri.

8 Pinkinkishiritiro kantatsiri jaka:

Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaitzimiri, intagaitimiri jatsipitakaitani. Tii inimotzimi intaawintimiro iyaaripiroshirinka.

Iro kantacha, ¿kaarima ikantakaantaitziri jiroka pashini? 9 Incha pinkinkishiritiro pashini kantatsiri:

Nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,
Jiroka apiitainchari ikantaitakiri, ipoyaatawo itanakawori pairani. 10 Aña ikowaki Pawa onkimityaawo iwatha Cristo okaatzi itagaitziniriri, ari okanta ikamawintantapaintariri maawoni atziriiti. Ari opoña jowamiithashiriyitai aakaiti.

11 Pairani, maawoni Ompiratasorintsitaari jaminiri Pawa jashitakaariri, japiipiintziro kitiijyiriki itainiri piratsi. Tiimaita jimatziro jowajyaantapirotakaantiro kaaripirori. 12 Iriima Cristo, apawojatzi ishinitaka jowamaawintaitiri iyaaripironka atziriiti, ipoña isaikai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantzi, 13 ari isaiki joyaawinta irojatzi joitsinampaantapirotaiyaariri iisaniintani, inkimitakaantairi jimakoryaakiiminto. 14 Irootaki jantantakawori apawojatzi ikamawintakiro iyaaripironka atziriiti, ari ikantaitaatyaani jowamiithashiripiroyitairi. 15 Ari ikimitakari Tasorintsinkantsi jiyotakaakai imapirotatya. Tima iri itakawo josankinatakaantaki:

16 Ikanta jiñaawaitaki Pinkathari, ikantzi:

Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñaitairi paata:
Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayiitiri.
Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani.
17 Iikiro ikantatzi:
Ari nompiyakotainiri ipiyathataka, jantayitakiro kaaripirori.
18 Tima aritaki ipiyakotantairo Pawa ikaaripiroshiriyiitzi, tii okamiithatai intaayiitainiri iroñaaka.
19 Irootaki iyikiiti, tima kapathainka ikantaka Jesucristo jowamaantaitakariri, awintaashiri antsipashiritaiyaari Pawa, onkimiwaityaawo antyaatyiimi tasorintsisagaakipiroriki. 20 Tima jatziritaki Cristo, irootaki okantantaari antyaayitai inkitiki, iro ojyakaawintachari antyaatyiimi ithayiitakiro tontamawotatsiri tasorintsisagaakipiroriki. Aaka omapokayitairori jiroka kaari jimayiitzi pairani, irootaki kañaanitakaantaatsiri. 21 Ikimitaari iroñaaka Cristo iriimi Ompiratasorintsipirowintaini akaatzi jashiyitai Pawa. 22 Ari okanta. Tyaaryoopiroini ankantaiya antsipashiritaiyaari Pawa, imapiro ankantya oshiritaiyaari. Kitishiri ikantakaayitai, iiro akinkishiritakoyitaawo kaaripirori. Añа ankimitakaantya inkiwantatyiiromi jiñaa kitijyaari. 23 Kiso owanakiro awintaashiritaari, ikimaitakai akantaki: “Noyaakoniintani jinatzi Cristo”. Tima tsika itzimi kajyaakaakairori, kiso jowakai irirori. 24 Ontzimatyii ankinkishiritakotairo tsika onkantya aminthashiritakaantyaariri pashini jitakotantya, jantayitairo kamiithari. 25 Iiro owajyaantziro apatotapiintya, tima tzimayitatsi owajyaantayitakirori. Añа ontzimatyii aminthashiritakaiyaari akaataiyini. Iikiro aatatyi antanairo ayotai aritaki impiyi Cristo.

Ikamantayiitziriri antzirori inintakaanikiini kaaripirori

26 Tima aritaki ayotairo tyaaryootatsiri, aririka othataashiwaityaawo owajyaantanakiro, impoña aatakairo antayitiro kaaripirori, iiro ipiyakoitairo ayaaripironka. 27 Añа ikamantayitakai anthaawashiriti jowasankitagaikari, tima Pawa japirotairi intaayitairi ikaatzi kisaniintakiriri. 28 Pairani, intzimirika piyathatatyaawoni Ikantakaantani Moisés, tii inishironkaitziri, jowamaitziri inkaatirika mawa kantakotirini. Ari jowamaitakiri iijatzi inkaamachiitirika apiti kantakotirini. 29 ¿Tiima imapiro jowasankitagaitiri manintakirori jantzimotajaantakairi Itomi Pawa? Tima okimiwaitakawo jaatzikashiwaitaitawo kaari opantyaawoni, imanintashiwaitakawomi ikapathainkataki ikamawintantaki. Ari ithainkashiritakiro jantzimotantziri Pawa ishiniwitakanariri intasorintsishiritakairi. Ikawiyawaitakiri Tasorintsinkantsi nishironkataniri. 30 Irooma aakaiti ayotziri itzimi kantaintsiri:
Naakataki owasankitaantatsini,
Naaka piyakowintantachani.
Iro ikantakiri Pinkathari.
Ikantaitzi iijatzi:
Jowasankitaayitziri Pinkathari ikaatzi jashitaari irirori.
31 ¡Kimitataika antawoitimi inthaawashiritakimi jiyoitai iriitajaantakimi owasankitaantaatsini Kañaaniri Pawa!
32 Pinkinkishiritakotya. Tima iirokayitaki pairani kimisantanaintsiri, kimiwaitaka pinkitiijyiinkatakotaimi. Ipoña piñaakiro ikimaatsitakaitakimi. 33 Piñaayitakiro iijatzi ikisaitakimi, jowatsinaitakimi tsika ipiyotaita. Pikimoshiritakaayitakiri awijyimoyitakiri okaatzi piñaakiri iiroka. 34 Pikimoshiritakairi ikaatzi jomontyaayiitakiri, piñaayitakiro iijatzi jaapithaitakimiro tzimimoyitzimiri. Iro kantacha, iikiro piyaatatyi piminthashiritanatya, tima piyotaiyini onkaati piñiiri paata, owanaa okamiithapirotzi, tii othonkanita. 35 Irootaki iiro powajyaantantawo okaatzi pawintaanaari, tima antawoiti impinaitaimi paata. 36 Amawi pinkantya pantayitanairo ikowakaayitzimiri Pawa, ari onkantya piñaantaiyaawori ikajyaakaakimiri.

37 Tima ikantzi Pawa:
Iiro ijyinkaa jariitantyaari aatsikitzimataintsiri,
Iiro osamani inkantya.
38 Tampatzikashiri inkantya awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.
Irooma aririka impiyashiritai, iiro jinimotakaanawo.
39 Irooma aakaiti, tii akimitari ikaatzi piyashiritachari, intzimi japiroitairi. Aña awintaashiriyitaa aakaiti, ari añiiro añaashiriyitai.

11

Awintaashirinkantsi

1 Jiroka okantakota awintaashirinkantsi. Okimitatya aririka inkantashiriiti: “Aritaki imatatya nokowapirotani”. Jiyopirotajaantaki aritaki imatatya ikowiri, onkantawitatya tikira jiñiiro. 2 Iro jawintaashirinka achariniiti kantakaawori okanta Pawa ikinkithatakotantakariri kamiithaini. 3 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori amatantawori akimathatairo okantajaantaka jiwitsikantakawori Pawa kipatsi. Apa jiñaawaitaki, matanaka iwitsika. Ari opoñaanakari iwitsikanaka jiñaayitairi iroñaaka kaari koñaataajaitatsini pairani.

4 Iro jawintaashirinka Abel kantakaariri itaantakanariri Pawa jashitakaariri, anaakotanakiro jashi Caín jashitakaawitariri Pawa. Iro kamiithatzimotakiriri itaakiri Abel. Ari ikantaki Pawa: “Kamiithashiri jinatzi Abel”. Okantawitaka ikamaki Abel, iinta akimakotapiintziri kimiwaitajaantaka irojatzi jiñaawaitimi irirori, tima iro kantakaawori ikimisantaki. 5 Iro jawintaashirinka Enoc kantakaariri jaantaitaariri, tii jiñiiro inkami. Tii jiñaitairi, tima inkitiki jagairi Pawa. Pairani iinta isaiki kipatsiki, ikantakiri Pawa: “Iiroka inimotakaapirotakinari”. 6 Tima kaari matironi ontzimi jawintaashirinka, tii inimotziri Pawa. Aña aririka inkowayiiti jiyopiroitairi Pawa, ontzimatyii inkimisantai, imapiro tzimatsi Pawa. Ontzimatyii inkimisantai ari jimatakaayitairi Pawa inkaati kowapirotaatsini jiyotairi. 7 Iro jawintaashirinka Noé kantakaariri jiwitsikantakawori antawoiti shintsipaa inkini jowawijaakotiri ijyininkamirinkaiti. Tyaaryoo ipinkathatasorintsitanitzi irirori. Tima iri Pawa kamantakiri onkaati awijatsini, kaari jiñaitaajaitzi pairani. Iro opoñaantari jiñaitakiro mapirotachari jowasankitaayiitairi isaawijatziiti. Ari jowamiithashiritakiri Pawa, tima irootaki ikajyaakagaitakiniriri kimisantaniriiti.

8 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori ikimisantantakariri Pawa ikantakiri pairani ishitowi inampiki jiyaatiro pashini nampitsi ikajyaakaakiniriri. Iro jantakiri Abraham, jataki okantawitaka tii jiñiiro tsika jiyaati. 9 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori jimatantakawori jinampitawo pashiniki kipatsi tsika tii itzimapai ijyininka irirori. Ari isaikakiri ipankojyitatari mishinantsimashi. Ari ikimitaakari Isaac, Jacob, tima irijatzi ikajyaakagaitakiniriri iijatzi. 10 Iro jimatantakawori Abraham inampitakawo, tima jiyotzi ari inkañaanitai inkitiki. Kimiwaitaka iri ñaampiyakawori nampitsi otzimajaantzi jiwitsikairi Pawa, tsika inampipirotaiyaawo paata. 11 Aña imatsitataikawo iroori Sara, owaiyantai okantakaawo awintaashirinka. Aritaki antawopirowitaka, kaawitapaaka owaiyantantyaari. Iro kantacha, imatairo owaiyantai, tima awintaashiritanakari Pawa aritaki jimonkaatakiniro ikajyaakaakinirori. 12 Ari okanta. Oimi Sara, owamaimawitakari jantaripironka, jowaiyantakairo iina, irojatzi ijyikitantaari icharinyitari, ikimitaari ijyikitzi impokiro, ikimitaawo impaniki ojyikitzi jiñaathapiyaaki. Imapiro ijyikipirotai, tikaatsi matironi jiyoitai tsika ikaatzi ijyikitzi.

13 maawoni jirikaiti (Abraham, Isaac, Jacob, Sara), ikamakoyitakiro jawintaashirinka, tii jiñaajaitziro okaatzi ikajyaakagaitakiriri. Apa jiñaampiyanakawo. Intaina okantaka inkiti ikowashiritakiri inampitaiyaawo. Irootaki ikantayitantari: “Asaikaminthatashita kipatsiki, kaari anampi, akimitakowaitakari kaari tzimatsini

ijyininkamirinkaiti”. 14 Tima jiñaawaitaitakiro kantainchari ñaantsi, ari ayopirotziri
imapiro jaminaminaitzi pashini nampitsi tsika inampipirotaityaawo kamiithaini.
15 Iroomi inkinkithatakoyiti impiyamachiiyitaimi inampiitiki ipoñaayitakawo
pairani, aritya jimatakiromi impiyayitai. 16 Aña tzimatsi pashini ikowapirotakiri
anaakopirotzirori, janta inkitiki ikowiro. Irootajaantaki jiwitsikakiniriri Pawa jashiiti
jirikaiti, tima Pawa tii ikaaniwintakotari ikantapiintakiri “Nowawaní”.

17 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaakawori itaantyaanaririmi Pawa japintziti
itomi Isaac, tima Pawa jiñaantatyaawo jawintaashirinka Abraham. Iroowitainchami
japintziryiirimi jowaiyani itomi, 18 okantawitaka ikantakiri Pawa:

Iri Isaac piñaantaiyaari intzimai ojyiki pincharinityaari.
19 Tima Abraham jawintaashiritakari Pawa jiyotzi ari jañaakagairi kamatsiri. Irootaki
Pawa joipiyantaanariri Isaac, tima iri ojyakaawintakiro jañaayiitai. 20 Iro jaw-
intaashirinka Isaac kantakaawori itasonkawintantakariri Jacob ipoña Esaú, iro
ojyakaawintacha awijayitatsini paata. 21 Iro jawintaashirinka Jacob kantakaaka-
wori itasonkawintantakariri apitiroiti itomi José. Irojatzi jawintaashirinka Jacob-
ni kantakaawori ithaamintantakariri Pawa ikotzipookitantakari ikamimataki. 22 Iro
jawintaashirinka José kantakaariri ikantantanakari ikamimataki, ikantzi: “Aririka
ishitowayitai Egipto-ki ajyininka itzimi ichariniyitari Israel, jaminai tsika inampi-
taiyaawo”. Ikantaki iijatzi: “Ontzimatyii jaitanairo paata notonkipooki”.

23 Iro jawintaashirinka ashitariri Moisés kantakaariri jimanantakariri jiinchaanikiti
owakiraa itzimapaaki, irojatzi itzimakotantakari mawa kashiri. Tima kamiithaini
ikantaka iinchaaniki. Ari ipiyathawaantitakawo ashitariri Moisés ikantakaantakiri
pinkathari, intsitokaitiri maawoni iinchaaniki shiramparitatsini. 24 Iro jawin-
taashirinka Moisés kantakaariri kaari ikowanta incharinityaari pinkathari Faraón,
okantawitaka iro oimotantakiri irishinto pinkathari. 25 Aña iro ikowaki intsipatyaari
atziriiti jashitari Pawa, ari itsipatakari ijyininkapaini jowasankitaawaitaitziri, tii
ikowaajaitziro jinintaawaityaawo kapichiini jinintashiyitari irirori. 26 Tima jiyotaki
Moisés okowapirota jowinkatharyaitiri Cristo, iro anairori ontzimimotairimi jajyaa-
gawo Egipto-jatzi. Aña iro jiñaampiyakari impinayiitairiri paata. 27 Iro jawintaashirinka
Moisés kantakaariri ishiyantakari Egipto-ki. Tii iro jimanantakari ithaawantari
pinkathari inkisaniintiri, aña ityaaryoowintatziiro onkaati jantakairiri Pawa, okimi-
waitakawo jiñaapootatyiirimi Pawa kaari koñaanitatsini. 28 Iro jawintaashirinka Moisés
kantakaawori jimonkaatziro ikantakaantaitakiro Anankoryaantsi, itsikirisantakawo
iraantsi iiro jowamaantari maninkari apirotaniri itzinkamitari jowaiyaniiti.

29 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimontyaantakawori Inkaari Kityonkaari,
janiitaiyakini okisopathataki. Irooma jimawitapaakawo Egipto-jatzi, piinkaiyakini.
30 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimatantakawori jinkijinkitakiro
Jericó okaatzi 7 kitiijyiri, irojatzi jiñaantayiitakawori opookathapitaki nampitsi.
31 Iro awintaashirinka Rahab kantakaawori aantawakariri kamiitha owayiriiti
aminaantachari, ari okanta tii otsipatantari piyathariiti japiroitakiri. Okantawitaka
jiroka Rahab mayimpiro inawitaka.

32 ¿Nonkinkithatakotirima pashini? Iiro nothotyaakotziri. Jirika ikaatzi: Gedeón, Barac,
Sansón, Jefté, David, Samuel, ipoña Kamantantaniriiti.* 33 Iro jawintaashirinka jirikaiti
kantakaayitaariri okanta: Itzimantari oitsinampaayitairiri pinkathariiti, pashini

* **11:32** Ikaatzi iitachari jaka: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, iri jiwayitakiriri Judá-mirinkaiti pairani, owakiraa jinampitakawo Canaán-ki. Iro kipatsi ikajyaakaakiniriri Pawa jinampityaawo janta. Jirikaiti jiwari itsipatakari jowayiriti ontzimatyii jomanatya jimatantyaawori jinampityaawo janta tsika ikajyaakaakiri Pawa.

tampatzikashiriyitaatsiri, pashini ñaayitairori ikajyaakagaitakiniriri, pashini jookawiitakari imoonaki kajyikari tii jatsikiri, 34 pashini jookawiitakari paampariki tii itagaa, pashini jomaaminthaitakiri jowathaitirimi, pashini ishintsitakagaitakiri, pashini ñaapirotaachari jowayirita, pashini jomishiyayitaki owayiriiti poñaachari pashiniki nampitsi. 35 Tzimatsi tsinani ñaayitairiri ojyininkamirinkaiti jañaayitai ikamawitaka. Iro kantacha tzimatsi pashini kamimayitaintsiri jompojawaitaitakiri, tii jowajyaantanakiro jawintaashirinka impakaantaityaaririmi. Aña oyaaniinta ikanta jañaapiroyitai paata, iiro okimitaawo añaawita iroñaaka. 36 Tzimatsi itzimi ithainkawaitaitziri ipoña ipajawaitaitakiri, pashini joojoyiitakiri ipoña jomontyaayiitakiri. 37 Tzimatsi ipichiitakiri, pashini itankaitakiri, pashini josataayiitakiri. Tzimatsi pashini aniianiiwaitatsiri apa ikithaamachiitakari mishinantsimashi, pashini kowityaapirowaitani ikantaka, pashini ojyiki jaminaminayiitakiri, pashini ikimaatsitakagaitakari.† 38 Pashini ikinawaiyitaki otzishimashiki, pashini inampiyitakawo omoonaki. Tii aritaajaitzi ankimitakaantiri jirikaiti isaawijatziiti. Aña iriitaki kowapirotachari.

39 Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaawori okanta ikinkithatakotantaariri Pawa kamiithaini, okantawita tikira jiñaayitairo ikajyaakaayitakiriri. 40 Tima jiñaampiyakawo Pawa otzimi anairori: Ikowakaakairo aakaiti antsipataiyaari jirikaiti, inkamiithashiritakaayitai maawoni.

12

Kimpoyaa owanairi Jesús

1 Irootaki, añaashintsiyitantyaari iijatzi aakaiti, ankimitakaantiro anaakotantatyiimi, okimiwaitakawo iijatzi impiyotatyiiyaami jirikaiti jaminayitaimi mayitakirori jawintaashiritaka, amatakoyitairi aakaiti. Amatantyaawori ashiyi shintsiini, ookanairo asamawopooki amatsinkakairi ashiyi. Iro ojyakaawintachari asamawopooki aririka ookawintairo akaaripiroshiriwaitzi. Ari añiiro aakowintyaawo ashiyapiintai. 2 Ikimita shiyachari ikamaitawo jaminiro tsika jariitya, ari ankimitanaiyaari aakaiti, kimpoyaa owanairi Jesús itakawori jawintaashiritakaayitakai. Iriitaki monkaatakaironi iijatzi awintaashiritani. Iriitaki ankimitakotaiya, tima jiñaampiyakawo irirori jinintaiyaari. Irootaki jamawitantakawori ipaikakowiitakari, okamiithatzimotakiri ikaaniwintawiitakari ikamawitapaintai. Ari saikai iroñaaka jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantai.

3 Aririka ankinkishiritakotiri Jesús jamawitakiro ikisaniintawaitakiri kaaripiroshiriri, iro thaamintashiritakagaini iijatzi aakaiti amawitiro, iiro okantzimoniintashiriwaitai. 4 Aritaki piñaashintsiyitakari iirokaiti kaaripirori, iro kantacha tikira piñiiro inkapathainkatakaimi. 5 Aamaa pipiyakotakiro ishintsithatantzimiro Pawa osankinarintsi, ikimitakaantzimi iirokami itomiiti, ikantzimi:

¡Notomí! Iiro pimanintziro aririka jowasankitaimi Piwinkathariti.
Iiro okantzimoniintawaitzimi aririka ishintsithatimi.
6 Tima iri jitakotajaantani Pinkathari jiñaantakaapiintari.
maawoni ikimitakaantaari itomi, jowasankitairi.
7 Onkaati awijyimoyitimiri pinkimitakaantiro Awinkathariti ñaantakaashiritzimiri. Tima ikimitakaantaimi Pawa iiroka itomi. ¿Tiima jowasankitaapiintziri itomi ikaatzi iwaapatiitari? 8 Ontzimatyii jowasankitaayitai maawoni. Tiirika piñiiro iiroka, kimitaka tikira itomipirotzimi Pawa, aña otomi mayimpiro pinatzi. 9 Okimita iijatzi, tzimatsi koñaaniri ashitairi owasankitairi, apinkathatziri irirori. ¿Iiroma amapirotzirori apinkathatairi Ashitairi kaari koñaaniri, onkantantyaari añaashiriyitai? 10 Tima ikaatzi ashitairi koñaaniri kapichiini jowasankitaayitai, tsika okantzimotari irirori. Iriima

† **11:37** Ikantakoitziri jaka mishinantsimashi, iro imishina oijya ipoña cabra.

Pawa jowasankitaayitai irirori onkantya inkamiithashiritakaantairi, ari onkantaki iijatzi intasorintsishiritakai ikimita irirori. 11 Tii inimoshiriyitai jowasankitaaminthaitai, aña owanaa onkantzimoniintashiriwaitai. Iro kantacha paata, ikaatzi kaari manintironi jowasankitaayitziri, aririka inkamiithashiriyitai, ari jiñiiro isaikai kamiithaini.

Apaatakirori inishironka Pawa

12 Irootaki piñaashintsitantyaari pinkimityaari ñaantapiintakawori ishiya, jiñaashintsita ijyiwata ishipitajyimpawitaka, ari ikimitairo iijatzi ishipitayiritowitaka, jiñaashintsita. 13 Pinkimiyitaiyaari iirokaiti shiyapiintachari tsika okamiithawokitzi kaari ñaayitironi inkithoki ishipitakiitaki. Aña ontzimatyii intikatsikiiti. 14 Aapatziya pinkantawakaiya, piñaashintsitya pintasorintsiriti. Tima iirorika pimayitairo jiroka, iiro piñiiri Apinkathatani. 15 Paamawintyaari inkaati apaatakironi inishironkayitai Pawa. Paamawintyaari oitzipinashiritaniri, joitzipinairikari ikaatzi kimisantatsiri. 16 Paamawintyaari mayimpiritatsiri. Paamawintyaari thainkatasorintsitaniri kimityaarini pairani Esaú, ikowajaantzi jowawatya apawojatzi, ari ipimantakiro ikajyaakaitakiriri itzinkamitari itzimi. 17 Tima piyotzi iirokaiti aritaki jimatakiro Esaú kantachari, ojyiki ikowawitaa iñiiromi intasonkawintayiitiri, antawoiti jiraakotakawo. Iro kantacha tii jiñiimaitaawo tsika inkinakagairo ikinakaashitakari.

18 Tima tii pikimitari iirokaiti aakirori pairani Ikantakaantaitani. Jiyaataiyakini irirori otzishiki tsika otzimi koñaanitatsiri. Ojyiki otaantzi, tsiniriki okantaka, oorinkataki, antawoiti otampiyataki. 19 Ikimakiro ityootaitzi. Ikimaki iijatzi antawoiti jiñaawaitaitzi, ari ithaawaiyanakini, ojyiki jamanaiyawitakani iiro ikimantawo kantachari. 20 Tima ojyiki ithaawantashitakawo okaatzi ikantakaantayiitakiri, ikantaitzi:

Iiro pikinayitzi jaka otzishiki. Tii aritaajaitzi pinkinakaayitiri kapichiini pipirayitari janta. Aririka inkinayiitaki kapichiini janta, ontzimatyii intsitokaitiri, ontzimatyii jowathaitiri.

21 Imapirotatya okowiinkatzi ikantzi Moisés:

Antawoiti nothaawaki, okawaitakina.

22 Tii pikimitari iirokaiti ikaatzi ñaakirori, aña iirokaiti ojyakariri jataintsiri otzishiki iitachari Sion, saikatsiri nampitsiki Jerusalén. Iro ojyakaawintachari piyaayitai inkitiki tsika isaiki Pawa Kañaaniri. Tima ari pintsipataiyaari iirokaiti ipiyotapaa maninkariiti. 23 Pintsipataiyaari piyotachari janta jawintaashiritaari Itzinkamitani Pawa, tima iriiyitaki osankinatakotainchari isaikayitai inkitiki. Pintsipatajaantaiyaari Pawa, yakawintairini maawoni. Pintsipataiyaari ishiriiti kimisantzinkariiti jothotyaitakiri ikamiithashiritakaitairi iroñaaka. 24 Pintsipataiyaari iirokaiti Jesús, poñaakaantanaawori owakiraari kajyaakaawakaantsi, kapathainkataintsiri ikamawintayitakai. Tima jiroka iriraani Jesús kimiwaitakami oñaawaitatyiimi, anaanakiro okinkithatakotakiri pairani iriraani Abel.*

25 Paamaiya papaatzirikari Pawa aririka jiñaanashiritimi. Tima pairani ikaatzi kimawitakariri Pawa jiñaawaitzi jaka kipatsiki, jowasankitaakiri jimanintakiro okaatzi ikantziriri. Aaka jimapiroti jowasankitaayitai, aririka ampiyashiritaki akimayiwitakari jiñaanashiritakai inkitijatzi. 26 Pairani aririka jiñaawaiti Pawa, jontziñaakaawo kipatsi. Irooma iroñaaka, tzimatsi okaatzi ikajyaakaakairi, ikantzi:

Ari napiitairo nontziñaakairo, tii apa kipatsi, aña ari imatsitaiya inkiti iijatzi.

27 Tzimatsi iita ojyakaawintachari ikantziri: “Ari napiitairo”. Iro ojyakaawintacha aririka jotikairo okaatzi jiwitsikayitakiri, japirotairo jiwitsikani kaari initatsini, apa osaikayitai initatsiri. 28 Irooma aakaiti, impinkathariwintayitai janta tsika initanitapai.

---

* **12:24** Pairani itsitokantakariri Caín iririntzi Abel, ikantaki Pawa: “Kimiwaitaka onkaimatyiimi iriraani Abel jaminaminatzi inkisawintayiityaari”. Ari ipoñaari ikantayiitzi kimiwaitaka oñaawaitatyiimi iraantsi. Irooma oñaawaitzi iriraani Cristo, tii ikowi inkisawintaityaari, aña okowi ompiyakotantiro kaaripirori.

Irootaki ampaasoonkitantyaariri Pawa, pinkatha owairi, antawaitainiri. 29 Tima Pawa,
iriitaki kimitakariri paampari taantatsiri.

13

Jantanairi kimisantatsiri

1 Ontzimatyii pitakotapiintanaiyaari “Iyikiiti”. 2 Iiro powajyaantziro poimaayitiri
pipankoki ariiyitachari pinampiki. Tima itzimayitzi antakirori, tikaatsi kamantirini,
iri maninkariiti joimaaki ipankoki. 3 Iiro pipiyakotziro paamaakowintaiyaari pikaatzi
pikimisantayitai itzimi jomontyaayiitziri. Pinkimitakaantiro aririkami pinkaatiri
jomontyagaitimi. Ari pinkimitairi ikaatzi jowatsinawaitaitzi, paamaakowintaiyaari,
tima piyotzi iiroka tsika okantawaita aririka inkimaatsitakaayitai. 4 Pinkinataiyaari
piimi, iiro japitiwaitzimi pashini. Tima jowasankitairi Pawa mayimpiriwaitatsiri. 5 Iiro
pinintashiwaita pojyityiiri kiriiki. Inimotimi piñiiro tzimimoyitakimiri. Tima iri Pawa
payitimironi kowityiimotimiri, jiroka ikantaki:
Iiro nookawintaimi.
Iiro nookimi apaniroini.
6 Irootaki awintaashiritantyaariri aakaiti, ankantayitai:
Iri Nowinkathariti nishironkataanari.
Tikaatsi nonthaawakaiya.
¿Tzimatsima inkantaina atziri?
7 Pinkinkishiritakotiri jiwatakaimiri pikimisantayitai, kinkithatakotapiintzimirori
jiñaani Pawa. Pinkinkishiritakotiri tsika ikantayita isaiki, oita jimonkaayitakiri iriroriiti. Pinkimitakotaiyaari tsika ikantakiro jawintaashiriyitaka. 8 Irojatzi ikanta iroñaaka
Jesucristo, tsika ikantapainta, ari inkantaitatyaani irirori. 9 Iiro pishinitairi jamatawiyitimi yotaantzirori kaari tampatzikatatsini, kaari ikimapiintaitzi. Tima iriitaki Pawa tampatzikashiritakaayitairi, inishironkayitai. Ampinkawaitirorika jowayiitari tii otampatzikashiritakaantatzi. Tima tzimatsi mayiwitakawori jiroka, tiimaita
owamiithashiritziri. 10 Okimiwaitakawo ontzimimoyitaimi owakiraari taapirimintotsi. Itzimi jowamaitakiri janta, iri kamawintakairi aakaiti. Tii okantaajaitzi
jowayitaiyaari antawaitatsiri tasorintsithaantiki.* 11 Tima jayiro pairani Ompiratasorintsipirori iriraani piratsi inthomai tasorintsithaantiki onkantya impiyakoyiitantyaariri iyaaripironka, jaayitziro iwatha piratsi othapitapaa nampitsi ari intaayitiro. 12 Ari okimitakari iijatzi, jowamaayiitakiri Jesús othapiki nampitsi, ari ikimaatsitakowintantaka ikapathainkataki jowamiithashiriyitantairi. 13 Ontzimatyii ankimitakaantiro aakaiti ashitowatyiimi nampitsiki aatatyi tsika isaiki Jesús, manintaari
jowayiitai ikimitaitakiri pairani irirori. 14 Tima jaka tsika asaikayitzi iroñaaka iiro
okantaitatyaani. Irootaki añaampiyantawori tsika anampitaiyaawo paata. 15 Irootaki,
anthaamintantyaari, ampairyiiro iwairo irirori. Iro poyaataawoni okithoki pankirintsi
jashitakaayitakariri pairani. 16 Ari okimitari iijatzi, iiro powajyaantziro kamiithari,
pimpawakaiya tzimimotzimiri. Irojatzi kimitakawori kamiithatzimotziriri pairani

* **13:10** Kantakotachari jaka antawaitatsiri tasorintsithaantiki, iriiyitaki Ompiratasorintsitaari. Itzimi ishinitaitaki jowapiintyaari tzimagaantatsiri piratsi, tzimagaantatsiri okithoki pankirintsi okaatzi jamayitziri atziriiti jashitakaiyaari Pawa. Irooma taapirimintotsi, ari intaapiintayiitiniri Pawa okaatzi jashitakaayiitariri, ari ikowakotapiintziri impiyakotainiri iyaaripironka. Iro kantacha ipaikakoyiitakiri pairani Cristo, irojatzi ikamantakari okanta ipiyakopirotantaawori irirori kaaripirori, iro poyaatapaakawori okaatzi itaapiintayiitakiro jashitakagaitariri Pawa janta taapirimintotsiki. Tima jiroka inchakota tsika ikamaki Cristo ipaikakoyiitakiri, iro kimitanaawori iroomi owakiraari taapirimintotsi. Tii onkantanai jirika Ompiratasorintsitaari joyaari kamaintsiri janta. Ari okantari iijatzi, ikaatzi pankinatawori jimonkaayitiromi ikantakaantaitani, ikaatzi pinkawaitzirori owanawontsi, jaminaminawitawo impiyakoyiitainiri iyaaripironka, iiro jiñairo jinintagaiyaawo okaatzi ikamawintantaki Cristo.

Pawa itaayiitziniriri. 17 Iiro pipiyathatari jiwayitziriri kimisantanaatsiri, iriitaki aamaashiritakowintzimiri. Iri kamantairini paata Pawa iita awijyimoyitakiriri jaamaakoshiriwintayitakimi. Kamiitharika onkantya inkinkithatiri, kimoshiri inkantaiya iriroriiti, iijatzi pinkimitaiyaari iirokaiti. Irooma owashiririka onkantakaiyaari inkinkithatiri, iijatzi onkimitzimotaimi iirokaiti paata, iiro iroopirotzimotaimi.
18 Pamanakotapiintaana onkantya jiñaantaityaanari tampatzikashiri ninatzi. Kimitaka iro nimatakiri. 19 Pamanakotapiintaana iijatzi niyaatashitantimiri thaankiini iirokaiti.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

20 Namanamanaatari Pawa, tima iriitaki kamiithari saikakaayitimini, iriitaki añaakagairiri pairani Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. Iri Pawa kimitakaantaimini ñaapirori aamaakowintariri oijya. Owanaa ikapathainkataki jowakiraatakaantaawori kajyaakaawakaantsi kantaitaachari iroñaaka. 21 Namanakowintakimi jiwitsikashiritantimiri pimayitairo kamiithari ikowakaimiri. Pamañaari iijatzi iiroka pimatantyaawori okaatzi inimotziriri, tima ayotzi iriitajaantaki Jesucristo matakaironi. Ari inkantaitatyaani ipinkathaitairi irirori. Ari onkantyaari.
22 Iyikiiti, iiro pisamawo pinkimisantiro okaatzi nosankinatakimiri, tima tii ojyikipirotzi. 23 Nokowi piyoti iijatzi jomishitowayiitairi iyiki Timoteo. Aririka jariitapaiya jaka, iriitaki nontsipatanatyaari niyaatashitimi noñiimi. 24 Piwithatinari ikaatzi jiwatzimiri janta, iijatzi pashini oitishiritaari. Ari ikimitari Italia-jatziiti jiwithayitzimi. 25 ¡Onkamintha inishironkayiitaimi maawoni iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI SANTIAGO

Withataantsi

1 Naaka Santiago osankinatzirori jiroka, jompiratani jowana Pawa iijatzi
Awinkathariti Jesucristo. Niwithatari ikaatzi jashiyitaari Pawa pookayitaintsiri
pashiniki nampitsi.*

Pawaki opoña yotanitaantsi

2 Iyikiiti, kimoshiri pinkantya aririka piñaayitiro awijyimoyitimini. 3 Ontzimatyii
piyoyiti jiñaantaitatziimi tyaaryoorika pikimisantzi. Irootaki piñaantyaawori pintyaary-
ooshiriyitanai. 4 Piyaatakairo pamawiyitanairo jiroka, aritaki piñaayitakiro panta-
pashiriyiti irojatzi pothotyaantatyaawori.

5 Tiirika piyotziro pamawiwaitaniti, pinkowakotiri Pawa, iriitaki yotakaimironi tsika
pinkantya. Tima tii ishintsithatziri ikaatzi kamiyitziriri. Añа ari jiyotakaapiroyitakiri,
tii jiyotzi irirori inthañaawainitya. 6 Aririka pinkamitiri Pawa, iiro pikantashiriwait-
ashita: "¿Ari inkimaajaitakina Pawa okaatzi nokamitziriri?" Tima ikaatzi kisoshiri-
waitatsiri ikimitawo okantaranki inkaari kaari mairyaatatsini aririka ontasonkaatiro
tampiya. 7 Paamaakowintya pikimitarikari kisoshiriri, tima tii jiñaayitziro irirori ikami-
witariri Awinkathariti. 8 Tima tzimatsi ikinkishiriwitari jantirimi okanta oñaatamani
tzimatsi pashini inkowiri jantiri, tii apaani onkantya ikinkishiriwitari.

9 Ontzimatyii inkimoshiriyitai ashironkainkariiti kimisantanaatsiri, tima ari im-
pinkatharitakaayitairi Pawa paata. 10 Ari inkimityaari iijatzi ajyaagantzinkariiti, ontzi-
matyii inkimoshiriyiti onthonkaiya okaatzi tzimimowitariri. Tima inkimitakotyaawo
inchatiyaki oparyaatiyatzi. 11 Aririka jooryi shintsiini ooryaatsiri okamatiyatzi in-
chatiyaki, iiro jiñaitairo owaniinkatiyatani. Ari inkimitaiyaari iijatzi ajyaagantzinkariiti
iiro jiñaakoitairi jowaniinkatantawo jajyaagawo.

Thaamintashiri ankantya jiñaantashiriyiitairika

12 Aririka añaawityaawo onkaati awijyimoyitaini, iikirorika aatakaanakityiiro
antyaaryooshiritanaki, ankimoshiriti, tima tzimatsi jantzimotairi Pawa aririka
amawitakiro, ikantakiranki: "maawoni itakotaanari naaka, ari onkantaitatyaani
nañaakaayitairi paata inkimitakaantairo namathaitaatyiirimi". 13 Aririka ompokimotai
ankowashiritiro kaaripirori, kaari Pawa kantakaiyaawoni. Tima Pawa, tii jinintziro
irirori. ¿Kantatsima ishinitairo aaka? Tima iiro. 14 Añа aakataki nintapiintashitawori
kaaripirori, irootaki akinkishiritantapiintawori. 15 Tima opokimotai akowashiritzi
antiro, aakowintanakawo akinkishiritakotziro, irojatzi añaantatyaawori antiro
kaaripirori. Irootaki ankimaatsiwaitantaiyaarimi paata ankamai.

16 Iyikiiti nitakotaní, paamaiya otzimikari pikinakaashitani. 17 Tima okaatzi jantz-
imoyitairi Pawa kamiitha okanta, irootaki jantapiintatyiiri. Tima tii ipashinitanitzi
irirori, tii ikimitari jiwitsikani shipakiryaanitatsiri, añiiri ishitowamanai impoña añiiri
intyaanai tsiniriitiini. 18 Tima ikowaki irirori jiyotakaayitairo tyaaryoopirotatsiri
jiñaani, irootaki atantawatyaawoni aaka ankimisantiri, ari inkimitsitaiyaari pashini
jiwitsikani inkaati kimisantairini paata.

Tsika inkantanaiya kimisantanairini Pawa

* **1:1** Ikantaitziri jaka, "jashiyitaari Pawa", iriiyitaki kimiyitariri 12 pashiniyitatsiri ichariniyitari Israel-ni.

19 Irootaki nokantantari iyikiiti: Owakimpita pinkantayitya, iiro pakashiwaita
aririka inkinkithawaitaiti, iiro ayimawaitashitzimi pimashirinka. 20 Aririka ayi-
mawaitai amashirinka, iiro antziro ikowakaayitairi Pawa. 21 Okowapirotatya owa-
jyaantairo okaatzi owaaripiroshiritakairi, tsinampashiri ankantya ankimisantanairo
ñaantsi, irootaki matanaironi owawisaakoshiriyitai.
22 Iro kantacha ontzimatyii antayitairo okaatzi akimayitakiri, tiirika akimisantziro,
apaniroini amatawiwaitaka. 23 Itzimirika kimawitawori iro kantzimaitacha tii
inkimisantiro okaatzi ikimawitakari, jojyakotashitakari aminapootachari ñaawontsiki.
24 Apa jiñaapootapainta, iro osamaniityaanaki ipiyakotanairo tsika okanta jiñaawitakawo
ipoo. 25 Tzimatsi pashini aminapootachari, kaari piyakotzirori ipoo tsika okanta
jiñaakiro. Ari ankimitanaiyaari aaka, kinkithashiri owanairo ñaantsi, iiro apiyako-
tairo. Tima irootaki matzirori ookakaakowintantzi. Kimoshiri ankantawintanaiyaawo
onkaati antayitairi.
26 Tzimatsi ñaawitawori jimatakiro ikimisantanai. Iro kantzimaitacha tii jimairiwaan-
titzi, jaminaashiwaitaka ikimisantzi, apaniroini jamatawiwaita. 27 Jiroka iroopirori
inimotziriri Ashitairi Pawa aririka ankimisantanai: Atakotaiyaari miritziiti, ari ankim-
itsitaiyaawo kamatsiri oimi. Ontzimatyii ankitishiriyitai, iiro akimitakotari ikantayita
saikashiwaitachari jaka kipatsiki.

2

Ikinkithatakoitziro manintaantsi

1 Iyikiiti tima pikimisantairi Awinkathariti Jesucristo ipinkathapiroitziri,
iiro pimanintawakaa. 2 Thami ojyakaantawakiro: Aririka piñi papatotapiinta
owaniinkatachari ikithaata, poriryaa ikanta jowayitziri jakoki, impoña piñi
intyaapaaki pashini owapatankapooki ikantaka. 3 Iri paaki kamiitha owaniinkatain-
chari posatikakiri niyankiniki papatotaiyani, iriima owapatankapookitachari,
pinkantakiri: “Ari pinkatziyawaki iiroka, tikaatsi pisaiki, pikowirika pisaiki
isaawiki”. 4 Aririka pikantakari pimatakiro pimanintashiritantzi, tima apaani paaki
kamiitha, pimanintakiri pashini. 5 Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiitairi Pawa
ashironkainkariiti, ikimisantakaapiroyitairi. Tima ikantsitaka kitziroini Pawa: “Ari
nompinkathariwintairi maawoni itakotinani naaka”. 6 Iro kantzimaitacha iirokaiti,
pimanintashiriwaitakiri ashironkainkari. Pimaijantakiro ikisaniintapiintzimi ajyaa-
gantachari ikowi jowasankitaakaantimi. 7 Iri tyaaryootapiintatsi ithainkashiritziro
iwairo pikimisantairi.
8 Pantakiro kamiithari imapirorika pikimisantanairo iroopirori Ikantakaantaitziri,
tima josankinaitaki pairani, kantatsiri:
Pitakotyaari pijyininka, pinkimitakaantiri pitakotawo piwatha iiroka.
9 Irooma, iintatsirika pimanintawakaa, tzimaki pikinakaashitani, ari jowasanki-
taawintaimiro iroopirori ikantakaantaitakiri pairani. 10 Intzimirika kantatsini:
“Nokimisantziro maawoni ikantakaantaitziri”. Iro kantzimaitacha tzimatsirika yota-
painchani apaani kaari inkimisantaki, tzimaki ikinakaashitani. 11 Tima ikantaitzi
pairani:
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pitsitokantzi.
Tii imayimpiriwiita, iro kantzimaitacha iinirorika itsitokantaitzi, tzimatsi ikinakaashi-
itakari. 12 Aña iro kamiithatatsiri antayitairo iroopirori ikantakaantaitziri, antayitairo
añaawaiyitziri iijatzi okaatzi antayitziri. Ari onkantya iiro jowasankitaantai paata,
jowawisaakoyitai 13 Tima iirorika atakoyitanta, ari jowasankitaapiroitai. Irootaki
kowapirotacha atakoyitantya iiro jowasankitaitantai.

Iirorika antziro kamiithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitanaari Pawa

14 Iyikiiti, tiirika antanairo kamiithayitatsiri, aminaashiwaita akantzi: “Nawintaari
Pawa”. Jiroka awintaashiwaitaantsi, tii iro owawisaakoshiritantatsini. 15 Piyotzirika
iiroka okowityiimowaitakari apaani iyiki iithaari, tajyaaniinta ikantaka, 16 ompoña
pinkantiri: “Pimatiro pawijyi iyiki, kithaapirowaita pinkantanatya, kamiitha
powapirowaitapaiya iijatzi”. Tiirika pipawakiri kowityiimotariri, ¿Pitakotakarima?
Añа tii. 17 Ari okimitsitari iijatzi awintaawitari Pawa. Tiirika antayitziro kamiithari,
aminaashiwaitaka.
18 Ari okimita itzimirika kantatsini: “Nawintaari Pawa”. Pashini, ikantzi: “Nantziro
kamiithatatsiri”. Iirorika pantanairo iiroka kamiithari, ¿kantatsima poñaagantiro paw-
intaani? Naakarika, ari noñaagakimiro nawintaani, nantanairo kamiithayitatsiri.
19 Pikantawitapiinta iiroka: “Niyotziri Pawa apaniroini ikanta”. Imapirowitatya. Iro
kantzimaitacha jimatsitawo piyariiti jiyotziro jiroka, ithaawantawitari Pawa. 20 Kaari
jimasontzitaitzi, ontzimatyii ayotai aaka: tiirika antayitairo kamiithayitatsiri, ami-
naashiwaita awintaawitari Pawa. 21 Ankinkishiritakotawakiri pairani Abraham-ni.
Ishinitakiri itomi Isaac intainirimi Pawa. Irootaki ikantantakariri Pawa:
Owanaa naapatziyakimi Abraham.
22 Ari añiiro, tii apaani ikantaki: “Nawintaari Pawa”. Tima jantakiniri okaatzi
ikantziriri. Ari okanta joñaagantantawori imapiro jawintaapirotari Pawa. 23 Ari
imonkaatari josankinaitakiri pairani, okantzi:
Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.
Irootaki ikantantaitakariri iijatzi pairani Abraham-ni:
Jaapatziyani jinatzi Pawa jirika.
24 Ñaakiro. Tii apaniroini otampatzikashiritakaantzi akantzi: “Nawintaanaari Pawa”.
Ontzimatyii ankimisantanairi iijatzi. 25 Ari okimitakari iijatzi pairani tsinani iitachari
Rahab, mayimpirowitachari. Okimisantakiri iroori Pawa, imanakiri opankoki owayiri,
ipoña otyaantairi inkinantanaiyaawo pashini aatsi iiro itsitokantaitari. Tima irootaki
jaapatziyantakawori Pawa okimisantanairi. 26 Iirorika otzimanai ashiri, piyakotakai.
Ari okimitsitari iijatzi, iirorika antayitziro kamiithayitatsiri, aminaashiwaita awin-
taawitari Pawa.

3

Mairiwaantitaantsi

1 Iyikiiti, iiro akowashiwaita ayotaantayiti, ontzimatyii antayitiro okaatzi
akinkithatakotziri. Paata, ari inkantapai Pawa: “¿Pantakiroma iiroka okaatzi
piyotaantziri?” 2 maawoni otzimayitzi akinakaashiyitari. Irooma tzimatsirika mairi-
waantitatsiri kaari kantzimoniintakaiyaarini ijyininka, iriitaki kamiithashiritatsiri,
ari onkantaki jaamaakowintaiya iiro jantantanaawo kaaripirori. 3 Joojoponthoitziri
mora, ari itzimpatakoitziri, irootaki ikinantayitari tsika inintakaitziri. Oryaani
inawitaka itzimpatakoitantariri, iro kantacha imatziri okimakairi, okantawitaka antari
jinatzi mora. 4 Pinkinkishiritakotiro antawo pitotsi. Aririka ontampiyatakoti niyanki
inkaariki, ayiro tampiya tsikarika onintakaawo. Iro kantacha tzimatsi oyomawaaniki,
okitsirinkiro okinakairo tsikarika inintziro komatzirori. 5 Ari okimitakari iijatzi
paantintsi, tii antawowita, iro añaawaitantapiintari. Okimitakawo paampari, oryaani
inawita owakiraa omorikanaki, iro kantacha aritaki onkantaki impaampatakairo
antawoiti antami.
6 Ari okantari iijatzi paantintsi okimitakari paampari, aririka añaawaitaki kapichiini,
antawoiti owaaripiroshiriwaitaka, kantatsi iijatzi añiiro ari okantaitatyaani
owaaripiroshiritanti. Tima sarinkawiniri yotairori añaawaitantawori owaaripiroshir-
itantatsiri. 7 Pinkimi. Kantatsi impiraityaari piratsiyitatsiri, tsimiriyitatsiri,
maankipaini, jiñaawiripaini, maawoni. Amiyitacha jirikapaini impirataityaaririka.
8 Iro kantzimaitacha tikaatsi atziri kantironi jimairiwaantiti, inkimitakaantya

ipiraitari piratsi. Okimitakawo ipaanti piyantatsiri, owamaantaniro inatzi. 9 Iro apaanti akantantapiintariri Pawa: “Ashitanarí, kamiitha pinatzi”. Irojatzi apaanti akantzimatantariri ajyininka, ikaatzi kimishiriyitariri Pawa. 10 Apaani inawita apaanti, ari añaawaitantawo kamiithari, iijatzi kaaripirori. Iyikiiti, tii okantzi antsipataayitiro añaaniyitari. 11 Pinkimi nojyakaawintawakiro. Tsikarika ishitowaatzi jiñaa, kitijyaaniki okanta, iiro añiiro onkipijyaati. 12 Iyikiiti, ¿Kantatsima pankirintsi uva onkithokitantyaawo higo? Ari okimitsitari jiñaa iroori, aririka onkatyomiraati, iiro añiiro onkitijyaanikiti.

Inkitiki opoñaawo yotanitaantsi

13 Ayotanitzirika, akinkishiritanaarika, atakotantya, tsinampashiri akantya okantakaakai ayotanitai. 14 Irooma añiirorika asamaniintantzi, tii okantzi asagaawintawaitya. Anthiiyawaitya ankanti: “Yotaniri ninatzi”. 15 Aririka amayitakiro jiroka, tii iri Pawa yotakaironi. Iri kinkishiritakaantzirori kamaari. 16 Ari okanta aririka asamaniintantzi, iiro amatziro aapatziyawakaiya, kaaripiroshiriri ankantapiintaiya. 17 Iro kantacha iriirika Pawa kowakaironi ayotanitai, ari onkantaki ankamiithashiritanai, iiro akisashiriwaitanaa, atakotantani ananaatyi, iiro apiyathatanaa, nishironka ankantanti, owamiithatiro antawaiyitziri, tyaaryoo ankantanaiya, iiro athiiyinkaritanai iijatzi. 18 Aririka ankantapiintanaiya aapatziyashiritawakaanaiya, ari añiiro paata jowamiithashiripiroyiitai. Okimitatyaawo ipankiwaitaitzi, ari añiiro paata oyiipatairo okithoki.

4

Aapatziyawori isaawisato

1 ¿Oitama opoñaantari owayiritaantsi? ¿Oitama ikisaniintawakaantari atziriiti? ¿Kaarima kantakaantzirori ikowashiyitawo ikowityaaniintziri? 2 Ikowapiroshiritakiro tsikarika oiyita, tiimaita otzimimoyitziri. Inintakotantashita, tii otzimimotziri. Jowamaantawitaka, jowayiritantawitaka, tii jiñiimaitawo ontzimimotiri ikowawitari, tiira ikamitziri Pawa. 3 Jimawitakawo ikamitziri Pawa ikowayitziri, tii ipimaitari. Ikamikowintashitaka jantayitantyaawori kamiithatzimotziriri irirori. 4 Ikimitashitakawo kaari kinatariri oimi, oñaaki pashini, iro okisaniintantanakariri oimi. Ari ikimitari maawoni kowayitzirori jaapatziyaawo isaawisato, ikisaniintatziiri Pawa. 5 ¿Aminaashitama josankinaitakiri pairani, kantatsiri: “Jotyaantakiri Pawa Tasorintsinkantsi nishironkayitaini, iriitaki aamaakowintaini iiro antantayitawo kaaripirori?” 6 Jitakotai Pawa, iro okantantari osankinarintsi:

Antawoiti jowasankitairi Pawa ñaapirowaitaniri, iriima tsinampashiriri owanaa jitakotaiyaari irirori.

7 Irootaki nokantantari naaka: Patsipiwintaiyaawo ikowakaimiri Pawa. Pimpiyatyaari kamaari, aritaki piñaakiro jowajyaantimi. 8 Kinkithashiri powanairi iiroka Pawa, kiso jowanaimi irirori. Kaaripiroshirika pinawita, powajyaantairo. Tiirika pityaaryoowintairi, pinkitishiriwintairi. 9 Pinkinkishiritakotiro pantawitakari, pikimoshiriwintashitakawo kaaripirori. Ontzimatyii powashiritakotaiya okaatzi pikimoshiriwintashitakawo pantawitakari pairani. 10 Tsinampashiri pinkantawintaiyaari Awinkathariti, tima iriitaki pinkathatakaantaimini paata.

Kantakotawakaantsi

11 Iyikiiti, tii opantawo akantakotawakaiya. Aririka pinkantakotiri pashini, pithainkatziiro Ikantakaantaitani. 12 Apaniroini ikanta osankinatakaantakirori pairani Ikantakaantaitziri, iriitaki matzirori jowawisaakoshiritantzi, iri matzirori iijatzi jowasankitaantzi sarinkawiniki. Tikaatsi aitya aaka onkantantyaari ankantakotiri pashini.

Tii ikantakaapirowintaitawo antiri paata

13 Tzimayitatsi kantashiwaitachari: “Oñaatamanai niyaati nampitsiki, apaani osarintsi nosaikawaiti janta, nompimantayiti oitarika, nayi ojyiki nokowayitziri”. 14 Iro kantacha tii jiyotzimaita oitya awijyimotirini oñaatamanai. Okimiwaitawo añaantari minkoryiinka. Tii ojyinkaanita, kapichi onkantapaintya, ompoña ompiyanaiya, iiro añaawairo. 15 Jiroka inkantayitimi: “Iriirika Pawa pinawoni nañaaminto, ari nantakiro ikowakaanari irirori”. 16 Iro kantacha jawintaashiwaitakawo jiñaapirowaitaka apaniroini. Aminaantsi inatzi, tii opantawo. 17 Ayowitaworika owamiithashiritantatsiri, tiimaita antziro, tzimaki akinakaashitani, kaaripiroshiritakai.

5

Ikinkithatakoitziri ajyaagantzinkari owashironkaantatsiri

1 Pinkimi ajyaagantzinkarí. Piraakoniintaiya iiroka, irootaintsi piñiiro pashironkaawaitaiya. 2 Ari ompathaayitai maawoni pajyaagawo. Ompiirimawoyitai pikithaayitari. 3 Inthontya impowayitai piiriikiti, poriryaayitatsiri, maawoni. Ari jiyotaitimiri pipiyotashitakari, tima iriitaki taakaimini paata. ¿Irootakima pojyiñaantakariri? 4 Jiyotakimi Pawa tii pitakotanta, irootaki jowasankitaantaimini. Tii pipinatziri patziriti, pipiyotashitakawo pajyaagawo. Ikijyimatakimi patziriti, ikimaki Pawa, tima ipinkathariwintziri maawoni irirori. 5 Apaniroini pinintaawaitaka, tii pikinkishiritakotziri pashini, apa pikimoshiriwintakiro pajyaagawo. Pikimitakari piratsi jowathantaitziri, aririka intyiitaki kamiitha, inkantaki ashitariri: “Thami oyaari nopira, kamiitha ityiitaki”. Ari inkimitaiyaari Pawa irirori, inkantai: “Ojyiki jajyaagawo jirika, monkaapaititapaaka nowasankitaantyaariri”. 6 Powashironkaayitaki ojyiki kamiithashiriri, irojatzi ikamantayitakari, tii piñaawitawo impiyakowintya.

Amawiwaini pinkantya, pamanayitaiya

7 Iyikiiti, amawiwaini pinkantya poyaawintaiyaari impokai Awinkathariti. Pinkimityaari pankiwairintzi, amawiwaini ikanta joyaawintawo inkani omparyaakoti iwankiri jiñaantyaawori onkithokiti. 8 Ari pinkimityaari iiroka, amawiwaini pinkantya poyaawintya, oisokiro powanakiri, tima iiro osamani onkantya impiyantaiyaari Awinkathariti. 9 Irootaki, iyikiiti, tii okamiithatanta pinkantakotiri pashini. Tima pokimatai kantayitapaimini iiroka: “Pantakiro kaaripirori”. 10 Pinkinkishiritakotiri kamantantaniri pairani. Pawa otyaantakiri ikinkithatakoyitairi. Iro kantacha owanaa jashironkaawaitaka irirori amawiwaini ikanta joyaawintari Awinkathariti. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iiroka. 11 Owanaa inkimoshiritai atsipitawori ikimaatsiwaita. Inkimitakotaiyaari Job-ni, amawiwaini ikantaka joyaawintari Awinkathariti, ikimaatsikowintakari. ¿Tiima inishironkatairi Pawa? Ayotzi ari ikantaitatyaani inishironkatantzi Pawa.

12 Iro kantzimaitacha iyikiiti, ontzimirika pinkinkithatakoyitiri, iiro pipairyaashiwaitawo inkiti iijatzi kipatsi. Imapirorika pantiro pikantziri, pinkanti: “¡Ari!” Irooma iirorika pantziro, pinkanti: “¡Iiro!” Ñaa jowasankitaitzimikari.

13 Piñiirorika onkantzimoshiriwaitimi, pamañaari Pawa. Irooma pikimoshiriwaitzirika, pimpampithaawintiri Pawa. 14 Pimantsiyawaitzirika, pinkamantiri antaripiroriiti kimisantzinkari, jamanakotimi, impoña intziritantimiri yiinkantsi impairyaakiri Awinkathariti. 15 Tima aririka jamanakotantya kimisantatsiri tyaaryoopiroini, aritaki joshinchagairi Pawa mantsiyawitachari. Iroorika omantsiyaakiriri ikaaripiroshiriwaitzi, aritaki impiyakotainiri iijatzi. 16 Pikantzimoshiritakaaririka pijyininka, pinkantairi: “Pimpiyakotaina”. Pamanaiyaari Pawa iijatzi, pinkantiri: “Ashitanarí, poshinchaayitairi mantsiyayitatsiri”. Tima aririka jamanakotantya

kamiithashiriri, jantaitziniri ikowayitziri. 17 Atziri jinatzi pairani Elías, ari ikimitai
akantayita aaka awathaki. Iro kantzimaitacha ikimisantakiri kamiithaini Pawa.
Ikowakotakiri Pawa iiro oparyaantaa inkani. Mataka, tima awisaniintanaki mawa
osarintsi tii oparyagai. 18 Ipoña japiitairo ikowakotairi, irojatzi oparyaantaari inkani.
Jyookayitanai pankirintsi.
19 Iyikiiti, aririka pikimisantakagairi ikaatzi owajyaantawitakawori ikimisantziri
Pawa, 20 powawisaakotairi ikaaripiroshiriwitaka. Jawitaka sarinkawiniki aririka
ikamaimi. Imapiro ikaaripiroshiriwaiwitaka, iro kantzimaitacha ikimisantai iijatzi,
impiyakotainiri Pawa maawoni, iiro ikinkishiritakotaawo.

JITAKARI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

1 Naaka Pedro osankinatzimirori jiroka. Iirokaiti nosankinatzi pikaatzi tii
ijyininkayiitzimi tsika pisaikayitzi, tima tzimpooka pikantayitaka pinampitawo Ponto-
ki, Galacia-ki, Capadocia-ki, Asia-ki opoña Bitinia-ki.* 2 Jiyotsitaka Pawa pairani ari
jiyoshiiyitaimi onkantya jowamiithashiritantaimini. Ari pinkimisantairi Jesucristo
itzimi kapathainkawintakimiri ikamawintakimi. ¡Onkamintha inishironkayitaimi,
isaikakaayitaimi kamiitha!

Añaashiritaantsi oyaakoniintziri

3 Anthaamintaiyaari Pawa, iri Iwaapati Awinkathariti Jesucristo, tima inishi-
ronkapiroyitai okimiwaitaawo owakiraami antzimayitaimi. Añaashiritakaayitai oy-
aakoniintziri, tima añagai Jesucristo ikamawitaka. 4 Iro akowajaantairi ikajyaakaayi-
itakairi, ari onkantaitatyaani añiiro, iiro othonkaa. Irojatzi ikajyaakaayiitakimiri
iirokaiti inkitiki. 5 Iro ishintsinka Pawa ikimpoyaawintantaimiri iirokaiti. Iri-
itaki kantakaiyaawoni pinkimisantantaiyaariri onkantya jowawisaakoshiritantai-
mini paata. 6 Irootaki pikimoshiritantakari, okantawitaka piñaayitakiro pikimaatsi-
witapainta, jiñaantashiriyiitakimi. 7 Jojyakaawintakimi ikantayiitziri oro, itaayiitziri
jiñaantaityaariri iriipiroririka oro. Okantawitaka jirika oro iiro ikantaitatyaani añiiri,
ari japirotaiya. Iro kantacha, aririka impiyapaaki Jesucristo, ari jiñaitimiri tyaary-
oorika pikimisantairi. Ari inkimoshiriwintaitiri Cristo, pinkatha jowayiitairi, ojyiki
inkinkithatakoyiitairo jowaniinkawo. 8 Pitakopiro powanairi Cristo okantawitaka
tii piñiiri. Pikimisantairi, kimoshiri pikantawintakari, okantawita tii piñaajaantziri
iroñaaka. 9 Tima pikimisantayitairi, ari piñaayitairo jowawisaakoshiriyitaimi.

10 Ikinkithatakoyitakimi pairani Kamantantaniriiti aritaki inishironkayiitaimi, ari
piñiiro jowawisaakoshiriyiitaimi. Jamatsinkawintakawo, owanaa josampikowintakiro,
11 ikowajaantaki jiyotiri owawisaakotantatsiri, tsikapaiti inkoñaati. Tima iriitaki
Itasorinka Cristo thawitakaayitakiriri, ojyiki inkimaatsitakaawiityaari Cristo impoña
jiñiiro jowaniinkawo. 12 Tzimatsi yotakaakiriri Kamantantaniriiti, tii iri ñaajaantironi,
aña iirokaiti. Tima pikimayitairo iroñaaka Kamiithari Ñaantsi. Jotyaantaitakiri
Tasorintsinkantsi ipoñaakawo inkitiki ikinkithatakaantakimirori. Irojatzi ikowaw-
itaiyakarini maninkariiti inkimathatairomi.

Tasorintsishiri ankantawintaiyaari Pawa

13 Aamawinta pinkantawintyaawo pikinkishiritani, pinkimityaari itzimi owajyim-
patawori iithaari. Kamiitha pinkinkishiryiiya. Oyaawinta pinkantya inishironkataimi-
ita Jesucristo aririka impiyapaaki. 14 Pinkimityaari shirithari iintsi. Iiro pantashiwait-
awo pikowashiyitari, okantakaantzimi pimasontzinka. 15 Aña iri pinkimitakotyaari
Tasorintsi itzimi kaimashiritakimiri. Iriitaki kitishiritakaimini maawoni pantainiri.
16 Tima osankinataka kantatsiri:
Pinkitishiriti, tima naaka Kitishiriri.
17 Tima pikantapiintziri “Paapá” jirika kaari maakitantatsiri aminakoyitaironi paata
okaatzi jantayitakiri atziriiti, ontzimatyii pinkimisantapiintairi iiniro pisaiki jaka kipat-
siki. 18 Tima piyotzi kaari kiriiki, kaari oro ipinakoyiitantakimiri, pawisakoshiritanta-
ari pisaikawaiwitaka jakapiroitiini pikimitakotari pichariniiti. Tima tii opantapirotari
oro iijatzi kiriiki, ari inthonkaiya. 19 Aña iro iriraani Cristo ipinakowintantakairi,

* **1:1** Kantakotachari “pikaatzi tii ijyininkayiitzimi tsika pisaikayitzi” tzimatsi kantayitatsiri iri ikantakoyiitziri kimisantzinkariiti saikimoyitairini kaari jashitaari Pawa.

ikimitakotakari oijya kaari tzimatsiri iyaaripironka, tikaatsi ikantawaita iwathaki.
20 Tikiraamintha jiwitsikaajaitziro Pawa kipatsi jiyotsitaka oita jantiri Cristo. Iro
kantacha owakiraa piñiiro iroñaaka, ipokaki, jowawisaakoshiritaimi. 21 Okaatzi jan-
takiri Cristo, iro opoñaantari pawintaashiritaari Pawa. Tima iri Pawa añaakagairiri,
jiñaitantawori jowaniinkawo. Oyaakoniinta powairi iroñaaka Pawa pawintaashiritaari.
22 Tima shiritha pikantawintaawo tyaaryoori, kitishiri pikantayitaa, pitakotapiin-
tayitaari maawoni pikantayitziri “iyikiiti”. 23 Tima okimiwaitakawo papiitaatyiiromi
pintzimayitaimi iroñaaka. Iro kantacha itzimi piwaapatitaari, kaari atziri kaamaniri,
aña kañaaniri jinatzi irirori. Okanta apiitantaari itzimakaayitaimi, iro jiñaani, otzimi
kañaanitatsiri iijatzi. 24 Tima:
Awatha okimiwaitawo inchato.
Tzimawitacha owaniinkawo, okimiwaitawo inchato otzimi otiyaki.
Iro kantacha okamashitzi inchato.
Opoña oparyaatiyatzi.
25 Iro kantacha jiñaani Awinkathariti okantaitatyaani.
Irootajaantaki jiroka ñaantsi otzimi ikamantayiitakimiri iiroka.

2

1 Irootaki powajyaantantyaawori pikaaripirotzi, iiro pithiiya, iiro pamatawitantzi,
iiro pisamaniintantzi, iiro pikijyimatantzi. 2 Pinkimityaari iintsi owakiraa tzimatsiri
ikowi inthoti. Ari pinkantayitanaiyaari iirokaiti, pinkowairo tasorintsitatsiri ñaantsi
antapashiritakaimini, onkantya pawisakoshiritantaiyaari paata, 3 tima piñaakiro ji-
takoyitaimi Awinkathariti.

Mapitatsiri kañaaniri

4 Pinkimisantiri iirokaiti itzimi kimitakawori mapi, iro kantacha kañaaniri jinatzi
irirori. Ojyiki atziriiti manintakirori mapi, iro kantacha Pawa ikimitakaantawo
ikowapiroitziri mapi, ojyiki owinawo. 5 Ari pikantsitaari iijatzi iirokaiti pikimitaawo
mapi, tsika otzimi jaayiitakiri jiwitsikayiitantyaawori pankotsi, okantawitaka tii pikim-
itajaantawo mapi, tima añagaimi iiroka. Pinkimiyitaiyaari iijatzi Ompiratasorintsitaari
itzimi saikantaiyaawoni jiroka pankotsi, pinkimitakaantiro pintaashiritaatyiirimi pat-
sipitakaani kamiithatzimotirini Pawa, okantakaantziro okaatzi jantayitairi Jesucristo.
6 Tima iro okantziri Osankinarintsipirori:
Nowatziiro mapi ikowapiroitziri janta otzishiki Sion. Irootaki otzitironi pankotsi-
nampi. Ojyiki owinawo jiroka.
Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaita paata.
7 Iirokaiti pikaataiyini pikimisantai, pinintaayitaawo mapi tzimatsiri ojyiki owinawo.
Iriima kaari kimisantatsini, tii jiñiiro iriroriiti, iri okantakotakiri osankinarintsipirori:
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantacha jowayiitairo pankotsinampiki ikimitakaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
8 Ikantaitaki iijatzi:
Owaryaantzi mapi, aririka jantziwaityaawo.
Tima okimiwaitawo imparyaantatyiiyaawomi mapi ikaatzi piyathayitakawori ñaantsi.
Iriiyitaki jiyoshiiyitakiri Pawa jowasankitaayitairi.

Ijyininkayitaari Pawa

9 Irooma iirokaiti, jiroka pikantayitaari:
Ijyininkamirinkataimi jiyoshiiyitaimi,
Jompiratasorintsitaimi Pinkathari,
Itasorintsishiritakaimi jinashitaimiri pashini-jatzi,
Jashiyitaimi Pawa.

Ari pikantayitaari onkantantyaari pinkinkithatakotairo kamiithaini tsika okanta ikaimashiriyitaimiri pisaikawitaka otsinirikitzi, kimiwaitaa iroñaaka pisaikaatyiimi tsika ikitiijyiinkatakairo irirori. 10 Pairani iirokaiti tii pijyininkatawakaawita, irooma iroñaaka pimatairo tima ijyininkataimi Pawa. Pairani iirokaiti tii pitsipawitari jitakotani Pawa, irooma iroñaaka piñairo jitakoyitaimi.

Jompiratani Pawa anayitai

11 Nitakotaniití, pikimitakaantziro iirokaiti iiromi pijyininkatanaari isaawisatzi. Irootaki noshintsithatantzimiri powajyaantairo pikowashiwitawo isaawisato. Tima iro kimitakawori jirokapaini iroomi maamanishiriyitimini. 12 Onkaati pantayitiri, kamiitha inimoyitairi atziriiti. Aamaa tzimatsi kijyimawaiyitakimiri iroñaaka, iro kantacha aririka jiñaapiintanakiro pantanairo kamiithari, ari inkinkishiritanaiya, inthaamintanaiyaari Pawa.

13 Ikowi Pinkathari iiro pipiyathayitari atziriiti ikaatzi pinkathariwintzimiri pinampiki. Pimatsityaari itzinkamitajaantari pinkathariwintantatsiri pinampiitiki. 14 Iiro pipiyathayitari iijatzi jotyaantani owasankitaayitirini kaaripirori, tima iri inthaamintyaari atziriiti saikatsiri kamiitha. 15 Irootaki ikowakaimiri Pawa. Aririka pantanairo jiroka tampatzikatatsiri, ari jomairintakiri masontzishiriri inkowimi inkantakotimi. 16 Saikashiwaiyitaimi iroñaaka iirokaiti. Iro kantacha, iiro pantanairo kaaripirori, aña pinkimitakotyaari jompiratani Pawa. 17 Pimpinkathatiri maawoni. Pitakotyaari iyikiiti. Pinkatha powiri Pawa. Pipinkathatairi pinkathariwintzimiri pinampiki.

18 Iirokaiti ompirataarí, shiritha pinkantya jompirataitzimi. Tii apa pimpinkathatiri aapatziyimiri, pimatsityaari iijatzi itzimi owatsimaawaitzimiri. 19 Itzimirika antakirori ikowiri Pawa, ipoña jamawitakiro imanintawiitakari, iri inthaamintawintya atziriiti jiñaakiri jimatakiro kamiithari. 20 Tzimatsirika amawitakirori jowasankitaawintaitziri jantziro kaaripirori, tikaatsi thaamintawintyaarini. Irooma iirokaiti, aririka pamawitakiro jowasankitaawintaitimiro tampatzikari, irootaki inimotziriri Pawa. 21 Iro ikaimashiriyiitantakimiri, tima iri Cristo kimaatsikowintakimiri iiroka. Ari okanta joñaagantapaintzimirori onkaati pantairi iiroka.

22 Tikaatsi kaaripirori jantapainti irirori,
Tii ithiiyapaantitapainta.

23 Ikawiyawaitaitakiriranki irirori, tii ipiyatanta. Ikanta jowasankitaawaitaitakiri tii jasaryiimatanta impiyatantya, aña iri jawintaapirotaika itzimi yotzirori tampatzikari. 24 Ari okanta ipaikakoitantakariri, okantakaantakiro ayaaripironka. Iro añaantaiyaaworimi owajyaantayitairo kaaripirori, kamiithashiri anayitai, ankimitakaantanairomi ankamayitaatyiimi ompoña añaayitaimi iijatzi. Tima:

Jowatsinawaitaitakiri pairani, ikimaatsitakaitakari, iro pawisakoshiriyitantaari
iirokaiti iroñaaka.

25 Pairani iirokaiti pikimitakari oijya tzipinari. Iro kantacha iroñaaka kimiwaitaka pimpiyaatyiimi isaiki aamaakowintariri oijya, iriitaki aamaakowintashiriyitaimini.

3

Jantayitairi tsipayitachari

1 Jiroka pinkantayityaari iirokaiti aayitatsiri oimi: Shiritha pinkantawintyaari piimiiti, onkantawitya iiro ikimisantawitawo iñaani Pawa. Aamaashitya ari onkantaki pinkimisantakagairi aririka jiñaakimi tsika pikantanaa, 2 kitishiri pinkantanaiya, pinkatha pinkantanti. 3 Iiro aminaashiwaita jiñaitzimi owaniinka pikanta, pimpitayitziro piishi, piporiryaapirowaitzi, owaniinka pikithaayita. 4 Aña iro kamiithatatsi pimatanairo kaari koñaanitatsiri, pinkamiithashiriyitai. Tima aririka antsinampashiriwaiti iiro athaawakowaita, okantaitani iroori tii othonkanita, irootaki ikowapirotziri

Pawa. 5 Ari okantayitakari pairani kitishiriri otzimi awintaashiritakariri Pawa,
pinkatha owayitziri oimiiti. 6 Okimita pairani Sara shiritha okantzimotari Abraham,
okantziri oimi: “Nopinkathatani nowimi”. Iirokaiti kimitaawori osawoyitaari aririka
pimatanairo tampatzikari. Ari onkantya iiro otzimanta oitya pinthaawantaiyaari.

7 Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti aayitatsiri iinaiti, piñaantapiintyaawo pinintaatiro
piina. Pitakotyaawo, tsinani inatzi iroori. Pinkimitakaantiro jitakoyiitawo sataanitat-
siri owamintotsi. Pinkatha powiro tima inishironkayiitairo iijatzi iroori añaashiriyitai
ikimiitaimi iiroka, tii opashinitzi okaatzi ishinitaayiitaimiri. Irootaki pantanairi ari
onkantya iiro omanonkawaitanta pamanamanaatani.

Pankinatawori jantayitanairo kamiithari

8 Ari okantari: aapatziya pinkantawakaiya, nintaatha pinkantanti, pitakotawakaiya,
tima okimitanaatyaawo pirintzitawakaanaatyiiyaami. Nishironka powanairi
pikaataiyini. Tsinampashiri pinkantya. 9 Iiro pikimaatsitakaari itzimi
kimaatsitakaimiri iiroka, iiro pikawiyiri itzimi kawiyimiri iiroka. Añа paapatziyaari
onkimiwaityaawo pintasonkawintatyiirimi. Tima iro ikaimashiritantaimiri Pawa
intasonkawintayitaimi iiroka. 10 Tima:

Itzimi kowirori inintagaiya kamiitha jañagai,

Jowajyaantairo ikawiyawaitantzi, jowajyaantairo ithiiyawaita iijatzi.

11 Ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirori. Añа iro kamiithatatsiri jantairo kamiithari.

Iro jaminaminatairi jaapatziyawakaiya.

12 Tima jiyotziri Awinkathariti ikaatzi kamiithashiriri.

Owakimpita jowiri ikaatzi amanamanaatachari.

Iriima kaaripiroshiririiti, katsima jaminiri Awinkathariti.

13 Aamaapirorika pantayitanairo kamiithari, ¿tzimatsima kimaatsitakaapirotaimini?
14 Tzimatsirika owasankitaakimini pantziro kamiithari, ari intasonkawintaimi Pawa.
Tima ikantayiitaki:

Iiro pithaawapirowaitashita, iiro okantzimoshiriwaitashitzimi iijatzi.

15 Añа iro kamiithatatsiri poshiritaiyaari Cristo, tima iriitaki pipinkathapirotairi.
Witsika pinkantapiintya pinkamantantiro tsika okantakota poyaakoniintziri, aririka
intzimi iitya osampitimini. Iro kantacha kamiithaini pinkantanti pinkamantantiro,
pinkatha pinkantanti iijatzi. 16 Iikiro piyaatatyi pinkinkishiritiro otzimi tampatzikatat-
siri, pantayitairo kamiithari itsipashiriyitaimi Cristo. Aamaashitya ari inkaaniwin-
tanaiya ikaatzi thiiyakotzimiri. 17 Tikaatsi oitya pinkimaatsikowintyaawo pantay-
itziro kamiithari, iroorika ikowiri Pawa. Iro mapirotzirori okaaripirotzi piñiiro
jowasankitaawintaitimiro pantziro kaaripirori. 18 Pinkimitakotaiyaari Cristo, tam-
patzikashiri ikanta irirori, ikamawintakiri tzipinashiririiti okantakaantziro jantay-
itziro kaaripirori. Iro jantantakawori jiroka onkantya intsipashiritakaantairiri Pawa.
Ojyiki ikimaatsiwathatakaawiitakari, iro kantacha añagai. 19 Iri jatashirinkataintsiri
ikinkithatakaayitairi ishiri ikaatzi itayitakawori pairani itzimi jomontyaashiriyiitakiri.
20 Owanaa ipiyathayitaka iriroriiti jiwitsikantakawori pairani Noé antawoiti shintsi-
paa, oyaawintacha Pawa tii ithaatyaanitzi. Iro kantacha kapichiini atziri awisakoyi-
taatsiri impiinkimi, ikaamachiitzi 8. 21 Iri pikimitakotaari iirokaiti tsika pikanta paw-
isakoshiriyitai powiinkaayitaara. Jiroka owiinkaataantsi tii okimitaajaitawo ipiinkaitzi
jiñaaki ikiwaitziro iipatsiwathati. Añа amanaantsi inatzi, tsika ikowakoyiitziri Pawa
inkinkishiritakaantiro tampatzikashiritatsiri. Irootaki jañaantaari Jesucristo. 22 Isaikai
inkitiki iroñaaka Cristo jakopiroki Pawa ipinkathariwintairi maninkariiti, ipinkathari-
wintairi inkitiwiri pinkatharitatsiri, ipinkathariwintsitari tzimayitatsiri ishintsinka.

4

Antawaitainiri kamiitha Pawa tima tzimatsi jimatakaayitairi

1 Ari okanta, ikimaatsitakowintai Cristo. Iro poshiritanaiyaari iijatzi iirokaiti. Tima
ikaatzi ñiirori ikimaatsitakaitari, tii ikowairo jantairo kaaripirori. 2 Ari pinkimityaari
iirokaiti iiniro pisaikayitzi iroñaaka jaka isaawiki, iro pantapiintanai ikowiri Pawa. Iiro
pantashiyitawo pinintashiyitari, tima irootaki jantapiintakiri pashini atziri. 3 Irootaki
pantapiintakiri pairani, tima pikimitakari pashini atziriiti nintashiwaitachari. Tima
jamitapiintakawo jimayimpiryookitzi, jantsitakawo kaaripirotatsiri, ishinkiwaita, jin-
intziro joimoshirinkawaitya jantantyaawori kaaripirori, niyawaitaniri ikantaka, ja-
manamanaatapiintakawo tsika oiyita ikimitakaantakiro iriimi iwawani. 4 Owanaa
okompitzimotakari ikaatzi pitsipawitari pairani, tii inimotziri powajyaantanairo pit-
sipaminthatari jantayitziro kaaripirori. Iro opoñaantari ikijyimawaitanakimi. 5 Iro
kantacha jirikaiti ontzimatyii jiyakawintairi paata Pawa. Tima Pawa, iri yotzirori
maawoni jantayitakiri ikaatzi añaayitatsiri iroñaaka, okaatzi jantayitakiri iijatzi kamay-
itatsiri. 6 Irootaki ikinkithatantaitakawori Kamiithari Ñaantsi, jimatsitaitakari iijatzi
kamayitaintsiri. Tima okantawitaka jowasankitaawathawiitaari, iro okantantaari
jañaakaashiritairi Pawa.

7 Irootaatsi onthonkataiya añiiri iroñaaka kipatsiki. Iro poshiritantyaawori pan-
tanairo kamiithari, aakowinta pinkantya pamanamanaatya. 8 Iro kowapirotachari,
piyaatakaapiroyitanairo pitakotawakaanaiya. Tima:

Itzimirika atakoyitaari, apiyakotairi jowaaripirowaiwitakai.

9 Poimaantantapiinti pipankoki, iiro pikiñaanikowintziro. 10 Itasonkawintayiitaimi
onkantya pantantyaawori ikowakaayitzimiri Pawa. Okaatzi ikowakaayitzimiri iiroka,
pimitakotairi pashini, pantanairo kamiithari, tima inishironkataimi iiroka Pawa.
11 Ikaatzi jowayitakiri ikinkithatzi, iriitaki Pawa ikinkithatakotziri. Ikaatzi jowayi-
takiri jitakotantayiti, jantawaitantyaawo ishintsinka ipakiriri Pawa. Ari onkantya im-
pinkathayiitantyaariri Pawa, ikantakaantziro Jesucristo otzimimotairi jowaniinkawo,
ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

Kimisantzinkari anatzi ojyiki ankimaatsityaari

12 Nitakotaní, ñaa omapokimikari aririka piñaanakiro pomirintsitzimotimini. Tii aw-
ijyimowaitashitzimi jiroka, aña jiñaantashiritaitatziimi. 13 Iro ikimaatsitapaintari iijatzi
Cristo. Aririka piñiiro iiroka inkimaatsitakaapiroyiitaimi ikimitaitakiri irirori, kan-
tatsi pinkimoshiriwintiro. Tima ari pinkimoshiriwintairi impiyairika irirori jamairo
jowaniinkawo. 14 Aririka inkishimaitimi iiroka okantakaantziro pawintaashiritaari
pipairyagairi Cristo, tasonkawintaari pinatzi. Tima iro oñaagantzirori isaikantzimi
shintsitatsiri Itasorinka Pawa. 15 Tii okantzi powamaanti, pinkoshitanti, pantiro
kaaripirori, pimaamanitanti, ari piñaakiro jowasankitaawintaitimiro. 16 Iro kantacha
iroorika jowasankitaawintaitimiri jashitaimira Cristo, iiro pikaaniwaitashita. Aña iro
kamiithatatsiri pinthaamintyaari Pawa jiiyiitaimi “Cristo-wiri”. 17 Tima monkaataka
iroñaaka jiyakawintantzi Pawa. Aakaiti akaatzi jashiyitai, jitayitakai jowasankitayi-
itakai. Iri mapirotaironi inkimaatsitaiya ikaatzi thainkakirori Kamiithari Ñaantsi.

18 Tima otzimimoyitziri iroñaaka pomirintsitzimoyitariri kamiithashiriri onkantya jaw-
isakoshiritantaiyaari,

¿Tsikama oita awijyimotairini kaaripiroshiriri thainkatasorintsitatsiri?

19 Tima ikaatzi kimaatsiwaitachari iroñaaka, iri Pawa shinitairiri inkimaatsiwaitya.
Ontzimatyii jawintaashiritaiyaari witsikakiriri, jantayitanairo okaatzi tampatzikayi-
tatsiri.

5

Ikaminaitziriri kimisantzinkariiti

1 Tzimatsi nokowiri nonkaminaimiri iirokaiti pikaatzi pijiwayitairi kimisantzinkariiti. Iijatzi naaka nojiwatziri kimisantzinkariiti, ari akaataiyini. Naaka ñaajaantakiriri Cristo tsika ikanta ikimaatsitakaitakari, aritaki nimatairo naaka onkaati jiñaitairi paata owaniinkapiro onkantaiya. 2 Jiroka nonkaminaimiri: Kimpoyaa powayitairi kimisantzinkariiti pinkimitakaantiri ikimpoyaitziri oijya. Iiro pantashiwaitawo aririka ishintsiwintaitimi pantiro, añaa iriirika Pawa kowakaimironi, pimatiro. Iiro pantziro pikowashitari paantyaawo kiriiki, añaa iro pantantyaawori piminthatashitanatyaawo iiroka. 3 Iiro pikowashiwaita pompiratantya, ontzimatyii poñaayiri ikaatzi pikimpoyaayitairi pantanainiri iiroka inkini jimatanairo iriroriiti. 4 Inkini paata aririka inkoñaatapai Jiwaripirori itzimi pikimpoyaakiniri joijyati, ari jamathaitantaimiro owaniinkatachari kantaitachani oshipakiryaani. 5 Iirokaiti mainariiti pimpinkathatiri antaripiroriiti. Ontzimatyii pimpinkathatawakaayitaiya maawoni. Tima:

Tii ikowiri Pawa asagaawintzinkari,
Iriima itzimi tsinampashiritatsiri owanaa jitakotaiyaari.

6 Tsinampa pinkantawintyaawo okaatzi jimatakaayitaimiri Pawa. Irojatzi paata aririka inkowapaititapaaki, iriitaki kantakaiyaawoni onkantya impinkathariwintantaimini. 7 Aririka piñaayitiro onkantzimoshiriwaiyitimi, pawintaiyaari Pawa. Tima iriitaki nishironkataimini. 8 Pinkinkishiritapiintairo kamiithari, aamaakowintashiri pinkantya. Tima kamaari itzimi kisaniintairi, ikimitakari kajyikari kinakinawaitatsiri, jasootzi jaminaminatzi iita jatsikiri. 9 Iro kantacha ontzimatyii pimpiyatyaari, pintyaaryoowintanairo pawintaashiritanaiyaari Pawa. Tima piyotzi ari pikimitakari maawoni iyikiiti pikimaatsitaiyani jaka kipatsiki. 10 Iro kantacha aririka onkaatapaaki pikimaatsiwaitaka kapichiini, ari intampatzikashiripirotakaimi Pawa, jaawiyashiritakaimi, amawiwaini inkantakaayitaimi. Tima nishironkataniri jinatzi, iriitaki kaimashiritaimini piñaantaiyaawori kantaitachani jowaniinkawo Cristo. 11 Iriitaki inkimoshiriwintaiti Pawa. Ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

Iwiyaantapaakawori withataantsi

12 Iri Silvano nosankinatakaaki jiroka. Iriitaki nokimitakaantairi naaka iriirikami iyi okaakiini. Irootaki nosankinatakaantakariri iipichokiini nokaminaimi, nokamantzimiro tsika ikanta Pawa inishironkapirotantzi. Ontzimatyii pintyaaryoowintairi. 13 Jiwithayitaimi kimisantzinkariiti itzimi apatotapiintachari Babilonia-ki, ikaatzi kimiyitzimiri iirokaiti jiyoshiiyiitaimi. Jiwithatzimi iijatzi Marcos, itzimi nokimitakaantari iriima notomi.* 14 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. ¡Onkamintha pisaikayitai kamiithaini pikaatzi jashiyitaimi Jesucristo! Ari onkantyaari.

---

* **5:13** Ikantakotziri Pedro jaka “Babilonia” iro ikinkithatakotziri Roma. Tima jimanakotatziiro inampi Roma ikinkithatakotaitziro, irootaki ikinkithatakotantapiintawori Babilonia. Ari onkantya iiro jiyotaitantari tsikarika isaiki osankinatzirori, iiro jowasankitaantaitari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

1 Naaka Simón Pedro osankinatzimirori jiroka. Naaka jompiratani Jesucristo,
Jotyaantapirotani ninatzi. Iirokaiti nosankinatzini pikaatzi pikimisantanai
pikimiyitaana naakaiti, tima iri kamiithapirotatsiri akimisantairi, okantakaantakiro
itampatzikashirinka Pawa, ari ikimitaari iijatzi Jesucristo owawisaakoshiritairi.
2 ¡Onkamintha inishironkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha! Iikiro
piyotanaatyiiri Pawa iijatzi Awinkathariti Jesús.

Tsika onkantya pintasorintsishiritantaiyaari iirokaiti

3 Tima antawoiti itasorinka Pawa, iriitaki kantakaiyaawoni ontzimimotantairi
maawoni kowityiimoshiritairi ampinkathatasorintsitairi. Ari okanta, imapiro
ayopirotairi. Tima owaniinka ikantaka irirori, owanaa ikamiithapirotaki, iro
imatantaari ikaimashiriyitai. 4 Irootaki ishinitantairori pinapirotachari, kamiithapiro-
tajaantatsiri, inkini pintasorintsishiriyitai iirokaiti. Iro powajyaantantaiyaawori
pikaaripiroshiriwaitzi, pikimiwitari isaawisatzi antapiintakirori ikowashiyitari.
5 Pinkimisantapiintairi iiroka, iiro pamataawaitashitawo. Aririka pinkimisantapiin-
tanai, ari piñaayitairo pintampatzikashiritai. Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki
piyotanitai. 6 Ompoña pimatapiintanakiro jiroka, aritaki piñaakotanaiya. Ompoña
pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinkamaiwintanaiyaawo. Ompoña pimatapiin-
tanairo jiroka, aritaki pimpinkathatasorintsiyitanai. 7 Ompoña pimatapiintanairo
jiroka, aritaki pinishironkayitantanai. Ompoña pimatapiintanakiro jiroka, aritaki
pitakotapiintantanaiya. 8 Iroorika pimatapiintanaki iiroka, ari jiñaitaimi imapiro
piyotairi Awinkathariti Jesucristo, iiro itzimawaitzi kantakotimini: “Tii opantari
jirika”. 9 Irooma intzimirika kaari matanaironi kinkithatakotainchari, ikimitakari
kamampotaakiri. Aña jimaijantakitziiro jantayitakiri Cristo ikitishiritakaantariri,
tima kaaripiroshiriri jinawita pairani. 10 Ari okantari iyikiiti, ontzimatyii
pinkinkishiritapiintaiya, iiro piñaantawo pinkisoshiriwintiro jiyoshiiyiitaimi,
kaimashiritaari pinatzi. Tima iroorika pimatapiintanaki ikowakaayiitakimiri tsika
pinkantanaiya, iiro piñiiro pintzipinashiriyitai. 11 Ari onkantya piñaantaiyaawori owanaa
okamiithapirotaki intyaakaayiitaimi ipinkathariwintantapai owawisaakoshiritairi
Awinkathariti Jesucristo.

12 Irootaki, iiro nowajyaantantawo nokinkishiritakaimiro okaatzi akinkithatako-
takiri, okantawita aritaki piyowitakawo, pikantayitzi: “Imapiro inatzi jiroka”. 13 Iro
tampatzikatatsiri nonkinkithashiritakaimiro iinta nañi naaka, 14 tima kapichitapaaki
nonkamantyaari. Ari okanta jiyoshiritakaakina Awinkathariti Jesucristo. 15 Ojyiki
nokowi naaka iro pinkamaitya pinkinkishiritapiintairo jirokapaini aririka nookawin-
tanaimi nonkamaki.

Ñaajaantakirori jowaniinkawo Cristo

16 Tima pairani, owakiraa nokinkithatakotapaakimiri Awinkathariti Jesucristo,
nokantapaakimi: “Otzimimotziri ishintsinka, aritaki japiitairo impiyai”. Tii niy-
otashitawo naakaiti, tii namatawitantapaakimiro. Aña naakatajaantaki okikitakariri
Cristo, owanaa ipinkatharipirotaki irirori. 17 Iriitajaantaki Ashitairi Pawa kantakaa-
wori ipinkathayiitairi, joñaagantakiro jowaniinkawo, ikantaki pairani jiñaawaitaki:
Notomi jinatzi jirika nitakotakari, owanaa nokimoshiriwintakiri, pinkimisantairi.

18 Naakayitaki kimajaantakirori jiñaawaitakiranki inkitiki notsipatantariri Jesús janta
otzishiki tasorintsiitoki. 19 Ontzimatyii pinkimathayitairo josankinatakiri Kamantan-
taniriiti. Irootaki yotakaapirotaimini, okimitakowaitatyaari ootamintotsi ikoñiinkatzi
otsinirikitzi. Iro pantayitanairi iiroka irojatzi impiyantaiyaari Jesucristo inthaam-
intashiritakaapaimi, inkimitapaatyaari impokiro oñaaminki. 20 Ontzimatyii anki-
mathatiro jiroka: maawoni osankinatainchari pairani osankinarintsipiroriki, tiira
ikinkithatashiwaitawo Kamantantaniri. 21 Tii iri yotashiwaityaawoni atziriiti, aña
Tasorintsinkantsi yotakaantakirori ikowakaakiriri Pawa.

2

Kamantantashiwaitachari ipoña yotaantashiwaitachari (Jud. 3-13)

1 Iro kantacha, tzimatsi pairani kamantantashiwaitachari. Irojatzi okanta iroñaaka
pisaikayitzi iirokaiti. Ari piñaaki kantimini, “Naaka yotaantaniri”. Aña amawinawai-
taniri jinatzi, ikowatzi jirikaiti jowaaripirotantimiro jiyotaayitimiri. Jimanintatzi-
iri Awinkathariti, pinakowintakairi jowawisaakoshiriyitai. Iiro ojyinkaa jiñaayitairo
jirikaiti japirotaiya. 2 Iro kantacha tikira japirotaata, tzimatsi ojyiki kimitakotyaarini
joñaagantakiri, imayimpiriwaitzi. Iri kijyimatakaantirini aniitantanaawori “Aat-
sipirori”. 3 Owanaa inkowapirotiri kiriiki, inkowapiintaki pimpinatiri okaatzi jiy-
otaashiwaitakimiri. Iro kantacha Pawa iiro ijyinkaa jaminakoyitairi jantayitziri, ari
japirotairi.

4 Tima pairani ikaaripiropaititantakari kiyopayipaini maninkari, jimatakiro Pawa
jowasankitaayitakiri, jookakiri sarinkawiniki, tsiniriki ikantakoyitaka joyaawinta
jowasankitaapirotaitiri. 5 Ari ikimitaakiri Pawa kaaripiroshiriri atziriiti itayitanaka-
wori pairani inampitawo kipatsiki, apirotaka ipiinkaki oonkapaititantakari. Iro kan-
tacha Pawa jowawisaakotakiri Noé, itzimi kinkithatakotakirori pairani tsika inkantya
kamiithashiriri. Tima irijatzi Pawa owawisaakotakiriranki ijyininkaiti, ikaatzi 7.
6 Ari ikimitsitakari iijatzi nampitawori Sodoma opoña Gomorra, japirotakiri ipomi-
takiri. Ari jiñaitziro oitya awijyimotairini thainkatasorintsitaniriiti. 7 Iro kan-
tacha, Pawa jowawisaakotairi Lot, tima kamiithashiriri jinatzi. Jirika Lot anta-
woiti oñaashirinkakiri kaaripirori okaatzi jantayitziri piyathariiti. 8 Ari okantatya kiti-
ijyiriki jirika tampatzikashiriri Lot tsipatakariri kaaripiroshiriri, jiñiiri, ikimiri jantay-
itakiro kaaripirori. Antawoiti okantzimoshiritakari. 9 Ari okantari, jowawisaakotziri
Awinkathariti pinkathatasorintsitaniri ñaapiintakirori ñaantashiritaantsi, onkantya iiro
inintashiriwaitanta. Tima jitakawo kitziroini jowasankitaayitziri kaaripiroshiriri,
irojatzi paata jaminakoyitantaiyaariri maawoni. 10 Jimapirotairi Pawa jowasanki-
tairi antayitzirori kaaripirotatsiri inintashitari, ipiyathayitakawo ikantawiitariri. Tii
jiñaakotanita kantakaapirori. Tii ithaawantaajaitari ikijyimatziri maninkariiti otzimi-
motziri ishintsinka.

11 Iriima maninkariiti, okantawitaka otzimimopirotziri ishintsinka, tii ikijyimatziri
jirikaiti, jiyaatashitapiintziri Pawa ikinkithatakotziri. 12 Jirikaiti kaaripiroshiriri ikimi-
waitakari piratsi, tii jiyotzi inkinkishiryiiya. Itzimashiwaiyitaka impoña jiñiiro japiro-
taiya. Ari inkimitaiyaari japirotaiya kijyimayitakiriri maninkariiti kaari jiyotakotaa-
jaitzi tsika ikantayita iriroriiti. 13 Iro inkimaatsitantyaari okantakaantziro ikimaatsi-
takaantaka irirori, iro kimityaawoni impinataatyiiromi iyaaripironka. Tima jirikaiti,
tii ikaanitanitzi jantayitziro kaaripiroyitatsiri kitiijyipaiti. Okimiwaitakawo iriimi
owitsintayitakimini jatyooyitakimi jirikaiti ikowayitzi jamatawiyitimi. 14 Iro jaakow-
inta imayimpiryookiwaitzi, iwathakitakawo kaaripirori. Ikaimashiriyitziri shipi-
tashiriri inkaaripirotakairi. Jaminaminatapiintaki kiriiki. Iro jowasankitaitantyaariri.

15 Ikinashiwaiyitaka, jimanintakiro tampatzikari. Jantakiro okaatzi jantakiri Balaam, itomi Beor, jaminaminataki impinaitiri jantantyaawori kaaripirori. 16 Iro kantacha jirika Balaam, jantakiro kantachari, iri burro shintsithatakiriri. Okantawita tii jiñaawainiwita burro, jirika burro ikimitanakari atziri jiñaawaitanaki, ari okanta jowajyaantakaantaariri ikinkishiritari inkojyikawaityaami Balaam.

17 Jirikaiti kaaripiroshiriri inkantaitatyaani jowasankitaayiitairi otsinirikipirotzi. Tima ikimiwaitakawo okantaranki opiryaatzi omotyaa jiñaa, ikimiwaitakawo iijatzi okantaranki minkori atainkatziro tampiya, ompoña añiiro iiro oparyi inkani. 18 Ari okanta jojyakaawintaitziri kaaripiroshiriri, tima jowapiyashita tsika ikanta jiñaawiitari, ikimitakawo opiryaatzi omotyaa jiñaa. Tima kantakaapirori ikanta jiñaawaiyitzi, ari onkantaki jamatawitiri owakiraa kimisantatsiri, shiyapithawitawori kaaripirori, inkantiri: "Kamiitharini apiitairo akowashiyitari, tikaatsi oitya amayimpiriti". 19 Jamatawitantashita jirikaiti jiyotaantzi, ikantayitzi: "Oshinitaantsitzi pantayitairo pikowashiyitari". Iro kantacha, jirikaiti yotaantashiwaitachari, tii isaikashiwainita ririori, aña ikimitakotakari ompirataari, ikimitakaantawo kaaripirori iroomi iwinkatharitimi ompirawaityaarini. 20 Pairani jirikaiti kaaripirori owakiraa ikimisantawitanakari Awinkathariti Owawisaakotairi, jowajyaantawitanakawo jantayitziro kaaripirotatsiri. Okanta osamaniityaanaki jimaijantanairo, jantayitanairo kowiinkayitatsiri, irojatzi jimapirotantakari iroñaaka tii ikimita ikantawita pairani. 21 Ari okamiithawita iiromi jiñiiro "Aatsipirori" tampatzikashiritakaantatsiri. Tima mapirotaka okowiinkatzi okaatzi jantayitanairi, ikimisantawitanakawo ikantakaantawitari tasorintsitatsiri, ipoña jowajyaantanakiro osamaniityaanaki. 22 Ikimiwaitakawo ikantapiintaitziri:

Otsitsi, aririka inkamaankaki, ipiyashitawo jowaiyaawo.
Ipoña ikantayiitzi iijatzi:
Chancho, aririka inkiwaitiri joipatsitaka, ipiya iijatzi joipatsiwaitya.

3

Impiyantaiyaari Awinkathariti

1 Nitakotaní, iro apititatsiri jiroka osankinarintsi notyaantzimiri, nominthashiritakaantimini, 2 pinkinkishiritantyaawori ikantayitakiri Kamantantaniriiti tasorintsishiriri, ikantakiri iijatzi Awinkathariti Owawisaakotantaniri, otyaantayitakinari nonkamantaimiro iirokaiti. 3 Ontzimatyii ankimathatiro jiroka: Tikira ipiyaminthataa Cristo, intzimi ojyiki thainkawaitantaniri. Iriiyitaki antashiwaityaawoni inintashiyitari. 4 Ojyiki inthainkawaiti inkanti: "¿Tsikapaitima jiñaitiro ikantaitzi ari impiyi Cristo? Iiro ipiyaa. Kaarima añiiro ompashiniti kipatsi, irojatzi okanta owakiraa jiwitsikaitakiro. Ari kamayitataiki tsika ikaatzi itanakawori Otyaantapirori, tii añiiro ompashiniyiti". 5 Ikinakaashiwaitakawo ikaatzi kantatsiri. Tii jiyotzi iri Pawa witsikakirori inkiti, jiñaani jiwitsikantakari. Jiwitsikakiro iijatzi kipatsi, iro otzimantanakari jiñaa, tima okantaitanatyaani kipatsi okowi jiñaa. 6 Irojatzi jiñaa japirotantakari Pawa pairani, oonkantakari kipatsi. 7 Iro kantacha, tii ipashinitakairo Pawa inkiti iijatzi kipatsi. Iro ikantakaantakiri pairani iiro opashiniwaitzi jiwitsikani irojatzi paata aririka jaminakoyitairo maawoni, impoña japirotairi kaaripirori thainkatasorintsitaniri aririka intagairo maawoni. 8 Nitakotaní, ontzimatyii piyotairo jiroka: Ikimitakaantawo Awinkathariti apaani kitiijyiri, ojyikini osarintsi. Aririka onkaati ojyiki osarintsi, iroowaitaki onkaatimi apaani kitiijyiri. 9 Tii josamaninkashitawo Awinkathariti jimonkaatairo okaatzi ikajyaakaantakiri, tima tzimayitatsi kinakaashiwaitakawori ikinkishirita josamaninkashitatyaawo. Aña amatsinka ikanta Awinkathariti, ikowi jawisakoshiriyitaimi maawoni, tikaatsi piyashiwaitaachani apaani. 10 Irooma paata impiyairika, inkimitapaatyaari

jomapokantzi koshintzi. Ari inkimayiitairo antawoiti poimataatsini, aripaiti apirotaiyaari inkiti. Ari onkimitsitaiyaari iijatzi kipatsi, apirotaiya. maawoni okaatzi jagaitakiri jiwitsikaitantakawori kipatsiki, onthontya ontagaiya. Ari onkimitagaiyaari maawoni jiwitsikani atziriiti, ontagaiya maawoni.

11 Tima ari inkantayiitairo japiroyiitairo maawoni, ¿Tsikama pinkantya pisaikai iirokaiti iiro otzimanta pikinakaashitani? ¿Iiroma pinkitishiritai? ¿Iiroma pimpinkathatasorintsitai? 12 Aamaakowinta pinkantawintanaiya, pinkamaitanaiya, tima irootaintsi impiyi Awinkathariti, aripaiti intaayitairo Pawa inkiti, impookayitairo jagaitakiri jiwitsikantaitakawori kipatsiki. 13 Irooma aakaiti, aritaki añaampiyakawo owakiraari inkiti, iijatzi owakiraari kipatsi, tsika janta inampiyitaiyaawo kamiithashiriri. Tima iro ikajyaakaakairi Pawa.

14 Ari okantari nitakotaniití. Tima aritaki piñaampiyakawo iirokaiti maawoni jiroka, minthashiri pinkantya, inkini jiñaapaimi paata Pawa kitishiri pinkantya, iiro ikantakowaitzimi pantakiro kaaripirori. 15 Pinkinkishiritiro, amatsinka ikanta Awinkathariti, josamaninkatziiro impiyantaiyaari onkantya jawisakoshiriyitantaiyaari atziriiti. Tii opashinitzi jiroka, ari okimitawo josankinatakimiri atakotani iyiki Pablo. Tima iri Pawa yotakaakiriri Pablo maawoni jiroka, 16 ari okimitakari iijatzi pashini josankinayitakiri. Kompitaa inawita inkimathaitiro okaatzi josankinayitakiri Pablo. Irootaki itzimantayitari atziri kaari yotakopirotironi, tima tii jaawiyashiritanitzi, ikinakaashiwaitanakawo jiyotantawitawo josankinari Pablo. Ari ikimitaayitakiro iijatzi maawoni Osankinarintsipirori. Arimaita japiroyiitairi ikaatzi kinakaashiwaitakawori. 17 Irooma iirokaiti nitakotaniití, tima aritaki nokamantsitakimiro, aamaakowinta pinkantayitya iiro ikinakaashiwaitantzimi jirikaiti piyathariiti. Paamaakowintya jowajyaantakaimirokari pikamaitanitzi. 18 Aña iro kamiithatatsi iirokaiti piyaatakairo pantapashiriyitai, piyaatakaanairo piyopirotakoyitanairi Awinkathariti Owawisaakotantaniri Jesucristo, tsika ikantakiro irirori inishironkatantaimiri. Ari jashi jowaitatyiiro irirori impinkathayiitairi. Ari onkantyaari.

JITAKARI JOSANKINATAKIRI JUAN

Ñaantsi okantakota Añaamintotsi

1 Jirika nosankinatakotzimiri jaka: Iri jiitaitziri “Ñaantsi okantakota Añaamintotsi”.
Itzimitataika pairani owakiraa itantanakawori jiwitsikantaitzi. Naakayitaki
kimataikiriri, naakayitaki ñaataikiri, notirotapiintakiri. 2 Tima jirika iitachari
“Añaamintotsi”, joñaagantaka irirori. Inampitapaintawo kipatsiki, naakayitaki
ñaakiriri. Irootaki nokinkithatakotantzimiriri kantaitachani añaamintotsi, tima
jañiitataika pairani irirori itsipatakari Ashitariri. Iriitaki oñaagaanari naakaiti.
3 Irootaki nokinkithatakotantzimiriri nokikitajaantakari, nokimajaantakiri iijatzi,
inkini aapatziyawakaayitaiya aakaiti. Iriitajaantaki Ashitairi aapatziyaari, ari
akimitsitanaari iijatzi Itomi. 4 Iro opoñaantari nosankinayitaimiro iirokaiti, ari
onkantya pinintaapirowaitantyaari.

Jiitaitziri Pawa “Kitainkari”

5 Jiroka ñaantsi jiyotakaanari Cristo, irootaki nowawisaimiri iirokaiti: Jiitaitziri
Pawa “Kitainkari”, tii ikimitawo tsiniriri. 6 Aririka ankanti “Naapatziyari Pawa”,
iikirorika antapiintatyiiro kaaripirori, athiiyaka. Okimiwaitakawo tsiniripaiti ani-
itzi, apiyathatakawo tyaaryoori. 7 Irooma aririka asaikanai kamiitha tikaatsi antzi-
motanti, ayotaantanairo tyaaryoori, ari amatakiro aapatziyawaiya. Tima okimiwait-
akawo asaikanaatyiimi okitiijyitzi, akimitakotanaari Pawa isaiki irirori okitiijyitzi.
Ari onkantya impiyakotantairori antawitakawo kaaripirori, irootaki ikapathainkatan-
takari Cristo ikamawintakairanki. 8 Aririka ankanti “Tii nantanitziro kaaripirori”,
apaniroini amatawiwaitaka, tii ayotakotziro tyaaryoori. 9 Irooma aririka ankaman-
tairi Pawa antayitziro kaaripirori, aritaki jimatakiro irirori impiyakotairo. Tima
ityaaryoowintapiintakai irirori, tampatzikashiriri jinatzi, iriitaki kitishiripirotakaini.
10 Aririka ankantawaiti “Tii nokaaripirotzi”, okimiwaitakawo ankantatyiimi “Thi-
iyinkari jinatzi Pawa”. Tii ayotakotairo jiñaani.

2

Iri Cristo ookaakowintayitairi

1 Notomiiti, opoñaantari nosankinatzimiro jiroka onkantya iiro pantantawo
kaaripirori. Aririka antakiro kaaripirori, tzimatsi ookaakowintaini janta
Ashitairiki. Iriitaki Jesucristo, kamiithashiriri. 2 Iriitaki otsimaryaakiriri Pawa
jowasankitaawintairomi ayaaripironka. Tii apaani jookaakowintai aakaiti, aña
maawoni atziri ikaatzi nampitawori kipatsiki. 3 Jiroka ayotantyaari tyaaryoorika
ayotairi Cristo: Aririka amonkaatapiintanairo ikantakaantairi. 4 Tzimatsirika
kantawitachani, “Niyotziri naaka”, iro kantacha jirika iiniro ipiyathatawo
ikantakaantani, ithiiyaka jirika. Tii jiyotakotziro tyaaryoori. 5 Itzimirika
monkaatanairori ikantakaantaitani, iri itakopirotanaariri Pawa. Iro ayotantyaari
tyaaryoo atsipashiritanaari. 6 Tzimatsirika kantatsini, “Notsipashiritaari naaka”,
ontzimatyii isaikanai kamiitha jojyakotaiyaari ikantapainta Cristo.

Owakiraari ikantakaantaitani

7 Iyikiiti, kaari owakiraari ikantakaantaitani nosankinatzimiri. Aña iro piyotsitakari
pairani. Irootaki ñaantsi pikimayitakiri pairani iirokaiti. 8 Irojatzimaitaka kimitaka-
wori owakiraari ikantakaantaitani, okantakaawo jantapaintziri Cristo. Okantakaawo
pantayitanairi iijatzi iirokaiti. Kimiwaitaka awisainkatanaki tsiniriinkatatsiri, iri

kitiijyiinkatapaintsiri ñaapirori kitainkari. 9 Tzimatsirika kantatsini, “Jashitaana kitainkari”, irojatzimaitaka ikisaniintawakaa ikaatzi ikimisantzinkaritzi, tikiraata jimatziro, aña okimiwaitakawo irojatzimi isaikimi otsiniritzi. 10 Iriima itakotanaariri ikaatzi ikimisantzinkaritzi, iriitaki kimitanaariri aniitanaatsiri okitiijyiinkatzi, tii jantziwawaita, tima tikaatsi inkantzimoniintakaiyaari. 11 Itzimi kisaniintawakaachari ikaatzi ikimisantzinkaritzi ikimitakari aniitantawori otsiniritzi. Tii jiyotzi tsika ikini, tii jokichaatzi otsiniripaititzi.

12 Notomiitá, iiroka nosankinayitzini jiroka tima pikimisantairi Cristo, pipairyaapiintairo iwairo, irootaki ipiyakotantaimirori piyaaripironka. 13 Iwaapatiitarí, iiroka nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Cristo añiitsitainchari pairani itantanakawori jiwitsikantayiitzi. Mainariitá, iiroka nosankinayitzini jiroka tima poitsinampagairi kamaari. Notomiitá, iiroka nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Ashitaimiri. 14 Iwaapatiitarí, iirokaiti nosankinayitzini tima piyotairi añiitsitainchari pairani jitantanakawori jiwitsikantayitzi. Mainariitá, iiroka nosankinayitzini jiroka tima shintsishiri pikantayitaa, piyotairo iñaani Pawa, poitsinampagairi kamaari.

15 Iiro pitashiwaitawo isaawisato. Tzimatsirika itashiwaityaawoni isaawisato, tii jitakopirotaari Pawa. 16 Tima maawoni isaawisato tii ompoñiiya Pawaki, aña isaawiki opoñaawo. Jiroka okanta isaawisato: anintashiwaitawo kaaripirotatsiri, anintashiwaitawo añaayitziri, ankowi ankantakaapirowaitya. 17 maawoni jiroka isaawisato jinintayitziri atziriiti, ari apirotaiya. Iriima antanaironi ikowiri Pawa, jashi jowairo jañagai.

Kisaniintziriri Cristo

18 Notomiitá, irootaintsi onthonkimataiya kipatsi. Pikimaiyakini iiroka ari inkoñaatapaaki kisaniintirini Cristo aririka onthonkimataiya. Tzimataiki iroñaaka jaka kisaniintayitziriri Cristo. Iro ayotantari irootzimataintsi onthonkimataiya kipatsi. 19 Jirikaiti kisaniintayitakiriri Cristo, iriiyitaki akaawitapiintakari akimisantzi, itzimi ookawintanakairi. Imapirotatyaarikami intsipayitaimi, iiromi jookawintayitaimi. Irooma jookawintayitanakai, ari ayoyitzi tii jimapirotajaanta inkaashiriyitai aakaiti. 20 Iro kantacha iirokaiti, jotyaantaitakimiri Tasorintsinkantsi inampishiritantaimi, kimiwaitaka isaipatziitotantatyiimiri. Aritaki piyotairo iirokaiti jiroka. 21 Irootajaantaki nosankinatantzimirori jiroka, tima aritaki piyotairo iiroka tyaaryoopirori. Aritaki piyotsitaawo iijatzi pinashiyitaawo iroorika thiiyaantsi. 22 ¿Itzimikama thiiyachari? Iriitaki kantatsiri “Jesús kaari Cristo”. Iriitaki kisaniintakiriri Cristo. Irijatzi manintakiriri Pawa, ari ikimitaakiri iijatzi Itomi. 23 Itzimirika manintawaitakirini Itomi Pawa, irijatzi imanintajaantaki Ashitariri. Iriima tsika itzimi kimisantairiri Itomi, imapiro jashitajaantaari Ashitariri. 24 Irooma iirokaiti, oisokiro pinkantanakiro pitakari pikimakiro pairani. Iroorika pimatanakiri, ari poisokirotaiyaari Itomi, ari pinkimitaanakiri iijatzi Ashitariri. 25 Jiroka ikajyaakaajaantakairi irirori: Ari ankantaitatyaani añaashiriyitai.

26 Iro nosankinatzimiri tsika ikantakota ikaatzi kowatsiri jamatawiyitimi. 27 Iro kantzimaitacha iirokaiti, oisokiro pikantawintanakawo isaipatziitoyiitakimi. Irootaki iiro okowityaanta intzimi pashini yotaimini. Jirika Tasorintsinkantsi ikimitakaantaitakimiri isaipatziitoyiitantyaamiri, iri yotaayitzimiri kamiitha. Jiyotaimiro tyaaryoori, kaari thiiyaantsi jiyotaimiri. Ontzimatyii pantayitairo tsika okantajaanta jiyotaimi irirori, pintsipashiritaiyaari.

28 Ari okanta notomiitá, ontzimatyii antsipashiriyitaiyaari Cristo, onkantya iiro akaaniwaitanta aririka impiyaki, aña awintaashiri akantya antonkiyotawaiyaari. 29 Aritaki piyoyitairi kamiithashiriri jinatzi Cristo, ari piyotairi iijatzi itzimirika ashiminthatanaawori jantanairo kamiithari, kimiwaitaka japiitakiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Cristo.

3

Itomiiti Pawa

1 Pinkinkishiritiro jiroka: Antawo jitakotai Pawa, itomiyitai. Imapiro. Tii ikimathatziro isaawisatzi tsika iita Cristo-tatsiri, ari ikimiyitairi iijatzi aakaiti tii ikimathayitai. 2 Ari okanta nitakotaniití. Itomi Pawa anayitai. Tikira ayotaajaitziro tsika ankantayitaiya paata. Apa ayotzi ari ankimitaiyaari ikanta Cristo aririka impiyapaaki, tima ari onkantaki añiiri tsika ikantajaanta irirori. 3 maawoni atziri kowaironi jiñiiro impiyantaiyaari Cristo, jantapiintairo onkaati kitishiritakairini. Tima kitishiri ikanta irirori Cristo.

4 Iriima kaari owajyaantironi jantayitziro kaaripirori, ipiyathatatyaawo ikantakaantziri Pawa. Tima jiroka kaaripirori, piyathataantsi inatzi. 5 Piyotaiyini iiroka oita ipokantakari Cristo kipatsiki, iro ipokantakari inthonkairo kaaripirori. Tii jantapaintziro irirori kaaripirori. 6 Ikaatzi oisokirotanaariri Cristo, tii okantzi jantairo kaaripirori. Tima ikaatzi oisokirotawori kaaripirori, tii jiyotaajaitziri Cristo. 7 Notomiití, iiro jamatawiitzimi. Inkaati antapiintanaironi kamiithari, iriitaki kamiithashiriri, ikimitakotanaari Cristo ikamiithashiritzi irirori. 8 Itzimirika antapiintakirori kaaripirori, joisokirotatyaari kamaari. Tima iri kamaari itakaantakawori jantakiro kaaripirori. Iro ipokantajaantakari Itomi Pawa kipatsiki, inthonkairo kaaripirori joñaagantakiri pairani kamaari. 9 Iriima ikaatzi jowamiithashiritairi Pawa kimiwaitaka owakiraami intzimayitaimi, tii jantapiintanairo kaaripirori. Tima Pawa tomitanaariri, kimiwaitaka japiitatyiiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa. 10 Irootaki kaari ikompitanta ayotiri jashiyitari Pawa, jashiyitari kamaari. maawoni kaari antapiintaironi kamiithari, tii itsipataari Pawa. Ari ikimitari iijatzi kaari itakotawakaachani ikimisantzinkaritzi, tii itsipatari Pawa.

11 Jiroka ñaantsi pikimayitawakiri pairani owakiraa pikimisantanaki, ikantaitzi: Ontzimatyii atakotawakaayitaiya. 12 Iiro ojyakotari ikanta Caín, kaaripiroshiri jinaki jowamaakiri iririntzi. ¿Oitama jowamaantakariri? Aña iro jowamaantakariri okantakaari ikaaripiroshiritzi Caín, iriima iririntzi kamiithashiri jinawitaka irirori. 13 Iyikiití, iiro okantzimotzimi aririka inkisaniintawaitimi isaawisatzi. 14 Ayotaiyini aaka, kimiwaitaka kamashiri akantayiwitaka pairani. Irooma iroñaaka, kimiwaitaka añaashiriyitai. Iro ayotantari, tima atakoyitawakaapiinta akimisantayitai. Kaari itakotantachani, ikimitakari kamashiriri. 15 Itzimirika kisaniintantatsiri, ikimitakari ashiryaantzinkari. Ayotaiyini, apaani ashiryaantzinkari iiro jiñiiro jañaashiriyitai. 16 Jirika oñaagantapirotakirori tsika ikantaita jitakotantaita: Ikamimotakai Cristo aakaiti. Iro amatanairi aakaiti, shiritha ankantya ankamimotanti. 17 Tzimatsirika otzimimotziri jajyaagawo, impoña iñi iyiki okowityiimowaitari, ari ijyampitsiwaitakiri jirika iyiki, tikira jimapirotziro jitakotaiyaari Pawa. 18 Notomiití, tii okantzi ankantashiwaitapiintya, “Nitakotanta”. Ontzimatyii antanairo oñaagantzirori itakotaantsi.

19 Irootaki ayotantaari imapiro jashiyitai Pawa. Tima ayotai jashiyitai Pawa, irootaki awintaashiritantaariri amanamanaataari, 20 onkantawitatya ontzimayitimi oita katsitzimoshiritaini. Tima Pawa jiyotziro maawoni, jiyotsitawo akinkithashiritani okaatzi katsitzimoshiritaini akaaripirotaki. 21 Nitakotaniití, aririka owajyaantairo okaatzi katsitzimoshiritakairi, ari añaakiro awintaashiritaiyaari Pawa amanamanaataari. 22 Iro ayotantyaawori aritaki jimatakairo okaatzi akowakotziriri. Tima amonkaayitairo ikantakaantani, antapiintainiri ikowiri irirori. 23 Jiroka ikantakaantani: Ontzimatyii awintaiyaari, ampairyaapiintairi Itomi Jesucristo. Ontzimatyii atakotawakaayitaiya. Iro ikantakaantani amatairi. 24 Inkaati monkaayitaironi ikantakaantani, iriitaki tsipashiritaariri. Iri Tasorintsinkantsi jotyaantakairi yotakaayitairi imapiro atsipashiritaari.

4

Itasorinka Pawa ipoña iisaniintashiritani Cristo

1 Nitakotaniití, tzimatsi ojyiki kantawitachari: “Naaka kamantantaniri”. Iri kamaari
ñaawaitakairiri. Iiro pikimisantziri inkantayitiri, ontzimatyii piñaantyaari iriitajaan-
takirika Pawa ñaawaitakaakiri jirika kamantantaniri. 2 Jiroka ayotantyaari iroorika
Itasorinka Pawa ñaawaitakairiri, aririka inkanti: “Jatziritzimotai Jesucristo”. 3 Iriima
thainkakirori ikantaitakiri, tii jashitari Pawa, iriitaki jiñaawaitakaakiri iisaniintashiritani
Cristo. Pikimakotakiri iirokaiti, ari intzimaki jaka kipatsiki ñaawaitironi jiroka. Ari-
taki tzimaki. 4 Irooma iirokaiti, notomiiti, jashitaimi Pawa, iiroka anaakoyitakiriri.
Tima antawoiti ishintsinka Cristo, pitsipashiritaari iirokaiti. Janaakotairi ikaatzi
tsipashiritakariri isaawisatzi. 5 Jirikaiti ojyawitakariri kamantantaniri, isaawisatzi
jinatzi. Irootaki ikimisantawakaantari ikaatzi jisaawisatzitzi. 6 Irooma naakaiti,
jashiyitaana Pawa. Irootaki pikimisantantanari pikaatzi jashipirotaimi Pawa. Tiimaita
ikimisantayitai kaari yotairini Pawa. Ari okanta, tii okompita ayoyitairi jiñaawaitakairi
Tasorintsinkantsi, jimatantanaawori jiyotaantairo tyaaryoori. Ari ayotziri jashitari
kamaari yotaantzirori kantashiwaitachari.

Pawa jiitaitziri “Itakonkantsi”

7 Nitakotaniití, ontzimatyii pitakotawakaayitaiya. Itzimirika antanairori jiroka,
kimiwaitaka japiitakiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa. Iriiyitaki yoyitairiri.
8 Itzimirika kaari itakotantachani, tii jiyotairi Pawa. Tima Pawa jiitaitziri irirori
“Itakonkantsi”. 9 Jiroka ikanta Pawa joñaagairo imapiro jitakotai: Jotyaantakairi jap-
intziti Itomi jaka kipatsiki, okanta jimatakaayitantairori aakaiti añaashiriyitai. 10 Jiroka
okantakota iroopirori itakotaantsi: Tii aakaiti poñaakaantyaawoni atakotaiyaari Pawa,
aña iri Pawa poñaakaantakawori jitakoyitai. Tima antawoiti jitakoyitai, jotyaan-
takairi Itomi. Iriitaki oitsimaryaakiriri Pawa jowasankitaawintairomi ayaaripironka.
11 Nitakoyitaní, jitakotai antawoiti Pawa, ari ankimiyitaiyaari aakaiti atakotawakaay-
itaiya. 12 Tikaatsi atziri ñaakirini Pawa. Iro kantacha aakaiti kantatsi antsipashiri-
taiyaari, aririka atakotawakaayitaiya. Iriitaki Pawa matakaironi aatakaantyaawori
atakotantapiintaiya.

13 Tima Pawa jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, iro ayotantaari
imapiro atsipashiritaari. 14 Tima naakayitajaantaki ñaayitairiri Itomi Pawa, jotyaan-
takiri kipatsiki. Iriitaki nokinkithatakoyitairi. 15 Itzimirika kantatsiri, “Jesús Itomi
jinatzi Pawa”, iriitaki mapirotzirori itsipashiritaari Pawa. 16 Ayotai aakaiti tsika
ikanta jitakoyitakai Pawa, akimisantayitairi. Tima Pawa jiitaitziri “Itakonkantsi”.
Inkaati itakotantanaachani, itsipashiritanaari Pawa. 17 Irootaki aatakaantyaawori
atakotantaiya awintaashiri owiri Pawa, irojatzi paata antonkiyotantawaiyaariri
aririka jiyakawintairi maawoni. Tima aripaiti ankimitaiyaari Cristo. Aritaki amat-
sitataikawo akimitakari iroñaaka iinta asaikayitzi jaka kipatsiki. 18 Iiro athaawantari
itzimi itakopirotairi. Itako jowai irirori, iiro athaawantari jowasankitai. Aririka
anthaawantatyaari, tikiraata ayopirotzi imapiro jitakotai. 19 Irootaki atakotantaariri
aakaiti Pawa, oipiyatziiniri jitakoyitakai kitziroini aakaiti. 20 Intzimirika kantatsini,
“Nitakotani Pawa”, iro kantacha ikisashiriwaitziri iyiki, ithiiyaka jirika. Tima kaari
itakotyaarini ijyininka, jiñiiri, ¿Tsikama inkini jitakotyaari Pawa, kaari koñaanitatsini?
21 Irootaki otzimantari ikantakaantakiri, ikantaki: Ikaatzi itakotaariri Pawa, ontzi-
matyii jitakotaiyaari iyikiiti.

5

Awintaashirinka oitsinampaantyaawori isaawisato

1 maawoni awintaashiriririiti kantatsiri, “Jirika Jesús, Cristo jinatzi”, itomi Pawa
jinayitaatzi, kimiwaitanaa japiitaatyiiromi intzimayitaimi. Ikaatzi itakotanaariri
Ashitairi, jitakotaari iijatzi itomiyitaari irirori. 2 Aririka atakotaiyaari Pawa, aririka
amonkaatainiri ikantakaantani iijatzi, iro ayotantatyaari imapiro atakoyitaari ito-
miyitari irirori. 3 Aririka atakopirotanaiyaari Pawa, irootaki kimitawori amonkaa-
tiniri ikantakaantani. Iiro opomirintsita amonkaayitairo ikantakaantani. 4 Ikaatzi
ikimitakaayitari Pawa japiitatyiiromi intzimayitai, ari joitsinampaayitairo isaawisato.
Tima awintaashirinka oitsinampaantayitya. 5 ¿Itzimikama matironi joitsinampagairo
isaawisato? Iriitaki awintaashiriririiti, kantatsiri: “Itomi Pawa jinatzi Jesús”.

Ikinkithatakaantziri Tasorintsinkantsi

6 Tima Cristo ipokaki jaka kipatsiki. Iro kantzimaitacha, tii apa ipokaki impi-
inkaatantyaawo jiñaa, aña ontzimatyii inkapathainkati iijatzi, jowamaitakiri. Iri
Tasorintsinkantsi kinkithatakaantakirori okantakota jiroka. Okaatzi ikinkithatakaan-
takiri irirori, iroopirori inatzi. 7 Tima mawajatzi japiitaitakiro ikantaitzi, “Itomi
Pawa jinatzi jirika Cristo”.* 8 Iriitajaantaki Tasorintsinkantsi kinkithatakaantat-
siri. Iriitajaantaki Pawa ñaawaitaintsi jowiinkaapaititantakari Jesús. Iriitajaantaki
Pawa ñaawaitaintsi ikinkithawaitakotziro Jesús tsika inkantya jowamaitiri.† 9 Tima
akimisantziri atziriiti ikantayitairi, iri owatsipiro ankimisantairi Pawa ikantairi. Jiroka
ikantaki ikinkithatakotziri Jesucristo, ikantzi: “Iriitaki Notomi jirika”. 10 Itzimirika
kimisantairini Itomi Pawa, iriitaki kimathatairori imapiro Jesús itomitari Pawa.
Iriima kaari kimisantatsini, ithiiyanitakaakari Pawa, tima ithainkañaanitakiri iijatzi
ikantaki “Notomi jinatzi Jesús”. 11 Jiroka ikantaitakiri: Iri Pawa kantakaiyaawoni
añaashiritantaiyaari, tima atsipashiritaari Itomi. 12 Intzimirika oyaashiritanairiri Itomi
ari jañaashiritai. Iriima kaari oyaashiritanairini Itomi Pawa, iiro jañaashiritai.

Ayoyitai ari ankantaitatyaani añaashiriyitai

13 Pipairyaapiintairi iirokaiti Itomi Pawa pikimisantairi. Irootaki nosanki-
natantzimirori jiroka onkantya piyopirotantyaari ari pinkantaitatyaani pañaayitai
paata. 14 Awintaashiri ankantairi Pawa, tima ayoyitzi ikimayitai aririka
amanamanaatakotyaawo tsika okanta ikowakaajaantairi irirori. 15 Ayoyitai ikimai
Pawa aririka amañaari, ayotsita iijatzi ari imatakairo okaatzi akowakotakiriri.
16 Piñiirika iiroka apaani iyiki tzimatsiri ikinakaashitani, pamanakotaiyaari, aritaki
jañaakaashiritairi Pawa. Iri nokinkithatakotzi jaka tzimatsiri ikinakaashitani kaari
mapirotachani okaaripirotzi. Tima tzimatsi kaaripirori owamaashiritantatsiri. Tii iro
nonkinkithatakotiri. Tima tii okantzi amanakotyaari antakirori jiroka mapirotachari
okaaripirotzi. 17 Nokinkithatakotakiro “kaaripirori kaari imapirotachani”, tii
nokantatyi kamiitha jiroka. maawoni kaari kamiithatatsi, iiro okantzi antayitiro.
Iro kantacha tzimatsi kaaripirori kaari owamaashiritantatsini.

---

* **5:7** Jowawisaañaanitantaitakawori pairani jiroka osankinarintsi iñaaniki Roma-jatzi (Latín), ari jowanaayiitakiro kapichiini kaari osankinatajaantachani owakiraini. Jiroka okantzi jowanaayiitakiri: “Mawa ikaatzi ñaawaitatsiri inkitiki: Ashitairi, Ñaantsi, Tasorintsinkantsi. Jirika mawatatsiri, apaani ikanta”. Irootaki jiroka ñaantsipaini josankinayiitakiri iñaaniki Wirakocha jiitaitakiri “Reina Valera”. † **5:8** Okaatzi kantakotachari jaka, iri ikinkithatakoyiitzi: “Tasorintsinkantsi, Jiñaa, Iraantsi. Ikaataki mawa, tii opashinitzi ojyakaawintachari”. Ikowatzi jaka Juan, jiyotakopiroyiitiri Jesús imapiro Itomitari Pawa. Mawajatzi ikinkithatakotziro okaatzi ikantayiitakiri, “Itomi Pawa jinatzi Jesús”. Itanakawori, iriitajaantaki Tasorintsinkantsi yotakaayitakiriri jotyaantaniiti Cristo jiyotaantayiti. Apititatsiri, iro “Jiñaa” ojyakaawintachari jowiinkaataka Jesús. Irootaki ikinkithatakotajaantakiri Pawa, okaatzi osankinatainchari Mt. 3.16-17. Mawatatsiri, iro “Iraantsi” ojyakaawintacha ikapathainkataki Jesús jowamaantaitakariri. Iro ikinkithatakotajaantakiri Pawa isaikantakari Jesús otzishiki ikinkithawaitakairi Moisés, Elías tsika onkantya jowamaitiri. Okaatzi osankinatainchari Lc. 9.31-35; Jn. 12.27-33.

18 Ayoyitzi tii jantapiintairo kaaripirori ikaatzi itomitaari Pawa. Iri Cristo kim-
poyaawintairiri, iiro ikimaatsitakaantaari kamaari. 19 Ayoyitai aaka jashiyitai Pawa.
Iriima isaawisatzi, iri ashitaariri kamaari, ipinkathariwintziri.
20 Ayoyitai ipokaki Itomi Pawa, iri kimathatakaayitaironi tyaaryoori. Irootaki am-
atantaawori ayotairi jiitaitziri “Tyaaryoori”. Atsipashiritaari Tyaaryoori, tima atsi-
pashiritaatyaari itomi. Iriitaki Pawa jiitaitzi “Tyaaryoori”, jiitaitziri iijatzi “Kañaaniri”.
21 Notomiití, paamaiyaari ojyakaawairintzi. Ari onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

1 Antaripirori ninatzi nosankinatakimiro jiroka. Iiroka nosankinatzini jiiyiitziri
“Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti”. Nitakotani pinayitzi, tima akaatzi akimisantziro
tyaaryoori. Ti apaniroini naaka nitakotzimi, aña jitakotsitzimi maawoni yotairori
tyaaryoori.* 2 Ari okantari, oisokiro owayitairo tyaaryoori, ari ankantaitatyaani.
3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa. Jitakoyitaimi, kamiitha pisaikayitai.
Ari inkimitaimiri iijatzi Itomi Jesucristo, piyoyitairo tyaaryoori, pitakotawakaayitaiya.

Oisokiro powiro jiyotaimiri Cristo

4 Ojyiki nokimoshiritanaki noñaayitaki tsika pikaatzi iirokaiti pimatapiintanakiro
tyaaryoori, pimatajaantanakiro ikantakaantakiri Ashitairi. 5 Iiro nosankinatzimi
iroñaaka owakiraari ikantakaantaitani, iro nonkinkishiryaakaimiri okaatzi
nokamantayitakimiri owakiraa pikimisantantanakari. Jiroka okanta: Ontzimatyi
atakotawakaiya. 6 Aririka antapiintanairo ikantakaantani Ashitairi, aritaki
amatanairo atakotawakaanaiya. Iro nokantsitakimiri pantapiintairo okaatzi
pantayitanakiri owakiraini pikimisantantanakari. 7 Tzimayitatsi iroñaaka ojyiki
thiiyinkariiti. Ikantayitzi jirikaiti, “ti jatziritaajaitapaintzi Jesucristo”. Tima
thiiyinkari jinatzi ñaawaitzirori jiroka, ikisaniintatziiri Cristo. 8 Paamaakowintya,
powajyaantzirokari okaatzi niyotaakimiri. Ti nokowi paminaashiwaitaiya, iiro
piñiiro pinintaawaitaiya paata. 9 Itzimirika owanaashiwaitawori, ti joisokirotawo
jiyotaantapaintziri Cristo, ti itsipashiritari Pawa. Iriima tsika itzimi oisokirotakawori
jiyotaantapaintziri Cristo, iriitaki matakirori itsipashiritari Ashitairi, ari
ikimitsitakariri iijatzi Itomi. 10 Itzimirika iita ariitimini, impoña inkowi jiyotaimiro
inashitachari kinkitharintsi, iiro pishinitziri isaikapankotimi. Iiro okantaajaitzi
piwithatyaari iijatzi. 11 Tima aririka piwithatyaari, kimiwaitaka pakakotatyiirimi
iyaaripironka okaatzi jantziri irirori.

Nokowaki noñagaiyimini

12 Tzimatsi ojyiki nosankinatimiri, iro kantacha ti apa nonkowi nosankinatimiro, aña
nokowatzi niyaatashitimi noñiimi, onkini nonkinkithawaitakaimi, ankimoshiritaiyaini
iijatzi.

13 Jiwithatzimi jiitaitziri “otomiiti pitsiro iyoshiitawo”. Ari onkantyaari.†

* **1:1** Tzimatsi kinkishiritakotawori jiiyiitziri “Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti”, iri ojyakaawintachari jaka ikaatzi kimisantzinkariiti itzimi apatoyitachari nampitsiki. Okantawitaka ti ayotziro tsika otzimi nampitsi japatoyitantari jirikaiti kimisantzinkariiti. † **1:13** Tzimatsi kinkishiritakotawori jiiyiitziri “otomiiti pitsiro iyoshiitawo”, iriiyitaki ojyakaawintachari kimisantzinkariiti apatoyitachari janta tsika inampitawo Juan osankinatzirori jiroka.

MAWATANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

1 Antaripirori ninatzi, nosankinatantzimirori jiroka. Iiroka nosankinatzini
Gayo, nitakopirotani pinatzi. 2 Nitakotaní, namanamanaatakotzimi piñaantyaawori
ontzimimotimi kowityiimoyitakimiri koñaawoini. Namanamanaatakotzimi iijatzi
piñaantyaawori pintikatsiti kamiithaini. Tima niyotzi kamiitha pikanta poshiritanaa.
3 Ari nokimoshiripirotanaki noñaakiri jariiyitaka iyikiiti ikamantapaakina irojatzi
pikantaiyanakani iiroka poisokirotawo tyaaryoori. 4 Tikaatsi anaironi nokimoshiri-
tanaki, nokimaki oisokiro jowanakiro tyaaryoori ikaatzi nokimisantakaayitairi naaka.

Ikimoshiriwintairi Gayo joimaantapiintaki ipankoki

5 Nitakotaní, pimatakiro iiroka tampatzikatatsiri pimitakoyitakiri iyikiiti ikaatzi
awisayitatsiri pisaikinta. 6 Ikinkithatakoyitakimi iriroriiti jaka japatotaiyani iyiki-
iti tsika okanta pitakoyitakari. Tima jantawaitakaani jinayitzi Pawa jirikaiti, ari
okamiithatziri pimpayitiri kowityiimotariri aririka piñiiri. 7 Tima jiyaayitatzi jirikaiti
ikinkithatakotairi Cristo, kaari kaaripiroshiririiti payitirini ikowayitziri. 8 Irootaki
ampayitantyaariri aakaiti oitarika kowityiimotariri. Ari onkantya antsipatantyaariri
kinkithatzirori tyaaryoori, inkimakoyiitantaiyaawori.

Ithainkañaanitantziri Diótrefes

9 Nosankinawitakanari pairani apatoyitachari pinampiki. Iro kantacha Diótrefes
ithainkawakiro nosankinari. Ikimitakaantashiwaitaka irirori ñaapirorimi jinatyi.
10 Irootaki nonkamantapaakiriri maawoni janta okaatzi jantakiri jirika. Ikantakowait-
ashitakina. Ti apaani jiroka, ojyiki jimanintashiriwaitawakiri “iyikiiti”, ti ishinitziri
jaawakiri kamiitha jariiyita. Jomishitowayitakiri iijatzi japatotapiinta kimisantzinkari-
iti.

Kamiitha ikinkithatakoyiitakiri Demetrio

11 Nitakotaní, ti okantzi pimatiro iiroka kimitawori jiroka kaaripirori. Aña iro
pimatapiintai kamiithari. Itzimirika antaironi kamiithari, iri jashitaari Pawa. Itz-
imirika antzirori kaaripirori ti jiyotakotairi Pawa. 12 Iriima jirika Demetrio, maawoni
ikinkithatakoitziri kamiithaini, ikantaitzi “Jiñaawaitapiintziro tyaaryoori irirori”. Ari
nimatsitakawo iijatzi naaka, nokantzi “Kamiithari jinatzi”. Piyotaiyini iirokaiti okaatzi
nokantziri tyaaryoori inatzi.

Iwiyaantawori withataantsi

13 Tzimawitacha ojyiki nosankinatimiri, ti apa nonkowi nosankinatimiro, 14-15 aña
nokowatzi niyaati noñiimi, onkini ankinkithawaitaiyini. Onkamintha pisaikayiti kami-
itha. Jiwithataiyimini akaayitziri. Piwithatsitinari iijatzi saikatsiri janta.

JOSANKINATAKIRI JUDAS

Withataantsi

1 Naaka Judas osankinatzimirori jiroka. Jompiratani Jesucristo ninatzi. Naaka
ririntzi Jacobo. Iirokaiti nosankinayitzini itasorintsitakaimi Ashitairi Pawa, pikaatzi
ikaimashiriyitaimi. Iirokayitaki ikimpoyaawintani Jesucristo. 2 ¡Inkamintha inishi-
ronkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha, tima jitakopiroyitaimi!

Yotaantashiwaitachari
(2 P. 2.1-17)

3 Nitakotaní, nokowawitaka nosankinatakotimiro tsika okanta awisakoshiriyitanta-
ari aakaiti. Iro kantacha iroñaaka okowapirotatya nosankinatimiro tsika okantakota
piyaatakaantyaawori pinkimisanti, pinkimitakotyaari itayitanakawori oitishiritaari.
4 Tima tzimayitatsi atziri amawinawaitachari isaikimotantayitzi. Thainkatasorintsi-
taniri jinayitzi, ikinkithatakaantashiwaitaka, ikantayitzi: “Inishironkatani jowayitai
Pawa, kantatsi iroñaaka antayitiro akowayitziri, kantatsi iijatzi amayimpiriwaiti”.
Jirikaiti ñaawaitakirori ñaantsi, jimanintakiri Pawa, apaniroinitatsiri jompiratanta. Ari
ikimitaakiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Irootaki ikinkishiritantakari pairani Pawa
jowasankitaayitairi jirika.

5 Nokowi nonkinkishiritakaimiro onkaati piyopirotaiyirini. Okantawitaka Pawa
itasonkawintapirowaiwitakari jashitaari ririori, jirikaiti jomishitowayitairi Egipto-ki,
iro kantzimaitacha japathakiroryaitakiri ikaatzi thainkatasorintsitaniriiti. 6 Ari iki-
mitakari iijatzi maninkariiti jomishitowayiitakiri inkitiki, kaari jatakaironi tampatzikaini
impinkathariwintanti. Kimiwaitaka joojotakotatyiirimi Pawa tsika otsinirikitzi, ari
joyaawintari jowasankitaayiitairi. 7 Ari ikimitari iijatzi pairani Sodoma-jatzi, Gomorra-
jatzi ipoña saikanampitakiriri. Kaaripiroshiri jinayitaki, ipaantawakaawaitaka ishi-
ramparinkakiini, jimayimpiriwaitzi. Iro jowasankitaantakariri paampari. Ari jiñaitziro
oitya awijyimoyitairini kimityaarini jirikaiti jowasankitaantaitaari paampari kaari
tsiwakanitatsini.

8 Ari ikimitakari jirikaiti kinkithatakaantashiwaitachari, kinkishiritakaantashiwait-
achari, paantawakaawaitachari, thainkawaitaniri. Ti ithaawantari ikijyimatziri
maninkariiti otzimimotziri ishintsinka.

9 Iro kaari jimataajaiti maninkari Miguel, jiwatziriri maninkariiti, ti jiñaawaitashiwaita
ririori jiñaanaminthatziri kamaari ikinkithatakotziri Moisés ikamantapaintari. Apa
ikantaki Miguel: “Iri Pinkathari kijyimini”. 10 Iriima jirikaiti atziri kamantantashi-
waitachari, ithainkashiriwaitakiro kaari jiyotaajaitzi. Tima okaatzi jiyotashiwaitari
iriroriiti okimitakawo jiyotanitari piratsi. Apaniroini japirowaitaka. 11 ¡Jimapiroitiri
jowasankitaayiitairi! Tima jantakiro ojyawori jantakiri pairani Caín. Ikinashi-
waitaka ikimitakari Balaam, apa ikowashiwaitaka jaantyaawo kiriiki. Ikimitako-
takari ikaatzi kamayitaintsiri jowayiritantakari Coré. 12 Okimiwaitakawo iriimi ow-
itsintayitakimini jatyooyitakimi. Tima itsipatashitzimi ithainkatasorintsiwaitantzi,
apa ikowi jantayitiro inimotziriri ririori. Ikimitakawo minkori otasonkainkatziro
tampiya iiro oparyiimaita. Ikimitakawo pankirintsi ti okithokinitzi imonkaapaiti-
witaka onkithokitantyaari, kamapirotaki, aritaki imponchakiryaitairo. 13 Ikimitakawo
otamaryaani inkaari oshimoryaatakaashiwaitawo jiñaa, irootaki jimayitakiri jirikaiti
joñaagantashiwaitakawo iyaaripironka. Ikimitakotakari jinitsi ikimakaanta apirotaiya,
ari inkimiyitaiyaari iriroriiti japirotaiya otsinirikitzi.

14 Iriiyitaki ikinkithatakotsitakari pairani Enoc icharinitanakari Adán, ikantakiranki:

Pamini, ipokaki Pinkathari itsipatakari ojyiki itasorintsiti.*
15 Ipokaki jowasankitairi maawoni.
Ipokaki jaminakotairi okaatzi jantayitakiri thainkatasorintsitaniri.
Ipokaki jaminakotairo ikijyimatantaki iijatzi.
16 Jirikaiti kinkithatakaantashiwaitaniri, kijyimatantaniri jinayitatzi. Thiiyakowaitantaniri ikantaka. Jantayitziro inintashiyitari irirori. Kantakaapirowaitaniri jinayitzi. Inintaathatantakimiro jiyotaantziri ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki.

Ikaminaayiitziriri kimisantzinkari

17 Irooma iirokaiti, nitakotaní, poshirityaawo jiyotaayitakimiri pairani Jotyaantapirotani Awinkathariti Jesucristo. 18 Tima ikantayitaki irirori: “Paata iwiyaantapaatyaawoni intzimayiti thainkantaniriiti, iri antashiwaityaawoni jinintashiyitari”.
19 Iriiyitaki kantakaawori inkisawakaantayiityaari, apa ikinkishiritawo isaawisato. Ti inampishiritantari Tasorintsinkantsi. 20 Irooma iirokaiti, nitakotaní, piwitsikashiritawakaayitaiya pinkimisantapiintanairo tasorintsitatsiri awintaankantsi. Pamanamanaataiyaari Pawa, tsika okanta ikowakaajaantairi Tasorintsinkantsi. 21 Oisokiro jowanakimi Pawa jitakoyitaimi, oyaako powiro piñaayitiro inishironkatani Awinkathariti Jesucristo onkantaitatyaani jañaakaayitai. 22 Nishironka powiri inkaati kisoshiriniironkatatsini. 23 Pashini, pinkimitakaantiri kapichiini okantaka powawisaakotantaariri intagaiyaami. Pashini, ontzimatyi pinishironkayitairi. Irooma iyaaripironka, kisaniinta powiro. Ari pinkantakiro ikithaatari ikaaripiroshiritantakari, pinkimitakaantiro pinkisaniintatyiiromi. Thaawanta powiro jiroka pimatzirokari iiroka.

Thaamintaantsi

24 Anthaamintaiyaari matzirori ikimpoyaawintayitai iiro antziwashiriwaitanta. Anthaamintaiyaari jirika kimoshiritakagaini antsipataiyaari, iiro otzimai akinakaashitani. 25 Anthaamintaiyaari Pawa apaanitatsiri, yotaniri, owawisaakotantaniri. Iriitaki jirika Pawa tzimatsiri jowaniinkawo, pinkatha jowaitakiri, imapiro otzimi ishintsinka, pinkatharipirori jinatzi, iri itakawori itzimi tikiraamintha otzimayitzi maawoni, irojatzi ikanta isaiki iroñaaka, ari inkantaitatyaani. Ari onkantyaari.

* **1:14** Jirika Enoc, iri 7-tanaintsiri icharinitanakari Adán. Jiroka okaatzi jiñaanitakari Enoc, ti opoñaayita janta Osankinarintsipiroriki, aña pashiniki osankinarintsi opoñaakawo, jiitaitziro “Josankinari Enoc”.

JOÑAAGAITAKIRIRI JUAN

Joñaagantakiri Jesucristo

1 Jiroka joñaagantakiri Pawa tsika ikantakota Jesucristo, iri Pawa kantakaawori jiyotantyaari jompirataniiti tsika onkantakotya pokimataintsiri jiñaitiro. Iro jotyaantantakariri Pawa imaninkariti inkamantiri Juan. Tima jirika Juan iri jompiratapiintakari Pawa. 2 Iri Juan kinkithatakirori okaatzi jiñaakiri. Iñaani Pawa ikinkithatakiri ikantakaantakiri Jesucristo inkamantantiro. 3 Kimoshiri inkantaiya ñaanataironi jiroka kamantaantsi, ari inkimityaari iijatzi kimisantaironi. Kimoshiri inkantaiya monkaataironi osankinatainchari. Tima okaakitzimatai jiñaantaityaawori.

Jiwithaitari kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoita

4 Naaka Juan osankinatzirori jiroka. Iiroka nosankinatzini kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 papatoyita nashiyitachari nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima añaatsi Pawa, iri itakawori pairani itzimaki, irootaintsi impiyi, nishironka inkantaimi ririori, kamiitha isaikakaayitaimi janta. Ari inkimitaimiri jiitaitziri “7 tasorintsi”. 5 Ari inkimitaimiri iijatzi Jesucristo, tyaaryoori inatzi ikinkithatakotziri. Iriitaki itanaawori ipiriinta ikamawitaka, iri pinkathariwintairiri maawoni pinkathariwitachari jaka kipatsiki. Iriitaki itakoyitairi aakaiti. Iriitaki kimitakaantairi inkiwaatyiimi, ipiyakotairo ayaaripironka ikapathainkataki pairani ikamawintayitai.

6 Iriitaki pinkatharitakaayitakairi. Iriitaki ompiratasorintsitakaayitairi antawaitantaanariri Pawa Ashitariri. Iriitaki otzimimotairi jowaniinkawo, iriitaki pinkatharipirotaatsiri. Ari inkantaitatyaani. Ari onkantyaari. 7 Jirika Cristo, inkinapai minkoriki, maawoni jiñaitawairi. Jimatsityaawo jiñaawairi owathaamirikitakiriri. Jiraakoitaiyaari maawoni jaka kipatsiki, jimatsityaawo kaari jyininkatawakaachani. Ari onkantyaari.

8 Jiroka ikantzi Awinkathariti Pawa:
Naakataki ojyawori itawori osankinarintsi, Naaka ojyawori iijatzi iwiyaantawori.
Añaachana Naaka iroñaaka, Naaka itakawori pairani notzimaki, Naaka piyaatsini paata.
Naakataki tzimapirotatsiri noshintsinka.

Joñaagantaka Itomi Atziri

9 Naaka Juan, pirintzi powayitana pikimisantzinkaritai, ari akaataiyakini amawitakiro akimaatsiwaitaka, ari atsipatawakaa ipinkathariwintayitai Jesús. Pairani nosaiki othampishiki iitachari Patmos nokinkithatziro jiñaani Pawa, nokamantantziro ikantakinari Jesús. 10 Okanta apaani kitiijyiri ikinkishiritakotapiintaitari Awinkathariti, tzimatsi joñaagakinari Tasorintsinkantsi. Nokimakiri notaapiiki iita kantanari, ikimitakawo tyootaantsi jiñaawaitzi, 11 ikantakina: “Posankinatiro onkaati noñaayimiri. Iro potyaantiniriri kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka nashitakawori nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima jiroka 7 nampitsi, iitachari: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea”.

12 Ari nopithokanaka notaapiiki naminiri iita ñaanatanari. Noñaatziiri ootamintotsipaini jiwitsikaitziri oro. Ikaatzi 7. 13 Iro kantacha janta niyankiniki ari josatikaka apaani kimitakariri Itomi Atziri. Opamankakiri iitziki iithaari. Jontarikakari ichopiniiki jiwitsikajyironkaataitziri oro. 14 Kitamaapowainka ikantaka iitoki, kimiwaitaka iroomi iwitzi oijya, kitamaaki okantaka iroowaitaki jiriniki. Irooki okimitakari paampari. 15 Shipakiryaa okantayitaka iitzi, iriiwaitaki iporiryaatzi kiriiki itagaitziri. Okimiwaitakawo iñaani opoimaatzi oshinchaani jiñaa. 16 Joirikaki impokiropaini jakopiroki, ikaatzi 7. Jomishitowimaitawo ipaantiki kimitakawori osataamintotsi, apimini okanta

othoyimpitaki. Ikimitakari ipooki ikanta ooryaatsiri ishipakiryaapirotzi tampatzikapaiti.

17 Ikanta noñaakiri, tyaanakina nokamanaki. Iro kantacha jotirotantakinawo jakopirori, ikantana: "Iiro pithaawi, Naakataki itawori, Naakataki iwiyaantyaawori. 18 Naakataki kañaaniri, nokamawitaka iro kantacha ari nonkantaitatyaani nañagai. Naakataki ashitaawori shintsinkantsi jowaitaana nompiyakaantya notyaantantai sarinkawiniki. 19 Posankinatiro okaatzi piñaakiri, iro pitanatya piñaakiri iroñaaka, impoña onkaati piñiiri paata. 20 Ikaatzi ootamintotsi piñaakiri kaatatsiri 7, iri ojyakaawintariri kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka jinashitakawo nampitsi. Ikaatzi piñaakiri impokiro noirikakiri nakopiroki, kaatatsiri 7, iri ojyakaawintariri maninkariiti tsipataariri kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka".*

2

Kamantaantsi jotyaantaitakinirири 7 japatoita kimisantzinkariiti:

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Efeso-ki

1 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantatsiri apatotachari Efeso-ki. Iri ñaanatziriri oirikakiriri 7 impokiro jakopiroriki, osatikainchari niyanki ipaampataki 7 ootamintotsi. Ikantziri:

2 'Niyotziro okaatzi pantayitziri, tsika pikanta pantawaitaki, okaatzi pamawitakiri. Pisamayitakari kaaripiroshiririiti. Piñaantawaitaari iitashiwaitachari, "Otyaantapiroriiti" itzimi yotaantashiwaitachari. Piyotairi iiroka thiiyinkari jinayitzi. 3 Tyaaryoori pinatzi, amawiwaini pikantaka, ojyiki pikimaatsiwaitaka jowasankitaawintaitzimiro pipairyairo nowairo. Tiimaita pisamawaita. 4 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Powajyaantanakiro iirokaiti pitakotanta, tii pantairo pikimiwitanakawo pairani. 5 Pinkinkishiritiro tsika pikanta pairani owakiraa pikimisantanaki. Powajyaantiro tsika pikanta iroñaaka, pantairo tsika pikantanaka owakiraini pikimisantanaki. Tima iirorika powajyaantairo, ari niyaatashitakimi, naapithataimiri ootamintotsi saikimotakimiri janta. 6 Iro kamiithataintsi pantakiri iirokaiti pikisaniintakiro jantakiri ikaatzi kimisantanairiri jiyotaantziri pairani Nicolás. Nimatsitataikari naaka.* 7 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi, ari noshinitairi joyaawo chochoki añaakaantatsiri pankitainchari itasorintsipathatiki Pawa' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Esmirna-ki

8 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Esmirnaki. Iri ñaanatziriri itakawori, iwiyaantyaawoni. Iri ñaanatziriri kamawitainchari iro kantacha añagai iijatzi. Ikantziri:

9 'Niyotziro pantayitziri, niyotziro pikimaatsiwaitaka, niyotziro pashironkaawaitaka, iirokawitaka ajyaagantashiritaniri. Niyotzi iijatzi ithiiyakotakimi Judá-mirinkaiti janta. Jiitashiwaitaka Judá-mirinka, aña Satanás ashitakariri. 10 Iiro pithaawantashitawo onkaati pinkimaatsityaari. Tima irootaintsi piñiiri tsika inkaati jomontyaakaantiri kamaari. Ari pisaikiri onkaati 10 kitiijyiri pinkimaatsiwaitya, jiñaantashiritatziimi kamaari. Iro kantacha ontzimatyii pintyaaryooshiriti iirokaiti piyaatakairo onkantawitatya intsitokaitimi, aritaki nañaakaimi paata, onkimiwaityaawo namathaiyitaatyiimimi.

---

* **1:20** Tzimatsi kantatsiri jirikaiti "maninkariiti" kinkithatakotainchari jaka, iriitaki atziriiti ikaatzi jiwayitairiri kimisantzinkariiti. Tzimatsi pashini kantatsiri, iriiyitaki tyaaryoori maninkariiti. * **2:6** Tii jiyopiroitzi itzimi "kimisantanairiri jiyotaakiri pairani Nicolás". Kimitaka iriitaki nashitaincha japatota, iri yotaashiwaitakariri kimisantzinkariiti, aamashitya iri kimitakariri Balaam okaatzi jantakiri pairani irirori.

11 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, iiro jiñairo inkimaatsiwaitaiya japiitairo inkamai' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Pérgamo-ki

12 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Pérgamo-ki. Iri ñaanatziriri otzimimotziri josataaminto apiminitatsiri othoyimpitzi. Ikantziri:

13 'Niyotziro pantayitziri, niyotzi pisaikimotakiri ipinkathariwintziri Satanás. Iro kantacha niyotzimi iijatzi oisokiro powakina pipairyaapiintakiro nowairo, tii powajyaantziro pawintaashiritana. Tii powajyaantanakiro iirokaiti okantawitaka jowamaawiitakari noyimisantakaapirotani Antipas, itzimi kinkithatakotakinari inampitawo Satanás. 14 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Tzimayitatsi pikaataiyini kimitakariri Balaam jiyotaantzi. Tima pairani Balaam, jiyotaapiintakiri Balac onkantya inkaimashiryaantyaariri charinitanakariri Israel-ni jowakaiyaari itainiriri ikimitakaantashitari iwawani. Imayimpiritakaakiri iijatzi. 15 Ari okimitakari iijatzi tzimayitatsi kimisantayitakirori jiyotaantziri pairani Nicolás. 16 ¡Powajyaantairo! Iirorika powajyaantziro, ari niyaatashitakimi nowayiritiri, iro nowayiritantyaariri osataamintotsi shitowatsiri nopaantiki. 17 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi iñaanatziri kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, ari nompakiri joyaawo manaantsitatsiri maná. Ari nompakiri iijatzi kitamaari mapi osankinataka owakiraari wairontsi kaari jiyoitzi, apa jiyotairo aakironi jiroka mapi' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Tiatira-ki

18 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Tiatira-ki: Iri ñaanatziriri Itomi Pawa, kimitakariri irooki paampari, poriryaataintsiri iitziki. Ikantziri:

19 'Niyotziro pantayitziri, pitakoyitantaka, pikimisantaki, pantawaitaki, kamaitaniri pinatzi. Iikiro pinkamaitanatyaawo iroñaaka panaakaanakiro pikantawita pairani. 20 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Paapatziyakawo iirokaiti tsinani iitachari Jezabel. Okantzi iroori kamantantaniro inatzi, iro kantacha okaatzi iyotaantakiri iroori, ojyiki oitzipinashiritakiri nompiratani. Iro opoñaantari owakaayitakari itagaitziniriri ikimitakaantashiitari iwawani. Omayimpiritakaayitakiri iijatzi. 21 Osamani noyaakowitakawo owajyaantantyaawori antakiri, iro kantacha tii okowi owajyaantiro omayimpiriwaitzi. 22 Iirorika owajyaantashitaawo, ari nomantsiyaakiro tsika omayimpiriwaitapiintaki, ari onkimaatsiwaityaari. Ari nonkimitaakiri inkaati mayimpiritakironi. 23 Ari nowamaayitairi ikaatzi iyotaayitakiri. Iro ompoñaantyaari jiyotai maawoni kimisantzinkariiti naakataki iyoshiritziriri maawoni, niyotzi iita ikinkishiriyitari, niyotzi iita ikimashiritziri. Ari onkantya noipiyantimirori okaatzi pantayitakiri iirokaiti. 24 Irooma iirokaiti, yotapainchari janta Tiatira-ki kaari kimisantakironi okaatzi iyotaantashiwitakari, iiro noshintsithatzimi. Tima tii pipankinawaitawo okaatzi iyotaashiwitantakari jiitaitziri "jimanakaapirotani Satanás". 25 Iro kantacha iirokaiti ontzimatyii pintyaaryooniti irojatzi nompiyantatyaari. 26 Intzimirika kitsirinkakironi jimonkaatiro noñaani irojatzi iwiyaantapaatyaawoni, aritaki nimatakaakiri impinkathariwintairi atziriiti. 27 Ari ojyatyaawo ikimitaakina Ashitanari naaka, jimatakaakinawo ipinkatharitakaana, ari inkimitagairi iijatzi iriroriiti impinkatharitakairi.

Ari ijiwatantaiyaari jashirokotziti.

Irijatzi apirotairini iisanitani, inkimitakaantairi ipookaitziro kowitzi.

28 Niitairi naaka kimitakariri impokiro Oñaaminki.† 29 Kowirori inkimathatiro,
inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri kimisantzinkariiti' ".

3

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Sardis-ki

1 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Sardis-ki.
Iri ñaanatziriri jiitaitziri '7 tasorintsi', oirikiriri 7 impokiro. Ikantziri: 'Niyotzimiro
pantayitakiri, ikantaitzimi "añaashiriri", aña tii ari pinkantya, kamashiriri pinayitzi.
2 Pinkakimpishiritai. Pintyaaryooshiriti iiro pikamashiritanta. Tima Pawa jiñiiro
okaatzi pantziri tii pimonkaatziro ikowakaimiri. 3 Pinkinkishiritiro ikamantaitakimiri
pairani, pimonkaatiro. Powajyaantiro pantapiintakiri. Iirorika pikakimpitai, ari
nomapokapaimi nompiyairika, nonkimityaari jomapokantzi koshintzi. 4 Iro kantacha
tzimatsi janta Sardis-ki kiyopayipaini matakirori ikitishiritzi. Iriiyitaki kimitakariri
kaari oipatsitironi iithaari, irootaki jiriipirotantaari jirikaiti onkantya intsipatantaiyaa-
nari nokithaatawo kitamaari. 5 Intzimirika kitsirinkakironi, aritaki nonkithaatairi
kitamaari. Iiro nojyitziro iwairo itsipataari josankinatakotaka inkaati kañaaniyitaatsini.
Nonkantairi Ashitanari, iijatzi maninkariiti: "Ikimisantaana jirika". 6 Kowirori inki-
mathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Filadelfia-ki

7 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Filadelfia-ki.
Iri ñaanatziriri Tasorintsitatsiri, Tyaaryoopirori. Iri ñaanatziriri jowaitakiri jashitarya-
gainiri atziriiti, irijatzi jowaitakiri jashitapithatairi intyaayiti. Ari inkimitaiyaari David-
ni. Tikaatsi shintsithatirini jirika jashitaryagainiri, jashitapithatairi iijatzi. Ikantziri:
8 'Niyotziro pantayitziri. Pamini. Noshinitakimi pintyai, tikaatsi otzikawakimini.
Iro nimatakimiri tii pishintsishiritaiyini, iro kantacha pimonkaatakinawo noñaani,
tii ikimaitzimi pinkanti: "Tii jashitana Pawa". 9 Iriima jirikaiti kantashiwaitachari:
"Naaka Judá-mirinka". Kaarimaita Judá-mirinkapirori, aña iri jashiyitakari Satanás.
Irootaki notziirowakaantaiyaariri paata impinkathayitaimi. Ari jiyotairi imatatya
nitakotakimi. 10 Tima pityaaryoowintakiro iirokaiti pimonkaayitziro noñaani, aritaki
nonkimpoyaawintakimi iiro jiñaantashiritantaitzimi. Tima kapichitapaaki jiñaantantimiri
ikaatzi nampitawori kipatsiki. 11 Irootaintsi nompiyaki. Kiso powiro pikimisantakiri,
iiro paminaashiwaitanta pinintaiyaawo impayiitaimiri, jamathaitaimi. 12 Intzimirika
kitsirinkakironi jiroka, ari nonkimitakaantairi tzinkamitsi otzinampitzirori itasorintsi-
pankoti Pawa. Ari jashi jowairo isaikai. Ari nonkintakotainiri iwathaki iwairo Pawa,
ari jiyoiti Pawa ashitaari. Ari nonkintakotainiri iwathaki owairo nampitsi Jerusalén,
ari jiyoitai isaikai jirika inampiki Pawa, ariitaachani isaawiki ompoñagaiyaawo inkitiki.
Ari nonkintakotainiri iijatzi iwathaki owakiraari nowairo. 13 Kowirori inkimathatiro,
inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Laodicea-ki

14 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Laodicea-
ki. Iri ñaanatziriri jiitaitziri 'Ari onkantyaari', iri jawintaashiritapiintaitari jiñaawaitziro
tyaaryoori. Iri ñaanatziriri jiwitsikakaitakiri pairani jiroka kipatsi. Ikantziri:
15 'Niyotziro pantayitziri. Pikimitakawo saawaironkatatsiri, jampaatatsiri. Nokowiri
naaka, saawaari. Iirorika osaawatzi, katsinkaari. 16 Irooma pikimitawo jampaatatsiri
jiñaa, ari noowawintaimi. 17 Pikantapiintaiyini iirokaiti: "Ajyaagantakina, tikaatsi
nonkowityiri". Iro kantacha tii ari pinkantya, aña owashiriri pinatzi, manintaari,
ashironkaari, amajyookiri, aatonkoryaamirikiri. 18 Aña ontzimatyii pinkimitakaan-
tairo pamanantaatyiirimi n-oro-ti itagaitakiri imporikapirotantyaari. Ari pimatairo

† **2:28** Ari jiitsitari iijatzi Jesús, ikantaitzi "Oñaaminki". Paminiro Ap. 22.16.

pajyaagantya. Pinkimitakaantairo pamanantaatyiiromi kitamaari noithaari, iiro paatonkoryaamirikiwaitanta ompoñaantyaari pinkaaniwintawaitya. Pinkimitakaantiro pamanantaatyiiromi naawintawo pishintsitantaiyaari pikamaatyaakitaki. 19 Iro namitari naaka noshintsithatziri nitakotani, nowasankitairi. Ontzimatyii pintyaaryootai iirokaiti, pimpiyashiritai. 20 Pamini, kimiwaitaka nonkatziyatyiimi jikokiroki nokaimi nontyaantyaari. Tzimatsirika inthomainta kimakinari, ishinitanarika nontyi, ari atyootawakaiyaari. 21 Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, aritaki intsipataina nompinkathariwintanti. Tima nimatakiro naaka nokitsirinkakiro, notsipataari isaikamintoki Ashitanari nopinkathariwintantai. 22 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti' ".

4

Thaamintaantsi inkitiki

1 Okanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ashitaryaanaka inkiti. Irijatzi apiitapairo jiñaanatapaana noñaakiri kitziroini poimatapaintsiri ikimitari tyoorintsi. Ikantana: "Pimpoki jinoki, ari noñaayimiro onkaati awijatsini paata". 2 Ikanta niyaashirinkatanaki jinoki, noñaakiro saikamintotsi, okimiwaitakawo isaikantapiintari pinkatharipirori, owaniinka okantaka. Tzimatsi saikantakawori. 3 Jirika saikaintsiri shipakiryaa ikantaka, ikimitakawo kityonkaironkari mapi kaninakitatsiri. Itapotakiri oyi isaikamintoki, ikimiwaitakawo oyi natsiryaakiri mapi kaninakitatsiri.* 4 Tzimatsi pashini saikamintotsi okaatzi 24, iro osatikakiriri niyankiniki saikaintsiri. Ari isaikayitakiri Antaripiroriiti, kitamaa okantayitaka iithaari, oro inayitaki jamathairi. 5 Noñaaki ookathawontsi, nokimakiro oñaanaki opoñaanaka saikamintotsiki. Tzimatsi 7 ootamintotsi owaampatainchari, iri imontitakari saikamintotsi. Iriitaki ojyakaawintziriri Itasorintsiti Pawa, kaatatsiri iijatzi 7.

6 Tzimatsi inkaari imontitakari saikamintotsi, kitijyaaniki okantaka. Tzimatsi 4 inkitiwiri katziyainchari, iri piyowintakawori saikamintotsi. Iro kantacha jirika inkitiwiriiti otzimi ojyiki irooki, irootaki jaminantayitari tsikarika, jaminantayitawo iijatzi itaapiiki.† 7 Apaani inkitiwiri jojyakari kajyikari. Pashini jojyakari vaca iryaani. Pashini atziripoo jinatzi. Iriima pashini jojyakari jiwowaita pakitha. 8 Omapokashitanaka otzimayitanaki ishiwanki jirika inkitiwiri, 6 ishiwanki tzimayitanaintsiri. Otzimi ojyiki irooki iwathaki, otzimitanaka irooki inthomainta iwathaki. Iriitaki aakowintanakawori ipampithaapiintaki, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, ikantzi:

Tasorintsi, Tasorintsi, Tasorintsi jinatzi Pinkathari Pawa, Shintsipirotatsiri.
Iriitaki añaagatsi iroñaaka, iri itakawori pairani itzimakiri, irootaintsi impiyi.

9 Ari ikantapiintatya jirikaiti inkitiwiri ithaamintawintari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ikanta joñaagantakiro jirikaiti ipinkathatapiintaitakiri, ipaasoonkitapiintakiri, 10 jimatanakiro iijatzi 24 Antaripiroriiti jotziirowashitanakari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ithaamintawintanakari, jamathairyiimotanakiri. Ari jiñaitziro imapiro janaakotantzi jirika saikaintsiri ipinkatharitzi, okantawita ipinkathariwintantawita iijatzi Antaripiroriiti. Ikantaiyanakirini:

11 Nowinkatharití, Pawá,
Iro kowapirotaitacha ontzimimotimi iiroka powaniinkawo, pinkatha inkantaitimi, ontzimimotimi pishintsinka.
Iirokataki witsikayitakirori maawoni, tima iirokataki kowashitainchari ontzimayiti piwitsikani.

---

* **4:3** Mapi "kityonkaironkari kaninakitatsiri" jiitaitziro "jaspe", jiitaitziro iijatzi "cornalina". Irooma mapi "natsiryaakiri kaninakitatsiri" jiitaitziro "esmeralda". † **4:6** Kantakotachari jaka "kitijyaaniki" okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

5

Osankinarintsi ipoña Oijya

1 Noñaatziiri saikaintsiri saikamintotsiki, joirikaki jakopiroki osankinarintsi. Kamiitha apinaitaka, 7 okaatzi japiipiintaitakiro jontsirikaitakiro iiro japinairyaantaitawo.
2 Noñaatzi apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, shintsiini jiñaawaitzi, ikantzi josampitantzi: "¿Iitaka jowaitakiri jontsirikaryiiro osankinarintsi, impoña japinairyiiro?" 3 Tikaatsi apaani matironi japinairyiiro jiñaanatiro. Tii itzimi inkitiki, tikaatsi iijatzi kipatsiki, ari ikimitakari sarinkawiniki, tii itzimi apinairyiironi. 4 Antawoiti niraanaka, tima tikaatsi matironi japinairyiiro jiñaanatiro. 5 Ikantana apaani Antaripirori: "Aritaki piraaka. Pamini. Tzimatsi apaani matakirori otzimimotziri itasorinka, iri matironi jontsirikaryiiro, japinairyiiro iijatzi. Iriitaki charinitakariri Judá, jiitaitziri 'Kajyikari'. Irijatzi charinitakariri David-ni. Iriitaki jowaitakiri jimatiro".

6 Opoñaashitaka noñaaki apaani Oijya. Ikatziyaka niyankiniki osaikaki saikamintotsi, josatikari inkitiwiriiti, josatikari Antaripiroriiti. Kimiwaitaka jirika Oijya aritaki jowamaawiitakari pairani. Tzimatsi okaatzi 7 ichii. Tzimatsi iijatzi 7 irooki. Iri ojyakaawintachari 7 Tasorintsi, ikaatzi jiñaitairi maawoni kipatsiki. 7 Ikanta jirika Oijya, jiyaatashitakiri okaakiini saikaintsiri. Joirikapaakiro osankinarintsi. 8 Ikanta inkitiwiriiti ipoña Antaripiroriiti, jotziirowashitanakari Oijya, ipinkathatanakiri. Tzimayitatsi ipampithaaminto. Tzimayitatsi kasankainkari itaayiitziri jotitaitakiro oronakiki. Jiroka kasankainkari iro ojyakaawintacha jamanamanaatani oitishiritaari.
9 Ari ipampithagaiyanakironi owakiraari pampithagaantsi, ipampithaakotziri Oijya, ikantzi:

Iiroka jowaitakiri poirikiro osankinarintsi, iiroka ontsirikaryiironi,

Tima iiroka kapathainkataintsi jowamaawiitakimi, ari pipinakowintairi atziriiti jashitantaariri Pawa.

Ari opoña jashiyitaari Pawa tsika ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.*

10 Iiroka kantakaawori ikimitantaariri pinkathariiti, ikimitaari Ompiratasorintsitaari, jantawaitainiri Pawa.

Iriiyitaki pinkathariwintairini isaawijatziiti.

11 Opoñaashitaka noñaaki ijyiki maninkariiti piyowintapaakawori saikamintotsi, tsika isaikaki inkitiwiriiti ipoña Antaripiroriiti. Ari ipiyopirotaiyapaakani ijyiki, ijyiki maninkariiti. 12 Ikantaiyini:

Jirika Oijya jowamaawiitakari, iri iriipirotaitatsiri otzimimotziri: itasorinka, jajyaagawo, jiyotani, ishintsinka. Impinkathayiitairi, jowaniinkataiya, inthaamintawintaityaari.

13 Nokimatzi ipampithagaiyanakini maawoni saikantawori inkiti, kipatsi, inkaari, sarinkawini. Ikantaiyini:

Jirika saikaintsiri saikamintotsiki, itsipatakari Oijya, thaamintaari jinatzi, pinkathataari jinatzi, otzimimotziri jowaniinkawo, ipinkathariwintantzi, ari inkantaitatyaani.

14 Iri inkitiwiriiti apiipiintzirori ikantzi: "Ari onkantyaari". Iriima Antaripiroriiti otziirowa ikantaiyakani ipinkathataiyirini jirika kantaitaachaniri.

6

Jontsirikayiitakiro

1 Ipoña noñaakiri Oijya jontsirikaryaanakiro itanakawori jontsirikaitakiro. Ari ishinchiinkatanaki jiñaawaitanaki apaani inkitiwiri, okimiwaitakawo ookathawontsi,

* **5:9** 5.9 Ikantakoitziri jaka "nampiyitawori tsikarikapaini", irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

ikantzi: “¡Pimpoki! ¡Pamini!” 2 Noñaatziiri ishiyataipaaka kitamaari mora, joirikakiro
iyaani tyaakaakariri mora. Jamathaitaitawakiri, jataki jowayiritya, japirotanti.
3 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkitiwiri, ikantzi:
“¡Pimpoki! ¡Pamini!” 4 Ari ishiyataipaaka pashini mora kityonkari, ipaitawakiri antawoiti
owathaamintotsi tyaakaakariri. Iri jowayiitaki jowajyaantakairi atziriiti isaiki kami-
itha kipatsiki. Irojatzi opoñaantanakari jowamaawakaayita.
5 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkitiwiri, ikantzi:
“¡Pimpoki! ¡Pamini!” Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora kisaari, joirikataiki
jotinakaminto tyaakaakariri. 6 Nokimatzi ñaawaitanaintsiri ikatziyaiyakani inkitiwiri,
ikantaitzi: “Pimpimantayiti iipiyokiini piwankiri, pimpinatakaapirotyaawo, tima tii
otzimapirotzi. Ari paaki ojyiki kiriiki apaani kitiijyiri, irojatzi jiñaitantyaawori antawoiti
tajyitsi. Iro kantacha tikiraata powaaripirotziro pankirintsi tsika jaayiitziro imiriitari,
tsika jaayiitziri iijatzi yiinkantsi”.*
7 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkitiwiri, ikantzi:
“¡Pimpoki! ¡Pamini!” 8 Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora kitiriri, jiitaitziri
“Kaamanitaantsi” tyaakaakariri. Ari itsipatakari jiitaitziri “sarinkawini”. Jirika ji-
itaitziri “Kaamanitaantsi” jowaitakiri jowamaayiti ijyiki isaawijatziiti. Tzimayitatsi
jowamaakaantakiri jowathaantayityaari osataamintotsi, tzimatsi owamaayitiri itajyi,
pashini aayitakiri mantsiyarintsi, pashini jatsikayitiri katsimari piratsi.†
9 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Noñaatzi oponkitziki taapirimintotsi
ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ityaaryootzi ikinkithatziro iñaani Pawa. 10 Iri
kaimayitanaintsi shintsiini, ikantaiyini: “Nowinkatharipiroritʹi, Tasorintsirʹi, Tyaary-
oorʹi. ¿Tsikapaitima onkaati poyaawintya pimpiyakowintantyaanari, powasankitaay-
itairi isaawijatziiti?” 11 Ipoña ipayiitakiri kitamaari kithaarintsi inkithaatya, ikan-
taitziri: “Apaatatyaami pimakoryaawaki irojatzi jariitantatyaari pirintziiti pitsi-
patakari pantawaitaki. Tima ontzimatyii jowamaitiri iijatzi iriroriiti inkimitakotaimiro
iirokaiti”.
12 Noñaatziiri Oijya jontsirikaryaakiro pashini, yotapaaka apaani inthonkatantyaa-
wori. Ari omapokanakari antawoiti ontziñaanaka. Tsiwakimatanaki ooryaatsiri,
tsiniriki okantanaka. Kityonka ikantanaka kashiri ikimitanakawo iraantsi. 13 Ari
itziroryaayitanaki impokiro, ikimiwaitanakawo oparyaakitzi irakakiri chochoki
otikakitziro antawoiti tampiya.‡ 14 Tii okoñaatanai inkiti, okimiwaitanakawo apinaita
antawoiti tsipana. Tii jiñaitairo otzishipaini otaankayitanaki, iijatzi othampishipaini.
15 Manaiyanakani atziriiti impiitamooki. Ari ikaatzi jimanaiyanakani maawoni,
pinkathariiti, ñaapiroriiti, ijiwaripaini owayiriiti, ajyaagantaniriiti, shintsiriiti,
ompirataariiti, saikashiwaitaniriiti iijatzi. 16 Jirikaiti manayitanainchari
ikaimakaimatanakiro otzishi, mapiiti, ikantzi: “Pimpichiina. Pimanina iiro noñaantari
saikaintsiri saikamintotsiki. Pimanina iiro noñaantari Oijya kisaniintakinari”. 17 Tima
monkaapaititapaaka iyatsimanka. ¿Iitama amawitironi?

7

144,000 ikintakotamakoitakiri

1 Ikanta othonkapaa jiroka, noñaaki ikatziyayita 4 maninkariiti ochimpitapaa kipatsi.
Iriitaki otzikakirori antawoiti tampiya. Iro kaari jiñaitantawo ontamaryaatakairo
inkaari, tii jiñaitziro iijatzi aapanatakairo oshi inchato. 2 Ipoña noñaaki iijatzi

* **6:6** Iro ikantajaantaitakiri jaka: “Pimpimanti apaponawoini harina onkaati ompinatya apaani denario. Pimpimanti mawaponawoini cebada onkaati ompinatya apaani denario”. † **6:8** Jiroka kantakotachari jaka “tzimayitatsi”, intzimirika 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantyaari pashiniki nampitsi tsikarika itzimayitzi 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantayityaari maawoni kipatsiki. ‡ **6:13** Jiroka chochoki ikantakoitzi jaka higuera inatzi.

pashini maninkari itonkaapaaki ishitowapiintzi ooryaatsiri. Shintsiini jiñaanatapaakiri 4 maninkariiti. Tima jirikaiti 4 maninkariiti, otzimimotziri ishintsinka, jowaitakiri jowaaripirotiro kipatsi iijatzi inkaari. 3 Ikantapaakiri: “Paata powaaripirotziro kipatsi, inkaari, inchatopaini, nonkintakotamakotawakiri jompirayitaari Pawa”. 4 Nokimatzi apaani kinkithatakotanakiriri ikaatzi ikintakotamakoitakiri. Ikaataiyini 144,000. Iriiyitaki kaatatsi 12 jinashiyitaa ichariniyitari Israel-ni. 5 Ikintakotamakoitaki 12,000 Judá-mirinkaiti, 12,000 Rubén-mirinkaiti, 12,000 Gad-mirinkaiti, 6 ipoña 12,000 Aser-mirinkaiti, 12,000 Neftalí-mirinkaiti, 12,000 Manasés-mirinkaiti, 7 ipoña 12,000 Simeón-mirinkaiti, 12,000 Leví-mirinkaiti, 12,000 Isacar-mirinkaiti, 8 ipoña 12,000 Zabulón-mirinkaiti, 12,000 José-mirinkaiti, 12,000 Benjamín-mirinkaiti.

Kitamaayitaintsiri ikithaayitaka

9 Ikanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ipiyotaiyakani atziriiti. Tima ijyikipiro ikantaka, tikaachaajaini matironi jiyotiri tsikarika ikaataiyini. Iriiyitaki atziriiti nampiyitawori tsikarikapaini. Jirika atziriiti, iriitaki katziyayitachari isaikamintoki Oijya, kitamaa ikantayitaka ikithaayitaka. Jotiyaki oryaani kompiroshi.* 10 Thaaminta ikantaiyakani, ikaimaiyini ikantzi:
Iri Pawa owawijaakotantatsiri, iriitaki saikaintsiri saikamintotsiki, itsipatakari Oijya.
11 Ipoña jotziirowaiyanakani ikaatzi tapothaitakirori saikamintotsiki. Jirika ikaataiyakini: maninkariiti, Antaripiroriiti, ipoña inkitiwiriiti. Ithaamintawintanakari Pawa, 12 ikantaiyini: “¡Ari onkantyaari! Thaamintaari jinatzi irirori, otzimimotziri jowaniinkawo, yotaniri jinatzi, paasoonkitaari jinatzi, pinkathataari jinatzi, tzimatsi itasorinka iijatzi ishintsinka. Onkantaitatyaani anthaamintaiyaari Pawa. Ari onkantyaari”.
13 Ipoña jiñaanatanakina apaani Antaripirori, ikantzi josampitana: “¿Iitaka jirikaiti kitamaathaitaintsiri ikithaataka? ¿Tsikama ikinapaakika?” 14 Ari nokantanakiri naaka: “Iintaantya, piyotziro iiroka nowinkathariti”. Ipoña ikantanakina irirori: “Iriiyitaki ñaayitakirori ‘Antawoiti Kimaatsiwaitaantsi’. Okimiwaitakawo inkiwantantyaawomi iithaari iriraani Oijya, irootaki kitamaamawotakaapirotakirori. 15 Irootaki ikitsirinkantaawori jirikaiti ikatziyimotaari Pawa isaikamintoki. Ari inkantaitatyaani kitiijyiri, iijatzi tsinirikiri jantawaitainiri itasorintsipankotiki. Jirika saikaintsiri isaikamintoki, ikimitaawo iriimi katziyathaantitainchani jontsirityaarimi jirikaiti. 16 Iiro itajyaaniintawaitai, iiro imiriniintawaitai, iiro ikimaatsiwaitaari ooryaatsiri, 17 tima jirika kimitakariri Oijya, katziyimotakariri niyankiniki saikaintsiri isaikamintoki, iriitaki aamaakowintaiyaarini, inkimitakaantairi jaamaakowintaitari oijya, iriitaki aayitairini jirakairi jiñaa otzimi añaakaantatsiri. Tima Pawa ojyiyookipirotairini, jiraawaiyitaka”.

8

Kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro

1 Ikanta Oijya jontsirikaryaakiro kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro. Osamaniironka jimairiitapaintzi inkitiki, tikaachaajaini apaani ñaawaitatsini.* 2 Ipoña noñaakiri 7 maninkariiti itsipatapiintakari Pawa. Ipaitakiri tyoomintotsi. 3 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, ikatziyimotapaakawo taapirimintotsi, joirikanakitakiro jiwitsikaitziri oro. Jirika maninkari, ipaitawakiri ojyiki kasankainkari intaantyaawo joirikanakitakiri. Ari otsipatakawo jamanamanaatani atziriiti oitishiritaari, kimiwaitaka ompiyotatyaami onaminaki taapirimintotsiki. 4 Okanta otaanaka kasankainkari janta joirikanakitakiri maninkari, katziyainkatanaka oyachaarinka

* **7:9** 7.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini. * **8:1** Kantakotachari jaka “osamaniironka”, aamaashitya okaatzi 1/2 hora.

otsipainkatanakawo jamanamanaatani oitishiritaari, owanaa inimotakiri Pawa.
5 Ipoña jirika maninkari oirikanakitakirori ikitaminto, jaaki owaampariminkiti
taapirimintotsi, jotitakiro joirikanakitakiri. Jookakiro kipatsiki. Ari omapokanakari
kamiñainkatanaintsiri, antawoiti ookathatanaka, antawoiti ontziñaanaka iijatzi.

Tyoomintotsiiti

6 Witsikaiyanakani 7 maninkariiti intyootaiyini.
7 Ari jitanakawo apaani maninkari ityootanaki, omapokashitapaaka oparyaapaaki
kipatsiki jiriniki, iijatzi paampari, kimiwaitapaaka iraantsi. Otaapaakiro kipatsi. Iro
apirotyaami kajyitani kipatsi ontaiya inchatopaini, iijatzi inchashipaini.†
8 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka otonkanaki kimitaka-
wori antawoiti otzishi, shitowanaki paampari, ookapaaka inkaariki, okimitapaakawo
iraantsi. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi tsika otzimayitzi jiñaa, 9 iro japirotyaami
inkamayitimi ikaatzi saikayitantawori inkaari, iijatzi ikimiyitakari saikayitantaka-
wori antawoiti pitotsi. 10 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka
itziroryaanaki impokiro, paampa ikantanaka irojatzi tsika otzimayitzi jiñaa, iro
apirotyaami kajyitani kipatsi otzimayitzi jiñaa. 11 Jirika impokiro paryaintsiri kipatsiki
jiitaitziri “Kipishiri” Tima kipijyaa ikantakaapaakawo maawoni jiñaa tsika oparyaay-
itaki ipomiki. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi inkamayitimi atziri opiyakiri jirakiro
jiñaa.
12 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka itsiniritanaki ooryaatsiri,
iro japirotyaami kajyitani tii jooryaantsipirotai. Ari ikimitanakari iijatzi kashiri ipoña
impokiro, tii joorintapirotaa tsiniripaiti.
13 Nokimatzi poimatapaintsiri jaapaaki inkitiki, noñaatziiri pakitha jinatzi, ikanta-
paaki jatiki: “¡Iijowí, iijowí, iijowí, inkantamachiitiri inkaati nampitaiyaawoni kipatsiki,
iriitaki apishityaawoni iwiyaantapaakawori intyootawai mawa maninkariiti!”

9

1 Ipoña ityootanaki pashini maninkari. Noñaatzi ijyaawiinkapaaki kipatsiki apaani
kimitakariri impokiro. Iri jowaitaki jashitaryiiro omoona inthomaintapirotatsiri.
2 Ikanta jashitaryaakiro, ari oshitowainkatanaki kachaari, iroowaitaki okanta anta-
woiti ootaantsi. Opamankanakiri ooryaatsiri, iijatzi tampiyainka. 3 Ari ishitowanakiri
kachaariki ijyiki tsitsiriniro, ikimitapaakari ikintantzi kitoniro. 4 Tii ishinitaitziri
jowaaripirotiro pankirintsi, inchashipaini, inchatopaini. Apa ikintayitapaakiri atziriiti
kaari ikintakotamakoyitzi Pawa. 5 Jirikapaini tsitsiriniro, tii ishiniitziri jowamairi
atziriiti ikintayitakiri. Apa ikimaatsitakaashitakari ikaatzi 5 kashiri. Antawoiti ikat-
sitzimotakiri, iroowaitaki iyatsinka kitoniro. 6 Owanaa inkimaatsiwaitya atziriiti,
inkowayitanaki atziriiti inkamapithatiri, iiro okantzimaita.
7 Jirikapaini tsitsiriniro ikimitakotakari morapaini iñaantakaayiitari jowayiritya,
jamathaiyitakari oro. Atziripoowaitaki ikantayitaka. 8 Santhapitaishi okanta
iishi, iroowaitaki oishi tsinani. Antawopaini iraiki, iroowaitaki iraiki kajyikari.
9 Kimiwaitaka inkithaatatyaawomi ashirotaki ishipaniiki. Antawoiti impoimatanaki
jaiyanakini, irirowaitaki ipoimatzi imorani atziriiti aririka jowayiritawakaiya.
10 Ikimitakari kitoniro otzimayitzi ithoyini ipatzishithaki. 5 kashiri osamanitzi
awijantyaari iyipiyanka. 11 Jirika ijiwaritikari tsitsiriniro, maninkari jinawitaka,
iriitaki pinkathariwintantatsiri janta inthomaintapirotzi omoona. Jiitaitziri jirika
“Apirotantaniri”. Iñaaniki Heber-mirinka, jiita “Abadón”. Iñaaniki Grecia-jatzi, jiita
“Apolión”.

† **8:7** Jiroka kantakotachari jaka “Iro apirotyaami kajyitani kipatsi”. Aririka ankotaryiiromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori, maawoni inchatopaini, shimapaini, othonka os-hityaatanaki jiñaa janta.

12 Ari iwiyaari itanakawori jatikaita “¡iijowí!” Iro kantacha iiniro iyota apiti inkantaiti
“¡iijowí!” imonkaatya.
13 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, iiniro iyotapaaka intyootawai apaani
maninkari irojatzi imonkaatantyaari 7 maninkariiti. Nokimatzi ñaawaitanaintsiri os-
orinachiinampiki taapirimintotsi montitakariri Pawa. 14 Jiñaanatapaakiri maninkari
tyootanaintsiri, ikantziri: “Poojoryaakotiri 4 maninkariiti kimitakawori oojotatyi-
irimi antawaani jiñaa jiitaitziri ‘Eufrates’ ”. 15 Jashitaryaakoitakiri maninkari ay-
imatakiri intsitokanti. Iri apirotirinimi intsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani
kipatsi. Irootaki jashitaryaakoitantakariri japirotanti.* 16 Tzimatsi ijyiki owayiriiti
tyaakaayitanakariri imorani. Ikantaitakina, ikaataiyini 200,000,000 owayiriiti. 17 Ipoña
noñaaki ikoñaapirotanaki jirika owayiriiti noñaawiyatakari, ikithaayitakawo ashirotaki
ishipaniiki. Tzimatsi porikathaitaintsiri ikimitakari paampari, pashini kityonkani-
ironkathaitaintsiri, pashini kitirithaitaintsiri. Jirika morapaini, iriiwaitaki iito ka-
jyikari. Oshitowanaki ipaantiki paampari, kachaari, kitirimoito okantanaka, ojyiki
oshitzinka. 18 Iro apirotirinimi owamairi atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi, okaatzi
shitowanaintsiri ipaantiki. 19 Tima ipaantiki morapaini otzimayitaki ishintsinka. Añа
kantatsi jatsikantantyaawo iijatzi ipatzishitha, ikimiwaitakari maanki.
20 Iro kantzimaitacha, tii jowajyaantziro ikaaripiroyitzi atziriiti kaari jowamaayiiti.
Iikiro jiyaatakaatziiro ipinkathayitanakiri kamaari, ipinkathatziri ojyakaawontsi jiwit-
sikaitziri oro, kiriiki, ashiro, mapi, inchakota, ikimitakaantakiri pawa, tiimaita ikiman-
itzi, tii janiitanitzi.† 21 Tii jowajyaantanakiro iijatzi itsitokantayitzi, ikisaminthatantzi,
imayimpiritzi, ikoshiyitzi.

10

Maninkari oirikakirori oryaani osankinarintsipana

1 Ipoña noñaaki ijyaawiinkapaaki pashini maninkari, ikinantapaakawo minkori,
kimitawaitaka iro inkithaatatyaami minkori. Kimitawaitaka iri oyi jamathaitatya
iitoki. Shipakirya ikantaka ipooki, kimiwaitaka ooryaatsiri. Omorikataiki ipori-
paini. 2 Joirikaki oryaani osankinarintsipana. Jayiitzimatapaaki, jaatzikantapaakawo
iitzipirori inkaari, irooma jampati, iro jaatzikantapaaka kipatsi. 3 Ikaimapaaki shintsi-
ini, iriiwaitaki ikaimi kajyikari. Omapokashitanaka ookathatanaka, 7 okaatzi apiipi-
intanakiro. 4 Okanta othonkapaaka 7 ookathataka, ari nokowawita nosankinatiromi
nokimakiri jiñaawaiyiitakiri ookathawontsiki. Nokimatzi jiñaanatanakina apaani inkiti-
jatzi, ikantana: “Iiro posankinatziro pikimakiri ookathawontsiki”. 5 Ipoña jiñaawaitanaki
noñaakiri maninkari jaatzikapaakiro inkaari, ipoña kipatsi. Itzinaawakotanakiro
jakopirori, 6 iro jiyoitantyaari tii ithiiya jiñaawaitziri ipairyiiro iwairo Pawa Kañaaniri,
witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, maawoni ikaatzi tzimantawori. Ikantanaki:
“Tii osamanitapai, 7 irootaintsi intyooti wiyaantawori maninkari, ari imonkaa-
paititya ikaatzi Pawa ikantakiriri Kamantantaniriiti inkamantantiro kaari jiyotakowi-
ita pairani”.
8 Nokimatzi japiitanakiro jiñaanatana inkitijatzi, ikantana: “Piyaatashitiri maninkari
katziyainchari inkaariki iijatzi kipatsiki, payiro iiroka panaryainchari joirikakiri”.
9 Ari nokantakiro. Niyaatashitanakiri maninkari, nokamitapaakiri, nokantziri: “Pimp-
inawo osankinarintsi”. Ipoña ikantanakina irirori: “Jiroka, poyaawo. Owanaa
owochanka, iriiwaitaki pitsi aririka powatyaawo, irooma aririka piniyakiro, owanaa
oyipishikimi pimotziki”. 10 Ari nokantakiro, naakiro, nowakawo. Ari okantaka, pochak-
itaki iriiwaitaki pitsi, iro kantacha owanaa oyipishikanakina nomotziki. 11 Ipoña

* **9:15** Jiroka kantakotachari “Iri apirotirinimi itsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi”. Aririka ankotaryi-iromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori. † **9:20** Kantakotachari jaka “ashiro” irijatzi jiitaitziri bronce.

ikantanakina maninkari: “Pinkamantayitiri onkaati awijyimoyitirini atziriiti nampiyitawori tsikarikapaini. Pinkamantayitiri iijatzi pinkathariiti”.*

11

Apiti kinkithatakaantaniri

1 Ipoña ipaitakina apaani kotzitsi, nimonkaaminto inatyi. Ikantaitana: “Piyaati
pimonkaatiro tasorintsipanko, iijatzi taapirimintotsi. Piyotiri iijatzi tsika ikaatzi
piyotainchari janta ipinkathatantzi. 2 Iiro pimonkaatziro jikokiroki tasorintsipanko.
Iro ishinitaitakiniriri pashinijatzi atziriiti, ari impiyotaiyaani maamanitantaniri janta
tasorintsinampitsiki. Ari awijyiri inkaati 42 kashiri osamaniti.* 3 Aripaiti, notyaanti
apiti kinkithatakotinari, iriitaki kinkithatapaakironi awijayitatsini, onkaati 1260 ki-
tiijyiri inkinkithatakotina. Inkimitakotatyaari ikanta ikithaayita owashiritakotariri
kaminkari”.
4 Jirikaiti apiti kinkithatakaantaniri, iri jojyakaawintaitakiri pairani apiti inchato,
irijatzi jojyakaawintaitakiri apiti jootaminto Pawa pinkathariwintziriri kipatsijatzi.†
5 Intzimirika kowatsini jimaamanitiri jirika apiti kinkithatakaantaniri, ari ishi-
towanaki ipaantiki paampari, japirotakiri kisaniintziriri. Ari inkantyaari maawoni
kowawitachani jimaamanitiri, ari inkamaki. 6 Jirika kinkithatakaantaniri ontzimi-
motiri ishintsinka. Ari inkantakaatyaawo irirori iiro oparyaagai inkani irojatzi ji-
monkaatantatyaawori ikinkithatakaantzi. Ari onkantaki impiyiro iraantsi jiñaapaini.
Ari onkantaki ontzimi oitya pomirintsitzimowaityaarini isaawijatzi. Ari japiipiintiro
okaatzi ikowiri irirori. 7 Aririka onthonkapaatya ikinkithataki, ari ishitowanakiri kowi-
inkari piratsi impoñaatyaawo omooki inthomaintapirotatsiri, jimaamanitapaakiri apiti
kinkithatakaantaniri, irojatzi jowamaantatyaariri. 8 Jookanakiri jowamaani aatsiki
saikatsiri janta antawoiti nampitsi, tsika ipaikakotajaantaitakiri pairani Iwinkathariti.
Iro ojyakaawintachari janta “Sodoma” ipoña “Egipto”. 9 Iiro ishiniitziri inkitaitiri
jowamaani, ari awijaniintanakiri mawa kitiijyiri onkaati osamaniti jaminaminthaitiri.
Inthontya jiñaayitiri ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.‡ 10 Antawoiti joimoshirintya
kipatsijatziiti, impashitawakaayitya oiyitarika. Kimoshiri inkantayitya jowamaitakiri
apitiroiti kinkithatakaantaniri kimaatsitakaayitakariri kipatsijatziiti. 11 Iro kantacha,
awijaniintanaki pashini mawa kitiijyiri, itasonkairi Pawa jirikaiti, añaayitai. Ipoña ipiri-
intaa. Owanaa ithaawaitanaki jiñaitakiri ipiriintaa. 12 Ikimaitaki shintsiri ñaantsi inki-
tiki, ikantaitaki: “Patiiti jaka jinoki”. Jomapokashitanaka itzinaantanaawo minkori.
Ari jiñaawairi maawoni kisaniintawaitakiriri. 13 Ari otziñaanakari antawoiti kipatsi,
iro apirotiromi nampitsi, ikamayitaki ikaatzi 7000 atziri. Iriima kaari kamatsini,
ikantayitanaki: “Imapiro otzimi ishintsinka Pawa saikatsiri inkitiki”.§
14 Iro awijawitaka apiti ikantaitaki “¡iijowí!” Iro kantacha, irootaintsi jiñaitiro
mawatatsini.

Iwiyaantawori tyootaantsi

15 Ipoña ityootanaki iwiyaantawori maninkari, ari ikaimaitanaki shintsiini inki-
tiki, ikantaitzi: “Iroñaaka impinkathariwintantai Awinkathariti kipatsikinta. Ari

---

* **10:11** 10.11 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini. * **11:2** Kantakotachari jaka “42 kashiri” irojatzi ojyawori ikantaitakiri “1260 kitiijyiri”. Irootaki kantakotachari awijaniintanaki mawa osarintsi osamaniti. † **11:4** Kantakotachari jaka “apiti inchato” irootaki “olivo”. ‡ **11:9** 11.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini. § **11:13** Ikantaitziri “otziñaanaka antawoiti kipatsi”, tsika otzimi 10 pankotsi, opookanaki apaani. Ari okantakari maawoni nampitsi.

impinkathariwintantai Cristo, itzimi jotyaantakiri Pawa, ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai". 16 Ari jotziirowaiyanakani 24 Antaripiroriiti, ithaamintawintanakari Pawa, 17 ikantaiyini: "Pawá, Pinkatharí, Shintsipirorí, iirokataki añaagatsi iroñaaka, pitzimita iiroka pairani, irootaintsi pimpiyi. Owanaa nompaasoonkitimi, tima pimatakiro poñaagantziro pishintsinka, pipinkathariwintantzi. 18 Pairani owanaa ikisaniintakimi atziriiti, iro kantacha iroñaaka, monkaatapaaka poñaagantyaariri piyatsimanka, powasankitaayitairi kamayitaintsiri, papiroyitairi owamaantayitaintsiri. Aripaiti pimpinayitairi Kamantantaniriiti pompiratani iiroka, ari pinkimitaakiri oitishiritaari pairyaayitairori piwairo ipinkathayitaimi, maawoni pimpinayitairi pitanatyaari antariiti irojatzi iryaaniiti, maawoni".

19 Ipoña ashitaryaanaka itasorintsipankoti Pawa janta inkitiki, koñaawaitanaki tasorintsinaki tsika jotitakoitziro kajyaakaawakaantsi. Antawo ookathatanaka, ontziñaanaka kipatsi, paryainkatapaaki antawoiti jiriniki.

12

Tsinani ipoña noonki

1 Opoña okoñaatanaki inkitiki aamparyaantsi. Noñaatzi apaani tsinani, ojyawaitakari ooryaatsiri okithaatakari, iri kashiri okatziyantaka. Amathaitakotakari ikaatzi 12 impokiro.* 2 Omotzitatzi jiroka tsinani. Owanaa okaimakaimawaitaki okimaatsita ontzimaaniti. 3 Opoña okoñaatanaki inkitiki pashini aamparyaantsi. Noñaatzi apaani noonki, kityonka ikantaka. Tzimatsi 7 iito, ipoña 10 ichii. Jamathaiyitakiro iito. 4 Ijyiki impokiro jataantakari itzinko, iro japirotirimi kajyitani inkitiki ikaatzi tzimayitatsiri impokiroiti. Ari ipokashitapaakiro tsinani, ikowi jowitsityaawo iinchaanikiti aririka intzimapaaki.† 5 Okanta otzimaanitaki tsinani, shiramparyaaniki jinatzi. Iriitaki jiwatantyaarini atziriiti jashirokotziti. Omapokashitaka jagaitanakiri isaikaki Pawa isaikamintoki. 6 Okanta tsinani shiyanaka iroori otzishimashiki. Ari jiwitsikiniro Pawa tsika onampityaawo, onkaati 1260 kitiijyiri intziyaitiro.

7 Aripaiti otzimaki owayiritaantsi inkitiki. Iriitaki Miguel itsipayitakari imaninkariti. Iri jowayirita noonki itsipayitakari imaninkariti irirori. 8 Iro kantacha jirika noonki, tii otzimapirotzi ishintsinka, jotsiroryaitakiri inkitiki. 9 Ari itsipatsitakari imaninkariti jotsiroryaitakiri. Jirika noonki jotsiroryaitakiri, iri iitachari "Kamaari", jiita iijatzi "Satanás". Iri kowatsiri jamatawitiri maawoni atziriiti ikaatzi nampitawori kipatsiki. 10 Nokimataitatzi ñaawaitanaintsiri shintsiini inkitiki, ikantzi: "Jitatainakawo ipinkathariwintantzi Pawa, jitatainakawo joñaagantziro ishintsinka, jowawijaakotantai. Jitatainakawo iijatzi Cristo jashitantaa. Tima aritaki jotsiroryaakiri thawitakotapiintakiriri Pawaki jiitaitziri 'iyikiiti'. 11 Iro kantacha jirikaiti jiitaitziri 'iyiki' joitsinampagairi kamaari, tima aritaki ikamawintairi Oijya, kapathainka ikantaka ikamaki. Iro joitsinampaantaariri iijatzi ikinkithatairo ñaantsi, jominthataawo irirori inkamawintairi Cristo. 12 Irootaki, pinthaamintantyaari iirokaiti inkitijatzi. Inkantamachiitimi iirokaiti kipatsijatzi, iijatzi inkaarijatzi, tima katsima ikantanaka kamaari jotsiroryaitakiri, jiyotzi yotakotapaaka kapichiini".

13 Ikanta jiñaakiro noonki jotsiroryaitakiri kipatsiki, jitanakawo ikimaatsitakaawaitanakawo tsinani owaiyantakiriri shiramparyaaniki. 14 Iro kantacha, tzimanaki apiti oshiwanki, iroowaitaki ishiwanki pakitha. Iro aantanari iyaatiro otzishimashiki. Ari jimanapithatakari antariiti maanki. Ari awijaniintanakiro mawa osarintsi osaikawaitzi

* **12:1** Kantakotachari jaka "tsinani", iriitaki ojyakaawintachari Judá-mirinkaiti. Kantakotachari "otomiyaaniki", iri ojyakaawintachari Jesucristo. † **12:4** Jiroka kantakotachari jaka "kajyitani inkiti", aririka ankotaryiiromi mawakota inkiti, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori.

janta.‡ 15 Ikanta antariiti maanki joimishitowanaki jiñaa ipaantiki, iroowaitanaki antawaani jiñaa. Ikowawita jowiinkiromi aririka oonkakotanatya. 16 Iro kantzimaitacha, tankanaki kipatsi, oniyaatawakiro jiñaa, ari okanta awijakotantakari tsinani. 17-18 Ari ikatsimapirotanaki noonki. Jataki jowayirityaari pashini otomiiti jiroka tsinani. Iriiyitaki jojyakaawintaitzi kimisantakirori ikantakaantani Pawa, kamaitanakawori ikinkithatakotairi Jesucristo.

13

Apiti kowiinkari piratsi

1 Ipoña nokatziyapaaka inkaarithapiyaaki. Noñaatzi ishitowaatapaaki kowiinkari piratsi. Tzimatsi okaatzi 10 ichii, 7 iito. Jamathaitakiro ichiipaini. Tzimatsi josankinaitakiri iitoki, ithainkatasorintsiwaitaitzi. 2 Jirika piratsi iriiwaitaki kaninari kajyikari. Jojyawaitakari okanta iitzipaini maini. Iroowaitaki ipaanti kajyikari. Ikanta noonki, ipakiri ishintsinka jirika piratsi, ñaapiro ikantanaka ipinkathariwintantanaki. 3 Okanta apaani iito kimitawaitaka jowamagaitakityiiro, iro kantacha iijatzi añaagai. Iyokitzi ikantanaka isaawijatziiti, 4 owanaa ipinkathaitanakiri, ithaamintawintanakari, ikantaiyini: "¿Iitama monkaatyaarini jirika piratsi? ¿Iitama kitsirinkirini?" Ari ikimitsitaitanakari iijatzi noonki, ithaamintawintaitanakari, tima iriitaki pakiriri ishintsinka jirika piratsi.

5 Ipoña jiñaawaitanaki jirika piratsi, ithainkatasorintsiwaitanaki. Iriitaki jowaitaki impinkathariti, onkaati osamaniti 42 kashiri impinkathariwintanti. 6 Owanaa ithainkatasorintsiwaitaki ipairyaaminthawaitashitakari Pawa, ipairyaaminthawaitashitakawo tasorintsithaanti, ipairyaaminthawaitashitakari inkitijatzi. 7 Jirika thainkatasorintsitaniri, iriitaki owayirityaarini oitishiritaari, inkowi joitsinampairi. Iri jowaitaki impinkathariwintairi ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.* 8 Owanaa ipinkathatanakiri kipatsijatziiti kaari osankinatakotachani tsika josankinatakoyitaka jiyoshiitakiri pairani jiwitsikantaitakawori kipatsi, inkaati jañaakaayiitairi, ikaatzi ikamawintayitairi Oijya. 9 Kowirori inkimathatiro jiroka, inkimisanti. 10 Inkaati jomontyaawaitaitiri, ¡Jimatiro! Inkaati owamaantantyaawoni osataamintotsi, ari inkimitaitiri paata irirori jowamaantayiitaiyaari osataamintotsi. Irootaki joisokirotantyaawori oitishiritaari.

11 Ipoña noñaaki pashini kowiinkari piratsi ikitawaryaanaka kipatsiki. Tzimatsi apiti ichii, iroowaitaki otapotirimpita ichii Oijya. Jiñaawaitapaaki, ikimitapaakari noonki. 12 Jirika piratsi otzimimotziri ishintsinka. Irootaki ipasapiyaakariri itakawori piratsi jowamaawiitakari iitoki, ipoña jañagai iijatzi. Ishintsiwintakiri atziriiti impinkathatiri itakawori piratsi. 13 Joñaagantapaaki kaari jiñaitapiintaitziri. Ithonka jiñaayitakiri maawoni atziri jowayiitaki paampari. 14 Ojyiki kipatsijatziiti jamatawitantakari ishintsinka ipasapiyaakariri itakawori piratsi itsitokawiitakari iitoki. Ipoña ishintsiwintakiri atziriiti jiwitsiki jojyakaawo itakawori piratsi. 15 Ikanta jirika piratsi kimitakariri ichii Oijya, itasonkakiri ojyakaawontsi, añaanaki. Kantanaki jiñaawaitzi. Japirotakiri jowamaayitakiri kaari pinkathatirini. 16 Ikintakotamakotakaantakiri atziriiti, tiirika jakopiroki. maawoni atziriiti ikintakotakaantakiri, antariiti, iryaaniiti, kowityaawainiriiti, ajyaagantaniriiti, ompiratanirиiti, ompirataariiti, maawoni. 17 Tzimatsirika kaari ikintakoyiitziri, tii ishiniitziri jamanantawaiti, iijatzi impimantawaiti. Irootaki okowantapirotari inkintakoyiitiniri iwairo piratsi maawoni atziriiti. Intzimayiti pashini ikintakoyiitakiniri ojyawitawori iwairo piratsi. 18 Apaani yotaniri, ari onkantaki inkimathatiro

‡ **12:14** Kantakotachari jaka "ari awijaniintanakiro mawa osarintsi", iro ikantajaantaitziri: "apaani osarintsi, osarintsipaini ipoña kajyitani osarintsi". * **13:7** 13.7 Ikantakoitziri jaka "nampiyitawori tsikarikapaini", irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

jiroka ojyakawori iwairo piratsi. Tima jiroka ojyakawori iwairo piratsi, irootaki josankinaitziri “666”.†

14

Ipampithaani kaatatsiri 144,000

1 Ipoña napiitakiro naminanai, noñaatziiri Oijya ikatziya janta otzishiki jiitaitziri Sion. Ari itsipayitakari kaatatsiri 144,000 kintakotamakoyitakawori iwairo irirori, iijatzi jashi Ashitariri. 2 Nokimatzi poimatanaintsiri inkitiki iroowaitaki owaryiinkariti jiñaa, iroowaitaki shintsiri ookathawontsi, iroowaitaki ipiyompiwaitaitzi. 3 Iri pampithagaiyatsini kaataintsiri 144,000 ipinakowintairi Oijya. Itapothaitakiri ipampithaawintziri saikaintsiri saikamintotsiki, ari ikatziyitakari iijatzi 4 inkitiwiri, ipoña Antaripiroriiti. Iri iyoshiitacha ipampithagaiyakini jirikaiti, tikaatsi pashini matironi impampithairo. 4 Jirikaiti kaataintsiri 144,000, kitishiriri jinayitatzi, tii jantayitziro kamaawoyitatsiri imayimpiritiro tsinani. Iriiyitaki oyaatapiintakiriri Oijya tsikarika ikinayitzi. Iriiyitaki jitakari jashitaari Pawa, irijatzi jashiyitakari Oijya. 5 Tii inthiiyapaantitya, tii otzimawaitzi iyaaripiroshirinka oitya inthawitakoitiriri isaiki Pawa.

Ikamantantakiri mawa maninkari

6 Ipoña noñaaki jaapaaki inkitiki pashini maninkari, ikinkithatakaapaakiri kipatsijatzi ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini. Ikinkithatakotapaakiniri kantaitachari Kamiithari Ñaantsi.* 7 Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: “Pimpinkathatiri Pawa. Pinthaamintawintaiyaari. Tima irootaintsi jaminakoitairi maawoni jantayitakiri. Irootaki pinthaamintawintantyaariri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi jiñaapaini”.

8 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, shintsiini ikaimapaaki, ikantzi: “Japathakiroryaitakiro antawoiti nampitsi Babilonia. Japiroitakiri atziriiti nampitantawori, aakowintawori imayimpiriwaitaki. Tima ikaimashiriyitakiri pashinijatzi atziriiti jimatakotiri okaatzi jantayitakiri irirori. Okimiwaitakawo ishinkitatyiirimi okanta imayimpiritakaantakariri”.

9 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, ikaimapaaki shintsiini ikantzi: “Itzimayitzirika pinkathatakiriri piratsi, pinkathayitakirori iijatzi jojyakaawo, kintakotamakoyitakawori iwairo, jakoki, 10 irijatzitaka inkisaniintayitiri Pawa. Onkimiwaitaiyaawo joiyitaatyiirimi piyantatsiri. Antawoiti inkimaatsitakaayitaiyaari intagairi, jatsipitaiyaawo kachaari, kitirimoito onkantanatya, owanaa oshitzinka. Ari jiñaayitairi maawoni maninkariiti tasorintsitaintsiri, ari jiñiiri iijatzi Oijya. 11 Ari inkantaitatyaani inkimaatsitaiyaawo kachaari, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, iiro otsiwakaajaitzi kapichiini. Ari inkimitagaiyaari maawoni pinkathatakiriri piratsi, pinkathatakirori jojyakaawo, kintakotakawori iijatzi iwairo”.

12 Irootaki inkamaitantyaawori jamawiwainiti ikitishiritakaitairi ikimisantairi Jesús, jimonkaatapiintairo ikantakaantziri Pawa.

13 Nokimatzi jiñaawaitanaki apaani inkitijatzi, ikantzi: “Posankinatiro jiroka: Aririka inkamayiti ikaatzi jashitaari Awinkathariti, kimoshiri inkantaiya”. Irojatzi ikantanakiri iijatzi Tasorintsinkantsi, ikantzi: “Imatyaata, tima tii okowajaanta iroñaaka iñaashintsishiriwaitaiya, aña kamiitha jimakoryaawaiti, jinintaawaitapaawo okaatzi jantawintakiri”.

---

† **13:18** Kantakotachari jaka, tima maawoni letra josankinatantari Heber-paantiri ipoña Grecia-paantiri, kantatsi inkimitakaantaitiro número. Okimitatya jiroka: a=1, b=2, c=3, ari okantayita maawoni. Aritaki okantaki ayoyitiro wairontsipaini aririka apatotiro letra-paini. Irootaki kantakotachari iijatzi jaka. * **14:6** 14.6 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

Joyiipataitziri kipatsiki

14 Opoña okoñaatapaaki kitamaari minkori, noñaatziiri isaikaki kimitakariri Itomi
Atziri. Jamathaitakari oro, joirikaki thoyimpiminitatsiri kotsiro. 15 Ipoña ishitowanaki
tasorintsipankoki pashini maninkari, ikaimotapaakiri shintsiini saikaintsiri minkoriki,
ikantziri: “Sampainkataki pankirintsi, poyiipatantyaawo piyotsiroti”. 16 Ikanta jirika
saikaintsiri minkoriki, itotantakawo iyotsiroti, joyiipatantaki kipatsiki.
17 Ikanta pashini maninkari saikantawori tasorintsipanko janta inkitiki, shitowanaki
ririori, irojatzi joirikaki thoyimpiyaanikiini kotsiro. 18 Ari ishitowanaki pashini
maninkari ipoñaanakawo taapirimintotsiki. Jiyaatashitanakiri jowayiitakiri
inkimpoyairi paampari. Ikaimotanakiri shintsiini pashini oirikakirori kotsiro,
ikantziri: “Pinchikayitiro kithokiyitaintsiri kipatsiki, aritaki irakayitaki”.† 19 Ari
jimatakiro maninkari, ichikakiro kithokitaintsiri kipatsiki, ipiyotakiro inchatonaaki,
inkawirinkaitiro. Okaatzi ojyakaawintari piyantatsiri imiriitari, iro ikajyaakaakiriri
Pawa maawoni iisaniintani. 20 Okaatzi ojyakaawintari inchatonaa irootaki othapiki
nampitsi tsika jowamaantaitaki. Ojyakaawintakiri ikawirinkaitakiri, iro iriraani
kamayitaintsiri. Tima ojyiki iraantsi shitowaintsiri opamankanakiro nampitsi. Ari
imonkaatakari ipaantiki mora iwiyaiya ochiinkaatzi iraantsi. Jataki intaina oonkaatya
onkaati 300 kilómetro.‡

15

Maninkariiti amironi paata 7 owasankitaantsi

1 Ipoña noñaaki pashini aamparyaantsi inkitiki. Kamiitha okantaka, owanaa niyok-
itziiwintanakiro. Tzimatsi ikaatzi 7 maninkari. Iriiyitaki nashiyitakawori jowasanki-
taantayitaki. Tima okaatzi jantayitakiri maninkari, ari imonkaatari jiñaitziro iyatsi-
manka Pawa.
2 Ari noñaaki iijatzi inkaari, okimiwaitakari ñaawontsi. Iro kantacha
morikathanthaataki jiroka inkaari. Ari ikatziyayitakari oitsinampaakiriri kowiinkari
piratsi, joirikayitakiro iwiyompiminto ipawairiri Pawa. Iriiyitaki kaari pinkathatironi
jojyakaawo piratsi, kaari kintakoyityaawoni iwairo. 3 Iro ipampithagaiyirini jirikaiti
ipampithaakiri pairani Moisés-ni. Jiitaitziro “Iwampithaani Oijya”, okantzi:
Nowinkathariti Pawá, Shintsipirotatsiri,
Kamiitha pantakiri, iyokitzi nokanta.
Pantapiintakiro iiroka tampatzikari, tima piñaanitawo tyaaryoori.
Iiroka pinkathariwintairiri atziriiti.
4 ¿Iiroma itzimi iitya pinkathataimini, iitya thaamintawintaimini, iitya pairyaironi
piwairo?
Apaniroini iiroka pitasorintsitzi.
Iiroka impokashiyitai atziriiti, ipinkathayitaimi.
Tima aritaki poñaagantakiro owanaa okamiithataki pantayitakiri.
5 Opoña noñaaki inkitiki tasorintsipanko, ashitaryaanaka tasorintsisagaakipirori.
6 Ari ishitowanakiri tasorintsipankoki 7 maninkariiti intzimi owasankitaantatsini.
Kitamaaniki okantayitaka iithaari, shipakiryaapirowaitaki owaniinkataka. Jowatha-
kichopiniitakari oro. 7 Ikanta apaani inkitiwiri kaatatsiri 4, ipayitawakiri maninkari-
iti apaani pamoko. Kimiwaitaka janta pamokoki, ari ojaikitimi iyatsimanka Pawa,
kantaitachari inkañaanitai. 8 Kachaaryiinkatanaki tasorintsipanko, okantakaakawo
jowaniinkawo Pawa iijatzi itasorinka. Tikaatsi kantironi intyi tasorintsipankoki iro-
jatzi onthonkantapaatyaari jowasankitaantaki maninkariiti.

† **14:18** Kantakotachari jaka kithokiyitaintsiri, okithoki “uva” inayitatzi. ‡ **14:20** Okaataki iyaataki 300 kilómetro, iro kimitakawori aririka aniiti onkaati 7 kitiijyiri, iirorika onkaati 8 kitiijyiri. Irootaki ikantaitziri 1600 estadio.

16

Pamokopaini ojaikitaka katsimataantsi

1 Nokimatzi inkitiki, iita ñaanatanakiriri 7 maninkariiti, ikantziri: “Piyaati pisakotiro
kipatsiki okaatzi jaikitaintsiri 7 pamokoki kimitakawori iyatsimanka Pawa”.
2 Ari jitanakawo apaani maninkari isakotakiro kipatsiki jaikitaintsiri iwamokotiki.
Ari omapokashitanakari ipathaawaitanaki antawoiti ikaatzi kintakotakawori iwairo
kowiinkari piratsi, ikaatzi pinkathatakirori jojyakaawo.
3 Ikanta pashini maninkari isakotakiro inkaarimashiki jaikitaintsiri pamokoki.
Okimitanakawo iraantsi inkaari, japirotaka ikamaki saikantawori.
4 Ikanta pashini maninkari isakotakiro jiñaamashiki, oyaapiyaaki jiñaatinimashi jaiki-
taintsiri iwamokotiki. Okimiwaitanakawo iraantsi jiñaapaini. 5 Nokimatzi jiñaawaitanaki
maninkari jowayiitakiri inkimpoyaawintiri jiñaawiri, ikantanaki: “Tasorintsí, ikaatzi
añaatsiri, jañiitaka pairani, tampatzikashiriri pinatzi iiroka, tima iiroka aminako-
taironi kamiithaini jiroka. 6 Tima ikaatzi owamaayitakiriri oitishiritaari, ikaatzi
kapathainkatakaakiriri Kamantantaniriiti jowamaayitakiri, iriiyitaki miriyityaawoni
jiroka iraantsi. Tima iro ikowatziiri”. 7 Ipoña nokimaki jiñaawaitanaki pashini janta
taapirimintotsiki, ikantanaki: “¡Ariwí! Nowinkathariti Pawá, okaatzi pikowakiri pan-
tiro tampatzika okantayitaka. Tyaaryoori inatzi”.
8 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro ooryaatsiriki jaikitaintsiri iwamokotiki.
Jomapokashitanaka ooryaatsiri jotsiyanakiri atziriiti. 9 Antawoiti jotsiyakiri atziriiti
ooryaatsiri, ari ipoñaanakari ithainkatasorintsiwaitanaki, jookimowaitashitanakari
Pawa, ashitawori ishintsinka, owasankitaantatsiri. Tii okantzimoshiritari
impiyashiriyitai, impinkathatairi Pawa.
10 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro tsika ipinkathariwintantzi piratsi jaiki-
taintsiri iwamokotiki. Antawoiti otsiniritanaki. Antawo jashironkaayitaka atziriiti
janta, jatsikawaitakiro inini ikimaatsiwaita. 11 Ari ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijy-
imawaitanakiri Inkitijatzi Pawa, tima ojyiki ikimaatsiwaitaka, ojyiki ipathaawaitaki.
Iro kantacha tii jowajyaantzimaitawo iyaaripironka.
12 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro antawaaki jiñaa Eufrates jaikitaintsiri
iwamokotiki. Omapokashitanaka opiryaatanaki. Kantatsi imontyaayitapaaki
pinkathariyitatsiri tsika ishitowapiintzi ooryaatsiri, jowayiritya. 13 Ipoña
ishitowanaki piyari ipaantiki noonki. Ishitowanaki iijatzi piyari ipaantiki piratsi, ari
okimitakari ipaantiki thiiyinkari kamantantaniri, ishitowanaki piyari. Ikaatzi piyari
shitowayitapaintsiri, iriiwaitaki majyiro, 14 kantatsi jantayitiro kaari jiñaitapiintzi.
Ithonka jiyaatashitakiri ikaatzi pinkathariyitatsiri kipatsiki. Jiñaantakaayitakari
jowayiritakaiyaari, impiyapaititakirika Pawa shintsipirotatsiri. 15 (Pamini,
nonkimitapaiyaari koshintzi aririka nompiyai. Kimoshiri inkantya itzimirika
aamagaiyaanani, kimitakariri owirori okaakiini iithaari inkini inkithaatanatyaawo,
iiro ishiyamirikitantanaka, jowaañiitairi.) 16 Ipoña jirikaiti piyari, japatoyitakiri
pinkathariiti janta oita “Armagedón”. Iñaani inatzi Heber-paantiri jiroka Armagedón.*
17 Ikanta iwiyaantapaakawori maninkari, isakotakiro tampiyainkaki jaikitaintsiri
iwamokotiki. Ikimaitatzi kaimanaintsiri tasorintsipankoki, osaiki saikamintotsi, ikan-
taitzi: “¡Ari othonkapaaka!” 18 Ari jiñaitakiro oporikanaki ookathawontsi, ikimaitakiro
antawoiti ontziñaanaka kipatsi. Tii jiñaitapiintziro kimitakawori jiroka ontziñaantsi,
irojatzi pairani owakiraa itzimayitantanakari atziriiti kipatsiki. 19 Okanta antawo
nampitsi, mawakota okantanaka otankanaki. Ari apirotakari iijatzi opookanaki
nampitsiiti tzimayitatsiri kipatsiki. Ari inkinkishiritakoitanatyaawo awijyimotirini
Babilonia-jatzi, imirityaawo “imashirinka Pawa”, okimitakawo piyantatsiri. 20 Ari

* **16:16** Kantakotachari jaka “Armagedón”, iro janta tsika jowayiritapiintaka pairani Judá-mirinkaiti.

apirotakari maawoni othampishi, tii jiñaitairo. Ari okimitakari iijatzi otzishipaini.
21 Ari oparyaapaaki tinayitatsiri jiriniki, awitsinaayitapaakiri atziriiti. Iikiromaitaka
jiyaatakaanakitziiro ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijyimawaitantanaki ikimaatsiwait-
aka ojyiki.†

17

Jowasankitaitziro kimitakawori antawo mayimpiro

1 Ipoña ipokashitapaakina apaani maninkari kaataintsiri 7 joirikayitakirori
iwamokoti, ikantapaakina: "Pimpoki, piñiiro tsika inkantaitiri jowasankitaayiitiri
atziriiti, tima ikimitakawo apaani mayimpiro saikathapiyaatantakawori
oponkityaamashiki jiñaa". 2 Jiroka kimitakawori mayimpiro, kimiwaitaka iroomi
imayimpiriyitakimi ikaatzi pinkathariwintantatsiri nampitsiitiki. Okimiwaitakawo
iijatzi, apirotakirimi oshinkiyitirimi kipatsijatziiti. 3 Ipoña jaashirinkatanakina
otzishimashiki. Ari noñaakiro apaani tsinani otyaakaakari kityonkari piratsi,
okaatzi 7 iito, 10 ichii. Tzimatsi wairontsipaini osankinatainchari iwathaki,
ithainkatasorintsiwaitaitzi. 4 Okityonkamawotatzi okithaatakari jiroka tsinani,
opitzirishimawotaki iijatzi. Kamiitha jowaniinkayiitantakawo oro, ipoña
poriryaatatsiri mapiki. Oirikanakitaki jiwitsikaitziri oro. Kimiwaitaka ari ojaikitakimi
oyaaripironka, iijatzi omayimpirinka. 5 Tzimatsi osankinatainchari otamakoki, kaari
ikimathawiita pairani, okantzi: ANTAWO BABILONIA, ANTAWOITI MAYIMPIRO,
KISANIINTAPIROTAAWO KIPATSIKI.* 6 Naminapirotanakiro jiroka tsinani, aña
oshinkitatyaawo iriraani oitishiritaari ikaatzi jowamaayiitakiri. Iriraani iijatzi
ikaatzi jowamaayiitakiri ikinkithatakotanakiri Jesús. Ikanta noñaakiro jiroka, iyokitzii
nokantanaka.

7 Ipoña ikantana maninkari: "¿Iitama iyokitziitakaantzimiri jiroka? Ari nonkantakimi
oita ojyakaawintachari, tii jiyotakowiitawo pairani jiroka tsinani, iijatzi jirika piratsi
otyaakaakari, ojyikitatsiri iito, iijatzi ichii. 8 Itzimitaka pairani jojyakaawintaitziri
piratsi, tii jiñaitziri iroñaaka, iro kantacha irootaintsi ishitowi impoñaatyaawo omoonaki
inthomaintapirotatsiri. Impoñaashitatya jowamaayiitakiri. Jirikaiti kipatsijatzi, kaari
osankinatakotachani pairani jiwitsikantaitakawori kipatsi, iyokitzii inkantiri piratsi.
Tima iiro ikimathatziro oita kantakotachari: 'Itzimitaka pairani, tii jiñaitairi iroñaaka,
irootaintsi impiyaki'. 9 Imatantyaari inkimathaitiro jiroka, okowapirotatya ontzimi
yotanitaantsi. Kaataintsiri 7 iitontsi otyaakaakari tsinani, iro ojyakaawintacha 7
otzishi.† 10 Tzimaki pairani ikaatzi 7 pinkathariwintakirori janta. Aritaki joitsinampa-
gaitaki ikaatzi 5 pinkathari. Tzimatsi apaani pinkatharitatsiri iroñaaka. Iriima pashini,
intzimi pinkatharitatsini, tikiraamintha itzimaajaitzi. Jirika iwiyaantyaawoni kapichi-
ini impinkathariwintantapainti, iiro osamanipirotzi. 11 Jirika piratsi tzimitachari
pairani, kaari jiñaitzi iroñaaka, pashini jinatzi, iriitaki kaatapaintsini 8. Iro kantacha,
ari jojyawitapaatyaari pashini kaataintsiri 7 pinkathariiti. Ari japirotzimaitaitatyaari.
12 Irooma kaataintsiri 10 chiitsi, irijatzi ojyakaawintziri pinkathariiti, kaatatsiri 10.
Tikiraata ipinkathariwintantayitzi irirori. Tima aririka impinkathariwintantanaki
piratsi, iriiyitaki intsipayityaari impinkathariwintanti. Iiro osamanipirotzimaita, apa
ishirinkapaintya kapichiini ooryaatsiri. 13 Jirikaiti pinkathariiti jakakotawakaiyaa-
woni jantiri. Pinkatha inkantiri piratsi, iiro ipiyathawaitari. 14 Owanaa jowayirim-
inthatyaari Oijya. Iro kantacha jirika Oijya, iriitaki oitsinampaantatsini. Tima iriitaki

† **16:21** Kantakotachari jaka "tinayitatsiri", iro ikantaitziri iijatzi "apaani talento", irojatzi ikantaitairi iroñaaka "40 kilo". * **17:5** Tzimayitatsi kantatsiri jiroka "Babilonia", irootaki nampitsi Roma. Tima iro iñaaniyitakari imananikiini pairani kimisantzinkariiti, ikinkithatakotziro jiroka Roma, ikantzi: "Babilonia". Paminiro iijatzi janta 1 P. 5.13. † **17:9** Tzimayitatsi iiyitzirori nampitsi Roma, ikantaitziro: "Roma, inampitsiti 7 pinkathariiti". Ikantaitzi iijatzi: "Roma, onampitawo 7 otzishi".

ompirayitari ikaatzi ompirayitantachari. Iriitaki pinkathariwintziriri pinkathariwintantatsiri. Iriitaki intsipayitaiyaari irirori, ikaatzi ikaimashiriyitairi, jiyoshiiyitakiri, ikaatzi oisokirotakariri".
15 Ipoña ikantakina iijatzi maninkari: "Jiroka oponkityaamashi jiñaa osaikathapiyaatantakari tsinani, iri ojyakaawintachari atziriiti piyoyitainchari tsikarikapaini.‡ 16 Jirikaiti atziri saikantawori 10 nampitsi, ojyakaawintakari 10 chiitsi, ari inkisaniintanakiri saikantawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani. Ari inkimitaakiro iijatzi piratsi owanaa inkisaniintanakiro. Onkimiwaityaawomi jaatonkoryaatziiromi tsinani, jowawathawaitatyaawomi, intaawaitakiromi. Tima japirotakiro nampitsi ojyakaawintakari tsinani. 17 Iriitaki Pawa kantakaawori akakotawakaantawori antayitantakawori jiroka. Irijatzi kantakaawori ikimisantantakariri piratsi. Irootaki jantaitiri, irojatzi imonkaatantatyaari ikantakiri Pawa. 18 Ari okantakari, tima jiroka tsinani iro ojyakaawintacha antawo nampitsi. Tima ikaatzi saikantawori nampitsi, ipinkathariwintawitakari nampiyitawori pashini nampitsiiti".

18

Japathakiroryaitakiro Babilonia

1 Ikanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ijyaawiinkapaaki pashini maninkari. Otzimimotziri irirori owanaa ishintsinka, ojyiki jowaniinkawo. Joorintapaakiro kipatsi. 2 Ikaimapaaki, ikantzi: "Japathakiroryaitakiro antawo nampitsi Babilonia. Apa inampiyitaawo iroñaaka nashiwaiyitachari piyari janta, tii ishiniitairi ishitowi janta. Ari ikimitagaitakiri iijatzi nashiwaiyitachari tsimiri ipinkaitziri owapiintakariri kaminkari. 3 Tima atziriiti ikaatzi saikantawitakawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani, ajyaagantapirowaiwitaka, jiyompariwitapiintakari atziriiti saikayitatsiri pashiniki nampitsi. Ikaimashiritakiri atziriiti jojyakotaiyaari ikantayiwita iriroriiti, apa ikowapiroyitziro ajyaagawontsi, inintashiminthawaitari iijatzi. Iro opoñaantari iñaayitakiro tii ikinataari Pawa, ikimiwaitakawo okanta tsinani mayimpiro. Irootaki ojyantakawori ishinkitatyiiyaawomi ajyaagawontsi, iro jantayitantakawori kimitawori mayimpiritaantsi". 4 Ipoña nokimaki japiitanakiro jiñaawaitanai inkitijatzi, ikantzi: "Ajyininká, iiro pitsipatari saikantawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani, pitsipataarikari jowasankitaayiitairi. 5 Tima Pawa, ikinkishiritziro iyaaripironka ikaatzi tsipatakariri, kimiwaitaka ontzinagaatyaami iyaaripironka inkitiki, ari opiyotakari. 6 Pimpiyakowintaiyaari, papiipiintiri powasankitairi. Tima okaatzi ojyakaawintachari omiritakaakariri tsinani shinkitantatsiri, poipiyiniro iroori, tontaaki pinkantakiro oyipiyanka. 7 Aminaashiwaitaka iroori okantapiintzi: 'Naaka pinkathawo, iiro iñaitana nashironkaawaitya nonkimitakotyaawo kamatsiri oimi'. Tima ojyiki okantakaapirowaiwintakawo owaniinkatani, aakowintakawo omayimpirowaitaki. Irootaki oñaantyaawori iroñaaka onkimaatsipirotaiya. 8 Irootaki omapokantaiyaari jowasankitagairo apaaniki kitiijyiri, ari omantsiyataki, onkimaatsiwaitaiya, ojyiki ontajyaaniintawaitai, ompoña intagaitairo. Iriitaki mataironi Awinkathariti Pawa jowasankitagairo. Tima otzimimotziri irirori ishintsinka.
9 Aririka iñaayiitakiro oyachaarinka ontagaiya nampitsi ojyakaawintakari tsinani, owanaa jowashiritakotyaawo, jiraakowaityaawo pinkathariiti, tima iri tsipayitakariri saikantakawori jantayitakiro okaatzi ojyayitawori mayimpiritaantsi. 10 Intaina inkatziyaki iriroriiti inthaawantaiyaawo jowasankitaitakiri, inkantaiyini: '¡Ikantamachiitziri nampitawori Babilonia-ki!' Iroopirowaiwitaka nampitsi. ¿Okatzimatakima jowasankitaitakimi? Tikiraatya ishirinkapirotaajaitzi ooryaatsiri.

‡ **17:15** Ikantakoitziri jaka atziriiti "piyoyitainchari tsikarikapaini", irijatzi ikantaitsitari nampiyitawori tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

11 Ari inkimitatyaari ikaatzi jiyomparitapiintakari, owanaa jowashiriniintakotyaari,
jiraakowaityaari, tima tikaatsi jiyomparitaiyaari. 12 Tima iri jiyompariwitapiin-
takari ir-oro-ti, iiriikiti, poriryaari imapini, nashiwaiyitachari kithaarintsi, kitamaama-
wori, pitzirishimawotatsiri, kityonkamawopirotatsiri, karinthamawotatsiri. Tzimayi-
witacha ojyawori santari. Tzimayiwitacha jiwitsikani ipothoyitakiri kamiithaini, chi-
itsi, inchakota pinayitachari, ashiro, mapi. 13 Tzimayiwitacha mitaki, tzimayiwitacha
nashiwaitachari kasankaari, tzimayiwitacha imiriitari, tzimayiwitacha owaaki inchato
kimitariri yiinkantsi, tzimayiwitacha opani jowayiitari, tzimayiwitacha i-vaca-ti, joijy-
ati, imorani ishiyakomintotari, tzimayiwitacha jompiratanipaini iijatzi. 14 Ari othonka-
paakari chochoki pinintapiintsitakari. Tii otzimayitai ajyaagawo pikowapiintakiri, ari
okaatapaaki owaniinkata.

15 Intaina jaminakotairo jiyomparitapiintari, thaawa inkantya iiro itsipataayiitziri
jowasankitagaitakiri. Antawoiti jiraakotyaari jowashiritakotanatyaari. 16 Inkantaiyini:
‘¡Ikantamachiitziri nampitawori janta! Iroopirowaiwitaka nampitsi. Tzimayiwitacha
ojyiki iroopirori kitamaamawori imanthaki, pitzirishimawotatsiri, iijatzi kityonkapiro-
mawotatsiri. Tzimayiwitacha ojyiki ir-oro-ti, imapini poriryaayitatsiri. 17 Apa
ishirinkaniintanaka kapichiini ooryaatsiri, ari japiroitakiro antawo ajyaagawo’. Ari
ikimitakari saikayitaintsiri jamaatakomintoki, intaina ikatziyayitaka jaminakotziri
tsika ikanta japiroitakiri. Ari ipiyotaiyakani ikaatzi antakoyitziro jamaatakominto,
itsipayitakari ikaatzi otitantawori. 18 Ikanta jiñaakiro oyachaarinka nampitsi ota-
gaa, owanaa jiraakotakawo, ikantayitzi: ‘Tikaatsi pashini nampitsi kimitaiyaawoni
jiroka iroopirowita’. 19 Antawoiti jowashiriniintaka, ikantaiyakini: ‘Ikantamachi-
itziri ikaatzi nampitakawori janta. Tima ajyaagantayiwitakai aakaiti aayitapiintakiro
ajyaagawontsi amaatakomintoki. Tima apa ishirinkapainta kapichiini ooryaatsiri, ari
japiroitakiro’. 20 Irooma iirokaiti inkitijatzi, oitishiritaariiti, otyaantapiroriiti, kaman-
tantaniriiti, ontzimatyii pinkimoshiriyiti, tima ikamantsitayitakai Pawa iro jowasanki-
taantakariri saikantawori antawo nampitsi, ipiyakowintaiyatziimini iirokaiti”.

21 Ikanta apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, jaaki antawo mapi, jookakiro
inkaariki, ikantzi: “Nokimitaakiro nookakiro antawo mapi, ari nonkimitaakiro iijatzi
antawo nampitsi Babilonia. Ari ompiyaari, iiro jiñaitairo. 22 Iiro ikimaitaimi pim-
pampithai, onkamiñainkati piwiyompiminto, pisonkari, iijatzi pityoori. Iiro jiñaitaimi
pikaatzi piwitsikayitziro tsikarika oiyitari. Iiro ikimaitairo ompoimati pitoonkaminto.
23 Iiro jiñaitairi imporikai pootaminto. Iiro jiñaitaimi paawakaiya. Ari okaatapaaki
maawoni jiroka, tima ojyiki poitzipinashiriyitakiri pashinijatzi atziriiti, kimiwait-
aka pinkisaminthatatyiirimi. Tima antawoiti ishintsiwitaka ikaatzi yomparitapiin-
takamiri. 24 Iriitaki owatsinawaitakiriri pashinijatziiti, ikapathainkatakaawaitakiri
Kamantantaniriiti. Ari ikantakiri maawoni oitishiritaari”.

19

Ithaamintaita inkitiki

1 Okanta othonkapaaka jiroka, nokimatzi kamiñainkatanaintsiri inkitiki ikaimaiyini,
ikantzi:
¡Iijowí! Iriitajaantaki Pawa owawijaakoyitairi. Otzimimotziri jowaniinkawo, iijatzi
ishintsinka.
2 maawoni ikowiri jantiri irirori, tampatzika okantayitaka.
Tyaaryoori inatzi.
Tima jowasankitaakiro mayimpiro owaaripirotakiriri kipatsijatziiti.
Ipiyakowintaari ikaatzi jowamaitakiri jompiratani.
3 Irojatzi japiipiintaiyirini, ikantzi:
¡Iijowí! Onkatziyainkatawiiti oyachaarinka.

4 Ikanta 24 Antaripiroriiti, itsipatakari 4 inkitiwiriiti, jotziirowaiyanakani, tima
ipinkathatanakitziiri Pawa isaikaki irirori saikamintotsiki, ikantaiyini:
¡Ari onkantyaari! ¡Iijowí!
5 Tzimatsi ñaawaitanaintsiri saikamintotsiki, ikantaitzi:
maawoni jompirayitaari Pawa, pinthaamintaiyaari.
Pimpinkathatairi maawoni, pitanatyaawo tsinampashiririiti iijatzi iriipiroriiti, maawoni.
6 Ipoña nokimaki kamiñainkatapaintsiri, iriiwaitaki ipiyotaiyani atziriiti, iroowaitaki
oparyiinkatzi jiñaa, iroowaitaki iijatzi ookathawontsi. Ikantaitzi:
¡Iijowí! Aritaki pinkathariwintantai Pawa, iri Apinkatharitsitaari Shintsipirori.
7 Thami ankimoshiriwintiri, thami ampinkathatiri, tima irootaintsi joimoshirinkiri
jaawakaiya Oijya. Aritaki witsikaka iinatyaari.
8 Kitamaa okantaka ithaari, tii okipatsiwaitzi, poriryaa okantaka. Ojyakaawintachari
“iinatyaari”, iriiyitaki oitishiritaari. Ojyakaawintachari “tii okipatsiwaitzi iithaari”, iro
kamiithari jantayitakiri jirikaiti.

Jatyootaitiri jaawakaiya Oijya

9 Ipoña ipokashitapaakina inkitijatzi, ikantzi: “Posankinatiro jiroka: Owanaa inki-
moshiritai ikaimayiitakiri jatyootairi jaawakaiya Oijya”. Ipoña ikantakina iijatzi:
“Jiroka, iñaanipiro inatzi Pawa”. 10 Ari notziirowanaka nopinkathatanakiri maninkari,
ipoña ikantana: “¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini jompiratai Oijya, ari
nojyimi iiroka, ari nojyakari iijatzi ikaatzi oisokiroyitakawori ikinkithatapaintziri
Jesús. Aña iri pimpinkathatajaanti Pawa. Tima okaatzi ikinkithatapaintziri Jesús,
irootajaantaki yoshiritakaariri Kamantantaniriiti”.

Tyaakaakariri kitamaari mora

11 Ipoña noñaaki ashitaryaanaka inkiti. Tzimatsi janta kitamaari mora. Itz-
imi tyaakaakariri, iriitaki jiitaitziri “Oisokirotaniri”, jiitaitziri iijatzi “Tyaaryoori”.
Aririka jowasankitaanti, tampatzika okanta. Ari okimitari iijatzi aririka jowayiri-
tanti. 12 Irooma irooki iriiwaitaki paampari. Amathaipirowaita ikantaka. Josank-
inatakawo wairontsi kaari jiyotakoitzi apa jiyotziro irirori. 13 Ikithaatakotakawo
othakakiri iraantsi. Iri jiitaitziri iijatzi “IÑAANI PAWA”. 14 Tzimatsi inkitikinta jowayir-
iti. Kitamaathaitaki okantaka iijatzi iithaari, tii onkipatsiwaiti. Iriitaki oyaatakiriri
tyaakaakariri iijatzi kitamaari imorani. 15 Ari oshitowanakiri ipaantiki kimitaka-
wori othoyimpiminitzi osataamintotsi, irootaki jompojantayitaiyaariri iisaniintani.
Iri ompiratantaiyaarini jashirokotziti. Irijatzi witsikakiniriri ojyakawori jimiritaitari
jiitaitziri “Imashirinka Pawa Shintsipirori”. 16 Josankinatakawo wairontsi iithaariki,
iijatzi iporiki. Jiroka wairontsi: PINKATHARIWINTZIRIRI PINKATHARIITI. OMPI-
RATARIRI OMPIRATANIRIITI.
17 Ipoña noñaaki pashini maninkari ikatziyantakari ooryaatsiri, ikaimapaakiri maa-
woni tsimiriiti aayitatsiri, ikantziri: “Pimpoki papatotya, poyaawo onkaati impay-
itimiri Pawa. 18 Tima powayityaari atziriwatha: iwatha pinkathariiti, iwatha ijiwari
owayiriiti, iwatha ñaapiroriiti, iwatha tyaakaapiintariri imoraniti. Ari powanatyaawo
iijatzi iwatha imoraniiti. Tii apa powaiyaari jirikaiti, aña powayitaiyaari iijatzi
iwatha maawoni: ompirataari, ompirataniri, antaripiroriiti, oryaanipaini, maawoni”.
19 Ipoña noñaakiri kowiinkari piratsi, noñaakiri iijatzi kipatsijatzi pinkathariiti itsi-
payitakari jowayiriti. Ari ipiyotaiyakani inkini jowayiritiri jirika tyaakaakariri kita-
maari imorani itsipayitakari iijatzi jowayiriti. 20 Tzimatsi iita oirikawakiriri kowi-
inkari piratsi. Ari ikimitaakiri thiiyinkari kamantantaniri itsipatapiintakari ita-
sonkawintantzi. Ari okanta jamatawitantakariri kintakoyitakawori iwairo piratsi,
ikaatzi pinkathayitakirori jojyakaawo. Jirika piratsi ipoña thiiyinkari kamantanta-
niri, jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari, tsika okitiryainkataki shitziwawo

oyachaarinka. 21 Jowamaayiitakiri maawoni kimisantanakiriri, jowathaitantakari shitowapaintsiri ipaantiki tyaakaakariri kitamaari mora. Kimaniintapirowaitaka tsimiripaini.

20

Ojyiki osarintsi, onkaati 1000

1 Ipoña noñaaki jayiitapaaki pashini maninkari. Joirikakiro jashitaryaantyaawori omoona inthomaintapirotatsiri. Joirikaki iijatzi antawoiti ashirotha. 2 Jaakiri noonki, maanki tzimitainchari pairani. Iriitaki Kamaari, Satanás. Joojotakiri onkaati 1000 osarintsi, 3 jotsiroryaakiri omoonakiki inthomaintapirotatsiri. Jojyipitakotakiri, jiwichaakotakiri onkantya iiro jamatawitantaari atziriiti, irojatzi imonkaatantatyaari onkaati 1000 osarintsi. Aririka onthonkapaatya jiroka, ari joojoryaakotapaintiri kapichiini.

4 Ipoña noñaaki ojyiki saikamintotsi tsika isaikayitai inkaati pinkathariwintantatsini. Ari noñaakiro ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ikimisantairo iñaani Pawa, ikinkithatapaintziri Jesús. Jirikaiti, tii ipinkathatziri kowiinkari piratsi, tii ipinkathatziro jojyakaawo iijatzi. Tii ikintakotamakotawo iriroriiti iwairo piratsi, iijatzi jakoki. Iriiyitaki piriintaachari, ipinkathariwintantayitai itsipataari Cristo okaatzi 1000 osarintsi. 5 Iriima pashini ikaatzi kamayitaintsiri, tii jañaayitai irirori, irojatzi imonkaatantapaakari 1000 osarintsi. Irootaki jiitaitziri “Itawori Añagaantsi”. 6 Kimoshiri inkantaiya inkaati piriintaachani jiitaitakiri “Itawori Añagaantsi”. Tima tasorintsishiriri jinayitaki. Iiro japiitziro inkamayitai. Aña kañaaniri inkantaiya, iri kimitaiyaarini Ompiratasorintsitaari jantawaitainiri Pawa, jantawaitainiri iijatzi Cristo. Ari itsipataari ipinkathariwintantai okaatzi 1000 osarintsi.

7 Aririka imonkaatapaatya 1000 osarintsi, ari jomishitowaitapaintiri Satanás jashitakoitakiri. 8 Aririka ishitowanaki, jitapaiyaawo jamatawitapairi maawoni atziri tsikarika inampiyitawo. Jiroka nampitsiiti jiitaitakiro “Gog”, pashini “Magog”. Japatotairi maawoni inkini jowayiritakaiyaari. Intzimapiroti ojyiki atziri, iroowaitaki okanta ojyikitzi impaniki jiñaathapiyaaki. 9 Jiyaataiyakini tsika owintinipathatzi, jotzikapaakiri oitishiritaariiti tsika ipiyotaiyakani iriroriiti. Ari okaatzi jotzikapaakiro iijatzi jiitaitziri “Itakopirotaawo Nampitsi”. Omapokashitanaka oparyaapaaki paampari, apirotakiri maawoni. 10 Ari jookaitakiri Kamaari janta opaampaporinthaataki inkaari, kitiryainka okantaka shitziwawo oyachaarinka. Tima ari jookitsitaitakari irirori kowiinkari piratsi, itsipataitakiri thiiyinkari kamantantaniri. Ari inkantaitatyiiro inkimaatsiwaitaiya.

Jaminakoitantai kitamaariki saikamintotsi

11 Ipoña noñaaki antawoiti kitamaari saikamintotsi. Tzimatsi saikantakawori, iriitaki matakirori japirotairo inkiti iijatzi kipatsi. 12 Ari ikatziyiiyakani kamayitaintsiri janta kitamaariki saikamintotsi, jitakari itsipayitaari antariiti iijatzi iryaaniiti, maawoni. Ari japinairyaanakiro osankinarintsi, japinairyaanakiro iijatzi pashini tsika josankinatakoyita añaayitaatsini. Jaminakoyitairi atziri tsikarika oiyita jantakiri okaatzi josankinatakoitakiriri. 13 Iijatzi ikaatzi piinkayitaintsiri jiñaaki, ari ipiyoyitakari iriroriiti. Ikaatzi kamayitaintsiri, ari isaikitsitari iijatzi janta, okimiwaitakawo atziritatyiimi “Kaamanitaantsi”, ompakagairi ompirawaiwitakari. Ari ikaatzi jaminakoitairi iriroriiti jantayitakiri. 14 Ari jookaitakiro “Kaamanitaantsi” opaampaporinthaataki inkaari ontagaiya. Jiroka opaampaporinthaataki inkaari, iro jiitaitakiri “Apititanaintsiri Kaamanitaantsi”. 15 Ipoña jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari maawoni kaari osankinatakotachani jañaayitai.

21

Owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi

1 Ipoña noñaaki owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi. Tima aritaki apirotaka paijatori inkiti, iijatzi paijatori kipatsi. Tii jiñaitairo inkaari. 2 Ipoña noñaaki ijyaawiinkapaaki inkitiki apaani nampitsi tasorintsitatsiri, jiitaitziri “Owakiraari Jerusalén”. Iri Pawa owayiitakaantakirori. Owaniinkakitaka, iroowaitaki apaani tsinani owaniinkatashitari oimityaari. 3 Ari jiñaawaitaitanaki shintsiini saikamintotsiki, ikantaitzi: “¡Pamini! Ari osaikimotairi kipatsijatziiti jiroka tasorintsithaanti tsika inampitawo Pawa. Ari itsipatajaantaari Pawa tsika isaikayitzi ijyininkataari. 4 Tima Pawa ojyiyookipirotairini, inkimoshiritakaayitairi. Iiro ikaamaniyitai, tikaatsi onkatsitzimowaitai, tikaatsi iragaachani, tikaatsi kimaatsiwaitaachani. Tima ari okaatapaaki maawoni jiroka”.

5 Ipoña jiñaawaitanaki saikaintsiri saikamintotsiki, ikantzi: “Nowakiraatakagairo maawoni”. Ikantanaki iijatzi: “Posankinatiro jiroka, tima tyaaryoori ñaantsi inatzi, ari okantaitatyaani”. 6 Ari ikantana: “¡Ari iwiyaapaaka! Naakataki ojyawori itawori osankinarintsi. Naaka ojyawori iwiyaantawori iijatzi. Naakataki itakaantanakawori. Naakataki thonkaironi. Tzimatsirika miritatsiri, ari nomiritakaiyaari jiñaa tsika otzimi añaakaantatsiri. Impashiitaiyaari, tii opinawontsitzi. 7 Irootaki nokajyaakaakiniriri kitishiritaniriiti. Naaka Pawa ipinkathayitai. Iriitaki nonkimitakaantairi notomiiti. 8 Iro kantzimaitacha iiro notomitaari thaawinkariiti, kisoshiriri, kisaniintaniri, tsitokantaniri, mayimpiri, matsitaniri, pinkathatakiriri ojyakaawontsi, thiiyinkariiti. Aña iri taayitaachani opaampaporinthaataki inkaari, kitiryainkataintsiri oyachaarinka. Iro apititanaintsini inkamayitai”.

Owakiraari Jerusalén

9 Ikanta othonkapaaka jiroka, ipokashitapaakina apaani maninkari owasankitaantaniri oirikakirori iwamokoti. Ikantapaakina: “Pimpoki, noñaayimiro ojyakaawintari tsinani iinatyaari Oijya”. 10 Jaashirinkatanakina tonkaari otzishiki. Joñaagakinawo nampitsi tasorintsitatsiri jiitaitziri Jerusalén, jowayiitairi Pawa opoñagaawo inkitiki. 11 Janta nampitsiki, ari jiñaitairo jowaniinkawo Pawa, shipakiryaawaitaki, iroowaitaki okanta mapiki porikatsiri, pinapirotachari.* 12 Antawo okantaka otantonampi. Tzimatsi 12 ityaapiintaitzi. Tzimatsi 12 maninkariiti aamaakowintayitawori ityaapiintaitzi. Ari josankinaitakiro iwairo itomiiti Israel-ni. 13 Okaatzi mawa ityaapiintaitzi montitakariri ishitowapiintzi ooryaatsiri. Iijatzi ityaapiintzi ooryaatsiri, okaatzi mawa. Katonkanta, okaatzi mawa. Kirinkanta, okaatzi mawa. 14 Tzimatsi okaatzi 12 antawoiti mapi otzitakirori otantonampi. Ari osankinayitakari 12 iwairopaini Otyaantapiroriiti.

15 Jirika ñaanatakinari, joirikaki imonkaamintoshithaki jiwitsikaitziri oro, iro jimonkaatantyaawori otantonampi, iijatzi ityaapiintaitzi. 16 Ari jimonkaanampitawakaa jiroka nampitsi, tii anaawakaa. Ikanta jirika, jitanakawo jimonkaanampitakiro, okaatzi 2200 kilómetro osanthanka, iijatzi okaataki ojinokitzi.† 17 Ipoña jimonkaatakiro iijatzi otantonampi, okaatzi otontatzi 144 jimonkaatantakawo ikonaki. Iro jimonkaatantakari jirika maninkari kimitawori ikonaki atziri jimonkaatantapiintakari irirori. 18 Jiroka otantonampi, ojyawaitakawo mapi porikaki okantaka. Jiyoshiita oro jiwitsikantaitakawori nampitsi, porikaki okantaka.‡ 19 Itzinkamiitantakawori otantonampi, jaayiitaki porikakiyitatsiri mapiki, pinapiroyitachari. Jiroka owairopaini mapiki jaayiitakiri: jaspe, zafiro, ágata, esmeralda, 20 ónice, cornalina, crisólito, berilo, topacio, crisopraso, jacinto,

* **21:11** Kantakotachari jaka “porikatsiri”, iro jiitaitziri iijatzi “jaspe”. † **21:16** Kantakotachari jaka “2200 kilómetro” iro ikantaitziri iijatzi “12000 estadio”. ‡ **21:18** Kantakotachari jaka “porikaki”, okimitakawo okanta botella, iijatzi vidrio.

amatista. 21 Okaataki 12 ityaapiintayiitzi, iro jaayiitaki antawopirori kitamaari
mapi, iro jimokakiri jiwitsikantakawori. maawoni aatsiti nampitsi, jiyoshiita oro
jiwitsikaitantakawori, porikaki okantaka.§
22 Tii otzimapai janta tasorintsipanko. Tima iro inampi Awinkathariti Pawa
Shintsipirori itsipataari Oijya. Iriiyitajaantaki poyaataiyaawoni tasorintsipanko janta.
23 Tii ikowajaanta ooryaatsiri, iijatzi kashiri. Tima jowaniinkawo Pawa kitiijyi-
inkatakaironi. Iri Oijya kimitaiyaarini ootamintotsi. 24 Iriitaki kitiijyitakaironi janiiy-
itai atziriiti janta. Pinkathariiti tzimayiwitachari jowaniinkawo kipatsiki, kamiithaini
isaikayitai janta ipinkathatairi Pawa. 25 Iiro otsiniritapai, aña okantaitatyaani onkiti-
ijyitapai. Iiro ashitanitaa nampitsi janta. 26 Ikaatzi tzimayiwitachari jowaniinkawo
kipatsiki, ipinkathayiitairi, kamiitha isaikayitai ipinkathatairi Pawa. 27 Iiro itzimai
kaaripirotapaatsini, iiro jiñaitairi antayitaironi ipinkaitziri, iiro itzimapai iijatzi thiiya-
paachani. Apa inampitaiyaawo josankinatakotakiri Oijya jañaayitai janta.

22

1 Ipoña joñaagakinawo jiñaa kañaanitakaantatsiri. Kitijyaaniki okantaka. Iro shitowaatat-
siri isaikamintoki Pawa itsipatakari Oijya,* 2 irootaki shiyaatainchari niyankiniki aatsi.
Omontithapiyaatakawo ojyookantakawo chochoki kañaanitakaantatsiri. Okantaitani
kashiriki okithokitapai osarintsiki. Oshinchaantapai oshi. 3 Iiro otzimapai owasankita-
gaantsi janta. Ari osaikapairi isaikaminto Pawa, iijatzi jashi Oijya. Inkantaitatyaani
jantawaitapainiri jompiratani. 4 Ari iñaapooyiitairi Pawa. Inkintakotamakotaiyaawo
atziriiti iwairo Pawa. 5 Iiro otsiniritapai janta. Iiro itzimapai ooryaatsiri. Tima iri
kitiijyiinkataatsini Awinkathariti Pawa. Ari ikantaitatyiiro impinkathariwintantapai
atziriiti janta.

Irootaintsi impiyi Cristo

6 Ipoña ikantanakina maninkari: “Tyaaryoo inatzi jiroka ñaantsi, kantatsi ankimisan-
tiro”. Tima ikimitaakiri pairani Awinkathariti Pawa jiyotakaayitakiri Kamantanta-
niriiti, ari ikimitaakinari iijatzi naaka, jotyaantakinari imaninkariti joñaagayitakinawo
jiroka, iro jiyoitantaiyaari jompirataniiti irootaintsi awijayiti oiyityaari paata.
7 Jiroka ikantzi Jesús: “¡Pamini! Irootaintsi nompiyi. Kimoshiri inkantaiya kimisan-
takironi ikamantantaitakiri jaka osankinarintsiki”.
8 Naakataki Juan osankinatzirori jiroka. Naaka ñaajaantakirori maawoni, naaka kima-
jaantakirori iijatzi. Ari notziirowawitanaka nompinkathatiri maninkari oñaagakinawori
maawoni jiroka. 9 Ikantanakina irirori: “¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini
jompiratai Pawa, ari nojyimi iiroka, ari nojyari Kamantantaniriiti piiyitziri ‘iyikiiti’,
nojyakari iijatzi inkaati kimisantaironi osankinayitainchari jaka. Aña iri pipinkathata-
jaantai Pawa”.
10 Ipoña ikantanakina iijatzi: “Okaatzi posankinatakotakiri awijayitatsini paata,
iiro pontsirikakotziro, tima irootaintsi iñaitiro awijatsini. 11 ¡Inkaaripiroshiritawiiti
kaaripiroshiritaintsiri iroñaaka! ¡Inkamaaripiroshiritawiiti kamaarishiritaintsiri iroñaaka!
¡Inkamiithapirowaitai antakirori kamiithari iroñaaka! ¡Inkitishiripirowaitai kitishiritaintsiri
iroñaaka!
12 ¡Irootaintsi nompiyi! Irootaintsi nompinatairi atziriiti okaatzi jantawintakiri apaa-
nipaini. 13 Naaka ojyawori itawori osankinarintsi, Naaka ojyawori iwiyaantawori
iijatzi. Naakataki itawori, Naakataki iwiyaantyaawoni. Naakataki itakaantanakawori,
Naakataki thonkaironi”.

---

§ **21:21** Kantakotachari jaka “kitamaari mapi” irojatzi jiitaitziri “perla”. * **22:1** Kantakotachari jaka “kiti-
jyaaniki” okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

14 Kimoshiri inkantaiya kiwayitaironi iithaari, inkini ishiniyiitainiri chochoki
añaakaantatsiri, inkini intyaayitai ityaapiintaitzi nampitsiki. 15 Iiro ityaayitai kimitakoy-
itariri otsitsi, kisaminthatantaniri, antapiintakirori kamaawotatsiri, tsitokantaniri,
pinkathatakiriri ojyakaawontsi, amitapiintakawori ithiiyanita.
16 “Naakataki Jesús, otyaantakiri maninkari inkamantimiro jirokapaini, inkini
powawijayiniri iiroka apatowintapiintakariri Pawa tsikarikapaini. Naaka charinitariri
David-ni. Naakataki jiitaitzi ‘Impokiro Oñaaminki’ ”.
17 Ikantzi Tasorintsinkantsi: “Pimpokiita”. Ari okantsitari iijatzi kimitakawori tsinani
iinataityaari. Inkaati kimayitaironi jiroka, inkantayitai: “Pimpokiita”. Impokayitiita
miriyitatsiri. ¡Itzimirika kowanaintsiri imirityaawo jiñaa añaakaantaniri, jirawaiti, tii
opinanita!
18 Tzimatsi nonkamantiriri inkaati kimaironi jiroka tsika osankinatakoyitaka awi-
jayitatsini paata: Tzimatsirika owanaawaitakironi okaatzi osankinatainchari jaka, ari
jowanagainiri Pawa inkimaatsitaiyaawo irirori okaatzi kinkithatakotainchari osank-
inarintsiki. 19 Tzimatsirika thañaapithatantyaawoni okaatzi osankinatainchari jaka, ari
inthañaapithataiyaari paata Pawa irirori iiro ishinitainiri chochoki añaakaantatsiri. Iiro
ityagai nampitsiki ikinkithatakotaitakiri jaka.
20 Jirika kinkithatakaantakirori maawoni jiroka, ikantzi: “Irootaintsi nompiyi”. Ari
nokantzi naaka: “Ari onkantyaari, thaankiini pimpiyi”. 21 Onkamintha inishironkayi-
taimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkantyaari.